

ДАМАВІКАМЕРОН

1994

I. ДАМАВІК-1

Маладая жанчына засталася ў даме адна.

Увечары настойліва пазванілі ў дзверы. Жанчына падумала, што прыйшла суседка, і адчыніла. На парозе стаяў незнайёмы барадаты мужчына ў чорным скуранным паліто і ў капелюшы, насунутым на вочы. Жанчына памкнулася зачыніць дзвёры, але госьць спініў яе выразным жэстам рукі ў бліскучай пальчатцы.

— Хто вы? Што вам трэба? — ледзь чутна прашпатала гаспадыня пустой кватэры.

— Я — Дамавік. Усё, што ў гэтым даме, належыць мне. Ты таксама належыш мне, — мужчына зайшоў у дом. — Распранайся.

Жанчына скінула чырвоны з белымі ружамі халат і засталася ў чорной шаўковай бялізне.

— Усё здымай? — спытала яна ў вастраносых ботаў.

— Усё, — прагучала з-пад цёмнага капелюша.

Гаспадыня скінула бялізну.

— Павярніся да мяне спінаю і нахіліся.

Жанчына паслухмяна, сама не ведаочы чаму, выконвала загады Дамавіка. Яна павярнулася да яго спінаю і нахілілася. Ён не здymаў нават пальчатак, калі рабіў тое, што людзі звычайна называюць актам.

Акрамя халоднага страху жанчына не адчула нічога.

Калі маладая жанчына ў чырвоным з белымі ружамі халаце паліла тонкую цыгарэту, яна была ўпэўненая, што Дамавік — плён яе фантазіі.

II. КАДРАВІК

Жанчына прайшла доўгім калідорам і спынілася каля дзвярэй з шыльдаю «Аддзел кадраў». Пастукала. «Калі ласка», — пачулася з-за аbabітых дэрмацінам дзвярэй. Зайшла. За столом сядзеў худы чалавек у «тройцы» і пры гальштуку — Кадравік.

— Ёсць пытанні? — ён паправіў вузел на гальштуку.

— Я па аб'яве, што была ў «Вечаровым Мінску».

— Документы?

Жанчына выняла з рыдыкюля пакет і расклала на стале: пашпарт, працоўную кніжку, стужку фотакартак 3×4 і заяву, напісаную круглым почыркам. Кадравік зірнуў на документы, зазначыў, што карткі няякасныя — у жыщі прыгажэй, устаў і апусціў шторы на акне. Ён запаліў верхняе святло і доўгім важкім ключом замкнуў дзвёры. Ключ ён паклаў на высокі размаляваны пад мarmur сейф. И толькі тады сказаў:

— Можна.

— Тут? — жанчына агледзела кабінет.

— Так, — Кадравік паправіў гальштук.

— Сорамна...

Ён кароткім ключом адчыніў сейф, дастаў адтуль бутэльку каньяку і чарку.

— Выпіце, калі ласка.

— А вы?

— Служба. Пры выкананні, скажам так.

Жанчына выпіла каньяк. Распраналася яна павольна і акуратна. Кадравік зазначыў, што бялізна зусім новая. Сарамлівая жанчына схавала бялізуны пад сукенку, павярнулася да Кадравіка і сказала:

— Сорамна.

— Звыкненце, — Кадравік ніколі не гаварыў з

жанчынамі на ты, — прайдзіце колькі разоў па кіліму, я павінен паглядзець вас, ацаніць, скажам так.

Статная жанчына няспешна пайшла па кіліму. Кадравік з прыемнасцю глядзеў на яе вабныя формы і сам сабе зазначыў, што не разумее, чаму такая жанчына павінна працеваць.

— Можаце апрануцца, — ён апусціў вочы.

Жанчына бессаромна глядзела на Кадравіка.

— Неабавязкова, — сказаў ён.

— Але я не супраць, — жанчына падышла да Кадравіка і распусціла вузел ягонага галыштука.

— Вы атрымаецце накіраванне ў лепшую группу.

Натуршчыцай жанчына працевала нядоўга, яна выйшла замуж за выкладчыка тэхнікі жывапісу, і той забараніў ёй працеваць наогул.

Кадравік працягвае наліваць сарамлівым жанчынам канъяк.

III. ВАДЗЯНІК

Легкавая машина афіцыйнага колеру мінула мост, праехала праз лес, заехала на тэрыторыю закінутага кляштара, абмінула званіцу і цагляныя выгбы разбуранага сабора, спынілася каля паруй-наванага палаца і пасігналіла.

Праз імгненне з-за рага з'явіўся хлопец у джутавым строі. Ён адчыніў дзверцы афіцыйнай машины, з якой выйшлі на някошаную траву дзве маладыя асобы, бландзінка ды брунетка, а за імі кіраўнік.

— Знаёмцеся, выгукнуў кіраўнік і ўзяў хлопца пад локаць, — Вадзянік: гаспадар закінутага, забытага Богам і людзьмі кляштара і святой вады. А гэта — мае брунетка і бландзінка. Імёны і прозвішчы яны пакінулі ў лесе пад мостам.

— Пайшлі да святой вады, — прапанаваў гаспадар закінутага кляштара.

— Чакай, — кіраўнік адчыніў багажнік, дзе хавалася вялікая кардонная скрыня.

Вадзянік прыхапіў скрыню, і госці пайшлі па высокай траве за джутавай спінаю Вадзяніка.

За палацам, у лагчыне, стаяла на святой крыніцы лазня, збудаваная паводле праекта кіраўніка. Лазня была падрыхтаваная да ачышчэння ці забруджвання, бо ўсё залежыць ад светапогляду і веврэвізіння.

Даведка

Кляштар, заснаваны ў ХҮ стагоддзі на цыганскай святой крыніцы. Некалькі разоў ён пераходзіў ад католікоў да праваслаўных і наадварот. Доўгі час у кляштары мясціўся сіроны інтэрнат. У 50-х гадах нашага стагоддзя інтэрнат перавялі ў райцэнтр і кляштар канчаткова занятаў. З 80-х на тэрыторыі кляштара жыве мужчына, прозвічча — Вадзянік.

Бландзінка і брунетка распакавалі скрыню, сабралі на стол, распрануліся. Яны пакінулі на сабе толькі ўпрыгожанні: бранзалеты, пярсцёнкі, заувушніцы, каралі, кулоны, залатыя ланцугі, крыжы, грабенъчыкі, заколкі...

Калі жанчыны разлілі па фужэрах густы канъяк, Вадзянік сказаў:

— Не п’ю.

— Ха-ха, — мовіла аголеная бландзінка і паправіла бранзалет.

— Xi-xi, — мовіла аголеная брунетка і паправіла пярсцёнак.

— Што праўда, тое праўда. Не п’е, — падсумаваў кіраўнік.

Госці выпілі канъяк.

— Музыка, — сказаў кіраўнік.
Уключыўся магнітафон.

Вадзянік сядзеў у кутку і са смакам еў сакавітыя скрылікі кансерваванага гарбуза. Ён еў відэльцам са слоіка.

— Горача, — кіраўнік расшпіліў верхні гузік сваёй афіцыйна-крухмальной кашулі. — Распраніце мяне.

Жанчыны спрытна распранулі кіраўніка.

— Танцы, танцы, танцы! — лазню запоўнілі кіраўніковыя воплескі.

Жанчыны таленавіта затанчылі на жоўтай падлюзе ў сакрэтнай лазні. Яны спакушальна пагойдвалі клубамі, плаўна выгіналі станы, сарамліва закрывалі далонямі твары... Кіраўнік змрочна піў канъяк з лімонам. А Вадзянік, абыякавы да падзей, піў са слоіка гарбузовы марынад.

— Карціны, — загадаў кіраўнік.

Жанчыны спыніліся, абняліся і старанна пачалі разыгрываць сцэны лесбіянства. Яны амаль натураляўва цалаваліся і пышчотна лашчыліся, калі Вадзянік неўпрыкмет знік са свайго ўтульнага кутка. На крэсле застаўся парожні слоік з-пад кансерваванага гарбуза ды відэлец у ім.

Дзверы ў лазню засталіся прачыненыя. На вуліцы крулявала лета. Шаравая маланка магла заляцець у лазню і спаліць яе разам з «карцінамі». Так і здарылася.

На папялішчы знайшлі відэлец, легкавую машыну афіцыйнага колеру знайшлі толькі праз тыдзень на беразе возера Свіцязь, а Вадзяніка дагэтуль небес-падстайна шукаюць, бо дзверы трэба зачыніць.

IV. ДАМАВІК-2

Муж спаў, жонка чытала, калі ў дзверы пагрукалі. Яна паспрабавала пабудзіць мужа, але той не

прачынаўся, ён спаў мёртвым сном. Пагрукалі зноў. Жонка крадком зірнула ў дзвярное вочка. На пляцоўцы стаяў і глядзеў на яе Дамавік. У Дамавіка быў твар добра знаёмага чалавека, чыё імя яна ніяк не магла прыгадаць. Жанчына ўскрыкнула, але муж так і не прачнўся.

Дамавік дастаў з глыбокай кішэні свайго скуронога паліто вялізную маністу рознакаліберных ключоў, выбраў патрэбныя, адчыніў замкі і зайшоў у перадпакой, дзе сядзела на падлозе перапалочная жанчына.

— Муж прачнеца, — яна баранілася, як магла.

— Не прачнеца, ён спіць мёртвым сном, і можаш думаць, што ты ўдава.

У перадпакой моцна запахла вільготнай скурай. На вуліцы, пэўна, ліло як з вядра, бо Дамавік быў ушчэнт мокры. Са скуронога крыса падалі на падлогу буйныя краплі.

Дамавік зняў капялюш, сцягнуў пальчаткі, скінуў паліто... Вастроносыя боты ён паставіў побач з наваксаванымі чаравікамі мужа.

— Толькі не тут, — папрасіла жанчына.

— Тут, — сказаў Дамавік.

Калі б у падручніку па біялогіі быў параграф «Дамавік», дык, напэўна, можна было б прачытаць такі сказ: «Аднаўленне патомства ў Дамавікоў адбываецца праз палавы акт». Але ў падручніку такога параграфа няма, і таму тое, што адбывалася ў вітальні, назваць палавым актам нельга. Калі для жанчыны гэта і быў акт, дык для Дамавіка — форма дыпламатычных зносін. Ён сам так лічыў.

Калі жанчына адчула задавальненне, Дамавік адхінуў яе, апрануўся па-войсковому хутка і знік.

Да самай раніцы муж праспаў, як забіты.

Калі муж з жонкай снедалі, тая хацела расказаць пра Дамавіка і падаць гэтае здарэнне як жахлівы сон, але перадумала, бо рэўнасць можа ўзнікнуць і з-за апавядання пра сон.

V. ЛЯСУН

На каталіцкі Вялікдзень студэнт і навучэнец са студэнткай паехалі ў лес.

Студэнт і навучэнец неслі ў рукавох кожны па дзве сямістграмовыя пляшкі віна «Прамяністае», а студэнтка несла пакет з хлебам і салодкімі пліткамі.

У лесе ляжаў снег, і яны доўга ішлі да паляны, дзе, як сцвярджаў навучэнец, снегу не павінна быць.

На доўгашуканай паляне снегу не было, яе засціала леташняя трава, высушаная велікодным сонцем.

Першы тост выпілі за ўваскращэнне Ісуса Хрыста. Другі — за Збавіцеля. Трэці — за любоў да бліжняга. Чацвёrtы — за каханне...

Пакуль студэнт адкаркоўваў апошнюю пляшку, навучэнец заснүў. Студэнты выпілі па глытку і заелі таннае віно салодкімі пліткамі.

— Быр-р-р! — пакруціў галавою студэнт.

— Больш не хачу, ху-у, — прашаптала студэнтка.

— Пройдземся? — прапанаваў ён.

Яны ішлі па лесе, пакуль не выйшлі на паляну, дзе, як і на першай, не было снегу.

Ён заступіў ёй дарогу і спытаўся:

— Можна, я цябে пацалую?

Студэнтка дазволіла.

Ён пацалаваў яе вельмі доўгім пацалункам і спытаўся:

— Падабаецца?

Калі тая сказала, што падабаецца, студэнт спытаўся:

— Можна, я буду цалаваць твае грудзі?

Яна пачырванела, як ранет, і сказала:

— Можна, толькі грудзі ў мяне вельмі вялікія,

пад кофтамі і курткамі не відаць, а так вельмі ўжо вялікія, проста жах.

Студэнт расшпіліў куртку і кофту і пацалаваў сапраўды вельмі вялікія грудзі.

Потым студэнт і студэнтка леглі на прагрэтую велікодным сонцам траву.

— Не так, — сказала яна.

— А як? — спытаўся ён.

Студэнтка стала на калені, схілілася і сказала:

— А ты ззаду. Мне так больш падабаецца, бо ў мяне бліжэй да зада.

Ён сказаў ёй шмат ласковых і пяшчотных слоў, і яна сказала яму многа добрых слоў.

Потым яны вярнуліся на паляну, дзе спаў прытручаны благім віном навучэнец.

Студэнты дапілі «Прамяністас» і даелі хлеб з салодкімі пліткамі. Яна заснула. Ён палюбаваўся, як прыгожа, не раўнуючы тыя анёлы, спяць навучэнец і студэнтка. Палюбаваўся, засумаваў і пайшоў з лесу ў горад.

Навучэнец прачнуйцца і ўбачыў студэнтку, што спала на траве. Ён падпоўз да яе і пацалаваў. Студэнтка прачнулася, але дзеля цікаўнасці зрабіла выгляд, што яшчэ спіць. Навучэнец зразумеў, што студэнтка ўдае, быщам не прачнулася. Але дзеля цікаўнасці пачаў распранаць яе. Калі ён цалкам распрануў яе і распрануўся сам, студэнтка зрабіла выгляд, што прачнулася, і сказала:

— Не так.

— А я люблю так, — сказаў навучэнец, калі яны пачулі чужы, не студэнтаў, голас:

— Так нельга рабіць!

Ён сеў, і яна села. Яны сядзелі на траве і глядзелі на таго, хто перапыніў гульню.

Перапынільнік быў вусаты, у фрэнчы, з партупеяю, у ботах і фуражцы з лакіраваным брылём.

— Так нельга рабіць! — паўтарыў ён і дадаў: — Я — Лясун, сачу за парадкам у лесе. Вы папілі і па-

елі... А хто фанцікі ад салодкіх плітак будзе прыбіраць? Спачатку прыбярыце, а потым мілуй-цеся.

Студэнтка і навучэнец пад наглядам Лесуна прыбраў смецце.

На праваслаўны Вялікдзень студэнтка і навучэнец згулялі вяселле, а студэнта не запрасілі, бо ён не прыбіраў фанцікі.

VI. РУСАЛКА-1

Муж вярнуўся з доўгае камандзіроўкі. У доме ва ўсіх пакоях гарэла свято і па-святочнаму пахла печывам. «Прыемна вяртацца, калі цябе чакаюць. Цудоўна, калі ў доме водар печыва. Добра, калі жонка цябе сустракае», — падумаў ён і гучна паклікаў:

— Рабуня!

У лазніцы шумела вада.

Муж пастукаў па вушаку:

— Рабуня!

Ніхто не адгукнуўся. Тады ён выключыў свято.

— Ой! Хто тут?! — пачулася праз шум вады. — Запаліце свято!

Муж засмаяўся, уключыў свято. Дзвёры ў лазніцу адчыніліся. На кафлянай падлозе стаяла бліскуча-іскрыстая жанчына.

— Ты мянэ напалохай, — сказала яна. — Я табе гэтага не дарую. Я чакала цябе, а потым ледзь не заснула. Каб зусім не заснуць, вырашыла ўзяць душ.

— А я чую: вада шуміць, паклікаў цябе раз-другі, ты не адгукнаешься, вось і выключыў свято, — муж стаяў з вялікім чамаданам у руцэ.

— Распранайся. Вазьмі душ. Як я сумавала без цябе!...

Ён паставіў валізу на кафляную падлогу, зняў паліто і капялюш. Кашулю ён паклаў у скрыню для бруднае бялізны.

— Хутчэй, — паклікала яна. — Я так сумавала без цябе, ты сабе не ўяўляеш.

Жанчына абняла і пацалавала яго.

— Няўжо нельга пачакаць? — здзівіўся мужчына.

— Нельга. Я і так доўга чакала.

— Стоячы нязручна.

— Зручна.

Іскрыстыя пырскі ляцелі на чамадан, паліто, капялюш...

Мужчына расцёрся шорсткім ручніком, накінуў халат і выйшаў у перадпакой. Ён прычэсваўся, калі пачуў, як паварочваецца ключ у замку ўваходных дзвярэй.

Калі жонка з боханам хлеба ў руках зайшла ў дом і ўбачыла знябожаны мужаў твар, яна здзівілася і сказала:

— Няўжо я цябе так моцна напалохала? — яна скінула паліто. — Ведаеш, я тут усё падрыхтавала і раптам спахапілася, што ў доме хлеба няма. Недарэчна выйшла...

— Чаму недарэчна? Нармальна, — муж вярнуўся ў лазніцу, паглядзеў, як хутка правальваеца вада ў закрыжаваную адтуліну, закруціў кран, паглядзеў на сябе ў люстра, паціснуў плячымі і ціха, каб не бачыла жонка, вынес у перадпакой капялюш, паліто і валізу.

VII. МАСАВІК

Масавік агледзеў пустую залю і застаўся незадаволены. Ішла рэпетыцыя, а яму хацелася ў лес ці ў парк, дзе можна пасядзець каля фантана, а не кіраўцаў бяздарнымі твараробамі.

— Калі ласка, — дазволіў Масавік.

Актар раскінуў доўгія рукі і магнітафонным го-
ласам сказаў:

— Ты мая далігойла.

Актарка стала на дыбачкі, выструнілася і пра-
шаптала гучна, на ўсю залю, як і належыць, каб на-
ват студэнты на балконе пачулі, вядома, калі
прыйдуць:

— Ты мой абізгал.

Абняліся актор з акторкаю нязмушана, так, што
нават Масавіку спадабалася. Актору было прыем-
на абдымашь акторку, яна падабалася яму. А вось
ён, чамусыці, ёй зусім не падабаўся.

— Ласкова, — карэкціраваў Масавік.

— Твае вусны, як лулы, — пайшла рэпліка ак-
торкі.

— Твае вочы, як жырдагоны, — актор не патра-
піў у танальнасць, і замест «ласкова» ў яго атрыма-
лася «сентыментальна і са слязою».

— Мы з табою нібыта бусайлы, — у адзін голас
вымавілі акторы і пацалаваліся. Яму было, вядома,
салодка, а ёй, пэўна ж, горка.

— Тэмперамент! Дзе ваш тэмперамент? — абу-
рыўся Масавік, нібыта яго хвалявала рэпетыцыя.

У п'есе была рэмарка — яны кусаюцца. Замест
таго, каб сыграць укус, актор моцна пацалаваў ак-
торку, а яна па-сапрайднаму ўкусіла актора за шча-
ку і крыкнула:

— Каб на цябе жырандоля грымнула!

— Каб ты кроўю смялялася, — млява адказаў той
і пацёр кулаком пакусаную шчаку.

— Выразнасць! — Масавік ударыў даланёю па
мяккім крэсле.

Акторы разбегліся ў розныя куткі сцэны.

— А каб ты астыў, ты! — з натуральнай злосцю
атрымалася ў акторкі, бо яна кахала Масавіка.

— А каб тваю труну зямля выкінула! — з ра-
сейскім акцэнтам крыкнуў актор, бо ён толь-

кі першы год іграў у беларускім тэатры і калі хваляваўся, дык быў не здатны сачыць за вымаўленнем.

— Жорстка трэба, жорстка і без акцэнту. У нас нацыянальны тэатр, — зазлаваў Масавік.

— Ты, кіж-лун, — саркастычна кінула акторка.

— А ты гла-ма-зда! — адсек актор.

Яны склалі фігуры з пальцаў.

— Нюхай!

— Цалуй!

— Бэ-э-э, — яна свідравала пальцам скронь.

— Э-э-э, — ён вывалиў язык.

Потым ён ускінуў кулак і рушыў на яе. Яна заўвяніла зубамі.

— Стоп! Стоп! Стоп! — замахаў рукамі Масавік.

Акторы павярнуліся да яго і ў адзін голас ска-
зали: «Кадук!»

Масавік зніякавеў.

— Ты мая далігойла, — магнітафонным гола-
сам сказаў актор і шырокая раскінуў рукі.

— Ты мой абізгал, — акторка стала на дыбачкі і
выструнілася.

І ў гэты момант, з-за недагляду рабочых сцэны,
апусцілася заслона.

VIII. МАЛЫ ЧАЛАВЕК

Афарміцель быў у гуморы. Раніцай ён атры-
маў ганарап за афорты да зборніка паданняў.
Удзень вярнуў пазыкі, а ўвечары гуляў па прас-
пекце — спадзяваўся сустрэць знаёмага і адзна-
чыць падзею. Ганарап, як-ніяк. Вядома, можна
было затэлефанаваць ці зайсці да сяброў, але
тады страчвалася шчаслівая доўгачаканасць,
у якую верыў афарміцель. Ён начытаўся падан-
няў і быў упэўнены, што лесуны, дамавікі і ру-

салкі павінны яму аддзячыць за свае партрэты ў тоўстым зборніку.

Афарміцель праходзіў каля рэстарана, калі па-чую тонкі голас:

— Ідзі ў рэстаран.

Афарміцель азірнуўся, але нікога не заўважыў і пайшоў паўз рэстаранны партал.

— Вярніся і зайдзі ў рэстаран, — загадаў тонкі голас.

Афарміцель глянуў пад ногі і ўбачыў Малога чалавека, што стаяў на тратуары. Малы чалавек быў велічынёю з сярэдняга ката, калі таго паставіць на заднія лапты. На ім быў спартовы строй, а за плячыма — рэчмяшок. Падабенства з катом надавалі вусы і вочы бутэлечнага колеру.

— Я Малы чалавек, — ён падміргнуў каціным вокам. — Мне даручылі арганізація свята ўдзячнасці. Звычайна я гэткім часам бегаю, займаюся марафонам дзеля задавальнення, а не дзеля рэкордаў, як людзі. Але, калі трэба дапамагчы зрабіць гэты вечар святочным, дык дапаможам. Ідзі ў рэстаран.

Афарміцель не стаў спрачацца, шчаслівая доўгачаканасць здарылася, і цяпер можна выпіць за яе.

— Хо-о, каго мы бачым! Няўжо геній ходзяць у рэстарацыі? — да афарміцеля праз усю залу крычаў былы аднакурснік. — Давай да нас! Штрафную яму!

Афарміцель прайшоў да стала. Застолле было на добрым падпітку, але з'яўленне новага кампаниёна ўспрыняло з насцярогаю. Хто іх ведае, гэтых цвярозых?

— Да дна! І закускі, — шумеў аднакурснік. — Дзень варэння ў мяне, чацвёрты дзясятак размяняў. Гуляю, як магу. Паглядзі, якія жанчыны.

Тыя апусцілі вочы.

«Няблага атрымліваецца ў Малога чалавека, —

падумаў афарміцель. — Праўда, жанчыны маглі быць і маладзейшыя, бо пасля другой чаркі я сябе адчую лішнім».

— За твае трывцаць гадоў, — афарміцель падняў поўную, як вока, чарку.

— За мяне тут пілі-перапілі. Праланую выпіць за генія, які не грэбее нашым сталом, а потым пантанчыць.

Мужчыны выпілі, жанчыны зрабілі па глытку і пайшли танчыць, афарміцель застаўся адзін. Аркестр іграў без напругі.

Праз хвіліну афарміцель курыў на ганку.

— Як? — спытаяўся Малы чалавек.

Афарміцель глянуў на неба.

— Ідзі да рэчкі, там будзе лодка — пераедзеш на другі бераг. Тут два крокі да рэчкі, а там два крокі да гатэля. У гатэлі лепш, там бар і рэстаран.

Афарміцель праз сквер спусціўся да Свіслачы. Каля берага стаяў човен. Побач па пояс у вадзе стаяў чалавек і намыльваў галаву. Ён паклаў мыла ў човен і сказаў да афарміцеля:

— Сто гадоў не купаўся, а тут узяў човен напра-кат і не вытрымаў. Вось як, а вада цёплая-цёплая, нібыта ў дзяцінстве.

Ён зайшоў у ваду па грудзі і нырнуў. Вынырнуў ён далёка, афарміцель засумніваўся, што гэты чалавек сто гадоў не плаваў. И мыла ў яго адкуль?

— А мыла ўзяў у рэстараннай прыбіральні, — крыкнуў чалавек з сярэдзіны Свіслачы. — Сто гадоў не краў, а тут не вытрымаў.

«Колькі ж ты жывеш на зямлі, калі апошні раз купаўся ажно сто гадоў таму?» — падумаў афарміцель. Ён спадзіваўся пачуць адказ, але чалавек выйшаў з вады і загаварыў пра іншае:

— Заўсёды, заўсёды так — спачатку адно захочацца, потым другое, потым трэцяе, і ні канца ні краю... У мяне так. А ў цябе?

— На другі бераг хачу пераехаць.

— А як пераедзеш, што будзеш рабіць?

— Пайду ў рэстаран.

— Дык і на гэтym беразе ёсць рэстаран.

Афарміцель засумняваўся. Ці варта было казаць праўду гэтаму чалавеку (і ці чалавек гэта?), які сто гадоў не краў мыла ў рэстаранных прыбіральнях?

— Захацелася ў другі рэстаран.

— Вось і кажу, спачатку ў адзін, потым у другі, і ні канца ні краю... Сядай.

Яны пераехалі на другі бераг хутка.

— Дзякую, — сказаў афарміцель.

— Няма за што. Сто гадоў не даваў нырца, а тут, — адказаў чалавек і нырнуў з чоўна ў Свіслач.

«Вольных месц няма! Выбачайце», — паведамляла лямпавая шыльда.

«Прыпылі», — расчарараваўся афарміцель.

— Тут твой аднакласнік у рэстаранным гурце на сола-гітары грае, — сучешыў расчараованага Малы чалавек і назваў імя разам з тэлефонным нумарам.

— Хто? — здзвіўся гітарыст, калі пачуў голас і прозвішча афарміцеля.

Той паўтарыў.

— А? Не чакаў, прабач. Зараз іду.

Гітарыст правёў афарміцеля ў залу і пасадзіў за маленькі столік на два месцы, каля самай эстрады.

— Пррабач, мне трэба граць. Блюз любіш?

— Люблю.

— Мы табе зараз сыграем сапраўдны блюз.

Блюз быў выдатны. У адрозненне ад папярэдняга рэстарана, тут ігралі прафесійна, з густам і сваё, як пазней растлумачыў афарміцелю гітарыст.

Афарміцель заказаў каньяк. Пітво было духмянае, афіцыянт именаваў, музыка... Карацей, усё было такое, як і павінна быць.

Публіка танчыла. Афарміцель пашукаў вачыма, каго б запрасіць на павольны танец, і не знайшоў. Рэстаран быў дарагі, і, адпаведна, публіка мела як мінімум па трыццаць рублёў і гадоў на кожнага.

— У бар схадзі, там знойдзеш, — парай у перапынку паміж кампазіцыямі гітарыст.

У бары працавалі кандыцыянеры і дазвалялася курыць. Афарміцель замовіў каву з канъяком і сеў за столік. Наведнікаў было мала, і ён адразу знайшоў тое, дзеля чаго прыйшоў у бар.

Яна сядзела за столікам адна і піла праз саломінку трунак.

Афарміцель папрасіў дазволу сесці побач. Ён пачаставаў яе каваю з канъяком, а потым яны пайшли ў рэстаран і доўга танчылі.

Яна была немка і зусім не ведала нашай мовы.

Калі афарміцелю надакучыла танчыць, ён працінаваў яшчэ выпіць, яна згодна кіўнула.

Афарміцель падышоў да гітарыста, які пераносіў апаратуру ды інструменты з эстрады ў кладоўку, і папрасіў, каб той дастаў дзве пляшкі сухога віна.

Гітарыст пайшоў да афіцыянта і ўзяў дзве пляшкі кабернэ. Калі афарміцель вярнуўся да століка, за якім пакінуў немку, яе там не было. Яна падумала, што ён з ёй развітаўся, і пайшла да сябе ў нумар. Афарміцель не ведаў, як яе зваць, і не ведаў, у якім нумары яе шукаць. Заставалася вярнуцца да гітарыста.

Яны загарнулі пляшкі ў плакаты і разам выйшли з гатэля. Афарміцель і гітарыст ішлі з яркімі рулонамі ўздоўж рэчкі. Афарміцель працінаваў адкаркаваць пляшку. Яны выпілі яе на беразе Свіслачы. Афарміцель працінаваў адкаркаваць і другую пляшку кабернэ, гітарыст адмовіўся. Яны пайшли да праспекта, дзе і развіталіся.

Афарміцель стаяў на прыпынку, калі да яго падбег Малы чалавек:

— Як пагуляў?

Афарміцель схіліў голаў набок і нічога не сказаў.

— Яшчэ не вечар. Ідзі дамоў пешкі спачатку па праспекце, а потым праз сквер на бульвар, не пашкадуеш. Толькі зрабі адну фармальнасць. — Малы чалавек дастаў з рэчмяшка бланк і ручку. — Напіши тут: «Малы чалавек сваё заданне выканай». Яшчэ паставаў дату і роспіс. Разумееш, паўсюль бухгалтэрый і начальнікі, іерархія і адпаведная залежнасць.

Афарміцель зрабіў усё, што прасіў Малы чалавек, і пайшоў дадому пешкі. Праз хвіліну яго абагнаў зусім пусты аўтобус.

Афарміцель не паслухаў Малога чалавека і не пайшоў праз сквер. Калі ён звярнуў у завулак, яму насустрach выйшлі з двара дзве дзяўчыны.

— Добры вечар, — павіталася дзяўчына ў малі-навай сукенцы.

— Добры вечар, — паўтарыла сяброўка ў сініх сандалях.

— Вечар добры, — афарміцель спыніўся.

— Прабачце, нам вельмі няёмка, але, можа, вы нас пачастуеце цыгарэтай?

— Калі ласка, — афарміцель прапанаваў цыгараты.

— Дзякую вам, — сказала тая, што была ў сукенцы.

Тая, што была ў сініх сандалях, толькі кіунула.

— У мяне ёсць віно, — афарміцель пstryкнуў па рулоне.

Дзяўчаты запытальна глянулі адна на адну.

— Мы не супраць, — сказала адна з іх.

— Можна пайсці да нас, — прапанавала другая.

У дзяўчат была двухпакаёвая кватэра, але віно пілі на кухні. Іграў магнітафон. Афарміцель танчыў з дзяўчатамі. Калі скончылася кабернэ, ён пайшоў на вуліцу, спыніў таксі і набыў у шафёра

бутэльку сталічнай. Пісь афарміцелю больш не хацелася, ён і не піў, а дзяўчата пілі з задавальненнем.

Потым дзяўчына ў сініх сандалях сказала, што стамілася, і пайшла класціся спаць.

Афарміцель танчыў з другой дзяўчынай, пакуль не ўгаварыў яе легчы спаць разам.

Яны па чарзе прынялі душ. Пакуль афарміцель чаргаваў гарачую і халодную ваду, каб пад кантрастным душам вярнуць сабе цвярозасць і бадзёрасць, дзяўчына разабрала ложак і схавалася пад коўдраю.

У яе была выдатная фігура і ненавязлівы тэмперамент.

Прачнуйся афарміцель на золку.

На развітанні ён пацалаваў дзяўчыну, якая спала.

IX. ДАМАВІК-3

Жонка ўзяла ключ ад паштовае скрыні і пайшла па газеты. Разам з газетамі яна прынесла ў кватэру ліст. На канверце друкаванымі літарамі было выведзена «Ад Дамавіка». У лісце было напісаны наступнае:

Паважаныя мужі жонка, ці партнёры!

Не дзівіцеся, калі прачытаеце гэты ліст. Больш за год назіраю за вами, дакладней, за вашым інтymным жыццём. Таму лічу сваім абязвязкам даць ці прапанаваць вам колькі парадаў.

Праз акно спальнага пакоя мне было цудоўна відаць мноства вашых палавых актаў. Мне спадабаўся сваім тэмпераментам партнёр, і чэлес у яго нармальных памераў. Парта-

нёрка больш стрыманая, але таксама любіць гэты занятак. Параю вам перад тым, як непасрэдна займацца актам, паболей расцягваць эратычную гульню. Мне здаецца, што ты замала ўзбуджаеш сваю партнёрку. Да прыкладу: пачні з таго, што распрані яе да бялізы, потым пачынай распранацца сам, а станік і майткі здымай з партнёркі падчас свайго распранання. І не спяшайся. Потым цалуй партнёрку і пальцам ласкова-ласкова ўзбуджай сечель... Потым цалуй грудзі... Парктнёрка таксама не павінна ляжаць без удзелу, а рукою браць твой чэлес, цалаваць яго, браць у рот... Дарэчы, мне вельмі не падабаюцца вашыя позы. Звычайна адна і тая ж. Трэба позы мяняць: партнёрка зверху; яна стаіць на каленях, а ты — ззаду; лежачы — ты ззаду... Но, звычайна, яна ногі ўздымае, потым выфтоствае і кладзе на ложак, а ты ў гэтых час «працуеш», пэўна ж, нязручна, бо партнёрка худая, ногі яна павінна трymаць і вышэй і шырэй...

Спадабаўся мне адзін ваши акт, у мінулуую сераду. Вы забаўляліся пад кружэлку «Бітлз». Тады ты ўсё рабіў добра, але крыху зацягнуў узбуджэнне секеля языком, трэба таксама рабіць гэта больш разнастайна. Але вось ногі ты ёй задраў ну проста выдатна, я нават крыху спалохаўся, крыій бог, парвеши ёй похву. Затое яна была ў экстазе і нават стагнала, чаго-чаго, а гэлага раней не заўважаў. І яшчэ, партнёрка павінна спаць у начной кашулі, гэта ўзбуджае значна лепш. Мне на яе аголеную глядзець надакучыла.

Зрэшты, усяго вам найлепшага.

Забаўляйцеся часцей, бо ў мінульым годзе вы рабілі гэта ледзь не штодня, а цяпер толькі раз і два на тыдзень.

Развітваюся.

Дамавік.

Жонка паказала ліст мужу. Той прачытаў, параўнаваў яго на дробныя кавалкі і выкінуў у сметніцу.

Цяпер яны завешваюць шторы на вокнах так, каб не заставалася ніводнай шчыліны.

X. СУПРАЦОЎНІК

— Што ты робіш увечары? — спыталася сакратарка.

— Не ведаю яшчэ, — адказаў супрацоўнік.

— Ты мог бы да мяне прыйсці?

— А хто яшчэ пойдзе?

— Цішэй. Нашто крычаць? Ніхто не прыйдзе.

— ...

— Няўжо ты не верыш, што можна вось так, раптоўна закахацца і прапанаваць сябе?

— ...

— Дык што, прыйдзеш?

— Заўтра прыйду.

Яна паклала яму ў кішэню каталожную картку, дзе зграбным почыркам быў напісаны адрес і тэлефон.

Ён вярнуўся ў кабінет, дзе над паперамі схіліўся калега.

— Жанчыны пашалелі, — сказаў супрацоўнік.

— Пашалелі. Ты пра што? — калега ўзняў галаву.

— Падыходзяць і прапануюць сябе.

— За гроши ці так, з-за кахання?

— Так, без кахання і грошай.

— Ты адмовіўся?

— Не. Але ведаеш, у гэтым нешта не тое.

— Жанчына просіць, трэба ісці, — калега схіліўся над столом.

Супрацоўнік затэлесфанаў да сакратаркі з метро.

— Гэта я, — сказаў ён, — праз паўгадзіны буду.

— Чакаю, — сказала яна.

Калі ён здымай куртку, яна пацалавала яго і прашаптала:

— Не палохайся, тут у мяне госці, але яны хутка сыдуць.

Госці сядзелі на канапе і глядзелі тэлевізар. Іх было двое. Ён — худы, з акулярамі «ровар» на гарбаносым твары. Яна — зграбная славянка з папяловай фрызурай і ласкавай паставаю.

Транслявалі футболь.

— Хутка скончыцца, і мы пойдзем, — госць глядзеў на экран.

— Мы з табой былі ў кіно, глядзелі «Кінг-Конг», — сказала госця да гаспадыні.

— Пра што фільм? — спыталася тая.

— Пра каханне малпы і жанчыны.

У тэлевізары зафуркаў свісток арбітра, і матч скончыўся. Госць падышоў да акна і сказаў:

— Дожд় пачаўся. Можа, перачакаем?

— Трэба ісці. Калі б мы выйшлі пасля сеанса, мы б не чакалі, а ішлі б, нават беглі б.

Супрацоўнік падумаў, што ён з большым задавальненнем пераспаў бы з госцяй, чым з гаспадыняю, але гэта цалкам нерэальна.

Госці зашпіліліся і сышлі ў вечаровы дожд়.

Сакратарка села на калені супрацоўніку. Ён досыць пяшчотна пагладзіў яе па спіне. Пацалункі былі даволі прыстойныя.

— Так светла яшчэ... Не ведаю, што рабіць? — сказала сакратарка.

— А мне ўсё адно, светла ці цёмна.

— Тады я зараз прыйду.

Яна вярнулася ў кароткай кашулі, што ледзь-ледзь прыкрывала клубы.

— Я люблю на падлозе, — жанчына дастала з шафы крухмальную прасціну і раскінула яе на кіліме.

Супрацоўнік раптам падумаў, што ў яго можа нічога не атрымацца, і спытаўся:

— Ты любіш спаць на падлозе, каб нельга было сказаць, што мы ўсе спім у адным ложку?

— Распранайся. Ці давай я цябе распрану. Мне будзе прыемна.

Яна распранула яго асцярожна і нетаропка. Ён падумаў, што яна распранае яго, як нябожчыка. Яна скінула праз галаву кароткую кашулю і легла на спіну. Ён думаў, што хадзіць у публічны дом значна горш, чым рабіць тое, што ён робіць цяпер. Акт атрымаўся рацыянальны, з наборам стандартных паставаў, разрэкламаваных айчынным тэлекінематографам.

На працы супрацоўнік і сакратарка рабілі выгляд, што нічога не здарылася, і мелі рацыю, бо рацыянальны акт — гэта гігіена, і толькі.

XI. ДАМАВІК-4

Мужчына прывёў дадому кахранку. Яны пілі віно і займаліся эратычнымі гульнямі да знямогі.

Раптам дзверы ў кватэру адчыніліся.

Мужчына ўскочыў з ложка і памкнуўся да дзвярэй, але на паўдарозе спыніўся і закрычаў:

— Хто тут? Што трэба?

У пад'ездзе адгукнулася рэха. Мужчына выглянуў з кватэры. На пляцоўцы нікога не было.

— Напэўна, забыўся замок зачыніць. Вось скразняк і расхінуў дзверы.

— Які скразняк, калі ўсе вокны зачыненыя? — засумнявалася кахранка.

— Тады я не разумею, што адбылося, — сказаў ён, калі надзяяваў нагавіцы.

— А можа, нам падалося, што дзверы адчыніліся, а на самай справе яны і не адчыняліся

зусім? — разважала яна, калі стаяла на адной назе і нацягвала калготкі.

Мужчына запаліў цыгарэту.

— А можа, гэта быў Дамавік? — спытала ка-ханка.

— Сапраўды, Да-ма-вік, — мужчына выпусціў струмень дыму ў столь.

— А чаму ён не зайшоў? — усміхнулася ка-ханка.

— Ты яму не спадабалася.

Каханка пакрыўдзілася, сабралася і сышла.

Мужчына зачыніў замок ды засаўку.

XII. ЧАРАЎНІК

На mestачковай вуліцы хлопцы здзекаваліся з неразумнага Антака.

— Антак, Антак, бяжы за намі! — крычалі яны і рабілі выгляд, што бягуць.

Той спрабаваў бегчы, але скалечаныя хваробаю ногі чапляліся за зямлю, і ён падаў у пыл. Хлопцы рагаталі, падымалі нябогу і крычалі:

— Антак, Антак, бяжы! Давай вучыся. Глядзі, як мы робім.

Неразумны спачатку ішоў. Галаву ён пры-трымліваў рукою, бо тая не трымалася на шыі, па-дала на плячо. Потым Антак, раптоўна ўцяміўшы, што ад яго патрабуюць, адпускаў галаву, размахваў рукамі і, высока ўскідваючы ногі, бег. Прабягаў Антак тры-чатыры крокі і нібыта разваліваўся на ка-валкі — галава адкідалася на спіну, рукі разля-таліся, ногі падкурчваліся... Хлопец спыніўся і за-крычаў:

— Хлопцы! Не трэба! Спыніцеся! Ён жа заб’еца!

Хлопец крычаў, Антак з астатнімі рагатаў. І ў гэ-ты момант выскачыла на вуліцу Антакава маці.

— Што ж вы робіце? Ці ж вы людзі, ці не?

Кабета падняла з зямлі свайго сына і пачала абтрасаць пыл. Хлопцы ўцяклі, толькі той, што прыдумаў вучыць нябогу бегаць, стаяў пасярод вуліцы.

— Дзякую, што заступіўся. А то бачыш, што панавыдумлялі?! Хадзі сюды, нешта скажу.

Хлопец падышоў. Кабета ўзняла руку і дакранулася да хлопцаў стрыжанай патыліцы:

— Табе баліць галава. Ты чуеш, як табе моцна забалела галава?

Хлопец адчуў, як у яго забалела ў скронях.

— Чуеш?

— Так, — ледзь выціснуў з сябе перапалоханы хлопец.

Кабета паклала далонь на хлопцеву патыліцу і сказала:

— А цяпер не баліць.

І сапраўды, перапалоханы адчуў прахалодную далонь і боль у скронях знік.

— А цяпер слухай, і ты так можаш рабіць. Калі ў каго забаліць галава, дык прыкладзі хвораму да патыліцы, і боль праз цябе пройдзе ў зямлю. Гэта са-мае моцнае, што я табе аддаю. А яшчэ ты так можаш лячыць маркоту. І будзеш ты Чараўніком. Гэта табе мая падзяка. Але Чараўніком ты будзеш нядоўга, пакуль з Дзейкаю не пагуляеш.

Кабета павяла свайго Антака ў адзін канец вуліцы, а Чараўнік пайшоў у другі.

Праз тры гады пасля таго вулічнага здарэння Чараўнік скончыў школу і паехаў у расейскі горад паступаць ва ўніверсітэт. Ехала паступаць шмат mestachkoўцаў, а паступілі толькі ўдваіх — Чараўнік ды ягоная аднакласніца — габрэйка.

Па дарозе ў расейскі горад з аднакласніцаю адбылося пераўтварэнне, з Ірмы Розенкранц яна зрабілася Ірынаю Стрыжонак. Пра гэты цуд ва ўніверсітэце ведаў толькі Чараўнік. У інтэрнацкім

калідоры габрэйка папрасіла Чараўніка, каб ён нікому нічога не казаў пра яе паходжанне. Чараўнік паабяцаў, што, вядома, не скажа, і, каб запэўніць яе, дакрануўся да патыліцы. Габрэйка змянілася з твару — з заклапочанай яна стала вясёлая і нечакана прапанавала пайсці пагуляць у горад.

Габрэйка вяла Чараўніка старымі вулкамі, пакуль не звярнула ў цёмны пад’езд. Яны ўзняліся на другі паверх і праішлі доўгім калідорам. Яна адчыніла дзвёры, і Чараўнік зайшоў у вялікі пакой.

— Ты ведаеш, дзе мы?

— Не, я тут ніколі не быў. Пэўна, інтэрнатнейкі?

— Інтэрнат, — габрэйка засмяялася, — публічны дом. Ты ведаеш, я не хачу жыць у інтэрнаце, не хачу вяртацца ў нашае мястэчка, я хачу застацца жыць у гэтым горадзе, знайсці сабе расейца, прыгожага і разумнага, спакусіць яго, выйсці за яго замуж, нарадзіць дзіця... Я шмат чаго хачу. І яшчэ я не хачу быць габрэйкай.

— Але ж ты габрэйка.

— Пра гэта ў гэтым горадзе ведаеш толькі ты.

— А ты што, не ведаеш?

— Я?! — яна засмяялася і пачала распранацца. — Я не ведаю.

Чараўнік адварнуўся і падышоў да акна, якое глядзела ў двор на памыяніцу з кантэйнерамі і бачкамі.

— Ты што, саромеешся?

Чараўнік адчуў, што чырванее.

— Я не магу, — сказаў ён да бачкоў і кантэйнераў.

— Ты проста не ўмееш, я навучу, — габрэйка падышла і абняла яго.

Чараўнік страціў свае здольнасці і стаў звычайнym студэнтам універсітэта. Габрэйка вельмі ўда-

ла выйшла замуж за супрацоўніка КДБ. Калі экспараўнік пасля заканчэння вучобы прыехаў у сваё мястэчка, каб наведаць бацькоў, тыя рассказалі, што неразумны Антак памёр, а ягоная маці з'ехала невядома куды.

XIII. ШРЫФТАВІК

Шрыфтавік выконваў адказнае даручэнне, рабіў памятныя граматы. Работа ішла шпарка, і майстар быў упэўнены, што хутка скончыць заказ. Але калі ён узяў літрасет, дык убачыў, што патрэбных літараў на ім не хапае. Шрыфтавік шэптам выляяўся, апрануўся і выйшаў з дома. Ён абышоў усе, што ведаў, крамы, дзе раней набываў літрасеты, — марна. Калі Шрыфтавік выйшаў з універмага «Беларусь», дык выляяўся ўголас і гучна. А калі з яго вылятала апошняе брыдкае слова, ён раптам знайшоў вырашэнне праблемы.

Шрыфтавік вярнуўся ў аддзел канцылярскіх тавараў. Размаляваная гандлярка глядзела на майстра, як мінімум, цынічна.

— Прабачце, калі ласка, — дзеравянім языком пачаў той. — Я мастак і працую над афортамі. А тут раптам бачу вас і... Нават паверыць сабе не могу. Вы якраз той вобраз, які доўга шукаў. Можа, калі вы не супраць, я намалюю ваш партрэт.

— Гэта ты сур'ёзна? — цынізм змяніўся на недавер.

— Вядома, сур'ёзна. Дык вы не супраць. Я спадзяюся...

— А што я буду за гэта мець? — недавер змяніўся на цікаўнасць.

— Звычайна натуршчыкам плацяць грошы. Магу падарыць вам афорт ці акварэль.

— Добра, потым пагаворым. А пятай чакаю на трамвайным прыпынку.

Шрыфтавік вярнуўся ў майстэрню. Прыбраў. На сцены ён павесіў некалькі старых, яшчэ студэнцкіх эцюдаў з аголенымі жанчынамі.

А пятай Шрыфтавік сустрэў на прыпынку гандлярку. Тая пацікаўлася, ці далёка ехаць, а калі дадалася, што далёка, дык узяла мастака пад руку і павяла на таксовую стаянку.

У майстэрні гандлярка з вульгарнай цікаўнасцю разглядала і нават кранала старыя эцюды.

— І гэтыя старыя бэ не саромеліся трэсці абвіслымі жыватамі перад такімі, як ты? — здзіўлялася яна.

— У Парыжы прафесія натуршчыцы адна з самых прэстыжных, — Шрыфтавік дастаў з лядоўні бутэльку венгерскага «Рыслінгу».

— Мы ж не ў Парыжы, дый наўрад ці гэтыя тоўстыя бэ змаглі б там уладкавацца на добрае месца. Акрамя воцату ў цябе нічога няма?

— «Рыслінг» — добрае віно, але ёсць яшчэ паўпляшкі гарэлкі.

— Сам пі воцат, а мне гарэлкі налі.

Шрыфтавік пашкадаваў, што запрасіў гандлярку. Пасля трэцій чаркі яна пачала расказваць брыдкі эпізод са свайго працоўнага жыцця. Пасля заканчэння гандлярскае школы яе накіравалі ў прамтаварную крамку, а яна, каб не працеваць, зламала сабе ўказальны палец на правай руцэ. Пальчик, гандлярка казала менавіта «пальчик», яна засунула ў дзвёры і з усіе моць ўдарыла па іх нагою. Два тыдні не хадзіла на працу. А потым яе сяброўка з універмага «Беларусь» прапанавала з'ездзіць у лазню з адным вялікім начальнікам. Цяпер раз на два тыдні яна ездзіць з tym начальнікам у загарадны спарткомплекс і працуе ў самым вялікім універмагу.

— Маю ўсё, што захачу, — скончыла гандлярка сваю прыпавесць.

— А што вы хочаце?

— Ты ўсё роўна не ведаеш, таму з табой неціка-ва гаварыць. Лепш скажы, што табе трэба. Думаеш, я поўная ідыётка і не прасякла, на што ты мяне прывалок?

— Вы мне спадабаліся, — схлусіў Шрыфтавік.

— Так і паверыла, з разгону, спадабалася. Ка-жы, што трэба, а не, дык дапіваю і сыходжу, — гандлярка выліла рэшткі гарэлкі з пляшкі ў Шрыф-тавікову шклянку.

— Я хацеў намаляваць вас, — не здаваўся ён.

— Ну, тады чао-о, — яна выпіла паўшклянкі ад-ным глытком і ўсталі.

— Чакайце! А нашто вы сюды прыйшли? Пэўна ж, не з-за таго, каб спыгтаць, чаго мне не хапае?

— Цікава было паглядзець, як жывуць мастакі ў сапраўднасці, бо нядаўна бачыла іх у кіно.

— Ну, і як жывуць мастакі?

— Бедна. Як усе звычайнія «саўкі», бедна.

Шрыфтавік засмяяўся пасля гэтага кароткага вызначэння.

— А што? Можа, няпраўда? Паглядзі ў люстэр-ка. Цябе нібыта з памыніцы выцягнулі. Нават у камісухах можна лепей апрануцца. А мэбля? На якім сметніку ты яе адшукаў? І такія ствараюць прыгажосць? Смешна! Гэта я з цябе павінна смяяцца, а не ты з мяне. Сонейка.

— А вы жывяце багата?

— Ды мой станік каштуе больш, чым усё, што на табе ёсць разам з твайм будзільнікам фірмы «Прамень».

— Няўжо ваш станік з Парыжа?

Гандлярка схапіла за рыльца пляшку з-пад гарэлкі і ўзняла над галавою.

— Маўчаць! Сонейка.

— Спакойна. А цяпер я пералічу, што мне з-пад вас трэба. Вы ж самі хацелі. Так?

— Давай! — гандлярка апусціла пляшку.

— Кітайская туш, набор галандскіх пэндзляў і венгерскія фламастэры...

— Усё? — гандлярка пазяхнула.

— Не, не ўсё, яшчэ эстонскія літрасеты.

— Заўтра прыйдзеш а дзясятай раніцы, кошт падвойны.

— Няма пытанняў, — Шрыфтаўік наліў сабе «Рыслінг» і спытаўся: — Будзеш?

— Буду! I нефіг было ламацца, вобраз ён шукаў... Ёханы манэ.

Адказнае даручэнне Шрыфтаўік выканашаў у прызначаны тэрмін.

XIV. ТУМАННИК

Каханкі вярталіся з возера ў горад.

— Туман, — сказала яна.

— Табе халодна? — спытаўся ён.

— Нічога не відаць...

— Вазьмі маю куртку.

— А мы слушна ідзем?

— Калі праз хвілінаў пяць выйдзем на асфальт, — слушна.

— Праваруч павінен быць завод. Калі мы ішлі на возера, я яго добра разгледзела.

— І што ты ўбачыла?

— Звычайны вайсковы завод, я не бачыла ніводнага чалавека.

— Якая драма?! Нават калі падыдзем да завода, дык нічога не зможам даведацца. I пільны вартавы нас можа забіць. У такім тумане ён нас заўважыць у самы апошні момант і адразу, без усялякіх папярэджанняў, стрэліць. Нехта з нас, хай гэта буду я, загіне першы... Заўсёды нехта памірае першы...

— Можна пайсці ў другі бок.

- Лепш пачакай.
  - Ты хочаш простица на сцежцы?
  - Я хачу не простица, а на сцежцы.
  - Як толькі мы пачнем, адразу нехта з'явіцца.
  - Гэта будзе матэрыялізацыя страху.
  - Я не баюся, толькі лепш сышці са сцежкі.
- Каханкі пайшлі па высокай жнівеньскай траве.
- Тут балота, — расчараўваўся ён.
  - Давай пяройдзем на другі бок, — прапанавала яна.
- А чаму ты голіш валасы пад пахамі і на жаночым месцы?
  - Каб табе спадабацца.
  - Ціха. Нешта жалезнае ўпала на асфальт.
  - Нічога не чую.
  - Цішэй. Слухай. Чуеш? Крокі... Набліжаюцца... — каханак перайшоў на шэпт. — Нехта ідзе па сцежцы.
- Крокі набліжаліся. Каханкі выразна чулі, як нехта прайшоў зусім побач, здаецца, працягні руку — і схопіш, але яны нікога не ўбачылі. Над высокай жнівеньскай травою стаяў туман.
- У мяне такое адчуванне, што гэта не чалавек і што ён не сышоў, а стаіць і назірае. И ён нас бащаў, а мы яго не.
  - А хочаш ведаць, хто гэта быў?
  - Зноў пра пільнага вартавога?
  - З вартавым ясна, а тут... Ёсць паданне, нібыта ў тутэйшых мясцінах живе Туманнік. Раз на год ён забірае чалавечыя душы да сябе ў балотнае царства. Робіць злачынствы... Ішоў п'яны, упаў з моста і ўтапіўся. Машына ўрэзалася ў дрэва, і шафёр загінуў... Але кажуць, што робіць ён гэта толькі раз на год.
  - И ты верыш?
  - Вера, не веру. Але цікава.
  - Давай забудзем пра гэтага Туманніка, я ўжо забыла.

— І я забыў. У цябе такія прывабныя калені, —
каханак пацалаў калена сваёй каханкі.

— А чым табе падабаюцца мае калені?

— Яны такія круглыя і акуратныя. А яшчэ мне
падабаюцца твае сцёгны і... — каханак пацалаў
каханку крыху вышэй калена.

— А чым табе падабаюцца мае сцёгны?

— Яны светлыя. А яшчэ мне падабаецца тваё
жаночае месца, якое ты так чыста пагаліла...

Праз туман да каханкаў далаицеў віск машын-
ных тармазоў і рэзкі ўдар жалеза аб камень.

— А я забыла, што дарога зусім побач. Давай
падыдзем паглядзім, можа, трэба дапамагчы.

— Каму дапамагчы? Туманніку?

— Вар’ят.

— Ідзі, дапамагай. Ты што, доктарка? Як ты
зможаш дапамагчы?

— Адна не пайду.

— Разумна. Пабудзь тут, я схаджу.

— Чакай. Я не хачу заставацца адна ў гэтым
праклятым тумане.

— Глядзі, асфальт, значыць — мы слушна ішлі.
Вунь і машына. «Хуткая дапамога». Чакай. Я адзін.
Не падыходзь.

— Што там?

— Мяне зараз выверне.

— Яны мёртвия? Я пайду пагляджу.

— Лепей не хадзі.

— Давай разам падыдзем.

Каханкі падышлі да скарабачанай машыны.

— Які жах! А шафёр да цябе падобны. Паглядзі.
І профіль, і валасы, і нават рукі...

— Лепш пойдзем адсюль. Ты адчуваеш пах
крыві? Цяжка, як на бойні, праўда?

— Слухай, а чаму гэта дарогу бетонным пло-
там перагарадзілі?

— Давай я цябе падыму, і паглядзіш, што за
плотам.

- Нічога не відаць. Трава, дарога і туман.
- А цяпер пайшлі адсюль. Гэты пах крыві становіцца нясцерпны. Калі ісці шпарка, праз паўгадзіны будзем у горадзе.

Каханкі ледзь не беглі.

- А доктарка ў машине была падобная да цябе.

- Гэта ты гаворыш, каб аспрэчыць сваё падабенства да шафёра.

— Глядзі, нехта знак «аб’езд» паваліў.

— Давай паставім.

- Не чапай, хай ляжыць, хай усё застанеца, як было. Нібыта нас тут няма.

— Можа, твой Туманнік і знак паваліў?

- Вядома, Туманнік. І да машины не трэба было падыходзіць. Усё роўна не дапамаглі б. Ведаеш, у маіх суседзяў на мінульым тыдні захварэла дзіця. Яно пачало плакаць сярод ночы. Яго суцяшаюць, а яно плача і плача. А я ляжу і слухаю, як плача дзіця і як маці з бацькам яго суцяшаюць. Я магу толькі слухаць плач за сцяной.

— І чым скончылася?

— Дзіця супакоілася, я заснуў.

- Бачыш мост, за ім бензакалонка і тэлефон-аўтамат.

Каханкі накіраваліся пад мост. Туман зрабіўся густы, што цэмент.

XV. КАДУК

Кухарка з руднянскай школы гнала самагон. Яе нават штрафавалі, ажно на чатырыста рублёў. І давялося прадаць усіх качак і гусакоў, каб заплаціць той штраф. Але і пасля гэткіх цяжкасцяў кухарка не пакінула свой занятак. Гнала яшчэ больш, толькі прадавала праз знаёмых ці калі папярэдне

дамаўляліся. А не так, што прыйшоў пад акно, пастукаў і табе вынесуць.

А ў вёсцы суседній якраз раскватаравалі дрэнажнікі. Балотаў у нас — мора, куды вокам ні кінь — балота. І дрыгва ёсць, і «чортавыя вочы». А дрэнажнікі вядома што за людзі. На такую работу бяруць — нават пашпарта не пытаюцца. Вось яны і дамовіліся з кухаркаю, што тая ў самую глухасць ночы будзе прыносіць ім па пяць літраў самагону, трохлітровы і двухлітровы слоікі. За што плацілі ёй ажно 15 рублёў. Гэта ж калі было.

Аднойчы спакавала кухарка слоікі ў валіскі, газетамі абклала і пайшла да пакупнікоў. Ішла яна сцежкаю каля самай рэчкі, спатыкнулася і сказала: «А каб цябе Кадук узяў», ну і пайшла далей паўз Вяллю, аж бачыць, нехта на мосце стаіць. А трэба ж на другі бок перайсці. «Можа, які дрэнажнік выйшаў сустракаць?» — падумала ды на мост выйшла. Аж бачыць, што перад ёю не чалавек, не звер, а нешта страшнае з вялізной калматай галавою, маленькімі свінымі вочкимі і шырокім горлам. А адзежа на tym страшыдле звычайная, што і ў дрэнажнікаў — фуфайка, нагавіцы брызантавыя ды боты гумовыя з закасанымі халявамі. Хацела кухарка абмінуць тое страшыдла, а яно дарогу заступае. Спужалася цётка, але выгляду не падае, кажа:

— Што гэта вы, мужчына, тут робіце такою парою?

А страшыдла як разявіць сваю пашчу, поўную тонкіх крывых зубоў, што ў шчупака, і як зараве. У беднай цёткі ўсё нутро пахаладзела і голас задрыжэў:

— Можа, вы, мужчына, самагону хочаце? Дык у мяне ёсць.

Паставіла кухарка свае валіскі на мост, дастала двухлітровы слоік і страшыдлу падала. Той зубамі

накрыўку капронавую сарваў, самагон выжлукціў, слоік у рэчку кінуў, вусны языком аблізаў, нібыта ён не самагон піў, а хлебны квас.

— Ну, то я ўжо, можа, пайду? — папытала кухарка і хацела ўжо ісці, і валізкі ў рукі ўзяла, і павярнулася да пачвары спінаю, як чуе, што рука-лапа ёй на плячо ляггла. А пазногці на той лапішчы вострыя, доўгія і блішчаць, што жалезныя.

— Што гэта вы надумаліся, мужчына? Мы ж з вамі не знаёмыя зусім, — азірнулася яна і ўбачыла пашчу разяўленую, дзе замест языка полымя гарыць.

— Ну, калі вы надта ўжо хочаце, дык можаце і гэта зрабіць. Толькі я сама ўсё скіну, каб вы сваім кіпцямі мне сукенку не падралі.

Падрыхтавалася цётка, і страшыдла падрыхтаваўся. А як пабачыла кухарка чэлес тae пачвары, дык ледзь прытомнасць не страціла, бо падумала, што не зможа прыняць у сябе такі вялізны орган, не раўнуюочы конскі. Але другі страх, што страшыдла жыццё забярэ, перасіліў першы спалох. Узяла кухарка ў рукі пачварны чэлес і, як магла, акуратна пачала ў сябе запраўляць. І неяк заправіла, ад жаху нават болю не пачула.

Больш як гадзіну трывала цётка тую любоў, а потым сілы пакінулі яе, цела абмякла, свядомасць затуманілася. А як мёртвы сон агарнуў цётку, дык разявіў той звер пашчу на ўсё шырокое горла і праглынуў пакутніцу.

Па Рудні доўга хадзілі розныя плёткі. Казалі і на дрэнажнікаў, што гэта яны абраставалі, згвалцілі і забілі кухарку. Казалі і па-іншаму, нібыта кухарка ўцякла з бухгалтарам, які дрэнажнікам зарплату прывозіў. Адна зусім старая баба рассказвала якраз тое, што я запісаў:

— Кадук яе ўзяў, распушніцу. Гэтая пачвара пахапала б усіх людзей, каб ёй было вольна на гэты

свет з'яўляцца, але Бог так зрабіў, што яна сама не мае ўлады над сабою, а чакае, пакуль паклічуць. Не кліч Кадука!

XVI. ЦЕЛААХОЎНІК

О'кай! Значыць — да сталіцы. А я дарогі люблю. Сядзеш — едзеш. У мяне ўсё жыццё — дарога. Толькі гэта не для газеты. Я адной табе належу, як співаюць цяпер, Беларусь мая. І больш ні-ні.

Маё жыццё — гэта маё жыццё!

Вось каньяк, бяры адкаркоўрай. Дай сюды. Бачу, не ўмееш. Вось так. Загад — выкананне. Намёк — выкананне. Ён падумаў, а я ўжо раблю. Хто ён? Хто я? Ціха! Не для газеты.

Вось едзем, ні ты мяне не ведаеш, ні я цябе не ведаю. Любата. І знаёміцца не будзем. Суседзі, спадарожнікі мы, і дастаткова. Давай, сусед, па маленькай. Як кажуць, «за знаёмства». Ху-у-ух! Лады!

Гэта ж я з памінак. Брат у мяне быў. Жыў, жыў і памёр. Двое нас было. Я ды ён, і больш нікога — ні маці, ні бацькі, ні цёткі, ні дзядзькі. Толькі родны інтэрнат пад Мсціславам. Аднаму яму належым, як цяпер співаюць.

Да войска я за братам глядзеў, я ў салдаты, ён у турму. А ў войску — красата. No problem. Спорт люблю. Ведаеш, як страляю? Восем з дзесяці. Фірма! Толькі ідыеў будзе выхваляцца, што зможа дзесяць з дзесяці зрабіць. А мы не, мы бяром свае восем, і нам больш не трэба. А брат мой узяў у вясковай храме свае пяць гадоў турмы. А я ўвойску адхапіў тое, што маю. Целаахоўнік я. Толькі не для газеты. Папярэджваю!

Мне цяпер што? Я адзін. І хто сказаў, што ў полі ён не воюш? Ён воюш у полі, нават і адзін, як раней співалі.

А з братам мы дамовіліся, яшчэ як я ў салдаты сыходзіў. Калі хто чырвоную пляму на Месяцы ўбачыць, значыцца — няма ў яго больш брата, адзін ён застаўся, як вока ў ілбе.

Вось пазаўчора выйшаў я з ціра, галаву ўзняў, а на небе поўня, а на поўні кроў. На раніцу выклікаюць і кажуць, што трымай камандзіроўку і гроши, едзь і хавай па-людску брата свайго. Паехаў і пахаваў. У домакіраўніцтве выпіў я пляшку каньяку з сантэхнікамі, яны ж сёе-тое дапамаглі на могілках. Здаў ключ ад кватэры; ён жа адзін жыў.

І вось еду. А тут ты. Так што drink за брата майго. І забыліся.

Лепш пра другое.

Пра што два мужыкі павінны гаварыць? Слушна, пра жанчын. Раскажу пра Пантэру. Пра манекеншчыцу. Фірмовая дзеўка. На часопісных вобкладках яе face класна глядзіцца. Ды што face? Там такія ногі — атам. Глянуць і памерці. А пастава гнуткая, што ў пантэры.

Пазнаёміліся мы ў Румыніі. Паехалі з візітам, а каб не сумаваць на ўрачыстых вячэрах — прыхапілі калекцыю нацыянальных строяў. А хто гарсэты ды наміткі будзе дэмантраваць? Ясна хто — дзяўчаткі, прыгажуні нашыя. І ўсе пры справе і ўдзень і ўначы. І ўсе смяюцца. І Пантэра смяялася ўдзень, а ўначы я да яе, а яна мне — по. Тады я ёй ціха-циха кажу, што болей за мяжу не паедзе. Сказаў і пайшоў у свой нумар. А праз пяць хвілін тукітукі. І цэлую ноч быў fuck art. Як яна прагінае спіну, як дапамагае. Талент! Геній. Я пяць разоў аддятаў.

Назаўтра яна шампанскæ Чаушэску падносіла. Такое жыццё, брат. А Чаушэску — інтэлігентны чалавек. Сціплы. Мне дык вельмі спадабаўся. Еўрапец. Толькі не трэба параўнанняў! А яго забілі. Дзікунства! Ён у Пантэры келіх узяў. Па ўсім было

відаць, што спадабалася прыгажуня. Гэта ж яна думала, што праз fuck ёй шампанскае насіць дару-чылі. А на самай справе з-за твару, ног, ну, і за art, вядома. І было ў мяне з Пантэрай румынскае ка-ханне.

А вярнуўся, і адразу выклікаюць і пытанне задаюць: «Хто гэта за мяжу больш не паедзе?» І смяюцца. Заклала мяне Пантэра, вось табе і маеш.

Ведаеш, я прыдумаў — будзеш братам майм. O'кай! А як убачыш кроў на Месяцы, ведай — мяне больш няма.

А цяпер bye-bye.

XVII. ЭМІГРАНТ

У пятніцу Эмігрант вярнуўся з Варшавы ў Мінск на светлым «Мерседэсе», які падаравала яму заможная жонка, палячка.

Знаёмыя наляцелі, як восы на цукар. Абдымкі. Пацалункі. Балбатня. Захапленне машынаю і апранахамі. Жарцікі. Развітанні. Нарэшце — пустата і самота.

Эмігрант затэлефанаваў даўняму сябруку, які з радасцю пагадзіўся пабыць за рулём «Мерседэса».

Суботу і нядзелю Эмігрант прасядзеў у сваёй мінскай каханкі разам з сябруком і ягонай чарговай «нявестаю».

У панядзелак усе чацвёра наведалі выставу, дзе каханка і «нявеста» дэманстравалі прывабнасць ажно з семнаццаці фотаплакатаў. Эмігрант засумаваў, развітаўся і пайшоў пешкі да бацькоў.

У аўторак ён выклікаў сябрука ўвечары. Той за-вёз Эмігранта ў «Глінтвейн», што ў дварах Траецкага прадмесця. Народу ў «Глінтвейні» было шмат, і Эмігрант з сябруком падселі за стол да ча-

лавека з пераламаным носам. Той весяліў дзвюх маладзіц.

Эмігрант выпіў сто грамаў пасольскай гарэлкі, і яму захацелася пазнаёміцца з суседзямі па стале; тым больш, што твар з пашкоджаным носам быў знаёмы, а маладзіцы былі, пэўна ж, з тых, хто не прымушае доўга ўтварваць.

— Я вось толькі што прыехаў з Варшавы, — пачаў Эмігрант, — і магу вам сказаць, што тут лепш, чым там.

Маладзіцы натапырыліся, не раўнуючы вераб'і на марозе.

— Ведаю, — сказаў чалавек з перабітым носам. — Я нават ведаю, хто ты такі.

— Я таксама цябе недзе бачыў, — Эмігрант спрабаваў успомніць, але не здолеў.

— На «Ратушы», у хіповыя часы. Ты на «Ратушы» быў каралём. І нават мянушка твая — Князь.

— Гэта ў мяне ад прозвішча — Князькоў. Толькі я цябе ніяк не ўспомню.

— Пэўна, з-за носа, — меркаваў чалавек са шнарам на пераносці.

— А што такое «Ратуша»? — уставіла адна з маладзіц.

— Сквер насупраць Дома ўрада, — адказаў Эмігрант.

— А чаму тут лепш, чым там? — пацікавілася другая.

— Тут мама, тата і... каханне, — ціха адказаў Эмігрант.

— А мы вось выставу фотаплаката адзначаем, — паведаміла тая, што пыталася пра «Ратушу».

— А ш-ш-што г-г-гэта твае плакаты на выставе? — Эмігрант пачаў заікацца, калі звярнуўся да суседа пастале.

— Мае.

— Усе?

— Усе.

Эмігрант памаўчаў, супакоіўся і спытаўся:

— А ты змог бы зрабіць мой партрэт, толькі каб я на ім быў на дванаццаць гадоў маладзейшы, каб я быў такі, як на «Ратушы» — кароль хіпі. Я далаўрамі заплачу.

Чалавек з непрыгожым носам паглядзеў на са-маўпэўнены твар Эмігранта, успомніў, што ў таго былі доўгія, да плеч, валасы, і сказаў:

— Магу.

— Дамовіліся. А цяпер, дзяўчата, я вас запрашаю пакатацца на белым «Мерседэсе». Вядома ж, калі фотамайстра не будзе супраць.

— Буду толькі рады, калі ты, князь, пакатаеш дзяўчата. У мяне яшчэ ёсць справы на вечар.

«Мерседэс» плаўна адкаціўся ад ганка «Глінтвейні», на якім прыпальваў цыгарэту чалавек з крытым носам. Раптам шыкоўная машина дала задні ход. Эмігрант высунуўся з акна:

— Т-т-толькі не фатаграфуй больш маю каханку без трусоў.

Ён зноў заікаўся.

У сераду Эмігрант прагуляў больш за 500 дзера-вяных (рублёў) разам са сваімі новымі сяброўкамі з «Глінтвейні».

У чацвер раніцай ён развітаўся з бацькамі. Ма-ма плакала. А ўначы Эмігрант перасек мяжу.

XVIII. БОЖАЯ МАЦІ

Рэстаўратар сядзеў на рыштаваннях у хрысціянскім саборы. Касцёл асвятлялі жаўтлявыя лямпачкі. Начны венец напінаў тоўсты поліэтылен, якім былі зацягнуты вокны.

Другі дзень рэстаўратар адпрацаваў адзін у вялікай баракальнай пабудове. Ён здымаў копіі з фрэсак. Вочы балелі. Маляваць рэстаўратар больш

не мог, але ісці ў брудны і сумны гатэль не хацела-
ся. Ён сядзеў на пыльных дошках, звесіўшы ногі, і
глядзеў «у нікуды».

Раптам з-пад рыштаванняў на сярэдзіну касцё-
ла выйшаў атрамантавы кот.

— Кыцы-кыцы-кыцы, — паклікаў рэстаўратар.

Кот выгнуў шыю. Колка бліснулі вочы.

— Хадзі сюды. Чуеш? Хадзі... пагаворым.

Кот бяспечна наблізіўся да весніц і пачаў
уздірацца на другі ярус. Гладкая поўсць цъмяна
зіхацела. Калі жывёла падышла зусім блізка да рэс-
таўратара, працягні руку — схопіш, той сказаў:

— Стой!

Кот скамянеў. Рэстаўратару зрабілася млосна.
Ён захацеў загаварыць і не змог.

— Мга-а-аў, — жывёліна прагнулася нібыта каб
скокнуць.

— Пай-пайшоў прэ-эч, чорт хвастаты, — рэс-
таўратар замахнуўся.

Кот падаўся назад, завярнуўся і пайшоў да
весніц. Рэстаўратар неадрыўна сачыў за атрамантавай спінай, пакуль тая не схавалася за рышта-
ваниемі.

— Ой, рана на Івана, — заспываў рэстаўратар.

Моцны голас запоўніў саборную прастору.

— На Купалу ночка мала. Ой, рана на Івана...

Рэстаўратар нечакана абарваў спевы — убачыў,
якabloki, намаляваныя на сцяне, зрушыліся і па-
плылі скроў рыштаванні. Анёл з белаю лілею ў
руцэ ўзмахнуў крыламі і плаўна ўзняўся пад купал.
Мастак пабачыў ранішні краявід, які ляжаў за сабо-
рам. Тоё самае мястэчка, тая самая асмужаная
лёнкім рачным туманам даліна... З неба па белых
аблоках ішла жанчына.

«Божая Маці, — мастак пачуў свой голас. — Гэ-
та — Божая Маці».

— Слухай, — загаварыла жанчына. — Яны
прыйдуць і прагоняць цябе. Яны прагоняць, і ты

паслухаешся і сыдзеш. Сыдзеш і вернешся, але яны не адчыняць дзвёры. Зноў і зноў ты будзеш вяртаяцца. Цябе чакаюць.

Жаночая постаць растала ў аблоках.

Рэстаўратар прахапіўся. Блякляя лямпачкі ледзь асвятлялі напаўразбураны інтэр'ер сабора Успення Дзевы Марыі.

Праз колькі тыдняў рэстаўратара зволынілі, бо ў нерабочы час ён пачаў пісаць пано «Страшны суд», якое выклікала пратест у кіраунікоў.

Калі рэстаўратар збіраў па рыштаваннях свой рыштунак, дык прыклаў далонь да намаляванага анёлавага пляча — сцяна была цёплая.

Праз год рэстаўратар, які працаваў маляром, наведаў мястэчка, дзе высіўся былы кармеліцкі сабор Успення Дзевы Марыі. Касцёл быў замкнёны.

Гаварыць пра бачанае чалавек байцца.

XIX. БУТЛЕГЕР

Суседу было гадоў пад восемдзесят, і жыў ён зусім адзін. Ягоная аднапакаёўка была паверхам вышэй за нашую. Яшчэ ў яго быў буфет, пэўна, старэйшы за гаспадара. Запомнілася, як сусед стаяў каля буфета, мусоліў у руцэ трох рублі і гаварыў:

— Яна памерла...

Гэта пра жонку. Я забраў у яго грошы, адлічыў рэшту і сышоў.

Я прыносіў яму малако і хлеб. Пасля інсульту ён блага гаварыў і амаль не мог хадзіць. Ад ложка да буфета, ад буфета да прыбіральні, ад прыбіральні да ложка, і ўсё з адпачынкамі, усё каля сцяны. А я ў свае дзесяць гадоў выконваў абавязкі перасоўнасці крамы.

— Яна памерла, — казаў сусед кожнага разу, калі я перадаваў яму прадукты.

За тое, што хадзіў у краму, я браў з яго пяцьдзесят капеек. Як сусед еў, я ніколі не бачыў. Прадукты заставаліся на буфеце. Мы развітваліся. Дзвёры ён ніколі не зачыняў, яно і зразумела.

Яшчэ ў мае абавязкі ўваходзіла здаванне пустых бутэлек. Гроши за іх я пакідаў сабе.

Сусед памёр на кухні, укленчыў каля буфета і сканаў.

На пахаванні я плакаў і ўсё не мог адвесці вачэй ад сіняга вуха нябожчыка.

Як усе з'ехалі на могілкі, я аднёс у прыёмны пункт сем бутэлек. Атрымаў за іх рубель і пяць капеек. Рубель быў жалезны, пятак таксама бліскучы. Таму і запомніў, што бутэлек было як-раз сем.

Маці ў мяне добрая. Яна заўсёды суседзям дапамагае, проста так. Яе ўсе любяць і гавораць мне: «Якая ў цябе цудоўная мама». А я зусім да яе не подобны. Знешне, маю на ўвазе.

Жыў у майм доме яшчэ адзін чалавек, якому я насіў бутэлькі. Ягоная кватэра была ў суседнім пад'ездзе на першым паверсе. Я нярэдка бачыў, як ён вечарамі піша за столом пад настольнай лямпай. Ён быў літаратаром. Жыў з маці і жонкаю. Ягоныя маці і жонка памерлі ў адзін год.

«Маці доўга хварэла, а жонку рак з'еў за месяц», — так гаварылі ў двары.

Літаратар сперажываўся і пачаў піць. Па гарэлку ён пасылаў мяне. Я падыходзіў пад краму і прасіў мужчын, каб узялі мне бутэльку. Я прыносіў гарэлку да літаратара, ён садзіў мяне за стол і казаў:

— Яны чакаюць. Жонка і маці. Павесіцца я не могу. Лепей спіцца. Мне знаёмы фельчар казаў, што, калі мужчына вешаецца, у яго чэлес устае. Я хацеў пра гэта напісаць, а так і не напісаў. Трэба

піць. Гэта не самы горшы шлях да іх, можа, не самы кароткі, але не горшы...

Літаратар піў «па-чорнаму».

Ён плаціў мне па рублю за пляшку. Звычайна я прыносіў гарэлку, калі яе не было, браў канъяк. Віна літаратар не піў.

Пустыя бутэлькі здаваў я. Назбіраецца штук трывщаць — занясу ў прыёмны пункт. Грошы мне.

А памёр ён раптоўна. Сам выклікаў «хуткую дапамогу». А калі тая прыехала, ён быў ужо нежывы.

«Хавалі яго з пыхаю. Труна ў Палацы прафсаюзаў стаяла, і хор спяваў», — так гаварылі ў двары.

Аднойчы я расказаў сваёй жонцы пра гульню ў перасоўную краму.

— А я і не ведала, што ты ў дзяцінстве быў такі паганец, — падсумавала яна.

А мне падумалася, што яшчэ паглядзім, хто здасць бутэлькі пасля вашай смерці.

XX. ГАЗАВІК

У кватэру зайшоў Газавік са стажорам.

Напярэдадні яны паставілі ў гэтай кватэры новую польскую пліту, але ў гаспадыні не знайшлося тады патрэбных грошай, каб разлічыцца. Яна падрасіла зайніці праз тыдзень і паабяцала акрамя грошай бутэльку віна.

Газавіку было гадоў пад сорак, але, як і ўсе людзі сантэхнічнага занятку, ён меў такі выгляд, што адразу сказаць, колькі яму — 25 ці 50, — было немагчыма. Высокі, але крыху сутулаваты, хударлявы, з цёмным ад алкаголю тварам, ён і ўзімку і ўлетку насіў цёмна-сінюю балонневую куртку. У правай руцэ ён трymаў парэпаную, але важкую валізку з

рыштункам. У адрозненне ад кучавага стажора, Газавік менш за ўсё паходзіў на Дон Жуана.

Гаспадыня заўсміхалася і, замест таго каб схадзіць па грошы і віно, запрасіла Газавіка прайсці ў пакой. Той скінуў боты і ў тоўстых ваўняных шкарпэтках пайшоў за жанчынаю. Дзвёры за сабой Газавік не зачыніў.

Стажор пачуў настойлівы шэпт, потым смех. Калі наступіла цішыня, ён крадком наблізіўся да дзвярэй, але ўбачыў толькі пустую частку пакоя. Зазірнуць ён не наважыўся, затое пачуў шапаценне сукенкі і шорах балонневай курткі. Пра тое, што дзеецца ў нябачнай частцы пакоя, стажор, вядома, здагадаўся. Ён раптам адчуў, як наліваецца гарачынёю твар.

Газавік выйшаў з пакоя ўесь чырвоны. Куртку ён зашпіляў на хаду. Дзвёры засталіся шырока адчыненыя. Стажор убачыў жанчыну, што ляжала на стале, шырока раскінуўшы ногі. Яна глядзела на хлопца і ўсміхалася. Той сумеўся і не адразу ўцяміў, што жанчына знарок засталася ў такой недвухсэнсоўнай позе.

— Э-эй, — жанчына ўзмахнула рукою. — А ты хіба не хочаш атрымаць свой заробак?

Стажор зрабіў крок, але ўспомніў, што не зняў чаравікі, і спыніўся.

— А можа, ты імпатэт? — кватэру запоўніў смех. — Ці ты не хочаш? — жанчына села на стале. — А я вось, была б толькі магчымасць, з раніцы да самага вечара займалася б толькі сексам!

Стажор, не зняўшы чаравікі, падышоў да стала і, стоячы, зрабіў тое, чым так хацела займацца жанчына з самай раніцы і ажно да вечара.

Калі Газавік са стажорам выйшаў з кватэры, дык закурыў папяросу і сказаў:

— Адразу відаць, што ў хаце няма гаспадара.

— Лепш бы мы грошы і віно ўзялі, — у ton працягнуў стажор.

— Слімак! — сказаў Газавік і ўдарыў стажора кулаком у патыліцу.

XXI. НАТУРШЧЫЦА

Два жывапісцы, калматы і рудабароды, накіроўваліся да мансарды ў майстэрню з бутэлькай кубінскага рому «Havana Club», калі сустрэлі Натуршчыцу.

— Вы куды? — спыталася яна.

Мастакі паказалі «Havana Club».

— Я з вамі, — узрадавалася Натуршчыца.

Калі рому ў бутэльцы паменшала недзе напалову, жанчына ўсталала і заявіла:

— Хачу танчыць!

Калматы і рудабароды прамаўчалі.

— Буду танчыць аголеная, а вы будзеце мяне жывапісаць...

Мужчыны нічога не адказалі.

Натуршчыца зайшла за шырму, дзе распранулася цалкам. Потым выйшла на сярэдзіну пакоя і пачала скакаць. Вялікае белае цела хвілін пяць лёгтала па майстэрні, ажно пакуль не заскавытаў дзвярны замок. Жанчына войкнула і заляцела за шырму. Рудабароды адчыніў дзвёры. На парозе стаяла суседка:

— Што тут у вас творыцца? Вы што, каня сюды прывалаклі? У мяне жырандоля ледзь-ледзь не абарвалася. А як абарвецца — то ўжо будзеце плаціць. А вы хоць ведаецце, колькі яна каштую?

Рудабароды сцепануў плячымі.

— Вось-вось, не ведаецце, таму і скачаце. 1200 рублёў яна каштую! І калі толькі што — давядзецца заплаціць...

— Скакаць больш не будзем, — рудабароды спыніў суседку.

— Я папярэдзіла, каб потым не казалі, што не ведалі. 1200 рублёў!

— Заплацім! — мастак зачыніў дзвёры.

Натуршчыца выйшла з-за шырмы і запрапанавала выпіць. Калматы разліў па шклянках ром. Натуршчыца выпіла стоячы, паставіла шклянку на стол і села на калені да рудабародага. Той высока ўзняў поўную шклянку і ўсклікнуў:

— Карціна Рэмбранта «Аўтапартрэт з Саскіяй»!

— На Саскію яна не цягне, як і ты на Рэмбранта, — з'едліва зазначыў калматы мастак, было відаць, што ён пакрыўдзіўся на жанчыну, бо тая села на калені не да яго.

— Затое ў пана Рэмбранта Харменса ван Рэйна не было... — рудабароды са смакам выпіў свой ром.

— А ў мяне лепшая фігура, чым у тваёй Саскії. Ты толькі ўспомні тую карову: жывот вісіць, грудзі вісяць і яшчэ складкі тлушчу на спіне.

— Не было ў Саскії ніякіхскладак сала. Ты перабраліта Рэмбранта з Рубенсам, — бараніўся калматы.

— І нічога я не паблытала. Вялікі альбом, на супервокладцы партрэт Яна Сікса, які нацягвае пальчаткі. Ёсць такі альбом? Ёсць! І яшчэ там быў смешны афорт. Жанчына спраўляе патрэбы. Таўсценная карова, задраўшы спадніцу, сядзіць на кукішках і спаражніеца праз дзве адтуліны. Вось табе галандская эстэтыка. Так што не блытала я Рубенса і Рэмбранта, а складкі тлушчу былі, менавіта ў Саскії.

— Не было, — не здаваўся калматы.

— Дарэчы, літовец, які ablіў кіслатою Саскію, добра зрабіў, бо ўсе карціны Рэмбранта антыэстэтычныя, — Натуршчыца пацалавала рудабародага жывапісца. — Слушна я кажу?

— Слушна, — кіёнуў той.

— Не слушна, — калматы жывапісец устаў. —

Літавец абліў кіслатою не Саскію, а Даную, і не па эстэтычных, а па палітычных матывах.

— Палітыка, палітыка, — скрывілася Натуршчыца. — А чаму тэарыст выбраў Рэмбранта? Чаму Даную? Чаму не Тышыяна ці Рафаэля? Я адкажу сама. Даная — антыэстэтычны твор, як і Саскія, дарэчы. Што, можа, не так?

Калматы адно толькі махнуў рукою.

— А я хачу танчыць, — узрадавалася аголеная Натуршчыца.

Рудабароды ціха зашаптаў ёй у вуха.

— Ты што, думаеш — я шлюха, — абурылася тая.

— Тады пайшлі за шырму, — спакойна прапанаваў рудабароды.

— Занясі мяне...

Рудабароды панёс жанчыну за шырму. Калматы выліў рэшткі рому ў шклянку і спустошыў яе адным вялікім глытком. З-за шырмы чулася парыпванне канапы. Калматы запаліў цыгарэту. Калі рудабароды жывапісец выйшаў з-за шырмы, ягоны калега дапальваў ужо трэцюю цыгарэту.

— Ты што, увесь ром выжлукаў?

— А ты думаў, я буду адно сядзець і слухаць, які маркітуецца?

— Можаш і ты схадзіць за шырму.

Калматы згасіў недапалак і пайшоў за шырму. Рудабароды ўзняў бутэльку «Havana Club» і паглядзеў на свято. На донцы сабралася грамаў дзесьціць — пятнаццаць. Мужчына вытрас рэшткі рому з рыльца проста ў рот.

— Толькі не ў мяне, — пачуўся з-за шырмы голос Натуршчыцы.

Рудабароды прыслухаўся, але ў майстэрні было ціха. Тады ён устаў, саставіў трыв կрэслы ў шнур і лёг на іх. І тут цішыню ўзарваў грукат. Рудабароды ўскочыў са свайго лежбішча. Шырма ляжала на падлозе. Калматы стаяў на адной назе і нацягваў

нагавіцы. Натуршчыца паднялася з канапы і за-
крычала:

— Гэты ідыёт усё выліў мне ўсярэдзіну. Я ж
сказала, што сягоння спускаць нельга. Скаціна
кудлатая...

Калматы засмяяўся:

— Я ад тваёй пяшчоты забыў усё на свеце. І яш-
чэ я не прывык падманваць свае яйцаклеткі.

Калі жывапісцы з Натуршчыцай стаялі на тра-
лейбусным прыпынку, дык тая сказала:

— З вас 50 рублёў, па 25 з кожнага, на аборт.

Калматы склаў дулю і паднёс да сур'ёзлага тва-
ру Натуршчыцы. Тая размахнулася, каб ударыць
нахабніка па шчацэ, але рудабароды перахапіў аг-
рэсціўную руку.

— Супакойся, заўтра прыйдзеш, і я дам грошы.
Ты ж нас ведаеш і любіш. А ён перабраў.

Калматы жывапісец адышоў на колькі кроکаў і
гучна сказаў:

— А ў Саскіі не было складак тлушчу на спіне.

XXII. РАБАЎНІК

У Рабаўніка было хобі — джаз. Ён збіраў фір-
мовыя кружэлкі, наведваў канцэрты і нават меў
свой уласны інструмент. Калі да яго прыходзіла
жаданне, дык Рабаўнік браў саксафон, уяўляў ся-
бе на белым цеплаходзе, што асветлены розна-
каляровымі лямпачкамі плыве па начной Місі-
сіпі, і доўга натхнёна імправізаваў. Гадзінамі Ра-
баўнік мог заставацца сам-насам з каштоўным
інструментам і ўсяго толькі дзеля ўласнага зада-
вальнення.

На сольны канцэрт амерыканскага джазмена
трубача Рабаўнік ездзіў у Москву.

«Раз у жыцці можна пачуць і ўбачыць Бога», —

падумалася Рабаўніку, калі ён браў квіток на са-
малёт.

Пасля канцэрта Рабаўнік паліў на ганку філар-
моніі. Побач з ім палілі дзве маладыя піяністкі.

— Ён — Бог! — ціха гаварыла адна. — Я ж не ра-
зумела джаз... А тут раптоўна для мяне адкрыўся
новы свет. Трынаццаць гадоў я займалася музы-
кай, і кожны настаўнік лічыў за свой абавязак на-
гаварыць рознай дрэні пра джаз. Але калі слухаеш
Бога, усе настаўнікі робяцца ліліпутамі...

«Сапраўды, а чаму Бог не можа быць неграм?
Чаму абавязкова добры стары дзед з доўгай бара-
дою, а не тоўсты трубач?» — падумалася Рабаўніку,
і ён сказаў уголас:

— Цалкам з вамі згодны. Ён — Бог! І я не жар-
тую.

Піяністкі пераглянуліся, і тая, што казала пра
Бога, знізаўшы вострымі плячыма, спыталася:

— А, зрешты, хто вы такі?

— Я? — Рабаўнік зразумеў, што цалкам не пад-
рыхтаваны да размовы, і ледзь не назваў сваё са-
праўднае імя, — Раман, я — рэстарацыйны сакса-
фаніст з Гомеля. Правінцыял, які мае толькі адну
загану, люблю джаз...

Піяністкі, было відаць па тварах, страцілі
цікаўнасць да асобы правінцыяла, але на развітан-
не адна з іх, што была ў зялёнай сукні, вырашыла
ўсё ж паставіць чорны крыж на выпадковым зна-
ёмстве.

— Скажыце, а ў Гомелі ўсім супрацоўнікам рэс-
тарацый выдаюць ангельскія гарнітуры ці толькі
тым, што крадуць мяса?

Рабаўнік зазлаваў, але выглядзу не падаў:

— Прабачце за нясціласць, але на мне фінскі
гарнітур, а не ангельскі. Мяса я, на жаль, не могу
красці, бо яно размяркоўваецца паміж кухарамі. Я
краду, даруй мне Божа, толькі каньяк, і калі вы не
супраць, дык у гатэлі «Расея» ў мяне засталася

апошняя крадзеная бутэлька, якую можна выпіць за джазмена.

— А яшчэ аднаго аматара джаза з Гомеля ў вас няма? — спыталася піяністка ў чырвонай сукні.

— З сабой няма, ён застаўся распрацоўваць тэму «Радыектыўны блюз».

— Тады паехалі ў «Расею». Удзвюх мы як-не будзь з вамі справімся.

«Паглядзім», — падумаў помслівы Рабаўнік.

Досыць доўгае стаянне на таксовым прыпынку дазволіла яму перайграць сітуацыю, і ў выніку трыво аматараў джаза апынулася ў рэстарацыі «Прага». Пасля выпітага канъяку піяністкі ледзь не ўтварылі Рабаўніка выйсці на эстраду, пазычыць саксафон і сыграць «Радыектыўны блюз».

— Калі будзеце так даставаць, дык я прадам свой фінскі пінжал, але ўтвару лабухаў іграць трэ разы запар «Сабачы вальс», і ад канцэрта чорнага Бога не застанецца ні знаку, ні следу.

«Сабачы вальс» піяністкі слухаць не захацелі, затое пагадзіліся ўзяць на вынас канъяк і шампанскае ды пагуляць па начной Маскве. Прагулянка, як і разлічваў Рабаўнік, скончылася танцамі на кватэры ў адной з піяністак. Танцавалі дзяўчата выдатна.

«Трынаццаць гадоў адзаймайся музыкай, і пачуццё рытму выпрацуецца, хочаш ты таго ці не хочаш», — зазначыў для сябе Рабаўнік.

Незадумана для дзяўчата ён растоўк на кухні дзве пігулькі сонных лекаў і высыпаў у келіх піяністкі, што была ў чырвонай сукні. Тая выпіла разам з усімі за чорнага Бога і нават не заўважыла, што смак напою змяніўся. Рабаўнік запрасіў яе на доўгі павольны танец.

— Спа-а-аць, — піяністка пазяхнула.

— Пайшлі, я правяду, — ён пацягнуў яе за руку.

— Не трэба, я сама, — сказала яна, але паслушчыя пайшла за Рабаўніком у спачывальню.

— Рабі што заўгодна, толькі хутчэй. Я проста паміраю, так хачу спаць.

Па ўсім Рабаўнік зазначыў, што пачуццё рытму ў піяністкі не знікае нават пасля канъяку, шампанскага і сонных лекаў.

Другая піяністка ціхамірна спала, седзячы ў глыбокім фатэлі.

Рабаўнік падрыхтаваў на кухні новы келіх з канъяком і сонным. План у яго быў даволі прости, але, каб здзейсніць, давялося аднаўляць сваю мужчынскую здатнасць з дапамогаю самага звычайнага масіравання. Калі чэлес меў становучы выгляд, Рабаўнік пабудзіў піяністку, што заснула ў фатэлі. Яны нават не клаліся на кілім, Рабаўнік здзяйсняў свой план, укленчыўшы каля фатэля.

Па ўсім піяністка засталася задаволеная. Рабаўнік прапанаваў выпіць, і яна праглынула сонны напой. Ён не пашкадаваў пяшчоты, каб дзяўчына хутчэй заснула.

Рабаўнік запэўніўся, што піяністкі спяць, прыняў душ, памыў посуд, старанна працёр усе паверхні, дзе маглі застацца адбіткі ягоных музычных пальцаў, і пачаў педантычнае, але хуткае абследаванне кватэры. Ён пакінуў абраставана жытло толькі тады, калі ў кішэнях фінскага гарнітура ляжала каштоўнасцяў тысяч на дваццаць пяць. У гатэль «Расея» Рабаўнік не паехаў, бо спыніўся ён у гатэлі «Украіна». Адтуль, вядома ж, разлічыўшыся, ён даехаў на таксоўцы ў аэррапорт і праз колькі гадзін быў у родным Мінску.

Праз месяц Рабаўнік даволі выгодна прадаў саксафон і калекцыю фірмовых кружэлак, бо канчаткова пераканаўся, што з-за хобі — любові да джаза — можна атрымаць дыскваліфікацыю ў сваёй асноўнай гульні — кватэрных разбаваннях.

Рабаўнік клаў у кішэню грошы за інструмент, і яму падумалася, што Бог усё ж больш падобны да белабородага дзеда, чымся да потнага амерыканскага негра з трубою.

XXIII. МАНЕКЕНІШЧЫЦА

— Ну, не плач, не плач, — сяброўка суцяшала Манекенішчыцу. Тая размазвала хустачкай сапсаны слязьмі макіяж і ніяк не магла супакоіцца.

— Я ж думала, што ён сапраўды мяне любіць. А ён...

— Гад ён, — уставіла сяброўка.

— Ён не гад, ён добры... А сягоння, я нават не ведаю, што на яго найшло. Я з падарункам... У яго — дзень нараджэння. Я прынесла шалік доўгі белы шаўковы... Ведаеш, як прыгожа глядзяцца на высокіх мужчынах доўгія шалікі? Уяўляеш, у яго ёсьць чорнае паліто, вось да яго і купляўся гэты шалік. Проста вымольвала ў Доме мадэляй, ледзь не ўкленчыла. Мне ж так хацелася, каб у Міколенъкі быў такі падарунак, каб яму было прыемна... А ён выгнаў мяне і шалік кінуў у твар. Ненавіджу яго!

— Шалік? — здзівілася сяброўка.

— Пры чым тут шалік? Яго хто ні навяжа, адразу робіцца падобны да гомасексуаліста. Міколенъку я ненавіджу. Ён мне ўсё жыццё перакруціў, каб яго самога ў пятлю скруціла. У мяне быў муж, памятаеш? Абы-што, але муж. З-за Міколенъкі мы развязліся. Ну, ды Бог з ім. Потым мне падалося, што Міколенъка — нікчэмнасць, сквапны дробны хлус. Я папрасіла пазычыць мне 200 рублёў, а ён апусціў вочкі і сказаў, што ў яго іх няма. Як жа ж, няма! Я і завяла сабе немца. Памятаеш, таго тоўстага інжынера? Выдатны быў немец. І якая ж я

была дурніца, калі з-за Міколенъкі пакінула інжынера з маркамі. Я паверыла ў словы пра каханне, ідыётка. А сягоння прыйшла з падарункам, бо Міколенъка паабяцаў нарэшце пазнаёміць мяне са сваімі бацькамі. А замест бацькоў ён мне паказаў часопіс...

— Часопіс? — сяброўка здзівілася.

— Памятаеш вокладку: я аголеная трymаю ў руках кавалак паўпразрыстага шкла? Твару не відаць. А ўсё астатніе... Каму якая справа? Гэта ж мая праца, слушна? Чаму ўсім зайдзросна, што ў мяне прыгожае цела? И таму яго трэба хаваць у саўкоўскіх анучах?..

— Дый не павінна ты хаваць сваё цела, — пераканана сказала непрыгожая сяброўка.

— А, можа, Міколенъка думае, што я была б супраць, каб і яму прапанавалі сфатаграфавацца на вокладку? Ды ні ў якім разе, фатаграфуйся, колькі заўгодна... Толькі ніхто не прапануе. На твары ж не напісаны, што дзед пакінуў паўмільёна ў спадчыну? А Міколенъка ўпэўнены, што ўсё гэта відавочна, што, маючи грошы, можна здзекавацца з каго заўгодна. Ён упэўнены, што мне падабаецца займацца сексам у ягонай смярдзючай машыне. Ну, я разумею, была б сапраўдная машына, дзе можна было б легчы. А ў гэтай, калі ўвесь час пяткі каля вушэй, рукі невядома дзе, а рухацца зусім немагчыма, бо ці што-небудзь разаб'еш, ці то сам падзярэшся аб які-небудзь незакручаны вінт. У Міколенъкі кватэра і дом за горадам... Але ж гэта для іншых, а для мяне — машына... Ты ведаеш, пра што я падумала?

— Не, — сказала сяброўка.

— Напэўна, у Міколенъкі ўсе астатнія палюбоўніцы такія тоўстыя, што з імі нельга займацца сексам у машыне. А са мной можна, я ж такая гнуткая, што можна злавіць кайф нават у машыне. Але гэтага больш не будзе. Хай ён задавіцца

сваімі грашыма разам са сваімі сытымі каханкамі.
Абнаглеў, казёл. Я прыходжу, а ён мне часопіс па-
казвае і крычыць: «Ты — прастыгутка!» И б'е мяне
часопісам па твары... Казёл! Не дарую. Ніколі не
дарую...

Манекенишчыца заплакала.

Сяброўка спачувальна захітала галавою:

— Ён не варты тваіх слёз. Не плач...

XXIV. САДОЎНІК

Садоўнік жыве на беразе мора, у вёсцы. Уяго
маленькі дамок і палісаднік.

Штораніцы Садоўнік ідзе ўздоўж берага на
працу. І можна ўбачыць на золку, як шырокім кро-
кам абпалены сонцам і ветрам малады чалавек
ідзе і нясе на плечыках белую накрухмаленую ка-
шулю. На Садоўніку чорныя нагавіцы і чорныя
паўчаравікі, ніякай іншай вонраткі ён не прызнае.
А белую накрухмаленую кашулю ён ускладае
толькі ўвечары. А пакуль ён кіруеца да шматпа-
вярховага гатэля, пры якім адказвае за невялічкі
батанічны сад.

Чаго толькі няма ў тым садзе. Даўгапёрыя гры-
вы пампаснай травы паселі ўздоўж цэнтральнай
алеі. А з другога боку прысады, зараснікі гонкага
шпаткога бамбуку, які адгароджвае сад ад пляжа
і марскога ветру. А ў самым цёмным кутку саду,
каля сметніка, сядзіць алейна-зялёны куст —
Юдава дрэва, дый навявае нядобрая думкі. Але
тое цёмны кут, а ў самым светлым — ружы, іх
шмат, яны розныя: і барвовыя, і крэмавыя, і коле-
ру сырэдою. Разы два ці тры на тыдзень Садоўнік
складае з тых ружаў букет, але пра букет кры-
шачку пазней. Над разарыем узвышаюцца магут-
налістия фінікавыя пальмы. Калі Садоўнік аку-

ратна падразае магутныя лісты, дык пальмавы ствол робіцца падобны да вялікага ананаса. Можна бясконца захапляцца напалову рукавторным шэдэўрам Садоўніка, але... Але надыходзіць час, і на сад апускаецца ноч. Садоўнік ідзе да мора. Ён агаляеца і доўга плавае — змывае стому. Потым ён вяртаеца ў свой дашчаны садовы будан, дзе ўскладае хрумсткую ад крухмалу кашулю, бярэ букет ружаў і крадком падыходзіць да гатэля. Садоўнік грукае ў шыбу медпункта. Акно адчыняеца, і Садоўнік падае букет медсястры. На падаконне ён уздымаеца зусім нячутна. Медсястра зачыняе акно і апускае жалюзі, а толькі тады запальвае святло. Яна ладная ў белым халаце. У яе такія цёмныя смочки, што нават праз халат і станік свецияца дзве павабныя плямінкі. Медсястра кладзе букет на стол. Садоўнік здымает з сябе кашулю і кідае на падлогу, і ў гэтым руху ўся ягоная страсць. Ён жа для гэтага руху і прасуе кашулю і носіць яе на плечыках аж два кіламетры. Медсястра скідае халат і здымает станік. Чорныя смочки клічуць Садоўніка. Ён ужо распрануўся і дапамагае жанчыне выслізнуць з вузкай спадніцы. Аголеную медсястру Садоўнік кладзе на белую вузкую канапу. Жаночыя ногі ўздымаюцца высока ўгору, калі мужчына накрывае грудзьмі тутгія смочки. Садоўнік не любіць ноч, таму ў медпункце гарыць святло. Жаночыя рукі кладуцца на клубы Садоўніка. Непастаўленыя ў воду ружы напаўняюць пакой садовым водарам. Медсястра ўстае з канапы і ўскладае станік. Як і большасць жанчын, яна ўскладае спачатку станік, а потым майткі. Як і ў большасці жанчын, у яе ёсць муж і дзеці, але толькі ў яе адной ёсць Садоўнік, які ўжо апрануўся і трymае пад пахаю пакамечаную кашулю. Медсястра гасіць святло. Садоўнік ніколі не забывае забраць букет. Сцежкаю, што абсаджана васт-

райклаю апунцыяй, ён ідзе да Юдавага дрэва, паўз яго на сметнік, дзе выкідае букет. Садоўнік не любіць нач, бо ягоны любімы сад запоўнены адпачывальнікамі, што ў цукерачным водары алеандры п'юць са слоікаў кіслае віно і кідаюць цыгарэтныя недапалкі у разарый. Яны абрываюць лаўравішню, ablomваюць галінкі найстара-жытнага дрэўца гінка, набіваюць пакеты эўкаліптовым лісцем, а ў паштовыя канверты запіхваюць ружова-жоўтыя пэндзлікі-мяцёлочки альбіцыі — яны нішчаць сад. І ўсё робіцца ўначы, калі Садоўнік ідзе дадому, трymаючы пад пахаю пакамечаную кашулю і дзэравяную плечыкі.

А на золку ён будзе вяртацца, і кашуля вісецьме на плечыках і махацьме рукамі. А кабеты з сталовай знайдуць букет і па адной кветцы паставяць у вазы на сталы адпачывальнікаў. А той, каму не хопіць ружы, яшчэ і пазайдросціць астатнім.

XXV. ЦІКАЎНІК

- Займацца ананізмам шкодна?
- Затое прыемна.
- Дык шкодна ці не?
- Усё прыемнае — шкодна.
- Жанчына лепш за ананізм?
- Вядома лепш.
- А займацца з жанчынаю шкодна?
- Небяспечна.
- Гэта іншае.
- Не шкодна.
- А з жанчынаю прыемна?
- Прыемна.
- Вы казалі, што ўсё прыемнае — шкодна. Як быць?

- З жанчынаю небяспечна, а значыць і шкодна.
- Тады і ананізм такі ж шкодны, як і занятак з жанчынаю?
- Напэўна.
- А як лепш, з жанчынаю ці з мужчынам?
- Як каму.
- А вы спрабавалі з мужчынам?
- Спрабаваў. Не спадабалася.
- А мне варта паспрабаваць?
- Калі дзеля цікаўнасці, дык не варта.
- А з жывёлаю прыемна?
- Не спрабаваў.
- Але ёсьць такія, што займаюцца з жывёламі. Вы іх не сустракалі?
- Сустракаў жанчыну, што займалася з сабакам.
- І ёй было прыемна?
- Напэўна, калі яна гэтым займалася.
- А з жывёламі шкодна?
- Небяспечна.
- А вы змаглі б паспрабаваць з жывёлаю?
- Напэўна, не змог бы.
- А чаму?
- Мне нават ад такой думкі робіцца непрыемна.
- Вы натурал?
- Так. І, дарэчы, табе не здаецца, што нашая гутарка чымсьці нагадвае ананізм?
- Затое цікава, прыемна і ніякай шкоды.

XXVI. ГОСЦЬ

Госць уваліўся ў кватэру а дванаццатай ночы, дый не адзін, а з сябрам і сяброўкаю. Гаспадар пашкадаваў, што пусціў п'янную кампанію, бо сам

быў з кахранкаю. Тая засталася ў ложку, а гаспадар правёў начных наведнікаў на кухню. Госць запатрабаваў віна, закусак і цыгарэт. Гаспадар сабраў на стол. Госць схапіў бутэльку, разліў яе па шклянках адразу ўсю, выпіў сваю чвэрць, запаліў цыгарэту і папрасіў гаспадара выйсці «на два слова».

У вітальні Госць зашаптаў на вуха гаспадару:

— Гэта мае сябры. Ён — мент, але класны музык, і баба яго класная. Хай яны застануцца ў цябе да раніцы...

— Не магу я іх пакінуць. У мяне адзін пакой, ложак ужо заняты, кахранка ў мяне.

— А калі мы іх на кухні пакладзём? Ёсць у цябе які-небудзь стары матрац? — напіраў п'яны Госць.

— Няма ў мяне матраца, ні старога, ні новага.

— А коўдра ватная ёсць?

— Здаецца, ёсць...

— Чакай тут, зараз у іх спытаюся, — Госць хітнуўся ў бок кухні і ледзь устояў на нагах. — А зрэшты, што ў іх пытацца? Коўдра дык коўдра, на кухні дык й-йик.. Ікаўка напала. Пайшлі дап'ём.

На кухні Госць выпіў з гаспадаровай шклянкі, паклаў у кішэню пачак цыгарэт, развітаўся і сышоў.

Гаспадар прынёс з кладоўкі коўдру і падушку з прасцінамі, сябры нечаканага Госця пачалі ўладкоўвацца на нач, а ён вярнуўся да кахранкі. Тая прахапілася ад сну, села на ложку і запыталася:

— Сышлі?

— Цішэй ты! Леглі на кухні.

— Утраіх?

— Удваіх, адзін сышоў.

— А гэтых няўжо ты не мог выгнаць?

— Ды цішэй гавары, — асцярог гаспадар. — Не мог я іх выгнаць.

— Тады будзем спаць, — кахранка павярнулася тварам да сцяны.

Мужчына паклаў руку на жаночыя грудзі. Яму хацелася цеплыні і пяшчоты. Жанчына адкінула мужчынскую руку ад сваіх грудзей.

— Ты не хочаш?

— Будзем спаць.

— А чаму ты не хочаш? Ну, перапынілі нас, з кім не бывае...

— Непрыемна, калі побач чужыя людзі...

— Ну, хочаш, я пайду зараз і праганю іх.

— Не трэба, давай спаць.

Мужчына зноў паклаў руку на жаночыя грудзі. Яму нясцерпна хацелася пяшчоты. Жанчына ўзяла мужчынскую руку і павольна перасунула яе з грудзей сабе на жывот, потым ніжэй у самае гарачае месца.

Раніцай каханка пабудзіла гаспадара. Яна паспела апрануцца і стаяла каля ложка ў куртцы і ботах.

— Ты сыходзіш? — гаспадар соладка пазяхнуў.

— Мяне чакаюць на працы, — каханка нахілілася і пацалавала гаспадара ў няголеную шчаку.

Той ізноў пазяхнуў, павярнуўся тварам да сцяны і апнуўся ў недагледжаным сне. Прачнуўся ён з-за таго, што моцна грукнулі ўваходныя дзвёры.

«Сышлі. Нарэшце. Божа, які кайф! Можна і ўстаць».

Гаспадар пайшоў на кухню, каб паставіць імбрык. Там на разасланай коўдры ляжала сяброўка начнога Госця і з неапісальным здзілленнем пазірала на аголенага засмучонага гаспадара, які спачатку засмущіўся, а толькі потым скеміў, чым так уразіў жанчыну.

— Прабач, — нарэшце сказаў ён і прыкрыў рукой сваё самае мужчынскае месца. — Я ж думаў, усе сышлі, і хацеў толькі імбрык на пліту паставіць.

— Нічога страшнага, я зараз устану і пастаўлю...

Гаспадар вярнуўся ў пакой і, калі пачаў апранацца, дык адчуў, што яму ізноў захацелася жаночае пяшчоты. Пакуль мужчына апранаўся, дык жанчына паспела прыбраць на кухні і паставіць імбрык.

— А я ложак не паспей заслаць, — сказаў гаспадар, як пабачыў прыбраную кухню.

— Ты зараз ідзеш на працу? — спыталася жанчына.

— Не пайду, затэлефаную і вазьму бібліятэчны дзень.

— А ў мяне самы звычайны адгул.

«Загул, — падумаў гаспадар, — самы звычайны загул. І трэба, каб ён працягнуўся». Ён разліў кіпень па кубках.

— Ты, напэўна, не выспалася на падлозе?

— А чаму ты пытаешся?

— Гэта праўда, што твой сябра з міністэрства ўнутраных спраў?

— А якое гэта мае значэнне?

— Калі ў цябе выхадны, дык можаш легчы на мой ложак і паспаць.

— У тваёй прапанове эратычны падтэкст?

— Я не падумаў, але, калі мужчына застаецца з жанчынай, у кожным слове, напэўна, ёсць падтэкст.

— Сапраўды, а чаму не паспаць у выхадны дзень? Занятак не з горшых, — сяброўка начнога Госця памыла кубкі.

Мужчына і жанчына леглі ў ложак. Ён паклаў руку ёй на жывот. Яна абняла яго і прыгутлілася ўсім целам. Мужчына гладзіў жаночую спіну. Раптам у вітальні падаў голас дзвярны званок. Гаспадар адхінуў палюбоўніцу, устаў і на дыбачках прайшоў у вітальню. Праз дзвярное вочка ён убачыў азызлы твар Госця.

«Колькі можна хадзіць? Ні канца, ні краю. Ну, колькі можна хадзіць і збіваць кайф? Не адчы-

ню, і канец!» — падумаў гаспадар і вярнуўся ў ложак, дзе адчуў, што ўжо не хоча жаночай пяшчоты.

XXVII. НЯБОЖЧЫК

На памінкі я патрапіў выпадкова. Ну, не зусім выпадкова, бо ўсё ж ведаў Нябожчыка — колькі разоў сядзелі і выпівалі за адным сталом. Але і памінкі былі не зусім памінкі, бо сабраліся толькі аднакурснікі Нябожчыка, ні маці, ні жонкі, ні каханкі не было за жалобным сталом. Са слоў прысутных я зразумеў наступнае...

За чатыры дні да пахавання Нябожчык, тады яшчэ жывы і вясёлы саракагадовы мужчына, скажаў дома, што едзе ў камандзіроўку, а сам пайшоў да каҳанкі. Там ён і сканаў. Сэрца спынілася. Каҳанка выклікала «хуткую дапамогу». Нябожчыка завезлі ў морг, дзе ва ўліковай кнізе зрабілі запіс наступнага зместу: такі і такі ўзяты па адрасу — горад Мінск, вуліца Багдановіча, дом 55, кватэра 200. Потым адрас быў закрэслены і напісаны, што Нябожчыка забралі з дому. А калі «з дому», дык у морту ніхто і не хваляваўся, усе былі ўпэўненыя, што сваякі ведаюць пра смерць. Але ж і маці і жонка нічога не ведалі. А каҳанка маўчала. Потым пайшли чуткі, але ўсе яны разбіваліся аб тэлефоннае «ў камандзіроўцы». Нарэшце адзін з аднакурснікаў здагадаўся затэлефанаваць у морг, дзе яму прапанавалі прыехаць і апазнаць Нябожчыка. Ён апазнаў і ўзяў на сябе ўсе пахавальныя клопаты. Гэты аднакурснік працуе разам са мною, і адпаведна мне давялося сёе-тое яму дапамагчы, ну, напрыклад, я «дастаў» канъяк, бо цяпер на памінкі ўсе ходзяць са сваёй бутэлькай. Вось так я апынуўся за жалобным сталом, за якім даведаўся, што Нябожчыка за-

бралі ў морг з майго дому, бо я жыву якраз на вуліцы Багдановіча ў доме 55 і кватэра 200 знаходзіцца ў суседнім пад'ездзе.

З памінак я вярнуўся позна і адразу лёг спаць. Прачнуўся я пасярод ночы, бо пачулася, як нехта гучна назваў маё імя. Я расплюшчыў вочы і ўтрупянеў. За акном нехта стаяў. Цёмны расплывістый твар ляжаў на шчыльна завешаных шторах. «Дзякую, што прыйшоў памянуць маю душу», — даляцца з-за акна. Каб я жыў, як і раней, на першым паверсе, я падумашы, што гэта дурны жарт якіх-небудзь падпітых знаёмцаў, але я жыву на пятym паверсе... Я ляжаў у ложку і не мог нават варухнуцца, каб запаліць свяцло. «Падыдзі да акна», — сказаў цень голасам Нябожчыка. Пакуль я ўставаў і ішоў да акна, цень знік. Я рэзка адкінуў штору і быў ужо ўпэўнены, што там нікога няма. Але я ўбачыў, што пад ліхтаром стаіць Нябожчык. На ім быў чорны гарнітур, белая кашуля і элегантны маленькі гальштук-мятлік. У мёртвым ліхтарным святле срэбнымі водбліскамі іскрылася сівая фрызура і падкручаныя цёмныя вусікі. Нябожчык глядзеў на мяне. Праз хвіліну ён нахіліў голаў, маўляў, я з вамі развітваюся, і рушыў у бок пад'езда, дзе была кватэра 200.

Адзінае, што я вынес з гэтага здарэння, дык упэўненасць, што на саракавіны мне хадзіць не варта, хай сабе і запрасілі.

Зямля — пухам.

XXVIII. ТУСОЎШЧЫК

Журналіст, чакай! У мяне ёсьць што сказаць для друку. Ты мяне помніш? Гурт «Эксгуматар», трэш, мэтал, я на басе. Успомніў? Гэта я. На сцэне адно, а ў жыцці зусім іншае. На сцэне — завод,

кайф, лом... А ў жыцці — шаноўныя, набывайце фотаздымкі! Брус Лі! Шварцэнегер! Цой! Апошні здымак, за дзень да смерці! Рэмба! Ніндзя! Набывайце, кошт — адзін рубель! Класны занятак для рокера. Лепей не прыдумаеш. Я па сем гадзін стаю ў сырым падземным пераходзе і гандлюю гэтай поганню, раблю бабкі, зарабляю на гітару — на музыку. І гэта больш сумленна, чым лабаць у рэстаране, а потым высоўвацца на тусовачным фестывалі. Кабак ёсьць кабак, туды толькі улезь, і назад дарогі няма. І які б ты моцны ні быў, а раз-другі злабаеш папсу кабацкую і ў рок ужо не вернешся. Вось так вузлы завязваюцца. А я — рок-н-рольшчык, я люблю па металу загасіць, я за трэш... І не трэба крывіцца. Трэш яшчэ слова скажа, краіна здрыйганецца. Ты ж чуў нашы каманды — «Бастыён», «Тарнада», «Радыяццыя»?.. Гэта ж магіла ўсім астатнім. Мы прымусім нас слухаць. Мы ўрэжам так, што ў слабанервовых галовы пааддятаюць. Гэта сёння свята ў папсы, і я гандлюю здымкамі, а заўтра прыйдзе наш дзень. Так і напішы, журналіст, не памылішся.

Тусоўшчык прыпаліў цыгарэту.

А зрэшты, усё гэта — падман. І ты гэта бачыш, журналіст. Я зламаўся, патрапіў не ў сваю танальнасць і зламаўся. Іграў, іграў, а потым нібыта хто пульт абрубіў. Гасіце свято, прыехалі. І ведаеш, не ў мяне аднаго такое здарылася. Я ж тусуюся, з тым пагавару, з гэтым. Усе кажуць, што наш час прайшоў. І слушна, бо і сапраўды ўсёмагутная рука адключыла наш ток і забрала таленты. І цяп-пер хто куды... Адны напіваюцца да адключкі. Другія лётаюць па горадзе з думкаю: «Каго б яшчэ трахнуць?» Трэція прыфарцоўваюць, заняліся камерцый. На мяне ты не глядзі, гэта часова. Не магу я адразу пайсці ў рэстарацыю, можа, пайду ў пахавальную каманду, бо лепей ужо

могілкавы Шапэн, чым п'яная ламбада. А ёсць яшчэ і чацвёртыя, яны ў рэлігію павалакліся. Яны кляпаюць тэксты пра Хрыста і Саборніка і ўпэўненея, што робяць святую справу, а сапраўдныя вернікі чуць гэтага не могуць, абураюцца, кажуць, што ўсё гэта блузнерства. І слушна кажуць, бо рыба павінна ведаць свой вір. Музыка — гэта споведзь, а не прамова ці заклік. Месца музыкі на хорах, а не на казальніцы. Для музыкі галоўнае што? Каб музыка вылілася, выйшла з яго, а пачуе хто ці не пачуе — справа дзесятая. Гэта ў пап-савікоў колькасцю слухачоў вымяраеца якасць прадукцыі, а ў рокераў — кайфам. Але паэт памірае ў табе раней, чым ты гэта заўважаеш. Так і музыка, ты яшчэ перрабіраеш струны сваімі хуткімі пальцамі і не чуеш, што ўласна музыкі няма. І трэба ўжо ісці прадаваць абразкі Бруса Лі, а ты ўсё яшчэ катуеш інструмент. Як адчуў я сваю няздатнасць, дык думаў — павешуся ад крыўды. Прайшло. У падземным пераходзе скразнякі, яны мяне крыху астудзілі. Магіла магілай, але не сапраўдная. Нашто Бога гнявіць, нават калі Яго ня машака? Астыў, стаю, гандлюю, на людзей гляджу, на піва зарабляю і, як дзіця, спадзяюся на заўтрашні дзень. Вось і ўсё, журналіст. А пісаць ці не, вырашай сам. Пішы, пакуль здатнасць не адабрала. Зрэшты, усе там будзем.

XXIX. АСВЯТЛЯЛЬНИК

Цемра. Чорна. Падаю. Чаму так цёмна? Дзе рубільнік? Нарэшце...

Дзед трymае сярнічку, агенъчык выхоплівае з чарноцця газоўку. Патрэсквае, запальваеца кнот. Дзед папраўляе яго і накрывае шклом. У хаце цёпла, пахне печкай і хлебным мякішам. Матылёк

б'еца ў тонкае шкло газоўкі. «Вось і нач на два-
рэ», — голас у дзеда сапраўдны, ён не скажоны
мікрофонам і ўзмацняльнікамі...

Які Дзед? Які кнот? Я стаяў на стадыёне, за сцэ-
наю, мне зрабілася блага... Падаю. Цемрадзь су-
цэльная.

Голас, нечы знаёмы, дзядзькі Антака... «Чакайце,
чакайце, асцярожна! Зараз, зараз... Раз, два, тры!!!»
Успышка. Рэзь уваччу. Адвярнуцца, схавацца, за-
крыць твар рукамі... «Вось і ў нашай хаце лямпы
дзённага святла», — Антакаў голас. Асцярожна
расплюшчыць вочы, спачатку левае... Антак стаіць
на зэдліку і пакручвае малочна-белую трубку. «Ас-
цярожна, не ўпадзі!» — голас дзеда. Зэдлік хістаец-
ца, дзядзька падае...

Лямпа гасне...

Я падаю, гэта я падаю на стадыёне, за сцэ-
наю, я... Добра што на зямлю. Трава мяккая. Вы-
сока ў небе пражэктары халодныя, сцюдзёныя,
стадыённыя... Твары, яны засланілі пражэктары.
Контрагур. Не пазнаць — хто. Нехта свой, на-
пэўна.

Ціха, цёмна...

Антакаў голас: «Вось вам і лямпы дзённага свят-
ла...» «Пабіўся?» — гэта дзед. «Здаецца, не...»

Трава мяккая. Стадыён. Гук! 50 тысяч слухачоў
крычаць на стадыёне. Канферансye вітае іх. Стадыён аціхае, каб узніць новую хвалю крыкаў, як
толькі з'явіцца першы саліст. Шум, бубнач пачы-
нае... Трэба расплюшчыць вочы. Трэба ўстаць.
Боль. Ён леваруч. Сэрца. Вось так на стадыёне па-
мерці, за сцэнаю, на зямлі... За што? Божа, за што
такая сабачая смерць?

Удар па шчацэ! Не трэба...

Ноч, поле, я ляжу на саломе каля бурта з буль-
баю. А нада мною вераснёвы Млечны Шлях. Яркі,
святочны...

Удар па шчацэ! За што?

Ноч, лес, я — хлопчык, мне дзесяць гадоў, іду праз лес. Над вершалінамі жнівеньскі Млечны Шлях. Набліжаецца рокат матацыкла. Фара. Я ўправа, яна ўправа. Я ўлева, яна... Удар! Боль. Я на пяску лясной дарогі. Аціхае рокат матацыкла.

Рокат стадыёна. Іх тысячи і тысячи. Яны прыйшлі слухаць і глядзець на куміра. На свайго ўлюблёнага матылька, што будзе пырхаць у рознакаляровым святле, будзе трапятацца, пакуль не спаліць крылцы ў хуткаплыннай вядомасці. Матылькоў шмат, а лямпа адна. Фанатаў безліч. Кумір выбіваецца з натоўпу і ляціць на вясёлкавае свягло, на сцэну і згарае. Колькі іх было і будзе? А натоўп не ведае, што за сцэнаю ў цемры стаіць войска, якое запальвае зоры, якое стварае зоры, якое стварае абразы, лепіць куміраў. Колькі зорак запаліў я?

Маё цела ляжыць за сцэнаю ў цемры, над ім скілілася доктарка. Цела памірае, я бачу яго, дзіўна. Яно выпрасталася на траве. Доктарка пасылае майго памочніка па «хуткую дапамогу»... А шоу-машина працуе, як адладжаны матор. Канферансье есць сала, ён закусвае свае сто спрыту-савых грамаў. Саліст прычэсваецца перад люстэркам. Піратэхнік паліць. Целаахоўнік сочыць за ўзбуджаным стадыёнам. Журналіст... Журналіст ідзе да майго мёртвага, напэуна, ужо мёртвага цела. Ён співае ціха сам сабе: «Отряд не заметил потери бойца...» Цынік, ён співае на імперской мове, ён жартуе, ён... Ён спалохайся і хаваецца за цынізм. Нічога, згаснуць агні стадыёна, ён нап'ецца з цыцкастай прастыгуткаю і забудзе пра маю смерць. Памочнік вяртаецца з двума санітарамі. Маё цела...

Цёмна.

Лямпа ў очы. Голас чужы, зямны: «А мы ўжо падумалі, што ablom».

XXX. АНАРХІСТ

Я — анархіст. Так, так, менавіта Анархіст. Вы не памыліся, але яшчэ раз паўтару з велізарным задавальненнем і нават па складах — а-анархіст. Гэта найлепшае слова, якое ведаю. Яно для мяне як хары-крышна для крышнайтаяў, як рамара, як мама-мама для дзяцей. Яно вызначае мяне, і я вызначаю яго. Я — мастак-анархіст. Мой лозунг: «Выбух зменіць свет!». Я працую ў стылі выбух-арт. Ну, напрыклад: збіраю старыя балончыкі з-пад аэразольных фарбаў, раскладаю вогнішча, закідаю ў яго балончыкі, чакаю... Выбух! Акт творчасці, па якім у мяне застаюцца сведкі — рэшткі ўзорваных балончыкаў. Выбітна выкананы твор: акт, хэпенінг, перформанс — усё разам. А каб я быў чалавеканелюбам, дык узрываў бы бомбы, гінулі б людзі... Але такое не па-мастаку, яно занадта пахне палітыкай. А палітыка, асабіста для мяне, патыхае гноем. Натуральна! А чым яна яшчэ можа патыхаць, калі ў выніку палітычных акцый з'яўляюцца палі, засланыя нябожчыкамі? А спалітызаваныя партыйныя творцы пачынаюць апіваць краявіды пасля бітвы. Гэта ж маральнае калецтва. Вам ясна, я — шызафрэнік. Маё месца ў псіхіяtryчнай лякарні. А я і не адмаўляю тых фактаў, што быў там, і не адзін раз. Мастацтва (хай вам і банальна) вымагае ахвяраў. Адна з ахвяраў — наведванне псіхіятра. «Доктар, а калі ўзарваць лякарню?» Псіхіятр усміхаецца: «Выдатная ідэя ў цябе, Ражковіч. Нашая клініка мне абрыдла не менш, чым табе. Давай разам распрацуем план і прызначым дату...» І я думаю, хто з нас большы вар'ят. Толькі ў такім накірунку думаць няма сэнсу. Хто больш, хто менш, не вызначаецца, няма шаляў. Усе вар'яты, і хто больш, і хто менш. Але доктар не

анархіст, ён... Пакінем за кадрам. Адзіны добры ўспамін пра лякарню — я знайшоў там Лабарантку. «І сапраўды, — падумаў, — чаму мне не завесці Лабарантку?

У доктара вунь колькі памочнікаў: медсёстры, санітары, практиканты... А ў мяне хоць бы Лабарантка, а то ж нікога». Я падумаў, калі сядзеў на складзе бялізны і глядзеў на маленькую жанчынку, што адлічвала мне прасціны дый ручнікі. Яе звалі Элеанора. Нават сугучча ёсьць паміж «Лабарантка» і Элеанора. Ці, можа, мне так падаецца, напэўна, падаецца; але я падышоў да яе і абняў нязграбна, так няўдала атрымліваецца, калі ты доўга не абдымаў кабет. Яна паспрабавала адхінуцца, але я не пусціў і пацалаваў яе, і яна аціхла, і нічога не сказала, калі я распрануў яе. А тады Элеанора была зусім схуднелая — ключыцы тырчаць, грудзей дык зусім няма, жывот праўліўся... Жах. Але і я такі самы быў — ткні, павалюся. Паслалі мы коўдру на падлозе, леглі, прытуліліся, і тут... Похва ў Элеаноры зусім вузкая, як выявілася. Мая Лабарантка аж ускрыкнула, калі мы разам прыладжвалі мой, не такі ўжо і вялікі балончык. А потым пайшло лягчэй ды лягчэй, дый так пайшло, што я запар троны разы выбухнуў. Вось так і знайшоў сабе Лабарантку. А выпісалася яна раней за мяне і пачала штодня мне гасцінцы ў лякарню прыносіць. А ўжо як мяне адпусцілі, я і забраў яе да сябе ў майстэрню жыць.

Выбух уратуе свет! Выбух, гэта дакладна. І хай сабе гэта будзе выбух пачуццяў.

Вось я і жыву цяпер разам з Лабаранткаю і працую ўдвая-ўтрай больш, чым раней. А ўночы я з ёй катаюся на трамвайных вагонах. Вы нас, пэўна, бачылі. Я ў доўгім шынялі, ботах і шапцы-вушанцы, адным словам — анархіст. А Лабарантка мая заўсёды букаш у руцэ трymae — ці то лісця, ці то кветак, ці сухіх галінак. Ну, вядома, бачылі вы нас у трамвай-

бусе, ноччу, з букетам. Вось, слушна, гэта ў мяне пад левым вокам намаляваная чырвоная пяцікан-цовая зорка.

XXXI. ПАЛЯВІК

Абітурыент і абітурыентка здалі перадапошні іспыт дый вырашылі адзначыць падзею. Прыдбалі пляшку празрыстай настойкі «Беларуская арыгінальная» і паехалі на электрычцы за горад. У лесе абітурыенты расклалі вогнішча. Яны пілі горкую настойку, салодка цалаваліся і не заўважылі, як прайшоў час. Каб хутчэй дабрацца да станцыі, абітурыенты пайшли не па дарозе, а пашыбавалі праз жытнёвае поле — напрасткі. Пасярод поля абітурыенту да смерці захацелася зведаць жанчыну. Ён ніколі не меў жанчыны, таму засаромеўся самога сябе, але выпітая «Беларуская арыгінальная» і ўспамін пра пацалункі ля вогнішча падштурхнулі да наступу. Ён нязграбна блытаўся ў трох словаҳ, пакуль прапанаваў спыніцца і адпачыць. Абітурыентка не адказала, але, калі той на зямлі разаслаў сваю марынарку, яна пакорліва апусцілася на калені. Хлопец і дзяўчына пажадалі зрабіць тое, што ім хацелася ўтварыць у лесе. Абітурыентка занервавала, бо сяброўкі папярэджвалі: як толькі мужчына ўвойдзе ў цела — з'явіцца боль, і ўсё адно ёй страшэнна жадалася, каб менавіта тут, на полі, зараз, неадкладна тое і здарылася. Дзяўчыну здзівілі памеры чэлеса ў эрэкцыі, яна раптам забаялася, што не зможа прыняць яго ў сябе, што ёй будзе страшна балоча. І разам з гэтым яна хацела падабацца хлопцу, які гэтаксама баяўся за сваю няўклюднасць і недасведчанасць у інтymных справах. Абітурыент з абітурыенткаю валтузіліся ў жыцце, яны спрабавалі хутчэй здзейс-

ніць наканаванае, але нічога ладнага не атрымлівалася. Яны не ўмелі мілавацца. Ні яго, ні яе ніхто не навучыў маствацтву цялеснае любові. Яны адно ведалі, што павінна адбыцца надзвычайная падзея, таму працягвалі валтузню на пакамечанай марынарцы. Нарэшце хлопец здагадаўся дапамагчы свайму чэлесу рукою і зрабіў рызыкоўны рэзкі рух дый пачуў, як праваліўся ў апякальную глыбіню. Жанчына выгнулася насустроч мужчынскай сіле. Мужчына адхінуўся ад жанчыны. Ад выгляду крывавых рагаў на жаночых сцёгнах і клубах яму зрабілася зімна.

— З мяне выцеча ўся кроў, — упэўнена прамовіла абітурыентка і пачала абіцрацца хусткаю.

— Як ты пойдзеш? — пераадольваючы млосць, выціснью з сябе абітурыент.

— Уздзену нагавіцы і пайду...

Яна ўжо зашпіляла гузік на джынсах, калі зусім побач зашамацела жыта і пачуўся гучны пранізлівы свіст. Абітурыенты павярнуліся на гук і пабачылі мужчину ў белым шаўковым строі, зялёнай кашулі ды жоўтым саламяным канатце. Ён высока ўзняў тонкі драўляны кій, так дырыжор уznімае палачку за імгненне да ўверцюры, і сказаў:

— Вы, як бачым, ладны лапік жыта выкачалі. І трэба вас пакараць. Але ўлічаючы ўмовы, — пакаранне будзе няцяжкае. Каля вашых ног ляжыць камень. Вазьміце яго і вынесіце з поля дый кіньце калі дарогі. Я — Палявік і страшэнна не люблю камянёў, што ляжаць на палях.

Па гэтых словах Палявік упаў у жыта дагары тварам, і па полі разышліся хвалі, такія кругі ідуць па ціхай вадзе, калі кінеш камень.

Абітурыент узяў на рукі цяжкі, як падняць, валун і, пахістваючыся, рушыў да дарогі. Абітурыентка ішла следам і несла перапэцканую марынарку.

Апошні іспыт абітурыент здаў на «выдатна», а вось абітурыентцы не пашанцавала — паставілі «двойку». Радасць і гора яны адзначылі паасобку: яна глядзела штучную эротыку ў відэасалоне, а ён з сябрамі піў горкую настойку «Беларускую арыгінальную».

XXXII. ПАСТУХ

Ад самае раніцы сыпаў дожд়. Пастух, хлопчык, ішоў за статкам і раз-пораз папраўляў велікаватую, бо дзедава, кепку. Ватоўка набрыняла вільгаццю і зрабілася цяжкаю. Дожд় церусіў на люстроную гравійку, на пярэсты статак кароў, на груды, на прыдарожныя хмызы, на ўесь Божы свет... Хлопчыка пакінулі на дарозе, каб якая з кароў не высунулася на гравійку і яе, крый Бог, не збіў самазвал.

У ватоўцы ляжаў пачак «Прымы» і запалкі. Пастуху закарцела папаліць, але ён саромеўся старых цётак, якія абавязкова скажуць ягонай бабе, калі ён толькі запаліць. Хлопчык быў якраз у tym узросце, калі пачынаюць паціху паліць у зацяг, але калі яшчэ год ці два саромеюцца рабіць гэта на вачах старэйших.

Каровы скублі чэзлую траву на адхонах. Дожд় патроху аціх. Халаднаваты вецер пагнаў па небе спачатку цёмныя, а потым святлейшыя і зусім белыя аблачынкі. У высокім блакіце паўстала сляпучае, да зялёна, сонца. Пастухі пагналі кароў на поплаў. Хлопчыка паставілі запыняць ад рэчкі. Ён скінуў ватоўку і зняў кепку, бо высокая сонца ўжо добра прыпякала. Захацелася піць, але вада ў рэчцы плыла высокая і рудая пасля дажджу. Пастух пабег да старой, што пільнавала кароў збоку поля, каб не стапталі грэчкі. У старой знайшлася бутэль-

ка малака, заткнутая газетным коркам. Хлопчык выпіў палову, падзякаваў і пайшоў было да рэчкі. Але праз колькі крохаў спыніўся, каб яшчэ раз скажаць «дзякую за малако».

Старая кабета стаяла на ўскрайку чырвонага поля грэчкі, тварам да хлопчыка. З-пад доўгасці чорнае спадніцы, паміж расстаўленых босых ног, на нізкую траву з шалёсткім шумам падаў іскрысты струмень. Хлопчык пачырванеў, як зачараўаны, ён не мог адвесці вачэй ад зіхоткага струменя, што ляцеў на зямлю і рассыпаўся на дыяментавыя драбочки.

— Чаго стаў? Ідзі. Старая ўжо я, — загаварыла кабета. — Ці ж ты сам так не робіш?

— Раблю, — адказаў Пастух і павярнуўся да яе спінаю.

Увечары зноў сабралася на дождж. І калі прыгналі статак у вёску, дык Пастух адразу пабег на балота да хлапцоў, што клалі вогнішча, каб паспесьці да дажджу расказаць пра тое, як старая рабіла стоячы і нават спадніцу не задзірала. Пачаў нахрапваць дождж. Пастух дабег да вогнішча. Але так нікому і не распавёў — пасаромеўся.

XXXIII. КАРЭСПАНДЕНТКА

Прывітанне!

Адразу папрашу: абавязкова і неадкладна прачытайце мой ліст на тэлевізіі. Ён шмат каго папярэдзіць і прымусіць задумацца над уласнымі паводзінамі.

Справа ў тым, што я пастаянна займаюся мастурбацыяй — сексам сам-насам.

Першы раз я задаволіла сябе ў чатырнаццаць гадоў. Мяне заўсёды вабіла ўласнае цела. Я любіла стаяць перад люстэркам і разглядаць свой твар.

Уключала музыку, рухалася і назірала за адбіткам. Прыдумала: распранацца і танчыць аголенай. Само па сабе атрымалася і гэта. Я нават спярша не зразумела, што адбываецца. Рукі самі песьцілі грудзі, пальцы знаходзілі прыемныя зоны — пагладжвалі жывот і сцёгны, пакуль не трапілі ў патаемнае месца. Было невыказна добра.

Танцы перад люстэркам занялі ўсе думкі, усё мары, засланілі ўсе жаданні... Я танчыла — танчыла штодня.

Мне — шаснаццаць гадоў. Я даволі прывабная дзяўчына, і шмат хлопцаў выказваюць мне сімпатыі... У мяне больш чым дастаткова знаёмых мужчын, але, у адрозненне ад іншых дзяўчат, застаюся цнатліваю, калі толькі можна так гаварыць пра чалавека, які штодня з замілаваннем глядзіць у люстэрка... Здаралася безліч выпадкаў, калі я магла згубіць цноту, але... Ці патрэбна? Я задавальняю сябе цалкам. Больш таго, ніхто са знаёмых не вабіць мяне як уласна мужчына. Даволі дзіўна, праўда? Але пачуццё гідлівасці выклікаюць і дзяўчата, асабліва тыя, што самазадавальняюцца з дапамогаю фотакартак з тварамі вядомых тэлевізійных актораў. Зусім незразумелае вычварэнне! Да думкі, што мне не падабаюцца ні жанчыны, ні мужчыны, я прыйшла нядаўна — мне зрабілася страшна. Мне жахліва, што ніколі не нараджу дзіця, нікому не стану мацеркаю... Пужаюся, так-так, менавіта пужаюся сексу з мужчынамі. Нават не столькі страшна, колькі гідка ад уяўлення сексу з мужчынамі. Ад адной думкі, што побач і ўва мне мужчына, — апаноўвае жудасць.

Можа, я ненармальная, і трэба лекавацца?

Але я не ведаю, да како звярнуцца, бо мой любімы адбітак у люстэрку толькі задае пытанні. Дзе ж адказ?

Зрэшты, не трэба чытаць мой ліст па тэлевізіі, бо ведаю: секс сам-насам найпрыемнейшы ў свеце

занятак. А калі хто супраць, дык толькі таму, што нічога не разумее ў асалодзе.

Бог з вамі.

Бывайце.

XXXIV. ДАМАВІК-5

Дамавік назіраў за жанчынаю з цёмнага кута. Тая сядзела за пісьмовым столом і складала ліст у рэдакцыю папулярнага часопіса. Настольная лямпа ярка асвятляла аркушы, вырваныя са школьнага сшытка. Дамавік чытаў:

«Прывітанне, часопіс «ABC»!

Маё імя — Анжэліка. Мне дваццаць два гады. Працую сакратаркаю. Але асноўны занятак — праstryтуцыя».

Жанчына спынілася, перачытала напісаное, закрэсліла імя «Анжэліка» і вывела «Ірына». Дамавік немаведама нашто падміргнуў. Жанчына пакусала тронак шарыкавай асадкі, закрэмзала «Ірына» і выпісала «Галіна». Але і «Галіна» не ўтрымалася на перапэцканым месцы, бо замест яе з'явілася грувасткае, як старажытны Рым, імя Кунігунда. Дамавік у непаразуменні паціснуў плячыма. Ліст пісаўся далей:

«Сваё дзявоцтва я страціла ў трываццаць. Наш клас завезлі ў працоўны лагер. Тут і пазнаёмілася з дзяўчынаю са старэйшага класа. Яна гуляла з хлопцамі і не хавала гэтага, прынамсі, і ад мяне. Шмат разоў і мне прапаноўвалі пагуляць — заняцца сексам, але я ўсё адмаўлялася, пакуль старэйшая сяброўка не сказала, што я дэбілка, бо секс — гэта зусім не балюча, а наадварот — вельмі прыемны занятак, да якога раней ці пазней, а прыходзяць усе нармальныя людзі. Я пагадзілася пайсці з хлопцамі, іх было двое адна-

класнікаў сяброўкі, і яны мелі вопыт у такіх спра-
вах. Пасля той прагулянкі мы ўтраіх уцякалі з ла-
гера кожную ноч.

А калі я вярнулася ў горад, дык хлопцы з майго
двара нейкім чынам даведаліся пра лагерныя
прыгоды. Напэўна, нехта высачыў нас. Хлопцы
пачалі падпільноўваць мяне ў пад'ездзе, некалькі
разоў спрабавалі згвалціць, бо я адмаўлялася ісці,
як кажуць, у ложак. Аднаго разу яны сказалі, што
больш не будуць мяне дамагацца, і прапанавалі
за гэта выпіць віна. У сутарэнні мы сядзелі на
скрынях і пілі горка-салодкі «Вермут». Я напілася
так, што страціла прытомнасць, як кажуць, да ад-
ключкі. Хлопцы мяне цалкам распранулі і згвал-
цілі, а яшчэ яны прынеслі фотаапарат і сфатагра-
фавалі мяне ў розных позах і нават з чэлесам
у роце. А праз некалькі дзён, калі я зноў адмовіла-
ся ісці ў сутарэнні, яны паказалі фотакарткі і па-
абяцалі, што падорашь іх дырэктару школы і маёй
маці. Я выбрала сутарэнні. Туды і хадзіла амаль
кожны дзень. Хлопцы прыводзілі знаёмых, якім
за плату дазвалялі «паляжаць» са мной. Усе гро-
шы ішлі на віно і цыгарэты. У рэшце рэшт я заця-
жарала, бо ні пра якія процізачатковыя сродкі на-
ват размоў не было. Давялося рабіць аборт. Па-
куль я хадзіла па гінеколагах, маё месца занялі
іншыя дзяўчата. Спачатку я страшэнна ўзрадава-
лася такой акалічнасці, але праз месяц — другі
зразумела наступнае: я люблю секс, люблю адда-
вацца мужчынам, добра, калі іх некалькі, бо адзін,
які б там ні быў, усё роўна не зможа мяне зада-
воліць...

Вечарамі я сядзела дома, пісала і перачытвала
свой дзённік. Я ўсё не магла вырашыць, што ж мне
рабіць.

Дзённік той і цяпер ёсць. І вось што там напісана...

«Вось і вярнулася з лякарні. Маці ні пра што не
здагадалася. А праз мяне ўжо прайшло 46 хлоп-

цаў, якім 16—18 гадоў, дый 28 мужчын, якім 19—25 гадоў. Былі і старэйшыя, але іх імёны я не запатоўвалі».

Жанчына пачала перачытваць ліст ад самага пачатку. Яна шчыльна заштрыхавала «з чэлесам у роце» і напісала «з бутэлькай віна». Колькасць чалавек, што «прайшлі» да аборту, павялічвалася ўдвая.

Дамавік нячутна выйшаў з кватэры, сеў у пад'ездзе на парэнчы (дом стары — парэнчы шырокія, дубовыя, лакіраваныя) і запаліў цыгарэту.

А жанчына працягвала пісаць:

«Ад мужчын я адпачывала месяц, а потым пайшла на вакзал і пачала здымамі кліентаў. Ведала некалькі зручных месцаў — за гаражамі і на гарышчах. Кліенты звычайна спяшаліся і рабілі справы вельмі хутка. Дамаўлялася на пяць рублёў, але сустракаліся і такія, што зусім не хацелі плаціць. Так ці інакш, а за дзень атрымлівалася паўсотні. Дадому вярталася на таксоўцы. Сядала побач з шафёрам, закідала нагу на нагу... А працавала я на вакзале ў міні-спадніцы — зручна. Амаль усе таксавікі прапаноўвалі чырвонец, і што дзіўна — ніводзін не падмануў. Пэўна, баяліся, што непаўналетняя і запішу нумар, а потым заяўлюю. Цяпер разумею, а тады над такімі дробяжамі не задумвалася».

Жанчына адклала асадку, пацягнулася, як маладая котка, і пайшла ў гатавальню, дзе зварыла каву, дастала з лядоўні марозіва ды зрабіла глясэ. З высокай шклянкаю дзіцячага салодкага напою яна вярнулася за стол.

«Адзін з таксавікоў парай ў папрацаваць на вялікіх магістралях. Ну і паспытала задавальнення. Выязджаля за горад, выходзіла на трасу, дзенебудзь за кілометраў 5—6 ад кальцавой дарогі, і, калі бачыла вялікую фуру, расхінала куртку на го-

лых грудзях ці задзірала спадніцу, пад якой, зразумела, нічога не было, акрамя маёй прыгажосці. Ехала з шафёрамі дзень ці два. Яны кармілі мяне і пайлі. Я з імі разлічвалася. Калі шанцевала — давалі грошы на развітанне. Але дарогі хутка надакучылі. Улетку яшчэ можна трываць, а ўвосень-узімку — занятак для тых прастытутак, каму за пяцьдзесят».

Жанчына дапіла глясэ і занесла мутнью шклянку ў гатавальню. У перадпакоі яна ледзь не сутыкнулася з Дамавіком, але той своечасова паспей заняць месца ў выратавальным кутку.

«Трасы змяніла на бары. Звычайна ў барах працуоць школьніцы дый студэнткі-першакурсніцы. Аддаюцца ў мужчынскіх прыбіральнях. Стайкі мізэрныя: вагінальны — 5 рублёў, аральны — 3 рублі. А ў адным бары непаўналеткі збліцану так, што нават у вагіну каштавала рубель. Мужчыны баяцца ў такіх умовах лезці ў похву — хваробы, вошы... Даюць мінет. Задаволеныя ідыёткі бяруць і сціскаюць у кулаках зашмальцаваныя рублёвяя паперкі.

Працаваць у бары проста. Заходзіш, сядаш за столік, робіш сумны выгляд. Кліент сам падыходзіць і прапаноўвае, застаецца адно ўдакладніць кошт. Ідзеш у прыбіральню.

Бывала і такое, што не паспявала апрануцца, а ў кабінку грукалі наступныя. Адчыніла, там чалавек з пяць. І нехта з усмешкаю казаў: «Ну што, кінем па траяку?» Я распраналася цалкам ці здымала толькі верх, як замовяць, укленчвала і брала мінет. Большаясць мужчын прымушаюць глытаць сперму, а я не люблю, калі ў такія моманты на мяне глядзяць. А яны не толькі глядзелі, а і каментавалі бачанае. Заплацілі — глядзім і каментуем. Што сказаць?»

Жанчына падышла да акна і прытулілася лбом да шыбы. У цемры прабразгатаў асветлены трам-

вай з чорнымі постацямі самотных пасажыраў.
Жанчына вярнулася да ліста:

«Працацаць у бары проста, але рызыкоўна.

Аднойчы малалетнія канкурэнткі мяне пакаралі. Працаала ў вузкай няўтульнай кабінцы. Раптам — дзвёры зрываюцца з завесаў, мяне хапаюць за валасы, кліент некуды знікае. Мяне цягнуць праз пісуары да рукамыйнікаў і кідаюць на слізкую падлогу. Вакол тоўпяцца хлопцы і некалькі размаляваных дзевак рагочуць і крычаць. Я ў адных калготках сяджу на падлозе і не могу ўціміць, што адбываецца. Мяне пачынаюць біць, як жуць, «качаць нагамі». Потым гвалцяць. Я нават не крычу, баюся, што яшчэ горш будзе — заб'юць. Падлога мокрая, смярдзючая. А яны, каб не ўпэцкаць нагавіцы, падкладаюць сабе пад калені маю сукенку, сукі...»

Жанчына закрэсліла слова «сукі».

«Мяне выцягнулі на вуліцу і кінулі на тратуары. Аголеная з папарыванымі апранахамі пабегла да чэзлых хмызоў, дзе плакала і адзявалася ў мокрыя лахманы. Там і чакала ночы, каб дадому дайсці, каб людзі...»

Дамавік выйшаў з цёмнага кута на сярэдзіну пакоя і сказаў:

— Добры вечар, дзяўчынчак!

Жанчына здрягнулася, азірнуцца яна збаялася. Дамавік падышоў да стала, сабраў спісаныя аркушы, склаў іх у стос, які парваў на дробныя шматкі. Жанчына было памкнулася ратаваць паперы, але спалох не пусціў.

— Любіш мужчын? — спытаўся Дамавік, калі ўвесе стол быў засыпаны белым смеццем.

— Люблю, — прашаптала перапалоханая.

— Разбяры ложак, бо забыўся, калі апошні раз ужывал падушкі...

Жанчына паслухмяна выканала загад.

Такой ночы, як была з Дамавіком, жанчына не

бачыла нават у снах. А ў снах яе любілі і мядзведзь, і конь, і нават слон, чым і выклікалася найвялікшая асалода.

Пад раніцу Дамавік сышоў. Жанчына бачыла праз акно, як ён сеў у пусты асветлены трамвай.

— Лісты ў рэдакцыю папулярнага часопіса «ABC» жанчына больш не складала.

XXXV. ХУТ

Хут? Увечары яго можна ўбачыць на небе, калі ён ляціць, вогненны чалавек-птах. Як за ім чырвоны след застаецца, дык ведайце — золата ён нясе гаспадарам, а як след на небе сіні — хлеб у яго руках.

Раней Хут у вёсках жыв, на гарышчах хаваўся, а цяпер і ў горад можа завітаць. Любіць Хут мастакоўскія мансарды. Вось адзін жывапісец расказваў такую гісторыю:

— Прыходжу я ў майстэрню, а на майм няскончаным палатне надпіс. Нібыта якое неразумнае дзіця пазабаўлялася. Я працаваў над краявідам, хачеў напісаць імжу, і ў мяне амаль атрымалася. Нават прахалодаю ад палатна павеяла. А тут узялі дый прымалівалі жоўтае сонца, брыдкае — з лупатымі вочкамі і шырозным ротам. А яшчэ і надпіс: «Занадта жмурана!!! Які ж ты мастак?» Я хацеў пайсці паскардзіцца ў пастарунак, а потым падумаў: можа, знаёмыя няўдала пажартавалі. Бог з імі, падумаваў, і замазаў надпісы і сонца.

А калі на другі дзень у мяне з лядоўні ўсе яйкі ды брыкет масла зніклі, дык я расказаў знаёмаму і пра лядоўню, і пра малюнкі. Знаёмы сказаў, што гэта Хут, і парай спячы яечню і паклікаць яго наступнымі словамі:

«Хут, Хут, хадзі сюды, пачастунак ёсць — яеч-

ня твая любімая!» Каб не крыўдзіць знаёмага, я паабяцаў, што так і зраблю. А сам падумаў: мой знаёмы — вар'ят, самы звычайны. Але і я не лепшы. Вярнуўся ў майстэрню, спёк сабе яечню і мяркую — вось вазьму зараз і клікну Хута. А што будзе? Ды нічога не будзе. Паставіў паніву з вешчакаю на стол і кажу: «Хут, Хут, хадзі сюды...» Не паспей дагаварыць, як адчыніліся дзвёры на гарышча.

Я ж там свае палотны хаваю, ну і розны рыштунак, каб у майстэрні вальней дыхалася. Выходзіць да мяне пачвара — чалавек не чалавек, птах не птах... Адразу не скажаш, хто такі. Галава чалавечая, толькі замест носа дзюба арліная. Рукі маленькаія. За плячымі крылы вісіць. Уся пастава пёрамі парослая. А замест ног лапы курыныя, толькі вялікія, і кіпці не белыя, а чорныя. Грабануў Хут лапаю па падлозе, ажно трэскі пырснулі, і кажа: «Клікаў мяне?» — «Клікаў, — гавару, — клікаў», — «Яечню абяцаў?» — «Абяцаў, — гавару, — абяцаў». А сам думаю: вось заб'ю зараз Хута і чучала зраблю, во будзе чучала — усім чучалам чучала. Не паспей пра тое падумаць, а Хут яечню з'еў і на гарышча ідзе. «Куды гэта ты?» — пытаюся. «Па справах трэба бегчы. А за пачастунак дзякую». Зайшоў на гарышча і прычыніў за сабой дзвёры. А я да стала падбег, у паніву паглядзеў — пустая. Звар'яцеў, сам сабе думаю, далібог, звар'яцеў. І раптам заўважаю: манета залатая на стале ляжыць. Хапануў манету і сышоў з майстэрні. Потым ювеліру паказаў, ён запэўніў, што самая сапраўдная царская. А цяпер у мяне з той манеты залаты зуб стаіць. Можаш паглядзець. Больш я Хута не бачыў і не клікаў, дзякую Богу.

Ну, вядома, мастакі жыццё ўспрымаюць, як казку. У іх нават ад карціны прахалодаю павявае. Так што можна і не верыць. Але пра таго ж Хута мне і селянін расказваў, а селяніну я давяраю.

— Было так. Адзін мужчына пачуў, як жонка кліча Хута:

«Хут, Хут, хадзі сюды, дам табе яечаньку абарачаньку!» А калі жонка сышла, паніву пакінуўшы, дык мужчына з'еў яечню. А Хут раззлаваўся, бо паддумаў, што знарок з яго здзекуюцца. Уночы падпалаў Хут дом і гумно. Людзі гасілі, але рады не далі. Стаяў пагарэлец пасярод двара і ўсё паверыць не мог, што пажар з-за яечні ўсchaўся. Стаяў, глядзеў на галавешкі і ўбачыў, што каля ганка ляжыць старое кола. Схапіў мужчына кола і кінуў яго на суседні гарод. Ён і ведаць не ведаў, што ягоны вораг Хут у кола перакінуўся. Дык адкуль што ўсё ўзялося ў суседа?! За які год стаў ён самы багаты ў вёсцы. А гэта Хут паспрыяў. Трэба ж шанаваць Хута. Пабящаў яечню — частуй.

Так селянін расказваў. А сам я Хута не бачыў, але ж і не клікаў, бо хто яго ведае, а раптам не спадабаюся і ён спаліць дом ці наогул усё чыста агнём пусціць.

XXXVI. ДВАРАВІК

У бары мужчына замовіў адно гарэлку. Ён сеў адзін і піў засяроджана, нібыта працаваў, таму і не заўважыў знаёmcца, які ўзяў таксама гарэлку ды шукаў вольнае месца.

— Ты ўжо адзін п'еш? — знаёмец узрадаваўся, бо знайшоў вольнае крэсла.

— П'ю, — мужчына адказаў без імпэту.

— Можа, разам? — знаёмец сеў, наліў сабе поўную чарку і, не чокнуўшыся, выпіў, а потым дадаў:

— Ты з твару змяніўся... Можа што здарылася, а я і не ведаю? Можа, хто памёр?

— Ніхто не памёр, а шкада, лепш бы ён здох.

— Хто? — здзівіўся цікаўны знаёмець.

— Хто-хто? Конь у паліто! Вось хто. Сядзі пі.

— Ты перабраў. Можа, табе і піць не трэба? Га?

— Добра-добра, налівай. Вып'ем — раскажу.

Мужчыны выпілі па поўнай чарцы.

— Бяда ў мяне. Тыдзень таму саджуся раніцай у свой «опель», і такое адчуванне, што на ім чужы паездзіў. Ты ж ведаеш, як я да свайго «опеля» стаўлюся, як да жонкі, а то й лепш. І не хаваю гэтага. Лялька ў мяне была, а не машина, а тут бачу — брудная і бензіну ледзь-ледзь да запраўкі дасхача засталося. Хто? Што? Невядома. Можа, падалося, думаю. І думаў так да наступнай раніцы, бо запісаў паказчык на спідометры, а назаўтра раніцай там трох сотня новых, не маіх кіламетраў. Што рабіць? Не ведаю! Колькі ні пільнаваў злодзея, не ўпільнаваў. Толькі аднаго разу бачыў падазронага тыпуса ў доўгім палітоне ды з кавенъкаю. Я было да яго ісці, а ён за рог. Пакуль я за рог дома забег, там нікога няма, як скрэзъ зямлю пра-валіўся. Што цяпер рабіць? «Опеля» шкада. Гэта ж машина, да яе падыход адпаведны патрабуецца, а не так — сеў, паехаў.

— Не сумуй. Давай нальём, і скажу, што трэба рабіць з канём у паліто.

Мужчыны звонка чокнуліся і выпілі.

— Ты толькі не думай, што я чакануты, — пачаў знаёмець. — Бо гэта Дваравік катаецца на тваім «опелі».

— Ды мне хай сам чорт, абы ты навучыў, як гада ад машины адагнаць.

Знаёмец навучыў мужчыну, як адагнаць Дваравіка. Той выслухаў, падзякаў і сышоў з бара.

Дома ён узяў парафінавую (бо васковай не было) свечку, сярнічкі ды папяровы абрэзок. Паўночы мужчына праляжаў на падлозе свайго любімага «опеля». Ён ужо нават пачаў паціху клясці знаёmcца з ягонай навукай, калі пачуў, як асцярожна адчы-

няюцца «опелевы» дзверцы. Мужчына раптам забыўся на ўсё доўгасць навучанне і замест таго, каб запаліць свечку і асветленым абразком напужаць Даравіка, схапіў таго за горла. І гэта было памылкаю, бо ўдар жахлівага цяжару забраў свядомасць. Даравік не толькі збіў гаспадара дагледжанай машины, а і саму яе знявetchыў — кавенъкаю разбіў ветравое шкло, нажом папрапорваў колы, пабіў фары, парэзаў крэслы, сапсаваў радыё, раструшчыў карбюратар, папарываў шлангі, выліў на зямлю масла і бензін — раstryбушыў «опель» за ўсю, як кажуць, мазуту.

Мужчына, як толькі ачомаўся, адразу заявіў у пастарунақ, але злачынцу колькі ні шукалі, а так і не знайшлі. Так што рапараўваўся «опель» за кошт гаспадара.

Больш той машины ніхто не чапаў, таму можна сказаць, што спрайдзіліся словаў знаёмца, які сказаў: «А Даравік катаецца толькі на новых, дагледжаных, бліскучых, што тыя лялькі, машинах...»

XXXVII. СПЯВАЧКА

У Спявачкі быў слабы голас. Яна мела філасофскую адукцыю і густ. Выкшталтонасць дапамагала выбіраць тэксты песень, а густ маскаваў слабіну вакальных даных. Таму Спявачка даволі паспяхова запісвала кампазіцыі на радыё. Музыку яна прыдумвала сама, а вось іграць запрашала музыкаў з рок-гуртоў і кансерваторый.

Музыкаў прыходзіла шмат — хто пайграць, хто паслушаць, а хто і папіць гарбаты. На адной з рэпетыцый адбылася сварка. Спявачка не пагадзілася з партыяй, што прапаноўвала віяланчэлістка. А тая, не — каб саступіць, пачала ўпірацца і настойваць

на сваім варыянце. На бок віяланчэлісткі стала яшчэ і скрыпачка. Тады Спявачка папрасіла іх пайсці з кватэры. Калі віяланчэлістка са скрыпачкай сышодзілі, дык нагадалі ўсім, што ў Спявачкі слабы голас. І яшчэ запэўнілі, што больш рэпеціраваць і запісвацца на радыё ў такой падвязцы яны не будуць. Спявачка таксама нагаварыла шмат рознага на музыкантаک, пакуль тыя чакалі ліфта.

Музычны крытык, які tym часам піў гарбату, вырашыў суцешыць пакрыўджаную. Ён дастаў з валізкі дый паставіў на стол бутэльку віна. Спявачка і крытык выпілі партвейн. Яна супакоілася, а ён узбудзіўся, бо захацеў перайсці ад тэарэтычнага суцяшэння да практычнага. Крытык пагладзіў сваё зарослае рыжай шчэццю падбароддзе і сказаў:

— У цябе выдатны густ.

— У мяне слабы і не пастаўлены голас, — сумна вымавіла Спявачка.

— У цябе выбітная пастава і доўгія ногі, ты цудоўна выглядаеш на сцэне.

— А ў жыцці я выглядаю блага? — іранічна пацікавілася яна.

— Калі ты побач, дык ногі мне падабаюцца ўдвяя больш, чым на сцэне...

— А што табе падабаецца ў маіх нагах? — Спявачка пасунула спадніцу і агаліла калені.

Крытык укленчыў каля спяваччынага крэсла і зашаптаў:

— Мне падабаецца ўсё, што вышэй калень.

— Табе падабаюцца сцёгны? — удақладніла жанчына.

— Сцёгны і... — крытык пацалаваў спяваччыну сцягно каля самага краю ўзнятаяе спадніцы.

— Які ты колкі! Чаму ты не пагаліўся?

Крытыкавы вушы пачырванелі, і ён пачаў апраўдвацца:

— У інтэрнаце другі дзень няма гарачай вады.

Раптам застракатаў дзвярны званок. Спявачка

абсунула спадніцу і пабегла адчыняць. Крытык падняўся з каленъ і сеў за стол. Ягоны няголены твар азмрочвала расчараванне. У кватэру ўляцела запыханая круглавокая жанчына — менеджэр Спявачкі.

— Ты прагнала скрыпачку і віяланчэлістку?! Яны патэлефанавалі і заявілі, што не будуць выступаць з табой. Я месяц шукала іх, а ты парэпеціравала тыдзень і прагнала. Нават са мной не парайлася. Дзе я новых знайду? — прагаварыла менеджэр на адным дыханні.

— Яны ўпартыя, тупыя і няздатныя да імпраўізацыі, — упэўнена баранілася Спявачка.

— У цябе ўсе тупыя і няздатныя ні на што. Але я табе дарую...

— Што ты даруеш? Хіба я нешта кепскасе зрабіла?

— Праз тыдзень запіс, дзе мы возьмем музыкаў?

— Ты прынесла выпіць? — уклініўся ў спрэчку музычны крытык.

— Як ты здагадаўся? — здзівілася менеджэр.

— Убачыў у тваіх круглых вачах, — крытык падышоў да менеджэра, запусціў руку ў яе валізку і дастаў пляшку гарэлкі, не раўнуючы, як чараўнік дастае труса з цыліндра.

— Рыльца тырчала, — Спявачка сапсавала фокус.

Менеджэр, крытык і Спявачка пілі да дзвюх гадзін ночы. Бо як скончылася пітво, дык крытык схадзіў на таксовы прыпынак і прынёс яшчэ. Нарэшце Спявачка сказала, што хоча пайсці легчы. Музычны крытык шырока пазяхнуў і таксама выказаў жаданне паспаць. Менеджэр нічога не казала, адно хітнула галавою ў знак згоды. Леглі на канапе ўтраіх — менеджэр каля сцяны, крытык пасярэдзіне, а Спявачка ўладкаўлася з kraю.

— Не люблю мужчын, — гучна прашаптала менеджэр.

— І я не люблю, — азвалася Спявачка.

Музычны крытык хацеў быў сказаць, што і ён не любіць мужчын, але змаўчаў.

Спявачка выцягнула з-пад коўдры руку і пачала пяшчотна лашчиць валасы менеджэра. Крытык ляжаў нерухома і не ведаў, што казаць і што рабіць. Тым часам менеджэр прытулілася да яго ўсім целам, але толькі дзеля таго, каб зручней было лашчиць Спявачку.

— Можна палашчиць твой нос? — спыталася Спявачка ў менеджэра.

— Вядома. Табе падабаецца мой нос?

— І нос, і очы, і спіна, і грудзі... Але я не могу дацягнуцца з-за гэтага крытыкана.

Музычны крытык скінуў з сябе жаночыя рукі і злез з канапы.

— Вычварэнкі, мачалкі, лесбіянкі, ідыёткі... — мармытаў ён.

— Пайшоў прэч! — надзіва цвяроза крыкнула Спявачка.

Крытык запаліў святое і пачаў апранацца. Жанчыны селі на канапе. Спяваччына рука ляжала паміж сцёгнаў менеджэра.

— Можа, і яго дарма выганяю? — пацікавілася Спявачка ў сваёй партнёркі.

— Ты ўсё правільна робіш, і я цябе люблю.

Музычны крытык гучна ляснуў дзвярыма.

Ён крочыў па пустых вуліцах і абдумваў зласлівы артыкул пра Спявачку. Крытык меў музычную адукцыю і абсалютны слых. Таму ён быў перакананы, што мае права напісаць пра слабы вакал. А ў падтэксле ён вырашыў адзначыць лесбіянскія схільнасці так званай зоркі сучаснай сцэны. Крытыку давялося доўга грукаць у замкнёныя інтэрнацкія дзвёры, якія так і не адчыніліся. Тады ён намерыўся залезці ў свой пакой на пятym паверсе па балконах. Ён лез,

як лазіў шмат разоў з балкона на балкон, і думаў пра артыкул.

Калі б ён сарваўся і ўпаў на асфальт, дык апошня слова былі б такія: «У Спявачкі слабы голас!»

Бо менавіта так пачынаўся ягоны зласлівы артыкул: у Спявачкі...

XXXVIII. ЭКСКУРСАНТКА

Гід правёў группу ў двор Мірскага замка. Экскурсанты вышнураваліся паўколам. Гід пачаў дундзіць завучаны тэкст пра каштоўнасць старожытнага помніка дойлідства. Нават інтанацыйная амплітуда і акцэнтацыі ў гідавым дундзенні былі завучаныя. Адна з экспурсантак адышла ад группы і праз незачыненую дзвёры апынулася ў велізарнай залі. Экскурсантка азірнулася, а потым хуценька пашыбавала праз усю залю да цёманага прагалу ў сцяне.

Замак стаяў на рэстаўрацыі, якая цягнулася больш за дзесяцігоддзе, і па стану помніка было відаць, што да заканчэння яшчэ далёка.

Праз прагал Экскурсантка трапіла ў невялікі пакой без вокнаў, з яго — у доўгі калідор, на які выходзіла шмат дзвярэй. Тут яна спынілася, нібыта выбірала, у які бок лепш пайсці. Выбар спыніўся на сходах у самым канцы калідора. Засыпаныя друзам сходы вывелі на другі паверх, у прасторную залю з растрывашым камінам. Па залі гулялі скразнякі — Экскурсантка знізала плячыма, яе пачала біць дрыготка. Раптам яна скапілася за жывот і скурчылася, нібыта лялька, зламаная напалам. Трымаючыся сцяны, Экскурсантка прасунулася з каміннае залі ў невялічкі светлы пакой, дзе спешкам зрабіла тое, што на-

зываюць малой і вялікай патрэбамі. Замест гігіенічных сурвэтак яна скарыстала навюткую насоўку. Экскурсантка таропка ўсцягнула майткі і калготкі, аправіла спадніцу, зірнула на зроблене, уздыхнула з палёгкаю і пакінула светлы пакой. З кожным крокам да Экскурсанткі вяртаўся яе заўсёды ўпэўнены і разам з тым крышачку меланхалічны выгляд.

Калі яна вярнулася да групы, гід якраз скончыў дундзенне і нехта з прысутных наважыўся вымавіць нясціплае пытанне:

— А дзе прыбіральня?

Гід бадзёра паведаміў, што Мірскі замак не адрапараваны і ў прыбіральню ўсе пойдуць на аўтостанцыі праз якіх паўгадзіны, бо экспурсія працягваецца.

— Няўжо нельга патрываць? — спыталася Экскурсантка адразу ва ўсёй групы і фанабэрysta ўскінула галаву.

XXXIX. ЧОРНАЯ ДАМА

Вяселле было сціплае, бо жаніх гуляў сваё вяселле другі раз. Ладзілі банкет у цеснай двухпакаёўцы, што мясцілася ў дзевяціпавярховіку на ўскрайку горада. Мужчын за столом назбіралася ледзь не ўдвяя больш, чымся жанчын. Таму самому маладому хлопцу з кампаніі давялося пазвіхацца перад тым, як ён апынуўся на вуліцы з сястрою нявесты. Яна была значна старэйшая за хлопца, але яе прыгажосць проста ўражвала. Чорная сукня пасавала да вялікіх персіянскіх вачэй. Прыйгажосць была д'ябальская. І таму канкрэтна сказаць, хто каго выбіраў на банкіце, ці ён яе, ці яна яго, немагчыма. Сам для сябе хлопец назваў жанчыну Чорная дама і не памыліўся, бо здарылася неспадзянка...

Чорная дама прыняла запрашэнне «пакінуць банкет» з радасцю, чым і здзівіла хлопца. А калі ён пачаў цалаваць яе ў ліфце, дык адказала юрлівай непасрэднасцю. На вуліцы хлопец сказаў, што ведае выдатнае месца, і павёў Чорную даму за сабою. Па дарозе ён расказаў паданне пра Барбару Радзівіл, якую ў Нясвіжы называюць Чорная дама.

Паданне пра Чорную даму, якое расказаў малады чалавек:

Князёўна Барбара з Радзівілаў рана выйшла замуж, але рана і заўдавела, муж загінуў на вайне. Маладая ўдава-князёўна засталася жыць у Вільні ў палацы нябожчыка-мужа. На той час у Вільні жыў княжыч Жыгімонт, пляменнік вялікага князя. Ён убачыў Барбару і закахаўся. Разумная князёўна не была супраць таго, каб зрабіцца жонкаю будучага караля. Пачаліся патаемныя спатканні.

Пра такія сустрэчы шмат напісалі Бакачыо і Наварская.

Аднойчы месячнай ноччу княжыч пералез праз высокую сцяну ў сад да сваёй любай і напрападу на варту. Узняўся вэрхал. Усхапілася чэлядзъ...

Княжыч Жыгімонт змушаны быў ажсаніцца з князёўнай Барбараю. Звяничалі іх патаемна ў касцёле. Неўзабаве Жыгімонт стаў-такі каралём. Але сойм не хацеў прызнаць за каралеву Барбару Радзівіл. Толькі Жыгімонт усё ж дамогся свайго, і ягоная жонка стала каралевою. Аднак Барбара заставалася бяздзетнаю, нащадка не было, а праз год яна раптоўна памерла. Гаварылі, што, нібыта, каралеву атруцілі. Карабля вельмі за-смуціла смерць любай. І жсаніцца другі раз ён адмовіўся, бо моцна кахаў свою Барбару. Прыдворныя запрасілі чарнакніжніка з Англіі, каб ён выклікаў дух каралеўны, які загадаў бы каралю ажсаніцца. І вось аднойчы ўночы ўзяло, дзе сядзеў

Жыгімонт з гасцямі, увайшла дама, апранутая ва ўсё чорнае. Кароль кінуўся да яе з крыкам: «Басенька, мая любая Басенька!» Ён схапіў яе за рукі, як стрэліў Пярун, і Чорная дама знікла.

Пасля дух Барбары ў выглядзе Чорной дамы з'явіўся ў Нясвіжскім замку. Казалі і такое, што, калі ўзыдзе месяц, апоўначы ў замку з'яўляецца Чорная дама. Яна нібыта спрыяе закаханым і заступаецца за бяздзетных жанчын. А на каго Чорная дама зірне, таму выпадае иначасце.

Выдатным месцам, куды хлопец прывёў сваю Чорную даму, быў ельнік, што стаяў за кальцавой дарогай. Паміж ельнікам і полем была нешырокая паласа, парослая высокай і мяккай травою. Так што можна было легчы і адчуць рамантычную вусцішнасць. Напэўна, тое і адчувалі Чорная дама з маладым чалавекам пад месячным святлом. І раптам хлопец пачуў, што жанчына зусім не ў жарт пракусіла яму ніжнюю губу. Але ён імгненна забыўся на боль, бо быў заняты вызваленнем цяжкіх грудзей са станікавага палону. Акрываўленымі вуснамі ён цалаваў шыю Чорной дамы і адначасна спрабаваў сцягнуць калготкі з жаночых клубоў. Жанчына адказала рэзкім супраціўленнем і паведаміла, што ёй нельга... Малады чалавек пачаў гарачым шэптам угаворваць даму. Ён абяцаў, што не будзе глыбока заходзіць, што зробіць усё акуратна, а калі яна не згодная ў першую адтуліну, дык ён не супраць паспрабаваць і ў другую. Чорная дама пагадзілася на варыянт з другой адтулінай. Малады чалавек задаволіў сябе цалкам. А жанчына стомленым голасам сказала, што ёй не вельмі падабаецца генітальны акт. Апраналася Чорная дама страшэнна павольна, і хлопец ужо збіраўся выказаць незадаволенасць, як здарылася неверагоднае...

Чорная дама хістанулася, і з вабнай намацальнай жанчыны ўтварылася клубчастая аблачынка,

што атрутна патыхнула сераю. Аблачынка хутка ўзнялася ў зорнае неба і растала. Малады чалавек разгублена азіраўся, нібыта шукаў сведку. Але здзіўленне і разгубленасць яшчэ павялічыліся, бо ён убачыў, што стаіць пасярод пусткі, заваленай будаўнічым смеццем, што святочная адзежа парваная і ў гразі.

«Нельга столькі піць, — падумаў хлопец, каб нейкім чынам замацавацца ў рэальнасці, і ўголоса паштарыў: — Нельга напівацца на чужым вя-селлі!»

XL. ФРАНТАВІК

Яны пілі ўтрох. Сядзелі за гастрономам на пластыковых скрынях і разлівалі па шклянках моцны «Агдам». Хлопцы адзначалі вяртанне Франтавіка. Той адслужыў паштара года ў Афганістане і вось вярнуўся цэлы і вясёлы. Чым не свята?!

— ...дваіх паклаў. Яны з нажамі, а я з пасам. — Франтавік выхваляўся. — І паклаў...

Гаварыў ён падоўгу з гонарам і амбітнасцю. Ягоныя сабутэльнікі не служылі ў войску, бо адзін хадзіў у студэнтах, а другі, як перакананы хіпі, паміж войскам і вар'ятніяй выбраў вар'ятнію. Таму Франтавік лічыў, што абавязаны выхваляцца.

— І траіх магу пакласці, — працягваў ён.

— Канчай заліваць, — студэнт перапыніў афганскага героя.

— Што ты там вякнуў, шчанюк? — Франтавіковы вочы заблішчалі дурным агнём.

— Не трэба, хлопцы, — вяла азваўся хіпі.

— Вы ўдвох, а я адзін! — Франтавік устаў са скрыні і выцягнуў з нагавіцаў пас.

— Я не буду, і вам не трэба, лепш выпіце віна, — хіпі са шкадаваннем зірнуў на студэнта.

Той устаў. Франтавік узняў складзены ўдвая і нацягнуты паміж чырвоных салдацкіх кулакоў скураны пас. Студэнт стаяў да яго бокам, таму Франтавік не бачыў, як быў расціснуты ў пальцах цыгарэтны недапалак.

— Нападай! — закамандаваў Франтавік.

Хіпі глядзеў у шклянку з віном.

— Конік! Чакай, зараз коніка злаўлю, — студэнт нахіліўся да травы і ўзняў сціснуты кулак.

— Злавіў? — пацікавіўся хіпі і папрасіў адпусціць жамярыну.

— Глянь, — студэнт падышоў да Франтавіка.

Той апусціў пас і ўтаропіўся на студэнтаў кулак. Пальцы расціснуліся. Студэнт здзымуў тытунёвую пацяруху ўздзіўленыя вочы. Падмануты схапіўся за твар. Студэнт без размаху, але дакладна нанёс удар пад дыхаўку. Франтавік скурчыўся. Студэнт склаў рукі замком і абринуў яго на Франтавікову шию. Той упаў на зямлю. Студэнт сеў конна на пабітага і спытаўся:

— Усё?

Той застагнаў і паспрабаваў выкараскацца з-пад пераможцы, але не змог.

— Здаюся, злазь...

Студэнт з Франтавіком пачалі абтрасаць адзежу.

— Трэба яшчэ выпіць, — прапанаваў хіпі.

Яго паслалі па «Агдам».

Франтавік сеў на скрыню, запаліў цыгарэту і за-гаварыў:

— Да войска за такі вось жарт я б ніколі не дараўваў. А цяпер мне без розніцы, прайграў ці выйграў. Звыкся не звяртаць увагі ні на што, нават на самога сябе. Абыякавасць — мой нармальны стан, нават калі запсіхую, дык толькі вонкава агрэсіўны, а ў душы ўсё роўна спакойны. Гэты спа-

кой я адчуў у войску, калі даслужваў апошнія паўгода. І сон гэтыя паўгода мне сніўся той самы. Спакойны сон. Нібыта іду я ў краму, купляю бутэльку таннага мацаванага віна і плаўлены сырок, заходжу ў пад'езд, сядою на падлогу каля батарэі, п'ю з рыльца і закусваю сырком. І ўсё. І найвышэйшы кайф — зайсці ў пад'езд і выпіць. Больш нічога не трэба.

Вярнуўся хіпі. Хлопцы разлілі па шклянках віно і чокнуліся.

XLI. ЛІФТАВІК

Жанчына зайшла ў ліфт і націснула кнопкую з лічбаю 6.

«666 — знак д'ябла! Якое глупства, у нашае ліфтавае стагоддзе думаць пра д'ябла?» — разважала яна.

Ліфт спыніўся. Жанчына павярнулася тварам да дзвярэй, але тыя не рассунуліся.

«Засела... Ліфт зламаўся... Далібог, — мільганула ў жаночай свядомасці. — Што рабіць?»

— Чакаць! — пачула яна за спінаю і ўкамянела.

Схамянуўшыся, жанчына паспрабавала азірнуцца, але дужыя прахалодныя рукі не дазволілі.

— Закрычу! — папярэдзіла яна.

— Крычы! На крык збягуща людзі, многа людзей... Яны ўзломяць дзвёры. Ты плачучы пачнеш расказваць, што ў ліфце цябе спрабавалі згвалціць. Але кабіна будзе пустая. І ўсе падумашуць, што ты ўцякла з вар'ятні і трэба як мага хутчэй вярнуць лекарам іхнюю пацыентку. Цябе пачнущуць супакойваць, але не са спачуваннем, а з апаслівасцю, са страхам у душы. Суседка з 345 кватэрамі, гэты цэнтнер жывое вагі са злосным сабачкам на руках, выкліча брыгаду санітараў. Ты па-

спрабуеш вырвацца, уцячы і зробіш яшчэ горш. Цябе прывяжуць да наслак. Ты назмагаешся на сорак дзён палону ў вар'ятні. Так што выбірай: або ты зараз зробіш усё, што я загадаю, або трапіш у лякарню.

— Гэ-э-эй! Хто там ліфт трymае?! — разляцеляся па пад'ездзе.

Жанчына пазнала нахабны голас суседкі з кватэры 345.

— Пазнаеш голас? — пачула яна за спінаю задаволены шэпт.

— Пазнаю...

— А зараз я далічу да трох, і забрэша яе сабака. Раз... Два...

— Не трэба.

— Позна! Тры!

Злосны брэх разляцеўся на ўвесь пад'езд.

— Што Вам трэба? — вымавіла жанчына праз слёзы.

— Крышачку пяшчоты...

Прахалодныя дужыя рукі ўзляцелі па жаночых сцёгнах. Пераступаючы з нагі на нагу, жанчына зняла майткі. Яна падпарадковалася ўпэўненым рукам, развяла ногі, нахілілася і ўбачыла, як мыскі яе пантофляў адрываюцца ад падлогі.

Ліftавая кабіна хістанулася, заскрыгаталі троны, рытмічны грукат заскакаў па пад'ездзе.

На першым паверсе каля сініх паштовых скрынек стаяла кабета з кватэры 345. У яе на руках сядзеў лупавокі сабачка. Побач, пры самых ліftавых дзвярах, курыў мужчына з замлістым тварам. Ён трymаў за руку дзяўчынку-школьніцу.

— Зноў Ліftавік гуляе, — мужчына выкінуў цыгарэту.

— Пры дзеяцях мог бы і памаўчаць, — важна кіўнула кабета ў замлісты твар.

Дзяўчынка-школьніца запытальна паглядзела на мужчыну, той схаваў вочы.

XLII. ПАЖАДНІК

Юнак стаяў на трамвайным прыпынку пад ліхтаром. У шырока адкрытых вачах плыла смуга алкагольной асалоды.

З цемры да юнака наблізіўся Пажаднік у светлым плашчы.

— Прабачце, малады чалавек, ці не пачастуеце Вы мяне цыгарэтай?

Юнак са шкадаваннем дастаў пачак арабскіх цыгарэт «Клеапатра».

— І запалкі, калі Вам не цяжка...

Шчодры юнак затуліў далонямі агенъчык ад уяўнага ветру. Пажаднік прыпаліў цыгарэту і пыш-чотна правёў рукою па юнаковаму сцягну. Той адхінуўся і натапырыўся.

— Што Вы так палохаецца? — Пажаднік выпусціў дым праз ноздры, — у мяне ёсць цікавая прапанова. Пойдзем да мяне. У кватэры чакае жанчына. Гэта яна паслала мяне па цыгарэты. Ведаеце, так здараецца: ёсць жанчына, жаданне і няма цыгарэт. І даводзіцца ісці на вуліцу і прасіць. Я ўпэўнены, што яна ўзрадуецца, калі я прыйду з Вамі. І калі Вы дасце згоду, гэтая ноч абяцае быць прыемнай...

Халодны недавер бліснуў у асмужаных алкаголем вачах юнака.

— А можа Вы яшчэ не ведаецце, што такое жанчына?

— Ведаю, — паспешліва адказаў юнак.

— Тут зусім побач...

Пажаднік і юнак зайшли ў цемнаваты пад'езд старога будынка.

— Другі паверх, — зусім ціха ўдакладніў Пажаднік.

На пляцоўцы паміж паверхамі ён злавіў у цемніцы юнакову руку. Той паспрабаваў вызваліцца,

але намаганні былі марныя. Пажаднік моцна трывмаў яго.

— Адну хвілінчуку... Вы, як бачу, зусім не спактыкаўшы ў жаночым пытанні. І таму ў мяне ёсць прапанова. Трэба хуценька зняць напружанне, інакш Вы можаце патрапіць у малапрыемную сітуацыю, калі развітаеся з патэнцый пе-рад самым адказным момантам. Дазвольце Вам дапамагчы...

Пажаднікавы пальцы хутка расшпілі гузікі на юнаковых нагавіцах.

— О, выдатна! Напятасць, як у струны. Даўно такога не бачыў. Выдатна...

Пажаднік укленчыў перад юнаком. Таму зрабілася млюсна, і ён заплюшчыў вочы.

— А цяпер можна і да жанчыны пайсці, — Пажаднік выщер насоўкаю вусны.

Юнак пачаў было запраўляць кашулю і ў гэты момант атрымаў моцны ўдар кастэтам у падбабоддзе.

Пажаднік зашпіліў светлы плашч, пераступіў праз непрытомнага юнака і выйшаў з пад'езда ў цёплую ноч.

XLIII. ПАЖАРНІК

Пажарнік хроп на раскірэку-тапчане. Поўня асвятляла съты твар.

Фуражка з небліскучай кукардай ляжала побач з тэлефонным апаратам. Тэлефон раптоўна ўскінуўся траскучым звонам.

Пажарнік ускочыў так, нібыта яму ўсадзілі з размаху шыла ў бок.

— Пажарная! — пракашляўся ён у слухаўку.

— Я вячэру сабрала. Можна прынесці? — пра-панаваў цёплы голас.

- Нясі! Магла б і не тэлефанаваць...
- А раптам ты на выездзе...
- Кінь, дурная. Яшчэ накаркаеш... Нясі хутчэй, а то кішкі марш іграюць.

На далёкім канцы паклалі слухаўку.

Пажарнік надзеў фуражку, запаліў настольную лямпу і прамармытаў у пракураныя вусны:

- Футы, нуты, чэрці гнуты...

Праз нізенькія дзверы ў пакой зайшоў Шафёр. На ім, як і на Пажарніку, спраўна сядзела гімнастёрка і галіфэ. Толькі на цалкам лысай галаве не хапала фуражкі з кукардаю.

- Лахудра есці нясе? — Шафёр баднуй лысінаю паветра.

- Вядома, — меланхалічна адказаў Пажарнік.

- Кажуць, яна раней да салдатаў поўзала.

- А мне што з гэтага?

- Каб вошы не прынесла, а то потым не адцярэбімся, — Шафёр заваліўся на тапчан-раскірэку.

Пажарнік выняў з галіфэ калоду картаў і шпурнуў у круг святла пад лямпаю:

- Габлюй.

- Каб толькі трасцы не прыцягнула.

- Зубоў баяцца, у рот не даваць. Габлюй.

Шафёр з Пажарнікам згулялі ў «дурня» разоў з пяць, пакуль да іх не завітала жанчына ў сівым патыку. Проста на карты яна паставіла кайстру, з якой тырчала дзюба кітайскага тэрмаса.

- Казляты-рабяты, ваша мама прыйшла, малака прынясла, — праспівала жанчына з чорнай дзіркаю замест пярэдняга верхняга зуба.

Пажарнік пасунуў і згроб карты.

Шафёр высветліў, што ў тэрмасе замест гарбаты быў цукровы самагон.

Пажарнік кульнуў у сябе паўшклянкі і выхукнуў:

- Гарыць.

- Шэйсят градусаў, канешне, гарыць, — нач-

ная госця падаравала прысутным дзіравую ўсмешку.

Пасля другой порцыі самагону Пажарнік зняў фуражку, а пасля трэцяй расшпіліў гімнасцёрку і прапанаваў Шафёру пакінуць памяшканне.

Той не стаў спрачаца, а хуценька пайшоў за нізен'кія дзвёры.

Пажарнік з жанчынаю ў сівым курчавым парыку добра-ткі ўладкаваліся на тапчане, калі пачулі такое:

— Засунь ёй у дупу.

Над голымі каханкамі ўзвышаўся Шафёр у гімнасцёрцы, сваё галіфэ ён акуратна раскладаў на стале.

Пажарнік з неахвотаю перапыніў распачаты занятак. Ён лёг на спіну і заклаў рукі за галаву. Жанчына села на яго і склілася так, каб Шафёр змог зрабіць тое, што прапаноўваў Пажарніку.

Нацешыўшыся, Пажарнік, Шафёр і жанчына селі дапіваць самагон.

Кітайскі тэрмас хутка апаражніўся.

Шчарбатая начная госця сышла.

— Нутро гарыць, — паскардзіўся Пажарнік.

— Вадою патушы! — парай Шафёр і бадануў паветра спатнелай лысінаю.

XLIV. ЦЕНЯВІК

У букіністычнай краме я гартаў «Беларуска-нямецкі слоўнік» і знайшоў спісаны аркуш паперы.

Вось што я прачытаў:

«Яго заўсёды прыніжалі.

Адразу, як мы сабраліся, каб стварыць клуб аматараў фантастыкі, і прычыкільдаў ён, па навымаўленай нікім дамоўленасці з яго зрабілі апошняга чалавека, яго адсунулі, адпіхнулі, заштурх-

нулі ў цень. Ён паспрабаваў супраціўляцца і нават пасварыўся з клубным Старшынёю за свае фантастычныя абразкі, але супраць, на абарону Старшыні, паўсталі ўсе сябры клуба. Так атрымалася, што Ценевіку раз і назаўсёды адмовілі ў публікацыях. Ніхто не казаў, што я цябе ніколі не надрукую, усе казалі прасцей: ты — няздара, ты — плагітар, ты — гідкі... Калі што і даручалася гэтаму нябогу, дык толькі самая няўдзячная праца: схадзіць на пошту, пасварыцца з электрыкамі ці прыбіральшчыцаю... І нават малапрыемныя даручэнні давалі яму неахвотна. А калі на рахунку аматараў фантастыкі з'явіліся сямізначныя лічбы, а на презентацыю нашага часопіса былі запрошаны міністры культуры і фінансаў, дык Старшыня напрэдадні сказаў Ценевіку, што ягонае прозвішча не значыцца сярод сяброў клуба. Казалі: Ценявік заплакаў.

Ён кульгаў і хадзіў з кавенъкаю. Ценевіка можна было пазнаць здалёк: шырокі, з цяжкай галавою ў цыратавай кепцы, падобны да акянічнай пачвары, якую выкінулі на бераг. І гэтае няўклюднае прыпаданне на карацейшую нагу... Толькі вось спачування Ценявік не выклікаў. Нават калі яму даручылі прадаваць састарэлыя газеты, і ён сядзеў каля метро з пачкам пажоўкай макулатуры, ва ўсёй каржакаватай постаці Ценевіка прамалёўваўся нязломны каркас. Ён абапіраўся на самшытавую кавенъку, на рукаяці ў якой ашчэрвала пашчу львіная галава. Газеты ніхто не браў. У клубе ведалі, што так яно і будзе, але знарок паслалі Ценевіка гандляваць непатрэбшчынаю. Можна сказаць: запланаванае прыніжэнне. Але ён пагадзіўся. Ценявік, пэўна ж, не прадаў ніводнага асобніка, але здаў у бухгалтэрню такую выручку, нібыта распрадаў усё да апошняга нумара.

Калі нехта з сяброў клуба аматараў фантастыкі скажа, што і думаць не думаў пра магчы-

масць такога жахлівага здарэння, дык тое ня-праўда. Усе ведалі, усе бачылі прыніжэнне, усе спрыялі здзекам...

І тое, што Ценявік у рэшце рэшт выйшаў з ценю ды самшытавай кавенъкаю праламаў чэррап Старшыні, — натуральны вынік з нашага да яго стаўлення. Ценявік у нечым...»

На гэтым запісы абрываліся.

Чарнавік тлумачальнае запіскі я забіраць не стаў. Я пакінуў яго ў слоўніку, які вярнуў на паліцу букіністычнае крамы.

XLV. ПАЭТ

Паэт у 33 гады нарэшце выдаў за ўласныя грошы зборнік вершай.

Ён перавёз з друкарні дадому 20 пачкаў з танюткімі брашуркамі і склаў іх пад ложак.

З таўсценнай этнографічнай энцыклапедыі Беларусі ён дастаў прыхаваныя 500 рублёў і разгубіўся, бо зразумеў, што ён адзінокі чалавек, што сяброў няма, што жанчыны, з якімі зредку і супстракаўся, зусім не адпавядаюць урачыстаму моманту ягонага жыцця, што знаёмыя і суседзі проста не зразумеюць, з якой нагоды пасярод тыдня ладзіцца свята... Паэт ліхаманкава гартаў даведнік, пакуль не спыніўся на прозвішчы Журналісткі. Тэлефанаваць не хацелася, але і заставацца аднаму не хацелася таксама.

— У мяне свята. Выйшла з друку першая кніга. І я...

— Прабачце, але я вас не помню, — пачуў Паэт.

Ён змоўк і намерыўся пакласці слухаўку, але замест гэтага набраў поўныя грудзі паветра і працягваў:

— Паэт выдаў кнігу і мае права запрасіць жанчыну на свята...

Праз хвіліну яны дамовіліся, дзе і калі ўбачацца.
Паэт з Журналістка сустрэліся ў тэатральным
скверыку.

— Мяне прывяла сюды прафесійная цікаў-
насць, — паведаміла яна замест прывітання.

Ён падаў жанчыне танюткую брашурку сваіх
вершаў.

— Віншую, — Журналістка зрабіла кніксен.

«Што ні раблю — адны памылкі спрэс», — Паэту
згадаўся ўласны радок.

— І як будзем святкаваць? — Журналістка пера-
хапіла ініцыятыву.

— Трэба ўзяць спіртное, — вяла прapanаваў
аўтар книгі.

У камісійнай крамцы яны ўзялі «NAPOLEON».

Журналістка затэлефанавала дамоў і папрасіла
мужа, каб ён забраў сына з дзіцячага садка. А на
пытанне, дзе піць каньяк, прapanавала сесці ў два-
ровай альтанцы, зрабіць па глытку і вырашыць, ку-
ды ісці далей.

Праз якія паўгадзіны парожняя бутэлька паля-
цела ў хмызы за альтанкаю.

«Ёсць дарога, няма ў той дарогі канца дый па-
чатку», — ап'янелы Паэт успомніў другі радок.

— Мне трэба ў прыбіральню, — Журналістка
паднялася.

— Я правяду, — Паэт устаў.

Яны ўзяліся за рукі і пайшли праз хмызы да гара-
жоў.

— Ідзі, а я пагляджу, каб ніхто не ішоў, — пра-
panаваў ён.

— Можам разам пайсці, — яна зазірнула ў Паэ-
тавы вочы.

За гаражом Журналістка спрытна ўскінула
спадніцу і прысела на кукішкі. Паэт стаў тварам да
гаражнае сцяны. Узбуджанасць замінала яму, і
Журналістцы давялося доўга чакаць Паэта. Яна
ўжо зусім не з прафесійнай цікаўнасцю назірала

за мужчынам, які спраўляю патрэбу на аблезлую сцяну.

Паэт зашпіліў нагавіцы і прапанаваў пайсці да яго дамоў. Журналістка апусціла вочы ў знак згоды. Яны селі ў трактавары, дзе Паэт адчуў няёмкасць, бо ў нагавіцах меў больш плоці, чым звычайна, калі ездзіў грамадскім транспартам. Яму стала зусім ніякавата, калі сутыкнуўся твар у твар са знаёмым Тэлеаператарам. І каб выйсці з недарэчнай сітуацыі, Паэт не прыдумаў нічога лепшага, як запрасіць яго ў госці. Тэлеаператар узяў дый пагадзіўся.

Дома Паэт выставіў на кухонны стол прыхаваную на чорны дзень гарэлку. Пасля другой чаркі ён з сумам заўважыў, што Тэлеаператар спадабаўся Журналістцы.

Яна колькі разоў тэлефанавала дадому, і яе глас рабіўся падчас размоў з мужам лагодны да прыкрасці.

Ад выпітага Паэт заблажэў і пайшоў у прыбіральню ванітаваць, а калі вярнуўся на кухню, дык не ўбачыў удзельнікаў імправізаванага свята паэзіі.

Ён узяў са стала перапэцканы ў тлушч зборнічак і ледзь не заплакаў, пабачыўшы на вокладцы колца следу ад чаркі. З кніжкаю ў руцэ, трymаючыся за сцяну, Паэт пайшоў класціся спаць. Ва ўласным ложку ён убачыў аголеную жанчыну, у якой паміж раскінутых сцёгнаў цымнела мужчынская галава. Паэт нават не адразу пазнаў у каханках Тэлеаператара з Журналісткаю.

Ён не стаў спыняць эратычны занятак, а вярнуўся за непрыбраны стол і пачаў перачытваць свае вершы.

Паэт заснуў, седзячы за сталом.

А калі прачнунуўся, убачыў хлопчыка, які сядзеў насупраць і з апетытам еў печыва.

Паэт быў амаль упэўнены, што сон працягва-

ецца, але галасы ў перадпакоі вярнулі ў рэальнасць.

— Зараз пойдзем, — казаў прыкры жаночы голас.

— Гаварыць будзем дома, — голас незнамца меў нездаволеную афарбоўку.

Зусім недарэчна Паэт адчуў узбуджанасць, бо згадаў раскінутыя жаночыя сцёгны і мужчынскую галаву паміж імі.

— Тата! Дзядзька прачнуўся! — закрычаў хлопчык, крошкі пячэння пасыпаліся з поўнага рота.

«Дзверы грукнулі, бразнуў замок», — чарговы радок усплыў у Паэтавай памяці.

Ён абышоў пустую кватэру, вярнуўся на кухню і памыў посуд.

Спляжаны зборнік Паэт парваў напалаам і выкінуў у смецце.

XLVI. СУТАРЭННИК

У горадзе пачынаўся голад і толькі штодня раслі чэргі па малако і хлеб.

Мужчына прывез з вёскі выменяны на межанічны дрыль мех бульбы і паставіў яго ў сутарэннях. Жонцы раз на тыдзень даводзіліся спускацца па бульбу. Яна не любіла тыя хвіліны, калі з ліхтаром ішла па цёмных лабірінтах.

Лямпачак у горадзе не прадавалі больш за год.

У чарговы раз яна ўзяла вядзерца з-пад гародніны і накіравала ў сутарэнні.

Замок на ўваходных дзвярах добра-ткі саржавеў, і Жанчына з цяжкасцю павярнула ключ.

Авал ліхтарнага святла саскочыў з цаглянае сцяны на пыльныя сходы і пераламаўся. Жанчына асцярожна пераступіла парог. Вядзерца хісну-

лася, дзыгнула па цэгле, і цынкавы звон паляцеў у цемру.

Падлога ў сутарэннях была земляная, да непрыемнасці мяккаватая, нібыта знарок зробленая, каб праглынаць гукі. Густая ціша пахла сапрэлымі дошкамі і кацінымі сікунамі.

Жанчына ішла няспешна, асцярожна, невядома чаго баючыся.

Раптам наперадзе ў чарноцці гунтуўся з трубы на падлогу вялізны кот. Ліхтарны пыльны прамень замітусіўся ў сціснутай сценамі прасторы. Люстранным бляскам зіркнулі на Жанчыну каціныя вочы, і ў гэты момант яна пачула віскліве рыпенне дзвярных завесаў. Жанчына згасіла ліхтар ды ўслухалаася ў цішу, з якой выплыў грукат яе ўласнага сэрца.

Шчоўкнуў выключальнік, і круг святла на сцяне дазволіў прачытаць колькі брудных словаў і пабачыць маліванку аматара палавых асаблівасцяў чалавека. Святло сарамліва спаўзло на падлогу.

Жанчына зрабіла яшчэ адзін паварот, спынілася каля абабітых бляхаю дзвярэй і пачала адчыняць замок. Ледзь чутныя крокі паляцелі да яе. Жанчына стаілася і прыслушалаася, але нічога не пачула, акрамя шуму сваёй крыви.

Мех з бульбаю стаяў у парозе.

Жанчына павесіла ліхтар на загадзя ўбіты музкам доўгі цвік.

Мех быў завязаны тоўстай вяроўкай на вялікі бант. Сухі і шорсткі пах бульбы прыемна хваляваў уяўленні галоднага чалавека. Асцярожна, каб не біць, Жанчына пачала перакладаць бульбіны ў вядзерца. Перад яе вачыма ўзнікла відовішча: на агні духмяна сквірчыць дый патрэсквае поўная паніва румянай смажанай на сале бульбы.

І таму Жанчына не магла заўважыць, як з цем-радзі падышоў да яе Сутарэннік.

Вялізны, у адных нагавіцах, босы, ён стаяў, схіліўшы набок цяжкую зарослу сівымі кудзеламі галаву.

Сутарэннік быў за крок ад Жанчыны, а тая спакойна перамешвала лыжкаю ўяўную бульбу на паніве.

— Бульбу набіраеш? — правуркатаў Сутарэннік, і ягонае ціхамірнае вуркатанне зрабіла выбуховы эфект.

Жанчына тузанулася ў глыб кладоўкі, цягнучы за сабою цяжкі мех. Яе вочы спачатку вылупіліся, зренкі закаціліся пад лоб, так што на твары засталіся адно невідушчыя бялкі. І, трацячы прытомнасць, Жанчына павалілася на мех.

Вядзерца перакулілася, і бульбіны пакаціліся да босых ступакоў Сутарэнніка. Той схіліўся, выбраў большую, абцёр аб нагавіцы, адкусіў і захрумстаў, як тым яблыкам. Сутарэннік амаль з'еў бульбіну, калі Жанчына апрытомнела і села на мех.

— Уставай, распранайся, глядзецьму, — Сутарэннік наблізіўся да спалоханай.

Яна паспрабавала расшпіліць халат, але пальцы здзервянялі і не слухаліся, гузік выслізгваў з іх.

Сутарэннік зняў з цвіка ліхтар.

Шаўковы станік упаў на пыльную мешкавіну.

Жанчына закрыла рукамі твар, паказаўшы пад пахамі густыя светлыя валасы.

Ліхтарны прамень ссунуўся з аголеных грудзей на жывот і сцёгны, між якіх рос кусцік такіх жа густых валасоў, як пад пахамі.

Сутарэннік задаволена завуркатаў, кінуў ліхтар, схапіў жанчыну і аддаў ёй усю сваю ласкавую сілу. Тая, каб не пабіцца аб сцяну, моцна абняла Сутарэннікаву шыю. У млява-запаволеным танцы парастварылася ў цемры.

Ліхтар самотна ляжаў на станіку і высвечваў круг на бетоннай столі, пакуль ягоная лямпачка не ўспыхнула ярка-ярка перад сконам.

У кватэры Жанчына не магла ўспомніць: ні як знайшла ў сущэльным чарноці свае апранахі, ні як дайшла да выхаду, ні як апынулася на кухні з вядзерцам бульбы ў руках...

Яна ціхамірна сядзела на зэдліку і вострым на-жом абірала бульбіны, калі ў перадпакоі загава-рыў Муж:

— Не паверыш! Лямпачкі я знайшоў, цэлую скрыню... Успомніў раптам, як у мінулым годзе ёл-ку каля завода ставілі. А скрынку з цацкамі я сам і хаваў на складзе запчастак. Пайшоў, штук дзесяць набраў. Цяпер у сутарэннях будзе Новы год. Лям-пачкі ж розныя: жоўтыя, сінія, чырвоныя...

— У горадзе голад пачынаецца, — сказала Жонка ў рандэлю з абабранаю бульбаю і дадала ў вядро з шалупіннем. — Прынясі бульбу з сутарэн-няў, а інакш украдуць.

XLVII. ГВАЛТАЎНІК

Вауніверсаме «Цэнтральны» гула вечаровая талкатнечка. Гвалтаўнік ішоў уздоўж паліц з кухон-нымі прыладамі. Каля стэлажа са слоікамі ды гаршчэчкамі пад кветкі ён убачыў дзяўчыну. Стрункая, гнуткая, нібы пяро паўліна, яна засяроджана выбірала слоік. Твар Гвалтаўніка змяніўся, абыякавасць саступіла месца зацікаўленасці. Дзяўчына так і не здолела выбраць слоік. З пустымі рукамі яна накіравалася да выхаду. Хаваючыся за паліцамі і стэлажамі, Гвалтаўнік пайшоў следам. З універсама яна выйшла на праспект дый спусцілася ў метро. Гвалтаўнік ледзь паспеў сесцы з ёй у адзін цягнік. З метро дзяўчына прайшла на аўтобусны прыпыннак. Гвалтаўнік зрабіў выгляд, што ўважліва чытае аб'яўкі, налепленыя на ліхтарны слуп. У аўтобусе дзяўчына прайшла ў сярэдзіну

салона, а Гвалтаўнік застаўся стаяць на заднай пляцоўцы. Аўтобус завярнуў з шырокасці магістралі на вузкую вулку, праехаў пад чыгуначным мостам і загамаваў каля каштанавага сквера. Дзяўчына лёгка саскочыла з прыступкі на асфальт. Гвалтаўнік перачакаў на прыпынку, пакуль дзяўчына адышла, каб, не выклікаючы падазрэнняў, рушыць следам. Дзяўчына кіравалася ў бок чыгункі. Яна перасякла сквер і падышла да вузкага тунеля, што ляжаў пад чыгуначным палатном. Яна ўжо ступіла на шахматную — у чорна-шарыя квадраты тунельную падлогу, калі Гвалтаўнікова рука легла ёй на плячо.

— Стой! — загад, як стрэл, паляцеў у тунель.

Дзяўчыну скаланула, як ад удара токам.

— Будзеш крычаць, перарэжу горла, — Гвалтаўнік паднёс нож да зблелых дзяўчыных вуснаў.

— Пайшлі! — ён пацягнуў дзяўчыну да сябе.

Яны ішлі ўздоўж высокага насыпу. Безаконныя сцены складоўды парканы з калочым дротам цягнуліся з другога боку. Гвалтаўнік спыніўся толькі каля моста праз сонную начную Свіслоч.

Дзяўчына трымцела ад сполаху і гідкасці, калі ён зрываваў з яе сукенку. Яна падпрадкоўвалася Гвалтаўніку, як анучная лялька слухаецца дзіцячых рук. Ён паклаў яе на засыпаную чыгуначным пылом шорсткую траву. Гвалтаўнік увайшоў у дзяўчыну нечакана і рэзка. Але тая не ўскрыкнула і не застагнала, яна адно працяжна ўздыхнула. Жах панаваў у свядомасці, бо перад вачыма ўсё яшчэ стаяў бліск нечакана ўбачанага нажа. Яна не ўскрыкнула нават, калі Гвалтаўнік перавярнуў яе і, рассунуўшы рукамі клубы, увайшоў ззаду. Дзяўчына сціснула зубамі самы кончык уласнага языка і трывала. Яна так і засталася стаяць на каленях з тварам, прыціснутым да бруднай травы, калі Гвалтаўнік пачаў паднімацца на чыгуначны

адхон. Насвістваючы, ён перайшоў мостам на другі бераг Свіслачы і знік за хісткімі галінамі вербай.

* * *

У кінатэатр «Цэнтральны» Гвалтаўнік прыйшоў на апошні сеанс. Зала была запоўненая на трэць. Калі фільм скончыўся і запалілася святло, Гвалтаўнік убачыў шыкоўную жанчыну. Годная, як гатычны сабор святой Ганны ў Вільні, яна ішла між пустых крэслаў. Ад кінатэатра яна прайшла на трамейбусны прыпынак, дзе ад няма чаго рабіць разглядала газетны шапік, асветлены слабаю лямпачкай. У трамейбус жанчына зайшла праз сярэднія дзвёры, а Гвалтаўнік — праз заднія. Наступны прыпынак быў якраз насупраць абутковага завода «Прамень». Трамейбусны салон во-камгненна бітма набіўся работніцамі, што ехалі з трэцяй змены. Над пасажырамі залунаў пах клею і гумы. Гвалтаўнік захваляўся, бо збаяўся згубіць сваю абранніцу ў гэтым задушлівым цясноцці. Але нераваўся ён дарма, большасць работніц сышла праз прыпынак, каля метро. Паўпусты трамейбус хутка ляцеў на ўскрайніну горада. Годная абранніца Гвалтаўніка сышла насупраць Кальварыйскіх могілак. Ён паспяшаўся за ёю. Яна абмінула кветнік з соннымі ружамі і ўзнялася па лесвіцы да вялікага будынка, на першым паверсе якога пабліскваў цъмянымі вітрынамі «Гастроном». Праз гулкую арку жанчына выйшла ў двор, засаджаны нізка паstryжанымі кустамі. Крадком, каб не было чуваць кроکаў, Гвалтаўнік зайшоў у арку. Жанчына чакала ліфт, калі ў пад'езд зайшоў ён.

— Мне восьмы, — абыякава сказала яна ў кабіне.

— Вышэй, — пераканаўча запэўніў Гвалтаўнік.

Ліфт, уздрыгваючы і парыпваючы, пасунуўся ўгору. На сваім паверсе жанчына паспрабавала выйсці, але Гвалтаўнік не пусціў, наставіў дзюбу двухбаковавострага нажа ў перапужаны твар.

— Вышэй! — паўтарыў ён праз сціснутыя зубы.

— Адпусціце! Што я Вам зрабіла?! Можаце за-браць грошы...

— Едзем вышэй, — вольнай рукою ён націснуў кнопкку апошняга паверха, на якім выштурхнуў жанчыну да металёвой лесвіцы.

— Адпусціце, — у голасе ахвяры стаялі слёзы.

Ён моўчкі штурхануў ахвяру на прыступкі, звараныя з чорных прэнтаў. Жанчына паднялася на ўёмную пляцоўку да дзвярэй, што вялі на гарышча.

— Заходзь, — лязо нажа бліснула ў цемры.

Жанчына зайшла на гарышча. Гвалтаўнік узяў яе за руку і ўпэўнена павёў да маленъкага акенца, што слаба свяцілася ўдалечыні. Каля акенца ён прымусіў жанчыну выканаць усе свае пажаданні. Гвалтаўніка не спыняла і тое, што яна была ў неспрыяльнym стане. Пах крыві яшчэ больш узрушыў ягоную пажаднасць. Па ўсім жанчына ўкленчыла і безгалоса зарыдала.

З дома, у якім на гарышчы засталася плакаць жанчына, Гвалтаўнік выйшаў у гуморы.

* * *

На прыгараднай станцыі «Мінскае мора» Гвалтаўнік разглядаў жанчын. Яму прыглянулася дзяўчына з сумнымі, як у панядзелак раніцаю, вачыма. Сум прывабіў Гвалтаўніка. Ён як мага далей адышоў ад абранай ахвяры. На ёй была сакавіта-чырвоная сукенка, і можна было лёгка сачыць за жанчынай. Але, каб мець пэўнасць, Гвалтаўнік усё ж сеў у адзін вагон з абранніцаю. Дзяўчына

выйшла з электрычкі праз адзін прыпынак на станцыі «Масюкоўшчына». Гвалтаўнік узрадаўся такому хуткаму разгортванню падзеяй. Дзяўчына ішла ў бок мікрараёна. Гвалтаўнік няспешна крочыў следам. Яна абмінула дзеяціпаварховік і зайшла ў пад'езд старога двухпаварховага дамка. Небарака не паспела зачыніць кватэрныя дзвёры, а ў перадпакоі ўжо ўсміхаўся неспадзянавы госць. Дзяўчына кінулася да яго і паспрабавала выпхнучы за парог. Марныя намаганні. Гвалтаўнік ударыў ахвяру. Кроў тонкім струменьчыкам пацякла з губы на падбароддзе, намаляваўшы вось сіметрыі. Ён падумаў, што кроў пасуе да чырвонае сукенкі. Эстэтычныя развагі парушыў крык:

— Ратуйце!

Дзяўчына наляцела на Гвалтаўніка з намерам разадраць пазногцямі ягоны халодны і гожы твар. Моцны ўдар адкінуў яе на сцяну.

— Заб’ю! — сыкнуў Гвалтаўнік і як доказ паказаў нож.

Дзяўчына звяла. Ён узяў яе двумя пальцамі за акрываўлене падбароддзе і перавёў у пакой. Дзяўчына больш не пярэчыла, яна толькі адварнула твар, калі ён абціраў сукенкаю яе пераплэцканыя крою вусны. Асмужанымі вачымі дзяўчына глядзела ў столь. Гвалтаўніковы рухі былі таропкі і рэзкія. Яна так і засталася ляжаць аголеная на кіліме, калі ён выйшаў з кватэры. У пад'ездзе Гвалтаўнік уважліва і педантычна агледзеў вонратку. Ён выйшаў у двор з вясёлымі вачымі, якія бываюць у працаўнікоў па суботах пасля цяжкага тыдня. Ён не ўбачыў на гаўбцы другога паверха аголеную дзяўчыну з сумным поглядам, якая ўзняла над галавою цяжкі пяцілітровы слоік з мёдам і шпурнула ўніз. Слоік трапіў на гвалтаўнікову галаву з такой сілаю, што чэраг хруснуў. Сутарга скаланула цела, рукі ўзняліся ўгору, нібыта Гвалтаўнік хацеў па-

праесіць даравання ва ўсіх пакрыўдженых жанчын.
Па зямлі рассыпаўся веерам мёд, перамяшаны са
шклом і крывёю.

XLVIII. ГРЭШНІК

Грэшнік сядзеў на верандзе за светлым столом і
спрабаваў пералічыць сем смяротных грахоў:

— Пыха, блуд, ляnota... Лютасць... Зайздрасць...
Блуд.

Ён збіваўся і пачынаў наноў загінаць пальцы з
дагледжанымі пазногцямі:

— Блуд, раз! Пыха, два! Ляnota, тры! Ненажэр-
насць! Так, выдатна, у той раз я не называў нена-
жэрнасць... Ненажэрнасць, чатыры! Трэба запі-
саць найменні ўсіх смяротных грахоў на аркушы
дый павесіць на сцяну. Лютасць, пяцы! Сквап-
насць, шэсць! І яшчэ адзін, апошні... Зайздрасць,
сем!

Грэшнік уздыхнуў так цяжка, нібыта камень за-
каціў на высокі груд. Як ні дзіўна, але і ў шэсцьдзе-
сят гадоў вочы Грэшніка не страцілі блакітнай яс-
насці і глыбіні. І ён глядзеў удалеч, калі па абедзе
на верандзе свайго загараднага дома разважаў пра
мараль.

— Цікава, а ці мае значэнне паслядоўнасць
у пераліченні смяротных грахоў? Напэўна, не мае,
бо ўсе яны караюцца смерцю, як вынікае з назову,
а значыць усе яны роўныя.

Задаволены высноваю, Грэшнік прымружыў
вочы.

— Вядома, я — грэшнік, як, дарэчы, і кожны
смяротны. Вось возьмем, напрыклад, НЕНАЖЭР-
НАСЦЬ, не скажу, што ўсё жыццё я аб'ядаўся і
напіваўся. Апошня гадоў дзесяць я наогул абмя-
жоўваюся вельмі сціплай дыетаю, але было без-

адказнае дзяцінства, і я з'еў узапар два кіло спелых бананаў. Маці прытрымлівала іх на свой дзень нараджэння, яны ляжалі ў лядоўні. А я ўбачыў іх апетытна-васковую скuru і не вытрываў, схапіў спачатку адзін банан, адараўш ад гронкі, аблупіў і амаль цалкам запхаў у рот. Я быў упэўнены, што другі банан абавязкова спатоліць маю прагу, але так думаў пра кожны наступны, пакуль не з'еў усе пятнаццаць вялікіх бананаў. І мне не зрабілася блага, а стала страшна, што пакараоць. Я сабраў лупінне і загарнуў у старую газету. Пакунак я вынес ажно за горад і штурнуў у кар'ер са смеццем. Бацькі так і не дазваліся, хто з дзяцей з'еў пачастунак.

Грэшнік прабарабаніў па стальніцы скаўцкі марш.

— А вось ЛЮТАСЦЬ у маёй біяграфіі не мае вартага прыкладу. Я не служыў у войску, не быў на вайне, не забіваў і не катаваў людзей. Зрэшты, не мне судзіць... Я засек кацянія. Улетку, калі вучыўся ва ўніверсітэце, дык працаваў на будоўлі. У мястэчку на ахвяраваныя знакамітым паэтам грошы мы будавалі школу. І ў гэтай непабудаванай школы прыблудная котка нарадзіла кацянітаў. Хударлявыя, брыдкія, блыхастыя бегалі яны па двары. Праз колькі тыдняў з трох засталося толькі адно, бо двух нехта ўкінуў у яміну з недагашнай вапнаю. Аднаго дня я паклаў на стол у двары свой бутэрброд і пайшоў апаласнуць рукі. А калі вярнуўся, дык убачыў, як пад лаваю кацянія грызе мой хлеб з мясам. Я схапіў шуфель і адсек кацяніці галаву. Закапаў кацянія там жа ў двары разам з недадзеным бутэрбродам.

Грэшнік набіў духмяным тыгунём вішнёвую люльку.

— ЗАЙЗДРАСЦЬ! Яна таксама была ў майм жыцці. Не скажу, што я зайдроснік, але быў выпадак, калі давялося выбіраць, або я, або іншы мог

заняць месца кіраўніка лабараторыі ў інстытуце. Мой канкурэнт быў, бяспрэчна, таленавіты чалавек. Але я не лічыў ягоныя здольнасці большымі за мае. І я склаў дакладную запіску ў рэктарат. Пісаў я досыць аб'ектыўна, толькі інтанацыя была вельмі жорсткая, а падбор фактаў тэндэнцыйны. Гэты опус атрымаўся хутчэй аўтапартрэтам, чым партрэтам майго канкурэнта, у якім я старанна пералічыў усіх ягоных кахранак. А іх было трох. Лабарантка, якая ўяўляла сябе вучоным і пісала суцэльнную лухту, а ён перапісваў за ёю антынавуковую абрақадабру дыя вазіў лабарантку на фазэнду. Адміністраторка гатэля, да якой ён заходзіў з сябрамі раз на месяц, каб прыйсці назаўтра раніцай няголеным, стомленым, з сінімі паўкружкамі пад пагаслымі вачымі. І мантажорка з кінастудыі, якой карцела выйсці замуж, таму яна клалася ў ложак з кожным, хто ні прапануе. Мой опус пра Дон Жуана спрацаваў. Яго пераказвалі ў інстытуцкіх калідорах. І паціху мой канкурэнт сапраўды ператварыўся ў вачах выкладчыкаў у Дон Жуана, яму пачалі зайдросціць. А зайдрасць — магутная, хай і адмоўная, сіла. У выніку лабараторию атрымаў я.

Грэшнік старанна вычысціў люльку.

— Калі апісваў чужбы прыгоды, вядома, скрыстаў уласны вопыт. А мой сціплы на той час вопыт склалі інтymныя контакты з трывіацію трывма жанчынамі. Няшмат, я так лічу, але і дастаткова, каб аздобіць выдуманае пераканаўчымі дэталямі. Мой БЛУД саслужыў-такі службу. Я ўзяў нататнік, дзе занатоўваў уражанні ад жанчын, выбраў самыя што ні на ёсць яркія і перапісаў іх.

Замест лабаранткі я ўзяў сваю кахранку А. Ч., якая прасіла мяне перад блізкасцю галіць яе пад пахамі і вакол похвы, а таксама вырываць валаскі, што вырасталі вакол музкоў. У А. Ч. захоўвалася

цэлай калекцыя лёзаў, пэндзлікаў, крэмаў для галення, духоў і адэкалонаў. Пакуль распраналася, яна сядала на канапу, уздымала і разводзіла сцёгны. Я ўзбіваў цнатліва-белы мыльны шум. А. Ч. эгаістычна наракла акт гульнёю ў цырульню. Праз некалькі гульняў я пакінуў А. Ч., бо яе мысок над вагінаю пачаў асацыравацца ў мяне з мужчынскай шчакою. Такой чыста выгаленаю, блакітнай... А я пры ўсіх грахах яшчэ і натурал, не ўспрымаю бісексуальнасці.

На месца гатэльнай адміністратаркі была ўстаўлена В. Р. з яе жаданнем заціскаць мужчынскія чэлесы паміж вялікіх грудзей. Папярэдне грудзі намазваліся духмяным алеем, а мне, стоячы над ёю на каленях, даводзілася рабіць неверагодную колькасць рухаў, каб упрыгожыць яе цела мацізовымі пацерамі. В. Р. з сумам прызнавалася, што ніякім іншым метадам не можа дасягнуць задавальнення. Пэўна, яна гаварыла праўду, бо такіх сакаўных грудзей, як мела В. Р., я не бачыў нават на тэлеэкране...

Вобраз кінамантажоркі я змаліваў з С. Т. У парайнанні з папярэднімі вакханкамі яна выстаўляла досьціць сціплыя патрабаванні — С. Т. любіла ваду. Даводзілася кахацца ў ваннай, пад душам. Але і з гэтага трывіяльнага факта я выцягнуў максімум ненармальнасці. Аднойчы з душа — незнарок быў зачэплены кран — пасыпаўся жывы кіпень. Я хуценька закрыў кран, але было позна. Пяшчотна-белая скора С. Т. змяніла афарбоўку, на грудзях, жываце і сцёгнах ружовымі плямінамі прамаляваліся апёкі. Некалькі з іх нават ператварыліся ў пухіры. С. Т. смяялася і казала, што зусім не чуе болю, што ёй нават прыемна вострае, ні з чым не парайнальнае пачуццё. І мы працягнулі занятак, гвалтоўна перарваны кіпенем. А калі я выпадкова правёў рукою па абпаленай скуре, дык яна скруцілася на целе як тонкая вільготная папера.

С. Т. адно мацней абняла мяне. Пэўны мазахізм ка-
ханкі вымагаў ад мяне садысцкіх схільнасцяў, а я
іх не меў, мы разышліся.

Грэшнік згатаваў сабе кубачак кавы з мёдам і
часнаком.

— Калі ўжо згадваць СКВАПІНАСЦЬ, дык ледзь
не кожны мой учынек можна разглядаць праз гэ-
ты грэх. Я, да прыкладу, ніколі не плаціў жанчы-
нам. У маладосці я, наадварот, не саромеўся браць
у іх грошы. Нават дробныя падарункі і кветкі я не
прыносіў каханкам. А калі і замаўляў абед ці кань-
як у бары ці рэстарацыі, дык толькі з разлікам, што
выпітае ды з'едзенае паспрыяе гульням у ложку.
У твар мне казалі — ашчадны, а за вочы — сквап-
ны. Я не крыйдаваў.

Грэшнік апаласнуў кубачак з-пад кавы.

— ЛЯНОТА зусім не грэх. І тым больш не зразу-
мела, чаму яе залічваюць у смяротныя грахі. Яшчэ
і кажуць: хто рана ўстае, таму Бог дае. Я сплю па
дзесяць—дванаццаць гадзінаў, кладуся позна, ус-
таю ў гадзіну дня. Мне падабаецца ляжаць у ложку.
Не прымаю і такіх вось развагаў з папрокамі: ты
мог бы зрабіць больш, ты мог бы зрабіць лепш...
Наогул, усе адкрыцці чалавек робіць дзякуючы ля-
ноце. Ён лянуецца хадзіць, бегаць, насіць, цягаць
і... вынаходзіць кола. Менавіта лялотнік вынаходшаў
кола. Трэба ставіць помнік ляноце, а не пра-
цаўнікам. Упэйнены: вынаходнік — ён і ёсць ля-
лотнік.

Грэшнік наліў сабе стопку гарэлкі.

— ПЫХА! Поўнае непаразуменне. Калі ты не
блуднік, не лялотнік, не сквапнік, не зайдроснік,
не п'яніца і ненажера, не злыдзень, дык ты — са-
маўпэйнены, ганарысты, фанабэрыйсты, напыш-
лівы жахлівы грэшнік. Так-так. І усе смяротныя
грахі замыкаюцца, дзякуючы пысе, у зачарава-
нае кола.

Грэшнік ударыў кулаком у сцяну, і ў гэты мо-

мант са сцяны выйшаў Белы анёл. Грэшнае чала-
вечае сэрца сціснулася і перастала біцца. Анёл
разгарнуў крылы і ўзняўся ў чыстае неба.

XLIX. ВЫНАХОДНІК

Вынаходнік скінуў кашулю, а ягоная жанчына — сукенку. Ён наліў брэндзі ў келіхі. Яна піла маленькімі глыткамі. Каханкі загаралі, седзячы ў белых фатэлях на беразе спакойнага, як мarmur, возера.

Каханка запусціла руку ў станік і паправіла адну са сваіх важкіх грудзей. Вынаходнік дакрануўся да яе загарэлага пляча. Тады яна завяла рукі за спіну і зняла станік. Каханак намаляваў уяўнае колца вакол тугога музка.

— Такія важкія грудзі... Табе яны не замінаюць хадзіць?

— Вядома, цяжка... Але ёсць лекі, што здымайць стому.

З-за вялікіх люстранных акуляраў суразмоўцы не бачылі вачэй адно аднаго.

— І такіх лекаў шмат? — ён зняў акуляры.

— Многа, — яна паклала свае на станік.

— А ёсць такія варыянты, што мы з табою яшчэ і не паспрабавалі?

— Напэўна, іх не меней за пятнаццаць.

Бровы каханка ўзляцелі. Каханкавы веі апусціліся.

— Можа паспрабуем іх праста зараз? — спытаўся ён.

— Усе пятнаццаць? — пытаннем на пытанне адказала яна.

— Колькі зможам. Але я маю намер паспытаць з табою ўсё.

Вынаходнікава жанчына ўзнялася з фатэля і скінула ніжнюю палову бікіні.

— Пачнём?!

Каханка, расставіўшы ногі, упіралася рукамі ў свае круглыя калені.

Вынаходнік акуратна расклаў шорты на фатэлі і сказаў:

— Мы пачнём з французскага спосабу.

— Толькі французы называюць яго італьянскім, — удакладніла жанчына, калі мужчынскія рукі леглі на яе талію.

Па ўсім Вынаходнік ізноў разліў брэндзі па крышталёвых келіхах.

— Цікава, беларусы маюць уласны спосаб на-таляць эратычную прагу? — спыталася аголеная жанчына, калі надзяяла акуляры.

— Не ведаю, — Вынаходнік глытнуў моцнага напою і раптам узрушана дадаў: — Мы павінны вынайсці беларускі варыянт сексуальнай гульні. Я адчуваю ў сабе здатнасць на такое ад-крыццё...

З-за далёкай азёрнай выспы лёгка выплыў трохкутны ветразь. Жанчына павярнулася да Вынаходніка, пэўна, яна хацела загаварыць з ім пра яхту і ветразь, але ён пацалаваў яе ў вусны, падняў і панёс у дом, каб на льняной прасціне вынайсці беларускі варыянт эратычнай гульні.

L. МАЛЯВАЛЬШЧЫК

Па майстэрні гулялі скразнякі. Малявальшчык унурывашыся сядзеў на табурэтцы. Насупраць на старой канапе ляжала Экслібрыйстка.

— Я — геній, — выказаўся п'яны Малявальшчык.

— Каб монстры мелі сілы на палюбоўніц, абавязковая легла б пад якога з іх, — Экслібрыйстка паправіла сукенку на вострых каленях.

— Фармат фармуе форму. Таму маляваць трэба дзвюма рукамі, правай — форму, левай — фармат. Геніяльна. Здзейсніцца мара ідыёта. Адбудзецца фармаванне формы ў фармаце.

— Толькі стary Вэ-Вэ спрабаваў заляцацца. Запрасіў, нібыта збіраўся пісаць партрэт. І нават накіды рабіў вугалем. А потым выцер рукі аб халат і давай выцягваць свае старыя палотны. І на ўсіх, не паверыш, цяжарныя шёткі. На круглых жыватах тырчаць пупы, як абуджаныя музкі на цыцках. І замест жанчын бачыш толькі тры цыцкі: дзве маленькія і адну велізарную. Вэ-Вэ панаставяў іх па ўсёй майстэрні. А потым апушчаным голасам папрасіў мяне распрануцца. А я маўчала, як зачараная глядзела на цызачны фэст, і ўзнікла такое адчуванне, што і мой жывот пачаў надзімацца, расці, поўніцца нейкай д'ябалскай арганікай... Вэ-Вэ схапіў мяне за грудзі. Я, пэўна, страціла б прытомнасць, каб не смурод. У Вэ-Вэ хворы страйнік. Мусіць, так смярдзелі трохгаловыя цмокі. Давялося вырывацца і ўцякаць.

— Форму фармуе фармат, — Малявалышчык замацаваў на мальберце цнатліва-белы планшэт.

Экслібристка скінула праз галаву сінюю сукенку. Яна засталася адно ў лімонных паўпразрыстых калготках.

— Фармуе форму фармат, — Малявалышчык узяў два алоўкі, адзін у левую, другі ў правую руку. З агрэсіўным напалам ён пачаў крамзаць. З-пад левага вымалівалася нейкая рваная амёба, а з-пад правага — крывы торс без рук, без ног і без галавы.

— Фэ, фэ, фэ! — выгукнуў Малявалышчык, схапіў нож і выразаў папяровую амёбу. Ён шпурнуў малюнак на падлогу, скочыў на яго і разадраў напалам абцасамі.

— Я — бяздарны, — Малявалышчык сеў на канапу і па-п'яному апусціў галаву на грудзі.

Экслібрыйстка ласкова пагладзіла апушчаную галаву.

Праз імгненне лімонныя калготкі ляжалі на табурэце, а спружыны старой канапы рыпелі так, што, здаецца, увесь свет чуў, чым займаюцца Маліяльшчык з Экслібрыйсткаю.

— Глыбей! — прасіла яна.

— Фэ, фэ, фэ! — вылятала з яго.

LI. ПРЫБІРАЛЬНИК

Самотны адпачыннік няспешна спусціўся шырокай лесвіцою на пляж. Ён прайшоў між роўных радоў блакітных лежакоў да цёмнага, аброслага слізкімі з зеленкаватымі водарасцямі хвалярэза. Паміж сівымі жалезабетоннымі блокамі на бруднай вадзе пагойдвалася смецце: расцягнуты і падраны прэзерватыв, памаранчыкавае лупінне, вострыя трэскі, цэлуюліндная торба з расплывістым малюнкам, згарэлыя запалкі, цыгарэтныя фільтры і мутны аднаразовы шпрыц. У паветры стаяў гаркаваты ёздісты пах настылага мора. Ад вострага паху і відовішча адкідаў, што ўздымаліся і апускаліся ў затоцы паміж блочных плоскасцяў, у жываце адпачынніка завуркатала. Пругкі камячок млюсці папоўз ад страўніка да горла. Адпачыннік адчуў, што калі яшчэ раз зірне на раскіслы акрываўлены гігіенічны пакет, дык яго імгненна званітую на сівия прасоленая пляжныя камяні. Па храбусткім засыпанам галькаю пляжы адпачыннік прайшоў на заасфальтаваны праменад. Выгляд вільготных адкідаў, што гайдаліся на вадзе, неадчэпна стаяў уваччу. Адпачыннік прыкурыў цыгарэту, але курыць не змог. Ванітны камячок заторгайся каля ярэмнай лагчынкі, між ключыцамі. Засмажыла, захацелася глытнуць ва-

ды, любой, нават іржавай з-пад краніка ў грамадскай прыбіральні, толькі не марской. Адпачыннік ведаў, што метраў за трыццаць—сорак у сасняку хаваецца белы з сінім дзвярыма дамок прыбіральні. Гучна цокаючы ангельскімі чаравікамі, адпачыннік прайшоў да дзвярэй з літараю «М». Ён моцна і ўпэўнена тузануў за аблезлую ручку. Дзвёры жалобна войкнулі і не адчыніліся. І ў гэтае імгненне, як назло, адпачынніку захацелася ў прыбіральню. Да нуднасці ў страваводзе дадаўся ціск на сподзе мачавога пухіра. Другая прыбіральня, згадалася адпачынніку, была праз паўкіламетра. І ён шпарка пашыбаваў да яе. Яшчэ здалёк ён з радасцю і замілаваннем глядзеў на белую ратонду, што сарамліва хавалася за крыаватымі камлямі і галінамі соснаў, выраслых на крупчастым марскім пяску. Дзвёры ў прыбіральню былі забітыя дошкамі крыж-накрыж. Ціск у пухіры стаяў такі моцны і пякучы, што адпачыннік наважыўся знайсці палёгку за прыбіральню. Але з-за соснаў выйшаў рабочы ў газетнай пілотцы. У руках пагойдвалася вядро з тлустай зялёной фарбаю і квач на даўжэным дзяржаліне. Адпачыннік заспяшаўся праз сасоннік на гару. Пакручастымі, драўлянымі і гнілымі сходамі ён выйшаў на пустую шашу, уздож якой цягнуўся высозны, не ўзлезеш, паркан. Пякучы боль знізу жывата двумя танюткімі струменьчыкамі перапоўз у ныркі. Адпачыннік сагнуўся і пабег уздоўж непералазнага паркана. Ён ужо збіраўся выпусціць непатрэбную вадкасць у порткі, як паркан скончыўся. За невысокім нахіленым плотам турбілася купка прыватных дамкоў, побач з якімі ў бязлістым кустоўі зелянела прыбіральня на дзве кабіны. Дзвёры ў адну з кабін былі прачыненыя, бо трymаліся толькі на верхній завесе. Спакутаваны адпачыннік ірвануўся да выратавальнай чорнай шчыліны. У паўзмроку цеснаватае прыбі-

ральні ён, прытанцоўваючы на абсіканых дошках, пачаў вызываць з нагавіцаў набалелы адрастак. У спешцы дрыготкія пальцы зашмаргнулі матузок у плаўках на вузел. І адпачынніку давялося скрыгатнуць зубамі і парваць ангельскі шаўковы матузок. І калі ён нарэшце сціскаў у руцэ вялы і зморшчаны чэлес, трэск і храбусценне ў цёмным кутку, за скарабачаным вядром, прымусілі пакутніка адхінуцца і ўперціся спінаю ў зачыненая на перакручаны кручок дзвёры. З-за вядра, поўнага перапэцканных чалавечымі непатрэбнасцямі паперчын і газет, узнілася змяіная барадатая галава на даўжэней танклявай шыі, а за ёю зусім ужо і чалавече шыракаплече тулава з кароткімі рукамі. У ружовенъкіх, як дзяўчыя, адманікюраных пальцах пачвара трымала паўлітровы слоік і пластыкавую аднаразовую талерку. Замест вонраткі на істоце паблісквала ка runkавая луска цёмна-зялёной перасохлай алейнай фарбы. Змяіная галава павяла лупатымі вачыма і разявіла пашчу. Раздвоены танклявы язык прайшоўся па вострых, загнутых у сярэдзіну зубах. Разам з гнілым смуродам у бок адпачынніка паляцела гэткае:

— Танчыш? Грукочаш? А я тут з голаду паміраю. Пазачыняюць прыбіральні, дошкамі пазабіваюць, хлёркаю пазасыпаюць... А што Прыбіральник без харчоў застанецца, нікога і не турбую. Што закалаціўся, як авечы хвост? Чалавечыну не ўжываю, толькі гной і сікуны. Вось памачыся ў келіх, а то смага замучыла. Зірні ў дзірку... Суха і чыста. Усе запасы выйшли.

Дагледжаная рука з сінімі пазногцямі працягнула адпачынніку трэснуты слоік. З перапуду той ледзь пацэліў струменем у келіх Прыбіральніка. Ад страху адпачыннік не адчуў доўгачаканай палёгкі. Ён вярнуў слоік гаспадару, які ўвобмільг заглынуў бурштынавую вадкасць.

— А што ў нас на другое? Га? Булёнчык люблю, але і ад другога не адмоўлюся, — смярдзюча загаварыў змянагаловы Прыбіральнік і строс з рэдкай барады кроплі сікуноў.

— Па вялікаму... Я па... Па вялікаму хадзіў... Схадзіў раніцаю... Даруй... Даруйце...

— Да-арую! — Прыбіральнік выцягнуў з вядра вялікі шмат газеты з зялёной кляксою і як сурвэткаю абцёр вусны і прамакнуў бараду.

Не зводзячы вачэй з Прыбіральніка, адпачыннік завёў руку за спіну, адкінуў кручок і адступіў на яркі ад красавіцкага сонца двор. Пасля цемры ўсё навокал здалося яму асяляпляльна-сінім. Не спыняючыся, адпачыннік прабег кіламетры са трыв і толькі тады спыніўся, каб схаваць мужчынскую адзнаку і зашпіліць нагавіцы.

LII. АДПАЧЫННИК

Адпачынніку зрабілася млосна ў гэтым свеце. І ён узяў квіток на самалёт і прыляцеў на Поўдзень, да Чорнага мора.

Пачатак красавіка. Айва ў квецені.

Адпачыннік сядзеў у кавярні за белым сталом, на якім у празрыстай шклянцы стаялі брудныя сурвэткі. Ён глядзеў у фантан, у тонкія струмені і думаў, што яны занадта біялагічныя, чалавечыя, і яму зноў стала нудна і млосна.

Кава хутка астывала на скразняку. Адпачыннік не любіў піць каву з таўстасценных парцэлянавых кубкаў, tym больш, калі ў посудзе неставала вушка. Але напой быў выдатны — моцны з густым шумам. Мутарна — падумаў Адпачыннік. Яму захаплелася пайсці ў парк і знайсці там лаўку са спінкаю, каб можна было адкінуцца і выцягнуць ногі, але ён не ўстаў і застаўся ў кавярні разглядаць

жанчын. Яны пілі белае віно за суседнім столікам. У адной з іх пад непрыгожым тварам ляжаў на стале вялізны, абцягнуты тонкім швэдрам бюст. Другая, драбнейшая, з тонкімі цёмна-сінімі вуснамі імгненна заўважыла зацікаўлены позірк Адпачынніка. Той адварнуўся і зноў стаў глядзець у фантан. Фантан tym часам ачах, нібыта ў яго раптоўна скончылася жаданне струменіць і забаўляць прысутных. Адпачыннік з сумам спыніў вочы на галіне айвы, што расла каля самага ўвахода ў каварню. Ён шэптам лічыў ружовыя кветкі. Яму пагоршала. Давялося пакласці локаць на стол, каб падтрымліваць ацяжэлую галаву. У яго над страўнікам круціўся клубок гарачыні, такое бывае, калі нашча глынуць неразбаўленага спірту. Нечакана свет паяснёў. Адпачыннік зрабіў вялікі глыток прахалоднай і таму кіславатай кавы. Жанчына з блакітным тварам і сінімі вуснамі падсела да Адпачынніка.

— Табе блага? — пытанне нязмушана зляцела з яе экзатычных вуснаў.

— Не магу ўстаць...

— Трэба крышку выпіць, і ўсё пройдзе, — у жанчыны быў голас выхаванай медсястры.

Пра тое, што спіртное дапамагае ад усіх хваробаў, акрамя алкагалізму, Адпачыннік ведаў і без сінягубай жанчыны, але ісці да стойкі не хацелася. Ён дастаў грошы і паклаў на стол:

— Схадзі па лекі.

Блакітнатварая медсястра вярнулася наўздріў хутка:

— А маю прыгожую сяброўку можна запрасіць за наш столік?

— На дзвюх у мяне не хопіць сілы, нават пасля лекаў.

Жанчына расцягнула цёмныя губы і пайшла казаць сяброўцы, што ў Адпачынніка нестае сілы на дзвюх. Можа, блакітнатварая гаварыла

сваёй сяброўцы і што іншае. Адпачыннік не чуў, бо ў бары досыць гучна іграў магнітафон. Калі жанчына праносіла паўз фантан свой вялікі, прыўзняты тутім станікам бюст, настрой у Адпачынніка прыўзняўся. Настрой палепшаў і ад добрай порцыі канъяку, а можа і ад фантана, які ачуяў і заструменіў з пругкай сілаю і яркай прыгажосцю.

Блакітнатварая жанчына сядзела насупраць Адпачынніка, і яны пілі канъяк і гаварылі пра рознае глупства. Пра тое, што айва квітнене раней за ігрушу, а алыча — раней за сліву, што на платанах вось-вось патрэскаюцца пупышкі. У Адпачынніка прайшла мляvasць і з'явілася лёгкасць ва ўсім целе. Ён больш не падтрымліваў рукою галаву.

Адпачыннік прапанаваў жанчыне прайсціся ў парк, дзе знайшлася лаўка са спінкаю, на якую можна было адкінуцца.

За чорнымі галінамі бязлістага платана стаяў белы скрылік маладзіка.

— Як ты сябе адчуваеш? — з блізкай цемры спыталася жанчына.

— Выдатна, — сказаў Адпачыннік халоднаму маладзіку.

— Дарма ты не запрасіў маю сяброўку...

— І сапраўды: у яе такі выдатны бюст, — Адпачыннік дастаў з кішэні прыхопленую ў кавярні сурвэтку і выцер сінюю памаду з жаночых вуснаў.

— Ты не пойдзеш да мяне?

— Мне будзе дастаткова тут, пад платанам.

Жанчына дастала з сумачкі бліскучы пачак з прэзерватывам.

Пад кароткай спадніцай у блакітнатварай нічога лішняга не было. Адпачыннік наталіўся значна хутчэй, чым меркаваў. Прэзерватыў ён кінуў у сметніцу, бо не любіў, калі расцягнутыя гумкі вялююцца пасярод вуліцы.

— А цяпер куды? — спыталася жанчына з цем-
ры, што пахла айвой квеценню.

— У аэрапорт.

Жанчына засталася ў парку, на лаўцы.

Адпачыннік ішоў пустым праспектам і думаў,
што такое кароткае каханне бывае толькі ў амеры-
канцаў.

Млосць вярталася да яго.

LIII. МЯРЗОТНІК

Мярзотнік абрэзаў пазногці на руках і нагах. Ён не выкінуў іх, як робіць большасць звычайных людзей, а сабраў у гурбачку пасярод пісьмовага стала і доўга з замілаваннем разглядаў. Згарнуўшы далонь лодачкаю, Мярзотнік ссунуў пазногці на край стала і ссыпаў на глянцавы аркуш паперы, які склаў у некалькі столак і засунуў у кішэню шарага ангельскага пінжака. Паправіўшы перад люстэркам тугі вузел чорнага гальштука, ён выйшаў са сваёй кавалерскай кватэры. Пазвоньваючы ключамі, Мярзотнік накіраваўся ў Траецкае прадмесце, дзе доўга прастаяў у буکіністычнай краме «Вянок», разглядаючы карэнъчыкі дарагіх альбо-маў па мастацтву. Некалі даўно, у пару сваёй пепрадвайсковай маладосці ён вучыўся на педагогічным аддзяленні мастацкай вучэльні. Але ў войску Мярзотніка палюбіў начальнік асобага аддзела. Ён і дапамог паступіць ва ўніверсітэт, на юрыдычны факультэт. Вучыцца давялося на вечаровым аддзяленні, бо ўдзень Мярзотнік хадзіў на службу ў Камітэт Дзяржаўнай Бяспекі. Яму падабалася праца з яе таямнічасцю і правам на-сіць зброю. Акуратнасць і педантызм дапамагалі зрабіць кар'еру, невялікую, але дастатковую, каб цешыць уласнае самалюбства. И вось цяпер, стоя-

чы ў краме «Вянок» і гледзячы на супервокладкі альбомаў Малевіча і Энгра, ён згадаў студэнцкую сталоўку, якую называлі «Бухенвальд». Успомніўся малапрыемны эпізод, калі, п'ючы гарбату, ён выкалу паў лыжачкай з кілага тварагу рудое цельца мёртвага прусака. Злосць і жаданне адпомсціць з'явілася на шарым твары Мярзотніка. З книгарні ён дайшоў да метро і праз якіх пятнаццаць хвілінаў шыбаваў па вуліцы Друкарскай у кірунку сталоўкі № 32, якую і дагэтуль студэнты называюць між сабою «Бухенвальд». У пустой танный сталоўцы Мярзотнік выглядаў недарэчна ў сваім новым дарагім гарнітуры. Дзяўчатаў ў марлевых каўпаках з цікавасцю сачылі за незвычайнім наведнікам, які паставіў на спод адно сырнікі і гарбату. Пад пільнімі позіркамі Мярзотніку было цяжка здзейсніць задуманае, але, на ягонае шчасце, у нетрах кухні адбыўся выбух. Пэўна, нехта ўпусціў на падлогу пяцілітровы балон з кансерваванымі кабачкамі. Пакуль дзяўчатаў войкалі і вохкалі, Мярзотнік паспей прыправіць абрезанымі пазногцямі свежую капусту, якая чакала ў сподачках галодных студэнтаў. Калі Мярзотнік паварочваў з Друкарскай на праспект Скарыны, ён думаў пра тое, што ў беларускай мове ангельские слова сатысфакцыя ўспрымаецца хутчэй як помста, а не задавальненне.

LIV. ГРЫБНІК

У Грыбніка было запаветнае месца.

Уставаў Грыбнік рана, гадзіны ў тры, і з вялікім лазовым кашом выходзіў з цёмнага соннага мясцічка. Ён любіў адзіноту і нач перад золкам, любіў ранішні цяжкі туман.

Аднаго разу ў тумане ён напаткаў сямейства

дзікоў. Выйшаў на поле з хмызоў і ўбачыў, як з-за буртоў бульбы выбег вялізны дзік, за ім па раллі пабегла свіння з паласатымі кабанчыкамі. Грыбнік пащукаў вачыма якога дрэва, каб, калі што, узлезці і ўратавацца. Дрэваў не было: арэхавыя хмызы ды бясконцае бульбяное поле з ніzkімі буртамі. Грыбнік хацеў быў уцякаць, але перадумай, бо дзікі не заўважылі яго і мірна беглі па раллі.

Пасля сустрэчы з дзікамі Грыбніку прысніўся сон, у якім паўтаралася спатканне з дзікамі, толькі ў сне велізарны кныр заўважыў яго і, разявіўшы ікластую пащчу, пачаў нападаць. Ад сполаху Грыбнік прахапіўся і доўга не мог заснуць. Ён варочаўся на мулкім ложку ў пакамечаных прасцінах каля гарачай жончынай спіны і пераконваў сябе, што трэба набыць паляўнічую дубальтоўку і, калі якая звяруга сунецца, дык пекануць у лоб свінцовым жаканам.

Стрэльбу Грыбнік не прыдбаў, бо не захацеў выпрошваць дазвол у міліцыянтаў. І адзінай зброяй, якую ён браў у лес, па-ранейшаму быў стары скізорык.

Грыбнік перайшоў чыгуначны пераезд і накіраваўся да балоцістага лагчыны, парослай чэзлым бярэзнякам, дзе паклаў у кош дзесятак вялікіх «бабак». За лагчынаю пачыналася гара і бярозавы гай, у якім на верасовых палянах Грыбнік нарэзаў «чырвонагаловікаў» і тых жа «бабак», толькі страйнейшых. З бярэзняку праз поле ён пайшоў у не-вязлічкі ельнічак пащукаць лісічак. Грыбнік любіў лісічкі, бо растуць яны вялікімі сем'ямі дый не чарвівеюць. У ельніку лісічак не было, пэўна, ужо адышлі. Але Грыбнік не засумаваў, бо наперадзе чакала запаветнае месца з баравікамі. Месца тое — вузкая прычыгуначная лесапалоса. І трэба ж такому здарыцца, што менавіта ў ёй разраслася грыбніца. Крэпкія тоўстыя баравікі выходзілі

ледзь не да самага адхону. Грыбнік не ведаў лепшага відовішча, чым высокі брунатны баравік у смарагдавай траве.

Ён прайшоў праз чыгуначны пераезд, на якім віскліва пазвоńчаваў апушчаны шлагбаум. Каля пасястай дошкі стаяла жонка пущавога абходчыка з жоўтым скрученым сцяжком. На галаве ў жанчыны нязграбна сядзела мужава чырвоная фуражка.

— Лёдзя, а дзе гэта мужык твой? — Грыбнік паставіў кош на шлагбаум.

— А чорт яго ведае, павалокся некуды. А тут вось таварняк у 10.20 трэба сустракаць. А ты, Віталь, мусіць, грыбное месца недзе тут знайшоў, бо ўсё каля нашага пераезда круцішся?

Грыбнік зняў са шлагбаума кош з грыбамі і незадаволена прамармытаў:

— Якія тут грыбы каля смярдзючых шпалай? Мухаморы дый паганкі, ці трутавікі на дрэвах...

Каб не выдаць свайго запаветнага месца, яму давялося сунуцца ў другі бок, пераходзіць праз палатно і рабіць вялікі круж. Нарэшце ён дайшоў да купкі высокіх елак, пад якімі і пачыналася грыбніца баравікоў. Грыбнік так захапіўся зразаннем і складаннем у кош магутных, інакш не скажаш, грыбоў, што сам не заўважыў, як апынуўся каля яркай, жоўтай з чорным у крыжы, радзюжкі. На той, раскінутай на імху пад сасною радзюжкы задыхана стагнала жанчына. У яе паміж сцёгнаў хутка рухаліся ўверх-уніз мужчынскія клубы. Радзюжку Грыбнік пазнаў адразу, бо такая, жоўтая ў чорныя крыжы, была адна на ўсё мястэчка і выткала яе Грыбнікова маці. Каханкі не заўважылі напоўненага злой помслівасцю Грыбніка. Пущавы абходчык смактаў белую шыю Грыбніковай жонкі і пакідаў на ёй свежыя ружковыя сінякі.

— Зараз я вам... — мармытнуў Грыбнік і схаваўся за елкаю.

У двары пуцявога абходчыка ён пагрукаў у акно зялёнага дагледжанага дамка. Неўзабаве на ганку з'явілася абходчыкава жонка.

— Лёдзька, я вось толькі што міліцыянта Савіча сустрэў, ён на матацыклে ў Стоўбцы ляцеў. А мяне ўбачыў, спыніўся і папрасіў, каб я табе перадаў... Толькі ты не перажывай надта...

Лёдзін твар стаў белы, як пясок каля пераезда.

— І не плач... Мужыка твойго машына збіла каля малаказавода. Ён яшчэ жывы. У бальніцы. Але Савіч сказаў, што, мусіць, не выжыве, бо галаву яму моцна пабіла.

Лёдзя заскуголіла тоненька, па-сабачы.

— Ты, Лёдзя, у бальніцу бяжы, а я пераезд павартою.

Абходчыкава жонка, як стаяла ў хатнім халаце, так і пабегла ў мястэчка.

Грыбнік зайшоў у дом. Ён ведаў, што ў абходчыка ёсць дубальтоўка. Яна вісела на сцяне ў спачывальні над шырокім, засцеленым стракатай, бурачковай і сіняй у квадраты, радзюжкай. Рэмень з патронамі Грыбнік зняў з цвіка ў кладоўцы. Узброены дубальтоўкаю ён рушыў у сваё запаветнае месца.

Спатоліўшы смагу кахання, абходчык і Грыбнікова жонка пілі самагон, заядаючы хлебам, салам і памідорамі. За гэтым мірным заняткам іх і заспей Грыбнік. Правая руля дубальтоўкі выплюнула на бой шроту ў твар абходчыка пущей, а левая — у спіну жонкі-здрадніцы, якая спрабавала ўцячы. Пепарарадзіўшы стрэльбу, Грыбнік два разы стрэліў у горла жончынага спакушальніка. Забіўшы яго, ён зноў жа два разы пусціў шрот пад жончыну патыліцу. Трупы каханкаў Грыбнік склаў побач і на крыў яркай, у крыжы радзюжкаю.

Паўпляшкі самагону ён выпіў з рыльца і са смаркам закусіў чырвоным, як кроў, памідорам.

Захмялелы Грыбнік зняў чаравік, сеў пад сасну і

націснуў на курок вялікім пальцам босай нагі. Толькі ніводная шраціна не трапіла ў сэрца. І праз якіх пятнаццаць хвілінаў Грыбніку давялося ўстаўляць у рот дзве рулі стрэльбы, каб назаўсёды развітаца з любай лесапалосай, поўнай крамянных баравікоў.

Стрэлаў ніхто не чуў, бо іх паглынуў грукат цягнікоў, таварняка і пасажырскага.

У турме скалечаны Грыбнік вельмі пакутаваў, асабліва напрыканцы жніўня і ў верасні. Ён любіў і мог гадзінамі расказваць сваім асуджаным на прымусовае зняволенне таварышам пра запаветныя месцы, пра лісічкі і чырвонагаловікі.

— Каб яны ў якім іншым месцы любіліся, далі-бог, не страляў бы, — казаў Грыбнік і плакаў, успамінаючы пакінуты каля шлагбаума кош грыбоў.

LV. ЛІРЫК

Яны зайшлі ў пустую кватэру.

— Зараз прыгатую каву, — сказала жанчына, калі здымала капялюш.

Лірык моўчкі прайшоў у залю, дзе, цяжка ўздыхнуўши, апусціўся ў чорны скуранны фатэль.

Жанчына прынесла на срэбным сподзе каву і канапкі.

— Чорную ці з вяршкамі?

— Чорную, — ледзь чутна вымавіў Лірык.

Ён глядзеў на жанчыну халоднымі вачымі, як звычайна пазіраюць у тэлевізар. Яна сядзела, адкінуўшы плечы, каб лепш вылучаліся круглыя грудзі. Пад паўпразрыстай кашуляй чарнеў карункавы станік.

Лірык не хацеў блізкасці, на ягоным твары ляжала пячатка адчужэння. У жаночых вачах з'явілася прыкрасаць. Ён выпіў каву, запаліў цыгарэту,

прапанаваў запаліць жанчыне. Яна паліла і пажадліва ўсміхалася. Ён узніяўся з фатэля і ўважліва, нібы лекар, агледзеў яе з галавы да ног. Жанчына імгненна зразумела мужчынскае памкненне.

— Мне распрануцца? — яна паклала цыгарэту на край крышталёвой папяльніцы.

— Станік можаш пакінуць, мне падабаецца ўсё чорнае: чорная кава, чорны станік, чорны настрой...

— Ты — рамантык?

— Так, як і кожны лірык.

Жанчына скінула спадніцу, пад якой былі адно чорныя карункавыя майткі.

— Табе прыемна глядзець, як я распранаюся?

— Мне прыемна думаць, што ты распранаешся.

Жанчына завяла руکі за спіну і расшпіліла станік. Яна стаяла перад ім цалкам аголеная.

— Пайшлі, — нарэшце сказаў Лірык і пагасіў недапаленую цыгарэту.

Яны зайшлі ў цёмную спачывальню.

Лірык падумаў, што ўчора ў гэтую спачывальню ён прыводзіў іншую жанчыну, зусім не падобную да гэтай, усмешлівай.

— Кладзіся, — загадаў Лірык і распусціў пас.

— А ты...

Ён павольна распрануўся, лёг побач з ёю і пяшчотна правёў рукою па яе плечуку.

— Колькі ў цябе было мужчын?

— Я іх не лічыла, гэта мужчыны займаюцца такімі глупствамі, як падлік спакушаных дзяўчат...

— А хто быў першы? Толькі не кажы, што ён загінуў у аўтакатастрофе і ты не можаш яго забыць.

— На жаль, усё было не так. Першы быў мой стрычечны брат, які прыйшоў з войска ў адпачынак... Мне было пятнаццаць... Хадзіла ў школу.

— А хто быў апошні?

— Прайшло больш за месяц...

Лірык прыгарнуў жанчыну і пацалаваў. У лоб, як на развітанне цалуюць дзяцей.

— Табе сумна са мною?

— Зусім не.

— У цябе сумныя вочы.

— Гэта толькі здаецца.

— Пацалуй мяне... Толькі не так, як цалуюць дзяцей.

У жанчыны была вельмі белая скура. Лірык ніколі ў жыцці не бачыў такой бялюткай і пяшчотнай скury. Ён лашчыў яе ўсю кранальнымі дотыкамі вуснаў. Лірык авалодаў жанчынай асцярожна і запаволена. Яны доўга ляжалі злітыя ў непадзельнае цэлае.

Лірык устаў з ложка і адварнуўся.

— Можна, я пайду ў лазніцу?

— Вядома, ідзі...

У глыбіні кватэры запархацеў душ.

Лірык сядзеў у чорным скуранным фатэлі. Ён апранаў адно белую свежую кашулю з накрухмальным каўняром.

Калі жанчына вярнулася з лазніцы і пабачыла Лірыка, што спаў у пакоі, яна спалохалася, бо ён выглядаў як нежывы.

LVI. ДЭПУТАТ

Дэпутат запахаў іспанскі берэт у кішэню плашча.

— Надвор'е цудоўнае, можна хадзіць і голай галавою.

Дэпутат глянүў праз акуляры на адбітак Аспіранта, які з'явіўся ў люстэрку з-за ягонага пляча:

— І ты ўцякаеш з другога аддзялення?

— Трэба набыць лямпачку з маленъкім цокалем. Перагарэла. Увечары працаваць не магу.

— А я хачу пераапрануцца, каб на фуршэт да міністра пайсці ў строі. Ты ў які бок? — у інтанацыі Дэпутата прамацвалася жаданне пазбавіцца ад Аспіранта.

— Нам па дарозе, — здзекліва канстатаўваў той.

З опернага тэатра яны накіраваліся ў бок скве-рыка, што не носіць імя піянера-героя Марата Ка-зея, хоць помнік непаўналетняму немцабойцу там і стаіць.

— Ну і як вам у дэпутатах?

— Кепска, братка. У галаве замест паўшар'я ў ляжаць кавалкі бетону. Калі пачынаю думаць, яны труцца адзін аб адзін, крышацца, крыгочуць. Кыхр-р-р, кыхр-р-р, — Дэпутат закашляўся.

— А «Гульню ў шкляныя перліны» Германа Гесэ больш не перакладаецце?

— Ты, братка, шмат помніш...

Яны перамінулі класічны будынак генеральна-га штаба міністэрства абароны і моўчкі пашыба-валі па ўзбярэжжы Свіслачы.

Аспірант не стаў казаць Дэпутату, што памятае, як той у п'янай шчырасці прызнаўся, што толькі аднаго разу ў жыцці пачувалася чалавекам.

— Аднойчы, братка, я быў чалавекам. Здарылася тое пад Гамбургам. Вечарэла. Турыстычны аўтобус спазняўся ў гатэль, але мужчыны пасля нямец-кага чорнага піва запатрабавалі ў шафёра пры-прынку. Я адышоўся ў высокую траву, прыседзеў і пачуў гудзенне вялікага горада. Гу-у-у... Трава казы-ча дупу, з мяне вывальваюцца шлакі, за небакраем гудзе Гамбург, і я адчуў сябе чалавекам.

Дэпутат з Аспірантам парукаліся каля станцыі метро «Пляц Перамогі», дзе гарэў Вечны агонь у гонар палеглых у барацьбе з фашисцкай Ня-меччынай.

Лямпачку з маленькім цокалем Аспірант на-быць не паспеў, крама зачынілася. Назаўтра рані-цай давялося ісці па яе зноў. Па дарозе Аспірант

набыў газету, у якой прачытаў паведамленне, што Дэпутат прызначаны паслом у Федэратыўную Рэспубліку Нямеччыну.

— Цікава, ці будзе Дэпутат ездзіць пад Гамбург у высокую траву, каб адчуць сябе чалавекам? — прамармытаў сабе пад нос Аспірант і выкінуў газету.

LVII. ПРЫТУЛЯЛЬНІК

Лета. Спёка. Тралейбус. Проймы.

Трынаццацігадовы Прытуляльнік стаяў на задній пляцоўцы і пазіраў, расплюшчыўшы нос аб шыбу, у запылене акно.

На прыпынку «Пратэзны завод» у салон узнялася пяцідзесяцігадовая мажная кабета. Яна ўпэўнена заняла месца побач з хударлявым вузкагрудым Прытуляльнікам. Ён адхінуўся ад шыбы і скасавурыўся на спадарожніцу — глыбокія зморшчынкі апускаліся ад трапятлівых крылцаў тонкага носа да куточкаў поўных падмаліваных пунсовай памадаю вуснаў. Фарбаваныя ў белыя, валасы былі завітыя ў дробныя-дробныя кудзеркі. Пагляд Прытуляльніка ссунуўся ніжэй — конусы ёмістых грудзей былі забраныя ў станік, не раўнучы, як у рыцарскія латы, прахалода беллай крухмальной кашулі спынялася глыбокай чарнатой спадніцы, што туга абцягвала вялікі круглы живот. Прытуляльнік зрабіў лёгкі, ледзь заўважны крок. Ягоны востры, яшчэ зусім дзіцячы локаць слізгануў па чорнай бавоўне жаночае спадніцы.

«Які туті ў яе живот?! — зазначыў Прытуляльнік. — Які ён пругкі і туті! Ніколі б не падумаў, што ў такой старой кабеты можа быць такі туті живот!».

Прытуляльнік адчуў, як у ягоных школьніх навагіцах за прарэхай, у якой не хапала гузіка, узнякла напружанаасць, а потам прутгасць і напятаасць. Прытуляльнік зрабіў яшчэ крок, але ўжо не лёгкі, а рэзкі і нахабны, так каб усёй рукой прыціснуцца да пукатага жывата пяцідзесяцігадовай спадарожніцы. Кабета адсунулася, падумаўши, што дотыкі школьніка выпадковыя. Ён зноў прытуліўся і налёг на жанчыну так, каб плечуком датыкацца да ёмістай цыцкі. Кабета, нарэшце ўцяміўши, што азначаюць прытулянні, павярнула да хлопца насаты твар.

— Ты што робіш? — тралейбусны салон запоўніў сухі шэнт, шорсткі і пыльны, як асфальт.

— Я чырвaneю! — адпрэчыў Прытуляльнік і скочыў на прыпынку «Вячэрняя школа».

Ён сапраўды быў пунсовы, бо кроў з пахавіння ўдарыла ў галаву.

LVIII. МАЛЫ РЫБNІК

Малы Рыбнік уладкаваўся ў краму «Акіян».

Пэўна, ён быў адзіным юнаком у горадзе, каго не раздражняў пах гнілых селядцоў і смак перастаялай цвілой вады. Ён нават любіў ёздістую мляўкасць марской капусты і гумовую саладжавасць кальмараў. Адным словам, Малы Рыбнік быў дробным вычварэнцам. Ён натуральна ўздымаўся на сёмае запаветнае неба, калі ўзлазіў на цыстэрну, поўную яшчэ варухлівых люстранных карпаў. З сапраўднай вынегаю Малы Рыбнік чэрпаў рыбін вялікім сачком і кідаў іх у ацынкаваныя балеі, раскрасаючы кропелькі мілага водару.

Пасля чарговага завозу жывых карпаў у «Акіян» стомлены Рыбнік сядзеў на перакуленай балеі. Ён адчуваў такую палаву ўзбуджанаасць,

што не мог абысція без дапамогі рук. Справа ў тым, што перад ягонымі вачыма стаяла і ніяк не жадала знікаць пікантная карціна: загадчыца аддзела кансерваў, даўганогая маладзіца з велізарнымі грудзьмі, схілілася над скрынкаю і пачала перакладаць бляшанкі са шпротамі ў валізу. Малы Рыбнік якраз сядзеў на кукішках і збіраў у вядро наплюханую карпамі лужыну. Маладзіца нахілілася так, што караткаваты халат узняўся ледзь не на плечы. Рыбніку адчынілася ашаламляльнае відовішча: у ямцы паміж сцёгнаў і клубоў чарнела рыбіна похвы. Кінуўшы анучу, ён схаваўся за скрыні з кансервамі і, счакаўшы, пакуль сыдзе загадчыца, расшпіліў нагавіцы ды пачаў масіраваць свой пругкі, нібыта мянтуз, стрыжань. Маціцоўся кроплі насення плытка ўпалі на падлогу якраз у той момант, калі за спінаю Малога Рыбніка загучаў голас загадчыцы аддзела кансерваў:

— Дык вось чым займаецца на адзіноце малы нягоднік!

Ад сполаху Рыбнікаў стрыжань сціснуўся і схаваўся ў кулаку, як той вінаградны вусень у ракавінку.

— Я за карпамі лужыны збіраў. Яны наплюхалі, не прайсці... Трэба ж было падмыць, — голас юнака дрыжаў, як хвост карпа, якому кухар адразае галаву.

— Падмываў, кажаш? Які ты старанны хлопчык, як ты любіш парадак і чысціню... А я і не ведала, што ты любіш падмываць за карпамі. Ты ж любіш падмываць, праўда? — загадчыца аддзела насоўвалася на Малога Рыбніка ўсім сваім высокім целам, усёй магутнасцю грудзей, падобных да кілаграмовых ананасаў.

— А я заўсёды мью падлогу, — Рыбнік прыўстаў з балеі і нязграбна пачаў хаваць у прагрэху слізкі чэлес.

— А ты ведаеш, малы мярзотнік, што ў мяне паміж сцёгнаў ёсць чорная рыбка і яе трэба таксама мыць. І зараз ты памыеш маю маленъкую рыбку сваім маленечкім языком, — загадчыца націснула рукамі на юнаковы плечы, і той бязвольна апусціўся на калені.

Салодкі, прахалодны водар свежае рыбы ахутаў Малога Рыбніка цалкам: юнак апусціўся ў падводнае царства.

Наступным ранкам дырэкцыя крамы «Акіян» абвінаваціла Рыбніка ў крадзяжы кансерваваных шпротаў і звольніла.

LIX. РУСАЛКА-2

Русалка ўскочыла ў кватэру першая. Мужчына праслізнуў за ёю ў цемнаваты перадпакой. Яна прапанавала распрануцца тут жа, каля скрыні з абуткам і пачапельніка. Апранахі, ломячы рукавы і калашыны, пападалі на кілім. Ён са здзівам разглядаў рабацінне на шырокай Русалчынай спіне. Тая, ужо цалкам аголеная, азірнулася і спытала:

— Што? Шукаеш мой хвост? Не шукай. Русалчыны хвасты засталіся ў XIX стагоддзі.

Русалка пацягнула мужчыну ў лазніцу, дзе ўключыла душ са срабрыстым гафрыраваным шлангам.

— Шланг душа заўсёды нагадвае мне пра цмока, які і спакусіў Адама і Еву ў Боскім Раі... Як там было? — мужчына пацалаваў Русалчыну рабую лапатку. — Ка-рацей, вогненна-чырвоны анёл выгнаў першых людзей з-пад райскіх шатаў... Не пашанцавала...

— У мяне такая глыбокая адтуліна, што ў ёй заўсёды застаецца вада, — стоячы ў ваннне, паведаміла Русалка і паставіла адну нагу на край чарупіны. — Па-глядзі, якая глыбіня. Засунь туды палец...

— А вада такая халодная, — ускрыкнуў мужчына, трапіўшы пад струмені. — Здаецца, так пісаў Камю ў сваім «Падзенні», калі дзяўчына-самагубца кінулася з моста ў рэчку.

— Зараз, зараз, зараз... Зробім табе цяплемайшую... А ці-ці, а ці-ці... Здаецца, так прыгаворвае матка, калі кладзе ў начоўкі сваё немаўлятка, а яно разяўляе бяззубы рот, маўляў, радуецца, маўляў, смеецца... А ці-ці... У мяне ніколі не будзе дзяцей, я так вырашыла.

Вада пацяплела. Мужчына цалаваў млечны шлях рабаціння на Русалчыным хрыбетніку.

— Скажы мне, любая, а ці праўда, што Русалка можа зацяжараць ад тапельцаўага насення?

— У XIX стагоддзі, любы, усе казкі засталіся ў мінульым... А можа ты хочаш, каб я ўтапіла цябе, зацягнула ў глыбіню, а потым яшчэ зацяжарала?

«І зусім у яе не глыбокая... Наадварот, — падумаў мужчына. — Вузкая і караткаватая дый поўная мяне... Стоячы нязручна».

Русалка трymала шланг-цмока за горла, каля са-май галавы-распрысквальніка. Локцем яна паціху закручвала халодны кран. Вада пагарачэла.

— А ці-ці! — закрычала Русалка. — А ці-ці!

На каханкаў ляцеў кіпень. У густой пары пата-нула экстатычнае заканчэнне акта.

— Цікава, як хутка сыдуць з майго пляча пухры апёкаў? — спыталася Русалка ў мужчыны, што выціраў голаў махровым ручніком.

— Думаю, праз тыдні два і следу не застанецца, — сказаў той, разглядаючы свае ружовыя апа-раныя пальцы.

LX. ДАМАВІК-6

Літаратар жыў каля інфекцыйнай бальніцы. Штодня даводзілася праходзіць каля яе. Вядома,

ён не карыстаўся тэлефонным апаратам, што ві-
сеў на вартаўніковым буданчыку каля металёвай
механізаванай брамы. Можа, таму літаратар не
баяўся падхапіць жаўтуху-гепатыт ці якую іншую
трасцу з халераю. Да людзей у белых ды іншако-
лерных халатах ён ставіўся абыякава, без шкадо-
бы і спачування. Ходзяць сабе за плотам і хай сабе
ходзяць. Ёсць яны і ёсць я, і нішто нас не знітоўвае.
Толькі нельга сказаць, быццам бы літаратара зусім
не цікавіла бальніца. Яму вельмі падабаліся цагля-
ныя дамкі, збудаваныя на пачатку стагоддзя ў ка-
зачным стылі мадэрн. Ён нават марыў займець,
калі стане вядомы і адпаведна заможны, падобны
вось такі акуратны дом пад чырвона-бурунатнай
дахоўкаю. Асабліва падабаўся дом з крыжыкам над
уваходам.

Аднаго разу, шпацыруючы каля інфекцыйнай
бальніцы разам з крытыкам, літаратар спытаўся:

— Бачыш дамок з пакручастым дахам?
— Звычайны мадэрн, — віславусы крытык зні-
заў сутулаватымі плячымі.
— Болей таго, — узбудзіўся віхрасты літара-
тар, — правінцыйны югендстыль... Але мне пада-
баецца... Гэта ж не дашчаная шпакоўня на леціш-
чы і не раскірэка будан экспартыйца ці ньюка-
мерсанта... Гэта твор... Два асобныя ўваходы, во-
кны арачныя, канёк з флюгерам, падмурак высокі
каменны, дзвёры філянговыя, ганкі з каляровых
цэментаў — чорны, чырвоны, блакітны, і асноў-
нае — белая накрохмаленая фіранкі. Усё-усё раз-
умею, і бальнічны каларыт у іх, і элемент галечы
прысутнічае, і халадок эфірны, лёгенькая пройма,
скразніячок, ветрык, свежасць... стэрильнасць мя-
не заўсёды вабіла...

— А мне ад такіх халерных баракаў тхне фар-
малінам. Не разумею, нашто табе морг? Ці ты вы-
рашыў займацца некрафіліяй?

— Які морг? Вунь дом, жоўты... — літаратар

асекся. — А я ніколі не думаў, што адбываеца ўся-
рэдзіне. Стаіць і стаіць. Дах, сцены, вокны...

— Сутарэнні, — утроп дадаў крытык. — Другі
ўваход вядзе ў сутарэнні, дзе ў холадзе на лёдзе
захоўвалі нябожчыкаў, а ў верхнім памяшканні
іх анатаміравалі. Толькі давай пагаворым пра
іншае...

І крытык распавёў літаратару пра тое, як у
дзяцінстве яго паклалі на сорак дзён у гэтую ін-
фекцыйную бальніцу. Маці крытыка, а тады трэ-
цяклясніка, працавала ў піянерлагернай бібліятэ-
цы. З-за гнілаватай перамёрзлай бульбы, якой ку-
хар спрабаваў карміць дзяцей, яна перасварылася
не толькі з кухарам і лыжкамыйнікамі, а і з загад-
чыцай медыцынскага пункта. У спрэчцы бібліятэ-
карка, вядома, атрымала перамогу, і ў лагер пры-
везлі два кодабы добрае бульбы. Адпрацаваўшы
чэрвень і ліпень, яна з'ехала на цэлы жнівень адпа-
чываць на Каўказ у Гагру, пакінуўшы сына ў tym
жа лагеры. І ёсё было б добра, каб не дурніцы, што
выспелі на калялагерным балотцы. Хлопец наеўся
лясных ягад так, што страйнік узбунтаваўся, і давя-
лося бегчы ў медпункт і прасіць лекі, каб спыніць
панос. Вельмі лагодная загадчыца ўгаварыла трэ-
цяклясніка пераначаваць у ізалятары. А той, не ба-
чачы пасткі, згадзіўся. Яна ж выклікала з Мінска
«хуткую дапамогу», сказаўшы, што ёсць падаз-
рэнні на дызентэрю. Спрачацца, бунтаваць
хлопцу не выпадала, і яго соннага і вялага пера-
везлі ўночы з лагернага ізалятара ў рэспублі-
канскую інфекцыйную бальніцу. Дызентэрыйнай
палачкі аналізы не выявілі, і «стул» быў нярэдкі.
Толькі памяркоўныя дактары вырашылі не рызы-
каваць. І, праляжаўшы з хворымі дзецьмі тры дні,
будучы крытык быў як і ўсе — з рэдзенъкім «сту-
лам», тэмператураю і наяўнасцю палачкі. Хлопцу
давялося праляжаць у мадэрновым дамку ажно ўсе
сорак дзён. Праз закратаваныя вокны ён бачыў за-

саджаны бэзам двор, старую драўляную паветку і высозны паркан, над якім зредчас праплывалі сінія трамвайныя дахі. Сум і аднастайнасць зняволення крышку ўпрыгожвала дзяўчынка аднагодка. Яна дазваляла будучаму крытыку прыходзіць да яе ў ложак і засоўваць пальцы ў пруткую міжноскую цяплынь...

— Пасля выпіскі я ні разу яе не сустрэў, — сашкадобаю ў голасе скончыў свой аповед крытык.

Літаральна на другі дзень позна ўвечары літаратар вяртаўся дамоў і праходзіў каля бальніцы. У завулку ні душы. Свято высачэнных ліхтарняў цъмянае і мярцвянае. Нават у будынку вартаўніка вокны чорныя, як смала. Мёртва. А рэха кроکаў таکое гулкае і страшнае, нібыта ідзеш па дарозе ў пекла. І ў той момант, калі літаратар наблізіўся да морга, ліхтарні ўспыхнулі ярчэй, яны, нібыта маланка, асвяцілі нерухомы краявід і згаслі. Але не канчатковая. Над чорнымі шатамі клёнаў, у нябеснай сінечы, віслі крывава-гнілаватыя лямпачкі. Яны нагадвалі кавалкі яшчэ жывой, яшчэ гарачай плоці. Літаратар пабег па завулку пад ледзь жывымі лямпачкамі.

З того часу ён імкнуўся не трапляць унаучы на той завулак, дзе стаяў морт.

Але такая перасцярога не ўратавала літаратара ад здарэння.

Ідучы ўранні па хлеб, ён краем вока зірнуў на філянговыя дзвёры некалі любімага дамка. Яны былі прачыненыя. З-за іх і пачулася меладычнае запрашэнне:

— Калі ласка, заходзьце... Яны стаміліся чакаючы... Заходзьце, калі ласка...

Літаратар укамянеў. Яго ахапіў транс. Дробненькімі крокамі ён прайшоў паўз вартаўніковы буданчык, у механізаваную браму і накіраваўся да морга. Цяжкія дзвёры расхінуліся лёгка, нібыта фіранкі. У кутку беласценнага пакоя ўзыналася

шкляная шафа з хірургічнимі інструментамі. Побач стаялі беланогія стол і крэсла. Пасярэдзіне пакоя на двух шырокіх сталах ляжалі істоты: стары чорнабароды Дамавік у скураным плашчы і вастраносых ботах і белаголовая Русалачка ў белых гольфах з шаўковымі кутасікамі. Вочы абедзвюх істот былі заплюшчаныя, рукі складзеныя на грудзях, але ўсё казала, што і стары і дзіця жывыя.

— Ты пабачыў, — аднекуль здалёк учуюся лагодны голас, — старога Дамавіка, які яшчэ не памёр, і маленькую Русалачку, якая яшчэ не нарадзілася. А цяпер ідзі і раскажы ўсім пра тое, што чуў і бачыў.

Са здарэння і трансу літаратар выйшаў толькі ў хлебнай краме, пачуўшы раздражнёнае:

— Вось ваш хлеб, мужчына!

LXI. ГАСЦЯВІК

Гасцявік атрымаў ад свайго даўняга таварыша пісьмовае запрашэнне прыйсці на калядную вячэру. А так як у Гасцевіка не было сваякоў і ён не мог наладзіць сямейнае свята ў поўной меры, дык прапанова адсвяткаваць Божае нараджэнне ў чужым доме была нават дарэчнай.

Яшчэ за тыдзень да Калядадаў Гасцявік замовіў у рэстарацыі ментолавы торт.

У Гасцевіка быў хворы страўнік, і таму, баючыся непрыемнага паху, які ішоў з рота, увесь час трymаў пад рукою мятныя таблеткі, жавальныя гумкі дый цукеркі-ледзянцы. Паступова мята і ментол перакачавалі ў розныя стравы, і рацыён Гасцевіка цалкам пратапах «халадком». Дайшло і да вынаходніцтва — быў створаны новы прахаджальны напой: мятная гарбата з дробна накрышаным лёдам.

Заказны торт выйшаў выдатны, за калядным сталом яго хвалілі ўсе.

— Я даўно не каштаваў нічога падобнага, — сказаў Гасцевікоў дауні таварыш, на круглым твары ў якога граў здаровы румянец.

— Ніколі не думала, што і сярод сучасных мужчын сустракаюцца гурманы, здатныя знаходзіць кулінарныя дзівосы, — выказалася таварышова жонка.

Тры дачкі пагодкі: 15-, 14- і, адпаведна, 13-гадовая вельмі шматслоўна гаварылі пра мятыні торт.

— Кухар, які выпякаў торт, сапраўдны мастак. Яблыневая лісцікі, вылепленыя з крэму, выглядаюць зусім як жывыя, ад іх павявае свежасцю ды вясной. Спадзяюся, тата абавязковая возьме адрес кухара і замовіць на мой дзень нараджэння такі ж самы шэдэўр, — сказала старэйшая з дачок.

— Пасля такіх слоў мне ня ёмка прасіць бацькоў заказваць торт і на свой дзень нараджэння, таму я вельмі ўзрадуюся, калі на свяце ў маёй старэйшай сястры ўрачыста прыбраны банкетны стол будзе ўпрыгожаны такім цудоўным тортам, — сярэдняя сястра манерна, адставіўшы мезенец, узяла срэбную лапатку і паклала на свой сподачак яшчэ адзін кавалак торта.

Пакуль жонка даўняга сябра разлівала гарбату, Гасціявік адчуў страйнікавы дыскамфорт, яму здалося, што пачаў расцякацца па пакоі малапрыемны пах. «Гэткі саладжава-цвілы дух у самотных мужчын. Пэўна, так патыхала ад пустэльнікаў. Мусіць, такі смурод сыходзіў ад святога Антонія. Жах у тым, што смурод ты глытаеш нават не хочучы. І нябожчыкі былі б не такія страшныя, калі б не даводзілася ўсмоктваць у сябе часцінкі раскладзенага цела. Як я разумею людзей, што ўліваюць у горла паўшклянкі гарэлкі перад тым, як ісці на пахаванне...» — падумалася Гасціевіку, і ён, не пытаячыся дазволу, наліў сабе поўную чарку каньяку.

— Прашу прабачэння, — занепакоілася гаспадня. — Мы зусім забыліся на нашага шаноўнага госця. Трэба ўсім наліць па чарапчы і выпіць за цудоўны торт.

Жонка гаспадара першая пасля Гасцевіка адчула небяспеку. Яна не магла датыць, адкуль сышодзіць бяда, але чула яе сэрцам. Ва ўсіх трох дачок уадначассе зрабілася цяжка на сэрцы, і яны хуценька, папрасіўшы прабачэння, пакінулі гасцёўню. Толькі стары прыяцель Гасцевіка са смакам даядаў індычыны смажаны кумпячок. Ружовы румянец заліваў усмешлівыя шчокі.

«Ён так цудоўна выглядае, так свежа, як ніколі за апошнія два гады», — падумала жонка гаспадара, і яна супакоілася.

А вось Гасцявік наадварот расхваляваўся. Ён не зводзіў вачэй з даўняга таварыша, які паядаў індычыну з воўчым апетытам. Гасцевіка пачала біць дрыготка, ён зразумеў, што прыяцель памрэ, калі не сёння, дык заўтра. Гасцявік пачуў ледзяністы дух смерці, ён быў падобны на водар першага снегу.

Праз тыдзень Гасцявік атрымаў тэлеграму, у якой паведамлялася, што таварыш памёр.

Гасцявік прынёс да труны букет калаў, цалаваць нябожчыка ён не стаў, бо бачыў у гэтым традыцыйным учынку прыхаваны акт канібалізму.

Удава і дочки-сіроты, слухаючы Гасцевіковыя спачуванні, пераміргнуліся, бо пачулі лёгкі водар спірту з ментолам.

LXII. ВАНІТНІЦА

Ванітніца запрасіла мужчыну на Новы год. Нават лёгкага намёку на нейкую эротыку ў запрашэнні не было:

— У мяне збяруцца чалавек 10—12, і калі не будзе куды прыткнуцца, то прыходзь.

Мужчына ведаў пра сталага палюбоўніка, які абавязкова ўзнікне за навагоднім сталом, таму ўспрыняў запрашэнне як знак ветлівасці.

Праводзіны Старога года, як і сустрэча Новага ў Ванітніцы праходзілі феерычна — танцы на крэслах, пабіты посуд, сцэны рэўнасці, хапанне за нож і спроба гаспадыні выкінуцца з акна... Скончылася феерыя ўцёкамі сталага палюбоўніка і раз'ездам гасцей на страшэнна дарагіх таксоўках.

У выніку мужчына апынуўся пад адной коўдраю з гаспадыніяй растрывашанай кватэры.

У Ванітніцы былі доўгія цёмныя і прымыя валасы, круглы дагледжаны твар з круглымі чорнымі вачыма і доўгае, як у мадонны Парміджаніна, цела.

Мужчына, па ўсім вядомай прычыне, пачаў дамагацца пяшчоты ад вытанчанага, але халоднага, як маньерыстычны жывапіс таго ж Парміджаніна, цела. І калі круглатварая і доўгавалосая галава прыязна ўсміхалася, дык усё астатніе ляжала плазам. Мужчына рабіў усялякія вядомыя яму намаганні: лашчыў маленечкія вострыя грудзі, гладзіў сцёгны і гарачы ніз жывата, выводзіў пальцам спіралі ад лабка і да пупа. Але Ванітніца заставалася безуважная, толькі цымяная ўсмешка ўсё ніяк не знікала з пабялелага твару.

Мужчына аказаўся чалавекам настойлівым, які не любіць кідаць справу на паўдарозе. Нават калі думка наконт некрафіліі прамільгнула ў ягонай свядомасці, ён не пакінуў намеру авалодаць гаспадынію.

Мужчына ўстаў, скінуў на падлогу коўдру, рукамі шырокая рассунуў жаночыя ногі, паспрабаваў быў крышачку сагнуць іх у каленях, але не змог, цела імгненна вярнулася ў стан плаза. Тады ён узлез на ложак, лёг на жанчыну і рукою заправіў свой стамбурук у яе глыбіню. Пасля чаго, цяжка

ўзыхнуўшы, мужчына зрабіў першы магутны штуршок. І што тут усчалося! Жаночае цела, якое яшчэ імгненне таму было ледзь не мёртвае, раптоўна ажыло, нібыта ў яго зайшоў разрад току, а не звычайны чэлес невялікіх памераў. Спачатку жанчына змяніла тэмпературны стан, з прахалоднай яна зрабілася гарачая, а потым уся выгнулася на-сustrач мужчынскому штуршку. Ашчаперыўшы каханка рукамі і нагамі, Ванітніца ўпала спачатку бокам на ложак, а з ложка кульнулася на коўдру, скінутую на падлогу. А там яна падмяла мужчыну пад сябе, села на яго конна і, схапіўшыся за жывот, выпусціла на волю даўжэзны струмень ванітаў. Мужчына не закрыў рукамі твар і нават вочы заплюшчыць не паспей.

Пакуль ён мыўся, Ванітніца прыбірала. Цяжкі паслясвяточны дух лунаў у пакоях.

У цеснай лазніцы мужчына выдаіў з сябе ў рукамынік тое, што збіраўся падараўца жанчыне.

— Даруй! — прашаптала Ванітніца, калі мужчына вярнуўся.

— Бывае. Ты не перажывай. Бывае горш. — Мужчына вяла махнуў рукою.

— Не, горш не бывае. Але ты не крыўдуй, калі ласка.

— Я зусім не крыўдую, але бывае значна горш, павер мне.

— Ну што ты, я зусім не хачу цябе пакрыўдзіць. — Ванітніца ссыпала з саўка ў смеццевае вядро друз пабітых талерак. — Толькі што можа быць горш за вадаспад ванітаў, які хляпаецца табе на твар?

— Ты сапраўды хочаш пачуць пра горшае за чужкія ваніты ва ўласным роце?

— Так! Бо мне крыўдна за паводзіны ўласнага страўніка. Мне прыкра.

— Слухай, — госць уладкаўся на ложак. — Была ў мяне сяброўка. Мы сустрэліся, крышку

выпілі і нам захацелася выпіць яшчэ і яшчэ захацелася зліцца, як зліваюцца сябар з сяброўкаю. Толькі ў мяне было мала грошай, а ў яе зусім грошай не было. На ўвесе мой капітал мы ўзялі бутэльку віскі і пайшлі ў пад'езд высокага дома. Мы ўзняліся на апошні паверх, адтуль падняліся на гарышча, дзе пілі і займаліся зліццём. Мы выпілі цэлую бутэльку віскі і нацалаваліся да непрытомнасці. А тады мне захацелася выліць з сябе рэшткі насення і закарцела выштурхнуць яго не ў першую, а ў другую, заднюю дзірачку. Сяброўка не выказала захаплення, але я настаяй. Зліццё атрымалася кароткае і наўздзіў экспрэсіунае. Сяброўка стаяла крышку вышэй за мяне, на драўлянай бэльцы. Я аберуч падтрымліваў яе сцёгны і накіроўваў наезды на стамбуров. Наталенне прыйшло хутка, я выйшаў з дзірачкі, і на мяне паляцела змесціва прамой кішкі. Спачатку я падумай, што гэта сікуны, змесціва было рэдкае, але потым, калі нос адчуў водар, я ледзь з глузду не з'ехаў. Уяві яе і мае боты, яе і мае нагавіцы. Мы ж зліваліся, не здываючы джынсаў.

— І сапраўды, калі збіраешся кахацца, пажада на распрануцца, — сказала Ванітніца і панесла вядро з друзам да смеццеправода.

LXIII. СОЧНІК

Ад прыгараднай аўтастанцыі Сочнік перайшоў вуліцу і трапіў у гастроном. Там ён кульнуў дзве шклянкі памідорнага соку і прыдбаў у дарогу трохлітровы слоік з салонным таматным напоем.

Сочнік збіраўся наведаць у мястэчку Фаніпаль сваю даўнююю сяброўку, што пасля заканчэння тэхнікума працавала аграномам у саўгасе «Фаніпальскі».

Цагляна-чырвоны трохлітровы балон уладкаўся ў брызентавую валізку да раней купленага смажанага кураняці і пляшкі пшанічнай гарэліцы. Сакаўное сонечнае святло гэтая пачастункі пабачылі толькі ў местачковым дамку, дзе іх павыстаўлялі на абклееены цыратаю стол у маленъкім пакойчыку, які здымала маладая аграном у чапяля-падобнай старой за сімвалічную плату.

Старой гаспадыні з прывезеных пачастункаў перапала шклянка салонага, як чалавечая кроў, напою ды птушынае крылца. Ад гарэліцы яна адмовілася. Пляшку саракаградуснае вадкасці агорталі Сочнік і маладзіца. Шчокі сяброўкі зрабіліся малінавыя, на што Сочнік не прамінуў зреагаваць:

— Ты стала падобная да сакаўнога яблыка. У даведніку па сексалогіі я вычытаў, што жанчыны падзяляюцца на яблыкаабрысных і грушападобных. Залежыць гэта ад формы ніжняе часткі торса. Ты, мой салодкі аграном, яскравы прыклад яблыкаабрыснасці, гэта дае падставы сказаць: зацяжараць табе будзе значна цяжэй, чым аграному з грушавіднай канструкцыяй.

— Не сумуй, мой салоны, — заўсміхалася румянай маладзіца. — Як толькі пажадаеш мець яблыка ад яблыні, я знайду шляхі ў абыход грушападобнасці.

Пасля трапезы Сочнік з аграномам выйшлі прагуляцца па ціхмяных вулках вечаровага Фаніпала.

— Ціха ў цябе тут, — канстатаваў Сочнік.

— Як у труне, — аграном звесіла галаву.

У маркотным настроі яны прайшли мястэчка і апынуліся ў рэдкім сасняку. Сочнік праявіў нецярпівасць, нетактоўнасць і неахайнасць. Эратычнае папіхванне адбылося проста на сцяжыне і стоячы. Добра яшчэ, што Сочнік здагадаўся падтрымліваць за сцягно прыўзнятую нагу маладзіцы.

— Які ж ты няспелы, — сказала яна, калі Сочніка сцябліна канчаткова страціла пруг-касць.

На што пачуўся наступны аргумент:

— Смажыць ад гарэліцы, вось я і вырашыў: як хутчэй каханне справіць і вярнуцца таматны сок піць.

У маленьком пакойчыку Сочнік з апетытам замактаў вялізны кубак салонага напою, пасля чаго сыта завуркаваў і слізгануў на прасціны да сяброўкі.

— Цяпер не смажыць? — запыталася яна, калі адчула лашчанне на яблыкаабрысных клубах.

— Салоны, халера, занадта. Трэба было гатаваць вадою развесці, бо чым болей п'еш, тым болей смажыць.

— А цябе, мой салоны, акрамя соку, што-небудзь хвалюе ў жыцці?

— Вядома, хвалюе, — схлусіў Сочнік, — мяне хвалююць два слімачкі, што пахаваліся між тваймі сцёгнамі.

Падчас маркітавання ён двойчы перарываўся і хадзіў да засланага цыратаю стала, каб прыкладціся да балона і аднавіць сілы. Але гэта не дапамагло, калі маладзіца змагла задаволіцца ажно тройчы, дык Сочнік так і не дасягнуў разрадкі.

«Можа, з-за яблыкаабрыснасці? Ці, можа, я ўжо не здатны выпускаць насенне больш як раз на дзень? А хутчэй за ўсё, таматны напой быў кепскі — салоны, як чалавечая кроў, колькі яго ні пі, а смагу не натоліш», — маракаваў Сочнік, вяртаячыся з Фаніпала ў Мінск.

LXIV. ЗАЛЁТНИК

Залётнік гандляваў канцэнтраваным малаком. Купляў у мястэчку Глыбокае вялікую партыю і праганяў фургонамі ў Москву. Беларускі прадукт

у расейской сталіцы не вельмі шанавалі — баяліся радыяцыйнага бруду. Таму разам з малаком Залётнік прывозіў і цэлую скрынку новенъкіх этикетак, толькі з друкарні, толькі з варштата. На іх была вымалевана кругабокая карова, у якой пад вымем пісалася, што выдатнае малако зроблена ў Туле.

Залётнік ні ў якім разе не лічыў сябе падманшчыкам, калі ў сутарэннях былой пажарнай, пераробленай у рэкламнае агенцтва «Бегемот», пераклейваў этикеткі. Момант неэтычнасці, а tym больш крымінальнасці, ён адмаўляў цалкам, нават на самым сподзе ягонай дробнай душы не ўзнікала сумнення.

Стаміўшыся ад манатоннай і нятворчай працы, ён падняўся на першы паверх і страшэнна здзівіўся, бо да адзінага акна ў даўжэным калідоры прыгулілася ноч.

— Якая цяпер гадзіна? — гукнуў Залётнік да лысаголовага вахцёра.

— Дванаццаць, дванаццаць, — адчаканіў той, нават не адрываючы вачэй ад таўсценнай кнігі, пэўна, пра вахцёраў.

— А рукамыйнік у вас дзе, а то забыўся? — Залётнік узніяў перапэцканыя ў клей руки.

— Калі трэба ў прыбіральню, — вахцёр узніяў ветлівія вочы, — дык спачатку пойдзеце напра-ва, потым налева, а там па лесвіцы на другі паверх, дзе вернецяся крыху назад і адразу за рогам будзе, як вы казалі, — рукамыйнік. Толькі правесці Вас не змагу, — вахцёр вясёла паліпаў па колах інваліднай люлькі. — Святла ў будынку няма, але выключальнікі за кожным паваротам, на ўзоруні Вашых вачэй.

Залётнік рушыў да прыбіральні з высока ўзнятымі рукамі, перапэцканымі ў сталярны клей. З філянговых дзвярэй яму падміргвалі вяслкавыя шыльдачки рэкламнага агенцтва «Бегемот». Адны з дзвярэй аказаліся прачыненыя. У ярка асветле-

ным памяшканні, дзе некалі стаяла адна, а можа і дзве пажарныя машины, цяпер месцілася майстэрня па вытворчасці інфармацыйных шчытоў. Над квадратным планшэтам схілілася дзяўчына ў чорных нагавіцах, што шчыльна абліягалі выпуклыя клубы.

— Прабачце! — гукнуў Залётнік да мініяцюрае дзяўчыны з малочнай, як кітайскі фарфор, скураю. Палова дзяўчага твару хавалася за марлевай павязкаю. Ад «прабачце» дзяўчына ўздрыгнула і наставіла на чужынца аэрограф з такім выглядам, нібыта замест бліскучага пульверызатара ў яе руцэ чорны браўнінг.

— Яшчэ раз прабачце, я нікога не хацеў напалахаць, — замармытаў Залётнік. — Проста не трэба сядзіць спінаю да адчыненых дзвярэй! — дыдактыка думкі надала ўпэўненасці бруднарукаму Залётніку. — Дарэчы, ад перапалоху лепей за ўсякія лекі дапамагае канцэнтраванае малако. І я абавязковая падару Вам некалькі бляшанак, калі Вы дапоможаце прайсці праз лабірынт калідораў да рукамойніка.

— Зараз, — дзяўчына паклала пульверызатар на жывапісную, усю ў фарбавых крапках і разводах, падлогу.

Яны выйшлі ў калідор, дзе натапыранай птушкой сядзеў вахцёр — інвалід у сінім фрэнчыку.

— Вось сюды, — дзяўчына махнула на чорны дзвярны прагал.

— Нават носа не відаць, — зайшоўшы ў чарноцце, зазначыў Залётнік.

— Недзе тут быў... Вой! — затрымцеў дзяўчыны галасок.

— Што? — Залётнік пачаў разводзіць чарноцце рукамі, нібыта збіраўся паплыць.

— Спатыкнулася аб прыступку!

Залётнік зазначыў, што голас сыходзіць аднескуль знізу, і прысеў на кукішкі.

— Дзе Вы? — Залётнік выставіў руку і заклэпаў дробным гусіным крокам.

Дзяўчына стайлася і не аказалася.

— Я паліць кінуў, шкада, а так бы з агнём у адно імгненне выключальнік знайшоў бы...

Раптам за спінаю ў Залётніка пачулася шархатанне. Азірнуўшыся, ён убачыў у каламутным прагале дзяўчоны сілуэт.

— А-а-а! — залімантавала яна і кінулася калідорам да вахцёра інваліда. Той, выехаўшы з-за стала, пусціў чатырохколавую люльку ёй настурач.

Залётнік вылаяўся азіяцкім матам і нетаропка пакрочыў за крыклівай палахліўкаю.

— Вы што сабе дазваляеце? — інвалід крыху прыўзняўся ў люльцы. — Прывязуць бляшанку малака, а прэтэнзій, як у амерыканскага презідэнта.

— Вар’яцтва, — паўшчуваў сам сябе Залётнік. — Дурдом. Ты што, з глузду з’ехала? Каму ты трэба? Ни сіські, ні піські дый дупа з кулачоў, а віску нарабіла на ўсю Маскальшчыну. Сціхні. А ты, — Залётнік узняў указальны палец, на якім паблісквала бурштынавая кропля духмянага клею, — ты, абаронца на колцах, выглядаеш яшчэ большым ідыётам, чым яна. Зрэшты, гадам буду, а ліхтарык у цябе ёсць, бо які ж ты інакш вахцёр.

— А адкуль вы-ты ведаеш, — слова заскакалі на вахцёрскім языку, як печкуры на патэльні.

— Давай, а то не ўтрываю і тут нараблю.

Вартаўнік крутнуў люльку і пакаціўся да свайго стала па кітайскі ліхтарык.

У прыбіральні, адчуўшы палёгку, Залётнік задаў сам себе пытанне:

— А ці спакушу я сёння чарнаклубую палахліўку?

І, пачуўшы станоўчи адказ, заправіў выгратсаны чэлес у нагавіцы.

Паўночы давялося яму ўгаворваць працавітую дзяўчыну не займацца інфармацыйным шчытом,

а аддацца больш прыемным адчуванням. Тая на-
рэшце зразумела, што становішча крытычнае: або
яна саступіць, а потым скончыць работу, або ра-
бота не скончыцца ніколі. Каб не лічыць сябе
абдзеленай, яна запатрабавала 50 даляраў напе-
рад. Залётнік сплатіў названую суму і авалодаў бе-
ласкурай баязлікаю тут жа, у майстэрні рэклам-
нага агенцтва «Бегемот». Асаблівую асалоду ён ат-
рымаў з пазіцыі, якая ў старажытным Кітаі мела
наступны назоў: «Дзікія гусі, якія ляцяць на спіне».
Праўда, у нашым варыянце гэты палёт выглядаў
так: Залётнік ляжаў на спіне, а жанчына сядзела
зверху спінаю да ягонага твару. Адзінае, што варта
зазначыць, гэта найглыбейшасць фрыкций.
Пэўна, сума ў 50 даляраў цалкам задаволіла нач-
ную работніцу, і адпаведна яна задаволіла За-
лётніка цалкам.

Толькі асноўны пралёт Залётніка быў не ў са-
мой пазіцыі «Дзікія гусі, якія ляцяць на спіне», а ў
яе наступнасці. Праз трэй дні, калі ў мястэчку Глы-
бокое ён атрымліваў чарговую партню канцэнт-
раванага малака, дык заўважыў, што прычынаю
зудлівасці ў паходзе і пад пахамі з'яўляюцца лабковыя
вошы. Залётніку давялося адкласці камандзіроўку
у Маскву на адзін дзень і схадзіць у спецыяліза-
ны душ, дзе з дапамогаю карбафосу змыліся ка-
зытлівия непрыемнасці.

Стоячы пад гарачымі струменямі, Залётнік ус-
помніў лысую галаву вахцёра і ўхмыльнуўся — на
лысіне вошы не вядуцца.

LXV. ГОМІК

Юнак апынуўся ў травеніцкім парку, дзе і знай-
шлася незанятая лаўка. Ён збраўся рыхтавацца да
ўступных іспытаў у педагогічную вучэльню. Трэба

было вывучыць больш за дзесяць вершаў. Юнак старанна перапісаў хрэстаматыйныя творы ў на-татнічак і кожныя заняткі пачынаў з паўтарэнняў. Вось і ў свежым парку, сеўшы на лаўку, ён замар-мытаў наступныя радкі Петруся Броўкі:

«Хіба ж на вечар той можна забыцца? / Сонца за борам жар-птушкай садзіцца.../ Дзеўчына ў светлай іскрыстай спадніцы, / Быццам аблітая промнямі, промнямі...»

З-за дзяబёлай скульптуры жалезабетоннага але-
ня выйшаў пуцашенькі чалавечак у масіўных аку-
лярах на глянцевым твары. Гладкі твар упрыгож-
валі выгінастыя вусны. Чалавечак зацокаў вы-
сокімі абцасамі ў бок юнака.

«... промнямі зор / Пахне чабор. Пахне чабор...» —
пра сябе паўтарыў будучы педагог.

Тым часам гладкатвары прыцокаў да юнаковае
лаўкі:

— Выдатнае надвор’е, малады чалавек. Не час-
та бывае цёплая вясна. Трэба цаніць, калі пасярод
траўня пачынаецца лета. Пагадзіцесь.

«Пахне чабор», — паўтарылася ў юнчай свядо-
масці.

— Згодны, лета лепей за зіму.

— Бачу, Вас хвалуюць вершы. Маладыя гады,
маладое дыханне. Я таксама люблю паэзію,
асабліва іспанцаў. Ёсць у іх вершах агонь. «Бяз-
межна-пякучая, / лютая настальгія / па тым, /
што ёсць!» Вось такі верш «Поўдзень» караля па-
эзіі Хуана Рамона Хіменаса. Як Вам, малады ча-
лавек?

— А я паэзію зусім не люблю. Проста рыхтую-
ся да іспытаў у педагогічную вучэльню, вось і да-
водзіцца запамінаць розную дурноту: «Сонца за
борам жар-птушкай садзіцца!» Лепей жа сказаць
«за плотам» ці «за заборам» і не «садзіцца», а «ся-
дае» і не «жар-птушкай», а «грыль-барам «Жар-
птушка», дарэчы, ён тут побач.

— А Вы з'едлівы, малады чалавек. I ўсе ж, маё імя — Артур, — да юнака працягнулася пухнатая, ці то жаночая, ці то дзіячая, ручка, — звычайнае каралеўскае імя — Артур.

— Лёнік, — юнак паціснуў ватную канечнасць.

— Можа, мая прапанова Вас здзівіць, але да справы... Вы спадабаліся мне. Я закахаўся! Травень, шаты, промні, прахалодны ценъ. I тут юнак чытае вершы. Відовішча ўразіла, і я не змог не падысці, не загаварыць, не прызнацца.

Юнак паглядзеў на ідэальна паголены твар гомасексуаліста, пачырванеў і схаваў у кішэнь на-татнік з экзаменацыйнымі вершамі.

— Няёмка не толькі Вам, але і мне неверагодна цяжка. Не бойцеся, больш за ўсё на свеце я не-навіджу гвалт. Ну пагадзіцесь, з маймі фізічнымі данымі ні на якое насілле разлічваць не даводзіцца. — Гомік цяжка ўздыхнуў. — Жыву я з мамаю. Цяпер яна на працы. I мы маглі б завітаць да мяне. Ёсьць цудоўныя парначасопісы. Шчыра-сумленна скажу, яны такія яскравыя, з самымі неверагоднымі здымкамі. Вы калі-небудзь бачылі аголенага гермафрантыта — жаночы твар, жаночыя грудзі, а паміж ногамі самы сапраўдны мужчынскі чэлес? Толькі не-вялічкі, сантыметраў пяць. Ці, да прыкладу, у мяне ёсць плакат — адна жанчына адначасна спрабуе задаволіць пяцёх мужчын: першы ляжыць на спіне, уставіўшы сцябліну ў похву; жанчына сядзіць на ім, выгнуўшыся так, што другі мужчына змог увагнаць стамбур у жаночую дупу; трэці кліент атрымлівае задавальненне праз мінет; а чацвёрты з пятым давеваліся пяшчотным рукам.

«Трэба ўцякаць ад глянцатварай гнюснасці», — вырашыў юнак.

— Ну дык пойдзем у госці?

— Добра, толькі па дарозе зойдзем на хвілінку ў педагогічную вучэльню, трэба ўдакладніць расклад іспытаў.

— Мая інтуіцыя не падвяла мяне!

Гомік з юнаком выйшлі з парку праз цэнтральную браму, упрыгожаную белай каланадай.

— Не турбуйцесь, я нядоўга, — кінуў юнак перад тым, як адчыніць дзвёры вучэльні.

Самазадаволены Гомік застаўся чакаць каля срэбнабокай вазы, у якой красавалі жоўтыя нарцысы. Ён жа не ведаў, з якім намерам юнак завітаў у вучэльню. А прычына была не ў раскладзе іспытаў. Стрыечны брат юнака выкладаў там фізічную культуру, гэта ён і ўтварыў хлопца сысці са школы ў вучэльню і паабяцаў усяляющую падтрымку.

Свайго брата, карчакаватага стрыжанага пад нуль маладзёна, юнак знайшоў у спартовай зале, дзе той судзіў гульню ў баскетбол.

— Спадар Кружаль, можна Вас на хвілінку, — паклікаў юнак старэйшага брата.

Вісківы свісток спыніў гульню.

— Ты што, не бачыш, я заняты? Нешта здарылася? — на калідоры спытаўся фізкультурнік.

— Да мяне прычапіўся Гомік.

— Дзе? — фізкультурнік, відавочна, зацікавіўся прыгодаю малодшага брата.

— У парку Чалюскінцаў.

— А цяпер ён дзе?

— Чакае каля вучэльні, круціцца каля вазы з нарцысамі.

— Што мяркуеш зрабіць?

— Я ў цябе, мой настаўнік, прыйшоў папытаць.

Старэйшы з братоў надзымуў шчокі так, нібыта хацеў сказаць слова ды забыўся адчыніць рот, потым ён, каўтануўшы нясказанае, прамовіў наступнае:

— Біць такіх трэба! Згодны? Смяротным боем біць і забіваць! Ідзі прызнач Гоміку спатканне ў парку Чалюскінцаў гадзіне а восьмай, калі ша-рэць пачне.

Узбуджаны юнак падбег да Гоміка:

— Прабачце, Артур, тут якраз пачынаеца кан-сультанцыя па літаратуры, і я мушу застацца, але калі Вы не супраць, дык давайце сустрэнемся ўве-чары, у парку, калі скульптурнага аленя.

— А ў колькі? — На Гомікавым твары прайвіла-ся астуджанасць. — Ты ж ведаеш, я жыву з матуляю, а яна не любіць, калі позна затрымліваюся.

— Гадзіне а восьмай, я буду чакаць Вас, Ар-тур, — юнак, знарок не слухаочы адказу, вярнуўся ў будучую *alma mater*.

Расчараваны Гомік падышоў да вазы і сарваў колькі нарцысаў, мусіць, для любай мамы.

У цёплым вечаровым парку людзей было наўздрзіў шмат: шпацыравалі паражкі каханкай, на лаўках вуркаталі пенсіянеры, бацькі гулялі з вазочкамі. Цяпло, робячы будзённую справу, між іншым зруйнавала жорсткі план стрыечных братоў.

— Усё ўскладняеца, — канстатаваў фізкультнік.

— Ясна, не будзем жа мачыць на вачах у ма-мачак, дачушак і бабулек. Але чакай, ёсьць вары-янт. За аглядальным колам стаіць двухпавярхо-вы дамок.

— Прыйральня, — паспрабаваў удақладніць фізкультурнік.

— Ды не, я кажу двухпавярховы. Дзе ты бачыў у парках двухпавярховыя прыйральні? Не пера-рывай. Гэты дамок — школа фігурнага катання, пры ім ёсьць агароджаны плотам пляц. Узімку ён робіцца катком, а ўлетку ляжыць звычайная пуст-ка. З трох бакоў яна мяжуе з паркам Чалюскінцаў, а з чацвёртага боку...

— З заводам імя Вавілава?

— Ізноў перарываеш, — юнак удаў на ра-баціністым твары гримасу крыўды, — не з заво-дам, а з батанічным садам. Сягоння сад не працуе,

наведнікаў няма. Я правяду Гоміка ў батанічны сад, і там, каля азярца з лебедзямі, мы яго адмудохаем і адмяцелім, казла дранага.

— Слухай, а батсад ахоўваеца мянтамі?

— Мусіць, ахоўваеца, адзін мент на дзесяць тысяч дрэўцаў.

Старэйшы з братоў накіраваўся да аглядалынага кола, а малодшы — да скульптурнага аленя, дзе яго ўжо добра-ткі зачакаўся добразычлівы Гомік.

— А я захваляваўся, што не прыйдзеш, — Гоміка-вы вусны заўсіхаліся адасоблена ад вачэй.

— Прабач, кансультацыі зацягнуліся, абітурыенты за адзін вечар вырашылі даведацца пра ўсё, што не вывучылі за год. Але забудзем будзённае. Куды ідзём, Артур?

— Куды-небудзь найдалей ад пенсіянероў з унукамі.

— Я ведаю зацішнае месца: вербы, стаў, лебедзі плаваюць...

— Як у Пікасо: лебедзь з адлюстраваннем у вадзе нагадвае скарпіёна...

Гомік з юнаком абмінулі доўгі стол, за якім атабарыліся шахматысты-аматары, і пайшлі тапалёвымі прысадамі да пляцоўкі з атракцыёнамі. Грукат, ляскат і віскат — музычныя карцінкі народнай весялосці.

«Пахне чабор, пахне чабор... А вось арэлі ствараліся дзеля таго, каб хлопец мог усё ж зазірнуць пад дзявочую спадніцу», — падумаў юнак, калі выводзіў Гоміка на пустку.

— Тут ёсць патаемныя весніцы для прыбіральшчыц, — юнак падвёў Гоміка да жалезнай брамкі, зачыненай на калок.

Па прысадах, абсаджаных маньчжурскім гарэхамі, юнак завёў новага знаёмага да штучна выканага стаўка, пасярод якога плавала лебядзіная хатка. Побач з хаткаю плавалі і лебедзі.

— Ну як табе, Артур, лебедзі?

— Хатка прыгожая, райскі востраў, а самі птушкі закажанелыя, відаць, што паланёныя, — Гомік прысеў на лаўку, пастаўленую спецыяльна для любавання лебядзіным стаўком.

Юнак убачыў, як з-за кустоў шыпшыны выходзіць фізкультурнік, і стаў так, каб засланіць Гоміку птушыны дамок, і завішчаў гнюснымі гласам:

— Што, падла, згвалціць мяне надумаў, асла ў парку знайшоў, я табе зараз кокі абарву, яечню падсмажку і з'есці загадаю.

Юнак верашчаў так гідка, што любы нармальны чалавек як мінімум адхіснуўся б ад слоўнага бруду. Але Гомік зрабіў іншы жэст, ён хітнуў галаўою так, быццам уласным ілбом ламаў чужое пераносце. Гомік прыйастаў з лаўкі і развёў руکі так, нібыта збіраўся зрабіць вертыкальны ўзлёт. Юнак адскочыў, бо ўбачыў у варожай руцэ вастрадзюбы шып сталёвага стылета.

— У яго швайка! — асельм голасам юнак папярэдзіў брата фізкультурніка, які ўжо пачаў раскручваць над галавою роварны ланцуг.

Гомік зрабіў рывок да юнака, паспрабаваў зачапіць стылетам ускінутую руку, але ўспароў адно паветра. Затое змяя ланцуга хвостка абвіла свой хвост на запясці, стылет праляицеў метраў з пяць і слізгануў у траву. Вольнай, не схопленай ланцулем, рукою Гомік зрабіў трапны ўдар па кадыку фізкультурніка. Той захапаў ротам паветра, не раўнуючы люстранны карп, нават вочы ў выкладчыка фізічных практыкаванняў пабялелі, як у дохлай рыбіны.

І тут здарылася непапраўнае, юнак, знайшоўшы ў траве зброю, падляцеў да байцоў і, укленчыўшы, увагнаў шып стылета ў Гомікава пахавінне.

— Ну як я яго трахнуў? — спытаўся атупелы юнак у пераляканага фізкультурніка.

— Гоміку ўсё адно... А што з намі будзе?

— Будзем жыць, як і раней жылі, — юнак выцягнуў з нябожчыка доўті стылет.

LXVI. ДАМАВІК-7

Самотная жанчына вярталася з працы. Жыла яна ў шаснаццаціпавярховіку, на апошнім паверсе, у аднапакаёўцы. Як і вядзеца, лямпачкі ў пад'ездзе скралі і паразбівалі. Жанчыне давялося навобмацак шукаць ліфтавую кнопкую. Нарэшце пластыкавы цыліндрыйк утапіўся ў адтуліну. У далёкай вышыні ляснула і заскрыгатала жалеззе. Цыліндрыйк наліўся сакаўным крывавым святлом.

«Невідушчае вока маленечкага цыклопа», — спаэтызавала жанчына.

— Можа быць і такое парашуннне, — з цямрэчы загу чаў ніzkі голас. — А можна інакш, маленькі святлафор, які забараняе дзесяцам уваход у свет жахлівых дарослых казак. І ты, самотная жанчына, яшчэ паспееш уцячы на вуліцу. — Голас насоўваўся і гучнеў. — Толькі з вуліцы, каб трапіць дамоў, давядзеца зноў вярнуцца ў пад'езд. А тут, у самым кутку, чакацьму я — Дамавік.

— Мужчына, перастаньце хуліганіць. Калі выпілі, дык лавіце сваю асалоду і ціхенъка ідзіце прэч. Я не з палахлівых кабетак, — яна выхапіла з сумачкі газавы балонік.

— Дарэмныя намаганні, — пад шум рассоўвання ліфтавых дзвярэй паўшчуваў Дамавік.

Бляклае святое ablіло дзве постаці: акуратную жаночую ў дэмісезонным палітончыку і велічную Дамавікову ў скуранным плашчы і чорнай фуражцы з кароткім брыльком.

Жанчына ўскінула руку і наставіла слёзатачывы пульверызатар у густабароды твар.

— Нават такога маленькага Бога, як Дамавік, газ не бярэ, — ён стамлёна ўздыхнуў.

— Зараз пераканаемся, — непалахлівая жанчына пусціла газавы струмень у добразычлівы твар.

— Ну, што я казаў? Толькі балонік дарэмна скрысталася. Заходзь у ліфт. І без дурноты мне.

— Хто Вы? — ворашнасць ахапіла жанчыну, і муршовыя натоўпы пабеглі па ахаладзелай спіне. — Газ! Ён павінен быў Вас спыніць!

Рукі, забраныя ў скуранныя пальчаткі, падштурхнулі яе да ліфта веае кабіны. Жанчына ад перапалоху раптам звяла. Ногі зрабіліся не свае. Свет паплыў. Свядомасць выпарылася з цела і запырхала, замітусілася легкакрытым матыльком.

Дамавік падхапіў непрытомнае цела пад пахі і зацягнуў у ліфт. На шаснаццатым паверсе ён паклаў жанчыну на гумовы ходнік. Яна так і не ачуняла, пакуль Дамавік ваяваў новенъкай адмычкай з французскім замком. Ён мог бы, вядома, дастаць сапраўдныя ключы з валізкі ў самлелай гаспадыні, але браць чужое без дазволу Дамавік не любіў. Нашто, зрэшты, прападзеяныя ключ, калі маеш універсальную адмычку, зробленую ўласнаручна? Раней яму даводзілася насіць цэлую маністу рознакаліберных ключоў, але пасля стварэння суперадмычкі патрэба ў манісце адпала, як той хвост у паланёнай яшчаркі. Інструмент устаўляўся ў замочную адтуліну і сам прымаў патрэбную форму і адсоўваў засаўкі. Дамавік па праву ганарыўся сваім вынаходніцтвам, калі ўцягваў у кватэру непрытомную гаспадыню. Пакуль тая не вярнулася да памяці, ён зрабіў экспкурсію па памяшканнях. Нічога асаблівага Дамавік не адзначыў, адно спыніўся каля палічкі з кнігамі. Побач з камбінатарычным дэ Садам там выструніўся пункцірны Батай, за ім раскірэчаная таміна «Кітайскага эрасу», да якой туляўся мілы Бунін са сваімі «Цёмнымі алеямі», асобнік Мілеравага

«Тропіка Рака» выглядаў нечапаным, як і ангельскія папулярныя энцыклапедыі ў польскіх перакладах, фундаментальны «Дэкамерон» дэмантраваў перавагу перад «Гептамеронам». З паліцы Дамавік узяў родную, зразумелую, бліzkую кнігу — «Легенды і паданні» з серыі «Народная Творчасць», з яе і прачытаў у сто адзінаццаты раз: «Жыў-быў у адной хаце вуж-Дамавік. Гаспадар ніколі не крыўдзіў яго. Гаспадыня, падайшы карову, не прамінала пачаставаць яго ўёплым малаком. Ну а дзееці прымалі вужа-Дамавіка ў супольныя гульні...» «Трэба і мне перашапіць нечага».

Дамавік уважліва азнаёміўся са змесцівам трохпавярховай лядоўні.

Праз колькі хвілін на паніве сквірчэла яечня з тоўстымі лустамі бекону і важкімі скрылькамі памідораў. Пакінуўши яечню даспіываць на маленькім агні, Дамавік вярнуўся ў залю да гаспадыні, якая ляжала на арабскай канапе. Свядомасць так і не прыйшла да яе. Таму нязванаму госцю давялося прынесці кубак вады і, набраўшы поўныя шчокі, пырснуць на белы тварык, як зазвычай пырскаюць на прывялъя кветкі. Жанчына расплюшчыла вочы і ўадначассе залямантавала:

— Ратуйце!

Дамавіку давялося накласці сваю шурпатую далонь на разяўлены рот, каб непатрэбны лямант сціх.

— Лепей устань, апаласні твар і прыходзь на кухню вячэраць.

Прастата і натуральнасць у паводзінах нязванага госця астудзілі напал непрыняцця ў ачарсцевелым сэрцы самотнай жанчыны. Яна выканала ўсе слушныя парады і сама запрапанавала ў гонар знаёмства адкаркаваць бутэльку віна.

Пасля пярэпалаху, супакаення і вячэры жанчына не пярэчыла Дамавіковаму жаданню разабраць канапу і легчы разам пад адной коўдрай.

Першая блізкасць не прынесла жанчыне ча-канай асалоды, бо нерэгулярнае вядзенне пала-вога жыцця крыху прыгасіла прыродныя інстынкты. А вось Дамавік нацешыўся ўволю, пасля чаго сышоў прымаш душ. Вярнуўся ён зусім хутка і спрытна шуснуў пад коўдру з вярб-люджае поўсці.

— Яшчэ? — здзівілася сонная жанчына, але ўзняла і рассунула свае доўгія ногі з напедыкюра-нымі пазногцікамі.

Дамавік распачаў новы сеанс захапляльнага папіхвання з такім імпэтам, нібыта і не займаўся гэтым штурханнем толькі што. Другое ўзаема-пранікненне скончылася для абаіх яркім фіналам са стогнамі, ускрыкамі і дыфузіяй жыщцедараўаль-ных сокаў. Пасля чаго Дамавік рэзка ўстаў з канапы і накіраваўся ў лазніцу, адкуль не болей як праз хвіліну вярнуўся.

— Ізноў? — прастагнала жанчына, у якой не-ставала сілаў нават проста ахінуцца коўдраю.

— Так! Апошні раз, — запаштаў Дамавік і пера-куліў гарачае цела са спіны на жывот.

Калі трэцяе зліццё пачало набліжацца да кульмінацыінае кропкі і супрацьлеглыя істоты былі ўжо гатовыя злучыцца ў адно непадзельнае цэлае, жанчына раптам усхвалявана закрычала:

— Чакай, чакай! Спыніся, інакш ты зараз па-мрэш!

— Не памром! — аднекуль здалёк даляцела да распаленай гаспадыні.

— Памрэш, — прахрыпела тая.

— Не памром! — азвалася траістае рэха.

Жанчына ўслухалася ў сваё ахоплене страсцю цела. Яна раптам уцяміла, што дзве рукі і адзін чэлес не здатныя на тую колькасць пяшчоты, якая вадаспадамі ліецца на яе. Жанчына ачнулася: у празолкавым паўэмроку над ёй навіслі ажно тры Дамавіковыя галавы.

— Ратуйце! — яна тузанулася, спрабуючы вырвацца з ланцугоў пяшчоты, але не здолела і сцішылася.

— Нашто ты вырывалася? Супакойся! — загаварыла барадатая галава. — Нам жа так добра, — яе падтрымала Дамавікова галава, якую ўпрыгожвалі не кудлы, а зграбны чубок і вусы. — Не часта здраецца, каб нехта чуў, бачыў, а тым больш меў Дамавіка ў трох ягоных ablіччах: Бацькі, Сына і Дамавога Духа, — запэўніла трэцяя паголеная і паstryжаная пад нуль галава.

Жанчына скарылася з лёсам, і яе асалодам не было канца-краю аж да раніцы.

А раніцаю Дамавік у выглядзе аднаго расхрыстанага мужчыны пакінуў шаснаццаціпавярховы будынак.

НОВЫ ДАМАВІКАМЕРОН

1998

КАЗКІ ДЛЯ ДАРОСЛЫХ

1 — Анёл-1

Анёл з'яўляеца з-за паркана.

Можа, хто з маіх суседзяў і бачыў, як Анёл выходзіць з пад'езда ці як вылятае са слухавога акенца майстэрні, што некалі належала савецкаму разбяру, а цяпер — уласнасць нацыянальнага музея. Можа і так. Толькі сапраўдны Анёл уздымаеца з-за жалезабетоннага паркана, на якім напісаны чырвоное слова НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ, з-за таго самага плота, што адгароджвае стары двор ад новабудоўлі.

Спачатку паказваеца анёльская галава: кудзёры доўгіх светлых валасоў вакол вузкага белага твару з тонкім доўгім носам ды круглымі сінімі вачыма. Потым з'яўляеца шыя з акуратным кадыком і выплываюць плечы, за якімі можна ўбачыць магутныя крылы.

Можа, хто з маіх знаёмых і сустракаў Анёла ў залатым плашчы ці ў бліскавічным панцыры мадрыдскага тарэадора. Можа... Але Анёл, які ўздымаеца з будоўлі, носіць яскрава-чырвоны хітон. На Анёле доўгі, колеру артэрыяльнае крываі хітон і больш нічога. Нават зімою, у лютыя маразы, Анёл босы. Зрэшты, Анёл не ходзіць па грэшнай зямлі. Ён лунае, планіруе, лётае. Анёл уздымаеца, узносіцца, творыць урачыстасць. Анёл — лётчык ад Бога.

«Мой мілы таварыщ, мой лётчык, — думаеца мнэ, калі бачу, як над Мінскам плыве Анёл, — Вазьмі ты з сабою мяне». Толькі ён не здагадваец-

ца пра мае вершаваныя рэфлексіі. Анёл не ўмее чытаць чужыя думкі. А я не могу пагаварыць з Анёлам, бо не вывучыў анёльскую мову. Застаецца адно глядзець, як доўгія лёгкія пальцы сыплюць з-пад хмараў ружовую яблыневую квецень. У Rai заўсёды ёсць яблыня ў квецені. І я не бядую, што Анёл не разумее мяне.

Можа, хто з маіх сяброў мае іншыя думкі пра Божага лётчыка. Хай... Толькі даўжыня прамоўленай малітвы не вызначае шчырасці веры ў Анёла.

14.09.1994

2 — Тапольнік

Невялічкі двор з боку вуліцы адгароджаў фундаментальны паркан з весніцамі. З другога боку цягнуліся запыленыя шыбы дрэваапрацоўчага прадпрыемства. Паміж парканам і мэблевым цэхам уклінілася двухпавярховая хімчыстка. Каля ўвахода ў цэх стаяла ў капаная ў зямлю лаўка. Яе спрэс зрэзалі падлёткі. Найглыбей у дрэва быў ўтоплены надпіс: Міласлаў + Вераніка.

Яшчэ ў дворыку самоцілася высознае дрэва, стромкая таполя. Яна расла каля трохпавярховага тарца, які загароджваў пустэльны двор з чацвёртага боку.

На асветленым тарцы трымцелі празрыстыя, нібыта разведзеныя вадою, цені ад галінаў. Тарэц быў малочна-жоўты, а цені — сцёздёна-блакітныя і нагадвалі рэкі, намаляваныя на контурнай мапе.

На ўзоруні трэцяга паверха, за галінамі, хаваўся адзіны гаўбец. Ён жорстка выкрэсліваўся на плоскай сцяне сваімі чорнымі парэнчамі. Ні вокнаў, ні дзвярэй на тарцы не было, і таму сіметрычна пасаджаны гаўбец выглядаў скульптурна.

На гаўбцы стаялі двое: Тапольнік і жанчына. Яны палілі цыгарэты. Ён абапіраўся локцямі на

чыгунныя парэнчы. Яна прытулілася спінаю да атыкаванае сцяны. Яны палілі і глядзелі на ледзь заўважнае пагайдванне запыленых галінак.

У жанчыны былі щёмныя, нібыта жнівеньская лістота, вочы. Яна мела прыязны пагляд і спакойны твар. Масянжовыя спружынкі валасоў зіхацелі ў вечаровым сонцы. На жанчыне была кароткая спадніца і лёгкая кашуля, такая белая і празрыстая, што праз яе можна было ўбачыць невялічкія грудзі з вострымі смочкамі. Жанчына стаяла на гаўбцы басанож. Ёй было прыемна стаяць на роўным бетоне, які не паспей астынуць пасля ліпеньскага дня.

Тапольнік меў даўгаваты твар, і калі зацягваўся цыгарэтую, на худых пашчэнках іскрылася аднадзённая шчэць. На Тапольніку былі палатняная кашуля і пацёртыя джынсы. Ён насіў зусім кароткую стрыжку, досьць акуратную, але занадта кароткую, і можна было падумаць, быццам яго падстрыглі прымусова. Тапольнік, як і ягоная жанчына, стаяў на гаўбцы басанож.

Калі б Тапольнік выцягнуў руку, ён мог бы дакранутьца да ядвабнае лістоты. Ён здолеў бы дастваць рукою галіну высокай, вышэйшай за трохпавярховы дом, таполі. Калі б ён толькі захацеў, ён нават мог бы зламаць туго галіну — хто ж не ведае, якая крохкая таполя — але Тапольнік гэтага не зрабіў.

— Таполя — гоже дрэва, — сказаў ён.

— Прыгожае дрэва — мая таполя, — падтрымала размову жанчына.

— У таполі цяжкія лісты.

— Цяжкія лісты ў таполі.

— У таполі крахольныя галіны.

— Крахоля тапольнае дрэва.

— Крахоля вельмі тапольнае дрэва, — сцвердзіў ён.

— Вельмі-вельмі тапольнае дрэва, — падтрымала яна.

- Па крахоле не ўзлезеш на гаўбец.
- Па крахоле не злезеш з гаўбца.
- Так, бо ў крахолі ненадзейныя тапольныя галіны.
- Такія тапольныя, што абломяцца, калі ты станеш на іх; яны не вытрымаюць твайго цяжару, яны занадта крохкія, і калі іх зломіш, яны моцна пахнучы гаркатою і летам.

Тапольнік расціснуў недапалак аб парэнчу і кінуў долу, на чэзлы траўнік, пад самы камель гонкае таполі. Жанчына зрабіла тое ж. Яны вярнуліся ў пакой. У прасторны пакой з пабеленымі сценамі, з дашчанай нефарбаванай падлогаю, з высокай столлю. Там амаль не было мэблі, толькі паліраваная шафа і разасланы ложак, да якога прытуліўся нізкі столік. На ім стаяў эмаліраваны глечык з вадою, шклянка і талерка з яблыкамі па-пяроўкамі.

Жанчына скінула спадніцу і празрыстую кашулю. У яе сапраўды былі невялікія грудзі з вострымі смочкамі. Яна не саромелася сваёй аголенасці, сваіх грудзей і цёмнага трохкунтніка. Яна легла на крухмальную прасціну.

— Ідзі да мяне, — сказала жанчына.

Тапольнік лёг побач.

Жанчына прымружыла вялікія, цёмна-зялёныя вочы.

18.05.1994

3 — Кавярнік

Пачаўся халодны даждж.

Кавярнік прагуляўваўся па ўзбярэжжы Свіслачы каля Траецкага прадмесця. Ён вырашыў зноў вярнуцца ў кавярню «Стары прыяцель» і выпіць яшчэ адзін кубачак гарачага напою. Кавярнік вельмі любіў наведваць невялічкія бары і рэстораны ў даждж. Каго толькі не сустрэнеш каля

стойкі! І гэтым разам аматар кавы не памыліўся ў разліках.

— А ці не выпіць нам гарэлкі?

Кавярнік адчуў спінаю щёплы дотык жаночых грудзей.

— Давай. — Кавярнік пагадзіўся на першы контакт без уліку знешніх даных партнёркі.

Першы пагляд вочы ў вочы не прынёс ні захаплення, ні расчараўання. Жанчына, што запрапанавалася Кавярніку, мела шырокую фігуру, усмешку, поўную белай эмалі, чорны лак на пазногцах і брунатны чаравік у руцэ.

— Бегла! — яна скасавурылася на чаравік. — Думала, зусім плыткая лужынка. І — на табе, па калена ўскочыла! Ледзь нагу не зламала. Холадна. Трэба выпіць гарэлкі, каб не захварэць.

Кавярнік звузіў ёдзістыя вочки і замовіў трунак сабе і жанчыне з чаравікам у драпежна-чорных кіпцях.

— Мы каўтаем гарэлку такімі дозамі, што хутка нап'ёмся «ў дошку», — справядліва адзначыла жанчына пасля новых пяцідзесяці грамаў.

Лімонавая жаночая шкарпетка, павешаная на батарэю, выклікала ў шматлікіх наведнікаў «Старога прыяцеля» не толькі здзіўленне, таму Кавярнік схаваў яе ў кішэню. Гэта быў апошні эпізод, які мог згадаць Кавярнік з таго дажджыстага вечара, бо імжа зацерушыла не толькі на вуліцы, але і ў ахмеленай свядомасці.

З неверагоднай цяжкасцю Кавярнік вярнуўся да рэальнасці і расплюшчыў вочы. Яму давялося вельмі здзівіцца, што ў ложку ён ляжыць цалкам голы, а побач з ім зусім голая жанчына з чорнымі пазногцямі на руках і нагах. Найлепшым варыянтам паводзінаў у гэтай сітуацыі ён палічыў пяшчотнае прыставанне да соннай істоты.

— У-у-у! Зноў ты з чэлесам! Толькі заснулі. Цэлую ноч праштурхаліся, а ты зноў чэлес выставіў.

— Не можа быць! — Кавярнік прыняў руку з акуратна паголеных складачак похвы.

— Ну ты мяне здзіўляеш! — жанчына наставіла на Кавярніка вадзяніста-шэрыя вочы. — Ты, можа, скажаш, што не памятаеш, як кричаў у «Старым прыяцелі»: «Пайшлі ...бацца!» Фу. Мог бы неяк так-тоўней сказаць, а то на ўсю кавярню: «Пайшлі ...бацца!»

— Не можа быць! — Кавярніка агарнула прыкрасць.

— Ён не помніць! — жанчына закаціла вочы. — А чаму ў мяне анальная адтулка баліць? Як я не люблю, калі мне чэлес устаўляюць у зад. А ён зрабіў гэта разоў сто за адну ноч і... Ха-ха-ха... Забыўся! Паглядзіце на яго! — жанчына пашукала вачыма ўяўных сведак. — Ты толькі зірні на маю дупу. — Яна перавярнулася на жывот, прыўзняла зад і рукамі развяла клубы.

— Успомніў! — на твары ў Кавярніка зайграла радасць. — Цяпер бачу, што ў гэтую дажджыстую ноч ты не захварэла і не страціла цнатлівасці.

Жанчына пакрыўдзілася і нацягнула на галаву ваяўняную коўдру.

Кавярнік пацалаваў жаночыя клубы і пайшоў гатаваць дзве порцыі наймацнейшае кавы.

22.05.1994

4 — Танцорка

Танцорка жыла разам са сваёй спаралізаванай бабуляю.

Калі да Танцоркі наведваліся госці, дык ложак з хворай стогадовай кабетай хаваўся за японскую шырму.

— Яна нічога не бачыць і не чуе, — выбачалася перад наведнікамі маладзёнка.

Толькі напружанне зусім не памянішалася пасля такога выбачэння. Наадварот. Госці крадком

зіркалі за жоўтую, размаляваную ў бамбукавы за-
раснік шырму, каб спраўдзіць сказанае і на свае
вочы пабачыць выпетранае, падобнае да сухога
палявога коніка, цела. Вастроносая галоўка ў бе-
лай хустачцы нерухома спачывала на бялюткай
падушцы, не раўнуючы — таксідэрмічны экспа-
нат. Выгляд на крухмаленай бялізны астуджваў
цікаўнасць, і госці вярталіся да накрытага льня-
ным абрусам святочнага стала.

Гэтым разам баліванне ладзілася з нагоды вы-
ходу ў заходнім еўрапейскім свеце кампакт-кру-
жэлкі рок-гурту «Мара», з якім вельмі шчыльна ся-
бралава Танцорка.

Разам з чатырмі хударлявымі і доўгавалосымі
музыкантамі ўздымалі келіхі зусім коратка падст-
рыжаны гукааператар, гримёрка і Танцорка.

Незаўважна і хутка балівалынікі захмялелі.

— Швецыю! Давайце зробім Швецыю! — за-
прапанаваў пазаймацца звольным грахом асалавы
саліст «Мары». — Дзве жанчыны ёсць...

— І пяць мужчын... Знайшоў Швецыю! У швед-
скай сям’і: двое хлопцаў і дзве дзяўчыны — рок-
гурт «АВВА», — разважліва працягнула размову ру-
жоватварая гримёрка.

— А давайце ўключым у сапраўдныя сябры
шведскай сям’і бабулю нашае Танцоркі. — Сола-
гітарыст ашчэрый буйныя зубы: маўляў, смешна.

— Паскудства і некрафілія. — Бас-гітарыст
паправіў цёмныя акуляры на чырвоным носе і
наліў сабе паўшклянкі гарэлкі. — Хто яшчэ хоча
выпіць?

— Усе не адмовяцца! — ажывілася пуставокая
Танцорка.

— А болей няма, спадары-браточки-рокеры. —
Бас-гітарыст кульнуў празрысты напой на жалез-
ныя каронкі.

— Што ж ты, гад, творыш? Нават рытм-секцыю
не частвуеш. — Бубнач пасправабаваў быў прыўзняц-

ца, але яго павяло-павяло і хістанула на шырму, якая адгароджвала свет маладосці ад часу стара-жытнасці.

Японская шырма з бамбукавымі стамбурамі бразнулася на бубнача.

— А бубначу што? Абы грукату нарабіць, — уз-радаваўся бас-гітарыст.

— Ёсць прапанова: прыкупіць гарэлкі, — пады-маючы бубнача, прамармытаў асалавелы саліст.

— Толькі вы з бубначом і да прыбіральні не дойдзеце. Трэба шукаць іншых кандыдатаў, — уладным тонам выказалася белагаловая Тан-цорка.

— Сама ты не дапаўзеш да унітаза. — Бубнач знайшоў сілы, каб пакрыўдзіцца. — Я наогул сыходжу... Дзякую за гасціннасць. Дзякую, усім дзякую...

— Ніхто не заплакаў, можаш каціцца. — На бок Танцоркі перайшла грымёрка.

— Яго нельга пускаць аднаго, — па-цвярозаму вызначыў гукааператар.

— Правяду, — скарочана і добраахвотна пагадзіўся саліст.

У начным Мінску цёплы ліпеньскі ветрык забаўляўся з таполевым пухам. Чатыры постаці аматараў рок-н-рольных напеваў ды алкагольных напояў дайшлі да скрыжавання, дзе і падзяліліся на дзве пары. Саліст пацягнуў дадому-дахаты слабаногага бубнача. Гукааператар з Тан-цоркаю пашыбавалі на таксовачны прыпынак да аўтабутлегераў.

Сабраных грошай хапіла на адну пляшку. Пад час набыцця гарэлкі адбыўся наступны, амаль японскі, дыялог...

— Ну?..

— Мгы-ы...
— Да!

Адышоўшыся ад прыпынку на крокаў сто, гукааператар заняў перад Танцоркаю недвухсэнсоўную пазіцыю — вочы ў вочы.

— Я закахаўся ў цябе. — Гукааператар вытрымаў паўзу. — Я не той чалавек, якому патрэбна Танцорка на ўсё астатніе жыццё, але адну ноч нам варта пабыць разам.

— Яны будуць чакаць...

Гукааператар не стаў аспрэчваць відавочнага. Ён адчуў згоду, абняў Танцорку, і яны зліліся ў задушлівым пачалунку.

У кватэры ў гукааператара востра пахла ізалицыйнай стужкай.

— Я не хачу піць, — сказала Танцорка, пабачыўши, як на стол побач з літавальнікам ставіцца гарэлка.

— А што б ты хацела?

— Павольны танец пад ціхую музыку.

Гукааператар пяшчотна палашчыў магнітафон і запусціў вясёлкавую кампакт-кружэлку.

— Добра, што не рок-гурт «Мара». — Танцорка лёгка скінула ядвабную кашулю, за якой паляцелі ў далёкі куток і лёгкія скураныя пантофлі.

Доўгае, нібыта манекенавае, цела паплыло праз павольныя музычныя хвалі ды даўкі водар ізалицыйнай стужкі. У кут, да пантофляў, пырхнулі каункі станіка, на якія важка апусціліся джутавыя шорты. Чорны трохкүтнічак шаўковых майткаў яшчэ колькі хвілін ахоўваў Танцорчына патаемнае месца. Але, нарэшце, і ён знайшоў адпачынак у ўсёймным куце.

Разняволеная, светлая, як зімовая казка, Танцорка лунала ў хвалях музыкі.

Гукааператар распрануўся і зрабіў крок насустрач плаўнаму танцу.

Маладзіца ў адным непарыўным жэсце абгарнула хлопца рукамі і сцётнамі так, што напяты чэлес апынуўся ў расхінутай похве.

— Любы, табе не цяжка трymаць мяне на руках?

— Цяжка... Ты такая вялікая і доўгая.

Гукааператар спачатку ўкленчыў, а потым, адхінуўшыся на спіну, выпрастаў спачатку адну, а потым другую нагу. Танцорка засталася сядзець на кукішках. Яе цела наплыўала на чэлес, як хваля на пірс.

— Можа інакш? — гукааператар заклаў руکі за галаву.

— Не-е-е...

Павольна лілася кампактавая музыка.

Умела, не адрываючыся адно ад аднаго, каханкі мянялі любоўныя паставы.

— Развіднела. — Танцорка пяшчотна пала-шчыла падушачкай указальнага пальца свой на-томлены, працяты залатым абручыкам маленькай завушніцы, секель.

— У мяне такое адчуванне, што гэта не апошняя наша ноч. — Гукааператар надзеў шырокія ся-мейныя майткі.

Калі Танцорка вярнулася ў сваю кватэру, дык пабачыла аголеную грымёрку, якая спала ўпопе-рак канапы разам з напалову аголеным бас-гіта-рыстам ды зашпіленым на ўсе маланкі і гузікі сола-гітарыстам.

У гэтую ноч стогадовая бабулька зусім не спала, яна памерла яшчэ ўвечары, калі госці толькі пачы-налі баляваць.

06.07.1994

5 — Дамавік

Жанчына пайшла ў царкву ўвечары Чыстага ча-цвярга. На цвінтары яна спаткала сваячку.

— Няўжо воўк у лесе здох? Ці, можа, вачам не ве-рыць? — нядобра начала прывітанне кучаравая сва-ячка. — Што гэта ты ў сабор надумалася завітаць? Ці, можа, не ведаеш, што па святах у храм толькі

прасталыткі наведваюцца? И нашто, скажы, губы ў чорны колер фарбаваць?..

— Не табе, чапяла хударэбрая, мне дарогу ў царкву заступаць! — у трох адпрэчыла жанчына. — Адыдзіся, а то мае сапраўдныя, а не накладныя, як у некоторых, пазногці, пакінуць на тваім ілбе дзесяць пісягай.

З адлегласці размова выглядала вельмі зычліваю, не раўнуюочы, святая Марыя ды Лізавета.

У царкве панавала залатая ўрачыстасць. Ядлоўцавы дымны дух нагадваў пра зыход, пра смерць і нараджэнне — адначасна.

Жанчына падышла да абраза, на якім Лізавета сустракалася з цяжарнай Божай Маці Марыяй, і зацепліла танклявую свечачку. Толькі жанчына не пакінула яе пад абразом, а, затульваючы далонню ад скразнякоў, панесла з храма.

— У-у-у... Вядзьмарка падкалодная! — засычэла злозыкай свяячка, пабачыўшы, як зносіцца з царквы кропля агенъчыка.

Жанчына не адказала на заспінную абразу, адно плюнула на цвінтар.

Праз трамвайныя рэйкі яна перайшла ў раён прыватных аднапавярховых дамкоў, дзе за дашчаным плотам хавалася і яе сядзіба: мураваны, белы, на высокім падмурку дом пад сілавата-чырвонай дахоўкаю. Узышоўшы на ганак, яна неабачліва паставіла свечку на парэнчу, і тая ледзь-ледзь не згасла. Але жаночая далонь зноў затуліла дрогкі пялестак агню, і ён, удзячны, асвятліў змрачнаватыя сенцы.

Жанчына жыла ў доме адна. Пэўна, таму ўсё навокал мела крышку неўпарадкаваны, прывялы выгляд.

Паставіўшы свечку на шырокую талерку, жанчына па драбінах узнілася на гарышча.

Змрок, павута і пыл уладарылі пад кроквамі.

Кволы агенъчык слаба асвятліў засыпаную свежым пілавіннем падлогу, на якой ляжаў вялікі і цалкам голы Дамавік. Жанчына паставіла талерку са свечкаю ў нагах аголенага і скінула праз галаву святочную сукенку, каб ёю прыкрыць узбуджаную мужчынскую плоць.

— Я ўдзячны табе! — праракатаў Дамавік, калі светлая сукня накрыла магутныя сцёгны. — Ка-жы найзапаветнейшае жаданне. Я — Дамавік — выканаю!

У жаночай галаве ўсё раптам парушылася і затрапяталася, як агенъчык на скразняку.

«О, як доўга чакала... Як шмат хацела, намервалася прасіць, атрымаць, займець... Дзе жаданні?.. Дзе думкі падзеліся, пазнікалі?.. Цішыня... Здранцвенне... Пустэльнасць... А праглася ж мужчынскае ласкі, пяшчоты, моцы... Каб маё цела нарэшце раскрылася насустрach ягонаму памкненню... Каб уся я ператварылася ў апёк, у рану... Каб рана закаліхавала вільгакцю... Каб ён, залаты і вялікі, як найглыбей увайшоў у мяне, каб разарваў усю маю сутнасць напалам, а потым сабраў у новае адно, акрапіўши паўбоскім насеннем... Хацелася зноў пачуць той крык, выгукваючы які я згубіла цнатлівасць...»

Але замест усяго гэтага Дамавік пачуў зусім іншае.

— Знайдзі маю кучаравую, як авечка, сваячку, што сягоння сычэла на цвінтары, напалохай яе, згвалці, знявеч і забі!

Раптоўны подых сцюдзёнай проймы загасіў свечку, зацепленую пад святым абразом.

Было цёмна і холадна, але паўраспранутая жанчына прасядзела на гарышчы цэлую ноч. Перад яе вачыма ніяк не знікала вялікае і чыстае Дамавікова цела з раз'ятранай плоццю.

У пятніцу з самае раніцы выпадковы мінак знайшоў на беразе возера труп згвалтаванай жан-

чыны. Твар у нябожчыцы быў скажоны жахлівым пярэпалахам.

17.07.1994

6 — Віхурнік

Дзяўчына марыла стаць кінаакторкаю. Яна хадзела здымашца ў серыялах і займела ўпэўненасць, што неўзабаве зробіцца зоркаю.

На першым іспыце ў Акадэмію мастацтваў дзяўчына атрымала нездавальннюючу адзнаку. Настрой прапаў. Жыць расхацелася. У роспачы яна затэлефанавала свайму хлопцу, якога, між іншым, запланавала кінуць адразу, як толькі атрымае першую ролю ў кіно. Кіне, каб не замінаў весці багемнае жыццё. Хлопца не было. Таксафон давялося пакінуць у спакоі.

Ішоў другі тыдзень, як у Мінску трывала спёка. Сонца стаяла такое, што нават за чорнымі акулярамі даводзілася прымружваць вочы. Чаму не закіпала вада ў рэчцы, ніхто не ведаў. А вось бітум, якім залілі шчыліны ў старым асфальце, пульхірыўся, выцякаў і пэцкаў абутак. Гарачы вецер гнаў па мяккіх ходніках пасохлае, згарэлае лісце.

Доўгая прагулянка па распаленым горадзе не прынесла дзяўчыне аніякай палёгкі. Толькі вяртацца дамоў усё адно не хацелася. Яна ішла, не хаваючыся ў цень, не шукаючы ратунку ад неміласэрных жнівеньскіх промняў, і незадуважна для сябе апынулася ў чужым і далёкім раёне. Перад вачымі ляжаў школыны стадыён, пасярод якога ўзвышаўся стары самалёт. Дзяўчына прысела на край лаўкі, што цягнулася ўздоўж футбольнага поля. На пляцы не было ніводнай, нават жоўтай сцяблінкі, толькі на ўскрайку шарэла колькі чубкоў шэрай травы. Выгляд пустога стадыёна наўгнаў на дзяўчыну такую смяротную роспач, што

тая не вытрымала, паклала галаву на калені і за-
плакала.

Праз гэта яна не адразу пачула шолах пылаво-
га слупа, што пачаў віхурыцца і ўздымацца пася-
род пляца.

— Д'ябал, — вымавіла дзяўчына, размазваю-
чы слёзы па шчоках. — Трыццаць тры няшчасці
ў адзін дзень і яшчэ брудны слуп пылу на маю
галаву.

Дзяўчына была ўсталана, каб уцячы, але з пылаво-
га слупа загучай голас і прымусіў яе зноў сесці на
стадыённую лаўку.

— Ты вымавіла слова «Д'ябал», і гэта добра. Калі
табе няцяжка згадаць яго, ды паклікаць мяне, Ві-
хурніка, будзе яшчэ лягчэй. Пакліч, пакліч мяне...
Віхурнік, Віхурнік, выйдзі да мяне, і я не раскаюся,
што вызваліла цябе з бруду і пылу...

— Які Віхурнік! Я, пэўна, звар'яцела ад спёкі, —
прамовіла дзяўчына.

— Вядома, звар'яцела, — пагадзіўся пылавы
слуп. — Інакш і быць не магло, сонца такое, што ў
пекле большая прахалода. Промні ў цемя напяклі,
вось і мроіцца абы-што, вось і бачыцца табе
Віхурнік у пылавым слупе. Паўтарай за мною...
Віхурнік, Віхурнік...

— Віхурнік, Віхурнік, — прамармытала ня-
спраўдженая акторка ўслед за нябачным суфлे-
рам. — Выйдзі да мяне, і я не раскаюся, што вы-
зваліла цябе з бруду і пылу.

На якое імгненне дзяўчына адышла ад свядо-
масці. А калі розум і яснасць вярнуліся, дык
ніякага пылавога слупа не было. Перад вачыма
бялеў адно школьны пляц са старым самалёт-
ным корпусам.

«Наслannё... Ператамілася... Трэба вярнуцца да-
моў і легчы паспаць. Д'ябал... Віхурнік... Замарачэн-
не нейкае», — з такімі думкамі дзяўчына села ў
аўтобус.

Дамоў яна даехала без прыгод. Толькі вось ад-
пачыць не атрымалася.

Яшчэ не пераапрануўшыся, яна пачала тэлефа-
наваць хлопцу, і той, на гора горкае, быў дома.

— Прывітанне, — пачала дзяўчына. — Куды ты
знік?

— А якая каму справа, дзе я бываю, куды хаджу?

— У мяне непрыемнасці. — Дзяўчына паспра-
бавала не заўажыць напружанаасці. — Я праваліла
іспыт, атрымала двойку па сцэнічным майстэрст-
ве. Выкладчыкі палічылі мяне бяздарнай.

Дзяўчына сабралася заплакаць, але нечаканы
паварот у размове спыніў слёзны прыступ.

— І правільна. Яны слушна зрабілі. Ты — бяз-
дарная. І пра гэта ведалі ўсе, акрамя цябе. І добра,
што двойка. Цяпер і ты даведалася пра ўзоровень
уласных здольнасцей. І — на развітанне —
больш, калі ласка, не тэлефануй. Я даўно выра-
шыў пакінуць цябе, толькі нагоды не было. Я ўсё
не мог сказаць, што мы розныя людзі. А цяпер
сказаў. Пакуль.

Сувязь абарвалася. Дзяўчына злосна ўкусіла
чырвоную тэлефонную слухаўку. Але гэтага пада-
лося замала, і тэлефонны дрот быў жыўцом вы-
драны з насценнае разеткі.

На гаўбцы дзяўчыне не стала лягчэй. Яна зірну-
ла долу. На бетонным ходніку стаяў высокі мала-
дзён з доўгімі светлымі, як дарожны пыл, валасамі.
Ён глядзеў на яе.

— Ты вызваліла мяне, і я табе дапамагу.

«Вар’яцею. Так нядоўга і ў лякарню патрапіць. Я
вызваліла Віхурніка, і ён абяцае дапамогу».

Дзяўчына зноў зірнула долу. Віхурнік стаяў на
тым самым месцы.

— Выйдзі з кватэры і падыміся на дах, я буду
чакаць цябе.

Нарэшце дзяўчына па-сапраўднаму спалохала-
ся, але замест таго, каб застацца ў кватэры і за-

чыніцца на ўсе засаўкі ды кручкі, яна разулася, пакінуўшы красоўкі на гаўбцы, і пайшла крадком, нячутна на дах свайго шматпавярховіка.

Віхурнік стаяў на самym kraі даху. Абцасы трывала замацаваліся на бетонным гzymсe, а мыскі вастраносых чаравікаў навісалі над дваццаціпяціметровай вышынёю.

— Хадзі сюды, дай мне руку, — ласкова прашпаў Віхурнік.

І дзяўчына падышла і працягнула вузенькую длань.

— Вось і ўсё. — З гэтymі словамі Віхурнік скочыў з даху.

Яны закруціліся ў эратычным падзенні. На адно імгненне дзяўчына адчула палёгку, радасць, супакаенне, і свет згарнуўся ў чорны бліскучы сувой.

Вядома, што каля распластанага на ходніку дзячочага цела ніякага Віхурніка не знайшлі.

А вось на могілках усіх напалохаў кахраны хлопец дзяўчыны-самагубцы. Ён крычаў, пускаў з рота зялёную сліну і драў пазногцямі пясок і дзёран.

31.07.1994

7 — Падарожнік

Да вандроўкі ў Каталонію ён рыхтаваўся, нават у геаграфічным даведніку прачытаў адпаведны нарыс і ведаў, што па-каталонску гаворыць 7 000 000 чалавек, у tym ліку жыхары Балеарскай виспы Мальёрка.

Жыць у сталіцах Падарожнік не любіў, таму і выбраў не Барселону, а гатэль CALIPOLIS у не-вялічкім старажытным горадзе Січазе.

Галоўнае, лічыў Падарожнік, каб у нумары меўся кандыцыянер, абаронца ад спёкі, і было вусцішна, каб спакойна пісаць падарожныя нататкі. Усё жа-

данае ён і знайшоў у невялікім пакоі, вытрыманым у тонах кавы з какавай. У сценавой шафе нават знайшоўся ўмацаваны незгаральны сейф. Толькі сейф не меў ключа, таму давялося зноў пабачыцца з парцье і заплаціць даволі вялікую арэнду, каб вярнуцца ў нумар з залацістым ключыкам. У нетры сейфа леглі дакументы і гроши. А вось срэбны пярсцёнак Падарожнік пакінуў на прыложковым століку.

Падарожнік любіў спаць цалкам аголены, каб не было не толькі апранах, саколак і плавак, але і гадзіннікаў, ланцужкоў, бранзалетаў і пярсцёнкаў. Усё гэта акуратна складалася на крэслы, тумбачкі і столікі.

Паслядарожны адпачынак не стаў выключэннем. Паспяўшы з гадзіну, Падарожнік пайшоў на пляж, каб першы раз у жыцці паплаваць у хвалях густога Міжземнага мора. Яно расчараўвала. Страшэнна салёнае, бруднае — шматкі цэлафану, лохмы паперы, бағавінне, трэскі...

У гатэль Падарожнік вярнуўся не ў гуморы і тamu не заўважыў, што срэбны пярсцёнак знік з начнога століка. Пра яго Падарожнік згадаў толькі на наступны дзень, калі ў краме выбраў сабе медальён, які яўна пасаваў да пярсцёнка, нібыта іх рабіў адзін майстрап.

У гатэльным нумары Падарожнік абледзеў усе куткі і закуточки. Змесціва сейфа праглядалася разоў семнаццаць, не меней. Пярсцёнак відавочна адсутнічаў. Ісці сварыцца да парцье не мела сэнсу. Як растлумачыць тое, што пры наяўнасці сейфа каштоўная рэч пакідалася на століку? Заставалася падпільнаваць злодзея.

Увечары Падарожнік склаў план дзеянняў, а з раніцы доўга распытваў у адміністратара гатэля, як трапіць у Барселону на карыду. Цярплівы адміністратар-каталонец успатнёў, пакуль выкладаў пангельскую ўсе свае веды пра карыду. Ён трыв разы

падкрэсліў, што квіткі трэба замаўляць абавязко-ва на ценявы бок арэны, хай яны ўтрай даражэй-шыя, затое не атрымаеш сонечнага ўдару. Пасля роспытаў Падарожнік развітаўся і выйшаў з гатэ-ля. Суха прашархацел і ссунуліся шкляныя дзве-ры. Падарожнік абышоў квартал і сеў пад тэнтам рэстарана PIKNIK, што знаходзіўся якраз насу-праць гатэля. Замовіўшы каву, Падарожнік улад-каваўся пад паласатым тэнтам і пачаў сачыць за гаўбцом і акном свайго нумара. Неўзабаве цяж-кая парцьера адсунулася і на гаўбцы з'явілася ма-ленькая фігурка кітаянкі ў форменным адзенні пакаёўкі-прыбіральшчыцы. Падарожнік пакінуў на століку дзве манеты па 100 песетаў і шпаркай хадою накіраваўся ў CALIPOLIS.

Няўрымслівую зладзейку ён заспеў за вельмі не-дарэчным заняткам — кітаянка корпалася ў паке-це з ягонай бялізнаю.

Падарожнік нячутна падышоў да маладзіцы і ўзяў яе за плечы. Кітаянка ўскрыкнула і азірнулася. Круглы тварык зблізіўся, нібыта рука нябачнай ча-раўніцы абсыпала яго блакітнай пудраю.

— Sorry, sorgu... — завыбачалася белатварая кітаянка.

Падарожнік адпусціў трапятлівия плечы. Ле-вой рукою ён узяў кітаянку вышэй локця і пад-штурхнуў да стала. На чыстым аркушы ён нама-ляваў пярсцёнак. А што заставалася рабіць? Ні па-кітайску, ні па-каталонску Падарожнік не ве-даў і 10 слоў.

Кітаянка адмоўна захітала галавою і паспраба-вала выщерабіцца з дужых рук Падарожніка, але той трymаў надзейна.

— Go to the administration. — Падарожнік па-цягнуў кітаянку да дзвярэй.

— No, no... — яна ўкленчыла перад ім на кілеме і хуткімі пальцамі апусціла замок на маланцы і вы-зваліла чэлес з-пад плавак.

Агаломшаны Падарожнік неадрыўна глядзеў на плямку бялюткае скуры на цемі ў кітаянкі.

Нарэшце да Падарожніка дайшоў сэнс зробленага маладзіцаю: яна прапанавала паслугі ў абмен на маўчанне пра ўкрадзены пярсцёнак.

«Трэба скарыстаць сітуацыю напоўніцу. Трэба паспрабаваць якое вычварэнне, калі ўжо маю сапраўдную азіяцкую палонніцу» — Падарожнік пяшчотна пагладзіў кітаянку па чорнаблакітных валасах і, узяўшы за плечы, прыўзняў з каленяў.

Пабачыўшы, што Падарожнік распранаеца, кітаянка паспяшалася скінуць працоўную форму. На гнуткім хлапчуковым торсе амаль зусім не было жаночых грудзей, адно дзве велікаватыя круглыя пляміны з узбуджанымі смочкамі. Падарожнік прыцмокніў языком і памяў у пальцах пруткі смочки. Кітаянка пакорліва апусціла веі, нібыта даючы згоду на ўсе вычварэнні.

«Трэба нешта прыдумаць... Яна на мне конна... Не! Яна ляжыць на стале, а я знянацьку ўваходжу ёй у заднюю дзірачку... Банальна. Яна звязаная, з кляпам у роце, курчыцца на падлозе, а я спраўляю ўсе патрэбы на яе хлапчуковае цела... Ці ж гэта ў радасць? Яна...»

Падарожнік заўважыў, што кітаянка пачала пакрывацца «гусінай» скураю. Кандыцыянер працаў на ўсю магутнасць. Давялося сунуцца праз уесь пакой і пераключыць на мінімум. Толькі ў пакой не пацяпела, таму Падарожнік разабраў ложак і, слізгануўшы пад шаўкавістыя прасціны, жэстам запрасіў маладзіцу далучыцца. Тая правільна зразумела жэст, і праз якое імгненне звілася клубком паміж шырока раскінутых мужчынскіх ног дый працягнула перарваны мінет. Падарожнік выштурхнуў струмень насення кітаянцы на язык. Тая лёгка праглынула густы кісель, але не спыніла пяшчотнай гуліні.

Калі Падарожнік прачнуўся, у пакоі пахла свечасцю ад вымытай падлогі. Раптам ён ускочыў з ложка і пачаў сутаргава шукаць ключ ад сейфа. Ключ знайшоўся. Рэчы, гроши і дакументы ляжалі на ранейшых месцах. Падарожнік уздыхнуў з такой палёгкаю, што з яго выйшлі нават страўніка-вия газы.

«Займацца каханнем з экзатычнай жанчынаю тое самае, што есці невядомую страву», — падумаў Падарожнік і ўспомніў каталонскі сыр, які быў яўна прыпраўлены лоем, ажно горла перахопліва-ла, такі даўкі.

10.08.1994

8 — Пляжнік

Спакой. Шолах невысокіх хваляў. Золак.

Вузенькім завулкам на бераг Міжземнага мора спусціўся Пляжнік — высокі загарэлы маладзён у чорных шортах і доўгай чорнай майцы. Ён сеў на кукішкі непадалёк ад вады і пачаў забаўляцца з пяском. Ён перасыпаў яго з рукі ў руку, з далоні на далонь, набіраў у жменю і пускаў праз пальцы. На бясхмарным твары грава задавальненне.

З-за хвалялома на пляж выйшлі дзве старыя кабеты. На тонкіх белых нагах яны неслі аб'ёмістыя жываты, прыкрытыя стракатымі купальнікамі. Зрэдчас старыя нахіляліся і вычэрпвалі з плыткай вады пустыя ракавінкі. Кабеты ўсё рабілі моўчкі, пэўна, яны пражылі такі доўгі век, што ўсе слова, якія ведалі, даўным-даўно сказалі. Іх белыя і пушыстые, што дзъмухаўцы, галовы схаваліся за наступным хваляломам.

Пляжнік скінуў з сябе доўгую майку і шорты. Схадзіў да высокага бачка са смеццем і выкінуў вонратку.

Першыя промні пазалацілі аголенае цела.

Пляжнік уладкаўся на пяску і пачаў акуратна і нетаропка засыпаць сябе сухім белым пяском.

З гатэля, які аддзяляла ад пляжа толькі вузкая стужка дарогі, выйшлі два хлопцы. На адным з іх, акрамя ружовых шортай ды скураных сандалетаў, зусім нічога не было. Але ён, мусіць, лічыў, што шматлікія каляровыя татуіроўкі прыкрываюць аголенасць значна лепей за размайтываныя анучы. На другім хлопцу былі высокія, забэрсаныя тоўстымі матузкамі, цяжкія, падкованыя чаравікі і скураны цёмны строй, які складалі кароткія нагавіцы і куртка-безрукакаўка. На гладка выстрыжаных гало-вах тырчалі набрыяліненыя чубкі. Два правыя вухі ўпрыгожвалі восем срэбных завушніц, па чатыры — кожнае. Гэта геі выйшлі павітаць першыя промні сонца. Яны спыніліся пад высознай пальмаю і зліліся ў ласкавым пацалунку, на які здатныя толькі мужчыны, якія любяць адно мужчын. Калі ж яны пакінулі абдымацца і ўбачылі на пяску Пляжніка, дык паспяшацца знікнуць за гательнымі дзвярмі.

Тым часам Пляжнік так акуратна і па-майстэрску засыпаў свае ногі, быццам іх ніколі і не было. Але Пляжнік не задаволіўся плёнам сваёй працы. Ён лёг на спіну і правай рукою пачаў засыпаць торс. Пясок сыпаўся лёгка, і ў хуткім часе з-пад яго вытыркалася толькі галава з заплюшчанымі вачыма ды правая рука.

З вуліцы, што ўздымаецца да старажытнаіспанскай фартэцыі, на пляж прыйшла маці з дачкою. Яны хутка паскідалі сукенкі на пясок і, вызваліўшыся з купальнікаў, пабеглі ў мора. Жанчына і дзяўчынка мелі вельмі падобныя цэлы, гэта было нібыта адно цела ў розных стадыях існавання.

Над шумам хваль разам з веерамі пырскаў узлятаў на фуркатлівых крылах дзяўчыны смех.

Вялікае Пляжнікава цела пачало пад пяском ва-

рушыцца. Яно выконвала змяіныя звілістъя рухі.
Пляжніка галава разам з правай рукою паступо-
ва заглыбіліся ў пясок і зніклі пад ім.

Колькі імгненняў на tym месцы, дзе ляжаў
Пляжнік, варушыўся і дыхаў пясок. Але спаквала і
пясочны шэпт аціх.

Дзяўчынка з жанчынаю выбеглі з мора на пяс-
чаны бераг. Яны доўга выціралі свае залацістъя
торсы вялікімі блакітнымі ручнікамі. Апрануўшы
сукенкі, маці з дачкою прайшлі ў бок горада якраз
праз тое месца, дзе Пляжнік знік пад пяском. Яны
прайшли і нічога не заўважылі, таму што нельга
нічога заўважыць, калі гэтага не захацеў сам
Пляжнік.

Над апусцелым берагам стаяла сонца.

11.08.1994

9 — Ератнік

На мінскіх Кальварыйскіх могілках у сута-
рэннях закінутай і паўразбуранай неагатычнай
каплічкі завёўся Ератнік. Паходзіў ён з тых неба-
ракаў і недарэкаў, што адзінае сваё жыццё мар-
нуюць на розныя ўзаемаадносіны з дробнымі
нячысцікамі ды анёламі сярэдняга інтэлектуаль-
нага ўзору. Звычайна такія недарэкі заблыта-
ваюцца ў пошуках паміж сіламі святла і цемры і,
не знайшоўшы выйсця, накладаюць на сябе руکі.
Толькі неба не спяшаецца прыматъ хай і спаку-
таваную, але грэшную душу; вось і ўтвараецца
гэткая істота — ні чалавек, ні чорт, а прости
Ератнік.

Кальварыйскі Ератнік меў выгляд высокага
сутулаватага хлопца, вісланосага, з акулярамі
«ровар» на падслепаватых вачах, з доўгімі, ажно
па лапаткі, роўнымі валасамі, вялікімі далонямі і
ступакамі не меншымі за 44-ты памер. Некалі ра-
ней такімі ўяўляліся заходненеўрапейскія хіпі,

беспрытульныя шукальнікі ісціны ў таемных краінах Усходу.

Як і ў найсапраўднейшага хіпі, у Кальварыйскага Ератніка на шыі вісеў скураны капшук з цыгарэтамі. Праз кожныя дзве–тры хвіліны Ератнік пакерхваў у кулак, і, па ўсім было відаць, яму страшэнна карцела запаліць, але здароўе не дазваляла. Прыкладна раз на трэх гадзіны ён усё ж дастаўаў з нагруднага капшука просцеңькую цыгарку без фільтра і дрыготкай рукою ўкладаў яе ў асмяглыя вусны. З таго ж запаветнага капшука браліся і запалкі. Агенчык падносіўся да цыгарэты і ўсмоктваўся ў яе. З першым глытком дыму на Ератніка нападаў жахлівы прыступ кашлю. Да водзілася класціся на бок, скурчвацца і абедзвіюма рукамі чапляцца за нешта нерухомае. Звычайна Ератнік чапляўся за ножку старой скураной канапы, якую мікрараённыя падшыванцы прыцягнулі са сметніка ў капліцу, з вядома якімі намерамі, каб вадзіць на яе распусных дзявуль, але тыя, хоць і лядачыя бессаромніцы, а на могілках кахацца адмаўляліся. Падшыванцы пра канапу забыліся, а вось Ератніку, што завіс паміж зямлёю і небам, яна вельмі дапамагала, асабліва падчас прыступаў. Ён ашчарэпліваў ножку і скурчваўся, тады выбухі лёгкіх не былі такія балочыя і не рвалі на кавалкі нутро. Пасля кожнага прыпадку Ератнік кляўся і бажыўся, што болей ніколі ў жыцці не зацягнецца тытунёвым дымам. Ягонага слова і абыцанняў, дадзеных Богу, хапала на гадзіны дзве–тры, і карціна з курчамі паўтаралаася. Толькі з надыходам цемры кашаль адпускаў Ератніка, і той уволю курыў адну цыгарэту за адной. Сіні дым слаяўся над капцамі і віўся між срэбных крыжоў. Накурыўшыся да шчымлівай слодчыны, Ератнік хадзіў на паліванне.

Звычайна ён не ішоў далёка, а зладзейнічаў не-падалёку могілак. Праўда, пасля кожнага зладзе-

ства ўпаляваць ахвяру было ўсё цяжэй. Дзяцей бацькі не выпускалі, жанчын сустракалі сваякі, дзяўчат хлопцы праводзілі да самых дзвярэй і самі як хутчэй вярталіся дамоў і зачыняліся на ўсе засаўкі. Па радыё і тэлевізіі перадаваліся папярэджанні, а ў газетах Ератніка чамусыці апісвалі як нейкага там маньяка з вельмі моцнымі псіхічнымі адхіленнямі.

Колькі разоў міліцыянты разам з аддзелам па ба-рацьбе з тэрарызмам Камітэта Дзяржаўной Бяспекі ладзілі аблавы на Кальварыйскіх могілках, толькі схарон не знайшлі. Праўда, Ератнік маліў Бога, каб і надалей аператыўнікі шукалі яго ўночы, калі няма кашлю, бо загінуць ад рукі чалавека ў пагонах Ератніку, як і кожнаму сапраўднаму пацыфісту, вельмі не хацелася. Тым больш, Ератнік добра ведаў: цела ягонае пасля самагубства зрабілася б вельмі плюгкім ды ненадзейным, і ўсялякі, нават найдрабнейшы парэз ці парыў могуць прывесці да поўнага распаўзання і рассыпання. І пры ўсім гэтым у целе, у костках, у цягліцах было дастаткова дужасці, каб наляцець на ахвяру, ашчаперыць ёй горла і задавіць. Пагатоў палова людзей памірала не ад удушша, а ад пераляку.

На эфект нечаканасці Ератнік разлічваў і той раз, калі, схаваўшыся ў цёмную шчыліну паміж газетным кіёскам і тэлефонным аўтаматам, назіраў за трамвайным прыпынкам. З усіх пасажыраў, а іх Ератнік пераглядзеў у позні халодны вечар шмат, на здзек была абраная маладзенькая студэнтка універсітэта, якая бестурботна вяртлася з лекцыі. Ератнік прайшоў за ёй метраў трыста ад прыпынку і на цёмнай пустцы за крамаю «Лакі і фарбы» наляцеў, не раўнуючы, як той драпежны каршун на цнатлівую галубку. Ератнік схапіў яе за горла, так што ні ўыхнуць ні выдыхнуць. Дзяўчына пачала кідацца, курчыцца, выломлівацца... Маладое цела змагалася за жыццё,

як магло, як умела. Але сілы былі няроўныя. Вочы ў пакутніцы вырачыліся. Язык выпаў з разяўленага рота, рукі абвіслі вяроўкамі. Калені сагнуліся. Цела пасунулася да зямлі. Узрадаваны даволі лёгкай перамогаю, Ератнік прысеў на яшчэ цёплае дзяячое цела, каб і самому крышку перавесці дух. Адпачыўши, ён, як заўзяты майстра ў катаваннях, павыварочваў дзяячоўся суглобы ў локцях і каленях. Пальцы рук ён патрушчыў абца-самі, а твар разбіў каменем на крывавую кашу. Напрацаваўши, Ератнік лёг побач з пакалечальным целам і, зрабіўши сцізорыкам невялікую дзірку ў артэрый на шыі, уставіў туды кактэйлевую саломіну і пачаў ссаць густую цёплую кроў.

Вось за гэтым амаральнym заняткам яго і за-спеў іншы Ератнік, жыхар закінутага вінзавода. Ён цішком падпоўз да кальварыйскага Ератніка і ўда-рыў таго каменем па галаве. Ён гахнуў тым самым каменем, пад якім прыгожы дзяячоў твар ператва-рыўся ў жудасны вінегрэт.

Вінзаводаўскі Ератнік пэўна забіў бы кальва-рийскага, каб не каўтун. Больш як паўгода кальва-рийскі Ератнік не мыўся і не расчэсваўся, вось у ягонае валоссе і ўбілася беларуская старажыт-ная хвароба каўтун, і на самым цёмі вырас валася-ны гузак-клубочак. Па гэтым каўтуне і пацэліу вінзаводаўскі Ератнік. І ўсчалася неміласэрная бойка. Яны грызліся, драпаліся, выломлівалі клю-чицы, душылі адзін аднаго... Лямант, віскат, крык, скавытанне, рык стаяў на ўвесь мікрараён. Толькі абачлівыя людзі не спяшаюцца на дапамогу каму б там ні было.

Вынік бойкі быў вырашаны дзякуючы такой драбязе, як кашаль. Кальварыйскі Ератнік спачат-ку адчуў лёгкае пяршэнне, а потым забухаў так, як ніколі не кашляў. Яго ўласная кроў пацякла праз вушки, а са страўніка праз рот вырвалася кроў зака-таванай дзяячыны. Вінзаводаўскі Ератнік не раз-

губіўся, ён адбегся пад краму «Лакі і фарбы» і тут жа вярнуўся з пустым бітонам з-пад нітраэмалі. Гэтым бітонам ён і пачаў біць-дабіваць недарэку. Разбіў кальварыйскага Ератніка на смярдзючы прах. З гурбы таго тла вінзаводаўскі Ератнік выграб скураны нагрудны капшук і, засунуўшы яго ў кішэню, пашыбаваў рабаваць капліцу, у якой больш за паўгода туляўся калега.

12.08.1994

10 — Русалка

Ён любіў дзён дзесяць адпачыць зімою. З'ехаць за горад, у які санаторый ці дом творчасці, каб удосталь пахадзіць па заснежаным лесе: нішто так не супакойвае, як ільдзістага паветра ў сосновым бары.

Дом творчасці літаратараў «Іслач» мужчына не вельмі каб і любіў, але ў іншыя дамы адпачынку і санаторый на той час ці то зусім пущёвак не было, ці кошты і тэрміны не задавальнялі.

Вось і давялося з усіх кепскасцяў выбіраць найменшую. Выбраўся невялічкі нумар на другім паверсе з гаўбцом, душам і лядоўняю. Каб канчаткова не зайсціся ад ільдзістага паветра, мужчына прыхапіў з дома электрычны камін. Цяпло, угуль-насць і добры стол (а кармілі на «Іслачы» проста і дастаткова) рабілі адпачынак прыемным і пустым, як лёгкі ліпеньскі ветрык.

Мужчына, абўшы валёнкі з высокімі халівамі, цэлымі днямі гуляў у сосновым бары, а ўвечары, перад сном, падоўту, ажно за поўнач, чытаў. Ніякіх іншых задавальненняў ён не шукаў, і маладую прастытутку, што ў першы вечар паспрабавала навязаць эратычныя паслугі, адаслаў ні з чым.

Вось так павольна і прамінула палова тэрміну, так бы прайшла і другая палова, каб не адна неверагодная акалічнасць...

Як і заўсёды пасля сняданку, мужчына выйшаў на шпацыр. Ён абмінуў будынак дома творчасці, які быў стылізаваны пад сярэднявечны замак, і сцежкаю, пратаптанай у глыбокім снезе, спусціўся да рэчкі. Сцежка, вывеўшы да кладкі, вілася на другі бок і знікала ў чорным яловым лесе. Мужчына не стаў пераходзіць рэчку. Ён паставаў каля кладкі, паслушаў пераліўнае вуркатанне вады і шархаценне сухога чароту. Чыстая крынічная рэчачка плыла ў ледзяных карунках. І так яна была ўся прыбраная ў сумёты і лёд, што міжволі згадваўся строй нявесты-каралеўны. Мужчына ж — зацяты халасцяк — страшэнна не любіў вяльельныя рытуалы, а таму паспяшаўся ад рэчкі ў бок завоіны.

Завоіна была старая, зарослая па берагах чаротам і трыснягом, а пасярэдзіне шапаткога зарасніку ляжала круглая і гладкая, як люстэрка, азярынка. Мужчына прашараҳцеў, прадзёрся праз сухі і ломкі чарот і выйшаў на люстранны круг. Пад ягонымі чорнымі валёнкамі ляжаў паўметровы слой празрыстага лёду. Пад ільдом мужчына разглядзеў доўгія касмылі цёмна-зялёнаага ды ёдзістага багавіння, за якімі хаваліся сонныя жабкі. Мужчына прайшоў да сярэдзіны завоіны і спыніўся. Ён спыніўся так рэзка, нібыта пачуў удар травеньска-га перуна...

Пад ільдом, на смарагдавай купіне водарасцяў, ляжала жаночая рука. Вочы самі слізганулі па руцэ да пляча, па шыі і спыніліся на мярцвяна-белым твары. Русалка, што ляжала ў вадзе пад паўметровым ільдом, паварушыла вуснамі, нібыта прамармытала ў сне нешта няўцямна-таемнае.

Разгублены мужчына пачаў медзведзекавата адступаць на край ледзянога круга. Ягоны пагляд быў прыкуты да мёртвага жаночага твару. Мужчына хацеў быў павярнуцца і кінуцца бегчы ад праклятай завоіны, і тут мёртвыя вочы расплю-

шчыліся, і з-пад вады, з-пад лёду, зірнуў такі сцюдзёны блакіт, што палахлівае адступленне было спынена.

Русалчыны вусны варушыліся. Як мужчына зразумеў, што палонніца моліць яго аб вызваленні, ён не ведаў і не здагадваўся. Ён адчуў, што трэба праламаць, прабіць лёд і вызваліць паланённую Русалку.

Праз імгненне мужчына ляцеў у бок дома творчасці, дзе на аўтапляцоўцы зламаў замок на пажарным шчыце, каб, зняўшы з крукоў цяжкі, падарбаваны ў крывяны колер лом, вярнуцца на звойну са зброяй.

Лёд быў як камень. Вострыя аскепкі пырскалі ва ўсе бакі і секлі чарот. Мужчына ўзмакрэў і скінуў шапку з курткаю. Праз колькі хвілін ён ужо быў з аголеным торсам. Над бліскучымі ад поту плячыма ўздымалася пара. Нарэшце лом прабіў лёд, але ў тое ж імгненне ён выслізнуў з потных рук і знік у водарасцях.

Мужчына ўзняў очы да неба, нібыта яно магло вярнуць страчанае. Можна не сумнявацца: неба не пачула мужчыны. А вось Русалка, вядома ж, дапамагла. Яна злавіла лом у муле і прасунула яго ў маленьку палонку. Мужчына змог працаваць далей і выдзеўб такую вялікую палонку, што можна было б купацца ўдзесяцярых.

Расчырванелы, разагрэты работаю мужчына чарпануў прыгаршчай вады з лёдам і апаласнуў твар. Вада падалася яму летняй, цёплай, нібыта ў жніўні на плыткаводдзі. Мужчына хацеў быў яшчэ чарпануць вады, каб упэўніцца ў яе цеплыні і абмыць успатнелыя плечы, але адхапіў руку. У палонцы заварушылася, закіпела, запералівалася незлічоная колькасць рыбін. Яны прыплылі да паветра. Залацістабокія карасі кішма кішэлі ў прасечанай адтуліне. Яны так танчылі і падскоквалі, што некаторыя апынуліся на лёдзе. Мужчына паскідаў

іх назад. Карасі сышлі з палонкі гэтаксама нечакана, як з'явіліся. Вада супакоілася і зацягнулася ледзянай шугою.

Мужчына, адчуўшы холад, ахінуўся курткаю. Ён чакаў, і недарма: з глыбіні завоіны ўсплыла Русалка. Спачатку на паверхні з'явіўся яе правільнны, як рымская маска, твар. Русалка выцерла яго далонню і праз пальцы зірнула на выратавальніка. Той не вытрымаў пагляду і адышоўся на колькі кроکаў. Русалка лёгка ўзнялася і села на край палонкі. У яе былі ядвабныя зеленавата-русыя валасы, бялютка-блакітнае аголенае цела і — што больш за ўсё здзівіла мужчыну — стройныя доўгія ногі. Русалка пачала біць імі па вадзе, пускаючы вееры пырскай.

— Ты, напэўна, змерз, — загаварыла яна пералівістым голасам. — Хадзі да мяне, мой выратавальнік, я цябе прытулю і абагрэю. У мяне такія гарачыя, палымяныя, пякельныя абдымкі. Ніякі мароз, ніякая сцюжа-завіруха не страшныя, калі ты будзеш са мною. Хадзі, хадзі бліжэй. Не бойся мяне!

— А чаму ты апынулася пад лёдам? — у пытанні прагучалі ноткі недаверу.

— Стамілася і заснула, а мароз накрыў лёдам завоіну. Без паветра я нік не магла прачнуща. Сілы не было. Толькі дзякуючы тваёй кемлівасці, твайму спачуванню і чуласці я вярнулася да жыцця. Каб не ты — уся завоіна вымерзла б да самага дна. Але цяпер небяспека мінулася, і настаў час пяшчоты і ўдзячнасці.

Русалка ўзнялася на лёд і адкрылася перад мужчынам усёй сваёй недараўальнай прыга-жосцю. Мужчына пакорліва дазволіў абняць і пачалаваць сябе.

— Пойдзем са мною, мой любы выратавальнік. Я пакажу табе свой дом.

На лёд упала мужчынская куртка.

— Не трэба тут, я ненавіджу завоіны. — Русалка паспрабавала выбрацца з дужых мужчынскіх рук. — Ну не трэба...

Мужчына не слухаў Русалку. Ён паваліў яе на лёд. Каленямі рассунуў сцёгны і па-жывёльnamу рэзка заштурхнуў чэлес у похву. Русалка закрычала. Яе ногі ўзляцелі ўгору. Торс мужчыны заторгаўся ў вар'яцкім рытме. Выкід спермы ўсцешыў і яго і яе. Мужчына паспрабаваў выняць чэлес з Русалчынай похвы, але не змог. Похвенныя губы шчыльна абхапілі чэлес ніжэй галоўкі і не выпускалі. Мужчына ўпёрся далонямі ў лёд і паспрабаваў узніцца над Русалкаю. І ў гэтае імгнение яе доўгія пальцы пабеглі па ягоных рабрынах пад пахі. Дрыготка і курчы перакасабочылі мужчыну. Рукі ягоныя прымерзлі да лёду, як і калені. А чэлес моцна трымала Русалчына похва. Адна рука гэтай драпежнай жорсткай істоты ўпіналася яму ў падбароддзе з такой сілаю, што, здавалася, вось-вось хруснуць шыйныя пазванкі, а пальцы другой Русалчынай рукі закаштывалі мужчыну да смерці.

Яго знайшлі дзеці, што прыбеглі на завоіну гуляць у шайбу. Яны страшэнна перапужаліся, пабачыўши на краі палонкі голага скурчанага нежывога чалавека з выскаленымі зубамі.

Дырэктар дома творчасці «Іслач» пасля гэтага здарэння не стамляўся паўтараць сваім і чужым дзецям, што купанне ў палонцы да дабра не давядзе.

Пра Русалку ніхто не думай.

18.08.1994

11 — Цнатлівазнішчальнік

Цнатлівазнішчальнік быў не ў маладым веку. Што раней дасягалася за кошт прыгажосці, імпэту, няўрымслівасці, цяперака бралася досведам, гравішыма, лагоднасцю і пяшчотаю.

Аб'екты для сваёй любові Цнатлівазнішчальнік знаходзіў у танных маладзёвых кавярнях, дзе гучала пуставатая музыка, дзе не прадаваліся моцныя напоі і бэзавы колер цыгарэтавага дыму афарбоўваў прастору. Вось у такіх месцах Цнатлівазнішчальнік і замаўляў сабе каву з напарстачкам лікёру. Тое самае ён прапаноўваў пакаштаваць і дзяўчынцы. Калі пачастунак прымаўся, тады ўжо і абміркоўвалася наступная сустрэча, якая праходзіла ў дарослы� рэстаране, дзе замест лікёру замаўляўся ром. Пасля ружаватых плямінак, што ўспыхвалі ад рому на дзявочых шчочках, Цнатлівазнішчальнік распачынаў найважнейшую частку размовы — угаворваў на ведаць утульную кватэру. Пропаноўвалася ўсё-усё: цукеркі, мармелады, пасціла, цестачкі, мусы, кактэйлі, шампанскіе, пярсцёнкі, завушніцы, ланцужкі, крыжыкі з Хрыстом і медальёны з Божай Маці, залатыя манеты, каштоўныя камяні, ну і гроши, вядома. Большасць цнатлівых дзяўчат выбіралі чамусьці гроши. Пэўна, ім падабалася самім траціць іх, як Цнатлівазнішчальніку падабалася глядзець на жаночы твар у першае імгненне пасля дэфларацыі.

Кватэра Цнатлівазнішчальніка ўвабрала ў сябе водар кандытэрый, фіялетавую карункавасць крамы, дзе гандлююць лялькамі, і строгасць найлепшай аптэкі. Дзяўчата пачуваліся там выдатна. Іх цалкам задавальняла ціхая музыка і размова з Цнатлівазнішчальнікам, станістым сівым мужчынам, падобным да справядлівага дырэктара гімназіі, які ўсё ведае, усё разумее і ўсім сэрцам хоча дзімагчы, параіць і... навучыць.

У пэўнай ступені Цнатлівазнішчальнік з'яўляўся не толькі выдатным артыстам, ён быў геніем першага палавога акта. Асабліва ягоны талент іскрыўся ў доўгіх маналогах пра няўдалыя спробы ўваходаў у інтymнае жыццё. Ён не шкадаваў бруд-

най зялёнай фарбы, калі апісваў сутарэнні, са сціжмаю вошай. Прапаленая цыгарэтамі матрацы, недапалкі ў кансероўках, чэлесы з язвамі і струпамі, похвы з гноем, шанкры, пранцы, гвалт і нават кроў — усё ў ягоных аповедах мела брудна-зялёны колер. А потым пераликане дзяўчо трэба было вярнуць да пурпуровых радасцяў жыцця. І дзеля гэтага Цнатлівазнішчальнік выкарыстоўваў вялікі альбом, поўны каляровых панарамных горных краявідаў. Ён спрабаваў шмат якія варыянты, але спыніўся на кнізе, прысвечанай Альпам. Пакуль цнатлівая дзяўчына перагортвала бліскучыя старонкі, Цнатлівазнішчальнік ужо разбіраў ложак з ружовымі прасцінамі.

І вось 1111-я цнатлівіца адклала альбом, і ён прапанаваў ёй прагулянца ў лазенку, каб увайсці ў новае дарослае жыццё чыстай і свежай. Дзяўчына вымылася з шампунем, вяхоткаю і мылом. Яна вярнулася ў пакой, загорнутая ў вялікі белы ручнік. Вільготныя пасмы доўгіх чорных валасоў рассыпаліся па ружовай прасціні. Святло прыгасла. Дзяўчына адчула на сабе цела Цнатлівазнішчальніка і прашаптала:

— Я не хачу страчваць адзнаку дзявоцкасці...
Пачакай... Не трэба...

— Не хвалойся, — быў шэпт у адказ, — можна ўсё зрабіць так, што твая вагіна застанецца некранутай.

— А як жа тады будзем рабіць гэта?

— Стань на калені, схіліся, абапірайся на локці, прагні спіну, уздымі як мага вышэй клубы, рассунь крыху шырэй ногі...

Выконваць нашаптаныя парады дапамагалі пяшчотныя рукі Цнатлівазнішчальніка.

— Так становяцца самкі, так робяць жывёлы, я не хачу рабіць так, як жывёлы! — у дзявочым голасе былі слёзы.

— Ты памыляешся, якраз жывёлы такога і не

робяць. Ты ж сама пажадала займацца гульнямі так, каб не страціць дзяячай адзнакі. І я раблю ўсё, каб табе было прыемна і ты не згубіла цноты. А цяпер, чуеш, я змазваю твае весніцы алеем.

— Даруй, толькі я не хачу, каб ты зайшоў праз чорны ход. Я кладуся на спіну. — Дзяўчына паспрабавала прыўстаць, але адчула на лапатках цяжкую далонь Цнатлівазнішчальніка.

— Стой так, як стаіш!

Дзяўчына пачула, што да яе гарачай, распаленай пяшчотаю вульвы ўшчытную наблізіўся ўзбуджаны чэлес Цнатлівазнішчальніка. Яна паспрабавала папаўзі наперад, але чэлес слізгануў, як бы наўздагон, і глыбока зайшоў у напружанае цела. Цяжкі ўздых вырваўся з дзяячага горла. У вачах у Цнатлівазнішчальніка іскрыўся прахалодны бляск, які часцяком сустракаецца ў спрактыкаўных хірургаў.

Па ўсім ён даў самому сабе слова гонару — больш ніколі не сустракацца з дзяўчынай, якую запісаў пад 1111-м нумарам. Слова сваё Цнатлівазнішчальнік стрымаў, а гэта ў інтymных справах істотна.

29.08.1994

12 — Маладажон

Маладажон апусціўся ў метро, дзе і сустрэў свайго знаёмага.

— Ведаеш, я ажаніўся! — пачуў знаёмы замест прывітання.

— Першы раз чую. — Знаёмы таксама не стаў вітацца.

— А здагадваешся, хто мая жонка?

— Не... Ніводнай думкі на гэты конт.

— Янá! — з'едліва заўсміхаўся Маладажон.

— Янá? — знаёмы відавочна не верыў Маладажону. — Быць не можа.

— На, паглядзі на вясельныя здымачкі. — Маладажон выцягнуў з партманеткі пачак полароідных здымкаў.

— А нашто ты гэта ўтварыў, можаш растлумачыць? — пытанне патанула ў грукаце электрычкі.

Вакол суразмоўцаў замітусіліся пасажыры.

— Канешне! — маладажон нахіліўся да знаёмага і закрычаў у самае вуха: — Каб разам ляжаць дома на канапе — раз; каб яна вуснамі лашчыла мой песцік — два; і каб нас ніхто не мог папракнучыць — тры!

Пачу́шы крыкі, пасажыры пачалі азірацца.

Знаёмы пачырванеў і паспяшаўся развітацца.

Маладажон рагатнou наўздагон яму і даў нырца ў чарговую электрычку.

02.09.1994

13 — Тэлефоннік-1

Жанчына ўздыхнула і пачала набіраць нумар свайго кахранка.

— Я прыеду, — пачуў ён.

— Чакай-чакай, калі зараз, дык я цябе прашу: не трэба. — Па ўсім адчуvalася кахранкава разгубленасць.

— Чаму? — пытанне было каменнае.

— Таму, што ты павінна даглядаць сям'ю, мужа, сына. — Кахранак выслізнуў з-пад пытання, нібыта вуж з-пад калодкі.

— Яны дагледжаныя, не хвалойся...

— А я не хвалюся. Чаго я павінен хвалявацца за тваіх сына з мужам? Я проста кажу: ты павінна іх даглядаць.

— А мне вось не хочацца іх глядзець, мне хочацца забраць у цябе кнігу.

— Ах, дык ты збіралася прыехаць дзеля кнігі? А я падумаў, дзеля іншага.

— Дзеля чаго? — зашчоўкнула лагічную пастку жанчына.

— Ну дзеля... — каханак вагаўся, — дзеля кубачка кавы...

— Раней прапаноўвалася значна большае.

— Прабач, я заняты... І сапраўды, нашто дзеля макулатуры цэлых паўгадзіны трэсціся ў халодным трамвайбусе?

— Гэта мой час. І мне зусім не шкада патраціць яго на дарогу, люблю падарожжы...

Гэтым часам да вулічнага таксафона наблізіўся мажны Тэлефоннік. Ён зняў слухаўку і, не набіраючы лічбаў, апынуўся ў размове каханкаў.

— Позна, і надвор’е для падарожжаў не вельмі зручнае. Ты толькі паглядзі, які на вуліцы дождж!

Тэлефоннік яшчэ ніжэй апусціў на твар капюшон зялёнага плашча.

— У мяне ёсьць выдатны парасон.

— Я не могу сягоння прымаць гасцей... — Каханак шукаў і не мог знайсці выйсця з уласнага сказа, пакуль не прыдумалася чарговае глупства. — У мяне не прыбрана...

— А я не буду глядзець. Урэшце, я ж не госця.

— Ну добра-добра, ты не госця, ты наведніца, а я не могу прымаць наведнікаў у непрыбранай кватэры, — нерваваўся каханак.

— Ну якая ж я наведніца? Пасля ўсяго, што паміж намі было, ты называеш мяне наведніцай?

— Сапраўды! — у размову ўвайшоў Тэлефоннік. — Чаму гэта ты сваю каханку называеш наведніцай?

— Вось і выдатна, будзем гаварыць утраіх, — сказаў мужчына.

Тэлефоннік зразумеў, што, хочучы дапамагчы жанчыне і зрабіць рыцарскі крок, ён дапамог мужчыну пазбавіцца ад надакучлівай каханкі.

— І даўно вы нас слухаеце? — асцярожна пацікавілася яна.

— Даўно! — пераканаўча адсек Тэлефоннік.

— Сынок, павесь слухаўку, — раптам пайшоў у наступ кахранак.

— Сыно-о-ок?.. Ты, смярдзючы чарвяк, ты хоць ведаеш, хто я такі? У майм целе 111 кіляў жывой вагі, і мне пляваць, прыбрана ў твайм берлагу ці на-срана. Я зараз прыеду і прыбяру цябе ў апошнюю дарогу. Вось так, слімак. Ты нават кахранкі сваёй байшся, вырадак! — Тэлефоннік плюнуў на слухаўку.

Гук пляўка апёк кахранкам вушы.

— Калі вы не вешаецце трубку, яе павешу я...

За гэтымі словамі жанчыны прагучала дрыготкая просьба кахранка:

— Люба, я зараз ператэлефаную...

Тэлефоннік павесіў слухаўку, сціснуў кулак і трапна ўдарыў па апараце. З аптымістычным звонам пасыпаліся старыя, расейскія, эсэсраўскія, двухкапеечныя манеткі. Тэлефоннік выграб іх з апарату і сышоў у дажджысты надвячорак з руплівой думкаю, што трэба тэрмінова ўводзіць па ўсёй дзяржаве беларускія тэлефонныя карткі.

22.10.1994

14 — Жартайнік

Жартайнік пасля вялікай п'янкі на хаўтурах пачаў маліцца смуродным ротам. Ён так доўга, за-драўши галаву, звяртаўся да Бога, што той не вытываў, высунуўся з-за аблокаў і сказаў:

— Акрамя сілаў нябесных, ёсць сілы зямныя і падземныя, ім таксама не зашкодзіць тваё шанаванне і твай малітва.

Жартайнік пакрыўдзіўся на Бога і пайшоў спаць.

Яму прысніўся сон: нібыта ён угаворвае Прастыутку пайсці маркітавацца за 50 талераў, а тая нахабна патрабуе 100.

Не захацеўшы развітаца з сотняю, Жартаўнік прачнуўся, але імгненна зноў заплюшчыў вочы і закрычаў:

— На твае 100 талераў, і хутчэй пайшилі ў ложак!

У наступную ноч Жартаўніку прысніўся сон, у якім ён намаркітаваўся з Прастытуткай і захварэў на пранцы.

Раніцай Жартаўнік пайшоў у аптэку, дзе назапасіў кандомаў.

З таго часу ён пачаў спаць, заправіўшы чэлес у кандом.

З-за гэтага Жартаўнік захварэў на нетрыманне мачы, але не пакінуў хадзіць да жанчыны ветраных паводзінаў.

Аднойчы ў Прастытуткі Жартаўнік намаркітаваўся да непрытомнасці і заснуў. А сон быў такі: нібыта прыйшоў ён да Прастытуткі, а яна гаворыць:

— Нельга маркітавацца з поўным сікуновым пухіром. Вазьмі пад ложкам гаршчок і хуценька зрабі малую патрэбу.

Жартаўнік паслухаўся парады і нарабіў у ложак.

Прахапіўшыся, ён памяняў прасціны, зноўку намаркітаваўся да бяспамяцтва і заснуў. А сон быў другі: нібыта Прастытутка запрапанавала зрабіць у гаршчок, а Жартаўнік сказаў:

— Цяпер ні ты мяне не падманеш, ні я не падмануся, бо пайду на вуліцу і спраўлю патрэбы ў прыбіральні.

Жартаўнік аблегчыўся ў прыбіральні, толькі зноў забыў прачнуцца і адпаведна запаскудзіў ложак.

Пасля змены прасцін балбатлівая Прастытутка спыталася:

— Як цябе пакахаць?

— Моўчкі! — зазлаваў Жартаўнік і распачаў маркітаванне.

Яны намаркітаваліся да самазабыцця і заснулі.

На золку Жартаўнік спытаў у юрлівай Прастытуткі:

— Што зробім спачатку: паснедаем ці?..

— Што заўгодна, дарагі, — адказала яна і соладка пазяхнула, — толькі сняданку няма.

Жартаўніку давялося паснедаць дома.

Падмацаваўшыся, Жартаўнік паклікаў Слугу і загадаў:

— Знайдзі мне для забаўкі дзвюх сакаўных трывцацігадовых кабетак!

— Добра, — адказаў той, — але як раптам не знайду, дык прывяду адну шасцідзесяцігадовую.

— Не трэба. — Жартаўнік махнуў рукою і пайшоў у жончыну спачывальню.

— У гэтую ноч я бачыла цябе ў сваім сне! — усклікнула тая, пабачыўшы мужа.

— Не можа быць! — здзівіўся Жартаўнік, — як раз усю гэтую ноч я прабыў у Прастытуткі.

— А як яна цяпер жыве? — асцярожна запыталася Жонка.

— Цяпер яна жыве добра, бо на мінулым тыдні пахавала Мужа.

Пасля размовы з Жонкаю Жартаўнік выправіўся разам з Суседам на шпацыр.

— Я з тваёй Жонкай маркітаваўся ў гэтую ноч, — паведаміў Сусед падчас шпацыру.

— Божа! — Жартаўнік ускінуў рукі да неба, але ўспомніў апошнюю размову з Богам, і рукі апусціліся. — Мне гэты занятак наканаваў злы лёс, а табе хто?

Сусед прамаўчаў.

Жартаўнік жа, заўважыўшы чорную курыцу, уголос зазначыў:

— У гэтай курыцы памёр певень.

Сусед узрадаваўся, што размова пацякла ў іншым накірунку, і ўсклікнуў:

— А вунь Кастрат размаўляе з Жанчынаю...

— Гэта ягоная Жонка? — запытаўся Жартаўнік.

— Кастрат не можа мець Жонкі, — паведаміў Сусед.

— Ясна, гэты Кастрат размаўляе з Дачкой...

Пасля гэтых слоў тэма Кастрата страціла для Жартаўніка цікавасць, яго захапіла тэма Сына-юнака.

— Гвалтаўнік зганьбіў у лазні майго Сына, — шэптам паведаміў Суседу Жартаўнік.

— І што далей?

— Я падаў скаргу ў суд і паклікаў у сведкі Масажыста. Усё рабілася законна, але Гвалтаўнік зрабіў заяву ў судзе: маўляў, такі дробны нячысцік, як Масажыст, не можа залічвацца ў праўдзівых сведкі. Тады я раз'юшыўся і закрычаў: «Каб ты, смярдзючы пацук, гвалціў майго Сына-юнака на вачах у Бога, я паклікаў бы ў сведкі Бога; але ты зладзейнічаў у лазні, і я паклікаў Масажыста».

— А з майм Сынам-юнаком здарылася іншая гісторыя, — распачаў Сусед. — Яго пакахалі дзве жанчыны: адна са смуродным дыханнем, а другая з такой самаю скураю. І калі адна з іх казала: «Пашалуй мяне!», а другая прапаноўвала: «Абдымі мяне!» — Сын уцякаў з крыкам: «Я не могу выбраць лепшае з найлепшага!»

— Не бядуй, — падбадзёрыў Суседа Жартаўнік. — У тваёй гісторыі выдатны канец, а ў маёй не... Пазаўчора ўночы мой Сын палез пад коўдру да сваёй Бабулі, маёй Маці. За гэта я збіў яго на горкі яблык. А ён, гад печаны, пакрыўдзіўся і сказаў: «Колькі разоў ты залазіў пад коўдру да маёй Маці, і я цябе ні разу не папракнуў; а варты мне было паспрабаваць залезіці да тваёй, як ты пачаў біцца».

Пакуль Жартаўнік і Сусед шпацыравалі па вуліцах роднага мястэчка Філагелос, Жартаўнікова Жонка адчула прыцягненне да прыгожага і дужага Слугі. Схаваўшы твар пад маскаю, яна пачала флірт. Слуга не разгубіўся і залез да яе пад спадніцу...

Тым часам Сусед распавёў наступнью гісторыю пра Сына-юнака:

— Аднойчы праз замочную шчыліну я ўбачыў, як да майго Сына прыйшлі дзве старыя шасцідзесяцігадовыя жанчыны. Сын сказаў ім: «Пакуль з адной я буду маркітавацца, другая можа выпіць віна». Віно было сапраўды добрае і, вядома, бацькава.

Але старыя юрлівяя стварэнні закрычалі ў адзін голас: «Я не хачу віна!»

На гэты момант Жартаўнік з Суседам праходзілі паўз лазню. Жартаўнік, пабачыўшы праз адчыненае акно, як Масажыст расцірае алеем Прастыгутку, сказаў:

— Калі ты, Масажыст, так клапоцішся пра вонкавае ablічча Прастыгуткі, дык, глядзі, не парушёй сярэдзіну.

І тут да акна падбег Вырадак, які звярнуўся да Прастыгуткі:

— Я так марыў пабачыць цябе аголенай!

На гэта быў адказ:

— А я хацела, каб ты, Вырадак, аслеп.

Пасля гэткіх зняважлівых слоў Масажыст шчыльна зачыніў акно і зашмаргнуў фіранкі.

А Жартаўнік з Суседам пасмяяліся з Вырадка і пайшлі ў карчму, дзе нажлукціліся гарэлкі.

Вярнуўшыся дамоў, Жартаўнік спаткаў Слугу, які належным чынам усміхнуўся і прашаптаў:

— Сышоўся я тут на маркітаванне з адной Маскаю, а пад спадніцай у яе знайшлася вашая Жонка.

— Як у казцы, — уздыхнуў Жартаўнік, — знайшоў тое, чаго не шукаў.

Са спачывальні выйшла Жартаўнікова Жонка.

— Чаму ты мяне не любіш? — смуродлівым пасля п'янкі ротам запытаўся Жартаўнік.

— Таму што ты мяне любіш! — адказала яна.

Жартаўнік пайшоў у ложак.

Уночы яму зрабілася кепска з сэрцам.

Жартаўнікова Жонка сказала:

— Калі з табою здарыцца непапраўнае, я таксама жыць не буду. Я задаўлюся!

— Зрабі гэта зараз, — прашаптая ледзь жывы Жартаўнік.

На золку Жонка памерла.

Жартаўнік вырашыў не закопваць і не паліць жончынага цела, а аддаць нябожчыцу Бальзаміроўшчыку.

Праз пэўны час Жартаўнік запатрабаваў вярнуць яму жончына цела.

У Бальзаміроўшчыку было шмат замоваў і, адпаведна, нябожчыкаў. Таму ён даручыў пошуку патрэбнага цела свайму памочніку Вырадку.

— А ці не было ў вашай Жонкі асаблівай прыкметы? — спытаў Вырадак.

— Была, — адказаў Жартаўнік, — мая Жонка ўвесь час кашляла.

Атрымаўшы забальзамаванае цела і змясціўшы яго ў сямейнай капліцы на філагелоскіх могілках, Жартаўнік зарганізаў шыкоўныя хаўтуры.

Выпадковы Чалавек, які праходзіў паўз застаўлены сталамі двор, спытаў у Жартаўніка:

— Хто ж гэта знайшоў супакаенне?

— Гэта я нарэшце, пасля Жончынага скону, займеў супакаенне, — зусім спакойна паведаміў Жартаўнік.

12.11.1994

15 — Спадарожніца

Мужчына зайшоў у двухмясцовае купэ.

За столікам, каля акна, сядзела Спадарожніца.

— Добры вечар, шаноўная, — далікатна прывітаўся мужчына, але голасу Спадарожніцы не пачуў.

Яна адлучана, нібыта ў наркатычным трансе, пазірала на асветленую неонам перонную талакнечу.

Мужчына палічыў за лепшае сысці ў тамбур і выпаліць запар, але праз муштук, ажно тры цыгарэты.

Тым часам цягнік выехаў з горада і ў лясной цямрэчы набраў крэйсерскую хуткасць.

Калі мужчына вярнуўся ў купэ, Спадарожніца заставалася ў тым самым безуважным стане і неадрыўна глядзела ў чорную шыбу.

Мужчына скінуў чаравікі і, бліснуўшы белымі шкарпэткамі, ускочыў на верхнюю паліцу.

Спадарожніца дастала з валікі папяровую сурвэту і выцерла вішнёвую памаду з поўных вуснаў.

Мужчына паспрабаваў быў чытаць газету «Свабода», але галаву запоўнілі гуллівыя думкі пра жанчыну. «Свабода» легла на сятчатую палічку.

Жанчына пачала акуратна адлепліваць доўгія накладныя веі.

Мужчынская кроў адлілася ад скроняў і прыцякла ў міжножжа. Вагон пагойдваўся, колы памяркоўна грукаталі, цягнік працінаў цемру.

Мужчына стаўся, напружыўся, напяўся...

Спадарожніца зняла парык, сцягнула праз галаву швэдар, адшпіліла пратэз правай рукі і паклала яго на столік.

Мужчынская кроў адцякла ад паходіння і прылілася да сэрца. Ціск павялічыўся. Мужчына цяжка ўздыхнуў шырокая разяўленым ротам.

Спадарожніца запусціла жывую руку пад шаўковы станік, і побач з пратэзам легла пластыкавая, каламутна-бялёсая, нібыта выплаўленая з густога мужчынскага насення, гладкая цыцка.

Мужчына ўшчыкнуў сябе за сцягно, але муляж не знік.

Спадарожніца завярнула спадніцу і аддзяліла ад нагі кавалак сцягна, калена, лытку і ступак у каштанаўым чаравіку.

«Дзякую Богу, што нагу на стол не паклала!» — падумаў Мужчына.

Працэс распранання і разбірання працягваўся: у адну складаную пластыковую шклянку леглі штучныя іклы, а ў другую апусцілася блакітнае вока.

Нарэшце, тое невялікае, што засталося ад Спадарожніцы, загарнулася ў прасціну, сцішылася і супакоілася.

Мужчына абмацаў сваё таемнае месца, дзе не-каі паўставаў чэлес, і горача зашаптаў:

— У мяне выдатны бельгійскі вібратарап, ён лепшы за сапраўдны мужчынскі орган. Ніводная з маіх шматлікіх сябровак не выказала нават ценю незадаволенасці. Мой вібратарап упырсквае ў якасці спермы цёплую саланаватую ваду...

Больш за гадзіну Мужчына спрабаваў бельгійскім вібраторам спакусіць Спадарожніцу, але марна.

Перад сном яна заўсёды здымает слыхавы аппарат.

13.12.1994

16 — Попік

У Попіковых жылах цякла нярусская кроў. Ён пेражываў, хаця ў пашпарце стаяла даволі праваслаўная нацыянальнасць — беларус.

«Але ж не рускі, — сумневы тачылі Попіку душу. — Не вялікі і не абраны. Так, драбяза, смецце, адным словам. І ўсё ж любімы, блізкі, родны! Але ж меншы, драбнейшы, другасны. І чаму беларус? Быў бы рускі, і не было б праблемаў. Ці тое толькі здаецца? Праблемы ж і ў рускага ёсць».

Попік чакаў гасцей, набліжаўся запознены праваслаўны Новы год, і ён збіраў на стол пачостку.

«Чарачкі, талерачкі, ножычки, відэльцы, келіхі і сурвэтачкі, сурвэткі, сурвэтулечкі. — Попік прытанцоўваў вакол святочнага стала. — Вінегрэт — гэта добра з гарэлкаю. Вінаград пойдзе з добрым віном...»

Тым часам у варэльні завіхалася Попіка жонка, звычайная руская жанчына з круглым тварам і носам-бульбінай. Яна засоўвала ў духоўку пірог з курынымі трыбуhamі — так званую няню.

«Ці прапячэцца няння? Ці не затоўста наклада бульбяное пюрэ? Бульбяны пірог — заўсёды загадка. Пррапячэцца? Не пррапячэцца? Галоўнае, што мы пррапякліся, што саспелі і вярнуліся ва ўлонне нашай царквы. Хоць апірышча знайшлося, і Попік мой — дупік мой — уладкаваўся ў епархію друксакратаром. Гэта, як ні круці, галоўная падзея ў мінульым годзе. Не забыць бы за сталом сказать што-небудзь у гонар праваслаўя... У, чорт кульгавы лысы!»

Запалка апякла пальцы.

Духоўка ўздыхнула і загула. А Попік скончыў сервіраванне і ўладкаваўся адпачыць на галандской канапе.

Попіка жонка праз тоўстае шкло палюбавала-ся на няню, што займала пачэснае месца на блакітной блясе, скінула фартух, апаласнула рукі і, зышоўшы ў залу, прысела да мужа на канапу.

— Стол накрыты, — даў спраўаздачу рэдкабароды Попік і заплюшчыў ялейныя вочки.

— А ты лысееш, — стомленая інтанацыя надала жончыным словам безапеляцыйнасці.

«Лысею, старэю, марнею. — Попік маўчаў і не адплюшчваў вачэй. — Не маладзею... Толькі ўсё адно на 9,5 гадоў нарадзіўся пазней за некаторых рускіх бульбаносак. І не гавару гэтага на свята, а мог бы. Вакол кожнага рускага стаяць 80 % ворагаў, і гэта ворагі з афіцыйнай статыстыкі. А колькі іх на самай справе? 101 %?»

Попік пагладзіў свой светлы чубок.

Званок заспеў сям'ю на брунатнай канапе.

— Заходзьце, калі ласка, мае дарагія, — гасцінна запрасіла гаспадыня губатага госця і ягоную шыракаротую жонку.

Попік зняў са сцяны паляйунічую дубальтоўку, патрос у паветры і наставіў рулю на гасцей:

— Узбройваюся! Адны ўзбагачаюцца, другія ўзбройваюцца...

— Ухваляю! — госць паправіў грабенъчыкам наплоеных брыялінам касмылі.

— Чэчэнцы ўзбройваюцца, таджыкі ўзбройваюцца, татары ўзбройваюцца... А чаму мы — рускія — не павінны тримаць у доме зброю? — Попік працягнуў мілітарысцкую тэму і пасля першай чаркі. Асаблівы націск рабіўся на злучэнне «мы — рускія», хоць у пакоі прысутнічала толькі адна руская жанчына, госці ж належалі да габрэйскай нацыі.

— Правільна, дубальтоўка нікому не зашкодзіць, — падтрымаў ідэю ўзбраення прадстаўнік старажытнага народа і ablizaў ліловым языком блакітнае падбароддзе. — Мусульмане наважыліся ў трэцім тысячагоддзі кіраваць светам, а гэтага варварства дапускаць нельга. Я не жыдоўскі артадокс і вышэй за ўсе рэлігіі стаўлю рускую праваслаўную царкву, але ісламісты — ворагі цывілізацыі. Дарэчы, я з жонкаю нядайна пахрысціўся. І ўсё дзякуючы вам, шаноўныя гаспадары.

Гаспадыня манерна заўсміхалася.

«Габрэй, жыд, юда ліслівы, — у думках зласліўнічаў Попік. — Ну чаму даброты так няроўна нахрайваюцца, наразаюцца, накрышваюцца? Чаму габрэй абранны Богам народ? Чаму ён пазначыў любою іх — насатых, губатых, лупатых і пархатых? А славян зусім не зауважыў. Ці быў на Галгофе хоць адзін славянін? Чаму адным усё, а другім — нічога?»

— Няня згарэла! — закрычала гаспадыня і шуснула з-за стала ў варэльню, адкуль пацягнула гарэлай бульбаю.

На дапамогу кінулася і астатнія баліявалышчыкі.

Пад вохі і ахі інцыдэнт пагасіўся. На сярэдзіну стала паставілі авальнае блюда з няняю. У келіхі і чаркі наліліся хмельныя напоі. А румянай і крышку ўзбударажаная гаспадыня сказала наступнае:

— У святочную навагодню ноч я ўздымаю келіх за майго мужа. Я люблю яго не адзін год, але апошнім часам ён па-сапраўднаму здзівіў мяне сваёй шчырай адданасцю царкве. І я вельмі хачу, каб у наступным годзе ягоная самаахвярнасць была зауважаная і ён заслужана атрымаў большую пасаду.

— За цябе, мой любы!

Келіхі гучна чокнуліся.

Попік пачырванеў і наклаў сабе два вялікія скрылі падгарэлае няні.

— А мы расу пашылі, — Попікава жонка паставіла пусты келіх на льняны абрус. — Схадзі, на-дзень расу.

— Не ўяўляю яго ў расе, — шчыра выказалася габрэйка і ўкінула курыны пупок у свой шырозны рот.

— Не варта нікуды хадзіць. — Мужчынскую салідарнасць праявіў сумнавокі габрэй, яму было няёмка глядзець на чырвонага гаспадара.

Пачырванеўшы, Попік стаў падобны да маладога Леніна.

— Другім разам, — заслібізаваў ён. — Лепей расскажу вам пра Д'ябла, пра пякельнае чарноцце Люцыпара, пра Сатану. Думаеце, раса шылася дзеля кар'еры, дзеля цёплага месцейка? Маўляў, хрысціяне з усяго свету будуць слаць у Беларусь гуманітарную дапамогу, а я, апрануўшы расу, пачнун крупы з кумпякамі пад прыпол хаваць. Зусім не так. Я ў царкве апініўся па загаду сэрца, пасля Божага знака. А вестка з нябёсаў была наступная... Неяк пад вясну, напрыканцы лютага, зайшоў да мяне Сусед па лесвічнай пляцоўцы, як з ліфта выходзіш — дзвёры леваруч. Але гэта неістотна. Сутнасць у су-

седавай споведзі. Ён тады папрасіў паўшклянкі гарэлкі, каб апахмяліцца, і распавёў пра Люцыпара. Сусед сказаў: «Цёмны Князь заяўляеца штоночы. Ён прыходзіць і душыць мяне. Люцыпар выстаўляе са сціснутых пудовых кулакоў даўжэзныя ўказальнікі і сярэднія пальцы і пачынае ўціскаць імі ў горла мой кадык. Я задыхаюся, задыхаюся і прахопліваюся, але Люцыпар усё адно стаіць нада мною, ажно пакуль не перахрышчуся!»

Попік ускінуў падбароддзе і прадэманстраваў акт душэння.

— А чаму ён прыходзіў да цябе? — у вачах у госці іскрыўся недавер.

— Не да мяне, а да суседа.

— Я не пра Д'ябла. Чаму Сусед прыйшоў?

— Дык гэта і быў Божы знак! — Попік ганарліва паглядзеў на прысутных. — Гэта і пазначыла тое, што я гатовы да чужой споведзі і магу адпускаць грахі. Да таго ж я і сам спытаўся ў Суседа, а чаму ён прыйшоў у мой дом. А той сказаў, што аднойчы, прахапіўшыся пад раніцу, пачуў голас: «Ідзі да Аляксандра, раскажы яму пра Люцыпара. Ён выслушае, памоліца і дапаможа».

Вось ён і апынуўся ў нашай варэльні са сваім аповедам пра Сатану. Я, шчыра прызнаюся, вельмі не люблю і баюся Д'ябла. Таму прыдбаў дубальтоўку. І малися я з того дня штовечар і штораніцы. Сусед сказаў, што яму лягчэй, і Князь Цемеры болей не наведваеца ў снах. Дарэчы, Сусед наш напярэдадні Раства пахрысціўся і зрабіў вялікі падарунак царкве. Толькі я папрашу: нікому ніколі ні паўслова пра д'яблавы наведванні. Сусед страшэнна крыўдівы.

— А Люцыпар таксама абражаетца? — шыракотая габрэйка напоўніла келіхі і чаркі.

— Яшчэ больш абразлівы за нашага Суседа, — запэўніла Попіка жонка.

Попік кульнуў у сябе чарку і заперажываў: «І на-

што пра Суседа расказваў? Які чорт за язык цягнуў? Дарэмна адкрыўся. Праўду трэба хаваць як найглыбей. А я ўзяў і выклала запавет чужым людзям, ды яшчэ і габрэям. Яны ж не паверылі. А разнесці разнясуць па ўсім Мінску. І смяяцца будуць з маёй веры, з маёй наіўнасці, з маёй нярускасці... Што рабіць?»

Раптам Попікавы перажыванні спыніў жончын сполах:

— Любы, ты зусім зялёны! Табе кепска?

— Кепска? Ды я паміраю, — прамармытаў Попік і, узніяўшыся з-за стала, патупаў у прыбіральню.

У яго скапіла жывот і панесла страйнік.

На унітазе Попік праседзеў больш за гадзіну.

Госці сыні.

Жонка прыбрала з навагодняга стала і, памыўшы посуд, легла адпачываць.

Попік прыняў контрастны душ і таксама лёг, але яму не спалася, розум займалі стракатыя думкі: «Трэба змагацца з Князем Цемры. І перш-наперш з ягонымі служкамі. Хоць бы кнігі ва ўласным доме перагледзець... Колькі літаратараў крэмзала пад дыктоўку Цёмнага Князя? Процыма! І што асабліва крыўдна, рускіх. А беларускія пісьменнікі ўсе чыста Бога не любілі. Заўтра ж з раніцы ўсе кнігі іншаверцаў у смецце правод пушчу!»

З багахульнымі думкамі Попік і заснуй, але не назаўсёды.

Раніцай у Попікаву кватэру прыцёгся Сусед з чарговай споведдзю пра Люцыпаравы кіпцюры. Толькі змучаны жыватом Попік не стаў слухаць Суседа і не наліў яму паўшклянкі гарэлкі на пахмелку. Той маліў, але Попік стаяў на сваім. Сусед пакрыўдзіўся, азліўся, скапіў са сцяны дубальтоўку і стрэліў у здзіўлены Попікаў тварык.

Кнігі беларускіх і рускіх пісьменнікаў засталіся на паліцах.

15.12.1994

17 — Спаронніца

Яна зноў, не хочучы таго, панесла. Мужа не было. Жыла яна дваццаты год у інтэрнаце, таму ні пра якое дзіця і думак не магло быць. А тут, як снег у верасні, — цяжарнасць.

І было вырашана неадкладна рабіць спарон.

Давялося пайсці да ветлівага знаёмага лекара, які таемна кахаў яе без прызнанняў і назалянняў. Ён лічыў, што, адкрыўши хоць раз сваю душу Спаронніцы, дасягне адно таго, што тая болей не прыйдзе. А так патаемныя памкненні і жаданні задавальняюцца праз садызм, і хай сабе, бо садызм складае аснову ўсёй хірургічнай практикі. Жахлівы Джэк-трыбушыльнік меў пасаду галоўнага хірурга англійскай каралевы, пра гэта не варта забываць.

Папіўшы са Спаронніцаю гарбаты, лекар прызначыў дзень аперацыі. Жанчына выйшла са спа-ранарні з пачуццём гнятлівае трывогі.

Па дамоўленасці з лекарам спарон рабіўся пад агульным наркозам.

Спаронніца напружана спала ў гінекалагічным крэсле, а ўрач сумленна выскрабаў з похвы тое, што магло б вырасці ў чалавека. Старанная медсястра дапамагала яму.

За акном аперацыйной свяціўся цёплы вераснёўскі вечар. Таму акно было шырока адчыненае, хоць правілы і забараняюць адчыніць дзвёры і вокны падчас аперацыі. Толькі ні ўрач, ні медсястра не лічылі спарон за сур'ёznую справу. Таму ніхто і слова не сказаў на прыбіральшчыцу, калі тая адчыніла акно. Хто ж будзе абурацца на свежы ветрык, які крышку астудзіць задушлівую аперацыйную.

Спаронніца бачыла жахлівы сон... Нібыта яна ўзлезла на высозную вежу з негабляваных рэек. Далёка ўнізе засталася каменная пустэльня, спрэс

засланая клубкамі змяюк, гэтых татуіраваных кішак. І раптам вежа пачала хіліцца-хіліцца, жанчына паляцела ўніз, на камяні, на змяінае сычэнне. Душа сціснулася ў грудзях і... пакінула цела Спаронніцы.

Душа выйшла з раскіданага на гінекалагічным крэсле змучанага хірургам цела. Яна ўспыла да столі і пачала назіраць за падзеяй. Відовішча акрываўленай похвы, над якой навісалі лекаравы рукі ў слізкіх пальчатках, уражвала. Душа Спаронніцы пабачыла згусткі таго, што не стала чалавекам. Яно ляжала ў белым эмаліраваным тазе, запэцканным крапкамі і рагамі крыві. Ад усяго ўбачанага работася прыкра, горка, гідка, млюсна, балюча і невыносна.

Душа Спаронніцы ціхен'ка выплыла праз акно ў вераснёвую цеплыню і паляцела па-над залацістымі і рудымі клёнамі ў бок кінатэатра «Мір», адтуль — на пляц і далей, над трамвайным дротам, да афіцэрскіх могілак, дзе панавала ціша.

Магілы невядомых салдат хаваліся пад бурштынавай таполевай лістотаю.

Душа Спаронніцы хацела ціхен'ка палунаць над помнікамі, каплічкамі і залатымі царкоўнымі крыжамі, але, пачу́шы далёкае благанне пакінутага цела, выправілася назад. Яна вярнулася да шарай трохпавярховай спаранарні, узнілася над кляновымі шатамі і падляцела да аперацыйнай. Толькі марна. Дубальтовае акно зачынілі, і за ім лекар біў Спаронніцу па щоках. Пераляканая прыбіральшчыца стаяла ў кутку і прыціскала да чэрава эмаліраваны таз з рэшткамі растрывашага зародка.

Душа паспрабавала прыйсці праз акно, але не змагла. Яе кроплепадобны абрыс змяніўся на сферычны і распластаўся па шкле тонкім каламутным кругам. Давялося адступіцца і, счакаўшы імгненне, паймаць з неверагоднай хуткасцю да

ўваходных дзвярэй спаранарні, якія, дзякую Богу і цёпламу вечару, былі наросцеж. Душа пралацела вестыбыоль і з лёгкай проймаю ўзнялася на трэці паверх, дзе, каля ўвахода ў аперацыйную, успатнелая медсястра каціла грувасткі апарат. Той самы, якім абуджаюць ледзь жывое цела ўдарамі электрычнага току.

Першы ўдар так таргануў і скурчыў Спаронніцу, што душа ў нямым пераляку затрымцела пад столлю.

Толькі пасля сёмага ўдару душа пераадолела жах і вярнулася ў цела, ад чаго Спаронніца скалнулася і закрычала. Яна скавытала гучна, працягла, не расплюшчыўшы вачэй. Паступова выццё перарасло ў галашэнне па ўсіх памерлых немаўлятках. Слёзы праступілі з-пад заплюшчаных павекаў.

Спрактыкаваны, абвыклы да ўсяго хіруг сцягнуў гумовыя пальчаткі і сказаў да стомленай медсястры:

— Не трэба грэбаваць сродкамі кантрацэпцыі, асабліва кандомам.

14.01.1995

18 — Чарапашнік

Пасля зімовай спячкі Чарапашнік прыўзняў над падушкай лабатую галаву і прынюхаўся. У хаце пахла пылам і попелам. Чарапашніку захацелася есці, але апетытнага водару харчоў ён не ўчуў.

На вуліцы толькі-толькі пачынала днечь, і ў хаце вісела шэрае сутонне.

Чарапашнік устаў і прапляскаў босымі падэшвамі па земляным току ў сенцы і далей на двор, да калодзежа. Піў ён прагна, імкнуўся наталіць не толькі смагу, але і голад. Тонкія вадзяніны змейкі струменіліся па няголеным падбароддзі, абапал кадыка, уніз, пад кашулю. Спустошыўшы паўлітровую алюмініевую конаўку, ён начапіў яе на загна-

ны ў калодзежную стрэшку цвік. Жалезны скрыгат канчаткова прагнай сон.

Павесіўшы нагавіцы і кашулю на штыкетнік, Чарапашнік доўга з асалодаю плёхаўся пад рукамынікам, змываў паўгадовае здранцвенне. Абцёршы клубы і торс ручніком, ён дастаў з кішэні сваіх шырачэзных нагавіц грабеньчык і старанна расчасаў русыя кудзеры.

Усталы сонца, надышоў час палявання на земнаводных, пачаўся чарапашнікаў паўгадавы дзень.

Даўжэным паўметровым ключом ён прысунуў засаўку на дзвярах сваёй хаты і, схаваўшы ключ за рукамынікам, пашыбаваў праз вёску. Суседзі не любілі галавастага Чарапашніка, але «дзень добры» давалі спраўна.

Пакінуўшы за плячыма высозны, аб'едзены вятрамі, прыдарожны крыж, ён выйшаў да вялізного, парослага мохам каменя. Малітва гучала нядоўга. Чарапашнік сціпла папрасіў у валуна дапамогі на першы час, каб паспрыяў упаляваць на сняданак пару-тройку балотных паўзуноў. Валун маўчаў. Чарапашнік паазіраўся і, не згледзеўшы нічога падазронага, адзінаццаць разоў плюнуў на абамшэлы камень. Не чакаючи адказу, ён пашыбаваў па вузенькай сцежцы, што светлым пасам перахоплівала лог. Перайшоўшы рэчку, Чарапашнік рушыў уздоўж берага. Ішоў ён шпарка і лёгка, а таму хутка дабраўся да старой, зацягнутай салатнай раскаю завоіны. Пад туркатанне дробных жабак Чарапашнік скінуў абутак, падкасаў калашыны і палез у гнілую ваду. З-пад мулу на паверхню ўсплывалі смуродлівия бурбалкі. Пралезшы каля аеравага зарасніку да пачварнага карча, ён выцягнуў з-пад слізкіх карэнняў алюмініевы бітончык з зашрубаванай накрыўкай і метровы трывзубец, зроблены з лыжной палкі ды сталёвага відэльца.

На беразе Чарапашнік спрытна паабтрасаў з валасатых лытак наліпную раску. Не абуваючыся, ён вярнуўся да крынічнай рэчкі, дзе скінуў на гавіцы, выцягнуў пас і падперазаў голы жывот, папярэдне начапіўши на скураны пас пачарнелы бітончык. Завязаўши кашулю высока на грудзях, Чарапашнік спусціўся па пясчаным адхоне да вады. Пасвечаючы бляюткімі клубамі, ён апусціўся ў сцюдзённую плынь. Вада была неглыбокая, і Чарапашнік хутка дабрыў да тоўстай нахіленай вярбы, за якой з рэчкаю злівалася невялікая ручайна. Сунучыся па вузкім, але глыбакаватым раўчуку, Чарапашнік трапіў на балота.

Ручайна скончылася раптоўна, схавалася пад дзёран. Чапляючыся за алешины, Чарапашнік заўзіў на ненадзейны дзёран, якім зарасло вялікае багністое возера. Дзёран дыхаў, уздрыгваў і торгаўся, нібыта скура на спіне ў велізарнага патры-вожанага цмока.

Чарапашнік папоўз паміж танклявымі бярозкамі ў бок нізкага чэзлага ляска. Там, пры ляску, на купінах гнездаваліся чарапахі.

Першую ён прыкмеціў у алейных лісціках бруслінічніку. Чарапаха грэла чорны парэпаны панцыр на сонцы, далёка высунуўши лапкі, хвост і змяіна-пысую галаву на танюткай шыйцы. У гэтую змаршчакаватую шыю і пацэліў трывубцам Чарапашнік. Трываубец узняў паўзуна ў паветра і прынёс на далонь Чарапашніку, які прагна абнюхаў здабычу і схаваў яе ў бітончык.

Поўзаючы між купінамі, Чарапашнік лёгка набіў паўзунамі пяцілітровы бітончык пад самую на-крышку. Напаляваўшыся на сваіх улюбёных земна-водных, Чарапашнік вярнуўся на рэчку да тоўстай старой вярбы, пад якой доўгата куляўся ў крынічных вірах, змываў палівальню стому.

Таксама на беразе ён расклай вогнішча і зварыў чарапахавую юшку, якую піў проста з бітончыка.

Панцыры Чарапашнік раздзіраў рукамі і чыста вы-
ядаў варанае мяса разам са скурай, са страўнікам, з
нястраўленай травою, з гноем, з вантробамі, з хра-
бусткім хрыбетнікам, з чарапнымі костачкамі, з
вочкамі, з раздвоеным языком і разам з вострымі
лакавымі кіпцюрамі.

Нахарчаваўшыся, Чарапашнік ляжаў каля
вогнішча, нюхаў дым і глядзеў у пустое зорнае не-
ба. Ён думаў, што спаць не захочацца ажно да пры-
маразкаў.

01.02.1995

19 — Рэпетытарка

Рэпетытарка макнула касметычны пэндзлік
у залатую фарбу, нахілілася да люстэрка і намаля-
вала іскрыстыя колцы вакол вачэй і вуснай.

— Пасуе мне маска? — размаляваны твар па-
вярнуўся да трывнаццацігадовага вучня.

— Вельмі пасуе. — Хлапечыя шчокі паружавелі.

— Давай і табе намалюю на лобе залатое колца.

— Мужчыны не фарбуюць твараў, — адхіснуўся
ад бліскучага пэндзля вучань.

— Прабачце, я зусім запамятавала пра вашу
мужчынскасць. Мужчыны не расфарбоўваюць
твараў? Няўжо? А баевікі ў Ічкерыі не робяць на
тварах маскаўальных плямін? А найміты не чар-
няць свае пысы, каб не свяціліся ў цемрадзі?
А блазны?

Вучань маўчай.

— Не хочаш, як хочаш. Я атрымліваю грошы
не за тое, каб размелёўваць твой лоб, а за тое, каб
за лобам былі веды... Ты зрабіў практыкаванне?

— Так. — Хлопец паклаў на трумо вяла-ружовы
сшытак.

Чырвоны аловак шпарка заскакаў па радках.
Фіялетавае практыкаванне застракацела вы-
праўленнямі.

— Цяпер мне будзе сорамна браць грошы ў тваёй маці. З кожным урокам ты горай і горай выконваеш практыкаванні. Нібыта я не вучу, а, наадварот, развучаю. Ты ходзіш у сёмы клас, а пішаши горш за вясковага другакласніка. І што рабіць? І што казаць тваёй маці?

Вочы Рэпетытаркі пазіралі на вучня з залатых кругоў.

— Сёння ў мяне дзень нараджэння. Мне трыццаць. Свята. Прыйдуць госці. Я павінна мець добры, вясёлы, іскрысты настрой. А ты ўсё псуеш: прыходзіш з брудным сышткам, у якім на бруднай старонцы напісана практыкаванне, поўнае брудных памылак. Ты што, так і не змог выучыць, дзе пішацца мяккі знак? Гэта ты знарок зрабіў мне падарунак? — Рэпетытарка падміргнула люстэрку.

— Я не ведаў пра дзень нараджэння. — Хлапечы голас затрымцеў.

— Не веру. Я ўпэўнена — ты знарок кепска напісаў практыкаванне. Знарок выканаш яго на двойку, і нават не на двойку, а на адзінку, на кол. І я пастаўлю табе вялікі чырвоны кол. Я накрэслю ў ружовенъкім сыштаку велізарны кол, чырвоную палку, крывавае бервяно. І ты пакажаш зароблене мame. Каб ведала, які ў яе кепскі сын. Яна плаціць за навучанне, я гадзінамі вытлумачваю правілы і выключэнні, а ён слова «песьціцца» піша без мяккага знака, ён лянуецца выканаць просценъкае заданне. Гэта абраза, гэта знявага, гэта нахабства, лайдацтва, ідыятызм... І табе не сорамна? І што скажа маці, пабачыўши чырвоную палку? Як думаеш? І не маўчи. І не хавай вачэй. І не чырваней, як рак. Ты скажы, што зробіць твая маці, калі на яе вочы патрапіць чырвоны кол? Адказвай...

— Раззлуецца, — ледзь выціснуў вучань.

— Раззлуецца, і ўсё? — залатая луска зацерушылася з веяў. Рэпетытарка ўзмахнула рукамі, за-

лаціста бліснулі наманікюраныя пазногці, і растапыраныя пальцы прагна ахрапілі голыя калені.

— Можа ўзяць пас і адлупцаваць...

— Дық, можа, мне высекчы цябе? Калі заплачана за навуку, дык і лупцоўка, пэўна ж, уваходзіць у навучальны працэс.

Вучань маўчаў.

— Зараз вазьму пас і адлупцую за нелюбоў да граматыкі. У мяне няма мужчынскага паса, таму давядзеца пасекчы тваю мужчынскую дупу жаночым раменъчыкам. — Рэпетытарка выцягнула са скураной спадніцы руды танюткі пас.

— Бачыш, які цудоўны жоўценькі пас? Ён навучыць расстаўляць мяkkія знакі... Распранайся і кладзіся на канапу.

Хлопец заплакаў, ягоны тварык скрывіўся, сашчыльна заплюшчаных вачэй пырснулі слёзы.

— Не трэба румзаць. Ты ж мужчына. А мужчыны не румзаюць і не размалёўваюць твар залатой фарбаю. Мужчыны цвёрда трываюць боль. Распранайся.

Вучань выцерабіўся з пінжака і стаіўся ў чаканні.

— Павесь на крэсла, павесь на спінку, акуратна павесь... Усяму трэба вучыць, як з дзікага лесу прыехаў.

Хлопец зняў кашулю, яна гэтаксама павісла на спінцы крэсла, на яе легла саколка, якую накрылі нагавіцы. Шкарпэткі вучань схаваў пад крэсла.

І раптам вучань сціснуў кулакі, прысеў на кукішкі і ціхенъка па-кацінаму завішчаў.

Рэпетытарка секанула пасам паветра над хлапчай спінаю.

— Ідзі ў варэльню і налі з графіна шклянку гатаванай вады. А ў лазенцы абмый твар і прамый нос.

Вярнуўся хлопец амаль супакоены, толькі пурпурровае ззянне на шчоках выдавала блізкія слёзы.

Рэпетытарка намалявала на гарачых шчоках зала-
тыя колцы.

— Так лепиш. У мяне дзень нараджэння. І так
ты больш падобны да падарунка. А цяпер кла-
дзіся на канапу, кладзіся на жывот, каб мой ра-
меньчык змог навучыць тваё мяккае месца змяк-
чаць зычныя.

— Я болей не буду...

— Што ты болей не будзеш?

— Рабіць памылкі.

— Ты будзеш рабіць памылкі, бо абмыліцца
можа кожны, але пасля лупцоўкі ў тваіх практы-
каваннях стане значна меней недакладнасцей.
Спадзяюся, ты запомніш гэтую работу над па-
мылкамі. — Рэпетытарка джыганаула пасам па
аголеным хлапечым плечуку. — Скідай майткі і
кладзіся!

Вучань сцягнуў белыя з чырвонай паласою
майткі. Рэпетытарка пабачыла цемнаваты стручок
і зграбны мяшечак пад ім. Хлапечая рука накрыла
мужчынскае месца. Рэпетытарка падштурхнула
вучня да канапы. Той ускараскаўся на скураныя
падушкі і скурчыўся.

— Выпрастайся і прыбяры рукі, — загадна
кінула Рэпетытарка.

Хлапечая пальцы сашчапіліся на патыліцы.
Рэпетытарка шырока размахнулася, і раменьчык
прайшоўся па малочных клубах, пакінуўшы
пяшчотна-ружовы пісяг, які імгненна наліўся
малінавасцю. Вучань пранізліва заскуголіў. Але
выццё і слёзы не перахапілі, не спынілі, не стры-
малі важкую руку Рэпетытаркі. Яна ўзлятала і
ўзлятала да столі, пакуль пругкі пас не спаласа-
ваў хлапечую дупу ўшчэнт. Вучань плакаў, ікаў і
калаціўся.

— На сёння ўсё! Ідзі папі вады.

Гэтым разам вада не дапамагла, вучань вяр-
нуўся, плачучы.

— Ну што ты енчыш? — пацікавілася чулая Рэпетытарка, зацягваючы раменъчык у спадніцу. — Трэба вучыць правілы. Асабліва трэба вучыць правілы пра напісанне мяккага знака. Бо гэты знак — сымболъ незалежнасці нашай дзяржавы. Сапраўдны беларус павінен ведаць і помніць усе правілы ўжывання мяккага знака. У ліцэі ты можаш выкарыстоўваць і сталінскую наркомаўскую граматыку, але сярод сваіх мусіш паслугоўвацца тарашкевіцай. Выхаванне патрыёта, барацьбіта за незалежнасць і веліч Бацькаўшчыны — вось мая найвышэйшая мэта. Выхаванне мужнага змагара, які са зброяю ў руках будзе адстойваць правы Беларусі — вось наш намер. Ні герб, ні сцяг, ні гімн, ні валюта, ні пашпарт не з'яўляюцца для беларуса найвышэйшай святынню. Мова — вось найбольшая каштоўнасць. Мова — важнейшая за дзяржайную мяжу, за найвышэйшую раду, за ўрад. Слова — вышэй за презідэнта і караля. Мова — гэта праява прыроды, праява духоўнага праз матэрыяльнае, праява Бога праз чалавека. І чалавечыя пакуты ў параўнанні з Боскімі — мізэрныя. І твой боль — нікчэмны. І хопіць плакаць. — Рэпетытарка пасадзіла хлопца на канапу побач з сабою. — Ну не плач, ну скажы мне, як цябе супакойвае мама? Яна гладзіць па галоўцы? Яна чэша за вушкам? Чэша? Яна гладзіць тваю шыйку. Ну скажы мне, яна цябе песціць?

— Песціць, — гэта было першае слова, вымаўленыя вучнем пасля пакарання.

— Вось і я цябе палащчу, папешчу, пагладжу па галоўцы, па кудзерах, па шыі. Я пагладжу, а ты супакоішся і не будзеш румзаць, не будзеш плакаць. Я палащчу твой жывоцік. Кладзіся на спинку, і я мякенька пагладжу пупок. І каленкі палащчу. І сцёгны папешчу. І табе стане прыемна. І табе будзе соладка, ціха і спакойна. Табе ўжо соладка. І твая палаочка абудзілася. Такая маленъкая акуратная

цёмная палачка ўстала. Твая мама бачыла, як устае твой чэлес? Яна бачыла?

— Бачыла, — прашаптаў сарамлівы вучань.

— Раскажы, дзе мама згледзела ўзбуджаны чэлес свайго любімага сына. Дзе яна пабачыла гэтую акуратненку палачку, твой калок. Дзе?

— У лагернай лазні. — Вучань саромеўся расплюшчыць вочы, і ягоны твар быў закрыты локцем.

— Расказвай пра лагер, пра лазню, пра маму... А я пагладжу, палашчу, пашкадую майго хлопчыка, майго мужчыну, майго прыгожага, паслухмянага, салодкага...

Рэпетытарка старанна агладжвала хлапече цела.

— Мама ўзяла ключ ад лагернай лазні... Мама прыехала да мяне ў зімовы лягер і сказала, што ў мяне брудная нячэсаная галава, нямытыя рукі, неабрэзаныя пазногі і трэба тэрмінова весці мяне ў лазню. І начальніца лагера выдала майё маме ключ ад лазні. І мы ўтраіх пайшлі мыцца... Не так... Мама прыехала адведаць мяне разам з сяброўкаю. Яны хацелі паходзіць па лесе на лыжах. Мама з сяброўкай прыехалі з лыжамі, але, убачыўши маю брудную галаву, мама адклала прагулянку і павяла мяне мыць. У лазні маміна сяброўка сказала, што я вялікі хлопец і ўсё пра ўсё разумею, а таму яна саромеецца распранацца. А мама хмыкнула... Ка-жа, вось яшчэ цнатлівіца-сарамлівіца знайшлася. Ён яшчэ дзіця. Паглядзі, у яго пад пупком яшчэ і поўсць не вырасла. І, каб падбадзёрыць сяброўку, хуценька распранулася дагала. Тая таксама паскідала апранахі. У яе былі вялікія грудзі, тоўстыя сцёгны, пукаты жывот і глыбокая ямка з круглым пупком. Ад пупка ўніз цягнуўся алейна-ружовы шнар, які хаваўся ў валасяным кусціку. Сяброўка зарагатала... Не... Я распрануўся дагала. І мая піся напялася, так, як зараз. Маміна тоўстая сяброўка заўважыла напруженую пісю і засмиялася... А мама абліла яе ледзянай вадой. Не так... Поў-

ная сяброўка зарагатала і паклікала маму і паказала пальцам на мой напружаны чэлес... Ну што я табе казала, ну што цяпер рабіць, ну хіба гэта не мужчына? Мама схапіла мяне за руку, завяла пад душ і пусціла халодную ваду. Струмені абдалі мяне лёдам, я выскачыў з-пад пякучых куслівых кропель. Піся зусім зкуксілася. А мама набрала таз халоднай вады і ablіла сяброўку. Тая завойкала на ўесь лагер. А потым зноў смяялася. Мы смяяліся і мыліся. Мой чэлес болей не напінаўся.

Вучань змоўк і расплюшчыў вочы.

Рэпетытарка сціснула ў пальцах пруткі гарачы стрыжань хлапечага чэлеса. На галоўцы выступіла густая кропля.

— А ты ведаеш, чаму напінаецца мужчынская піся?

— Ведаю.

— Скажы...

— Яна напінаецца... Піся... Яна... Напінаецца...

— Гавары, я хачу, каб ты сказаў, чаму пайстае мужчынскі чэлес. Ты ж кемлівы. Ты разумны хлопчык і ўсё ведаеш. Чаму ўстае твая піся? Давай гавары, не саромся...

— Мая піся... Не... Не так... Мой чэлес устае, каб увайсці...

— Правільна. Выдатна. Пяцёрка. Стаяўлю пяцёрку... А цяпер скажы... Куды павінен увайсці мужчынскі чэлес?

Хлопчык закаціў вочы пад лоб.

— У жаночую похву.

— Выдатна. Пяцёрка. — Рэпетытарка макнула пэндзлік у золата і расфарбавала хлапечы чэлес.

— А цяпер ты палашчыш мяне. Я цябе пагладзіла, папесціла, пашкадавала... Я пацалавала кожны куточак твойго цела, нават пяты, нават слёзку з чэлеса я злізну.

Рэпетытарка дакранулася языком да кропелькі. Паміж языком і чэлесам затрымцела павуцінка.

— Уставай. — Рэпетытарка скінула апранахі, і вялікае светлае аголенае цела наплыло на вучня.

Той ускочыў з канапы, на якой праз імгненне ўладкаваліся жаночыя вабноты. Адну нагу Рэпетытарка паставіла на падлогу, другую ўскінула на канапную спінку. Хлопец упершыню пабачыў жаночае патаемнае месца ў поўнай адкрытысці. Рэпетытарка развяла дагледжанымі пальцамі набрынялья губы похвы, паказваючы ружовую мацівасць улонні і вільготны грудок секеля.

— А цяпер палашчы маю маленёйку штучку, мой грудок, мой чэлес, мой секель. Павадзі па ім пальчыкам. Насліні пальчык і павадзі па секелі. А цяпер нахіліся і павадзі языком. Хутчэй вадзі языком. Вось так і вадзі. Толькі хутчэй, і яшчэ хутчэй, і языком. Я люблю, калі языком, калі секель лашчаць языком, я не люблю, калі чэлесам, асабліва вялікім. Я аддаюся языку, я аддаю перавагу языку... Думка нараджаецца ўроце, на самым кончыку языка. Філаглогія, мова, боская праява таксама нараджаецца ўроце. У жанчыны два раты. І адным яна нараджае будучынню. Жанчына раскрываецца і нараджае... І трэба яшчэ хутчэй языком па секелі... Секел-і-і-і...! Усё, хопіць, не трэба болей. Скончы, — залатапазногцевыя пальцы адштурхнулі хлапечую галаву ад распаленай, расхінутай похвы.

— Дзень нараджэння! Госці. Падарункі. Кветкі. — Рэпетытарка вярнулася з лазенкі. Яна расцірала абсыпаную кроплямі спіну махровым ручніком.

Калі Рэпетытарка надзявала белыя майткі, вучань заўважыў на іх рудую плямінку і пачырванеў.

— А ты што стаіш? Хуценька мыщца, хуценька пад душ. А то, крый Бог, так і панясеш да мамы залаты чэлес. А яшчэ вазьмі і памый пэндзлік. З мылам памый.

Рэпетытарка закаркавала флакон з залатой фарбай.

02.02.1995

20 — Збіральнік

Да Збіральніка завітаў Тэлевізійнік. Запарылася гарбата. Сябры ўладкаваліся ў фатэлях і размаўлялі.

— За дзвярыма — будучыня! Кампутары, касмічныя антэны. Сігнал можна прыматць з любой крапкі Зямлі. А ты зачыніўся ў кабінеціку і думаць не думаеш пра наступны дзень.

— Чаму гэта не думаю, — Збіральнік смачна сербануў духмянай гарбаты. — Я пішу, займаюся літаратурай.

— Літаратура... — Паблажліва паўтарыў Тэлевізійнік. — Ну што такое літаратура сягоння? Служка, Папялушка пры тэлевізіі. Заяўкі, прамовы, дыялогі, сцэнары і даклады. Хто чытае кнігі? Колькасць кнігарняў толькі ў Мінску паменшылася ўдвая. Каму патрэбны грувасткі фаліянт, калі дастаткова ўкінуць маленечкую дыскету ў кампутар, каб на маніторы засвяціцца тэкст. Ты скажаш: папера, кардон, фарба, штапель. А я скажу: непатрэбныя сантыменты. Варта рэальна ўспрымаць рэчы. Тэлевізія збірае, гуртуе, канцэнтруе ўсе віды мастацтва, разам з літаратурай. І хай сабе не арганічна, а толькі сінтэтычна тэлевізія кампануе і насычае любімую народную цацку. Але ж напаўняе. Тэлевізар глядзяць, на яго рэагуюць, яго любяць, баяцца, паважаюць, слушаюць. А кніга? Адны ўспаміны пра былую веліч!

— А падручнікі?

— Гэта пакуль у школьніка няма персанальнага кампутара. А з'явіцца, і можна будзе развітацца з падручнікам; так аўтамабіль адсунуў на сметнік брычку. Прагрэс няспынны.

Ну вось выдаў ты 66 казак «Дамавікамерона», ходзіш па горадзе і раздорваеш даволі дарагія асобнікі. І што маеш у адказ? — Тэлевізійнік ўкінуў у рот цыгарэту.

Пухкі струмень дыму выплыў з бэзавых вуснаў Тэлевізійніка, узняўся да голай лямпачкі і распоўзся па кабінцы хісткім касмылямі.

— Адказ просты, я маю магчымасць павялічыць збор казак, паданняў, міфаў. Кнігі раздаюцца з патаемнай мэтаю: за атрыманы асобнік, хай сабе ў адным выпадку з адзінаццаці, але я пачую працяг сваёй кнігі.

Напрыклад, адзін барадаты Рэдактар пасля першай публікацыі «Дамавікоў» у часопісе «Літаратура-1» расказаў...

«Калі прыязджаю да жонкі з Мінска ў Наваполацк і доўга, не перапыняючыся, званю ў дзвёры, дык, пачуўшы «хто там?», ніzkім голасам кажу: «Я Дамавік. Усё, што ў гэтым доме ёсьць, належыць мне. Ты таксама належыш мне!» Жонка смяеца, зачыняе дзвёры і кажа: «Толькі не тут!» — «Тут!» — настойваю я, але ў перадпакоі мы ніколі не зайнімаліся сексам».

А пасля выходу васемнаццаці «Дамавікоў» пад назваю «Здані» ад знаёмага Плакатыста я прыняў у калекцыю Вагонніка...

«Вагоннік жыве на станцыі «Бальніца» ў загнаным у тупік старым вагончыку. Зрэдку, калі ў гуморы, Вагоннік дапамагае праваднікам здаваць шклатару і несці ў пральню клумкі з бруднай бялізнаю. Правадніцы любяць і шкадуюць Вагонніка. Прыкормліваюць яго «заечым» хлебам і зредку, пад настрой, даюць задаволіцца, як мужчыну».

А калі я падараў Плакатысту кнігу «Дамавікамерон», дык пачуў аповед пра Прымяральніка...

«Ён жыве ў ЦУМе, у секцыі жаночага адзення, за прымерачнай кабінкай. І калі жанчына здыме спадніцу, мяkkія далоні Прымяральніка кладуцца ёй на талію, спускаюцца пад калготкі, сцягваюць іх разам з плаўкамі, разводзяць клубы і дапамагаюць чэлесу ўвайсці ва ўлонне. У адрозненне

ад звычайных мужчынаў, Прымяральніку не трэба рабіць тры сотні штуршкоў. Насенне выходитзіць адразу, як толькі Прымяральнікаў чэлес дасягае задній сценкі ўлоння. Карацей, ён спускаў, як толькі засоўваў на максімальна магчымую глыбіню».

А гэта распавялі мне дзве сціплыя Музейніцы...

«Яны прыйшлі ў атэлье «Алёна», каб пашыць на лета шорцікі. Аформілася патрэбная дамова. Да Музейніц выйшаў Кравец, які кляёнчатай стужачкай пачаў здымамаць памеры. Ён старанна абмяраў клубы і сцёгны, нават прасіў шырока расстаўляць ногі, каб вымяраць шырыню магчымага кроку. Праўда, глыбіню ўлоння Кравец не мераў, адно прапаноўваў пайсці пакроіць джут, толькі сарнілівия Музейніцы адмовіліся».

Іх праблемы, іх сумленне, і не мая вінаватасць, што навела пра Краўца не набыла лагічнага завяршэння. Не заўсёды атрымліваеш тое, што хацеў бы мець. Вось і Міліцыянт падараўваў сюжэт не завершаны...

«На Камароўскім рынку ў нядзельку пад вечар з'яўляецца Кірмашнік. Ён высочвае правінцыйных маладзічак, якія, папрадаваўшы садавіну і гародніну, падвесіліся гарэліцаю. Салодкім і ліслівым словам Кірмашнік спакушаў недаверлівых, але сквапных правінцыялак. Ягоныя аповеды пра гурбы танных замежных апранах мелі наўздріў магутную сілу. Асаблівае ўражанне рабіла ядомая бялізна. І маладзічкі ішлі з чужым чалавекам у незнаймы раён. А там, у нанятай на суткі кватэры, Кірмашнік апойваў жанчын конскім узбуджальнікам і ладзіў оргію-шабас. Па заканчэнні шабасоўкі юрлівы Кірмашнік прападаў».

Міліцыянт запэўніў мяне, што ў хуткім часе Кірмашніка зловяць. Следчая група стварыла некалькі парачак падманных маладзіц. Толькі камароўскі Кірмашнік не надта квапіцца на

падстаўных гандлярак. Аперацыя працягваецца.

Гэтаксама доўжыцца маё збіранне сучасных казак, міфаў і паданняў.

Пра апойванне жанчын узбуджальнымі вадкасцямі распавёў мне адзін хітрун Сталяр...

«Ветлекар падараваў Сталяру пакуначак з пудраю і сказаў, што, калі яе ўсыпаць у ліманад і даць выпіцу жанчыне, дык тая гадзіны троі будзе мець толькі адно-адзінае жаданне. Сталяр не меў падставы не даверыцца Ветлекару. А таму, пазнаёміўшыся з Касіркаю крамы «Тарты—цукеркі», наладзіў экспкурсію ў сталярную майстэрню. Касірка з цікаўнасцю агледзела драўлянае царства сталярні і без ценю сумневу села за варштат піць пяцідзесяціградусную гарэлку. На закуску Сталяр прапанаваў адно ліманад «Бураціна», у які папярэдне ўсыпаў падораную пудру. Гарэлка пілася лёгка. Узбуджальны сродак спрацаваў, але не так, як меркавалася. Касірка пачала мачыцца праз кожныя троі хвіліны. Яна жудасна ахмялела, яна залівіста рагатала і пускала шумлівия струмені на падлогу. У сталярні не было прыбіральні. Рукамыянік стаяў, а вось унітаз адсутнічаў. Касірка нарабіла лужын па ўсіх кутках і закутках, а яшчэ падразбівала аб сцяну ўсе бутэлькі. У дадатак яна пакусала Сталяра і падрапала ягоны хітравокі тварык пазногцямі. Пасля такога ўзбуджэння Сталяр прагнаў Касірку і пракляў Ветлекара».

Дзеля такіх вось гісторый раздаецца кніга. І паціху павялічваецца калекцыя. Яе складаюць вобразы маленъкіх хатніх куміраў і багоў. А багі, як вядома, — гэта персаніфікацыі нашых псіхічных і духоўных памкненняў.

А распачаў я збіранне з аповеду Фотамадэлькі, якая са слязамі ўваччу даводзіла, што раманілася і сексавалася з сапраўдным Дамавіком.

— Калі так... — Тэлевізійнік глынуў астыглай гарбаты і заціснуў у зубах фільтр чарговай цыгарэты.

Колцы духмянага дыму паплылі пад столъ.

— Калі так, я далучуся і раскажу гісторыю пра Сабачніка, сына Вагонніка. Толькі не выкарыстоўрай яе адразу, пачакай нагоды...

«Адна Прымальніца шклатары сімпатызавала Вагонніку і адпаведна некалькі разоў дала яму спатоліць ціск у пахавінні. Прымальніца асабліва не засцерагалася, а таму неўзабаве панесла. Пабрацца шлюбам з цяжарнай жанчынаю Вагоннік не захацеў. Вось Сабачнік і гадаваўся байструком. Скончыўшы школу і адслужыўшы ў войску, Сабачнік паступіў ва ўніверсітэт на аддзяленне гісторыі, бо прагнуну стаць гістарычным пісьменнікам. Ва ўніверсітэце Сабачнік пазнаёміўся з Тэлевізійнікам. Яны сябравалі, але аднойчы вельмі моцна паспрачаліся, хто вышэй скочыць. Скакалі ў спартыўнай зале праз алюмініевую планку, якую паступова ўздымалі вышэй і вышэй. Нарэшце Тэлевізійнік скеміў, што «нажніцамі» не возьме выстаўленую вышыню, а таму скочыў «рыбкаю». Сабачнік гэтаксама вырашыў скончыць «рыбкаю», але збіў мыском красоўкі алюмініевую планку. Тая выгнулася, ударыла Сабачніку па сківіцы і высадзіла верхнія зубы. Відавочна, Тэлевізійнік не быў вінаваты, але адносіны з Сабачнікам сапсаваліся. Праўда, зрэдку — раз на трох гады яны сустракаліся і загаворвалі пра літаратуру. Падчас апошняй сустрэчы Сабачнік расказаў, што працуе над цыклам раманаў пра жавёл. Наступны раман Сабачнік вырашыў напісаць ад імя кабеля-гвалтаўніка... Лётае кабель па мінскіх сметніках і гвалціц нявінных сучак, лётае і гвалціц, гойсае і трахае, паскача-паскача і маркітуеца-маркітуеца... І раптам высвятляеца, што не сабака гойсаў па сметніках, а чалавек — Гіцаль. І не сабака гвалціц сучак, а вычварэнец сыходзіц з беспароднымі чатырохногімі брахліўкамі. І Сабачнік запэўніў, што Гіцаль вельмі пе-

ражываў і плакаў, калі здаваў сабачае мяса на мылаварню. А яшчэ ён перажывав, бо не мог знайсці адказу, чаму гэта яго цягне не на жанчын, а на сучак. Адказ знайшоўся ў японскім гараскопе. Аказваецца, Гіцаль нарадзіўся ў год гарэзлівага сабакі, як і сам Сабачнік, дарэчы».

Тэлевізійнік папstryкаў ледзь жывой запаль-
нічкай і сказаў:

— Толькі я цябе прашу, без нагоды не чапай Сабачніка, пакусае...

— Устаўнымі зубамі моцна не ўкусіш.

Тэлевізійнік падзякаваў за гарбату і сышоў з таем-
най надзеяй, што казка пра Сабачніка трагіць у книгу.

А вось Збіральнік сапраўды вырашыў пачакаць якой-небудзь нагоды, і яна неўзабаве надарылася.

Збіральнік ішоў у буکіністичную краму «Вянок», дзе сярод тысячы і адной кнігі прадаваўся і ягоны, зроблены разам з Тэлевізійнікам комікс «Дзікае паліванне». Збіральнік, вядома, не збіраўся купляць сваю кніжку, ён намерваўся набыць расейскае восьмітавое выданне казак Шахразады, рассказа-
ных Шахрыяру за тысячу і адну ноч. Ідуцы праз рэчку, Збіральнік убачыў пад мостам няўклодную постаць у сінім плашчы і шэртай, насунутай на бро-
вы кепцы. Збіральнік пазнаў Сабачніка. Той кры-
шыў хлеб і карміў каналізацыйных качак, якія ля-
нуюцца лётаць у вырай, а забіваюцца на зімоўку ў трубы, па якіх цячэ старажытная беларуская рэчка Няміга, апетая ў «Слове пра паход Ігаравы». Качкі сноўдалі па бруднай вадзе і прагна глыталі пачас-
тунак. Задаволены Сабачнік ускідваў галаву і пад-
стаўляў сакавіцкаму сонцу шыракароты твар. Пра-
мяніста паблісквалі шкельцы люстранных акуляраў і ўстаўныя залатыя зубы.

Сабачнік паблажліва штурнуў голоднаму голу-
бу чорную скарынку, і ў гэтае імгненне яго трапна накрыў Збіральнікаў сак.

19.02.1995

21 — Алкаголік

Пасля работы ў пятніцу сям'я патомных пралетараў — маці, бацька і старэйшы сын — заўсёды піла хлебны самагон.

Пасярод стала ўрачыста ўзвышаўся трохлітровы слоік з самаробнай гарэлкаю. Абапал размясціліся талеркі, у якіх крохка зелянелі салёныя агуркі, смачна ружавела пакроеная сала, духмяна залацілася навараная бульба і апетытна чырванела вынятая з баршчу ялавічына. Хлеб, нарэзаны тоўстымі лустамі, ляжаў на драўляным кружку.

Сям'я адпачывала грунтоўна. Самагон разліваўся па стограмовіках і выпіваўся без тостаў, моўчкі.

Размовы пачыналіся толькі тады, калі бацька са старэйшым сынам засягваліся дзяркатаым папяросавым дымам. Гаварылі пра родны гомельскі шклозавод, дзе працавала сям'я. Але гутарка хутка сканчалася, бо сын уладна ўзмахваў ружовымі бабскімі рукамі, прымружваў вочы і голасна казаў:

— Хопіць тутака ля-ля разводзіць! Будзем піць, ці што? Спакойна, я наліваю...

Сівы самагон струменіўся тоўстай бліскучай вяровачкаю ў кантовыя стограмовікі. Рытуал ахмлення пачынаў новае кола. Так паціху-патроху шыракагорлы трохлітровік паражнеў. І, пэўна ж, раздраная расчырванелая сям'я спустошыла б яго дарэшты, каб не завітаў у госці да бацькоў малодшы сын. Ён больш як год жыў з маладой жонкаю ў асобнай кватэры, але раз на два тыдні, у пятніцу, пасля працы ў скрыначным цэху, завітваў да сваякоў, каб прапусціць шклянку моцнага, як спірт, самагону.

Сям'я ўзрадавала госцю. Той акуратна павесіў кепку на пачапельнік, прыгладзіў пяцярнёю рэдзенькі чубок і, заўсміхаўшыся, прамовіў:

— Гарэлачку смокчаце паціхенъку. Паважаю... А я тут крывянкі купіў. Ішоў з работы праз базар, і

так мне захацелася свежанінкі, ажно дыхалку перахапіла. Не вытрываў, пайшоў у мясныя рады і кіло крывяначкі ўзяў. Зараз маці нам засмажыць каўбасу — так, каб скурка хрумсцела. И мы добра так закусім.

Госць вываліў з цэлафанавай торбы на стол важкі газетны скрутак.

— Ты тут асцярожна, глядзі, посуд не пабі. — Старэйшы брат прытрымаў скрутак, пацягнуў да сябе, разгарнуў і прынюхаўся. — Свежая, цёплай крывёю пахне.

— Крывёю, гэта добра, — адзначыў бацька. — Ваш дзед, уга, як кроў любіў. Бывае, заколе кабана, нацэдзіць крыві з-пад сэрца ў конаўку, прысоліць крышку і вып’е са смакам.

— I я б ад шклянкі жывой крываі не адмовіўся. — Старэйшы сын паклаў на талерку скрылік падфарбаванай буракамі ялавічыны.

— А я не адмоўлюся ад штрафной чаракі. Я спазніўся, і мне лішняя не зашкодзіць. — Па гэтых словах малодшы з братоў наліў поўны, як вока, стограмовік і адразу выпіў.

— Ты хоць бы прысёў, сынок, а то стоячы ў родным доме п’еш, — паўщувала маці, наразаючы згасла-ліловую крывянку.

— Сапрауды, ты сядай, закусвай, — утроп маці загаварыў старэйшы сын. — I раскажы, як там у тваім скрыначным цэху ідзе работа да сёмага поту. Га? Ці зноў дошак не хапае?

— Дошак хоць сракай еш...

— Сынок, як так можна за сталом. — Маці апускала скрылі крывянкі на залацістую карункі растопленага масла. — Ты так гаворыш, быццам мы з бацькам цябе ў лесе гадавалі.

— Даруйце, мама, я не хацеў. Яно само з языка саслізнула. — Рукі малодшага сына пяшчотна ашчаперылы гарлавіну трохлітровіка. — Дошак у нас хапае, а вось габлюшак нестae. Няма іх, і ўсё. А без

мякенькіх габлюшак, самі ведаеце, ліст шкла ў скрыню не паставіш, каб які ражок не адкалоць. Ну ды што гэта я ў пятніцу пра завод. Лепей штрафную нацаджу.

— Ты ж толькі глынуў, — здзівіўся спакойны бацька.

— Пачакай, сынок, сядź, не часці, а то зашкодзіць. Крывяначка вось-вось саспее. — Маці папарацавала духмяна-бліскучыя колцы на распаленай паніве.

— Зашкодзіць яму, як жа... Ну вы, мама, і скажце, як завяжаце. Ён увесь слоік высмакча, як той Кадук-жываглот, і хоць бы хны. — Старэйшы прыўстаў і хмельна хістануўся. — Я табе вось што, брат мой родны, скажу. Не-е-е... Мне не шкода паганай гары. Хочаш піць? Пі! Я слоік вырываць не стану. Я так скажу... Калі ты прыйшоў да нас у госці, дык паводзь сябе па-чалавечы, старэйшых паслухай, ніхто табе нічога не шкадуе. Сядай, выпівай, закусвай. Ты ў сваім доме. А то прыбег і чарку за чаркай, стоячы, нібыта крадзеш. Непарафак атрымліваецца. А калі непарафак, тады становішча мушу выпраўляць. Калі ты зараз стоячы сто грамаў вып'еш, я цябе ў акно выкіну.

Быў месяц травень. Надвор’е стаяла цёплае, летняе. Таму акно ў варэльні, дзе на закуску сям’і прыродных алкаголікаў смажылася крывяная каўбаса, было адчыненае наросцеж.

Праігнараваўшы папярэджанне, малодшы наліў і выпіў забароненую порцюю. Старэйшы абышоў стол і кінуўся на яго. Малодшы жахліва зарагатаў. З-за смеху ён і не супраціўляўся, калі яго неслі на карку да разнасцежанага наросхрыст акна.

— Божа, што вы, дзеци мае, робіце?! Павар’яцелі з-за самагону зусім. — Маці загасіла фаерку.

Смеючыся, малодшы сын вылецеў з трэцяга паверха. Расхрыстанае цела цяжка гунулася на ўсаджаную нарцысамі клумбу.

Адначасна з варэльнага акна высуналіся тры галавы.

— Жывы, — сказала галава старэйшага з братоў.

Галовы маці і бацькі прамаўчалі.

З усіх куткоў прагрэтага веснавым сонцам два-ра да пашкоджанай клумбы пачалі спаўзацца пенсіянеркі.

— На зямлю ён бухнуўся. На мяккую, ускапа-ную глебу... Чорт яго не возьме, — апраўдаўся старэйшы з сыноў.

— Вазьму, — пачулася ў варэльні.

Старэйшы азірнуўся.

За сталом, на бацьковым месцы, сядзеў высокі, як баскетбаліст, Нячысцік.

— Вы толькі гляньце... — ледзь чутна, як самому сабе, прамармытаў старэйшы з братоў.

— Цысс... — Нячысцік прыціснуў кіпцюрасты палец да малінавых вуснаў. — Маўчы, недарэка. Ніхто, акрамя цябе, чорта не бачыць. Пачнеш крычаць і на мяне паказваць, дык зноўку апынешся ў вар'янтні, у доктара Круглянскага. А ты туды не хо-чаш. Не хо-чаш?

— Не хачу. — Старэйшы працверазеў.

— Праўда?

— Праўда. — Твар у чортавага суразмоўцы спа-латнеў і зрабіўся белы, як пялёстак нарцыса.

— Ты не сіпі, а кіуні галавою на згоду. — Ня-чысцік салодка ўхмыльнуўся.

Пераляканы мужчына матлянуў галавою.

Нячысцік пратаў, як і не было.

«Дапіўся. Далібог, дапіўся да алкагалізму, да галікаў, да белых коней, да зялёных смаркачаў, да чарцей чорных і рагатых. Трэба канчаць. За-вязваць трэба. Заўтра ж і завяжу, і кіну, і ні кроплі. Нават на піва раніцай не пайду. Слова даю. Баць-камі клянуся. Як перад Богам. Як на духу. Чорт мя-не задзяры!»

Ён выцер тыльным бокам сваёй пухлай далоні ўзмакрэлы лоб і зноўку высунуўся з акна. Унізе, пасярод растрыйушанай клумбы, таптаўся малодшы брат і абтрасаў з вонраткі зямлю. Чорныя камячкі сыпаліся на памятныя нарцысы, на бетонную броўку і асфальтавы ходнік.

Злосныя пенсіянеркі зачята зіркалі на спляжы кветнік і насуплена маўчалі.

— Хадзі, сыноў, дадому, я шчотачкаю па пінжа-ку прайдуся, — жабрацкім голасам праслібізавала матчына галава.

— На ўвесь двор пярэпалаху нарабілі. — Незадаволены бацька вярнуўся за стол і разліў па стограмовіках духмяны самагон.

Маці пераклада гарачая скрылікі высмажанай каўбасы ў сцюдзёна-бялюткую талерку.

— Ну, ты, глядзі, — загаварыў старэйшы з братоў, калі малодшы вярнуўся ў кватэрку. — Зразумеў, што трэба дарослых слухацца? А то другім разам можаш і не на мяккую клумбу прыязмліцца.

— Вось напалохаў... Зрэшты, магу і пайсці. — Малодшы з сыноў надзеў пляскатую кепку.

— Ды сціхніце вы. Абрыдла дурная сварка. Мы п'ем, ці што? — Бацька выхукнуў паветра праз вусны, складзеныя ў акуратнае «о», і смачна засмактаў самагон.

Малодшы зноўку кульнуў стограмовік стоячы.

Старэйшы падчапіў на відэлец важкае колца крывянкі, адкусіў, пражаваў, праглынуў і паведаміў:

— Гаўном патыхае. Смачна, а смярдзіць.

— Сыноў, як так можна. Ты ж за сталом, што людзі падумаюць...

— Дзе вы бачыце людзей, мама? Тутака ўсе свае. — Старэйшы напароў на відэлец пругкі скрылік агурка.

— А ты пастой, не садзіся. — Маці зазірнула малодшаму сыну ў асавельня вочы, — я зараз шчотачку прынясьу.

Малодшы хітнуў галавою на знак згоды і пацягнуўся да гарэлкі.

— А ён зноў, не пытаючыся, налівае самагон. — Нячысцік уладкаваўся на матчыным крэсле і падміргваў старэйшаму з братоў.

— Налье і вып'е, дарэчы. Можаш не сумнявацца. — Нячысцік радасна дэмантраваў дасканалыя іклы.

— Ты гэта што, гад печаны, робіш? — засіпей старэйшы на малодшага.

— Штрафную наліваю. Я з трэцяга паверха зляцеў. Мне мусібыць дадатковая чарка.

— Хай п'! Што ты ўз'еўся? — ў варэльню вярнулася маці са шчотачкаю і тазікам мыльнай вады.

— Ты ўжо роднаму брату шкадуеш нейкую там чарку самаробнага бімбера. Кінь дурное. — Бацька зырка пыхнуў траскучай папяросаю. — Хай п'е.

— Вып'е і не папярхнецца. — Нячысцік зрабіў сур'ёзны твар.

Старэйшы брат прыўзняўся на непаслухмияных нагах:

— Хачу спытацца... Чаму адным усё, а другім нічога? Чаму на адну маю чарку прыпадае дзве ягноўні? Ён толькі грымнуўся з акна, і яму адразу — пі, колькі хочаш... А хіба я не могу скончыць з трэцяга паверха? А ты, Нячысцік іклаты, чаго лыбішся? Пайшлі вы ўсе да д'ябла!

Ніхто з прысутных не паспеў сказаць ні паўслова. Ушчэнт ахмялелы мужчына прыкальваў да разнасцежанага акна і кульнуўся праз падваконне. Хрумсткі ўдар абвясціў аб заканчэнні жыщёвага шляху.

Тры галавы адначасна вытыркнуліся з акна. Пляскатая кепка малодшага брата сарвалася і ўпала на мёртвае цела, якое ляжала дагары, шырока раскінуўшы руکі на стаптаных нарцысах.

Вакол нябожчыка хутка сабралася колца цікаўных пенсіянерак.

— Здох Алкаголік! — канстатаўала адна з іх.
З-пад праламанае патыліцы расцякалася па бе-
лай броўцы яркая кроў.

31.03.1995

22 — Лазовік

Маладая жанчына заляцела ў хату. Дрыготкімі рукамі прысунула засаўку, пазахінала фіранкі і, цяжка ўздыхнуўшы, гуннулася на край канапы.

— Ты што робіш? — да канапы прыклыпала свя-
кроў. — Ясны дзень на дварэ, а яна фіранкі ссоўвае
дый на засаўку зачыніяеца. Можа, ты розумам кра-
нулася, галубка мая?

— Каб вы, мама, яго толькі пабачылі, дык не
тое што засаўку прысунулі б, а залезлі б у кубелец,
накрыўкай закрыліся б і спадніцу на галаву на-
цягнулі.

— Дык хто ж гэта, дзіця маё, цябе напалохаў.
Няўжо Юзік мой на цябе руку падняў?

— Вот вы ўсё пра свайго дарагога сыночка
Юзіка пагаварыць любіце. Ну хіба я мужыка свай-
го спужаюся да непрытомнасці?

— А хто, калі не Юзік, на цябе сполаху нагнаў?
Можа, звер драпежны ці змяючы клубок гадавак
балотных?

— І не звер і не гады гадзючыя, а нешта іншае,
гідкае, вычварэнскае і ў чалавечым абліччы.

— Дык раскажы, і ўраз лягчэй стане, і да мяне
спакой вернецца. — Свякроў прысела каля ня-
весткі.

— Ну то слухайце... Сягоння мы з Юзікам выра-
шылі лазовых дубцоў нарэзаць, каб сад ад рэчкі
абгарадзіць. Яно, канешне, і не вельмі трэба. На-
што плот, калі рэчка цячэ? Але Юзік казаў, калі па-
чалі ставіць, дык варта ўсё чыста абгарадзіць. Ён
гаспадар, ён галава, ён і вырашае. Лепей паслухац-
ца, чым пасварыцца.

З самай раніцы слупкі паўкопвалі. Бераг, пясок, слупкі лёгка паставіліся. Да слупкоў Юзік жэрдкі папрыбіваў. Я трымала, а ён цвічком прыхопліваў, а потым за два ўдары заганяў той цвік па самую плешку. Да палудня слупкі стаялі.

А па абедзе Юзік пайшоў дубцы рэзаць, а я па каstryцу паляцела. Нагрэбла цэлую посцілку, ледзь падняць. Прынесла. У гумне паклала.

Узяла каляску, каб дубцы лазовыя прывезіці, і ка-чу сабе па асфальце. Вы ж ведаецце, мама, як лё-генька ісці, калі клунак з каstryцаю з плячэй скінеш. Іду сабе і думаю пра зусім іншае. Качу сабе каляску...

— А пра што думала? — свякроў ушчыльную прысунулася да нявесткі.

— А вам не ўсё роўна. Думала і думала. Не пра каляску, і не пра каstryцу.

— А пра што? — старая жанчына глыбока зазірнула ў очы нявесткі.

— Пра дзіця думала. Трэба нам з Юзікам дзіця завесці. Зрабіць маленъкую Юзэфку ці Юзічка. Пра дзіцятка думалася. І пра тое, як мы яго будзем рабіць у лазовых кустах, у зялёным зарасніку.

— Вам толькі пра брыдкае ды маладое думаецца. — Свякроў адсунулася ад нявесткі.

— А навошта думаць пра старое, гнілое ды трухлявае? Я пра вашых унукаў, дарэчы, клапачуся.

— Ну не крыўдуй, дачушка. Расказвай.

— А вы, мама, не перапыняйце. Думаецце, лёгка пачвару згадваць? У мяне дагэтуль нутро калоціца.

— Ну, цішэй-цішэй... Супакойся. — Свякроў, як магла, пышчотна палашчыла маладзіцу па галаве.

— Кола на камень наскочыла. Каляска здрыгнулася, ледзь не перакулілася, ледзь з рук не вырвалася і ў кювет не паляцела. Але я ўтримала. А падумалася вось што... Была дарога гладзенъкая, роўненъкая, пустая. А тут камень ляжыць. Адкуль

узыўся? Хто паклаў? Каму спатрэбілася дурно-цицца? Азірнулася, нідзе нікога. Пуста. Ціха. Лёгкі ветрык у прыдарожнай лазе шапоча. Прыйгледзела-ся да лазовага кустоўя... И свят, свят, свят! Стайць ён там, у гушчары. Увесь белы-белы, як пух лебядзіны, у шаўковым касцюме, пры капелюшы, на пінжалако-вым штыфлі белая ружа свеціцца, а ў руцэ доўгі, на сем сажняў, бізун. Выйшаў, бізуном пастрэльвае, вочкамі паблісквае, на мяне зіркае, усміхаецца і паціху порткі расшпільвае. А рукі ў пальчатках, і не спрытна атрымліваецца тое расшпільванне. Каб не бізун з пальчаткамі, ён бы хутка чэлес дастаў. А так, чорт ведае, колькі я пасярод дарогі зачараваная прастаяла, пакуль ён орган на свет выцягваў. Ну там і чэлес, я вам скажу, як у быка, не меншы. И як пачаў ён надзімацца, цымнець, паўставаць, напінацца. То я вочы заплюшчыла, каляску ў кювет штурханула і ўцякаць. Страх такі, вы і ўявіць не зможаце. — Нявестка перавяла дух.

— Змагу. Думаеш, я Лазовіка ніколі не бачыла? Ён бяскрыўдны. Паляскае бізуном, пазіркае бліскучымі вочкамі, патрасе крыху чэлесам, а потым порткі зашпіліць і прападзе. А ты ляціш нечага праз усю вёску. У хаце зачыняешся. А чаго? Невядома. Галоўнае цяперака, каб Юзік каляску знайшоў. — Свякроў паклыпала да акна і рассунула накрухмаленяя фіранкі.

11.04.1995

23 — Практыканцік

— Рукі памыў? — мурлаты ўчастковы зіркнуў на зялёнага Практыканціка.

— Ясная справа. — Той бадзёра сунуў далонь у новенькі партфельчык і зашамацеў паперамі.

— Добра памыў ці толькі апаласнуў? — участковы схаваў у стол тэчки з дакументамі і разаслаў свежую газету.

— Тры разы намыльваў... А вы, таварыш старшина? — з партфельчыка дасталася ўкрученая ў кальку сабойка.

— І я ажно чатыры разы з мылам шараваў да самых локцяў, але душок застаўся. — На газету леглі прыгатаваныя жонкай участковага канапкі з сырам і каўбасою.

— Гэта вам, таварыш старшина, падаецца. Нічым нашы руکі не пахнуць, ну хіба гаспадарскім мылам крышачку тхне. — Практыканцік павыкочваў з калькавага кулёчка зграбныя памідорынкі.

— Не ведаю, як ад тваіх, а ад маіх пальцаў душок ідзе. Во, панюхай самыя кончыкі. — Участковы паставіў на стол дзве пляшкі піва «Стары замак» і выцягнуў руکі.

Практыканцік нахіліў галаву і прынюхаўся спачатку да начальнікаўых, а потым і да сваіх пальцаў:

— Нічым не пахнуць.

— А мне смярдзіць. — Участковы разліў шумлівы бурштын па шклянках.

— Кіньце выдумляць, таварыш старшина. У вас пазногці кароткія, да самага мяса абрэзаныя, пад іх, каб і хацела нешта ўбіцца, дык не ўваб'ецца, няма куды. — Практыканцік укінуў у рот памідорынку.

— У мяне такое адчуванне, што скура набрыняла смуродам. — Участковы, зрабіўшы вялікі глыток, абцёр піўную пену з рудых натапыраных вусоў.

— Гэта ў галаве, у памяці смурод застаўся, а ў сапраўднасці яго няма. — Практыканцік каўтаў піва дробнымі глыточкамі.

Участковы, чвякаючы, жаваў канапку з каўбасою.

— І як вы, таварыш старшина, з такой уражлівасцю столькі ў органах праслужылі? — яшчэ

адна памідорынка схавалася ў Практыканцікам роце.

— Смачны сыр. Мая жонка ведае, у якіх цётак сыры купляць. Я, дарэчы, страшэнна люблю сухі сыр пагрызці з півам. — Участковы падліў у шклянкі «Старога замка».

— Далікатны вы занадта, таварыш старшына. — Практыканцік выцягнуў запалкаю з зуба кавалачак мяса.

— Ну не загінай, ну хіба рукі не смярдзелі? Далікатнага знайшоў. Ты ж не будзеш казаць, што за тыдзень на гарачыні труп не пратухае. Гэтая ж старая зусім аплыла, як ваксовая свечка. І трэба было ёй у прыбіральні на унітазе сканаць. Не каб у ложку, па-чалавечы. — Участковы праглынуў апошні кавалачак салямі.

— Гэта для нас розніца ёсьць, дзе сканала, а ёй усё адно. — Практыканцік паставіў на газету белую ад пені шклянку. Участковы падняўся і адварнуўся ад стала, каб адчыніць фортку, а ў гэты момант Практыканцік нахіліўся над ягонай шклянкаю з недапітym півам і плюнуў у пухкі шум. Плявок схаваўся ў пухірчатых карунках. Участковы пусціў дымны струмень у начную прахалоду.

— Ведаецце, таварыш старшына, я шчыра прызнаюся, — Практыканцік падышоў да акна. — Па-крыўдзіўся я на вас. Ну чаму гэта я адзін павінен быў труп з унітаза здымачы і на насілкі класці? Удвух мы б старую лёгенька паклалі на насілкі. А так я ўвесы у гной перапэцкаўся.

— Даі кінь ты гідкае ўспамінаць. Калі старая з насілак ледзь не кульнулася ў калідоры, хто яе падхапіў і ўтрымаў? Я! Прыйяры са стала. — Участковы шпурнуў папяросу ў акно, зачыніў фортку і дапіў піва з пляўком.

19.04.1995

24 — Дамавіннік

У маладой жанчыны памёр муж. Пахаванне зладзілася найпрыстойнейшым чынам. На хаўтурах сабралася процьма народу. Труну замовілі найлепшую, з усталяванай лядобўняю. Месца на Паўночных могілках трапілася ўдалае, непадалёк ад брамы, але ціхае, пад кустом белага бэзу.

Здаецца, што нябожчыку трэба? Памёр і памёр, ляжы спакойна пад духмянай квеценню. Дык не. Перакінўся той нябожчык у начнога бадзягу, Дамавінніка.

Штоночы ён наведваў маладую ўдаву. Ніякай шкоды не рабіў, ніякай абразы не чыніў. Пастаіць у дзвярах моўчкі і сыходзіць паціху. Толькі паўночныя адведкі не цешылі жанчыну, але што рабіць з начным бадзягам-нябожчыкам — прыдумаць не магла.

Нарэшце Дамавіннік загаварыў:

— Любая мая жонка, я прыйшоў, каб забраць цябе з сабою. Так што памаленьку збірайся ў дарогу.

Жанчына не на жарт перапужалася, толькі выгляду не паказала:

— Як загадаеш, мілы мой муж, так і зраблю. Калі захочаш, каб у дамавіну з табою легла, дык лягу. Толькі падаруй мне на развітанне з белым светам адзін дзень.

Дамавіннік пашкадаваў жанчыну і сышоў. А ў наступную ноч паабяцаў зноўку з'явіцца.

Удава чакала сабраная. Адзелася ў чыстае, найлепшае, святочнае, села на самы край венскага крэсла, паставіла на калені маленечкі скуранные чамаданчык і заплакала. Слёз, праўда, хапіла не надоўга.

Калі з'явіўся Дамавіннік, вочы ўдавы свяціліся яснасцю.

— Дарагая мая жонка, што за чамаданчык ты вырашыла ў магілу ўзяць? — добразычліва паціка-

віўся Дамавіннік, калі яны шпарка крочылі пустельнай вуліцаю ў накірунку да Паўночных могілак.

— Не настаў час адказваць табе, — паслухмая жанчына апусціла вочы.

Ён і яна перайшлі мост праз Свіслач і падняліся ў цёмны скверык, дзе абмінулі помнік Максіму Багдановічу і па ліпавай алеі прашыбавалі да брукаванага пляца перад Оперным тэатрам.

Смарагдавая лістота вусцішна перашэпталася з блакітнымі ліхтарамі.

Дамавіннік з удавою прайшоў паўз доўгую лаўку, на якой атабарыліся чатыры накуранныя і навяселенныя віном дзявулы.

— Гэй-гэй, мужчына, куды дзяўчыну валачэш начной парою? — даўгарукая дзявуля ўскочыла і заступіла парачцы дарогу.

— Дамоў вяртаемся. — Дамавіннік паспрабаваў быў абысці даўгаруку.

Толькі тая зусім не збралася саступаць захопленую пазіцыю. Наадварот. Зграбны кулак рэзка ўзняўся і расквасіў, скрывіў і паламаў Дамавіннікаў нос. Начны бадзяга сагнуўся, скурчыўся, скапіўся за твар, заматляў галавою і захрыпей. На брук паліцелі чорныя крывяныя лахманы.

Другая — каратканогая — дзявуля падляцела да ахвяры і дакладна ўдарыла каленам у пахавінне.

Удава заскавытала жаласна і па-дзіцячы, прыслала на кукішкі і закрыла твар брунатнай валізкаю. Яна не хацела бачыць, як дзявулі здзекуюцца з Дамавінніка.

Асабліва жорстка прыкладалася трэцяя, кудлатая. Яна выцінала бадзягу палкаю па плячах і патыліцы. Толькі чацвёртая, відавочна завадтарка, не брала ўдзелу ў экзекуцыях. Яна паціху пасмоктвала з рыльца салодкі партугальскі партвойн.

Дамавіннік курчыўся на бруку ў лужыне ўласней крыві, размазываочы яе локцямі і каленямі па слізкіх камнях.

Гвалт чыніўся доўга.

Даўгарукая схапіла Дамавінніка за валасы і прыўзняла над брукам парваны твар.

— Будзеш ведаць, як жанчыну крыйдзіць, паскудзіна двухногая.

Дамавіннік пусціў з рота пушыстую сліну і заторгайся ў канвульсіях.

— А можа, дадзім яму похву панюхаць? — даўгарукая ўдарыла Дамавінніка лобам аб камень.

Скура над пераносsem разышлася.

Каратканогая тым часам ускінула спадніцу, зняла майткі і раскірэчылася над Дамавіннікамі тварам.

— Ліжы! — кудлатая выцяла его вострым мыском чаравіка ў скабы.

Доўгім высалапленым языком Дамавіннік пачаў лашчыць дзявуліны геніталіі.

— Ой, казытна! — каратканогая вышэй падабрала спадніцу і пусціла на разбіты твар струмень сікуноў.

Ушчэнт згвалчаны і пашматаны Дамавіннік паспрабаваў выкараскацца з-пад каратканогай, але не змог. Кудлатая схапіла яго за капшук і моцна тарганула. Ад болю Дамавіннік змярцвеў.

— Ну як, задаволеная? — завадатарка падышла да ўдавы.

— Не ведаю. — Тая абцерла з лоба халодны пот. — Думаеш, ён болей не прыйдзе? Можа, яго ўтапіць...

— Добра, зараз утопім. Толькі спачатку мы яму рыльца бутэлькі ў дупу ўставім. Дзеўкі, працуйце. — Завадатарка кінула бутэльку даўгарукай.

Кудлатая з каратканогай сарвалі з Дамавінніка апранахі і рассунулі яму клубы, а даўгарукая дзявуля запіхнула ў дупу сваёй ахвяры тоўстае рыльца.

На імгненне да Дамавінніка вярнулася свядомасць. Ён расплющыў вочы. Кудлатая з размаху апусціла яму на скулу важкую палку. Дамавіннік ачах. Ягонае раздрыпанае цела было падхопленае за рукі за ногі і вынесенае на ўзбярэжжа. Там Дамавінніка звязалі парванымі на стужкі апранахамі і кінулі з моста ў брудную і плыткую воду, якой, між тым, было дастаткова, каб захлынуцца.

Спраўдзіўшы, што цела не ўспыло, удава дастала са скураной валізкі плацінавыя завушніцы, ланцужок з қрыжыкам і пярсцёнак з турмалінам, каб разлічыцца з дзявулямі. Завадатарка прыняла каштоўнасці і навостраным шылам працяла ўдаве скамяналае сэрца.

25.04.1995

25 — Тэхнік

— Найлепей яму падыходзіць мянушка Славольнік, — сказаў цыбаты бамбіза ў расшпіленай на жываце марынарцы.

— Не, на маю думку, яго трэба назваць Тэхнікам. З-за аўтааматарства. Ён жа за трохсоты «Мерседэс» жонку ў бардэль прадасць. — Доўгавалосы маладзён з хвосцікам на патыліцы старанна разліў сухое віно ў аднаразовыя стаўбункі.

— Калі яго перахрышчваць, дык не ў Тэхніка і не ў Славольніка, бо ён самы сапраўдны кілаты Сантэхнік. — Трэцюю мянушку вынайшаў сухарлівы мужчына ў пазалочаных акулярах і ядвабнай кітайскай кашулі.

Уся тройца прысутнічала на шумным святкаванні дня нараджэння. Гулянка ладзілася на лясной галявінцы непадалёк ад Мінскага мора. Імяніннік, ён жа — Славольнік, Сантэхнік і проста Тэхнік, хутка нагрузіўся і знік у прыбярэжных хмызах разам са смяшлівай дзявуляю, так што госці займелі поўную свабоду і неабмежаваны до-

ступ да смажаных курыных кумпячкоў і скрынак з напоямі.

Згаданая тройца зашылася ў зацішны куток, прыхапіўши колькі бутэлек французскага віна, і з асалодаю займалася абгаворамі і пляткарствам.

— І ўсё ж варта пакінуць толькі адну мянушку — Тэхнік. У яго, дарэчы, самым непасрэдным чынам вантробы правальваюцца ў машонку, утвараецца вялізная кіла. И яму даводзіцца самому запіхваць кішку пальцамі з машонкі ў жывот. — Сухарльявы працягваў распачатую тэму кілатасці.

— А хіба можна самому заправіць кілу? — пацікавіўся доўгавалосы маладзён у жоўтых ботах-казаках.

— Можна. Прасцей простага. У Тэхніка гэта атрымліваецца па-майстэрску. — Цыбаты зрабіў вялікі глыток чырвонага, намаляваўшы сабе на верхній губе тоненкія вусікі. — Ён нават на пляжы не саромеецца падбіраць і запраўляць сваю гаспадарку. Усе жанчыны азираюцца. А яму хоць бы што. Шпацыруе, нібыта ў плаўках не кіла, а паўметровы чэлес хаваецца.

— А ў яго сапраўды вялікі прэнт? — доўгавалосы дапіў сваю порцюю.

— Сантыметраў дваццаць пяць. Каб не хвароба і схільнасці да вычварэнняў, Тэхнік быў бы першы маркітун у Беларусі. З-за вычварэнстваў я і аддаліўся, як мог, ад Тэхніка. Уяўляеце... Раніца. Толькі-толькі сышлі дзве прастыуткі, з якімі цэлую ноч мы забаўляліся, рабілі ўсё, на што хапіла маёй, як высветлілася, даволі куртатай фантазіі. И стаміўся я так, нібыта на мне ваду вазілі. Так што сыход прастыутак быў сапраўднай палёгкаю. Я згатаўшы бадзёрлівы напой — на лыжку кавы кропля вады, і кайфаваў. А гэтая кучараўская жывёліна, сербануўшы кавы, вырачыла свае пустыя вочкі, аблізнулася і сказанула: «Зараз бы яшчэ

школьніцу а-та-драць!» У мяне кава праз нос выйшла. «Каб ты здох, юрлівы трывух! Каб ты раз выпрастаўся і больш не сагнуўся! Каб цябе чарвякі елі-елі, а потым выплёўвалі». — Я так падумаў, але крычаць не стаў. Проста развітаўся той раніцаю і да сягонняшняга дня пазбягаю сустрэч з Тэхнікам у інтymнай абстаноўцы. — Цыбаты злізнуў тонкім языком намаляваныя на выгаленай губе віnnыя вусікі.

— У цябе яшчэ добра скончылася, ты толькі ка-ваю папярхнуўся. — Сухарлявы шпурнуў у кусты пустую бутэльку. — У каго-небудзь шніпар ёсць?

— Вазьмі ножык. — Цыбаты кінуў сухарляваму швейцарскі сцізорык.

— У мяне такі самы раней быў, — зазначыў доўгавалосы. — Быў і сплыў. З'ездзіў у лес і не вярнуўся мой ножык. Такія самыя шашлыкі курыныя смажылі, і нож пратаў.

— Твой нож я не краў. Я свой сцізорык у Маскве, на Цвярской, у спецыялізаванай краме прыдбаў. — Інтанацыі цыбатага набраклі незадаволенасцю.

— А я не кажу, што ты скраў ножык. Я заўважыў толькі падabenства. У твойго, між іншым, тронкі шурпатыя, а ў мяне былі гладзенъкія, прыемна ў руку ўзяць.

— А мне даспадобы, калі тронкі шурпатыя і інструмент з пальцаў не выслізгае, не выскоквае. А хто твой нож скраў?

— Намеснік італьянскага пасла, напэўна. Да-кладна не скажу, бо магла якая з прастытутак у сумачку ўкінуць, але найверагодней скраў італьянец. Мы ж толькі ўчацвярых і былі: я, ён і дзве гулёны.

— Не пашанцавала, — здзекліва падсумаваў сухарлявы, разліваючы сухое.

— Мне, канешне, ножыка шкада, толькі Тэхніку, вялікаму аўтааматару, яшчэ больш крыўдна за свой

аўтамабіль. — Доўгавалосы са смакам зрабіў паўнавартасны глыточ. — У Тэхніка зараз вялікія праблемы. А пачалося ўсё выпадкова. Ён спыніўся на сваёй старэнькай «БМВ» каля «Цэнтральнага» універсама. Схадзіў па цыгарэты, вяртаеца, бачыць: каля ягонаі машины прыпаркаваўся новенькі, яшчэ з транзітнымі папяровымі нумарамі, «Опель». У Тэхніка зайграла кроў. Я не ведаю пра ягоныя стасункі з жанчынамі, але легкавыя аўтамабілі яўна выклікаюць у Тэхніка не толькі эрэкцыю, але і палюцыю. Асаблівай прыхільнасцю карыстаюцца менавіта сапсаваныя аўто. А тут якраз аўтааматар узняў капот «Опеля» і нешта спрабуе адрамантаваць. Тэхнік прапанаваў свае веды, таленты і паслугі. Пры ўсім прытым ён у механізмах найвялікшы спец. Для яго нават чалавече цела — нешта накшталт механізма. Толькі аўтааматар не захацеў падпускаць Тэхніка да рухавіка. Але той так прасіў-упрошваў, так сладуць-ляпіўся, што ключы ад «Опеля» яму дасталіся. Тэхнік імгненна знайшоў пашкоджанне, нейкі шланг перакруціўся, запусціў рухавік і прапанаваў адладзіць машину. Што трэба падціснуць, дзе трэба закруціць, памыць, пачысціць, шліфаваць. Аўтааматар прыняў прапанову з адной умоваю: пакуль Тэхнік будзе займацца «Опелем», ён сам паездзіць на «БМВ». Славольнік лёгка аддаў «БМВ» у заклад і з'ехаў на чужым аўтамабілі. «Опель», як высветлілася ў майстэрні, быў у выдатным стане. І Тэхнік пракатаўся на ім два дні, пакуль не спынілі дайшнікі і не паведамілі, што «Опель» крадзены і яго шукае не дашукаеца гаспадар, які, канешне, ведаець нічога не ведаў пра абмен каля «Цэнтральнага» універсама.

— Ёсьць Бог на свеце. — Цыбаты дапіў сваю порцыю.

— Бог шэльму меціць. — Сухарлявы ўказальны пальцам прыціснуў акуляры да пераносся. — Гэта яму помста за маю запаскуджаную кватэру. Я

зараз, хлопцы, расскажу адну гісторыю... Толькі напрамілы Бог не пераказваіце іншым. Бо пачнеца хрэнацень усялякая. А фігні хапае і без гэтага. Ніяк не ўпільнуеш, адкуль на цябе бруд пальца. Вось і тым разам, з'яджаючы з Мінска, я аддаў ключы ад кватэры Тэхніку хрэнаву. Выпраціў, паскуднік. Хай, думаю, лімоннае дрэўца палівае і котку маю корміць. Яшчэ і гроши на рыбу пакінуў шэльме. Камандзіроўка, між іншым, праішла ўдала, і Рым і Ватыкан паглядзеў. А вось на зваротным шляху ў Варшаве здарылася затрымка, нейкі багаж ці-то згубілі, ці-то не згрузілі. Не высвятляў, сядзеў у рэстаране і піў джын-тонік з лімонам. Так што дамоў вярнуўся ў гадзіну ночы. Выходжу з таксоўкі, галаву ўздымаю, а ў маіх вокнах святло. Музыку пачуў яшчэ ў ліфце. Добра, што суседзі па дачах раз'ехаліся, бо ўвесь паверх ажно калаціся ад дэцыбелаў. Вы ж ведаецце, у мяне ўзмацняльнікі і калонкі — дай Божа. Адчыняю кватэру, і на мяне разам з музыкой яшчэ і хвалі пахаў абрыйнуліся. Смярдзела так, нібыта нехта вядро туалетнай вады на падлогу вывернуў. Так яно і было, толькі не на падлогу, а ў ванную Тэхнік мой найлепшы ласьён пасля галення выліў. Дзвёры ў лазенку стаялі прачыненыя, каб негрыцянская рытмы «REEL 2 REAL» можна было слухаць паўсюль. Пад гучныя выкрыкі «MOVE IT ! MOVE IT !» у лазенцы гарэзіліся дзве бесшабашныя асобы — Тэхнік і цыцкатая дзявуля. Пэўна, усе магчымыя варыянты маркітойкі яны пераспрабавалі раней, бо ў лазенцы ён рабіў ёй надзвычайную клізму: устаўляў у дупу душавы шланг і пускаў ваду. Тэхнік ёсць Тэхнік, ён і распырсквальнік з душавога шланга змог звінціць. Як? Невядома. Не бачыў. А вось іншага наглядзеўся... Пакуль Тэхнік падзікунску рагатаў, яна, прысёўшы на кукішкі, напусціла проста ў італьянскую ванну. У мяне мову адняло. Стаяў і глядзеў, як Тэхнік топчацца ў залацістай жыжцы. Патупванне белых ступакоў

у рэдкім гнаі да канца жыцця не забуду, як і водар ласьёну, разлітага на кафлю. І тут мяне прарвала. Я махаў рукамі, адключаў апаратуру, пужаў маркітую ё электрашокерам, а потым і выцягнутым з антэрэсоляў пісталетам. Сарваным голасам абяцаў усіх раздззерці на крывавыя шматкі, калі раніцай у маёй кватэры застанецца хоць бы кропелька гэтага смуроду. Я запатрабаваў стэрильнасці. Тэхнік выбачаўся гідка і слонява. Дзявиля зіркала воўчымі вочкамі, але ніводнага слоўца не вымавіла.

Начаваў я ў бацькоў, сказаўшы, што згубіў ключы. Раніцай кватэра мая зіхцела, вылізалі ўсё да бляску. І праветрылі. І смецце павыносілі. Толькі ад успамінаў не ўцячэш; як згадаю ногі ў жыжцы, млюсна робіцца.

— Такія ўспаміны трэба гарэлкаю запіваць, — сказаў доўгавалосы і пайшоў наведаць склад з трункамі.

Калі ён вярнуўся з пляшкаю «Крышталя-100», побач з цыбатым і сухарявым стаяў задаволены, пэўна, ад удала праведзенага маркітавання, Тэхнік-імяніннік. Чацвёра мужчын усмак начаставаліся ружовай, падфарбаванай віном, гарэлкаю.

06.05.1995

26 — Дачнік

Дачнік паклаў на стол заплечнік і пачаў ладаваць паходны рыштунак. Ніколіраваная сякера легла на самы спод, яе прыкрыў пачак нечытаных газет, на іх паставілася пластыковая бутэлька з газаю, паклалася квадратная бляшанка з прадуктамі: хлеб, соль, агурук, накроеная паляндвіца, цыбулінка. Тэрмас з каваю і пляскатая біклажка з каньяком былі перакладзеныя папяровымі сурвэткамі. Запальнічка разам з цыгарэтамі схавалася ў накладной кішэні. Завязаўшы і зашпіліўшы заплечнік, Дачнік выправіўся ў дарогу.

Раніцай у панядзелак на чыгуначным вакзале народу шмат. Амаль усе пасажыры пасля выхадных вяртаюцца ў горад. А наш Дачнік пакідаў Мінск. Вайсковы камуфляж зграбна сядзеў на ягоных шырокіх плячах. У стракатай плыні мінакоў ён нагадваў драпежнага шчупака, які няўмольна плыве супроць плыні. Выйшайшы на пусты перон, ён закурыў. Сіняя струмені дыму раз-пораз выляталі з наздраватага носа. Курый ён няспешна, аддаючыся задавальненню ўсёй сваёй істотаю, дарэшты, да са-май дзюбкі пазногця на мезенцы.

Электрычка падышла хутка і, выпусціўшы пасажыраў, назбіраных ад Барысава, пагрукатала ў накірунку Маладзечна. Да станцыі «Зялёнае» Дачнік ехаў у вагоне адзін. Ён даволі абыякава глядзеў, як мяняецца за акном каларыстыка краявідаў, як з шарай і цагельнай яна робіцца жухлавата-жоўтай, прыроднай і безнадзейна-кастрычніцкай.

Пасля першых прымараразкаў станцыя выглядала бліскучай і чысцюктай, як зробленая за гроши фотакартка.

Паправіўшы рамяні заплечніка, Дачнік пайшоў праз прыстанцыйную вёсачку па пясчанай сцежцы. Ён абмінуў пахіленыя ўказальнікі з назовамі дзіцячых лагераў і зайшоў у халодны лес. Ясны, на-сцярожаны і вільготны. Зямлю ўсцяж засціала лісцё. Рудое, бурштынавае, брунатнае. Дачнік удыхнуў на поўныя грудзі гаючага паветра, заглядзеўся на сіня вершаліны саборных елак і ледзь не наступіў на залатую вітушку чалавечых экспрэмантаў. Дачніку давялося зноўку закурыць, каб, выпусціўшы дым праз нос, перабіць водар прылагернага лесу.

Далей ён ішоў уздоўж сятчастага парканы, за якім у рэдзенъкім сасонніку непрыстойна бялелася доўгая прыбіральня. Абмінуўшы вялікі, на дванаццаць атрадаў, лагер, дарога выходзіла да крынічнай рэчкі. Вузенькай, выпрастанай і ледзь

жывой. Люстронай стужкаю яна ўпрыгожвала тарфяное поле. Перайшоўшы металёвы масток, Дачнік зноўку заглыбіўся ў лясны спакой і выйшаў толькі каля дачнага гарадка. Дагледжанага, акуратнага і яркага. Крыху прайшоўшы вуліцаю, Дачнік збочыў у тупічок, дзе спыніўся каля ашаляванага вагонка чырвонага дома. На дзвярах непрыемна чарнеў гаражны замок.

Спачатку Дачнік і не збіраўся валэндацца з важкім замком. Думаў залезці ў дом праз акно. Але, адчуўшы агідную агрэсіўнасць, якую выпраменіваў навясны механізм, Дачнік не паленаваўся дастаць з заплечніка сякеру і, б'ючы абухом, знесці нахабны запор.

Апынуўшыся ў памяшканні, ён прынюхаўся. Пахла нясвежым, прэлым, тлустым духам чалавечага жытла, якое ці не сягоння на золку пакінулі гаспадары. Каб выветрыць саладжавы і прыкры водар, Дачнік абышоў пакоі і дзынкна павысаджваў сякераю ледзь не ўсе шыбы. Скразнякі, проймы і скавышы радасна завіравалі, за круціліся, затанчылі ў дачных апартаментах і хутка павыносілі на пругкіх хвастах жыллёвыя пахі. Выветрыўшы, выстудзіўшы і даследаваўшы памяшканне, яны крыху паспакайнелі і пачалі забаўляцца з фіранкамі ды шторамі, надзімаючы іх, нібыта ветразі, а потым скручаючы, быццам дзяржаўныя сцягі.

Тым часам Дачнік расклаў на круглым стале прывезеныя далікатэсы. Палуднаваў ён павольна. Раз-пораз Дачнік закідаў галаву, п'ючы канъяк з англійскай біклажкі. Дапіўшы каву, ён не стаў прыбіраць са стала ні цыбульнае лушпінне, ні растоўчаную гурбачку солі, ні хлеб.

— Так заўсёды, — загаварыў Дачнік да скразнякоў, скавышоў і проймаў. — Рассыпаная соль, сябры мае, прыводзіць да свары, а свара да бойкі, а бойка да гвалту. Толькі здаецца, што няма

аніякай нагоды, каб зазлаваць, сварыцца і распачынаць вайну. А вось зірнеш на рассыпаную соль, і само сабою з'явіцца неадольнае жаданне раскідаць, раstryбышыць, знішчыць гэтае ўбогае гняздо!

Дачнік перакуліў белы круглы стол. Нагой ён ударыў па крэсле, якое, адляцеўши ў кут, хруsnула і аціхла. Крыху супакоіўшыся, Дачнік вытрас з заплечніка пачак свежых газет, пакамечыў іх дый запхай пад ложак. І газеты, і матрац, і падлогу вакол ложка ён добра-ткі пaabліваў газаю. Полымя, падхопленае скавышамі, проймамі і скразнякамі, шуганула лёгка, порстка і радасна. Доўгія, вострыя, зыркія языкі пачалі прагна лізаць старэнкі на-сценны кілім з жоўтымі аленямі, што мірна стаялі над ложкам.

Дачнік сыходзіў з гарадка, не азіраючыся, спакойна, з пачуццём выкананага абавязку. У схуднелым заплечніку ён зносіў сякеру і запальнічку.

Крышку не дайшоўши да станцыі, Дачнік спыніўся. Ён вярнуўся ў лес, каб сякераю выкапаць ямку, ссунуць туды пацямнелую, але па-ранейшаму залатую вітушку, засыпаць яе пяском, выцерці аб мяккі мох лязо і схаваць зброю ў заплечнік. І вось там, над пахаванай у зямлі непатрэбшчынай, наш Дачнік паշкадаваў, што не прыдбаў зямлі, не пасадзіў сад і не збудаваў дом, які так прыемна ўзяць і спаліць.

11.06.1995

27 — Акопнік

Невядома ўжо колькі дзён ішоў дождж. Ён то імжыў ледзь заўважным халодным пылам, то сипаўся буйнымі важкімі краплямі, але не аціхаў ні на хвіліну.

Неба нібыта сабралася назаўсёды зліцца з зямлёю.

На сподзе глыбокага акопа назбіралася калюжына, поўная рэдзенькага мулу. Пры самай калюзе, на пустых скрынях з-пад снарадаў, сядзеў сутулы Акопнік у доўгім шынялі з настаўленым каўняром. Ён курыў.

Коўзаючыся па раскіслай глебе, да акопаў падышоў стрыжаны навабранец.

— Дождж, — натапырыўшы заечыя губы, пачаў ён.

Акопнік выкінуў недапалак у брудную ваду.

— Можа пачастуеце папяроскаю? Да смерці курыць хочацца. Я ўжо і сам не ведаю, калі апошні раз тытунь нюхаў. — Бледны навабранец прысёў на кукішкі.

— Знойдзем. — Акопнік пашкроб чорнымі пазногцямі няголенае падбароддзе. — Спускайся ў акоп. А то рассеўся, як баба.

Навабранец нязграбна саскочыў у яміну. Акопнік выцягнуў з нагруднага капшука трафейны партсігар і дастаў зграбную папяросу. Вастратдзюбае сіняе полымя хуценька зачырвоніла сухі тытунь.

— Салодкі. — Навабранец выхукнуў у марозную цямрэчу цнатлівы клубочак дыму.

— Заўтра зранку немец пачне наступаць. — Акопнік схаваў рукі ў кішэні. — Зямля прamerзла, і па ёй добра бегчы. Гэта ж не па мулу коўзацца. А так па халадку, па марозе, пасля стограмовіка са-мае тое ў атаку схадзіць.

— Няўжо заўтра пачнецца? — голас навабранца трымцеў.

— А колькі можна ў адных і тых жа акопах сядзець? Самы час бой распачынаць. Паглядзі, якая поўня ясная, якія зоры. Усё відно, як на далоні. Час надышоў. Я кайзерайцаў ведаю. Спачатку яны газ пусцяць, каб нас прыгруціць і прыдушыць, а потым нацягнуць супрацьгазы і пабягуць штыхамі дабіваць.

— А нам што рабіць? — навабранец пры ўсім сваім страху курыў павольна і вельмі ашчадна.

— Чакаць. Надзець супрацьгаз і сядзець. Курыць у супрацьгазе не варта. У цябе, дарэчы, супрацьгаз ёсць?

— Ёсць! Канешне. Новенъкі, пад мой памер, я сам падбіраў, каб сядзеў шчыльна, але і не ціснуў.

— Ну дык і праблем няма. Надзенеш супрацьгаз, пачакаеш, пакуль расейскія свінні ў атруце пазахлынаюцца, пазадыхаюцца, зойдуцца і, пачуўши каманду, пабяжыш праз дым і запора什 тых, каго не задушыў кашаль. Галоўнае, не трэба шкадаваць педыкулёзных салдат яго імператарскай вялікасці, яны горшыя, чым тыя вошы. — Акопнік плюнуў на тоўсты лёд калюжыны, што ртутна пабліскваў у месяцавым святле квадры.

Іскрыстыя, дыяментавыя драбочки сняжынак плаўна апускаліся на сагнутую, шырокую, шынельную спіну Акопніка.

— А як вы параіце, заяву ў партыю камуністаў варта напісаць зараз ці лепей пасля атакі? — навабранец паспрабаваў зазірнуць у очы Акопніку, але не змог: той сядзеў, апусціўши доўгія веі.

— Напісаць можаш і зараз, — адказаў Акопнік, не расплошчыўшы вачэй, — толькі падаваць трэба пасля наступлення. Спачатку варта пару фашыстаў забіць, каб у партыю пайсці з чыстым сумленнем.

Навабранец зрабіў глыбокі зацяг, і ўсмешка задавальнення зіграла на загарэлым блакітнавокім твары, які пікантна ўпрыгожвала маленькая ямінка на круглым падбародзі.

— Сапраўды, лепей напішу пасля бою. Прыйду да вас, сяду, закуру і напішу: залічыце мяне ў шэррагі сапраўдных сяброў нацыянал-сацыялістычнай рабочай партыі. — Зграбнае колца дыму паляцела ў цёплае чэрвеньскае паветра.

Акопнік акуратна падкасаў рукавы форменнае кашулі і сказаў:

— Не хачу цябе вучыць, бо я не настаўнік і не бацька, каб маралі начытваць, але ведай: перад атакаю не пі. На хмельную галаву паміраць лягчэй. Толькі нашто паміраць, калі ты не жыў зусім? — Акопнік выцягнуў са срэбнага партсігара пруткую папяросу. — Мусульмане вунь зусім не п’юць, а ваююць дай Бог ці дай Алах як. Хто іх разбярэ. Адно скажу — ваююць.

Навабранец зняў панаму і абцёр буйныя краплі поту, якія шчыльна абсыпалі бронзавы лоб.

Немаведама колькі дзён трывала пякельная гарачыня. Людзі звярэлі і вар’яцелі ад бясконцай, безнадзейнай і бессэнсоўнай пыльнай задухі. Над шарымі каменнымі гарамі разлілося недасяжнае, сінє, вільготнае неба.

— Дым лепей пускаць не колцамі і клубочкамі, а струменьчыкам, паціху і ў рукаво.

Навабранец затушыў недакурак аб падэшву запыленага чаравіка, закінуў у рот белы прамакнутнічак жавальнай гумкі і спытаўся:

— Як вы думаецце, вайна хутка скончыцца?

— Наіўны...

— Чаму наіўны?

— А таму, што калі недавяркі возьмуць горад, дык мы ў партызаны пойдзем, у горы, у лясы, у пушчы, разгорнем тэрарыстычны рух. — Акопнік строс попел на пруткі лісток трывгутніку.

— Дык вы лічыце, што вайна не скончыцца?

— Каму як... А для мяне вайна не скончыцца ніколі. — Дагледжанымі, маціцовымі, авальнымі пазногцямі Акопнік пяшчотна правёў па сваёй добра выгаленай, гладзенькай, блакітнай шчацэ.

У сонным люстэрку ляснога возера адбіваліся вострыя вершаліны чорных елаў, за якімі павольна згасала сонца.

— А вы самі адкуць будзеце? — навабранец не сыходзіў, ён хацеў хоць неяк выказаць удзячнасць за падораную папяросу.

— Я? — Акопнік сцепануў плячыма і зашпіліў верхні гузік шыняля. — Я — тутэйшы.

11.06.1995

28 — Анёл-2

Шыфравальнік праходзіў вайсковую службу ў горадзе Д. Служба была не вельмі цяжкая, але адказная. Шыфравальнік выконваў загады з вялікім імпэтам, а таму займеў права на дробныя прывілеі. Ён мог сам сабе выпісваць звалініцельную і хадзіць у горад у любы час. Але Шыфравальнік не злоўжываў прывілеямі. Ён хадзіў у горад адзін раз на тыдзень. Звычайна ён любіў пашпацыраваць па ўзбрярэжжы рэчкі Р. суботнім надвячоркам, калі большасць гараджан поркающа ў лапіку зямлі каля лецішча. Вось у адзін з такіх цёплых вечароў, калі Шыфравальнік даядаў улюбёнае марожанае — пламбір на палачцы, да яго падышоў сівы, сярэдняга веку мужчына ў масіўных акулярах на храшчаватым носе. Шыфравальнік не любіў выпадковых знаёмстваў, асабліва пасля таго, як даў падпіску аб захаванні дзяржаўных таямніц. Ён вырашыў не адказваць на прывітанне незнаймаму чалавеку, пагатоў рот быў напоўнены марожаным. Толькі маўчанне салдата не засмуціла гаваркога незнаймца, які ўпэйнена працягнуў распачаты маналог. У прыватнасці, ён прапанаваў пайсці на ціхую і ўтульную кватэру, дзе можна ў спакойнай абстаноўцы выпіць пляшку гарэлкі. Каб пераканаць негаваркога салдата ў сваёй шчырасці, незнаймец раскрыў стары партфель і паказаў бутэльку белай, якая ляжала на скрутку навюткай вяроўкі для сушкі бялізны.

Пазней Шыфравальнік не мог растлумачыць, чаму так лёгка пагадзіўся пайсці на далёкую ўскраіну горада Д за навязлівым незнаймцам.

Яны прыйшлі ў засмечаны двор трохпавярхогага пасляваеннага дома, і мужчына прапанаваў салдату пачакаць каля пад'езда, пакуль ён падымеца ў кватэру і паглядзіць, ці не вярнулася часам жонка, якая разам з дзецьмі павінна заначаваць на дачы. Але ўсялякае здараецца.

Стоячы ў двары, малады салдат убачыў, як у кватэры на трэцім паверсе загарэлася святло: гэта незнамец даў знак, што можна, не баючыся, падымашца і заходзіць. Вось тады Шыфравальнік і пачуў голас. Гэта быў прыемны барытон, які вельмі ясна прамовіў, што пад скруткам вяроўкі ў партфелі ляжыць нож. Шыфравальнік азірнуўся на голас і ўбачыў невысокага чарнакрылага Анёла, які імгненна растаў у паветры. Анёл не сказаў, што сівы мужчына збіраецца зарэзаць салдата, каб потым запіхваць пальцамі сваю халодную сперму ў левае вуха нябожчыка, размазваючы яе па казялку, мочцы і супрацьказялку. Анёл толькі паведаміў пра наяўнасць зброі ў скуранным партфелі. Але гэтага было дастаткова, каб Шыфравальнік уцёк з двара і хуценька вярнуўся ў вайсковую частку.

Гісторыя з Анёлам не мела б аніякай каштоўнасці, каб не пэўныя супадзенні і акалічнасці. Па-першае, за літараю «Д» быў зашыфраваны горад Раствоў, а за «Р» схавалася цэлая рэчка Дон. Па-другое, у Раствове-на-Доне служыў шыфравальнікам мой добры знаёмы географ, які сапраўды быў запрошаны незнамым чалавекам у госці. Вось так будучы настаўнік прыродазнаўства і географіі меў выдатную магчымасць наведацца ў кватэру раствоўскага Дракулы — спадара Чакацілы. Таго самага, які замардаваў паўсотні чалавек, быў злойлены, асуджаны і расстраляны.

Шыфравальнік сапраўды вельмі блізенъка прайшоў ад жахлівай смерці, але ўменне пранікаць у таямніцы і разгадваць загадкі выратавала

ягоную маладую душу, ну і цемнакрылы Анёл да-
памог, безумоўна.

19.06.1995

29 — Сунічнік

Яшчэ ў ранішнім прыцемку вясковыя ма-
ладзіцы выбраліся ў ягады. Чэрвень стаяў цёплы, і
суніцы ўрадзілі як ніколі. Дарогаю дзяўчаты да-
мовіліся, што далёка не разыдуцца і ўвесь час бу-
дуць перагуквацца. Спярша маладыя галасы гучалі
амаль не сціхаючы, але хутка маладзіцам надаку-
чыла гукаць, бо сакаўныя суніцы самі прасіліся на
язык. А як ты гукнеш з поўным ротам?

Адна з дзяўчатак, найспрятнейшая, вырашыла
пашукаць ягадныя мясціны ў самай глыбіні лесу. На-
конт суніц яна не памылілася, на пагорках ягад была
процьма. І хай не такіх буйных, як на ўскрайку, але
затое саладзейшых і больш духмяных. Ягадніца ху-
ценька нашморгала паўнюткае пяцілітровае вядзера-
ца і пашкадавала пра пакінутага дома вялікае вядро.
Толькі шкадаванне хутка мінулася, бо захацелася
іншага, захацелася пахваліцца перад сяброўкамі
паўнюткам вядзерцам. Дзяўчына гукнула. Сасоннік
азваўся адно рэхам. Маладзіца не баялася за-
блудзіцца, бо ведала лес з маленства. Яна лёгкай ха-
дою крочыла праз залацісты сасоннік, калі раптам
пачула гучнае «аву-у-у» яўна густога мужчынскага
паходжання. Маладзіца спынілася. Зусім блізка, каля
невысокіх елачак, стаяў і пасміхаўся ў пышныя
пшанічныя вусы станісты мужчына з рудым чубам.
Па зялёной кашулі з чырвонымі гузікамі ў незнаём-
цу адразу пазнаваўся Сунічнік. Ён лагодна паглядаў
на маладую прыгажуню сваімі далікатна-блакітны-
мі, з лёгкім адценнем драпежнасці, вялікімі і хцівы-
мі, як у сіямскага ката, вачыма. Маладзіца сумелася,
заўважыўшы, што Сунічнік у крылца носа ўставіў
срэбную завушніцу.

— Чаго ты пужаешся? Нібыта я — раз'ятраны звяруга? — голас у Сунічніка быў нізкі, грудны, але не хрыплаваты, як у курцоў, а мяккі, акторскі.

Такі голас выклікае поўны давер, і вельмі прыдаецца дактарам, святарам і ўсім тым, хто абавязаны суцішашаць прыніжаных і пакрыўджаных.

— Чалавек горшы за драпежнага звера, — пакіла маладзічка.

Яна відавочна адчула лёгкую сімпатию да Сунічніка.

— А хто сказаў, што я чалавек? Зусім не. Я — Сунічнік, лясны дух, які дапамагае маладым дзяўчатам збіраць ягады, паказвае найлепшыя мясціны, выводзіць на ўсыпаныя суніцамі сонечныя паляны.

— А маё вядзерца поўнае. Я свае суніцы сабрала.

— Не трэба так казаць. Ты ж такая маладая, табе яшчэ збіраць і збіраць варта было б. Ты, мая мітая, набрала адно драбязы кіслай, а сапраўднай духмянай суніцы, што сама растае ў роце, нават і не пакаштавала. Хадзем, мітая мая, пакажу ягадную паляну, якую ты і ў найсаладзейшых снах не бачыла. На тым месцы, колькі б ні збіраў суніц, а ўсіх ніколі не забреш. Хадзем, мая непараўнальная, хадзем у госці. Ты і сама, пэўна, здагадваешся: не кожную ягадніцу Сунічнік запрашае на пачастунак.

— Не трэба, спадар Сунічнік, так доўга ўтварваць, я сама не першы год такую паляну шукаю. І калі паабяцалі, дык хутчэй паказвайце, а то перадумаеце, так з мужчынамі спрэс здараецца.

— Спрытная. Мне жывавяя падабаюцца. Падыдзі да мяне, стань тут, з левага боку, ды зірні праз правае плячо.

Маладая ягадніца ўбачыла сонечную паляну, дзе не было як і ступіць з-за сакаўных суніц.

— Заварожылі вы мяне, далібог, зачаравалі.

— Сама захацела, а я толькі крышачку дапамог. А цяпер ты марыш пра зусім іншыя чары, хочаш пакаштаваць саладзейшых ягад. Скінь непатрэбная апранахі, застанься такою, як стварыла цябе прырода. Распраніся, духмяная мая, каб я мог парайнаць твае сунічныя вусны з сунічнымі смочкамі. Скінь і астатняе, ляж на траву, раскрый таемныя весніцы, каб я мог схіліцца і языком палащчыць сунічку твайго секеля.

Сунічнік доўга і старанна песціў дзяявочую похву пруткім языком, аж да той пары, пакуль ягадніца не задрыжала ўсім целам, не завохала, не застагнала і не завыгіналася ў бурнай істэрыцы. І нават тады Сунічнік працягваў пакусваць і лізаць напруженую бубку жаночай сутнасці. Дзяявочае цела круцілася ў марных спробах вырвавацца з-пад Сунічніка, але той намёртва прыціснуў ягадніцу да зямлі. Свядомасць пакінула дзяўчыну, і яе цела абмякла і аплыло. Сунічнік выдаў са свайго напятага чэлеса маціцової кісель насенення.

Калі да маладой жанчыны спакваля вярнулася яснасць розуму і яна расплюшчыла вочы, дык Сунічнік ужо сядзеў каля вядзерца і еў ягады.

— Што ж гэта вы робіце? Абяцалі ягадамі частаваць, а самі назбіранае ясце, — ласкова папракнула маладзіца і начала пальцамі расчэсваць і раскрасаць свае доўтія русыя валасы.

— Я думаў, мы паразумеліся, а табе жменькі ягад шкада.

— Ну не крыйдуйце. Я жартам. Ешце. Хоць усе з'ядайце. — Ягадніца тута завязала на галаве белую хустачку.

— Зараз пойдзем да майго брата, Чарнічніка, і пазычым вялікае вядро. Ты назбіраеш найсаладзейшых суніц у свеце, цукровая мая. Дарэчы, тваё вядзерца хай пастаіць, ніхто не возьме.

Яны пайшлі вузенькай сцежкаю ў самыя нетры непрыбранага лесу. Сцежка вілася ў зарасцях вы-

сокага кустоўя, абыспанага крывавымі гронкамі воўчых ягад. Нечакана для маладзіцы кусты скончыліся, і сцежка выйшла да невялікага, парослага асакою балотца, пасярод якога свяцілася цнатліва-нябесным блакітам круглае акенца Чортавага вока. Сунічнік упэўнена ступіў на тоўсты кілім дзёрну, пад якім затузалася дрыгва. Ён тупнуў, дробныя хвалі пабеглі па вадзе, Чортава вока пачарнела, запухіралася і забалбатала. Разам з алейнымі бурбалкамі на паверхню ўзняўся сярністы газ. Праз хвіліну над асакою вісела жаўтлявая задушлівая смуга.

Маладая ягадніца адчула на сваім запясці жалезныя пальцы Сунічніка. Дзяўчына тарганулася ў бок воўчага кустоўя, але Сунічнік трymаў мёртва. Пераляканая маладзічка звяла, апусцілася на асаку і загула.

А ў гэты момант з самых нетраў дрыгвянога балота ўсплыў на паверхню калматы Багнік. Ён нагадваў гурбу рудога торфу, у якім ярка свяціліся дзве сапфіравыя зорачкі ясных вачэй.

— Ты нашто мяне пабудзіў, Сунічнік? — на траяністы бераг леглі кіпцюрастыя лапы. — Ты ж ведаеш, як я не люблю, калі мяне торгаюць без дай прычыны?

— Нагода, шаноўны Багнік, ёсць. Я ж ніколі не з'яўляюся без падарунка. Вось і цяпер прывёў ягадніцу з чыстым целам і наўнай душою.

— А колькі мне будзе каштаваць твой падарунак? — Багнік соладка пазяхнуў.

— Дамовімся. Сто разоў дамаўляліся і зараз не пасварымся. Дасі пярсцёнак са смарагдам, і дзяўчына будзе тваёю. Не пашкадуеш. Я каштаваў яе суніцы.

— І што ты, брат мой Сунічнік, у пустым зіхценні каляровых каменьчыкаў знаходзіш? Не разумею. — Багнік апусціўся ў дрыгву з галавою, але праз імгненне зноў ляжаў на паверхні.

На крывым кіпцюры іскрыўся плацінавы пярсцёнак з масіўным смарагдам.

— Трымай! — Багнік пусціў пярсцёнак у паветра, адкуль яго спрытна вычарпнуў Сунічнік.

— Прыгажосць уратуе свет, — сказаў ён і ўздзеў пярсцёнак на безыменны палец левай руки.

Палюбаваўшыся смарагдам, Сунічнік падхапіў на рукі самлелую ягадніцу і кінуў у брунатны мул. Тая закаліхавала. Багнік апусціўся ў сваё густое царства разам з маладзіцю.

Сунічнік вярнуўся на сонечную галявіну і ўсмак паеў салодкіх ягад з вядзерца.

27.06.1995

30 — Папераджальнік

Вогненны сабака высока падскокваў і павіскваў.

— Зараз, зараз, — супакойваў сетэра гаспадар, выходзячы з прыбіральні, — цыгарэты вазьму і пойдзем.

Гулялі доўга. Гаспадар хадзіў па лясных грудах, курыў і любаваўся краявідамі ружовай і духмянай вечаровай Вільні. Сабака гойсаў па лагчынах, шапоччучы ў зарасцях папараці.

Праз гадзіну яны вярнуліся ў Новую Вільню, каб узняцца на перадапошні паверх шматкватэрнага гмана. Яны толькі зайшли ў пад'езд, як гнуткі сетэр занепакоіўся і колькі разоў варожа гаўкнуў. На сваім паверсе сабака пачаў люта брахаць і кідацца на дзвёры. Гаспадар завагаўся: адчыняць, не адчыняць. Тут дзвёры рэзка расхінуліся. Чырвоны сетэр скочыў на ўзмнную постаць, што ўзвышалася ў калідоры. Агністая зорка вырвалася з рукі чалавека ў чорнай масцы. Куля ўвайшла ў сабачую пашчу. Сетэр скруціўся, тузануўся, заторгаўся і аціх назаўсёды. Гаспадар хістануўся, адступіў, прытуліўся спінаю да сцяны і заплюшчыў вочы. У чалавека адняло мову.

Апрануты ў цёмнае, Папераджальнік звінціў з пісталета глушыльнае прыстасаванне і схаваў зброю ў нагруднай кішэні.

— Гэта вам папярэджанне, — паведаміў ён і пачаў спускацца па сходах.

Чалавек маўчаў, мова не вярнулася.

— Апошняе! — крыкнуў Папераджальнік на ўесь пад'езд і выйшаў у літоўскую ноч.

26.08.1995

31 — Парасонніца

Пачало накрапваць. Мужчына ўзняў каўнер. Ён стаяў на трамвайнym прыпынку пад ліхтаром і чытаў газету. Ён мог бы перайсці пад ліпу ці схавацца пад брылём шапіка «Саюздруку», але застаўся на месцы, бо спадзяваўся на хуткі трамвай, які выверне з-за рога, пусціць фіялетавую іскру, зазвоніць весела і бадзёра, спыніцца, расчыніць дзвёры ў светлы салон, дзе можна будзе сесці на сухое крэсла і дачыгтаць артыкул.

Толькі трамвай не прыйодзіў і не выварочваў з-за дома, і не расхінаў запрашальна дзвёры.

Дожд় гусцеў. Варта было схавацца пад дрэвам ці хоць бы стаць пад газетны шапік. Але мужчына заставаўся пад высокім ліхтаром. Так здарaeцца на прыпынках: стаіш і не можаш варухнуцца, ты ў поўнай залежнасці ад трамвая, які прapaў немаведама дзе.

Тыя, што прыйодзілі пазней, становіліся або пад купчастую ліпу, або туліліся спинамі да дыктаўых сцен шапіка. Мужчына заставаўся пад ліхтаром і змок бы ўшчэнт пад спорным і халодным начным дажджком, каб не Парасонніца.

Прыйшоўши на прыпынак, яна адразу схавалася пад густалістую ліпу, адкуль і заўважыла мужчыну, які згорбіўся, засунуў руکі ў кішэні і зрабіўся падобны да пакрыўданага пеўня. Пара-

сонніца пашкадавала яго і разгарнула квяцісты парасон.

— Бывае, стаіш на прыпынку пад дажджом і няма дзе схавацца, — загаварыла да мужчыны Парасонніца. — А твой парасон стаіць дома, каля пачапельніка, бо раніцаю і знаку не было на дождж. І хто мог думаць, што ўвечары палье, як з вядра. І давядзецца думаць: столькі навокал людзей з парасонамі, і ніводзін не падыдзе і не прапануе схавацца. Вы даруйце нахабства, але вам варта стаць пад мой парасон. Ён невялікі, але захіне ад дажджу.

Голас у Парасонніцы быў прыемны, аксамітны, душэўны.

— Дзякую, не трэба, — прамармытаў мужчына, выцягваючы рукі з кішэніяў.

З завулка, ракочучы і бразгаючы металам, выкаціўся двухвагонны трамвай. Вадзіцель даў пералівісты званок. Пасажыры спрыгна паўскоквалі ў салоны. Парасонніца згарнула зіхоткі парасон і запытальна зірнула на мужчыну.

— Не мой нумар. — Ён адварнуўся.

Парасонніца ўзнялася на прыступку. Вадзіцель плаўна пусціў трамвай у начны даждж.

«Якая нахабная! — падумаў мужчына, вяртаючы рукі ў кішэні. — А які ў яе брыдкі, стары, зморшчаны твар!?

28.08.1995

32 — Бульварнік-1

Штораніцы ён выглядае ў акно. Ці ёсьць сонца? Ён працуе выключна ў добрае надвор'е. Ён актор балета. Яму патрэбны гледачы. А яны бываюць на бульвары толькі ў пагодлівых дні. Таму дзень пачынаецца з доўтага пагляду на неба.

Ён уцёк з Беларусі ў Барселону. Назбіраў грошай, перапрадаючы валюту на Камароўскім кір-

машы. Праз знаёмага мастака знайшоў сквапную іспанку, фіктыўна ажаніўся і перабраўся ў Каталонію. Атрымаўши від на жыхарства, ён наняў у рабочым раёне маленечкі пакой з варэльняй і душам. А цяпер на золку выглядае ў адзінае акно. Ці не пайшоў дождж? Калі на вуліцы суха, Бульварнік бярэ валізу з тэатральным касцюмам Дон Кіхота і ідзе ў цёмны двор, што каля кірмашу. За скрынняй з-пад гародніны ён пераапранаецца ў рыцара маркотнага вобраза і з ног да галавы зафарбоўваецца ў срэбны колер.

Цэлы светлы дзень ён стаіць на бульвары Рамбла і за кінутую манетку робіць узмах драўлянай дзідаю.

Штовечар Бульварнік выграбае са скрыні нажабраванае. Дзеліць грошы на трох роўных долі: на старасіць, на жыццё і на задавальненне.

А радасці ў яго вельмі простиа. Разам з вулічным мастаком сербам, які ўцёк з Босніі, Бульварнік ідзе ў бар і напіваецца маскоўскай гарэлкі.

22.09.1995

33 — Цырульнік

Мужчына ведаў: у Каталоніі цырульні значна даражэйшыя за беларускія. А што хацець? Можна не падстрыгацца, перачакаць, вярнуцца, завітаць да знаёмай цырульніцы і ўпараткаваць фрызуру. Але цырульніца, дазнаўшыся пра вандроўку, спытае не пра музей сюррэаліста Далі, а пацікаўцца станам цырульнага майстэрства на міжземнаморскім узбярэжжы. І што казаць? Сквапны?

Мужчына прыгледзеў сціплую, народную, на адно крэсла, цырульню. Раніцаю там пачыталі прэсу і галіліся небагатыя каталонцы. Перад люстэркам увіхаўся толькі адзін майстар паважанага ўзросту. Шыльда над устаноўкаю не абяцала вы-

шчыпвання валасоў на нагах і дадатковых інтymных паслуг, а гэта супакойвала.

Мужчына зайшоў, вымавіў прывітанне, сеў на лаўку чакальнікаў і ўзяў са століка спартыўны часопіс. Прэсу ён не любіў, але згодна з падгледжаным рытуалам разгарнуў тыднёвік. Каталонцы, між іншым, проста загорнутыя на футболе і страшэнна перажываюць за сваю знакамітую каманду «Барселона». Таму ён і надаў сабе сур'ёзны і зацікаўлены выгляд. Аднак усе футбалісты як былі, так і засталіся для яго на адзін бестурботны твар. Таму часопіс хутка быў адкладзены. А мужчына пачаў паглядаць у тэлевізар, што вісеў над цырульным люстэркам.

Паказвалі кухараў-кітайцаў. Доўгімі крукамі яны лавілі змей, а потым што толькі з імі не выраблялі. Адсякалі галовы на калодках, лупілі скруру, рэзалі на кавалкі, варылі, елі самі і кармілі дзяцей. Відэасюжэт захопліваў.

Тым часам Цырульнік апрацаваў патыліцу папярэдніку і запрасіў мужчыну ў скураное крэсла. Той заўсіміхаўся і прамовіў загадзя вывучанае пасіспанску: «Падстрыжыце коратка!» Ён быў задавлены, бо не забыўся чужынскія слова і яшчэ падгледзеў, колькі заплаціў папярэдні кліент — менш, чым меркавалася патраціць. Цырульнік ахінуў мужчыну блакітным прасцірадлам і лёгка запстрыкаў просценькімі нажніцамі. Так вось, без усялякіх машынак, вастрадзюбымі нажніцамі і брытвай-галяком, за якіх шэсць—сем хвілінаў мужчыну добра, з густам і без напругі падстрыглі.

У самога Цырульніка, дарэчы, была вельмі ахайнай, брунатнай ад загару, бліскучая, цалкам лысая галава. А вось рукі мелі кудлатую поўсць, не раўннуючы, як у мядзведзя. Мужчыну і падумала ся, а ці не правесці конкурс на лепшую фрызуру на руках? Распачаць накірунак. Даць штуршок новай модзе. Чубок на запясці, прабор каля локця,

арнамент па ўсёй руцэ... Мужчына паспрабаваў бытое на сабе, толькі меў на руках расліннасці замала для станоўчага эксперыменту.

Пакуль Цырульнік стракатаў нажніцамі, тэлевізар пачаў паказваць новы сюжэт пра прусакоў. Хоць экран быў маленькі, жамерыны выглядалі ма-гутна — па кілаграму кожная. Правільна сцвярджаў жыхар Пірэнейскае паўвыспы, авангардыст, літаратар і гандляр Гомес дэ ля Сэрна: самая бліскучыя чаравікі можна пашыць толькі з барселонскіх прусакоў. Мужчына налюбаваўся бурштынавымі жамерынамі ўдосталь, нават пабачыў прусачыны палавы акт. Па тэлевізіі акт атрымаўся вельмі межанічны, цацачны, мультыплікацыйны. А яшчэ мужчына наглядзеўся сам на сябе ў сапфіравыя во-чы. Блакітныя, светлыя вочы ў Каталоніі не часта сустрэнеш, хіба што ў шэрых, падобных да ваўкоў, высокіх сабак. Скразь чорныя. Цырульнік, дарэчы, меў вочы вільготна-атрамантавыя і добрыя, як у ля-лечнага быка.

Паабтрасаўшы валасінкі з паголенай мужчынскай шыі, ён манерна штурнуў шчотку на паліцу. Наравістая шчотка сконкула і паліцела на падло-гу. Мужчына не стрываў і злосна хіхікнуў. Цы-рульнік зазлаваў, загнаў мыском чаравіка шчотку пад часопісны столік і ўзяўся за пульверызатар. Мужчына паспрабаваў быў адмаўляцца. А раптам бутэлечка скочыць на падлогу, і тры дні давя-дзецца дыхаць сумнеўным водарам. Толькі намаганні былі марныя. Цырульнік распырскаў смуродлівую вадкасць. Мужчына азліўся і закрычаў. Калматыя рукі спрактыкавана разгарнулі брыт-ву-галяк і ўвобмільг раскроілі мужчынскае горла ад вуха да вуха.

— Нельга насміхацца над старэйшымі, — сказаў каталонскі цырульнік далёка адкінутай, мёрт-вай галаве.

24.09.1995

34 — Тунельнік

Ён не пракладае тунеляў. Ён працуе ў кавярні — доўгай, як пенал гімназісткі-выдатніцы. Каб установу не ахрысцілі «Бар-тунелем», нікому і ў галаву не прыйшло б называць яго іначай, як бармен. А так уся Барселона кажа: Тунельнік. І хай сабе. Ён не супраць. Ён паважае кліентаў і любіць свой даўжэны, як працоўны панядзелак, «Бар-тунель». Ён увішны. Ён гнуткі, як браслаўскі вугор. Ён увесы час у вібрацыі, у трымценні, у напрузе. Тунельнік вітаецца з мінакамі, працірае танканогія келіхі, гатуе каву-экспрэс, налівае мурыну скоч, падае сіагаловому мастаку піва, адмервае прыбіральшчыку бурбон, лічыць песеты, усміхаецца суседцы, падміргвае студэнты-кітаянцы, прыгтанцоўвае на вытаптаных да белі дошках, насвіствае турэцкі марш і ўсё гэта — адначасна. Ён таленавіты і здатны зрабіць адразу сто адну кавярную справу. Ён — уласбленне гасціннасці, ветлівасці, зычлівасці, удзячннасці і надзейнасці, але да пэўнай мяжы. Тунельнік можа, як захоча, зрабіцца жорсткім, упартым і неадступным.

Вось ты ўзяў і паквапіўся на ягоную шыракабровую жонку. Ты штодня прыходзіў у «Бар-тунель» выпіць ранішняе капучына з тостамі. А Тунельніка-ва жонка зманліва падміргвала з акенца над кавярняю. Яна — вульгарная, як курортная паштоўка, — запрасіла цябе. І ты крадком, як шкодны гімназіст, праз двор і чорную лесвіцу прабраўся ў цёплы пакойчык — ложак, камін, рукамыйнік. Ты спехам скінуў нагавіцы, хуценька памыўся, выцерся насоўкаю. Ты паваліў чужую жонку на неразабраны ложак. Ты паглыбіўся ў нетры каталонскай жыццядайннасці. Ты захлынуўся ў асалодзе.

За паглыбленнямі цябе і заспеў Тунельнік. Пабачыў, спалатнеў, стаіўся. Ён не кінуўся біцца. Ён не выхапіў кінжал і не працяў табе сэрца. Ён не па-

бег і не зняў з музейнае сцяны алебарду і не рассек шыйных пазванкоў. Ён чакаў, пакуль тваё сексуальнае змесціва перальцецца ва ўлонне спакусніцы. А потым ветліва запатрабаваў разлічыцца. Ён не папрасіў болей, чым даюць звычайнай прастытугтыцы. Ты радасна развітаўся з трymа тысячамі песьтаяў. Усё выдатна. У кожным бармене жыве сутэнёр. Хай сабе живе.

Ты спусціўся ў бар, і Тунельнік запрапанаваў будзённы кубачак капучына за кошт «Бар-тунеля». Ты выпіў. Кава крышку гарчыла і мела прысмак міндалю. Дробязі. Неістотна. Тунельнік усміхæцца. У яго белазубая ўсмешка. У барменаў павінны быць ідэальныя зубы і дагледжаныя пазногці. Тунельнік з такіх. Толькі чаму ўстаноўва зачыненая? Дзе наведвальнікі? Нашто ты піў горкую каву? Ты не адкажаш. Ты павалішся на белыя дошкі і памрэш. Тунельнік атруціў цябе мыш'яком.

Ён перацягнуў цела ў сутарэнні, а там загарнуў у пыльны меж. З такім мехам Тунельнік ездзіць па вугаль для маленъкага каміна. Ён любіць увечары пасядзець у крэсле і паглядзець у агонь. Аднаго разу, седзячы з келіхам марціні, ён згадае, як уночы вывез цябе ў лес і закапаў. И ад той згадкі ў Тунельніка пацяплее на душы.

03.10.1995

35 — Імяніннік

На дзень нараджэння народу сабралася шмат: поўная чатырохпакаёўка. У гасцёўні чакаў стол. Госці належным чынам павіншавалі Імянінніка, выпілі, закусілі і разбрыйліся па кватэры. Хто пайшоў у варэльню паліць, хто пачаў пераабсталёўваць кабінет у залу для танцаў, а хто застаўся за сталом напампоўвацца алкаголем. Маладыя гады, маладыя жаданні.

Імянініку споўнілася дваццаць два. Яго добра падвесялі дзве чаракі канъяку і гара розных падарункаў. Імянінік быў у гуморы, і яму захацелася жанчыны. Ён безразважна накіраваўся да купкі дзяўчат, што перабіралі кампактдыскі, і, выбраўшы найпрыгажэйшую, прапанаўваў дапамагчы перанесці акустычныя калонкі. Так ён адлучыў прыгажуню ад сябровак. У вітальні Імянінік угаварыў дзяўчыну зачыніцца разам у ванным пакоі, а там дамогся блізкасці. Кахацца стоячы нязручна, але Імянінік даволі хутка дасягнуў асалоды.

Ён пакінуў прыгажуню рабіць водныя працэдуры і вярнуўся да гасцей, што апантана танчылі ў паўцёмным кабінцы. Імянінік сабраўся далучыцца да вясёлых скокаў, але раптам спахмурнеў і вярнуўся да дзвярэй у ванны пакой. Стукаў ён настойліва.

— Хто? — пачулася адтуль.

— Адчыняй...

— Нешта забыўся? — аголеная прыгажуня абціралася ружовым ручніком.

— Не, я нічога не згубіў, і майткі надзеў не шыварат-навыварат. — Імянінік прысеў на край ванны.

— Захацелася працягу?

— Так, але іншага. Можаш палічыць мяне за поўнага вар’ята, але даслухай да канца.

— Вырашыў пазычаць грошы? — прыгажуня ўсцягнула чорныя бікіні.

— Якія грошы? Нічога не збіраюся пазычаць... А хіба ў цябе ёсць грошы?

— Няма. Толькі так выбачаюцца, калі намервавуцца перахапіць. — Прыйгажуня забрала ў станік акуратныя грудзі.

— Я не выбачаюся, а прашу дазволу. Можна называць цябе Сізі? — Імянінік зазірнуў на спод вачэй каханкі.

— Табе не падабаецца маё сапраўднае імя? —
Яна зашмаргнула маланку на спадніцы.

— Наадварот, вельмі падабаецца — і тваё імя, і
тваё прозвішча...

— Дык што тады? — жанчына апранула бялют-
кую, як уяўны снег, кашулю.

— Каханне вымагае змены імёнаў. Павер. Разам
з пачуццямі нараджаюцца слова. Спачатку мне за-
хацелася назваць цябе Сфінкс. Чаму? Не ведаю!
Можа з-за валасоў залацістых, а можа з-за крылаў,
якія ўявіў за тваймі плячымі. Толькі Сфінкса веда-
юць. Імя Сфінкс — агульнага карыстання. Давялося
пераўтварыць Сфінкса ў Сізі.

— Мне цяжка будзе прывыкнуць да новага
імя. — Прыгажуня наблізіла твар да люстэрка і па-
чала падфарбоўваць вусны.

— Не-не, ты не павінна нікому казаць пра тое,
што я называю цябе Сізі, гэта інтymна.

— Больш інтymна за тое, чым мы толькі што
займаліся? — яна расцягнула вусны і падвяла аб-
рыс верхній губкі.

— Вядома, больш. Ніякай таямніцы няма ў тым,
што мужчыны сыходзяцца з жанчынамі. Таямніца
ў тым, што яны кахаюць адно аднаго. Дык даз-
воліш называць цябе Сізі?

— Я не буду крыўдаваць, калі пачую Сізі, толькі
не рабі гэтага на людзях.

— Канешне, Сізі.

— Цяпер я выйду першай. А ты зрабі выгляд,
што кепска, што апаласкаеш твар і чысціш зубы.
Дарэчы. Твае слова можна лічыць прызнаннем
у каханні?

— Напэўна, не. — Імяніннік засумняваўся, заха-
целася аспрэчыць сябе і сказаць, што ён прызна-
еца ў каханні, але ж змаўчаў. Прыгажуня па-
крыўдзілася, выйшла з ваннага пакоя і далучылася
да танцораў.

Імяніннік усіх запрасіў за стол. Госці працягвалі

віншаванні і чоканне поўнымі чаркамі ды келіхамі. Святкаванне дня нараджэння неўпрыкмет перарасло ў п'янку. Прыгажуня выпіла столькі ружовага шампанскага, што ўзлезла на стол і сказала:

— Ён прызнаўся мне ў каханні і папрасіў дазволу называць інакш...

Жанчына спрабавала згадаць новае імя, але не змагла. Яна папрасіла Імянінніка нагадаць ёй інтymнае імя. Але той адмовіўся.

05.11.1995

36 — Рок-спявак

У Рок-спевака быў шамансki барытон. Падобныя галасы з'яўляюцца раз на сто гадоў.

Тут ёсць падабенства з tym, як пралятае над светам агромністая вогненная камета. Людзі спыняюцца, уздымаюць галовы, шэпчуць:

— Зірніце! Паглядзіце на дзіва!

А потым ф'ю-ю-юць, і каметы няма. Цішыня. Цемра. І ніхто ніколі не пабачыць нічога падобнага. Але тыя, хто бачыў агністы палёт, не змогуць яго забыць.

Ноч стаяла спякотная. Стадыён, падрыхтаваны да выступлення Рок-спевака, болей падыходзіў да правядзення палітычнага мітынгу анархістаў, чым для музычнага шоу.

Ніводзін з гуртоў, якія павінны былі разагрэць і разгайдзець публіку, не дайграў свае праграмы да канца. Пакрыўджаныя музыкі пакідалі сцэну пад свіст, скавытанне і ўлюлюканне раз'юшанага на тоўпу.

Народ шалеў у чаканні куміра. Падлеткі, не хаваючыся, пілі алкаголь, палілі тытунь і анашу, а найбольыш адвязаныя мастурбавалі і займаліся сексам з проставалосымі сяброўкамі. Натоўп перад сцэнаю сабраўся настолькі вялікі і

агрэсіўны, што ахоўнікі і не спрабавалі на-
водзіць парадку.

У Рок-спевака быў цёмны настрой. Раздраж-
нялі і бянтэжылі жарты, якімі музыкі перакідва-
ліся з ахоўнікамі. Рабілася млюсна ад успамінаў
пра сварку з сяброўкаю, якая адбылася за гадзіну
да канцэрта. Дзяўчына схавала шпрыц з ампу-
ламі какайну. І, апрача ўсяго, ліпучая гарачыня.
А ягоныя музыкі пілі колу і бестурботна рада-
валіся жыццю. Іх імпэт згас толькі тады, калі пер-
шую кампазіцыю давялося пачынаць трэці раз.
Публіка ж паставілася да правалу найлепшым
чынам. Непрафесійнасць, нязграбнасць, нахаб-
ства куміра яшчэ болей узбудзілі фанатаў. Рок-
спявак толькі напрыканцы другой песні пачаў
трапляць у танальнасць. І чым далей співаў, тым
лепей гучаў боскі голас. Ён лунаў над галовамі
юнакоў залатакрытым Анёлам, і душы жывых
чулі ягоны покліч.

Натоўп вар’яцеў і раз’юшваўся. Нарэшце натоўп
закіпеў, і пачаўся штурм сцэны. Душачыся, топчу-
чы адзін аднаго, фанаты лезлі да куміра. Ахоўнікі
білі іх гумовымі дручкамі, лупцавалі кулакамі,
мясілі каленямі і папіхалі чаравікамі. Аглушаныя,
акрываўленыя, абражаныя ахвяры падалі назад
у натоўп.

Немаведама чым бы скончылася бойка паміж
фанацтамі і ахоўнікамі, каб Рок-спявак не спыніў
канцэрт.

— Хопіць! — пачаў аціхлы стадыён. — Вы
прыйшлі не слухаць музыку. Разумею. Вы пры-
цягнуліся з усіх закуткаў смярдзючага горада,
каб павесяліцца, пакайфаваць, папіць піва, пафа-
чыцца. Якая музыка? Да д'ябла спевы! Галоўнае —
паглядзець на дзівосы. Галоўнае — пабачыць
што-небудзь зачараўвалынае, чаго больш нідзе не
пакажуць. Што мне рабіць? Я ў вас, вырадкі, пы-
таюся?..

Стадыён маўчаў. Над галовамі лётаў чорны
Анёл злосці.

— А што, калі я вам, сляпым і глухім, пакажу фа-
лас? Вы ж гэтага чакаеце! Гэтага? — Рок-спявак вы-
цягнуў з нагавіцаў даўгакрысую кашулю і пачаў
танцаваць вакол мікрофоннай стойкі.

Ён то ўздымаў фалды кашулі, то апускаў іх.

— Вы бачылі? Бачылі? Вось ён, паглядзіце. Гэ-
та найлепшы фалас у свеце. Паглядзіце на яго
яшчэ раз.

Натоўп выбухнуў. Пачалася бойка. Музыкі, па-
хапаўшы інструменты, паўцякалі. Рок-спявак ук-
ленчыў і ашчаперыў галаву рукамі. Гумовы дручок
начальніка стадыённай аховы апусціўся Рок-спе-
ваку на спіну. Другі ўдар ён атрымаў чаравікам
у скроны. Ні трэцяга, ні астатніх удараў ён не адчуў.
Вярнуўся да свядомасці толькі пад раніцу. Ляжаў,
апрануты, на ложку ў пакойчыку ў сяброўкі.

— Нашто ты гэта зрабіў? — спыталася яна, уба-
чыўшы, як ёнnakіроўваецца ў душ.

— Мне было цікава, што з гэтага атрымаеца.
Звычайная цікавасць!

Распрануўшыся, Рок-спявак прыўзняў на-
крыўку скрыні пад брудную бялізну, каб кінуць ту-
ды запэцканую ў кроў кашулю. Там ён і знайшоў
шпрыц з ампуламі. Рок-спявак зрабіў сабе ўкол і
стаў пад лагодныя струмені. Падвоеная доза ка-
кайну падаравала лёгкую, бестурботную, ціхую
смерць.

06.11.1995

37 — Красуня

У горадзе пачалася сапраўдная восень — шарага,
з золлю.

Цэлую нядзелю мужчына прасядзеў у кватэры:
чытаў, самазадавальняўся і бяздумна пазіраў у тэ-
левізар. Музыку слухаць не мог — заганяла ў дэ-

прэсію. Тэлефонны нумар старога сябра ён набраў без спадзянняў.

— Доўга ідзеў да тэлефона, — быццам для сябе, адзначыў мужчына.

— Я не адзін. — У слухаўцы інтыхмна зашалах-цела мяккая матэрыя: ці то прасціна, ці то кашуля, ці то сукенка.

— Прабач. — У інтанацыі мужчыны чулася расчараванне.

— Сумуеш? Ці з нагоды звоніш?

— Захацелася выпіць.

— Прыйзджай. Дарогу ведаеш. Пачастую. Учора печаныя грушы з мястэчка прывёз.

— Еду.

З-пад высокай і халоднай поўні сыпала драбнюткая іскрыстая імжа. У прыгарадным аўтобусе было зімна, няўтульна і, апрача таго, пахла танным адэкалонам. Вузкавокі маладзён у вязанай шапачцы настойліва патыхаў спіртавым водарам ускрайнай цырульні. Пасажыраў ехала няшмат: колькі вайскоўцаў вярталася ў ракетную вучэльню, дзве студэнткі абміяркоўвалі прагледжаную ў кінатэатры меладраму, прapaхлы грамадскай цырульняю маладзён і ён — мужчына.

«І куды мяне нясе наnoch гледзячы?» — падумалася яму, калі праходзіў да кабіны.

Кепска паголены шафёр сціскаў у губах цыгарэту.

— Можна і я запалю? — папрасіў дазволу мужчына.

— Куры! Мне што! Галоўнае, каб пасажыры не бунтаваліся.

Водар кубінскага тыгуню перабіў адэкалонавы дух.

Аўтобус ляцеў праз каstryчніцкую ноч.

— Хто? — пачуў мужчына з-за гладкіх дзвярэй.

— Хто-хто... Госць у паліто. — У вітальні было змрочна, і рукі на прывітанне мужчынам давялося працягваць наўздагад.

— Праз парог нельга... — Сябар пацягнуў мужчыну ўглыб кватэры. — Распранайся, праходзь. Шчыра скажу: думаў, не прыедзеш. Ноч, золь, хала-дэча. Так што, даруй, сустракаю без смокінга.

На хударлявым сябравым торсе была толькі свежая саколка з яшчэ не адрезаным цэтлікам.

— Колькі часу? — пацікавіўся ён і абцягнуў саколку на сцёгны.

— Палова на адзінаццатую. — Мужчына скінуў лакіраваныя чаравікі. — У цябе ѿпла, я пінжак здыму, а то пачнеш гатаваць, і выхадны пінжак прапахнє варэльняю.

— Які далікатны, нібыта мы ў розных мястэчках гадаваліся.

Яны прайшлі ў варэльню, дзе панавала кавалерская неахайнасць. Нямты посуд запаўняў чарупіну. Ніводная дзверца ў шкафчыках не была зачынена. Фіранкі зжаўцелі ад тытуню. Са смеццевага вядра вытыркаліся газеты. Толькі новая лядоўня мела чысцюкткі і ўрачысты выгляд. Якраз з яе і з'явілася высокая бутэлька чырвонага віна.

— Расказвай, што па начах гняце?

— Пакрыўдзілі мяне. — Мужчына ўздыхнуў цяжка, як паланёная жывёліна.

— Няўжо праўда? Што ганарысты, ведаў, а крыўдлівасці не заўважаў. — Сябар расклаў на срэбным сподзе брунатныя грушы, апаласнуў рукі і выйшаў з варэльні.

Мужчына адчыніў фортку. У пакой папаўзло сцюдзёнае паветра. Сябар неўзабаве вярнуўся. Цяпер, акрамя саколкі, на ім былі спартыўныя на гавіцы і скуранныя шлэпкі.

— Зачыні фортку, халодна ў саколцы.

— Кашулю складзі, калі мерзнеш. — Мужчына закінуў нагу на нагу і дэмантратыўна загайдаў ступаком у стракатай шкарпэтцы.

— Гэй, Красуня! Чуеш? Прыйнясі швэдар! — сябар пераклаў ігрушку са споду на талерку.

У варэльню зайшла Красуня, цалкам аголеная маладзёнка. Яна бессаромна стаяла пасярод пакоя, не робячы ані спробы прыкрыць белае цела. Ад зыркага святла яна па-дзіцячы прымружыла во-чы і, можа, таму не выклікала ў мужчыны эратычных памкненняў. Ён адно крышку здзвіўся разняволенасці сябравай Красуні і пяшчотнай ружовасці яе қаленых рэпак.

— Афігела? — сябар выхапіў з рук у қаханкі апранауху і пачаў ахінаць ёй натапыраныя грудзі. — У мяне госць, чужы чалавек, а ты бессаромна голая. Дзе сумленне?

— Дзе-дзе... Паміж ног на барадзе! — Красуніна прамаўлэнне мела хмельнае адценне.

Абураны сябар выштурхаў қаханку за дзвёры.

— Даруй. Афігела. Зазывчай яна прыстойна сябе паводзіць. Пакаштуй ігрушу. Іудоўная прысмака...

Сябар не паспеў скончыць сказ, як вярнулася Красуня.

— А ты мне і не казаў, што маеш у знаёмых наадэкалоненага франта ў шахматных шкарпэтках. Мне падабаецца. Можа, заможны і заплаціць, і мы пераштурхнёмся? — Красуня зрабіла спробу сесці мужчыну на калені.

Яе мякка, але настойліва адхіллі.

— Ідзі прэч, а то зараз атрымаеш сподам па твары. Я нават ігрушы не пашкадую. — Словы гучалі досыць рапчуча, але, відавочна, біць жанчыну ніхто не збіраўся.

— Я — нудыстка! Хіба не ведаў? Не веру... Як толькі трапляла ў твой халасцякоўскі бярлог, адразу ж распраналася цалкам. І ты ніколі не су-праціўляўся. І ты не абурышся, калі я пайду аголеная праз вайсковы гарадок. Словы не скажаш. Дык чаму цяпер шум і пагрозы? — Красуня выцягнула з-пад стала і асядлала табурэтку.

— Сапраўды, чаму не прайсціся голай праз ра-

кетную вучэльню? Курсантам радасці наробіш.
Яны цябе да самай дэмабілізацыі сніць будуць.
А колькі маладзёнаў самазадаволіцца, успаміна-
ючы твае клубы?

Хлеб накроілі тонкімі празрыстымі лустачкамі.

— А чаму мне прыбор не паставіш? Мне холад-
на, і келіх чырвонага не зашкодзіць. — Аголеная
падсунула табурэтку да стала.

— Даруй, кахраная, але ты не казала, што будзе-
вячэраць. — Сябар пачаў пераводзіць размову ў
рэчышча будзённасці.

— Цяжка назваць вячэраю начныя адведкі. —
Красуня зрабіла такі выраз, нібыта яна пры-
сутнічае на прыёме ў каралевы.

— Можа, мне пайсці? — мужчына сумеўся.

— Не-не, сяброўскія варункі вышэй за ўсё. —
Сябар напоўніў трыв фужэрами рубінавым вінаград-
ным віном.

— Добра. Бог з вамі. Гаварыце. Частуйцесь гру-
шамі. Весяліцесь. А я пайду. — Красуня ўсталала і,
віхляючы клубамі, пакінула варэльню.

— Дык якая бяда не дае спаць? — сябар узняў
фужэр.

— Надыходзіць імгненнне, і адзінае жаданне за-
паўняе свет. Хочацца ўзяць пісталет, прыкладці да
грудзей і прастрэліць сэрца. — Мужчына заліў
у сябе рубінавае віно. — Разумееш, цябе прадалі,
падманулі, прынізілі. І так абышліся не толькі з та-
бою, а з усімі, хто навокал.

— Цымяна. Давай канкрэтыку, фактуру, фак-
ты. — Сябар разрэзаў напалам сакаўную грушу.

На парцэлянавай талерцы засталася лужынка
соку.

— Канкрэтыка такая: патрэбны пісталет.

— Не праблема, дастану, толькі з адной умо-
ваю. Ты застрэліш крыўдзіцеля і вернеш зброю. —
Сябар са смакам пракаўтніў салодкі скрылік.

Мужчыны чокнуліся, выпілі, памаўчалі.

— А што за Красуня ўпрыгожвала вечар? — мужчына адшчыкнуў кавалачак хлебнай скарынкі.

— Посьцілка з плоці, нічога сур'ёзнага, недара-
гое задавальненне для самотнага. Калі ёсць жадан-
не паспытаць, калі ласка. Нарэшце ты вяртаешся ў
рэчышча разумнага, рацыянальнага і вечнага.
А то — пісталет, сэрца, смерць, крыўды. Няўжо ты
здатны на забойства? Няўжо ты верыш у сваю
правільнасць настолькі, каб забіць?

— Вера і заб'ю! — мужчына сказаў пераканаўча.

— Заб'еш. Правільна. Некага абавязкова заст-
рэліш. Можа, сябе ці крыўдзіцеля, а мо — выпадко-
вага чалавека. Хто адкажа? Ты? Не, ты не здатны
адказаць за гвалт, бо апнешся або нябожчыкам,
або вар'ятам, і цяжар адказнасці перасунецца на
іншых: на таго, хто ўклаў у рукі зброю. Вось так.
Не дам пісталет. І давай забудзем начную мужчын-
скую размову. Ці ты хочаш нешта дадаць?

— Вядома. — Мужчына расцягнуў пальцамі на-
брывяляты стомаю павекі.

У варэльню завітала Красуня.

— Сыходжу. Позна. Спаць трэба. — Яна была
наўздріў свежая, з мокрымі, гладкімі зачэсанымі ва-
ласамі, відаць, толькі з душа.

На румяным тварыку не засталося нават ценю
дурноты і хмельнае распуснасці.

— Куды ты на холад пасля купання? — Сябар
прыўстаў.

— Прыемна, што захваляваўся. Толькі мне два
крокі праз двор перабегчы. Ці ты забыўся, дзе жы-
ву? — Красуня зашпіліла шкляны гузік на каўнеры-
ку тактоўна-шэрай сукенкі.

— Калі так, бывай. Нам дагаварыць трэба. —
Сябар сеў.

Красуня бязгучна прычыніла непранумарарава-
ныя дзвёры.

— Не будзе ў цябе, дарагі мсціўца, зброі. — Сябар
узняў келіх і залюбаваўся пералівамі цёмнага віна.

— Пабачым... Ці ты мяркуеш, толькі ў вашай вучэльні крадуць зброю? — мужчына запіў пытанне вялікім глытком.

— Зладзейства паўсюдна. Крадуць усё чыста. Вось і жонка ўкрала ў мяне сына. Разышліся. Надакучылі адно аднаму. Без сварак падзялілі маёмысць. Сына яна безапеляцыйна пакінула сабе. І што абраліва: прывучыла называць мяне Суседам. Сын на ўласнага бацьку гаворыць — стары Сусед. Крыўдна. Да слёз. Здаецца, сапраўды схаплю пісталет і застрэлю. Толькі што зменіць забойства?

Хто выйграе? Ці, можа, трывала стаіць тое, пад што кроў пацякла? Маўчыш. Правільна. Разумна. Нікога не застрэлім: ні ты, ні я.

Зброі не трэба. Можа, я кепскі сябар, але зброю давядзецца шукаць у іншым месцы.

Бутэльку дапілі моўчкі.

Мужчына сышоў, так і не пакаштаваўшы печанае грушы. Ён праходзіў праз іскрысты, прыцярушены золлю двор, калі з дашчанага доміка альтанкі пачуўся голас Красуні.

— Пастой... Я чакала... Замерзла...

Мужчына ўзяў яе адразу, стоячы ў альтанцы, пасярод пустога двара. Блізкасць была кароткая, але ўсё ж аддаліла мужчыну ад думкі пра самазабойства.

01.12.1995

38 — Галерэйнік

Мужчына завітаў у мастацкую галерэю. Ён нейкі час разглядаў карціны, пакуль не спыніў вока на сціплым творы з васільковым вянком.

— Калі ласка, здыміце са сцяны блакітны нацюроморт. Я вазьму яго, каб падараўаць жонцы на гадавіну нашага вяселля, — сказаў наведвальнік далікатнаму Галерэйніку.

— Выдатны густ, — запэўніў пакупніка ўважлівы прадавец. — Сярод выстаўленых карцін не знайдзеш лепшай, каб падараўцаў каканай жанчыне. Але не спяшайцесь. — Галерэйнік зрабіў загадкавы твар і прыцішыў голас. — У майм салоне ёсць выдатныя творы. Яны прыхоўваюцца для сапраўдных аматараў высокага мастацтва. Калі вы не супраць, дык пойдзем у мой кабінет...

Мужчына не чакаў такої увагі і дасціпнага абыходжання, а таму разгубіўся і маўчаў, не ведаочы, ці спакусіцца на прагляд таемных каштоўнасцей, ці абысціся «Вянком», намаляваным хай не кідка, але ж густоўна.

— Не сумнявайцесь, кошт карціны застаецца той самы, нават меншы. Мая задача — не толькі прадаваць, але і перадаваць найлепшыя творы ў добрыя руки. Можаце паверыць, часам карціны сыходзяць за чыста сівалічную цану...

Яны зайшлі ў вузенькі калідор і спусціліся па кручастымі сходамі ў ніzkія сутарэнні.

— Цеснавата, але што рабіць, арэнда за памяшканне проста касмічная... Давялося, між намі, нелегальна павялічыць сутарэнні. — Галерэйнік вёў пакупніка праз лабірынты стэлажоў і шафаў, застаўленых самымі неверагоднымі творамі.

Там зіхцелі залатыя унітазы і срэбныя пісуары. На кітайскіх вазах сядзелі парцэлянавыя мядзведзі з залатымі вачымі. У кутку моўчкі ляжаў саракасямітровы нефрытавы Буда.

— Не здзіўляйцесь. Тут адны муляжы, нічога сапраўднага, шкло, фарба і папера. Падробкі. Модда. Дзень сучасны. Сюды, калі ласка...

Яны зайшлі ў невялічкі кабінец. Апрача арэхавага стала, двух крэслаў і сейфа, у ім нічога і не змясцілася б.

— Прысаджвайцесь, — Галерэйнік доўгім ключом заляскатаў у сейфавых нетрах.

Мужчына адчуў прыгнечанасць.

З сейфа з'явілася невялічкае палатно ў букавай асадзе.

Аксамітнай анучкаю Галерэйнік працёр уяўны пыл.

Мужчына ўзяў карціну. Нічога адметнага. Белы дом пад цёмнай дахоўкаю. Больш лапідарны края-від і ўявіць цяжка.

— Ну як? Можаце ацаніць? Ці не спадабала-ся? — голас гандляра меў нейтральную афарбоўку, таму пакупнік не стаў хаваць уражанняў.

— Густоўна, і не больш за тое.

— Правільна. А нічога болей не трэба. Віншую, краяўд вы атрымоўваецце бясплатна, у якасці прэзента. А за «Вянок» давядзеца заплаціць.

Мужчына вярнуўся дамоў у гуморы.

Васільковы нацюрморт вельмі спадабаўся жон-цы, і яны вырашылі неадкладна павесіць карціну на сцяну.

— Найлепшы падарунак і прыдумаць цяж-ка. — Не ведаючы, жонка паўтарыла слова Гале-рэйніка.

Гадавіну вяселля святкавалі ўдваіх, сціпла: з па-вольнымі танцамі і сухім віном.

Яны па шмат разоў пераказалі адно аднаму, як пазнаёміліся на вечарыне ў Акадэміі мастацтваў, як сустракаліся па два разы на дзень, як паехалі ў вёску Пагост, каб хутчэй распісацца, як зладзілі вя-селле без сваякоў і гасцей, як цэлую ноч пратанца-валі, працалаваліся, пракахаліся. Таму спаць па-клаліся рана, спадзеючыся на доўгі секс, але хутка спатоліліся і заснулі.

Карціну з белым домам мужчына так і не пака-заў жонцы. Ён занёс яе ў сутарэнні, калі хадзіў па віно. Там, у сутарэннях, нешта невыразнае, не-акрэсленае, цёмнае варухнулася ў паветры. Але мужчына, заклапочаны выбарам віна, не зварнуў на рух аніякае ўвагі.

Муж з жонкаю спалі, павярнуўшыся спінамі ад-

но да аднаго. Ёй снілася вёска Пагост, яму — сараскаміметровы Буда.

Тым часам у сутарэннях нябачныя рукі развязвалі шнуроў, якім была перавязаная карціна з домам. Такім чынам разгарнулася абгортачная папера. Вокны ў намалёваным дамку запаліліся. Нехта нябачны ўключыў у ім ліямпы зыркага галерэйнага святла. Палілася вада. Пачулася фуркатанне, радаснае, бадзёрае, нібыта ранішняе. Пастракатала і заціхла электрабрытва. Гэта ў намалёваным дамку прыводзіў сябе ў кавалерскі выгляд не хто-небудзь, а сам Галерэйнік.

Намеры ён меў простыя: вырашыў паспытаць чужую жонку. Таму выйшаў з чароўнага дамка, падняўся з сутарэнняў у спачывальню. Там, прытуліўшыся спінаю да спіны, спакойна спалі мужчына з жанчынаю, якія адсвятковалі першую гадавіну агульнага жыцця.

Па дарозе з сутарэнняў Галерэйнік цалкам змяніў ablічча: з ахайнага гандляра перакінуўся ў расхрыстанага разняволенага распуніка.

Пяшчотным пагладжваннем эрагенных зон ён пабудзіў жанчыну. Тая спрасонку не ўсвядоміла, хто сцягнуў яе на кілім і паклаў на жывот. Толькі адчуўшы боль ад вяліznага, пэўна не мужавага, чэлеса, яна паспрабавала прыўзняцца. Марна. Чужая рукі прыціснулі да падлогі так, што ні ўздыхнуць, ні выдыхнуць яна не магла. Апошняя згадка пра жахлівую рэальнасць у згвалтаванай жанчыны была досыць яркая. Дацягнуўшыся да шнура начное ліямпы, што стаяла на тумбачцы пры ложку, яна з усяе сілы тузанула за яго. Масіўная свяцільня абрынулася гвалтаўніку на патыліцу. Той страціў прытомнасць і знерухомеў на ўжо нежывым галаногім целе.

Раніцаю муж знайшоў замардаваную жонку. Ачомаўшыся, ён агледзеў месца злачынства і зауважыў на кіліме вялікую крылавую пляму. Яна

расплылася побач з жончынай скронню, толькі ніводнай ранкі на жаночай галаве мужчына не ўбачыў. У кроў была ўпэцканая і пабітая лямпа, што ляжала на кіліме. Кроплі крыві мужчына знайшоў і ў калідоры, і на сходах у сутарэнні. На месцы, дзе ён пакінуў злашчасную карціну з домікам, вяляліся адно пакамечаная абгортка і вяроўка.

Апрануўшыся, мужчына паклаў у кішэнь вялікі нож, якім звычайна рэзаў хлеб, і накіраваўся ў галерэю. Дзверы ў салон былі адчыненыя, і мужчына без перашкоды зайшоў у памяшканне. Ён спусціўся ў сховішча і там у кабінеціку знайшоў Галерэйніка. Той сядзеў на крэсле, паклаўшы галаву на стол. На арэхавую стальніцу нацякла вялізная лужына крыві. Галерэйнік быў нежывы, але мужчына, на ўсялякі выпадаў, усадзіў хлебны нож у згорбленую спіну.

19.12.1995

39 — Мінак

Ён прайшоў уздоўж люстроног сцяны прыярытэтнага банка, перабег на другі бок невялічкай, абсаджанай каштанамі вуліцы і пашыбаваў па вузкім асфальтавым ходніку.

У горадзе палілі апалае лісце. Стаяла сонца — яркае, але нізкае і халаднаватае.

Мінак склаў рот літараю «о» і выхукнуў паветра. Белыя клубочкі пары расталі ў каstryчніцкім надвячорку.

Мінак прыспешыў крок. Ён ледзь не бег па цэментавых плітах, якімі выклалі сцежку паміж дашчаным плотам новабудоўлі і каштанавай вуліцаю.

Ён гэтак шпарка і ўтрапёна рухаўся, што, сам не хочучы таго, апынуўся на сярэдзіне завулка, па якім павольна плыла жалобная працэсія. Паперадзе рассыпалі кветкі двое дзяцей: цыбаты хлоп-

чык і дзяўчынка з тоўстымі коскамі. Галоўкі гваздзікоў расцікаліся ботамі салдат, якія неслі на плячах труну з сіагаловым палкоўнікам. За труною сунуліся на ватных нагах чырванавокія сваячкі ў чорных хустках і вайсковы духавы аркестр. Ён зайграў нудотна і непрыгожа толькі тады, калі Мінак быў ужо даволі далёка ад развітальнай працэсіі.

Ён крочыў каля дзіцячага садка, у якім мужчына з жанчынаю выгульвалі чорных пудзялькоў. Мужчына са смакам куры ў цыгарэту, пудзялькі нюхалі адзін аднаму задняе міжлап'е, а жанчына, прысеўшы на кукішкі, спраўляла абедзве патрэбы. Вочы ў Мінака і сабакаводкі сустрэліся толькі на імгненне. Мінаку зрабілася ніякавата. Ён адварнуўся і прыспешыў хаду.

Ён нават пачаў пераходзіць на другі бок завулка, але і там яго падпільнавала нечаканасць. У блакітнакрылай легкавой машыні, якая не магла праехаць з-за пахавання, на пярэднім сядзенні, вывалиўшы з-пад курткі вялізную цыцку, ружоватварая маладуха карміла немаўля.

Мінак збочыў з завулка ў двор, і ягоная спіна скавалася ў клубах духмянага дыму спаленага лісця.

28.01.1996

40 — Каражун

Надышло 25 снежня, канчаўся найкараецейшы дзень.

У горадзе з віншаваннямі, падарункамі і застоллямі святковаліся Каляды. А таму шмат у якіх вокнах мігцелі вясёлкавымі лямпачкамі навагоднія ёлкі.

Але — так бывае заўсёды — калі ў адным месцы весела, дык у другім — сумна і горка. За адным з вокаў стаяла суцэльная цемра. І ў прапахлай лекамі

цяmrэчы памірала хворая на сухоты маладая са-
мотная жанчына.

Яна паспрабавала прыўзняцца на ложку, каб
зрабіць глыток астылай мяtnай гарбаты, і не змаг-
ла. Свядомасць на хвілю пакінула яе.

Да прытомнасці жанчына вярнулася цяжка і
першае, што пачула, — грукат уваходных дзвя-
рэй.

Нехта вялікі і няўклюдны шапацеў, тупаў і на-
тужна соп у маленъкай вітальні.

Жанчына, зрабіўши намаганне, павярнула го-
лаў і пабачыла танюткую стужачку залацістага
святла, што ляжала пад дзвярыма цёмнай спачы-
вальні. Розум вярнуўся ў крышталёвую яснасць, і
ад гэтага хворай зрабілася толькі горай. Страх
канчаткова спаралізаваў змучанае, высахлае, вы-
петранае цела. Жанчына з жахам пазірала на свет-
лую шчыліну і не магла адвесці вачэй.

Тым часам з вітальні пачуўся сухі, рэзкі кашаль.
Перхаючы, бухаючы і захлынаючыся ўласнымі
макротамі, да дзвярэй падсунулася нязваная істо-
та. Ручка павярнулася. Дзвёры расхінуліся. У
жайтлявым прагале ўзвышалася каржакаватая по-
стаць Каracунa. З жаночых грудзей вылецеў жа-
ласны перадсмяротны стогн.

— Не сіпі. Патрывай. Табе засталося ўсяго
нічога. Прымеш апошнюю пакуту ад рук маіх і
пойдзеш вольная ў нябеснае свято. — Шырокі,
падобны да дубовага карча, цемнатвары Каracун
сунуўся да ложка, ледзь-ледзь перастаўляючы слá-
новыя ногі ў мяккіх бурачках.

Халодныя слёзы заслалі ашклелыя жаночыя
вочы.

Каracун узлез на ложак, стаў над пакутніцаю на
карачкі і пачаў ціснуць і ламаць змучанае цела
сваімі наўздзіў цёплымі лапамі.

Не вытрываўши курчаў і сутаргаў, жанчыніна
душа пакінула цела. Твар у нябожчыцы зрабіўся

падобны да васковае маскі. У сціснутых губах скамянеў увесь жах, які чалавек адчувае пры сустрэчы з Карачуном.

24.02.1996

41 — Часавік

Часавік перакуліў невялічкі пясочны гадзіннік і сказаў:

— Жыццё — гэта толькі імгненне. А калі пасля смерці цябе чакае існаванне, дык яно будзе драбочкам у параўнанні з веліччу вечнасці, як і ў тым выпадку, калі пасля другога скону ты апынешся ў трэцім жыцці.

— А што ўкладаецца ў імгненне, якое вы называеце жыццём? — спытаўся вучань у Часавіка, які неадрыўна сачыў за струменьчыкам пяску ў настольным гадзінніку.

— Імгненне жыцця складаецца з сямі крошкаў — як для жанчыны, так і для мужчыны, але ёсьць адна розніца: жанчына ступае сямігадовымі, а мужчына восьмігадовымі адрэзкамі часу. Пра першыя, як і пра апошнія, гады чалавечага існавання гаварыць не мае сэнсу, бо яны не належаць уласна асобе, імі распарараджаюцца і апякуюцца бацькі, дзяды, дзецы, унуکі — адным словам, іншыя людзі.

Таму варта не звяртаць увагі на першы крок і не заўважаць апошні.

Часавік замаўчай.

— Працягвайце, калі ласка, — шэптам папрасіў вучань.

— Зараз, я засяроджваюся, бо ў далейшым аповедзе павінна быць толькі адна якасць, ён мусі быць кароткі, як жыццё.

Перакуліўшы, Часавік зноўку запусціў старожытны гадзіннік і прамовіў:

— У 7 гадоў у дзяўчынкі змяняюцца зубы, адрас-

таюць досыць доўгія валасы, з'яўляеца вільгаць ва ўлонні.

У 8 гадоў у хлопчыка выпадаюць малочныя і вырастоюць сапраўдныя зубы, валасы гусцеюць і цямнеюць, а чэлес пачынае зрэдчас напінацца і выпускае першую краплю насення.

У 14-гадовым узросце ў дзяўчыны пачынаюцца месячныя, такім чынам яна робіцца здатная да нараджэння дзіцяці. І калі ўдары сэрца падчас плоцкае любові ў яе моцныя і роўныя, дзіця народзіцца здаровае.

У 16-гадовым узросце хлопец страчвае здольнасці Чараўніка, канчаткова абрываюцца сувязі паміж ягоным цяперашнім існаваннем і мінулымі жыццямі. Насення ў хлопца выпрацоўваецца шмат. Ён гатовы да кахання і любові з дзяўчынаю і можа дасягнуць з ёю суладдзя, міру і шчасця.

У 21 год жаночае цела выспявае цалкам, напаўняеца энергіяй, валасы дасягаюць максімальны дайжыні, а ўроце з'яўляюцца зубы мудрасці.

У 24 гады мужчынскія цягліцы робяцца цвёрдыя, косткі набываюць моц, насенне выштурхоўваецца пругка і часта, а ўроце вырастоюць апошнія зубы.

У 28 гадоў жаночыя цягліцы, як ніколі, пругкія, яна з лёгкасцю нараджае дзяцей, а яе ўлонне поўніцца жыццядайнымі сокамі і святлом.

У 32 гады мужчына дасягае вяршыні ўласнай спеласці: плоць ягоная моцная. У ім нязгасна палымнее агонь любоўных жаданняў.

Калі жанчыне спаўняеца 35, біщё сардэчнага пульсу пачынае затухаць, твар пакрываюць зморшчынкі, а валасы губляюць бліск.

Калі мужчына спаўняеца 40, яечкі выпрацоўваюць меней насення, валасы радзеюць, зубы псуяцца.

У 42 гады ў жанчыны слабне жыццядайнасць грудзей, жывата і похвы. Твар амаль цалкам пакрываюць зморшчынкі, а валасы пачынаюць сівець.

У 48 гадоў у мужчыны жыццёвия сілы моцна змяншаюцца, на твары з'яўляюцца зморшчынкі, а валасы выбельвае сівізна.

Калі жанчына пражыве 49 гадоў, месячныя ў яе спыняцца, пульс у вагіне канчаткова аціхне, і мужчына не сустрэне радасці ў запаветных весніцах. Але менавіта ў гэтым веку жанчына набудзе здатнасць да сувязяў паміж яе цяперашнім жыццём і жыццём будучым, яна зайдзе вартасці Чараўніцы. Людзі навокал пачнуць казаць на яе: старая.

Калі мужчына пражыве 56 гадоў, ён перастае выпраменяваць жыццядайную субстанцыю. Хваробы накінуцца на яго, нібыта сабачая гайнія, вантробы выпетраюць, а сілы скончацца. Людзі пачнуць называць яго: стары.

Па гэтых словах Часавік паклаў пясочны гадзіннік на бок, даючы зразумець, што размова скончылася.

14.02.1996

42 — Вупыр

У тэатры апусцілася заслона. Скончыўся спектакль «Снежная каралева». Актёры пераапрануліся і сабраліся ў буфеце, каб адзначыць заканчэнне апошняй пастаноўкі ў 1995 годзе. Святкаванне атрымала шумнае, не раўнуючы, як у пячоры ў лясных бандытаў. Балявалі доўга. Разыходзіліся апоўначы. Калі пакінулі буфет і паразвітваліся, у тэатральным парку застаўся стаяць толькі адзін Актар. Зрэшты, у Дзяржаўным тэатры імя Янкі Купалы, што месціцца на супраць прэзідэнцкага палаца, толькі ён і быў Акторм, а не кардоннай дурылкаю, як астатнія твараробы. Хвілін колькі Ак-

тор пастаяў на абледзянаелых прыступках каля службовага ўвахода, а потым рушыў у грамадскую прыбіральню. Менавіта там ён набыў гарэлку ў прыбіральніка. З пляшкаю ў кішэні Актар пайшоў у сваю бабыльскую кватэру.

На Кальварыйскіх могілках уладарыў спакой і панавала вусціш. Нябожчыкі адпачывалі ў залатым пяску пад срэбнымі сумётамі. На базальтавых крыжах іскрылася месяцае свято. У чырвонай капліцы, у каменнай труне, чакаў свайго часу крыважэрны Вупыр. Ягоныя вочы былі шырока расплющчаныя і пазіралі ў бязмежны морак. Ягоныя вусны мелі свежае ружовае адценне ад выпітай чалавечай крыві. На доўгіх пальцах паблісквалі вастрадзюбыя пазногці. Вупыр быў гатовы да выхаду. Як толькі хмурынка прыкрыла месяц, ён адсунуў века труны.

Адсутнасці Актора на навагоднім банкеце ніхто не заўважыў. Кардонныя дурылкі меркавалі, што ён з'ехаў у роднае мястэчка на калядныя вакацыі. Таму толькі ў сярэдзіне студзеня, напярэдадні чарговай «Снежнай каралевы» яго хапіліся. Як-ніяк, ён іграў ажно тры ролі: найгалоўнейшага з троляў, ляснога бандыта і старэнькую чарапіцу, што мела цудадзейны сад з вечнымі кветкамі. Дырэктар тэатра захваляваўся, заперажываў і звярнуўся да міліцыянтаў, якія неўзабаве ўварваліся ў бабыльскую кватэру. Аголены труп Актора ляжаў на разабранай канапе. Поўнае цела жахліва распухла і пачарнела. Скура пайшла пухірамі, нібыта пасля апёкаў. Вялікія пухіры патрэскаліся. У шчылінах жаўцеў гнойны тлушч. За дранае ўгару падбароддзе пакрыла двухтыднёвая шчэць. На прасцінах, на стале, на падлозе па ўсёй кватэры цямнелі пляміны засохлай крыві. Міліцыянты распачалі следства.

Па тэатральным асяроддзі пачалі поўзаць чуткі, плёткі, версіі і здагадкі. Намеснік дырэктара

сказаў, што ў нябожчыка былі звязаныя рукі, у роце сядзеў кляп, вочы закрывала клейкая стужка, у вушах тырчалі цвікі, а пад пазногцямі сядзелі іголкі. Кардонныя дурылкі-мужчыны шапталі, што Актара закатавалі літавальной лямпаю. А кардонныя дурылкі-жанчыны пагаворвалі пра расплены літоўнік, які ўстаўлялі ва ўсе адтуліны. Тэатральны мастак запэўніваў даверлівых асоб у тым, што Актара забілі беларускія экстэрэмісты — за адмаўленне садзейніцаў тэрасызму. Кантралёркі высунулі думку, што пакутніка замардаваў кахранак-гомасексуаліст — за зраду, бо апошнім часам Актар сімпатызаваў тэатральнай буфетчыцы. Пра схільнасці да мужчынскага кахрання казаў і тэатральны крытык, але, на ягоную думку, забойцам была жанчына-крывыасмок, бо пляміны крыві засталіся па ўсёй кватэры. Літаратурны кансультант меў перакананне, што Актара абраставалі і замардавалі бандыты. А міліцыянты настойліва паўтаралі гіпотэзу пра кровазліццё ў мозг. На думку судовых экспертаў, у арганізме ў нябожчыка знаходзілася небяспечная колькасць алкаголю, у якасці доказу фігуравала недапітая пляшка гарэлкі і толькі адна чарка. Думак і здагадак было шмат.

На пахаванні кардонныя дурылкі наладзілі спробу адчыніць века труны з Актаравым целам. Міліцыянты не далі ўскрываць труну і запэўнілі прысутных, што за чорным мосастам і сасновымі дошкамі ёсць толькі рэшткі тленнага цела, якое даўным-даўно пакінула творчая душа.

У бабыльскай кватэры Вупыр падпільноўваў Актара, стаіўшыся ў прыбіральні. Праз замочную шчыліну ён сачыў, як той разбіраў канапу, як піў гарэлку, як распранаўся. Вупыр наважыўся высмактаць акторскую кроў даўно, яшчэ тады, калі высочваў свайго смяротнага ворага — тэатральная крытыка, які публічна абражала род Вупыроў, на-

зываючы іх бруднымі. Палюючы на крытыка, Вупыр паклаў вока і на Актораўшыю. І загнаў у ту шыю іклы, калі п'яны Актар спрабаваў заснуць. Толькі з першае спробы Вупыру не ўдалося насмактацца беларускай крыві. Актар ускочыў, скінуў Вупыра і паспрабаваў уцячы. Кроў свістала з пракушанай артэрыі. Сілы імгненна пакінулі Актара. Вупыр зацягнуў ахвяру на канапу, дзе і прыпаў распухлымі ад частага смактання вуснамі да Актаравых грудзей.

Вострым, як змяіна джала, языком Вупыр рассунуў рэбры і працяў чалавечасэрца. Высмактаўшы ўсё чиста, ён умела замазаў грымам нёвлялічкія ранкі на шыі і пад левым саском.

Актора пахавалі ў залаты пясок недалёка ад неагатычнай капліцы, дзе ўдзень адпачывае Вупыр.

08.03.1996

43 — Нафтавік

На шашы Мінск—Мазыр стаяў мужчына ў чорных акулярах. Перад фірмовым аўтобусам ён ускінуў руку. Аўтобус спыніўся. На кодабе зіхацеў надпіс «Тэатр моды».

— Вы на свята? — мужчына ўладкаваўся каля дзвярэй на фатэлі-круцёлцы.

— Ездем на Мазырскі нафтаперапрацоўчы камбінат, — адказала мадэлька ў лісінным футры.

— Столікі прыгажунь, і ўсе на завод?

— А што дзіўнага? — мадэлька сцепанула плячымі.

На твары ў пасажыра заружавела ўсмешачка:

— Вас, мусіць, ніхто не папярэдзіў, што здарыцца з маладымі жанчынамі на камбінаце?

— Са мною ўсё кепскае ўжо здарылася, — адрезала прыгажуня ў футры.

— Памыляецца! Мазырскія жахі ёсць толькі ў Мазыры.

Мадэлька скептычна пераглянулася з шафёрам.
Пасажыр тым часам працягваў:

— На будоўлі камбіната працавала кладаўшчыца. У яе нарадзілася дзіця. Пра хлопчыкавага бацьку ніхто нічога не ведаў. Казалі рознае: і што жыд, і што цыган, і што чечэнец... Пляткамі раты не закрыеш. Плявузгалі і плявузгалі. У радзільні дактары адхіленняў і анамаліяў у бязбацькавіча не заўважылі. Кладаўшчыцу выпісалі. Яна вярнулася ў інтэрнат. І тут суседзі пачалі скардзіцца, нібыта па начах з яе пакойчыка чуюцца нялюдскія крыкі. Кладаўшчыца адмоўчвалася ці даводзіла, што так плачуць звычайнія дзеці. А праз які месяц яна паціху некуды з'ехала. Калі камендант інтэрната зразумеў, што маці-самотніца ўцякла і не вернецца, — узламалі пакой і жахнуліся: мэбля, падлога і нават ліштвы былі пагрызеныя, нібыта бабрыная зграя шалела там цэлы тыдзень. Тады ніхто нават і не падумаў на маленъкага бязбацькавіча. А кладаўшчыца, уцякаючы з Мазыра, пакінула тое пачварнае дзіцяцка на сметніку; бо праз тыдзень пасля нараджэння ў хлопчыка выраслі пацучыныя зубы. Дзіця грызла ўсё чыста. Маладая маці спачатку навязвала хлопчыку на брызентавыя лейцы, але лейцаў хапала на гадзіну. Жанчына здагадалася прымацаваць да батарэі сабачы ланцуг; тады суседзі і пачулі нялюдскае скавытанне. Маці навязвала сына, бо баялася, каб не загрыз яе ўначы. А калі зразумела, што неўзабаве не дапаможа і ланцуг, пасадзіла бязбацькавіча ў мех, занесла на сметнік, укінула ў кантэйнер, зачыніла, сабрала ў інтэрнаце рэчы і з'ехала.

А на сметніку вырасла з таго байструка пачвара, якую мазыране назвалі Нафтавік, бо бязбацькавіч любіць прагульвацца вакол нафтапрапрацоўчага камбіната. Цяпер Нафтавік палюе на самотных жанчын. І колькі ні лавілі гэтага гада, нічога не атрымалася; Нафтавік, як здань,

няўлоўны. Аднойчы... — Мужчына ў чорных акулярах перарваў апавяданне, папрасіўшы шафёра спыніцца.

Калі апавядальнік сышоў, мадэлька ў лісіным футры падсумавала:

— Правінцыйныя байкі, лухта.

— Але цікава, — запярэчыў ёй малады шафёр.

Пасля выступлення на свяце горада Мазыра змучаныя мадэлькі Тэатра моды пасяліліся ў гатэлі «Прыпяць»... Прыйгажуна, якая наслала лісінае футра, займела аднамяццовы люкс. Калі яна змыла сцэнічны макіяж і зірнула ў люстэрка, то ўбачыла: за спінаю стаіць чарнатварая пачвара. Мадэлька адчула атрутны дух бензіну.

— Няпра-а-а-ўда! — прыйгажуна звярнулася да люстэрка, дзе адбіваўся цёмны, абліты нафтаю твар.

— Пр-р-р-аўда! — правуркатаў Нафтавік.

Пераляканая мадэлька памкнулася ўцячы, але Нафтавікова рука ў гумовай пальчатцы скапіла яе за горла.

— Не люблю гвалціць мерцвякоў! — рукі ў пальчатках сарвалі з жанчыны вонратку. У вачах у знябожанай мадэлькі зазяяла жудасць.

— Упрыся рукамі ў сцяну!

Жанчына скарылася. Чэлес трапіў у похву. Нафтавік заторгаўся, жанчына заплюшчыла вочы, закусіла ніжнюю губу і засапла.

Ані ахвяра, ані гвалтаўнік не чулі, як у нумар зайшоў малады шафёр з шампанскім у руцэ.

Удар бутэлькаю па шыі зваліў Нафтавіка на падлогу. Жанчына абсунулася па сцяне, падтаршэр.

— Няўжо забіў? — шафёр паклаў шампанскасе ў рукамайнік і пусціў ваду. Згвалтаваная мадэлька захінулася ў прасціну.

— Што рабіцьмем з трупам?

Шафёр набраў у шклянку вады і пляснуў Наф-

тавіку на твар. Той расплюшчыў вочы і паспраба-ваў усташь, але не змог.

— Ляжаць! — загадаў шафёр. — А я цябе і не пазнаў з такім чорным, нафарбаваным нафтаю тварам. Гэта ж ты Нафтавіком мазырскім палохаў жанчын у майм аўтобусе?

— Я-я-а, — прысёў гвалтаўнік.

— Прэ-э-э-ч! — завішчала мадэлька. — Прэч! — ад вас абодвух смярдзіць бензінам.

Шампанскае жанчына выпіла на адзіноце.

10.03.1996

44 — Настаўнік

У Настаўніка беларускай мовы і літаратуры з'явілася ідэя — стварыць у мястэчку англамоўны тэатр. Як кожны аматар, ён вырашыў ставіць «Гамлета». Настаўнік сабраў гурт школьнікаў, павёў іх на старажытныя курганы, на бераг Русалчынага возера, дзе і адбыліся чытанне драмы, раздаванне роляў і наладжванне першай рэпетыцыі.

Мерапрыемства трymалі ў таямніцы. Настаўнік не хацеў, каб пра тэатр даведалася школьнае начальства і замест Шэкспіра парада разыграць зубаскальствы Макаёнка. Настаўнік не хацеў смяяцца — ані першым, ані апошнім. Таэмнасць, сусветная культура і драма жыцця — вось на якіх кітах будаваўся новы тэатр. І таму па нядзелях школьнікі ішлі крадком з розных канцоў мястэчка на латгальскія курганы, дзе іх чакаў дзівакаваты Настаўнік.

Паціху сабраўся рэквізіт; апранахі выцягваліся з куфэркаў, а рэчы збіралі на гарышчах і закінутых хутарах. Актараў ані не засмучала, што старажытныя дацкія магнаты і каралі ходзяць у беларускіх строях пачатку XX стагоддзя і гавораць па-ангельску. Тэатр — мера ўмоўнасці і мера рызыкі.

Настаўнік пайшоў нават на тое, каб уночы ўласнаручна раскапаць латгальскі курган, бо спектаклю патрабаваўся чэррап ёрыка, толькі нічога апроч вугальнага праслойкі, якая сведчыла пра трупаспаленне, у магіле не адшукалася. Каб суцешыць любімага Настаўніка, двое старшакласнікаў вырашылі пазычыць чэррап у фамільным склепе тутэйшых графаў Плятараў. Напярэдадні рэпетыцыі, у суботу звечара, яны падаліся на могілкі, дзе цвікадзёрам збілі замок з капліцы. Спусціўшыся у сутарэнні, вучні пачалі дзяўбці цынкавую труну. Нечакана край скляпенняў абрынуўся. Уваход у капліцу засыпала цагляным друзам. Падлеткі апынуліся ў задушлівой пастцы.

Раніцай разам з акторамі на бераг возера прыбеглі мацеркі зніклых школьнікаў. На шчасце, трэці хлопчык, які меўся з сябрамі рабаваць труну графа Плятара, не здолеў уцячы з дому: бацька прымусіў нацягваць плёнку на парнік. Ён і расказаў, дзе шукаць небараракаў.

Каля графскай капліцы сабраўся натоўп. Ніхто не ведаў, як пачаць раскопкі, каб не нарабіць большай бяды.

Дэрыктар школы, замест таго каб узначаліць выратаванне, зачыніўся ў кабінечце і ўласнаручна аддрукаваў загад аб зваленні Настаўніка беларускай мовы і літаратуры. А вось завуч павёў сябе спакойна, загадаў спыніць разграбанне друзу, бо капліца ледзь ліпела і ў кожнае імгненне магла разваліцца канчатковая і пахаваць дзяцей.

Раптам Настаўнік пратранаваў дзіўны шлях выратавання: з хаты аднаго з засыпаных падлеткаў ён прынёс ката і запусціў яго ў вентыляцыйную адтуліну, якую тут жа заткаў дзёрнам. Пад зямлёю кот знайшоў гаспадара і, кіруючыся незаўажнымі для чалавека проймамі, вывеў падлеткаў падземным лазам з капліцы, праз лабірынт, у касцёл, які ўзвышаўся пры самых могілках.

Здарэнне абышлося без ахвяраў, калі не лічыць Настаўніка, якому не далі паставіць «Гамлета», а звольнілі са школы. Ён пакрыўдзіўся на ўсё мясцэчка і пайшоў працаваць рэстаранным швейцарам, каб уночы падпольна гандляваць гарэлкаю ды раз на тыдзень есці лыжкаю з місы чырвоную ікру і запіваць яе шампанскім.

10.03.1996

45 — Дамавік Ненатольны

Выпадкова Дамавік угледзеў на вуліцы дзяўчыну з ампутаванай рукою. Тры гадзіны ён вымольваў дазвол пазабаўляцца з куксаю. Дзяўчына саступіла, і Дамавік больш за суткі песціў ружовы ўцінак.

На наступны дзень Дамавік зачапіў вяроўку за гак пад столлю і, робячы спробы засіліцца, бесперапынна мастурбаваў і дасягаў адной эякуляцыі за другой.

Калі пятля перастала ўзбуджаць, Дамавік апрануў строй фасону Людовіка XIV, што на імгненне прынесла салодкую смерць у эратычнай разрадцы.

Адсекчы вялікі палец на левай назе Дамавік вырасшыў у момант скідання апранах фасону Людовіка XIV. Кухонная сякера ўзнялася пад лямпачку і абрынулася долу. Напедыкюраны палец адскочыў у кут.

Ашалелы ад болю Дамавік імітаваў замах на ўласную асобу. Ён выклікаў машыну «хуткай дапамогі», прыкінуўшыся паўмёртвым вар'ятам. Брыгада санітараў прывезла Дамавіка ў бальніцу.

Там Дамавік пакраў у медсястры рэчы, пераапрануўся ў жанчыну і шмат разоў пацалаваў люстэрка з уласным адбіткам.

Касталомны боль у назе прымусіў Дамавіка вярнуцца ў бальнічны ложак і з галавою загарнуцца,

закруціцца, спавіцца ў коўдры, прасціны, пялюшкі. Загортванне выклікала насенневыпра-меньванне.

Ачомаўшыся, Дамавік наведаў медсястрын пакойчык, дзе і загрыз гаспадыню. Нацешыўшыся вупырствам, ён пакінуў гасцінны будынак. У бальнічных хмызах Дамавік стаў сведкам альных забавак санітара і доктаркі. Эякуляцыя на-дышла імгненна. Дамавіковы перліны пасыпаліся ў траву.

Кульгаючы, Дамавік завітаў у дамок да вартаўніка. Той хацеў быў затрымаць уцекача, але Дамавік збіў ахоўніка вар'яцкіх парадкаў, звязаў, уставіў яму ў вуши запалкі і, націскаючы на барабанныя балонкі, прымусіў рабіць мінет. Аральны секс на імгненне спатоліў палающую прагу Дамавіка.

Закульгаўшы за браму, ён выйшаў на дарогу і спыніў легкавічок. За рулём сядзела жаўтаскурая маладзіца. Дамавік прызнаўся ў даўняй любові да Азіі і жаўтаскурых жанчын.

Азіятка не супраціўлялася і дазволіла, каб Дамавіковы аблокі праліліся дажджом на яе рысавую палі.

Па вяртанні дамоў Дамавік згвалціў жоўты ядавабны абрус, якому спачатку прызнаўся ў найшчырэйшых пачуццях і адданасці і які потым аброзіў цяжкімі кроплямі спермы.

Прыняўшы кантрастны душ і забінтаваўшы абяспальчаны ступак, Дамавік надзеў мундзір палкоўніка міліцыі.

Несапраўдны палкоўнік доўга, да стомы ў міжноўжы, лізаў адлюстраванні ў люстэрках і танчыў.

Натанчыўшыся, ён пакрышыў люстэркі і пабіў круглы акварыум. Палавой асалоды Дамавік дасягнуў, дратуючы залатых рыбак.

Каб годна працягнуць распачатае, Дамавік наведаў кірмаш і прыдбаў курыцу. За інтэнсіўным

гвалтаваннем птушкі Дамавіка заспела Дамавіха.

Распалены Дамавік загадаў ёй распрануцца і стаць на поўны рост у адчыненым акне, каб мінакі маглі палюбавацца на звабнае цыцкатае цела. У такой камбінаванай сітуацыі аргазмічныя сутаргі скаланулі Дамавіка шмат разоў.

Стамлёны, ён дазволіў Дамавісе апрануцца і займацца прыгатаваннем на вячэру смажанай курыцы, а сам вярнуўся на кірмаш, дзе ўзбуджаўся крадзяжком семак.

Павячэрэшы і канчаткова засмеціўшы страўнікі семкавымі лушпайкамі і курынымі косткамі, Дамавік з Дамавіху пачалі ставіць адно аднаму клізмы. Больш за гадзіну яны вымывалі з сябе шкодныя элементы.

Нацешышыся маніпуляцыямі з экспрэментамі, Дамавік дазволіў жонцы запрасіць на гарбату суседскую дзяўчыну-вучаніцу.

Дамавіха за невялікія грошы вучыла яе мастурбаваць. Назабаўляўшыся жаночымі органамі, Дамавіха з вучаніцю ўзбройліся металёвымі прэнтамі і білі Дамавіка. У ягоных вачах ззяла ўдзячнасць.

Змардаванага Дамавіка яны прымусілі нюхаць найбруднейшыя лапікі ўласной бялізы.

Дамавік плакаў.

Настойлівая Дамавіха загадала яму рассказываць у прысутнасці сведкі пра найзапаветнейшае жаданне.

Дамавік скарыстаў момант і ўгаварыў суседку-вучаніцу. Тая дазволіла яму ўставіць вялікі палец правай нагі ў похву.

За дазвол вучаніца папрасіла палізаць Дамавіку падпаху.

Як толькі язык крануў там валасы, вялікі палец Дамавіковай нагі парваў дзявоцкую плеўку. Кроў сагрэла ступак.

Дамавік усцешыўся.

Пакуль вучаніца прымала душ, Дамавік укінуў у відэамагнітафон парнаграфічную касету і займаўся з Дамавіха петынгам.

Каб абвастрыць і рамантызываць пачуцці, Дамавік уставіў Дамавісе ў дупу запаленую свечку. Кунілінгус рабіўся акуратна, каб агенъчык не згас.

Наталіўшыся слодыччу хатняга спакою, Дамавік апрануў святочны гарнітур і накіраваўся на паляванне ў начны парк. Там ён злавіў рэстаранную афіцыянтку і згвалтаваў на арэлях. Афіцыянтка стаічна ператрывала здзек.

Тады Дамавік зняў пас, зрабіў пятлю, навязаў жанчыну, нібыта сабаку, і прымусіў поўзаць на карачках.

Зрабіўшы колькі кругоў вакол арэляў, Дамавік загадаў афіцыянтцы есці чорную зямлю.

Калі жанчына званітавала, Дамавік прымусіў яе выпацкаць твар у ваніты і ўцякаць. Афіцыянтка збегла.

Дамавік разахвоціўся, украў са стаянкі аўтамабіль, разагнаў яго і выруліў на сустрэчную паласу. Напужаны кіроўца рэйсавага аўтобуса крутнуў руль. Аўтобус урэзайся ў ліхтарны слуп. Кіроўца і два пасажыры загінулі. Свежымі нябожчыкамі Дамавік любаваўся нядоўга, але з трапяткай асалодаю.

Вярнуўшыся дамоў, ён ціхенька назіраў, як Дамавіха з вучаніцаю апрацоўвалі языкамі секелі. Назіранне за лесбійскімі забаўкамі надало пругкасці Дамавіковаму чэлесу. Стомленыя каханкі ўладкаваліся спаць. Тады Дамавік далучыўся да іх і пачаў устаўляць напятае жазло то ў старэйшую, то ў навейшую браму. Каханкі не рэагавалі. Яны рабілі выгляд, што спяць, і гэта цешыла Дамавіка Ненатольнага.

Нагуляўшыся з соннымі целамі, Дамавік узяў іголку і пачаў паколваць ім грудзі вакол смочкай.

Віскат напоўніў начны пакой. Оргія набыла ярчайшую афарбоўку.

Урэшце Дамавік змарыўся, упаў на кілім, шумна ўздыхнуў, усхліпнуў, аціх.

«Дамавік памёр, памёр, памёр!» — загаласілі жанчыны. Абліваючыся слязамі, яны абіцалоўвалі нерухомае цела выпрастанага кахранка.

Абмыты слязамі і пацалункамі, Дамавік расплюшчыў вочы і сказаў: «Я ўваскрос!». Кахранкі ўзрадаваліся. Дамавік вужом папоўз па кіліме да тэлефона. Ён набраў нумар «хуткай дапамогі» і зароў у слухаўку: «Уставілі! Памажы-ы-ы-ыце! Уставілі кол у дупу!» Твар у Дамавіка змяніўся раптоўна, з гарачага зрабіўся халодны. «Пытаецся, каму і дзе ўставілі кол? Табе ўставілі! А калі не ўставілі, дык уставяць тоўсты, смалісты, яловы кол і заб'юць абухом так, што чырвонае вастрыё вылезе праз горла!» Па гэтых словах Дамавік разбіў тэлефон аб сцяну.

Раскрышыўшы аппарат, Дамавік парваў сабе адзежу на дробныя шматкі і тады супакоіўся. Павольна ён пачаў апранацца ў Дамавішны рэчы. Ён, як і яна, нафарбаваў пазногці, напамадзіў вусны, прыпудрыў нос, падвёў бровы і ўставіў на вочы контактныя лінзы колеру марской хвалі. Калі Дамавікову галаву ўпрыгожыў парык-сізвалоснік, атрымалася даволі зgrabная цыркавая жанчына.

«Мне карціць адараўцаў свой чэлес, — прашаптаў Дамавік, уладкоўваючыся ў фатэлі. — Узяць яго за галоўку і выдраць з коранем. Толькі што гэта дае? Будзе Дамавік без стамбура! А мне хочацца стаць жанчынаю. Ідзіце сюды і суцешце мяне пяшчотаю!»

Кахранкі суцяшалі Дамавіка пачэсваннем патыліцы, а потым казыталі да рогату, віскату, канвульсій ды страты прытомнасці. Ад такой ласкі Дамавікоў чэлес напяўся і пусціў сікуны.

Дамавіха падставіла твар пад струмень. Яна лавіла ротам лімонную вадкасць і распырсквала той ліманад на спіну вучаніцы.

Тая адказала сікунамі на прыпудраны Да-мавікоў нос. «Яшчэ-яшчэ абмывай мяне цёплым унутраным сокам!» — заахвочваў Дамавік вучаніцу. Дамавіха прынесла крыштальныя келіхі і напоўніла іх сваімі вадкімі залацістымі выдзяленнямі.

Дамавік са смакам кульнуў келіх. Чэлес паўстаў.

Вучаніца абнюхала аблітага сікунамі цёплаага Дамавіка і апынулася ў аргазмічным стане.

«Калі б ад цябе, любы Дамавік, застаўся адно чэлес, мне было б дастаткова!»

Дамавіха пачала танчыць языком па ружовай галоўцы залупы.

Вучаніца дастала з шафы скуранны бізун і распачала хвосткія ўдары. Кончык бізуна аздабляла металёвая пацерка. Дамавішына белая дупа ўпрыгожылася малінавымі пісягамі. Неўзабаве экстаз захліснуў ненатольнае трю.

Змучаныя, успатнелыя, брудныя, тры целы спляліся ў адзін клубок і ціха церліся адно аб адно, пакуль сон не змарыў іх.

Рэшта ночы пралящела хутка.

На золку Дамавік першы выблытаўся з любоўнага клубка і пасля водных працэдур надзеў новую форму беларускага міліцыянта. Форма, раніца і сняданак з каваю рэанімавалі яго цалкам.

Дамавік адчуў уздым.

У пад'ездзе ён паставаў пад суседскімі дзвярыма, паслуҳаў гукі інтymнай гульні, у якой удзельнічалі суседзі. Стогны, рыпы, усхліпы, хрыпенне, пастукванне ўзбудзілі Дамавіка настолькі, што ён пакінў колькі кропель насення на суседскіх дзвярах.

На пляцы Незалежнасці Дамавік, дзякуючы форме, лёгка спыняў легкавікі, браў пад брыль і паказваў вадзіцелям чэлес. За прагляд органа Да-

мавік прапаноўваў заплаціць. Грошы сплачваліся.

Апоўдні Дамавік вярнуўся дамоў. Папалудна-ваўшы, ён заняўся любошчамі з Дамавіхаю і вучаніцаю. Ён так старанна песціў каханаў, што сам не заўважыў, як у запале асляпляльной жарсці зарэзай абедзвюх.

Прачнуўся Дамавік толькі позна ўвечары ў абдымках халодных нябожчыц. Роспач агарнула Дамавіка. Ён заплакаў і меланхолічна пачаў пэцкаць сцены змесцівам вантробаў мёртвых каханаў.

Гноем і крывёю Дамавік перапэцкаў сваё жытло.

Наплакаўшыся над нябожчыцамі, ён зноў апрануўся міліцыянтам і пакінуў раскіданае гняздо.

У начным парку Дамавік заспей юнака, які спраўляў малую патрэбу на чаўнок-гушкалку, і згвалціў яго ў задні праход.

20.04.1996

46 — Смуроднік Найменшы

Смуроднікі կрыўдуюць, калі іх называюць Смярдзючнікамі. Смуроднікі абавязкова пачынаюць тлумачыць пра розніцу паміж смярдзючым і смуродлівым. На думку Смуроднікаў, іх прозвішча паходзіць ад назову чарнаплоднай ягады смародзіны, а не ад смуроду. Лагодныя людзі адразу ж пагаджаюцца, а дасціпныя людзі выбачаюцца, але думаюць: «Смуродзіна таму і смуродзіна, што смярдзіць!».

У сям'і мінскіх Смуроднікаў на першае верасня чакалася свята. Смуроднік Найменшы ішоў у першы клас. Смуродніха-маці прапанавала на святочны сняданак высушаных селядцоў. Падмацаўшыся селядцамі з гатаваным малаком, Смуроднік-старэйшы і Смуроднік Найменшы пайшли на школьны пляц, дзе адбыўся прысвечаны ведам мітынг.

Пасля ўрачыстасці Смуроднік-старэйшы вярнуўся дамоў, а Смуроднік Найменшы застаўся на першы ўрок.

Наставніца пасадзіла Смуродніка на першую парту, бо той меў кепскі зрок і насіў акуляры.

Смуроднік сядзеў каля настаўніцкага стала і ціхенъка псаваў паветра газамі, што ўтвараліся ад селядцовых танцаў у пракіслым малацэ. Адчуўшы кіслы дух, настаўніца абвясціла: «Калі хто хоча ў прыбіральню, хай не саромеецца, а сходзіць». Смуроднік пабаяўся ўстаць і пайсці, тады б клас даведаўся, хто пускаў газы. Ён сядзеў і трываў, а неўтаймоўныя селядцы ўсчалі неверагодны вэрхал і, не зважаючи на супраціў, выслізнулі разам з парудзелым малаком з вантробаў у порткі. Наставніца загадала Смуродніку Найменшаму пакінуць школу. Свята ведаў сапсавалася.

Смуроднік-бацька доўга суцяшаў сына апавяданнямі пра партызансскую барацьбу, калі да водзілася хавацца ад ворагаў у конскім гнаі. Апавяданні супакоілі Смуродніка Найменшага, і ён заснуў.

Сон быў пра першую настаўніцу, якая трэсла ў паветры ўказальным пальцам і паўтарала: «Нельга запіваць малаком сушаныя селядцы!».

03.05.1996

47 — Падманнік

Падманнік прывалокся жыць у сталіцу з пасёлка Ветка. Жыццё зводзілася да таго, каб штодня заліваць алкаголем парсочыныя вочкі і падманваць усіх, каго можна і каго нельга. Паціху-патроху Падманнік аброс сабутэльнікамі-знаёмымі, сярод якіх значыліся: і міністр замежных спраў, і рэктар кансерваторыі, і народны пісьменнік, і мастак-графік. Праз апошняга якраз і пачаліся ў Падманніка непрыемнасці.

Выкарыстоўваючы прозвішча міністра, Падманнік паабяцаў пяцьрым хлопцам з крымінальным мінульым зрабіць штампы шматразовай візы ў замежных пашпартах, каб можна было ездзіць па ўсім свеце. Хлопцы сплацілі грошы, а Падманнік замест міністра наведаў мастака, які намаляваў замоўленыя адзнакі. Падманутыя крымінальнікі пажехалі ў Польшчу. Там у іх канфіскавалі пашпарты з фальшивымі штампамі і паабяцалі наступны раз пасадзіць за падробку дакументаў. Крымінальнікі вярнуліся ў Мінск, знайшлі Падманніка і запатрабавалі грашовую кампенсацыю. Падманнік пабег да мастака. Той паслаў яго на тры расейскія літары, сышоў з дому і схаваўся. Перад зыходам мастак нават вярнуў заробленыя за маляванне пяцьдзесят даляраў. Падманнік застаўся сам-насам з бядою; бо і міністр, і рэктар, і астатнія сабутэльнікі не хацелі больш ведаць свінавокага аферыста. Адпаведна, Падманнік ніяк не мог знайсці грошы. Крымінальнікам хутка надакучыла слухаць тлумачальныя байкі, яны завезлі Падманніка на закінуты завод, дзе спусцілі з яго порткі і ўставілі ў дупу літавальнік. Крымінальнікі яшчэ паабяцалі: калі не знайдуцца грошы на штраф, той літавальнік уключачыць у разетку.

Дупа — рэч каштоўная, асабліва ўласная. Падманнік гэта адчуў на ўласнай скуре, пасля чаго паліящеў да роднага брата. Той старэйшы брат прыцягнуўся жыць у Мінск раней за Падманніка і паціху халуйстваваў на тэлебачанні. Такая-сякая капейчына ў тэлевізійніка вялася, але грошы ён даваць адмаўляўся, пакуль Падманнік не паказаў падраную літавальнікам дупу. Хітры тэлевізійнік пагадзіўся заплаціць дзве тысячы пяцьсот даляраў, але толькі крымінальнікам рукі ў рукі. Бандыты не прымусілі доўга чакаць, прыслалі кур'ера, які забраў штраф.

Увечары вясёлы Падманнік баліваў у рэста-

ране з міністрам замежных спраў і рассказваў пра сквапнага брата і щодрых крыміналнікаў, якія выдзелілі яму трыста даляраў у якасці ганару.

Пасля таго здарэння па сталіцы папаўзлі чуткі пра гнілья паводзіны Падманніка. Паступова ад яго адварнуліся сябры. Падманнік застаўся голы, як бізун. Нават брат не пускае яго ў кватэрку. Адно, што засталося ў жыцці ў Падманніка нязменным, дык гэта штодзённае заліванне алкаголем парсючыных вачэй.

11.06.1996

48 — Телефоннік-2

«Маладая экзатычная дзяўчына дапаможа заможнаму спадару прабавіць вечар. Тэлефон...»

— Слухаю вас.

— Я па рэкламнай аб'яве, мяне цікавяць кошты і магчымасці.

— Кошты звычайныя, як і паўсюль у горадзе, — трывцаць пяць за гадзіну.

— Тэрыторыя?

— Пажадана вашая, у нашай кватэры на пяць даляраў даражэй.

— Дзякуй, я патэлефаную крышку пазней... — Алё! Чакайце... А што азначае экзатычная дзяўчына?

— Ну... Такая незвычайная, прыемная...

— А больш падрабязна?

— Невысокая трывцацігадовая бландзінка...

«Ты ўпэўнены ў сабе, ты верыш у свае сілы, ты багаты... Тэлефануй. Наш нумар...»

— Добры вечар.

— Добры.

— Вашыя кошты.

— Трывцаць пяць, сорак.

— А якія ў вас ёсць дзяўчаты?

— А якую б вы хацелі... бачыць.

- Экзатычную.
  - А што вы ўяўляеце за словам «экзатычная», апішыще больш падрабязна...
  - Ну кітаянка, мурынка, турчанка...
  - Ха-ха-хі... Жартуеце?
  - Зусім не, сапраўды хочацца пабачыць цемнаскурую, высокую, вышэйшую за метр семдзесят пяць, даволі поўную дзяўчыну з бюстам нумар тры і галоўнае: яна павінна быць цалкам лысая, ніводнага валаўска, зусім.
  - Ідзі ў сра...
- «Дзве прыгожыя дзяўчыны дапамогуць разгнаць сум і палепшыць настрой. Тэлефон...»
- У вас абвязкова замаўляюць пару?
  - Не.
  - А чаму ў газеце напісана «Дзве прыгожыя дзяўчыны»?
  - Калі замовіць пару, дык кожная абыдзеца ў трывцаць.
  - Марак?
  - Далярай.
  - А калі запрасіць адну?
  - Трывацца пяць за гадзіну. Звычайна за гадзіну паспываюць скончыць два разы, таму мы пішам «дзве прыгожыя дзяўчыны».
  - А ложак!
  - Толькі ваш.
  - Як хутка дзяўчата прыедуць?
  - Дзе вы знаходзіцесь?
  - Пляц Незалежнасці.
  - Праз гадзіну.
  - Так доўга?
  - Самі разумееце. Зараз сем гадзін раніцы, а дзяўчатам трэба прывесці сябе ў працоўны стан.
  - Гадзіна — гэта доўга.
- «Табе маркотна, ты стаміўся ад мітусні і клопатаў, табе трэба пяшчота.. Тэлефануй мне. Маё імя Ліка. Тэлефон...»

— Добры дзень, з вамі размаўляе аўтаадказчык.
Зараз Ліка адпачывае. Тэлефануцце пасля трынаццаці.

«Прыйдзі, пацалуй мае мядовыя вусны, і
жыццё перастане быць чорным калодзежам.
Тэлефон...»

— Так рана, проста жах! Якая, дарэчы, гадзіна?

— Восем!

— Прабачце... Слухаю, што б вы хацелі?

— Маладую, да дваццаці, высокую, стрункую,
шатэнку, з цалкам паголенымі падпахамі.

— Ваш тэлефон?

— Прачытайце на вызначальніку нумара.

— Прачытала... Толькі тут няма адреса, а мне
патрэбны адрес...

— Месца толькі маё?

— Толькі вашае.

— Пляц Парыжскай Камуны. Гатэль «Оперны».

Нумар адзінаццаты...

— Вы сустрэнеце нашу дзяўчыну ў фae.

— Так.

— У нас правіла: гроши наперад у поўным
аб'ёме.

— Дамовіліся.

— Чакайце. Зараз ператэлефануе дзяўчына, і
вы дамовіцесься больш падрабязна.

— Бай.

Тэлефоннік паклаў на аппарат гарачую слухаўку.

— Добрый раніцы, я па замове.

— Слухаю ўважліва.

— Скажыце, колькі вам гадоў?

— Трыццаць сем.

— А чаму ў вас такі малады голас?

— Таму што я не п'ю спірту і не палю тытуню.

— Што б вы хацелі ад мяне?

— Нічога асаблівага, звычайны секс у межах
разумнага.

— Я хацела вас папярэдзіць, што не практикую

анальны секс. Аральны і вагінальны — калі ласка, а вось на анальны не пагаджуся ні ў якім разе.

— Дамовіліся. Праз гадзіну буду ў фае гатэля «Оперны», на мне будзе чорная кашуля.

— Буду абавязкова. Толькі, калі ласка, не дарыце мне трупы кветак, загорнутыя ў цэлафан.

24.06.1996

49 — Слепнік

Ягоную сястру мелі ўсе. Нават не саромеочыся, прасілі яго выйсці з пакоя, і, як толькі зачыняліся дзвёры, сястра ўкленчвала перад мужчынскімі нагавіцамі і пачынала расшпільваць прарэх. А Слепнік хоць бы вокам міргнуў. Яму, пэўна, падабалася, што сястра прыгожая і яе любяць і жадаюць. А можа і не так. Адно дакладна: Слепнік ніяк не рэагаваў на паводзіны старэйшай улюблёнай сястры. Толькі аднаго разу ён перажываў, калі тая паехала ў Вільню з новым прарэхам, зачынілася ў нумары і перарэзала сабе і каханку вены. Памерці ім не дала старая латышка-прыбіральшчыца. Яна пагрукала ў дзвёры, а калі каханкі-самагубцы не адчынілі, выклікала прыдзвернікаў... Вось тады Слепнік перанерваваўся і напісаў опернае лібрэта пра рамантыкаў-каханкаў, якія скончылі жыццё самагубствам на закінутым стадыёне. У фінальны сцэнэ на сагнутыя непухомыя спіны сыплецца снег. Усім падабаўся фінал: ён і яна, нежывыя, сядзяць абняўшыся ў вялізны ракавінцы стадыёна, а на іх ціха падае дыяментавы снег. Слепніка хвалілі, падбадзёрвалі і ціскалі ягоную жонку. Так зазвычайліся: трахаць ягоных жанчын. І калі сястра трапіла ў вар'ятню, усе пачалі лазіць пад спадніцу да жонкі. А яна, дарэчы, была і не супраць. Жонка была з юрлівых. Ёй падабалася маркітавацца. Аднойчы яна трахалася ў Сочы, на пляжы, з каўказцам-барменам.

Зайшла за распранальню ў бамбук, скінула плаўкі і ўперлася далонямі ў калені. Каўказец прыладкаўся ззаду. А Слепнік ляжаў на пяску і чытаў расейскі дэтэктыв. Кніжку ён трymаў каля самага носа. Слепнік меў вельмі слабыя очы. Ён жыў у вечным сутонні. Усе карысталі з таго і спакушалі ягоных жанчын. Слепнік не крыўдаваў і не раўнаваў. Была прычына: няправільны, выцягнуты, як дыня, чэрап. Калі Слепнік спрабаваў нарадзіцца, ён ніяк не мог вылезці на свет Божы. Акушэры дапамагалі — цягнулі абцугамі за галаву і крышачку расціснулі чэрап. Але ў час спынліся, распаласавалі матчын жывот кесаровым сячэннем і дасталі знявечанае дзіця. Слепнік жыве трыццаць трэці год, ён носіць акуляры, даглядае рэдкія і доўгія валасы на няправільнym чэрапе. Ён любіць ром «Бакардзі» і не крыўдуе на тых, хто задавальняе эратычную прагу сястры і жонкі.

Усе мне гавораць: ты павінен расказаць Слепніку пра паводзіны ягоных жанчын, ты з ім сябруеш і справы ягоныя вядзеш. А што я могу сказаць сляпому, калі сам клаўся ў ложак з ягонымі жонкай і сястрой адначасна?

09.07.1996

50 — Падарожніца

Цягнік таргануўся, забразгаў счапленнямі, спыніўся.

— Зараз пачнуща непрыемнасці. — У голасе доўгабародага дзеда гучала асуджанасць.

— Не хвалюйцесь. — Падарожніца паспрабавала супакоіць суседа па купэ.

— Не за сябе — за вас, прыгожая, перажываю. Што яны мне, старому, зробяць? Нічога. Еду на пахаванне брата, у Гайнайку. Вязу беленькую кашулю і бутэльку гарэлкі: каб брат у новай апранаце ў апошні шлях выправіўся і каб на памінках белай

у чарку наліць, лустай чарку накрыць і слязы не саромеца. Могуць, канешне, гарэлку і кашулю забраць, крыжа на мытніках няма. Але большага з мяне не возмеш. А вы — маладзіца светлая, іншы падыход пашукаюць да вас. — У дзедавах спачуваннях не чулася цеплыні.

Падарожніцы ў чыстым купэ цягніка Москва—Варшава зрабілася гідкавата.

— У мяне, як і ў вас, нічога няма. Я еду чытаць лекцыі ліцэістам у Бельску. Дзесяць лекцый пра сучасную літаратуру. У валізе, апрача канспектаў і падручнікаў, нічога не вязу. А ношаная адзежа, мяркую, памежнікаў не зацікаўіць.

Сівабароды дзед заўсміхаўся металазубым ротам:

— Як сказаць, як зірнуць на апранахі. — Ён адкруціў бліскучую галаву кітайскага тэрмаса і наліў у шклянку густога напою. — Можа, і вам гарбаты?

— Дзякую, я ні кавы ні гарбаты не ўжываю. Страйнік. Нервы. Доўга жыць хачу...

— Мой клопат — прапанаваць...

Дзвёры купэ заўздрыйгалі ад настойлівага грукату. Падарожніца была памкнулася іх адчыніць, але не паспела. Яны ад'ехалі самі, і на парозе з'явіўся зялёнаформенны памежнік.

— Пашпартны кантроль! — кінуў ён сувора.

Доўгабароды спрытна выхапіў з кішэні пашпарт.

Памежнік з прафесійнай цікавасцю разглядаў фотаздымак.

— Вашыя дакументы! — вялікая даланя паплыла ў бок Падарожніцы.

— Гроши, каштоўныя рэчы вы дакладна пазнаўлі ў дэкларацыі? — голас у памежніка быў сухі, як дарожны пясок.

— Дакладна. — Падарожніца імкнулася надаць свайму адказу спакойную ветлівасць.

— Наркотыкі, зброя, старажытныя творы мас-тацтва... — Памежнік пачаў нядобра паглядаць на белыя калені Падарожніцы.

— Адсутнічаюць. — Голос у Падарожніцы затрымцеў.

— А чаго вы захваляваліся?

— Проста так.

— А можа, везяце кантрабанду, а выгляд, як у правінцыйнай настаўніцы? Маскарад? — Памежнік пачаў наязджаць на Падарожніцу.

— Я сапраўдная настаўніца!

— Зараз паглядзім. Купэ не пакідайце.

Памежнік знік. Падарожніца дастала з сумачкі пушку з-пад лекаў і каўтанула дзве пігулкі. Не пытаючыся, яна наліла гарбаты і зрабіла колькі вялікіх глыткоў.

— Не перажывайце, нічога яны не зробяць. — Яе хваляванне перадалось дзядку.

— Не-е-е... Сэрца адчувае — зробяць...

Мытнік і памежнік вярнуліся праз хвіліну і загадлі Падарожніцы разам з рэчамі ісці за імі.

Мытнік крочыў паперадзе, за ім, апусціўшы галаву, сунулася Падарожніца, апошнім ішоў памежнік.

У вялікім будынку гарадзенскага чыгуначнага вакзала існаваў маленькі пакойчык для абшуквання падазроных пасажыраў.

Менавіта ў такім беззаконным пакойчыку і апынулася Падарожніца. Акрамя стала, крэсла і вузкага тапчана на нізкіх ножках, ніякай мэблі ў пакоі і не змясцілася б.

Мытнік сеў на крэсла. Памежнік прысеў на стол. Падарожніца засталася стаяць пад голенькай лямпачкаю, што звісала на белым дроце з высознай столі.

— Прапануем самастойна і без прымусу здаць незадэклараўаныя рэчы! — Блакітнавокі мытнік, не міргаючы, глядзеў на Падарожніцу.

— Няма такіх рэчаў. — Мочка правага Падарожніцынага вуха ўспыхнула чырванию.

— Добра, запішам у пратакол, што вы адмовіліся добраахвотна здаць кантрабанду. Вобыск можам правесці мы, а можам запрасіць жанчынудоктара, толькі ў такім разе вам, грамадзянка... — Памежнік перапыніўся, зазірнуў у пашпарт і прачытаў Падарожніцына прозвішча, — давядзеца затрымацца на гадзінаў шэсць. Зараз ноч, а доктарка з'яўіцца а восьмай. Выбірайце...

— Шукайце. — Падарожніца зірнула на столь, нібыта там было выратаванне.

— Адчыняйце валізку і раскладайце рэчы на стале. — Памежнік перасеў на тапчан.

Падарожніца вызваліла валізку. Мытнік пачаў гартаць падручнікі...

— Чытаць любім?! Ухваляю.

— Я настаўніца літаратуры.

— Родная літаратура, родная мова, патрыятызм, нацыя, традыцыі. — Памежнік старанна прамацваў кожнае шво валізы. — Зрэшты, з гэтага і пачынаецца тэрор. Спачатку даюць надрукаваць слоўнічак, потым — кніжачку вершаў, потым — культурная аўтаномія, а за ёю — дзяржаўнасць, незалежнасць. А калі не так, тады — тэрор, кроў, смерць. Можа, я памыляюся, спадарыння Падарожніца?

— Вы абшукваеце рэчы ці адным разам рэвізуеце і свядомасць?

— Цікавы адказ. Толькі ў рэчах мы нічога крымінальнага не знайшлі. А таму давядзеца спакаваць іх у валізу і паставіць у кут. Памежнік пачаў пасмоктваць кончык асадкі, якой толькі што поркаўся ў чужых майтках.

Валіза перавандравала ў кут.

— Разувайцеся. — У вачах у мытніка гарэў ледзяны інтарэс.

— Перапрашаю...

— Не трэба перапрашаць, гэта наша работа. — Памежнік зазірнуў у красоўку.

— А цяпер здыміце ўсю вопратку і раскладзіце на тапчане.

Падарожніца павярнулася спінаю да памежніка з мытнікам і распранулася цалкам. Расклайшы апранахі, яна адышла ў кут, да валізы. Каб суняць сорам, Падарожніца заплюшчыла вочы.

Мужчыны старанна перамацалі кожны лапік жаночых апранахаў, але чаканага выніку не атрымалі.

— Вам давядзецца стаць тварам да сцяны, рукі сашчапіць на патыліцы і як мага шырэй расставіць ногі, — будзённа папрасіў мытнік. — У нас ёсць прыбор, які фіксуе іншародныя рэчы ў жывым арганізме. Вось ён...

Падарожніца азірнулася і пабачыла невялікі, крышку даўжэйшы за асадку чорны стрыжань з лямпачкай на канцы.

— Калі лямпачка запаліцца або прагучыць гукавы сігнал, гэта будзе азначаць, што ў вашым арганізме знаходзіцца іншародная рэч. І мы будзем вымушаныя працягнуць медычны агляд.

Памежнік правёў Падарожніцы стрыжнем ад калена да вагіны. Лямпачка ўспыхнула, і з-пад яе загучала нейкае мышынае папіскванне. Мярзотныя гукі выціскаў з сябе чорны стрыжань. Менавіта з-за гэтага віскатання мытнік прымусіў Падарожніцу сагнуцца ў тры пагібелі, а сам, надзеўшы гумовыя хірургічныя пальчаткі, працягнуў пошукі кантрабанды ў похве і дупе. Чужародныя рэчы не знайшліся і ў самых запаветных куточках жаночых органаў. Расчырванелыя дзяржаўныя службоўцы дазволілі Падарожніцы апрануцца. Тая не плакала і на развітанне з мытнікам і памежнікам зірнула на іх звысоку, гарнліва і з пагардаю.

Вярнуўшыся ў вагон, Падарожніца папрасіла

правадніцу перасяліць яе ў асобнае купэ, бо бачыць доўгабародага дзеда-прапорка не магла.

У варшаўскім гатэлі Падарожніца прасядзела больш за суткі, чакаючы, пакуль з яе выйдуць алявянныя шарыкі, якія яна глынула на мяжы. У тых шарыках былі два дыяменты па карату кожны. За перавоз дыяментаў Падарожніца заслужана атрымала месяц выдатнага адпачынку на Балтыйскім моры.

03.07.1996

51 — Вернік

Вернік заплюшчыў вочы і ўбачыў царкву. Белая, пераробленая з касцёла, яна ўзвышалася на зялённым грудзе. Вернік пачаў уздымацца на груд і прачнуўся. Позірк упінаўся ў пустую столь. Ад безнадзейнасці і маркоты Вернік вырашыў схавацца ў сон. Царква рэанімавалася. Вернік зайшоў у храм, набыў свечку, падышоў да калоны, на якой свяціўся золатам абраз Божай Маці. Калі Вернік запальваў свечку, гарачы воск закапаў на пальцы. Ад апёку ён прачнуўся пад высокай гладкаю столлю, але ўставаць не захацеў, лёг тварам у падушку і апынуўся ў tym самым кафедральным саборы. Свечка ціхмяна гарэла пад абразом. З-за калоны выйшаў чырвоны Анёл. Нават крылы ў яго былі чырванапёрыя. Верніку заманулася пачуць анёльскі голас, і ён зрабіў рукою лёгкі прывітальны жэст. Чырванакрылы Анёл схаваўся за царскай брамаю. У душы ў Верніка засталася пустэча. Раніцай ён наведаў царкву, дзе замест Анёла спаткаў дзяўчынку, прыбраную ў чырвонае. Яна ставіла запаленую свечку пад абраз Дзевы Марыі. Вернік заплакаў.

13.07.1996

52 — Прастытутка

— Куды я залезла? Дзе мае рэчы? Жах. Так заўсёды: траціну атрымлівае ахоўнік, траціну — я, палову траціны — гаспадыня кватэры, астатніяе ўзде на тэлефон. За дзесяць даляраў даводзіцца рызыкаваць. А галоўнае: ідыётаў больш, чым разумных, і нашмат больш. Я звычайна не пытаюся, кім ты працуеш, колькі зарабляеш... А тут кажа: «Я архітэктар! Ты распраніся і паходзі па пакоі...» Мне што? Я хаджу. Мне абы не трахацца з такімі архітэктарамі. Ён стары, разумееш, узрост ёсць узрост. Са старымі заўсёды непрыемна. Таму я заплюшчуваю вочы і стараюся думаць пра іншае. Пра лес, напрыклад. Я нарадзілася ў Чачэрску. У нас там самая прыгожыя ў свеце лясы. А я люблю ягады збіраць, у грыбы хадзіць. Тут цяпер паходзіш: праца дурная на холадакамбінаце, а па суботах — нядзелях — маркітоўкі. Добра, калі нармальна. Прыйшоў чалавек, заплаціў, уставіў, паторгайся, спусціў, памыгся і сышоў. А бывае, трапіцца хворы, і тады: куды я залезла, дзе мае рэчы... Вось месяц таму патрапіла да маньяка. Адразу ехаць не хацелася. Позна, гадзіна ночы. Далёка, Малінаўка. А ён яшчэ запатрабаваў, каб мы пляшку гарэлкі прывезлі. Не паспела ў кватэру зайсці, а ён за шыю скапіў і душыць. Цісне за горла і смяеца, а мой ахоўнік таксама пачаў рагатаць. Казёл смярдзючы. Маньянк ахоўніка ў кватэру не пусціў, сказаў — каб на лавачцы ў двары чакаў. Куды я залезла? Дзе мае рэчы? Выжраў ён гарэлку, наглытайся таблетак, накурыўся анашы і пачаў лезці са сваім чэлесам ды пальцамі ва ўсе мае дзіркі і дзірачки. Совае і б'е. Спачатку нямоцна, гуляючы, нібы ў жарт. А потым як ударыў кулаком у грудзі, над сэрцам — ледзь не зайшлася пад ім. Пачала верашчаць! Божа! Дзе мае рэчы? Як уцячы? Як выбрацца з-пад звяругі. А ён падушку на твар паклаў

і тримаў, пакуль я ў цемру не правалілася. Ачомалася ў ванне. Ляжу ў ледзянай вадзе. Халадэча. Вады ў ванне на самым дне. Ахоўнік сядзіць на унітазе і смаліць папяроску. Мудак! Зрэшты, каб не ён, і не жыла б болей. Злупілі мы з маньяка двайную плату... Трэба ахоўніка мяняць...

— Разагналася. Каб не я — ляжала б у пяску, на могілках.

— І добра было б. Ціха. Галава не баліць. Спакойна. Гроши зарабляць не трэба.

— Уставай. Ёсць замова. Мужык, трыццаць гадоў, голас спакойны, цвярозы... Пайшлі.

15.07.1996

53 — Ліфтавік

Жанчына вырашыла на ўласным целе паспытаць гвалту.

Ужо каторы месяц у горадзе хадзілі чуткі, што ў ліфтах гвалтуюць жанчын.

І яна надумалася хадзіць уначы па мікрараёнах і катанацца ў ліфтах.

Жанчына шукала прыгодаў і знайшла.

Ліфтавік, апынуўшыся побач з ахвяраю, хацеў пастрашыць яе густым голасам, папалохаць вялізнымі рукамі з чорнымі, як у механіка, пазногцямі, крышку памучыць, ну а тады гвалтаваць языком, зубамі і чэлесам. Ніякіх больш жорсткіх дзеянняў у маленечкай, гладка паголенай і наадэкалоненай галаве не планавалася.

Толькі ахвяра на першае памкненне Ліфтавіка адказала радаснай згодаю:

— Давай! Гвалтуй! Катуй!

Жанчына прагнула, каб Ліфтавік мучыў і ўвадзіў у цела рукамі, чэлесам і языком.

Ліфтавіка раз'яtryлі паводзіны разбэшчанай жанчыны. Ён душыў яе сваімі лапамі з абламанымі пазногцямі.

Жанчына супраціўлялася, біла абцасамі ў сценкі і сапсавала пульт кіравання. Ліфт захрас між поверхамі. Жыхары пачулі енкі і валтузню.

Брыгада выкліканых міліцыянтаў прыехала імгненна.

На падлозе растрыйбушанага ліфта сядзела жанчына з пераламанай шыяю. Гвалтаўніка не было відаць. Ён зрабіўся плоскім, як ліст паперы, і схаваўся за таблічку з інструкцыяй карыстання самым распаўсюджаным у свеце грамадскім транспартам — ліфтам.

18.08.1996

54 — Бульварнік-2

Сюжэт бульварнага рамана расказваў мне псіхічна хворы літаратар, які пайшоў у гандляры кнігамі, каб самому не пісаць народнае чытво. Вырашыў застацца сумленным у творчасці. Ён гандлюе белетрыстыкаю, складае куртуазна-маньерыстычныя вершы; а ў рана аблыселую голаў наведваюцца сюжэты бульварнага зместу. Каб дабро не гінула, душэўны паэт пераказаў мне сюжэт з кепскім фіналам...

Стары літаратар знаёміцца ў бары з маладым пісьменнікам. Стары — не зусім стары, гэта маладому здаецца, што саракагадовы мужчына — дзед, ні на што не здатны ў сексе. Калегі п'юць і напіваюцца. Малады жаліцца на лёс. Закахаўся ў гандлярку з букіністычнай крамы, а тая смяецца з ягоных пачуццяў. Яшчэ малады прызнаецца, што шануе творы калегі. Дарэчы, старэйшага ведаюць у літаратуры, як Уладзіміра Раманоўскага, а малады, знёмячыся, называецца Вікторам. Свае кампліменты Віктор спакваля даводзіць да просьбы напісаць ліст — прызнанне ў каханні. Такім чынам Віктор спадзяецца растапіць лёд адчужданасці ў сэрцы абранніцы — Ірмы...

Вядома, габрэйка. Раман — бульварны. Абранныцы наканавана быць габрэйкаю. Хопіць, што ўсё пачынаеца ў малавядомым горадзе, дзе літаратары напіваюцца ў забытай Богам карчме. Не спрачайся. Добра яшчэ, што Раманоўскі праславіўся несанкцыянаванымі працягамі эпапей кшталту «Знесеных ветрам» Маргарэт Мітчэл. Гэта ён выштукаваў «Таямніцу Батлера» і «Таямніцу Скарлет».

Раманоўскі шкадуе калегу і піша ліст да Ірмы ад імя Віктора. І — дзіва-дзіўнае! — дзяўчына адказвае. Завязваеца ліставанне — наіўнае, сентыментальнае, лірычнае.

Лісты пішуцца пад натхненне. Калі яно будзе — іх атрымліваеца шмат: пра мастацтва, музыку, архітэктуру, падарожжы... А ў ляноце можна абысціся адзіным грунтоўным лістом Раманоўскага (Віктора) і адзіным адказам Ірмы.

Гандлярка з букіністычнай крамы пазнае ў лісце стыль белетрыста: лёгкі, празрысты, летуцены радок, якім пісаліся працягі рамана Колін Макалоў «Птушкі на цернях» — «Мэгі», «Мэгі і Джасціна». Больш таго, Ірма прызнаеца, што марышь пазнаёміцца з Раманоўскім, бо прымае яго за найвыдатнейшага з творцаў XX, імправізацыйнага, стагоддзя. Такі паварот засмуціў Віктора, які праслушаў ліст Ірмы, седзячы ў працоўным кабінцы Раманоўскага. Уладзімір суцяшаш закаханага маладзёна, наліваў канъяк, духмяны і жорсткі. А калі маладзён супакоіўся і паабяцаў не наведваць букіністычную краму, Раманоўскі ўкленчыў перад ім і прашаптаў, што з першага погляду пакахаў Віктора. Той нечакана пасталеў і папрасіў у майстра час, каб звыкнуцца з ашаламляльнай навіною.

Трохкунтнік каханняў выбудаваўся так, што Ірма, Віктор і Уладзімір папрасілі адтэрміноўкі з канчатковымі рашэннямі. Ірма кахала Уладзіміра, той — Віктора, а Віктор меў самыя пяшчотныя пачуцці да Ірмы.

Выйсце з мёртвай зоны знайшоў Раманоўскі, прапанаваўшы ўсім разам паляцець у Венецию.

Можна абраць іншы пункт — Рым, Берлін, Токіо, ці адправіць герояў на выспу — Крыт, Корсіка, Кіпр. Востраў лепей за горад.

Раманоўскі з Вікторам ды Ірмаю ляцяць на Крыт. Там, у апошнім прытулку велічнай культуры матрыярхату, маладосць, як заўсёды, перамагае перашкоды. Ірма саступае Віктору. Маладыя пачынаюць падманваць старога. Той заспывае на пустым пляжы Ірму з Вікторам, якія, забыўшыся на ўсё, займаюцца брутальным сексам.

Злосць, нянявісць, кръгуда злійся ў шаровую мланку і выбухнулі. Уладзімір каменем забіў каханкаў. Знявечаныя целы засыпаў пяском.

Ну і што... Думаеш, хворы паэт, які штодня гандлюе кнігамі і размаўляе з пакупнікамі, не ведае пра адсутнасць крыважэрных канцовак у народных раманах? Сто працэнтаў, што здагадваецца, і я ведаю, але мы нічога зрабіць не змаглі.

Уладзімір Раманоўскі, як і кожны літаратурны герой, мае права на асабістасць жыцця.

Раніцай Раманоўскі ўзяў квіток на самалёт да Барселоны, дзе з аэрапорта накіраваўся на бульвар Рамбла. Ён прыехаў на самы сонечны бульвар у свеце, купіў месца, каб адпачыць на белым крэсле. Седзячы ў засені платанаў, Уладзімір прыняў смяротную дозу заспакаяльных лекаў.

Раман скончыўся.

А Уладзімір Раманоўскі ператварыўся ў звычайнага Бульварніка і прадае квіткі на крэслы пад платанамі.

08.08.1996

55 — Ганіцелька

«У майі душы няма злосці». — Мужчына паўтараў медытацыйны сказ у розных станах, разна-

стайнымі інтанацыямі, уголас і сам сабе столькі разоў, пакуль не адчуў, што злосць нарэшце пакінула душу. Толькі новы стан не дадаў радасці. Ідуны па праспекце, мужчына знайшоў формулу ачышчэння: «У маёй души няма смутку». Узрадаваны, ён на-ведаў букіністичную краму — цемнаватую, пыльную, поўную танных кніжак і пастарэлых пра-даўшчыц, якіх ведаў з дзяяцінства. Ніводнае выданне яго не зацікаўляла. Адно незанавешанае акно крыш-ку развеяла сум. Нават не само чысцютае акно, а краявід за ім: двор, засаджаны вербамі, арэлі-гуш-калка і лімонная лаўка.

Паўтараючы запаветны сказ — «У маёй души няма смутку», — мужчына даволі далёка адышоў ад букініста, але выгляд жоўтай лаўкі пад нахіленай вярбою ніяк не выходзіў з галавы. Ён вярнуўся. Двор быў пусты, чыста вымечены, ціхі. Раптам з праспекта праз арку ў двор забеглі двое сямі-васьмігадовых дзяцей. Хлопчык уцякаў, дзяўчынка даганяла. Дзеці шумна пераляцелі двор. Уцякач схаваўся за пад'езднымі дзвярыма, а задыханая Ганіцелька села побач з мужчынам.

— Думаецце, я не змагла яго дагнаць? — Ганіцелька цікаўала рэакцыю. Яна была падобная да акуратнай лясной жабкі: лупаценъкая, смуглальная, шырокая.

— Не ведаю.

— Магла і хацела ўдарыць і пабіць, але енку бы-ло б на ўвесь горад, з пад'езда выскачыў бы ягоны старэйшы брат. Удвух яны мацнейшыя.

— Ты разумна зрабіла, біцца не трэба. У чала-века не павінна ў души кіпець злосць.

На Ганіцельцы спраўна сядзелі белая куртачка, сінія нагавіцы і чорныя красоўкі. Яна па-мужчын-ску трымала рукі на каленях.

— Ці можаце вы паверыць, што старэйшы брат гэтага хлопца, за якім я гналася, адразу пайшоў не ў першы, а ў трэці клас?

— Цяжка верыцца. Гэта тое самае, як пераканаць сябе, што ў душы няма смутку.

— І я сумняваюся. Гэта я пайшла адразу ў трэці клас, а ён, як дазнаўся, прыдумаў гісторыю з разумным братам. Проста, праўда?

— Здагадацца не складана.

— Я так і сказала: падманшчыкі.

— А яны пакрыўдзіліся?

— Азліліся. Я залезла на вярбу і з дрэва крыкнула ашуканцам: «Вы хлусы!». Яны пачалі трэсці вярбу, я звалілася і зламала дзве руکі. Я займалася акрабатыкай, таму паспела згрупавацца і прыземліцца на чатыры кропкі, як котка. Каб не асфальт, абышлося б.

— А чым скончылася?

— Над букіністычнай крамай жыве мая бабуля, яна хірург, займаецца пераломамі. Мне наклалі гіпс. Замест рук былі белыя заечыя лапкі.

— А што зрабілі з братам?

— Нічога. Я не сказала, хто разгойдваў вярбу.

— У цябе няма злосці?

— Няма. На неразумных, як на жывёл, нельга крыўдзіцца. Калі вы нешта зломіце, нагу ці руку, абавязкова прыходзьце да маёй бабулі.

— А калі б ты забілася?

— Смерць нічога не змяняе. Вось зараз браты выйдуць з пад'езда і пойдуць да гушкалкі. Малодшы залезе на седала, а старэйшы пачне яго разгойдваць да самага неба. Я падыду да іх і скажу: «Пагайдайце мяне». «Калі ласка», — адкажа старэйшы і падштурхнє мяне да арэляў. Жалезная труба разаб'е мне галаву. Такое здарaeцца ў любым горадзе раз ці два на год. Можаце спытаць у моргу. Распаўсюджаны трагічны выпадак.

Ганіцелька не паспела дагаварыць, як у двары з'явіліся хлопчыкі, старэйшы і малодшы. Яны пабеглі да арэляў. Двор запоўніла жалезнае рыпенне і воклічы ўцекача: «Вышэй! Вышэй!! Вышэй!!!»

«У душы няма смутку», — падумаў мужчына, назіраючы, як у акне ў букиніста пакупнікі гартаюць кнігі.

— Пайду...

— Не смуткуйце...

Мужчына накіраваўся да аркі. Ганіцелька пабегла да арэляў.

На праспекце мужчыну дагнаў двухгалосы хлапечы крык, і знайшоўся новы супакаяльны сказ: «Душа пустая».

10.11.1996

56 — Самазабойца

Ён курыў на гаўбцы другога паверха. Настрой быў адпаведны, суіцыдальны. Тытунь супакойваў, таму ад адной скончанай цыгарэты прыпальвала-ся другая.

Пад гаўбцом праходзіў малады чалавек прызыўнога веку. Падстрыжанага пад нуль, яго, пэўна, чакала неўзабаве вайсковая частка.

Самазабойца перагнуўся цераз парэнчы і гукнуў:

— Гэй, хлопец!

Пара вачэй узнёлася на голас.

— Ёсць работа, заплачу добра...

— Няма калі, спяшаюся...

— Чакай... Працы на тры хвіліны, а грошай атрымаеш столькі, колькі скажаш.

— Я з мужчынамі не пераштурхуюваюся.

— Не бойся, ніякага сексу і не прапануеца. Пастой хвілінку, я выйду. — Самазабойца знік з гаўбца, а праз імгненне апынуўся побач з хлопцам. — Не палохайся і не ўцякай. Я смяротна хворы і пакутую ад боляў. Рак. Мне трэба сысці. Разумееш? Пакінуць свет. Ніякіх сяброў і сваякоў у мене нямашака. Чалавек я заможны. Усё, што маю, аддам табе. Грошы, золата, каштоўныя камяні, усё

стане тваім, калі дапаможаш мне перайсці ў лепшае вымярэнне.

— Не, не, я пад такімі гульнямі не падпісваюся. — Хлопцаў твар стаў бялець, у носе заказытала, і ён чхнуў.

— Нічога цяжкага не патрабуецца. Падымемся ў кватэрку. Пакажу цыдулку: у маёй смерці нікога не вінаваціць. Ты з пісталета застрэліш мяне. Укладзеш зброю ў нежывую руку...

— Вам трэба звярнуцца да доктара...

— Ты не зразумеў. Да доктара я не магу звярнуцца, ён забярэ ўсё чыста і здасць у вар'ятню, дзе я сканаю ў страшэнных пакутах. А твой доктар адно руکі пацірацьме. — Сухі твар схуднелага ўшчэнт Самазабойцы перакрэсліла ўсмешка.

— Колькі каштуе націсканне на курок? — душу маладога чалавека запоўніў азарт гульні ў рускую рулетку.

— Дамовімся. Мы — разумныя людзі.

У кватэры быў парадак. Мэбля і рэчы займалі належныя ім месцы.

— Перадсмяротны ліст на стале. Гроши і каштоўнасці ў дыпламаце. — Самазабойца паказаў на скураную валізку. — А вось і безадмоўная «Берэта»... Цяпер сядою ў фатэль. Ты страляеш у скронь, бярэш маю правую руку, укладаеш пісталет і адпускаеш. Зброя вывальваецца з рукі трупа. Забіраеш заробак, сыходзіш. Рабаваць кватэру не раю. Пакінеш сляды і пападзешся за забойства. Зрэшты, ты трапіў у пастку. Калі не застрэліш мяне, дык я заб'ю цябе. Зразумеў?

— Так! — маладзён напружыўся.

Кропля поту намалявала бліскучы пісяг праз лоб да брыва.

— У мяне няма намераў раскручваць карусель перажыванняў. Найміт-забойца мусіць быць хуткі, рагушчы і бессардэчны.

— Ведаю.

— Бяры зброю... — Самазабойца сеў у фатэль.

Хлопец узяў «Берэту», падышоў да ахвяры і стрэліў. Самазабойца сканаў. Забойца забраў заробленая і пакінуў нічыйную кватэру.

21.11.1996

57 — Рэгістрант

Паперка. Запоўню, падам у міністэрства юстыцыі ЗША, у службу іміграцыі і натурализациі. З'еду. Паеду. Сем гадоў не буду. Хай асудзяць, хай скажуць: «Здраднік». А што рабіць? Што-о-о? Хавацца па сябрах, сваяках, знаёмых? Добра, яшчэ не ўвайшло ў моду прадаваць неўтаймоўных уладам. Беларусь партызанская. Мы вечныя, спрадвечныя, генетычныя падпольшчыкі. Партызаны, партызаны, беларускія сыны! Класік сказаў. І дадаў: рэжце вораў паганых, каб не ўскрэслі. А яны адрадзіліся і таўкуць нас. Да д'ябла ўсіх! Рэгіструюся для класіфікацыі, як бежанец, баязлівец, уцякач. Пара-граф 207 закону аб іміграцыі і натурализациі. Лепш уцячы, чым загінуць. Лепей на каленях, чым у магілу. Рэгістрант падае наступныя даныя... Інструкцыя. Гэты бланк мусіць быць запоўнены. Як не хочацца запаўняць! Трэба. Сцісні зубы. Піши. Пішу. Падпісаны і перададзены загадчыку бліжэйшага замежнага аддзялення службы іміграцыі і натурализациі. Запоўню — і свой у дошку, натуральны, няштучны. Быў тутэйшы, беларускі, еўрапейскі. Буду тамтэйшы, амерыканскі. Калі дойдзе чарга да вашага імя ў рэгістрацыйным спісе, вы атрымаеце дадатковыя інструкцыі. Выдатна, хай іншыя думаюць, што мне рабіць. Кожны рэгістрант павінен запоўніць асобны бланк у адным асobніку. А варта было б і копію мець на ўсялякі выпадак, для падстрахоўкі. Рэгістрацыйны бланк для дзіцяці ва ўзросце меней за чатыроццаць гадоў павінен запаўняцца адным з бацькоў

або апекуном. Дзеці выраслі. Свае пашпарты і свае палітычныя погляды. Гаранты. Гарантыйная форма 1-591, запоўненая паручыщелем у ЗША, патрабуеца да таго, як вам (чаму тут «вам» з малой літары? Памылка? Намёк?) будзе дазволены ўмоўны ўезд, але ў даны момант прадстаўляць яе не трэба. Цікава. А калі ў той момант брат адмовіцца ад мяне. Возьмем і адрачэцца. Скажа, я — амерыканец і з беларусамі не размаўляю. Хай адмовіцца. Тады і я адмоўлюся ад усяго на свеце і ад свету ў тым ліку. Пайду каровы пасвіць. Запоўніце на машины або друкаванымі літарамі. Маё імя: Уладзімір, Валодзя, Вова, Вовачка, Вовік. Імя па бацьку: Вячаслававіч... Чэслававічам не запісаў поп пры хрышчэнні бацькі. Прозвішча: Заблудаў-Дамавікоўскі. Мой цяперашні адрес. Так я вам і сказаў. Хітрыя! Мінскія сутарэнні і гарышчы, кватэры знаёмых, сяброў і каҳанак, лецішчы. А прапісаны я тут: РБ, Мінск, Камуністычная, 4-11. Я нарадзіўся ў: (месяц, чысло, год) верасень, 29, 1958. Мне 39. Не варта рыпацца, каб не магіла. Месца нараджэння: горад Дзяржынск. Нічога не папішаць. Нарадзіўся і нарадзіўся. Ніхто не пытаўся, дзе нараджаць. А вось магілу ў Дзяржынску для мяне капаць рана. Вобласць: Мінская. Краіна: СССР (БССР). Маё грамадзянства: грамадзянін Рэспублікі Беларусь. Ці ўжо не грамадзянін? Бог ведае. З якой краіны вы ўцякаеце? З усіх краін. З РБ, з СНД, з БССР, з СССР... Прычыны выкласці падрабязна. Калі ласка. Пераслед. Спачатку ў СССР. Маральны. Выставіць карціну нельга. Надрукаваць верш нельга. Зняць і паказаць сюжэт на TV нельга. Можна... Толькі гэта не карціна, не верш, не сюжэт, а форма камуністычнай, савецкай, таталітарнай пропаганды. Цэнзар забараніў мой зборнік за верш: «Прачынаюся, п'ю халодную воду і засынаю». Цырк. Але тое смешна, цяпер смешна, бо зараз пераслед іншага кшталту. За беларускую мову на вуліцы б'юць гумовай пал-

кай па галаве. За выхад на дэманстрацыю пратэсту забіваюць, садзяць, судзяць. А вось за арганізацыю гэтых акцый супраціву ловяць, вывозяць у лес і прымушаюць капаць сабе магілу. Потым б'юць і пакідаюць падыхаць у роднай беларускай зямлі. Хопіц? Ці яшчэ больш падрабязна? Магу. Білі валёнкамі ў пастарунку. Білі рыдлёўкамі ў лесе. Дапаўненні, заўвагі. Заб'юць. Не ўцяку, не з'еду, не знікну... Затайкуць і ў лесе закапаюць. Імя жонкі: Алена. Шкада, што не габрэйка. Было б у сто разоў прасцей. Яе цяперашні адрес: Камуністычная, 4-11. Грамадзянства жонкі. Ну. Так. Аскепак імперый чырвонай. Мая жонка будзе суправаджаць мяне ў ЗША. Выпусцяць — будзе, не выпусцяць — памрэ ў лесе пад Мінском, на дарагой, пяшчотнай, роднай магіле. Імёны дзяцей: Яніна. Дата нараджэння. Якога ражна мы нарадзілі дзіця ў гэтай краіне?! Спадзяваліся. Верылі. Любілі. 03.03.1982. Месца нараджэння: горад Мінск. СССР (БССР). Цяперашні адрес. Рука гэтае слова пісаць не хоча. Камуністычна. Пастаўце знак (+) перад імем дзіцяці, якое будзе суправаджаць вас у Злучаныя Штаты Амерыкі. Добра, што адно. Адукацыя: вышэйшая. Атрымаў з горам папалам адукацыю. Высцёбваўся. Авангардовыя выставы ладзіў. Аўкцыёны праводзіў. Карціны па тры рублі прадаваў. Але дыплом маю. Назва і адрес навучальнай установы. Назва змянілася, пішу старую. Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут. Цяпер гэта акадэмія. Там усе акадэмікі. А я не акадэмік. Я — мастак. Тып навучальнай установы. Не ведаю. Тыпаў там шмат. Пішу абы-што. Вышэйшая, мастацкая. Даць наведвання. 1977 — (акадэмічны адпачынак утойваю) — 1983. Назва вучонай ступені або дыплома. Мастак IB № 202178 манументальна-дэкаратыўнага мастацтва. Вайсковая служба. Дулю. Пацыфіст я. Васемнаццаць разоў спрабавалі забрыць, каб выканалі грамадзянскі абавязак у Савецкай Арміі. Не забрылі. Законна, бо вучыўся, жаніўся, займеў

дзіця і выйшаў з прызыўнога ўзросту. Так што, у вайсковым білеце я — мастак, шараговец, без узнагарод і ранаў, паводле вайскова-ўліковай спецыяльнасці — чарцёжнік чарцёжных і графічных работ. Ніжэй я пералічуваю ўсе арганізацыі, суполкі, клубы і аб'яднанні, у якіх быў або лічуся зараз, а таксама месца і час уступлення. Калі вы ніколі не лічыліся сябрамі ні ў якой арганізацыі, напішыце: «Ні ў якой». Лічыўся. А як жа. Выклікалі да кіраўніцтва мастацкай вучэльні і спыталі: «Хочаш вучыцца ў інстытуце?» — «Хачу». У камсамоле з 1976 года, выйшаў па ўэросце. Потым быў (бо не мог не быць, бо сам і стварыў) сябрам Таварыства маладых літаратараў «Тутэйшыя». Самвыдат. Круглыя сталы. Мітынгі. Пікеты. Улёткі. Лес. Магіла. А-а-а... Яшчэ ж я сябра Саюза пісьменнікаў СССР, а цяпер Беларусі. Я ( ) быў (+) не быў асуђаны за парушэнне закону. Я ( ) быў (+) не быў у Злучаных Штатах Амерыкі. У мяне ў Злучаных Штатах ёсць наступныя блізкія сваякі. Імя: Віктар Заблуда-Дамавікоўскі. Свяцтва: брат. Сучасны адрес: 6664 № Washrenau ave Art. 2-C, Chicago IL 60664 1717. За мяне паручаецца: Віктар Заблудаў-Дамавікоўскі. А можа, не парuchaецца. Хто іх, амерыканцаў, ведае. Я б на ягоным месцы добра падумаў. Але ён абыцаў. Дата: 21.03.1997 года. Я, Уладзімір Вячаслававіч Заблудаў-Дамавікоўскі, запэўніваю пад прысягай, што мне вядомы змест гэтай, падпісанай мною рэгістрацыі, што ўсё гэта праўда, наколькі мне вядома. Поўны і сапраўдны подпіс рэгістранта: (+++). Вось і прадаў Радзіму, сабака.

20.02.1997

58 — Людажэр

Ад Палаца мастацтва мужчына спусціўся праспектам Скарэны на пляц Перамогі, дзе завітаў у бар-краму «ЗОРКА». Сакаўная прадаўшчыца прывітальна заўсміхалася. Мужчына працёр аку-

ляры і заняўся разгляданнем паліцы з алкагольнымі напоямі.

— Віскі любіце? — спытаў чырванатвары дзядзьзька, які, стоячы пры вітрыне з каўбасамі, пацягваў з пластыкавага стаўбунка гарачы глінтвейн.

— Люблю, — кінуў мужчына і папрасіў паўна-целую маладзіцу падаць бутэльку бурбону, каб уважліва прачытаць этикетку.

— А я на самагоннае пойла глядзець не магу. Нас, вайскоўцаў, напампоўвалі ім у Анголе.

— Да віскі я прывучыўся ў Егіпце. — Не хочучы таго, мужчына завязаў вузельчык размовы.

— А што рабілі ў Егіпце? — чырвананосы замовіў наступную порцюю духмянага глінтвейну.

— Тоё, што вы ў Анголе, — выказала здагадку беларуская прадаўшчыца, напаўняючы крыявым напоем мяккі стаўбунок.

— Э, не... У Анголе я людзей забіваў. Каўтаў віскі, цаляў у двухногіх. Піў і страляў. А калі хацела-ся закусіць, жор нябожчыкаў. Выбіраў смачных дзяўчат, адкусваў з грудзей смочки, жаваў, глытаў і запіваў алкаголем. Гнусны тып, забойца, кат і Людажэр. А ён, — налітыя глінтвейнам очы бліснулі ў бок аматара бурбону, — грамадзянін сціплы, выхаваны, інтэлігентны, у акулярах. Такія чалавечыны не ядуць, людзей не забіваюць і сусветнай рэ-валюцыі ў Афрыку не экспартуюць. Яны п'юць да-рагое віскі з лёдам, будуюць надзейныя грэблі і вывучаюць флору з фаунай. Ненавіджу самагон. Беларускай гарэлкі магу колькі заўгодна вы-жлукціца, а ад кроплі бурбону млею.

Мужчына разлічыўся з апетытнай прадаўшчы-цай і схаваў білагападобную бутэльку ў кішэню, калі сэрца.

— Чакай, шаноўны, дык што ты ў Егіпце ра-біў? — Людажэр насунуўся на мужчыну.

— Рэстаўраваў старожытныя папірусы...

— Га-а, што я казаў? — мутнае вока падміргнула спелай маладзіцы.

Пад задаволены рогат Людажэра мужчына пакінуў бар-краму «ЗОРКА».

29.03.1997

59 — Рызыкант

У начной варэльні густа напалілі, хоць дзве сякеры вешай. Паміж Рызыкантам і ягоным братам на засмечаным століку тырчала недапітая пляшка. Нядзельныя сабутэльнікі заглядалі адзін аднаму ў брутальныя вочы і разважалі.

— Бяром банк?

— Бяром! — запэўніў брата Рызыкант.

— У Баранавічах?

— А дзе яшчэ мы зможам сарваць банк, як не ў нашых Баранавічах?

— Сведак мочым?

— Ніякіх сведак!

— Дзееці?

— Якія дзееці ў банку?

— Раптам нехта прыйшоў з дзіцёнкам? Трэба адразу вырашыць: забіваем малых ці пакідаем жыць?

— Мяркуеш, пакінуць?

— Будуць крычаць.

— Стрэліш у пашчу, і змоўкне навек.

Апахмяліўшыся панядзелковым півам, браты завіталі ў BELARUSBANK. Рызыкант паспрабаваў пераканаць касірку мірна аддаць грошы. Тая залямантавала і непрытомная спаўзла з қрэслы. На крык прыскочыў ахоўнік. Ён стрэліў у Рызыканта. Брат параненага кінуўся на ахоўніка і злавіў кулю ў пераносце.

— Здохлі? — касірка ўзнялася з шахматнае падлогі і абцягнула спадніцу на неабдымных клубах.

— Гатовыя. — Ахоўнік дзьмухнуў у чарнату рэвальвернае рулі.

Чарната азвалася тутім свістам, так адгукаеца недапітая пляшка.

— Абодва? — грувасткая касірка з недаверам скасавурылася на скурчанае цела Рызыканта і прапанавала: — Памацай пульс на шыі ў скурчанага.

Ахоўнік мірна, нібыта доктар, нахіліўся і атрымаў удар шылам у кадык. Сталёвая дзюба прабіла раскормленае горла і спынілася ў хрыбетцы. Ахоўнік зарохкаў і схапіўся няпэўнымі пальцамі за лакіраванае дзяржальна швайкі. Выцятнуць шыла ён не здолеў, паваліўся на падлогу, паторгайся, выпруціўся і адразу зрабіўся ненатуральна вялікі, як усе мерцвякі.

Рызыкант паспрабаваў узніцца на локаць, але жыццёвая энергія пакінула яго разам з крывёю, што палілася праз рот на чорна-белую падлогу.

— Што нарабілі?! — касірка высмаркалася ў ружовую хустачку і прашаптала: — Зусім дзеци...

Як і звычайна, панядзелак у Баранавічах надарыўся нешчаслівы.

30.04.1997

60 — Попельнік Шэры

Звычайны Попельнік вядзеца ў гатэлях найвышэйшага кшталту. З выгляду ён падобны да стацістага маладзёна, чые генеалагічныя карані цягнуцца ў арабскія пяскі паўночнай Афрыкі.

Попельнік займаецца выключна попелам дый попелкамі. Ён абыходзіць пакоі, калідоры, прыбіральні і замяніе поўныя недапалкаў пасудзіны на выключна чыстыя. Найулюбёнейшы занятак гэтай сціплай істоты — разносіць па фасе круглыя, выдзеўбаныя з шэрага каменю дыскі, да споду ў якіх, каб бяспумна сунуцца па шкляных століках, прыклеены ля-

мец. Калі ўпусціш такую рэч на нагу, верагоднасць ка-
лецтва і страты пальцаў стопрацэнтавая.

Попельнік ператварыў працу ў шматгадзінны,
няспынны, грацыёзны танец. Хада нагадвае рух
авангардовага балетнага майстра. Каб нехта з аба-
знаных харэографаў хоць раз пабачыў Попельніка, дык на сцэне абавязковая з'явілася б
лірычная мініяцюра пра служжу, які вытанцоўвае
паміж столікамі аматараў тытунню.

Ніхто ніколі не заўважаў, каб Попельнік стаяў,
сядзеў ці ляжаў. Вечны рух у мройлівых пасмах
тытунёвага кайфу. Пра што ён думае, здагадацца
няцяжка. Агенъчыкі, попел, і ніводнай аддаленай
ад тытунёвага тла думкі.

Попельнік ганарыцца сваім прызначэннем,
здольнасцямі і лёсам. Ён носіць попелкі так, нібы-
та мае справу з рытуальнымі, чароўнымі, святымі
рэчамі, да якіх дапускаюцца адно царкоўныя
іерархи. Гледзячы на такога, робіцца ясным: адле-
глесць між прэзідэнтам Амерыкі і Попельнікам
меншая, чым розніца паміж пустой і поўной
сметніцяю. А ў мастацтве харэаграфіі найдраб-
нейшы Попельнік не саступіць найбуйнейшаму
танцору з Брадвея.

Ніякага харчавання арганізм Попельніка не па-
трабуе. Для нармальнай працаздольнасці яму дас-
таткова дзе-небудзь у ціхім закутку выпаліць раз
на дзень ёмісты касяк з марыхуанаю.

04.01.1997

61 — Дыскатэчнік Цёмны

Дзевяноста дзвесяць працэнтаў Дыскатэчніка-
вай постаці складаюць ногі — танклявыя, гнуткія,
нібыта бамбукавыя. На іх пагойдваеца павучынае
тулава з вяровачнымі рукамі, тоненъкай шыяю і
доўгавалосай галавою. Твар хаваецца за лупатымі
цъміяна-фіялетавымі акулярамі.

Штовечар Дыскатэчнік залазіць на амбон з пультамі, каб запусціць карусель гукаў і святла. На круглай цырковай пляцоўцы распачынаецца віраванне зыркіх, сонечных, вясёлкавых лапікаў. Змрочны тандэтны інтэр’ер разгойдваеца, расхістваеца і пачынае плысці ў рытмічным танчанні.

Дыскатэчнік, як чарапунік і бармен адначасна, змешвае кактэйлі з музыкі і агнёў. Яго захапляе неадпаведнасць кліпа на экране, песні ў дынаміку і міргання сафітаў. Спявае мурынка, на сцяне шпацируюць нямецкія металісты, а пад купалам паміргвае святлафор Афрыкі Бамбаты, зялёна-чырвона-жоўта-белы ў чорным тле.

Святлогукавыя напоі ў царстве Дыскатэчніка высокагустоўныя, без маргінальных перагібаў і нью-йоркскай лаянкі. Ён мог бы працаваць і на інтэрнацыянальным тэлеканале і ў еўрапейскім сталічным клубе. Але вось прыкіпей да пяцізоркавага арабскага гатэля на Чырвоным моры. Кругціць сабе музыку ў пустым памяшканні, дзе санлівы бармен і два афіцыянты адпачываюць у халадку зацемненых куткоў.

Дыскатэчнік — велічыня самадастатковая і амаль герметычная, каб не сексуальная стасункі з паўнацелай франкамоўнай перакладчыцаю. А другой гадзіне ночы дзіўнаватая парачка прагульваеца ўсцяж пляжа. Ён — бамбукавы прэнт, яна — дубовая бочачка. Яна п’е піва з рыльца, ён на-свіствае свежы хіт.

З-за фатальнай неадпаведнасці ў росце Дыскатэчнік змушаны атрымліваць задавальненне толькі з аднаго маркітовачнага прыёму. Кладзеенца спінаю на канапу і закідае рукі за голаў, каб перакладчыца малпаю паскакала, патрасла глобусамі грудзей і паўшар’ямі клубоў над нерухомым, нібы муміфікаваным, шкілетам.

У хвіліны зліцця Дыскатэчнік думае пра ўзнёс-

лае. Яму мроіцца вялізны шацёр, поўны музыкі, святла, рухаў і — галоўнае — людзей, людзей, людзей, чалавекаў, танцораў, прастытутаў, алкаголікаў, афрыканцаў, габрэяў, эскімосаў, тайваньцаў, беларусаў, гарбуноў, карлаў, дзяцей-інвалідаў, шызоідных мастакоў і хворых на рак самагубцаў, жырафаў і зебраў, катоў, катаў, каталонцаў і салдат, што ўцяклі ў самаволку, каралёў і маркізаў, маньякаў і бамжоў — усіх, хто здатны варушыць пёрамі, пальцамі, веямі, хвастамі, тулавамі і кіпцюрамі. Жывое сабралася пад купалам. Шацёр плыве ў ледзянай, беспаветранай, цёмнай вечнасці. А над усім ён, Дыскатэчнік, бог рухаў, гукаў і колераў, — творыць свет у зорным паўэмроку. Няма вышэйшых за яго. Не існуе нічога больш існага за створанае ім. Рука на пульце, рука на пульсе. Слепаглуханямыя штурхаюцца і скачуць у натоўпе. Яны ласцяцца. Дзеля абдзеленых дзеянічае Дыскатэчнік. Удзячнасць не патрабуецца. Цёплыя слова застаюцца да наступнага ўключэння.

Секс для Дыскатэчніка сканчаецца поўнай адключкаю. Перакладчыца сыходзіць, пакідае ў каморцы ахінутую прасціною мумію, з якой, як матылёк з каўшанкі, апоўдні вылuzнецца Дыскатэчнік — супрацоўнік гатэля «Інтэркантыненталь».

04.01.1997

62 — Басейнік Сіні

Асноўная якасць Басейніка — ён мурын, бліскучы, як патушаная ў вадзе галавешка. Алейная вульгарнасць постаці ў шортах вельмі пасуе да глянцаў вай кафлі і марской вады.

Басейн у яго закрыты, з вялікай шкляной сцяною, за якой зеляннее сад з вадаспадам. Вада бруйцца па каменнай, выкладзенай з брусоўкаў трапецыі ў неглыбокі стаў, дзе сноўдаюць шэ-

распінныя рыбіны. Над ставам схіліся васт-
ралістыя пальмавыя вееры і хмызы рададэндранаў
у цнатлівай квецені.

Калі наведнікі сыходзяць, у басейне гасіцца
святло, а над вадаспадам запальваецца блакітны
ліхтар. Басейнік сумуе, седзячы ў крэсле. Воднае
царства таемна ззяе калыхлівымі сапфіравымі пе-
ралівамі.

Басейнік нікога не чакае, не спакушае, не кліча.
Наведніцы самі напрошуваюцца вярнуцца ўночы з
бутэлькаю віна і двумя келіхамі. Басейнік адно ўда-
кладняе час. Ён не шукае непрыемнасцяў на
плыткім месцы. Нашто адначасна адкаркоўваць
дзве бутэлькі? Нязручна.

Басейнік бярэ жанчын па чарзе. Распранаецца
каханка сама. Дзеля купання аголенымі яны і пры-
ходзяць а дванаццатай, а першай ці а другой ночы.
Жанчына плавае, п'е віно, кліча ў ваду гаспадара.
Той спускаеца ў сінія хвалі і насаджвае лёгкае ў
вадзе цела на доўгі і тонкі стрыжань. Гульні ў ха-
ладнаватым басейне зазвычай не прыносяць ка-
ханцы чаканага наталення. Улонне не атрымлівае
гарачага ўсхвалявання. Каханка паспешліва сы-
ходзіць, не ведаючы, што саступае месца наступ-
най купальшчыцы, якая будзе любавацца зялёна-
блакітным вадаспадам. Наступніца, як і папя-
рэдніца, пачне канвульсійна сціскаць похву і не
зможа шчыльна абхапіць тонкі, як аловак, чэлес.
Устрывожанаасць каханкі зменіцца страхам, і яна
пакіне начны басейн.

Абслугоўванне клиентак доўжыцца да раніцы.
Толькі з усходам сонца Басейнік гасіць садовы
ліхтар, і вада ў рукаворным вадаспадзе спыня-
еца. Стомлены і незадаволены, ён ідзе адпачы-
ваць.

Працоўны дзень Басейнік пачынае апоўдні з
кармлення прырученых рыбін.

Новыя наведніцы прыходзяць а палове на

першую, і распачынаеца фліртаванне. Звычайна жанчына наўчана просіць Басейніка знайсці на дне нібыта незнарок упушчаны ёю пярсцёнак.

05.01.1997

63 — Срэбнік Белы

Срэбнік арандуе шкляную крамку ў гатэльным фае. На вітрыне раскладзена процыма светлай біжутэрый: ад гальштукаў запінкі да мусульманскага, шрыфтавога, метровага пано. Побач з касавым аппаратам мігціць і мармыча маленечкі белалобы тэлевізар.

У Срэбніка сівыя скроні і бестурботны твар аматара футбольных баталій. Ён добразычліва вітаецца і, у адрозненне ад Злотніка і Вопратніка з суседніх крамак, не нахвальвае тавар. Ён спакойны і чисты, як метал, якім гандлюе.

Жанчыны любяць хусткі і дыяменты. Мужчын прывабліваюць масіўныя гадзіннікі. Срэбніку застаюцца падлеткі: хлопчыкі і дзяўчынкі, у якіх хапае кішанёвых грошай толькі на срэбны ланцу жок з крыжыкам ці срэбную брошку ў форме гнуткай коткі. Для непаўналетніх пакупнікоў Срэбнік такі ж важны, як Злотнік ці Дыяментнік для дарослых. Падлеткі купляюць упрыгожанні з вераю ў бессмяротнасць. Дарослыя, абцяжараныя практицызмам, ведаюць пра немінучы скон і выбіраюць паміж каштоўнасцямі і задавальненнімі. Падлеткі, маючы наперадзе бясконца жыщё, набываюць срэбра безразважна. Толькі ў пяцізоркавым гатэлі «Інтэркантыненталь» падлеткі амаль не з'яўляюцца. Ёсць дзеці, іх няшмат, але ёсць. А кліентаў для Срэбніка катастрафічна не хапае. Даводзіцца пра седжваць вечары, гледзячы тэлевізар.

Палову мізэрнай выручкі Срэбнік адкладае на кватэры для будучых жонак. Ён вырашыў набыць

адразу дзве кватэры і завесці дзвюх жонак, каб адну ноч балываць у адной, а другую — весяліцца з іншай. Срэбнік лічыць, што вартага выбраць адразу пару жанчын, бо, пасяліўшыся з першай, другую ўжо не прыдбаеш. Не дасць жанчына так неразумна патраціць грошы.

Каб не патануць у бесперапынным самазадавальненні, Срэбнік раз на два тыдні наведвае Распусніцу. Даводзіцца доўга стаяць у чарзе. Перад самымі дзвярыма ён дастае орган і самаўзбуджаецца. Распусніца прыме наведніка толькі на пяць хвілінаў. З узнятым чэлесам, па званку, Срэбнік заходзіць да Распусніцы, якая ляжыць на высокім ложку, расхінуўшы белыя сцёгны. Похва ў яе бязмежная. Срэбнік і тут дапамагае сабе рукою. Акрамя Распусніцы, у блудлівым пакой прысутнічае старая прыбіральшчыца з міасо щёплай вады для падмывання і белым, пухнатым, мяккім ручніком. Наведнік яшчэ не паспявае ўсцягнуць нагавіцы, а старая ўжо мые гаспадыні натомленае ўлонне.

Пасля наведвання бардэля ў душы ў Срэбніка робіцца пустэльна, як у Сахары. Ён доўга не спіць, уяўляе верных жонак, вялікую краму срэбных, дыяментавых і плацінавых вырабаў і чаргу да касавага aparата.

05.01.1997

64 — Ветразнік Памаранчыкавы

Дні навылёт Ветразнік бавіць на моры. У ягоным распараджэнні чаўны, пластыкавыя дошкі з вёсламі, аздобленыя піктаграмамі серфінгі з празрыстымі ветразямі, валейбольная пляцоўка і катэр.

У Ветразніка шырокая спіна, маленъкая, падобная да масліны, галава і ўчэпістая руکі і ногі. Ён такі абпалены сонцем, што можа абвергнуць пас-

тулат: колькі белы ні загарае, а чорным не стане. Дастаткова адным вокам зірнуць на Ветразніка, і міжрасавая мяжа здаецца ўмоўнасцю. Хочаш быць афрыканцам? Будзь. Уладкоўвайся на гатэльны пляж, бяры пад сваю адказнасць прылады для за баў, складай паласатыя плаўкі і кепурку з доўгім брылём, чапляй на нос акуляры і працуй. Праз ме сяц-другі, захацеўшы павандраваць па краінах з расейскім настроемі, ты сутыкнешся з проблемамі. Але дастаткова краем вока глянуць на Вет разніка, каб пераканацца, што ніякія вандроўкі, падарожжы, бадзянні па свеце такога не вабяць. Ён уздымае ветразь з надпісам «Фанатык» і слізгае па затоцы, уздоўж драўляных грыбоў, пад якімі на памаранчыковых ручніках песцяцца адпачываючыя. Задача Ветразніка — узніць распластанае цела, паставіць на шырокую дошку, навучыць узды маць ветразь і атрымаць дзесятак егіпецкіх фунтаў за стараннасць. Калі кліент спрытны, можна ўсунуць серфінг напракат і пайсці згуляць у пляжны валейбол.

Ветразнік мае выключнае падабенства да мал пы, калі толькі гэтую жывёліну цалкам абстрыгчы і пагаліць. Таму ягонае нахабнае прыставанне да жонак мужы сур'ёзна не ўспрымаюць: малпа за баўляеца. Малпа казыча дзяўчочыя пяты, падкрадаеца і хапае за рэбры ці ўшчыквае за дупу. Жанчыны войкаюць і замест абурэння правакацыйна падстаўляюць гладкія сцёгны ці напятыя грудзі — у каго што лепшае. Ветразнік сціскае сакаўную плоць і задаволена раскрывае паўназубую пашчу. Здавалася б, такія паводзіны безапеляцыйна вядуть да оргій на каралавых выспах, куды за паўгадзіны можна даплыць на катэры. Дык не, Ветразнік аддана любіць свайго памочніка, вучня, служку — гнуткага, як каўчук, хлопчыка-араба.

У самую спёкую Ветразнік зачыняеца ў дащчаным буданчыку, развальваеца ў бамбукавым фа-

тэлі і загадвае хлопцу тварыць мінет. Той не супраціўляеца, бо ўспрымае мужчынскі секс як абавязковую частку працы. Мінет робіцца спрытна. Ветразнік мае вялікую практику настаўніка і можа навучыць не толькі таму, як правільна ўздымаць ветразь. Насенне хлопчык глынае. Пасля чаго старанна ablізвае настаўніку чэлес і ягонае на-ваколле.

Садамазахісцкіх вычварэння Ветразнік не прызнае. Мужчынскі мінет, марскі вецер і ўзняты ветразь — трывалыя, на якіх стаіць ягонае памяркоўнае, цемнаскурае, афрыканскага жыщё. Усё астатніе для Ветразніка — сухі, мёртвы, сахарскі пясок.

06.01.1997

65 — Гатэльнік Чорны

У Гатэльніка пусты прасторны кабінет, бязмежны стол і станістая, заўсёды мінорная сакратарка. Апранаеца ён ва ўсё італьянскае — ад гальштука да шкарпэтак. Падуладны яму гатэль «Інтэркантыненталь» стаіць адначасна на беразе пустэльні Сахары і Чырвонага мора. З такой пасадай і адпаведным заробкам можна дазволіць сабе штогод наведваць вечны горад Рым з мэтаю поўнага абнаўлення гардэроба. Улюбёны колер Гатэльніка — глыбока-радыкальна-канчатковачорны. Ягоны ўзрост спыніўся на адзнацы: за пяцьдзесят. Ён мажны, самаўпэўнены, з дыктатарскімі звычкамі, на пасадзе галоўнага інакш і быць не можа.

Гатэльніка баяцца. Рэстаран, гараж, спартыўны комплекс, бары, крамы і ўласна гатэльная абслуга — ад рэцэпцыі да Электрыка і Попельніка — перад ім трымцяць і калоцяцца.

Працоўны дзень ён распачынае з кубачка нямоцнай чорнай кавы і чытання нецікавай мясцо-

вай газеты. Пасля абыходзяцца ўсе куткі, залы, калідоры, падсобкі, незанятыя нумары, каб самому паглядзець, памацаць, панюхаць і пакаштаваць гаспадарку. І не дай Алах — знайдзецца парушэнне. Звальненне зойме не больш за хвіліну.

У зацішны кабінет раздражнёны Гатэльнік дабіраецца апоўдні. Стаяць пад душам. Адказвае на тэлефонныя званкі. Праглядае дакументацыю.

Недзе а трэцяй ён робіцца вольнай пташкаю. Выклікаецца сакратарка, якая мые з мылам і масіруе грувасткага начальніка ў патаемнай лазенцы, за кабінетам. Супакоены, памыты, голы, ён сядзе за працоўны стол і прымушае пакорлівую падначаленую поўзаць на жываце па кіліме. Жанчына благальна зазірае ў шалёныя гаспадаровы очы і ўсялякімі найбрыдчэйшымі словамі зневажае сябе і ўсю жаночую палову чалавецтва. Гатэльнік узбуджаецца, і на стале спазнае смак жаноцкае вільгаці і слодыч глыбіннае гарачыні.

Сакратарку ён мяняе не радзей як раз на паўгода, і не таму, што непакорлівая ці нязгодная поўзаць на жываце і ў нязручных паставах зазіраць у жахлівия, чорныя, жорсткія очы працадаўцы. Проста ў Гатэльніка традыцыя: раз на год абнаўляць гардэроб і два разы мяняць жанчыну.

06.01.1997

66 — Злотнік Каштоўны

Злотнік любіць жоўты метал да самазабыцця. Апусціўшы жалозі, зачыніўшы дзвёры на шпінгальет, запаліўшы лямпу над столом, ён гадзінамі раскладае каштоўныя рэчы на глыбока-сінім сукне. Любоецца. Узважвае на шольцах. Правярае кошт у тоўстай кнізе. Прымервае. Паглядае ў люстэрка.

Глядзіць на рэч праз павелічальнае шкло. Вяртае на вітрыну, каб узяць наступную. Усе каштоўнасці, усе іх якасці і недахопы Злотнік ведае лепш за свае пяць дагледжаных пальцаў. Крамка яму і сабор, і мека, і сінагога, і школа.

Злотнік ненавідзіць пакупнікоў і асабліва пакупніц з тоўстымі шыямі, мясістымі вушамі, широкімі пальцамі, тлустымі запясцямі. На мажнью пачвару што ні чапляй — усё замала, усё задробнае, усё згубіцца. А яны выбіраюць найкаштоўнейшае, грабуць як найболей, рабуюць Злотніка ў царства, зносяць неацэннае, пакідаючы паперкі ці, яшчэ горай, спісваюць з կредытнай карткі лічбу на рахунак. У Злотніка спыняеца сэрца ад крыўды і немагчымасці адпомсціць. Ён пазабіваў бы пакупнікоў, зубамі і пазногцямі павырываў бы чэрствыя сэрцы, падушыў бы, каб не сонечны Каір.

Раз на месяц Злотнік здае краму пад ахову паліцыі і едзе на «Мерседэс» ў сталіцу Афрыкі, дзе на пляцы Вызвалення пакідае машыну і наведваеца ў музей старожытнага Егіпта. Гадзіну ён бавіць у зале Тутанхамона. Пагляд залатой маскі маладога фараона штораз здзіўляе ўсё болей. Найдрабнейшыя дэталі экспанатаў з грабніцы Злотнік ведае лепей, чым рэчы ва ўласнай краме. Каб такому далі выбіраць паміж касмічным караблём і саркафагам, не задумваючыся,abraў бы залатую фараонаву труну.

З музея дарога вядзе Злотніка на фабрыкі і ў майстэрні. Пасля старожытнага, бясцэннага, вечнага сучаснага ювелірнага аздобы выглядаюць танна, мізэрна, неахайна. Злотнік таленавіта збівае кошты. Матэрыялізуе, аметальвае, акаменівае кампутарныя лічбы са сваіх рахункаў і задаволены вяртаеца ў родную, правінцыйную, санлівую Хургаду. Зачыніўшы набыткі ў хатнім сейфе, ён дазваляе сабе адсвяткаваць пачатак новага месяца.

Злотнік ідзе да кахранкі, якая гандлюе духмянымі алеямі. Ноч прысвячаецца экзатычным за баўкам. «Укусі мяне!» — просіць Злотнік. «Не магу», — уздыхае духмяная кахранка. «Кусай нямоцна, за мезенец». Палец засоўваецца ў залатазубы рот. Металёвыя іклы сашчэпляюцца. Злотнік салодка стогне. «А цяпер кусай за руку, вось тут — вышэй локця. Мацней, яшчэ мацней... А зараз за шыю, вось там, дзе сонная артэрыя. У цябе выдатныя зубы. Золатка маё. Такім зусім лёгка пракусіць скру... Кусай. Яшчэ кусай. Загрызі мяне. Хай кроў пойдзе. Хай пацячэ мая апетытная кроў па залатых іклах...» Кахранка кусае і кусае Злотніка за дазволенае і забароненае.

Падрапаны, пакусаны, спатолены і задаволены, ён на золку вяртаецца ў краму, каб раскладці на вітрыне новыя рэчы і распачаць золатазварот.

07.01.1997

ДАМАВІКАМЕРОН НАЙНОЎШЫ

2001

ХЛОПЧЫК

Палову невялікага пакоя займаў шырокі, як на траіх, ложак. На ім, пад прасцінаю, мужчына з жанчынаю займаліся любошчамі. Блакітнае, накіраванае ў столь святое танканогага таршэра надавала інтэр'еру выгляд тэатральнай дэкарацыі.

Пад рухомай прасцінаю зелянеў квадрат карціны з яблынняю. Рознакаляровыя, стракатыя плады больш паходзілі на велікодныя яйкі, чымся на райскую садавіну.

— Табе прыемна? — прашархацеў мужчынскі шэпт.

- Мне прыемна, — правуркатаў шэпт жаночы.
- Сапраўды?
- Так, мне прыемна. А табе?
- І мне. Так бы і рухаўся бясконца, да смерці.
- Не трэба да смерці. Мне будзе сумна без цябе.
- Знойдзецца іншы.
- Не буду шукаць іншага.
- Давай я табе знайду лепшага за сябе, — пранаваў ціхі мужчынскі барытон.

Дыханне жанчыны зрабілася перарывістым і хрыплаватым. Яна не адказвала.

— Давай паклічам каго-небудзь, — настойваў кахранак.

— Каго? — У жаночым сапрана загучала перасцярога.

— Хлопчыка, — удақладніў ён.

Аргазмічны стогн узняўся пад чыстую столь і апаў на авальны кілім каля ложка.

Жаночая рука адкінула прасціну з мужчынскіх плячэй.

Каханка села на ложку ў позу «лотаса» і сур'ёзна спытала ў шырокай спіны:

— Ты сапраўды хочаш, каб у цябе на вачах мяне любошчыў чужы Хлопчык?

Пытанне мела рытарычнае адценне, бо па адным толькі выглядзе гэтай магутнай фурыі адразу адчуvalася, што яна з тых, хто спрытна і старанна засоўвае ў сябе органы самцаў. Яе зграбныя маладыя адтуліны — рот, похва, анус — прагнуць многа чэлесаў і жадаюць паглынаць іх шмат і адначасова. Такія асобы хочуць быць запоўненымі і перапоўненымі. Яны катастрофічна пакутуюць ад секуальнай смагі.

— Ты сама хочаш, — прамармытаў мужчына ў падушку.

— Не. Я неўпэўненая... А як ты будзеш глядзець, на тое, што тваю каханую брацьме разбэшчаны Хлопчык? — Жанчына сабрала ў далонь мужчынскую вадкасць, што выцекла з похвы.

— Не буду я глядзець, буду дапамагаць...

Каханка сядзела на бідэ, а любоўнік абмываўся ў рукамайніку, калі вырашылася, што пошукі Хлопчыка пачнуща неадкладна.

Вуліца начнога горада была пустэльнай і чужой. З-за тоўстых лістоў вітрыннага шкла на каханкаў пазіралі прыбранныя па-святочнаму манекены. Высозныя ліхтарні лілі на вымыты асфальт туманнае свячло.

— Позна. Нікога не знайдзем. Усё зачынілася. — Жанчына, запакаваная ў скураную сукенку, гаварыла вяла.

— Знайдзем. Я ведаю стрыптыз-бар, які працуе ноч насірэз. Ён збольшага мужчынскі, але, пашу-

каўшы сярод геяў, выберам і натурала, — слова мужчыны гучалі пераканаўча.

Бар «Бункер» мясціўся ў сутарэннях Палаца архітэктараў. Ахоўнікі, маладзёны ў радыкальна-чорных смокінгах, спачатку не пагаджаліся пускаць у закрыты бар выпадковых кліентаў, але стыльны партманет пераканаў іх у важкасці намераў прыпізненых гасцей.

У пошуках Хлопчыка каханкі наведалі ўласна бар, дзе за стойкаю сумаваў даўгатвары гаспадар, потым зазірнулі ў більядную, поўную сытых дзядзькоў з жыватамі, што звешваліся праз рэмень, і нарэшце апынуліся ў танцзале. Музыка лілася гучная й рэзкая. На невысокай сцэне танчыў стрыптызёр у чорным кацялку, з тростачкай у гумовых руках. Накладная барада густа цямнела на выбеленым твары. Акрамя пералічанага на танцоры быў адно чырвоны мяшэчак для чэлеса на белым шаўковым матузку. Вакол сцэны скакалі стрыжаныя пад нуль геі.

— Можаш выбраць любога, — прапанаваў мужчына, прысаджваючыся за столік у кутку залы.

— Цёмна, я бачу толькі, як яны рухаюцца...

— Наколькі разумею, уменне рухацца — асноўнае ў падборы Хлопчыка. — Мужчына разбудзіў агенъчык у залатой запальнічцы.

Жанчына пусціла дымны струменьчык у бок стрыптызёра, які шпурнуў у натоўп танцораў фетравы кацялок.

— Я выбрала!

— Так хутка?

— Мне няўтульна ў мужчынскім бардэлі.

— І з кім мне дамаўляцца?

— З гэтым, фарбаваным у белы колер. На ім сіняя майка з белай зоркаю на спіне... Няўжо ты зможаш так проста дамовіцца? — у пытанні адчуваўся штуршок да дзеянняў.

Мужчына паклаў руку на гарачае плячо Хлопчыка.

- Што? — наструніўся той.
— Ёсць прапанова.
— Ты хочаш са мной? — Хлопчык ацаніў мужчыну ў дарагім касцюме.
— Не. Мая жанчына захацела трэцяга ў інтym-
ны ложак. Можаш патанцаваць з ёй. Паглядзець.
А потым працягнем гутарку.

Хлопчык танцаваў з жанчынаю доўга, распыт-
ваючы пра яе стасункі з мужчынам. Стрыптызёр
паспей распрануцца цалкам і пачаў займацца сек-
сам з бліскучай тростачкаю, якую лежачы на спі-
не, глыбока засоўваў ва ўласны анус. Мужчына ча-
каў, п'ючы кока-колу з цытрынаю.

— Як Хлопчык? — спытаў ён у каханкі, распа-
ленай таньчэннем.

— Чакае ў бары...

Размова з Хлопчыкам не заняла й трох хвілінай.
Ён адмовіўся ад грошай, бо жанчына спадабалася.
Адно яго цікавіла — наяўнасць душа ці ваннай
у тым месцы, дзе планаваўся акт.

— Трэба апаласнуцца. Самі разумееце. Я ўвесь
вечар праскакаў.

— А сілы на жанчыну хопіць? — на ўсялякі вы-
падак пацікавіўся мужчына.

— Павінна хапіць... Залежыць ад яе.

Ні ў бары «Бункер», ні ў кватэры мужчына не
прапаноўваў Хлопчыку выпіць альбо запаліць. Ён
не збіраўся забаўляць жывёліну. Тая сама мусіла
забаўляць яго й ягоную каханку.

— Вы пачынайце, а я памынося й далучуся,
Хлопчык схаваўся ў лазенцы.

— Схадзі, — мужчына сеў на канапу й пачаў
разбрэрсваць скураны чаравік.

— Я саромеюся, баюся, — выдыхнула жанчына,
пабачыўшы запытальны пагляд.

— Давай дапамагу, — аголены мужчына пачаў
распранаць любоўніцу. Ён пакінуў на ёй адно чорныя
панчохі й срэбныя пантфолі з тонкімі абцасамі.

Жанчына песьціла танкадзюбым языком галоўку напятага чэлеса, калі ў пакой вярнуўся Хлопчык. Ён сарамліва прыкрыў рукамі міжноожка й папрасіў пагасіць таршэр.

— Я ўесь у татуіроўках, — апраўдаючы сарамлівасць, прамовіў ён.

— Ты хочаш, каб мы пахвалілі твойго блакітнага леапарда на грудзях? — Мужчына растуліў пальцамі пялясткі похвы.

Хлапечы орган, вызвалены з-пад аховы рук, пачаў павялічвацца ў памерах, уздымацца, напінацца, цвярдзець. Тым часам Хлопчык прыседзеў на ложак і пачаў сціпла цалаваць жанчыну ў вусны. Мужчына ўзяў руку кахранкі й заціснуў у ёй чэлес Хлопчыка, а сам пранік органам у жаночы анус і пачаў рабіць рытмізаваныя штуршкі. Жанчына плаўна й нетаропка зацягнула Хлопчыка пад сябе, каб ён змог паспытаць прагнае похвы. Яе грудзі прыціснуліся да вытатуіраванага леапарда. Хлопчык так і праляжаў нерухома, пакуль мужчына не скончыў між жаночых клубоў. Калі спустошаны мужчына пакінуў жанчыну, Хлопчык паспрабаваў быў рабіць рухі ў похве, каб спарадзіць канвульсіўны эфект, але жанчына саскочыла з яго, спаўзла на кілім, скурчылася й сказала праз далоні, што закрывалі твар:

— Сыходзь!

— Табе гавораць, — удакладніў мужчына, зірнуўшы ў здзіўлённыя вочы расхрыстанага Хлопчыка.

— Узбудзілі толькі, і што цяпер рабіць? Збіраць сваё насенне ў кулак? — Хлопчык пачаў апранацца. — Дайце хоць гроши на таксоўку, дамоў даехаць.

— А ты далёка жывеш? — аголены мужчына раскрыў партманет.

— Далёка! — У сцвярджэнні не чулася ілжы.

Калі дзвёры за Хлопчыкам зачыніліся, муж-

чына прылёг побач з кахранкаю на кіліме й прашптаў:

— Ну, як табе Хлопчык?

Жанчына павярнулася да мужчыны. Яе твар ззяў.

— Раздражнялі пошлыя прызнанні ў кахранні нашага Хлопчыка. І цалавацца з ім непрыемна. У наступны раз...

— А будзе наступны? — мужчына перанёс жанчыну з кіліма на ложак і паклаў пад карціну з райской яблыняю.

— Будзе, і мы не станем выключаць таршэр?

— Выдатна.

Яны накрыліся прасцінаю з галавой.

— У наступны раз я буду цалавацца толькі з табою, а Хлопчык будзе ўстаўляць у мяне ззаду свой няўпэўнены чэлес, — з-пад прасціны вуркатаў жаночы шэпт.

— Ты думаеш, мне будзе прыемна? — ледзь чутна спытаў мужчына.

— Так, табе будзе вельмі прыемна... Наступным разам ты сам выбераш, і не Хлопчыка, а Дзяўчынку.

08.08.1997

ХІТРУН

Хітрун выклікаў прастытутак. Мажнейшая падставіла адтуліны адзін раз. А стрункая два разы зведала мужчынскую напорыстасць. Спастоліўшы прыапаву прагу, распуснік разлічыўся з дзявулямі адной банкнотаю і не сказаў, як падзяліць заробак.

Атрымаўшы ўзнагароду, выязныя прасталыткі ўсчалі спрэчку. Пышная настойвала на роўным падзеле. Худзенькая патрабавала дзве трэці.

— Мы рабілі адну работу! — вішчала пышнагрудая.

— Ты зрабіла адну работу, а я тое самае рабіла двойчы! — басавіта гула струнканогая.

Пярэчанні і гыркатаціі перараслі ў бойку.

Задаволены правакатар з асалодаю назіраў, як раз'юшаныя самкі кусаюцца, хрыпяць і дзяруць пазногцямі скуро. Жаночы двубой напаляў юрлівае нутро Хітруна.

Калі змораныя байчыхі спыніліся, бо ніводная не змагла дайсці да перамогі, Хітрун лёгка дамовіўся на адно заглыбленне ў стрункую і на два заходы ў маежную, што і зрабіў неадкладна.

Прастыуткі сыходзілі задаволеныя, з аднолькамі паперкамі ў станіках. А вось двубой, якім так цешыўся Хітрун, так і застаўся неаплочаны.

14.10.1997

БАБНІК

Бабнік дастаў мужчыну. Натуральна. Давёў да злому, да істэртыкі і бойкі з нажом. Гэтая пачвара — Бабнік.

Некалі даўно паэт спытаў у мужчыны:

— Ці не ахоплівае цябе жаданне забіць чалавека?

Тады не ахоплівала, мужчына заставаўся перакананым пацыфістам і ненавідзеў зброяю.

— Нож не зброя, — настойваў паэт. — Можна ўзяць кухонны мясарэз і разваліць горла, каб паскуда крывёю засмялялася.

Бывай, бывай, сонца з перарэзаным горлам! Так напісаў іншы паэт. Але хопіць пра паэтаў і лірыку.

Бабнік з паганялам Качан з'явіўся ў Мінску вясною. Дэмбельнуўся з дэсантнага батальёна ў го-

радзе Хыраве, што недзе ў Хахляндыі, і прывалок-ся ў беларускую сталіцу. Пагуляў, папіў, пабіўся з міліцыянтамі і пакаціўся да бацькоў у Прапойск, пад Магілёў. Дзе зноў піў...

Варта сказаць: з таго часу Бабнік квасіў штодня. Ва ўсялякім разе, ніхто за наступныя чатырнаццаць гадоў ні разу не бачыў яго цвярозым. Ступені ап'янення вар'іраваліся ад весялосці пасля ранішняга піва да абсікання ў ложку з жанчынай, якую людзі называюць Бібліятэчніцай, а Бабнік кліча Похвай.

П'янкі-гулянкі ў пасёлку Прапойск скончыліся канфліктам на танцах. Дэмбельнуты дэсантнік патаптаў міліцыянтаву фуражку. Ахойнікі парадку, каб не садзіць боўдзілу, стрэслі з Бабніковых бацькоў хабар і прапанавалі яму вымятатца з пасёлка. Бабнік прыпёрся ў Мінск да брата, мастака-жывапісца. Брат пасяліў яго ў майстэрні і ўладкаваў на Трактарны завод электрыкам. Прапойскаму хлопчу выдзелілі інтэрнат. Стасункі з пралетарыятам не вельмі натхнялі электрыка. Яго вабіла мастацкая эліта, асабліва яе жаночая палова. Бабнік соваўся па майстэрнях, весяліўся, трахаўся, абрastaў знаёмствамі і з дапамогаю брата паступіў ва ўніверсітэт, на завочны філфак. У тыя часы і адбылася першая Бабнікова прыгода з нажом...

Мужчына сядзеў у майстэрні, рабіў шыльду для камісійнай крамы, дзе гандлявалі патрыманымі строямі для нявестаў. Уваліўся Бабнік. Чырвоны, вочки гарыць, ручкі калоціцца...

— Слухай, я твойго разъябра зарэжу... Й-ён — сука, маю бабу... Я прывёў... А-а-а йон, сабака, яе... Дупы адно аднаму нюхаюць... Ты...

— Ды не зарэжаш ты разъябра. Ён тры гады адсадзеў і біцца навучыўся. Так што аглядайся, каб самому не атрымаць стамескаю ў пячонку. И што здарылася ў рэшце рэшт? Ты прыйшоў да разъябра ў майстэрню? Так?

- Так!
- Прыйшоў не адзін, а з лахудраю?
- Ды не лахудра яна... Жаніцца сабраўся... Бон-о-ожа! Яна — дачка рэктара кансерваторыі...
- Менавіта сям'я рэктара ўпячэ Бабніка за қраты, але пра тое пазней. А тады раз'юшаны Бабнік ма-
рыў зарэзаць разъбяра.
- Вы шмат выпілі? — пацікавіўся мужчына.
- Шмат, і леглі... Я з ёю, а разъбяр на канапе.
- Ты яе трахнуў?
- Канешне, і не адзін раз, а потым заснуў, а прач-
нуўся... Яны на канапе перапіхваюцца...
- Ты кінуўся біцца?
- А што рабіць?
- Ты пачаў біцца з разъбяром? Ці не?
- Пачаў, хацеў...
- І разъбяр набіў табе пысу?
- Ды не набіў ён мне морду...
- А-а-а, не набіў, проста сказаў, каб ты си-
ходзіў з майстэрні?
- Ну, сказаў... Бон-о-ожа мілы, я зарэжу яго, за-
рэжу, падпільную ўвечары п'янага і заб'ю.
- А што далей?
- Не ведаю...
- Тады скажы, што ты хочаш?
- Каб ён не чапаў маю нявесту...
- На спрошчанае мужчынам пытанне: «Нашто ты
нююхаў Бабнікаў лахудру?» — Разъбяр даў досыць
пераканаўчае тлумачэнне:
- Касавокая сама захацела. У цемры ж не ві-
даць, хто касавокі, а хто не...
- Няцяжка здагадацца: ніхто так і не прышыў
разъбяра. Бабнік замірыўся з касавокай лахуд-
раю і ўзяў у жонкі, і ў іх нарадзілася дзіця. Качан
пасяліўся ў кватэры галоўнага цымбаліста БССР.
Піць ён кінуць не змог, з дзеўкамі качацца пра-
цягваў, але свой сацыяльны статус змяніў не
толькі дзякуючы сям'і. З Трактарнага завода ён

перабраўся працаўаць у Саюз пісьменнікаў Беларусі, канешне электрыкам, але і не толькі. Бабнік выконваў у Саюзе шмат чорных даручэнняў. Капаў магілы для майстроў пяра і ўкладаў пісакаў у труны.

Толькі на першы погляд пакласці нябожчыка ў труну лёгка. А калі ў моргу не даглядзелі, і ў якога віртуоза адна нага была выпрастаная, а другая сагнутая? Мала таго, што сваякі не далі грошы на касцюм, і сакратару Саюза давялося зняць з пле-чыкаў свой святочны гарнітур, дык і калена нябожчыка востра тырчала з труны. У такіх сітуацыйах Бабнік быў незаменны. Хай завярнуў труну, хай падраў абіўку, але нагу рыфмаплётуту зламаў і выпрастаў. Скупыя сваякі нічога не заўважылі — ні добрага гарнітура, ні зламанай нагі, ні ўсмешкі далакопа. Праз слёзы і смутак цяжка нешта заўважыць. Як і праз смех. Менавіта праз смех Бабнік гаварыў, што пахавае ўсіх беларускіх пісьменнікаў. Толькі наўрад гэта зробіць адзін чалавек. Праўда, пахаваў Бабнік шмат чаго, у тым ліку і сваю першую сям'ю.

Не склаліся ў Бабніка адносіны з цешчаю, і ён паслаў яе ў похву. Так і сказаў, вярнуўшыся з чарговых хаўтураў:

— Ідзі ты ў похву.

Тая прапанавала памыць пялюшкі, а Бабнік яе адаслаў. У цешчы схапіла сэрца, і Бабніка выгналі з кватэры знакамітага цымбаліста. Выперлі яго і з універсітета, за «двойкі» і пропускі. Толькі ён не перажываў. Урачыстых вечарын у Саюзе пісьменнікаў хапала. Сыты і п'яны Бабнік крочыў па жыцці кульгавай хадою. Нагу пашкодзіў у войску, няўдала скокнуў з парашутам. Але кульгавасць не замінае ў ложку. И Бабнік качаўся з дзявулямі і як мог паўтараў подзвігі Казановы. Ні ўзрост, ні знешнасць, ні сацыяльны статус партнёрак не мелі анікага значэння. Ён нават змог трахнуць хорам,

разам з двумя літаратарамі — лірыкам і драматургам, пажылую жонку аднаго літчыноўніка, пра што шэптам распавёў усюму сярэдне-культурнаму Менску. Чорт ім суддзя.

Тым часам у СССР набіраў сілу нацыянальна-вызваленчы рух. Палітыка пазабівала ўсе галовы савецкага насељніцтва, і хто як маркітецца ў ложку, а не на tryбунале апошняга з'езда КПСС, мала каго цікавіла. Бабнік зафарбаваўся ў нацыяналіста, беларускага, вядома. Махаў бел-чырвона-белым сцягам на мітынгах. Хадзіў на пасяджэнні нацыяналістычных суполак, таварыстваў, франтоў і партыяў. І разам з гэтым не забываўся азірацца на матэрыялістычны бок хуткаплыннага жыцця. Не было такога змагара за незалежнасць, якога б не ведаў Бабнік, не было той вечарыны ці з'езда патрыётаў, дзе б не прысутнічаў ён. Бабнік быў у курсе падзей. І ўсё, што ведаў дэсантнік з Хырава, ведалі ў ЦРУ і КДБ. Саюз пісьменнікаў быў напрыканцы 80-х цэнтрам вызваленчага руху. Інфармацыі хапала. За яе плацілі. Электрык атрымаў на ўскрайку Мінска, у Малінаўцы, новенькую кватэру. Пісьменнікі чакалі кватэры па пяць—дзесяць гадоў, а электрыку далі без чаргі за інфарматарскія паслугі. Ну не за выпроставанне ж нагі рыфмаплётa даілі бясплатнае жытло?!

А што за кватэра без гаспадыні? Бабнік узяў сабе бухгалтарку. На вяселі Бабнік напіўся так, што на гаўбцы ў кутку адтрахаў лепшую бухгалтарчу ну сяброўку. Бухгалтарка, праўда, спала і таму не стала рэзаць і забіваць паскудніцу, што спакусіла яе законнага мужа — Бабніка.

Жыццё бегла хутка. Незалежнасць такая-сякая адваявалася. Саюз пісьменнікаў паціху пачаў здыхаць. Загаварылі пра бізнес і капіталізм. Бабнік завёў сваю справу: падрабляў пячаткі ў пашпартах. Быў такі перыяд у жыцці тубыльцаў, калі ў чырванаскурым дакуменце, каб выехаць за мя-

жу, трэба было паставіць пару пячатак: адну пратое, што грамадзянін РБ, другую, што маеш права перасякаць беларускія межы. Бюракратыя, яе вялікасць, красавала. Пры ёй квітнеў Бабнік. Ён праз знаёмых беларусаў з Польшчы даставаў запрашэнні, упісваў туды прозвішчы мінскіх бандзюганаў і дробных спекулянтаў, заносіў дакументы ў міністэрства замежных справаў, дзе і ставіліся без чаргі патрэбныя пячаткі. Толькі не такія наіўныя людзі працавалі ў міністэрстве, каб ставіць, хай і за хабар, пячаткі бандзітам. І тады Бабнік, хаваючыся за знаёмства з міністром, пачаў наймаць мастака-рок-н-рольшчыка, каб той маляваў патрэбныя ўзоры ўсім, каго не прывячала МЗС. Гроши цяклі праз Бабнікавы кішэні. А гарэлка з півам ліліся праз ягонае прагнае горла. І цечка здавалася бясконцаю, але надышоў час Ч. Памежнік у Берасці ўгледзеў пяць несапраўдных пячатак. Ён не стаў арыштоўваць крыміналнікаў. Парваў пашпарты.

Бандзюгі вярнуліся ў Менск, знайшлі Бабніка, завезлі ноччу на родны Трактарны, пасадзілі на ланцуг на дне пустога басейна і пачалі пускаць ваду. Бабнік ледзь не захлынуўся. Яго дасталі. Пабілі. Паказалі паяльнік, які наступным разам будзе ўстаўлены ў дупу і ўключаны, калі не знайдуцца 2500 даляраў, каб сплаціць доўг за збаёданыя дакументы.

Напужаны і збіты дэсантнік прынёсся да мужчыны.

- Я тут пры чым?
- А ў цябе ёсць гроши.

Логіка...

— Мае гроши належаць майм дзецям. А дзяцей чапаць нельга. А што сказаў твой брат?

- Не дае.
- Прадай кватэру.
- А дзе я жыць буду?

— А ты жыць не будзеш...
— Брат дасць, ты з ім пагавары, у яго ж толькі адзін брат на свеце.

Зноў логіка...

Брат гроши даў. Толькі спачатку Бабнік напісаў запіску, у якой прызнаваўся, што падрабляў пячаткі ў пашпартах па замове крымінальнікаў. Прозвішчы ўсіх бандзітаў красаваліся ў тым даносе на самога сябе.

Бандзюганы даляры ўзялі, запіску пачыталі, паабяцалі пісьменніцкага далакопа болей не чапаць.

Бабнікаў брат стаў бяднейшы на 2500 даляраў. А Бабнік пабагацеў. Крымінальнікі вярнулі яму 600 з 2500. Сказалі, што ён абуў лоха і сумленна зарабіў. Увечары Бабнік шырокая балываў у бары Саюза з лірыкам і драматургам за гроши абрабаванай братавай сям'і.

— Што ж ты робіш, падлюка пуставокая? — спыталаў мужчына.

— Бо-о-ожа, сам падумай — а за што мне жыць? І маці сказала, каб я брату з ягонай сквапнай жонкаю пазыку не вяртаў, яны яшчэ заробяць...

Мужчына зразумеў: Бабнік — чума. Інфекцыя на кульгавай назе з чырвонай мордай. Ад чумы трэба трymацца на адлегласці, на максімальнай аддаленасці. Пэўна, да таго ж дапетрыла і бухгалтарка і кінула Бабніка.

А ён прыбіўся ў ложак да лыжкамыйкі з бара. І пераехаў да яе ў Калодзішчы, дзе ўладкаваўся на аэрадром грузчыкам. Вайсковыя лётчыкі вазілі сякую-такую кантрабанду. Бабнік лётаў па Менску і гандляваў прасавальнымі дошкамі, памперсамі і ўсім-усялякім. Але на аэрадроме быў адзін закон, які Бабнік, каб і хацеў, выканаць не мог: на працы мусіш быць цвярозы. Бабніка выперлі з аэрадрома, пагнала яго і лыжкамыйка, бо заспе-

ла ў сваім каладзішчанскім ложку з непаўналетніяй суседкаю.

Бабнік вярнуўся ў сталіцу і пачаў ляпіцца да Бібліятэчніцы, самотнай мілажальнай асобы, якой, як яна сама ўсім казала, не было каму пашкрабці чэлес. Завязаўся турэмны раман. Бо аднаго разу ў Бабнікову кватэрку пастукалі міліцыянты. Сям'я рэктара падала на Бабніка ў суд за доўгатэрміновую няўплату аліментаў. Суд некалькі разоў папярэджваў і нарэшце асудзіў боўдзілу на тэрмін. Міліцыянтам Бібліятэчніца сказала, што Бабніка няма, але тыя не паверылі, зрабілі вобыск і знайшлі злоснага аліментшчыку ў прыбіральні. Бабніка пасадзілі на паўгода.

У турме пачаліся прыпадкі. Арганізм патрабаваў гарэлкі. А дзе яе возьмеш за қратамі? Бабнік біўся галавою аб сцяну, курчыўся ў сутаргах і пускаў пену. Сукамернікі спачувалі, трымалі за рукі, за ногі і ўстаўлялі дошку ў рот, каб кусаў, грыз яе і не выў. Гэтай дошкую і павыбівалі Бабніку зубы. Шчарбатага, яго перавялі з турмы, што на вуліцы Валадарскага, у Магілёўскую вобласць, на пасяленне. Там ён зноў пачаў піць.

Мужчыну тое тычылася мала. Але, зноў з'явіўшыся ў Мінску, Бабнік не знайшоў лепшага месца для распушнага жыцця за мужчынаву кватэру. Так склалася, што мілажальная Бібліятэчніца жыла ў кватэры, купленай у крэдыту за грошы мужчыны. Яна ў адрозненне ад свайго сужыцеля працавала і паціху сплючвала пазыку. Такая была дамоўленасць. І раптам — гангрэна. Дзе Бог? Вірусалім, Вірусалім!!! Мужчына папярэдзіў. Не дапамагло. Наогул, размовы чуму не лекуюць. А ў мужчынавай кватэры загулі п'янкі-гулянкі. Звычайна, зайшоўшы да Бібліятэчніцы, мужчына бачыў голага Бабніка на канапе з адкаркаванай бутэлькаю гарэлкі і тэлевізарам на поўны гук. Бібліятэчніца піла меней за Бабніка. Яна глынала гузікі

без дзірачак, супакойвалася рэланіумам і да таго падобным.

Нарэшце Бабнік дастаў мужчыну, і той узяў нож і сказаў:

— Адрэжу галаву! Калі кульгавая нага хоць раз пераступіць парог маёй кватэры!

Бабнік ачах. Брат звазіў яго ў псіхіяtryчную клініку і закадаваў ад алкагалізму.

Бібліятэчніца з'ехала з мужчынавай кватэры ў Малінаўку, да Бабніка.

Міліцыянты зноў намерваюцца вярнуць яго ў турму, бо не працуе і не плоціць аліменты ў сям'ю рабтара-цымбаліста.

Людзі кажуць, што мужчына пабіўся з Бабнікам і прагнаў Бібліятэчніцу з-за рэўнасці. Няпраўда. Яна проста зняважыла мужчыну сваімі паводзінамі, сваімі сужыцельствамі з Бабнікам.

27.10.1997

ДАПЫТНІЦА

Аголеная жанчына ляжала на шырокім, як ложак, стале.

Мужчына рухаўся ў ёй.

— Ты хочаш паглядзець, як мяне ябуць? — гучна спытала яна.

— Так! — хрыпла запэўніў ён.

Жанчына прыўзнялася на локцях. Чэлес увайшоў у похву яшчэ глыбей.

— Ты прагнеш глядзець, як у маю вагіну ўстаўляюць іншы член? — Вочы кахранкі пазіралі ў будучыню.

— Так, — кахранак паклаў далоні на мяккія грудзі і сціснуў пальцы.

— Мяркуеш, табе будзе прыемна назіраць, як тваю любую пачне маркітаваць нехта чужы ці

нейкія чужыя? — Кончык жаночага языка дакрануўся да кончыка мужчынскага носа.

— Так, — раўнадушна выдыхнуў мужчына.

— Ты будзешь спакойна сузіраць, як троє хлопцаў мяне распрануць і папросяць смактаць іх чэлесы, як іх пальцы рассунуць пялёсткі маёй ружы, як у маю дупу ўставяць тоўсты і кароткі стрыжань, а ў похву зойдзе доўгі і выгнуты стамбур, а мае вусны і язык пачнуць песціць чорны канец? — Жанчына звяла ногі на мужчынскай спіне.

— Так, — каханак наблізіўся да вяршыні аслоды.

— Чужое насенне пачне запаўняць мае адтуліны. Яно будзе ліцца ў мяне і на мяне, у вантробы, у пізду, у рот, на жывот, на грудзі, на шыю, на бровы. Я пачну размазваць сперму па сваёй аксамітнай скуры, па сваіх залатых валасах. А што будзеш рабіць ты? Малываць? Фатаграфаваць? Здым�аць на відэастужку? Ці будзеш ціха мастурбаваць і самазадавальняцца?.. — Жанчына ўздыхнула і скончыла.

Похва сціснулася колькі разоў запар.

Мужчынскі чэлес напяўся да максімуму і выштурхнуў у каханку жыщцядайны сок.

— Ты ўсё ж будзеш самакахацца? — Жанчына саслізнула са стала і, заціснуўшы похву далонню, накіравалася па калідоры да бідэ.

— Так, — ідуchy за ёй, адказаў ён.

— А пасля оргіі ты будзеш любіць мяне, як раней? — Жанчына асядлала чарупіну.

«Не!!!» — падумалася мужчыну, калі ён абмываў галоўку стрыжня, але прагучала абыякавае «так».

17.12.1997

САМАЗАБОЙЦА

Ператомленыя каханкі адпачывалі на кіліме.

— Загрызі мяне, — ціха папрасіў мужчына.

— Як? — Жанчына прытулілася да каханка.

— Перагрызі артэрью на шыі. — Ён быў спакойны, як мармуроvae надмагілле.

— Не змагу. — Падушачка жаночага пальца слізганула ад мужчынскага кадыка за вуха.

— У цебе выдатныя зубы. Адкрый рот. Шырэй. Пакажы іклы. Я цябе палюбіў за вострыя, доўгія, белыя іклы. — Падушачка мужчынскага пальца легла на вяршыню вокавага зуба. — Цяпер кусай! Мацней! Яшчэ мацней...

Каханка што было моцы сціснула сківіцы. Яе гладкі скульптурны твар скрывіўся, ашчэрыўся, зморшчыўся і набыў драпежны, пажадлівы, юрлівы выраз.

— Вы-дат-на, — выдыхнуў каханак.

Слёзы захаплення пацяклі з ягоных блакітных вачэй.

Жанчына расціснула акрываўленыя зубы.

— Цяпер тое самае зрабі з маёй далікатнай шыяю. — Самазабойца запракінуў галаву.

Вострыя, нібыта наканечнікі варожых стрэлаў, жаночыя іклы прабілі сонную артэрью з першай спробы. Каханка адхіснулася ад смяротна параненага палюбоўніка. Кроў засвістала з адтулінак тонкімі дугападобнымі струмнянямі. На белым кіліме запунсавелі ўзоры смерці.

Уратаваць Самазабойцу не было анікай магчымасці. Ніхто і не спрабаваў...

06.04.1998

МАСТАК

Калекцыянерка прыехала ў госьці да дысідэнта. Да поўначы яны пілі гарбату ў маленъкай, як шпакоўня, варэльні. Разважалі пра надзеі і безвыходнасць. Дысідэнт верыў у духоўнае адраджэнне. Калекцыянерка спадзявалася на гроши і густ. Абое цытавалі Эклезіяста і не сумняваліся ў марнасці чалавечых выслілак.

— Ці ёсьць у вашай краіне мастакі? — Пад раницу калекцыянерка вярнулася да сваіх непасрэдных абавязкаў.

— Безліч. Іх у нас столькі, колькі міліцыянтаў, а можа і больш! — без ценю сумневу канстатаваў ператомлены бяссоннем дысідэнт.

— Не пра тых гаворка. Ці ведаеш ты непрызначаных, але таленавітых мастакоў? — Калекцыянерка, відавочна, не збіралася адпачываць.

— Усе мастакі лічаць сябе таленавітымі і недастаткова прызнанымі, — гаспадар гасцінай варэльні салодка, як дзіця, пазяхнуў.

— Не разуме-е-еш, — калекцыянерка гэтаксама не ўтрымалася ад пазяхання.

— Разуме-э-эю. Не ідыёт. Ты б спытала пра са-мотнага генія, і я б сказаў: ёсьць ціхі стары вар'ят, які дніе і начуе ў майстэрні і пра якога кажуць, што ён — ге-е-еніяльны жывапісец.

— Жыд?

— Не, але ў нашай краіне найгоршае і найлепшае знітоўваюць з яўрэямі.

— А што ён малюе? Ты бачыў?

Дысідэнт засяродзіўся. Ён спрабаваў згадаць хоць бы адно палатно, напісаное майстрам, і не мог. Выратаванне знайшлося ў будзённым заваконным краявідзе з дрэвамі, небам і будынкамі.

— Ён малюе тое, што ўсе знакамітвыя мастакі: аголеных жанчын, дрэвы і дамы...

— Пазнаём нас, зараз жа!
— А сёмай раніцы? — Дысідэнт шырока пазяхнүү і не зрабіў нават спробы прыкрыць даланёю пашчу. Так раніцаю пазяхае рысь у заапарку.

— Я прыехала за тысячу кіламетраў, я раблю яму палітычную кар'еру, друкую па ўсім свеце ягония пасквілі... А ён? — Калекцыянерка ажно папярхнулася ўласным абурэннем. — А ты пазяхаешь, як съты кот, што абжэрся рыбаю.

Прыстыдоблены мужчына ўзяў слухаўку і разгарнуў нататнік.

— Добрый раніцы! Вы позналі?.. Прабачце, што зарана патурбаваў, але справа неадкладная... У мяне ў гасцях выдатная калекцыянерка сучаснага жывапісу, яна шмат чула пра вашыя творы і вельмі хоча пабачыць карціны. Пагадзіцесь, чуць пра жывапіс — гэта замала... Мы разумеем, вы вельмі заняты чалавек. Але яна толькі паўдня прабудзе ў Менску... Мы ненадоўга... Дзякую за запрашэнне... Праз паўгадзіны будзем! Да чакайцесь нас, калі ласка.

Слухаўка злосна бразнулася на аппарат.

— Стары вяпрук! У яго справы а восьмай раніцы! Ты чула такое? Добра, што не хаваўся за спатканне з жанчынаю ў свае сто гадоў. Паехалі.

Калекцыянерка з дысідэнтам праз хвілінаў дваццаць ужо стаялі перад масіўнымі абалітымі бляхаю дзвярыма майстэрні.

— Брама ў свет чароўнага мастацтва. — Мужчына сагнуў указальны палец і фігаю пастукаў у жалеза.

Ніхто не азваўся. Пагрукаліся мацней. Вынік атрымаўся той самы. Дысідэнт абурыўся і забара-баніў кулаком. Калі рэха ўдараў аціхла, наведнікі пачулі асцярожныя крокі, што з боку майстэрні наблізіліся да дзвярэй.

— Ён там, — узбуджана зашаптаў мужчына ў блізкі жаночы твар.

— Падышоў да дзвярэй і стаіць, — жанчына

шаптала так, што вусны пяшчотна краналі мужчынскае вуха.

Дысідэント пацкрэб пазногцямі дзверы і завуркатаў аксамітным голасам:

— Гэта мы. Як і дамаўляліся. Адчыняйце. Тут толькі свае.

Калекцыянерка ўкленчыла каля дзвярэй. Яна намервалася зазірнуць у замочную шчыліну. Там тырчэў ключ. Калекцыянерка прыклала вуха да замка і пачула цяжкае дыханне старой істоты.

Дысідэント дастаў чэлес і ўклаў у рот калекцыянеркі.

Мастак за дзвярыма маўчаў. Ён выдатна чую жаночыя, пераплещеныя з мужчынскімі, стогны за дзвярыма сваёй майстэрні, якую ён спазніўся адчыніць безнадзеяна. Старэчая спіна торгалася ад стрыманага плачу.

Калі дысідэント з калекцыянеркаю выйшлі ў залёны, поўны птушыных галасоў двор, жанчына спытала:

— Ты думаеш, Мастак там быў?

— Ты ж чула, як стары плакаў па той бок дзвярэй.

— Нармальныя людзі так не робяць.

— Хто казаў, што ён нармальны? Ён — геній!

Стары Мастак з-за фіранкі назіраў праз слёзы, як сонца ўстае над горадам.

08.07.1998

НЯМОГА

Бяскрыўдны Нямога пражыў сорак гадоў і не ажаніўся. Ён пабойваўся жанчын, але зредзьчасу рабіў спробы пераадолець недахоп. Раз у два-тры месяцы звязываўся са зводніцю і дамаўляўся на карткатэрміновую сустрэчу з распусніцай.

Тым разам Нямога належным чынам призна-

чыў спатканне, надзеў свежую кашулю, напарфуміўся і паехаў у прызначанае месца, на ўскрайку горада, дзе давялося досыць доўга туляцца на пляцы паміж піўным барам і прадуктовай крамаю, пакуль не падыйшла крываногая маладзіца.

— Пэўна, Вы мяне чакаец? — Ліслівы голас не спадабаўся шукальніку прыгодаў.

— Чаму спазняешся? — сувора запытаў ён у вялікагаловай ускудлачанай прасталыткі.

— Прыбірала кватэру. Хацела як лепей зрабіць. Гасцей не водзяць у пакоі, дзе бардак. Выбачаюся. Тут недалёка, хвіліну пешкі...

Востры нос Нямогі ўчӯ саладжавы водар таннага віна, што сыходзіў ад шыракаплечай жанчынкі, і скрываўся.

— Чакай. Ты нейкі бледны. Можа, піва хочаш? Ці віна? Не саромся, скажы. Я за свае грошы вазьму. Ты так цудоўна пахнеш...

Няважны настрой Нямогі прыпсаваўся яшчэ болей. Шмат разоў ён абяцаў сабе не сквапіцца і замаўляць жанчын даражэйшых, выхаваных і з вышэйшай адукацыяй, але ў апошні момант пагаджаўся на першую прапанаваную.

— У мяне мала часу, — заміргаўшы доўгімі веямі, схлусіў ён.

Прастытутка павяла кліента праз запушчаны скверык, уздоўж шчарбатага плота, на чыгуначны пераезд і ў зарослы недагледжаным бэзам і крывымі соснамі двор.

— Пастой каля пад’езда. Я ў суседзяў дзіця забяру. Не хвалюйся. Дзяўчынка не мая, а суседская. Яна будзе ціха сядзець у зале і глядзець тэлевізар, а спачывальня зачыняеца на ключ.

Нямога застаўся пад сасною. Мурзатыя дзецы выйшлі з пясочніцы і зводдаль пазіралі на добра апранутага чалавека, якога ў падобных мясцінах амаль не сустрэнеш.

І ў родным горадзе можна пачувацца, як на

іншай планеце. З гэтай думкаю Нямога ўжо намеруўся ўцякаць, але з-за рога выкацілася прасталытка. Яна імпэтна цягнула за руку падобную да сябе кудлатую дзяўчынку. Тая, пабачыўши мужчыну, закрычала на ўесь бэзавы двор:

— Не буду адна сядзець! Ты абяцала гуляць са мной! Абя-я-яца-а-ала-а!

— Сціхні! — прасычэла жанчына праз сцятыя зубы. — Уключымі відзік. Паглядзіш мульцік пра Маўтлі, пра рускую царэйну Анастасію. Ты ж любіш Анастасію і Маўтлі. Не ўпірайся. Ідзі роўна. І шакаладка ў мяне ёсць.

— Пакажы! — рот дзяўчынкі адкрыўся так шырока, што і здалёк можна было заўважыць адсутнасць верхніх зубоў.

На здзіўленне Нямозе ў двары з кішэні ў спадніцы дасталася круглая, як медаль, шакаладка.

— Давай! — запатрабаваў бяззубы сквапны рот.

— Дома зжарэш.

Збынтэжаны Нямога пакорліва пасунуўся за шырокай натыканкаю ў цёмны, прапахлы плесняю і катамі пад'езд. Водар цвілі лунаў і ў надзіва прасторнай кватэры.

— Праходзь у спачывальню. Там усё падрыхтавана. Я хутка.

У спачывальні панаваў ружовы паўзмрок. Сонца ледзь прасочвалася праз шчыльна-бурачковыя шторы. На шырокім ложку Нямогу прывітаў пачак айчынных кандомаў. За сценкаю, як абяцалася, уключыўся і завухкаў галасамі непралазных джунгліў відэамагнітафон. Нямога сеў у прадаўлены фатэль і пачаў збіраць рашучасць, каб пакінуць убогі дом, варожы дом і жабрацкі раён.

— Што ж ты не распранаешся? Казаў: мала часу. А сам сядзіш спакойненька, як анёл на воблаку...

Вакханка ўжо паспела пераапрануцца і стаяла перад мужчынам адно ў расхінутым фіялетавым і задоўгім, а таму, пэўна, чужым халаце.

Чыстае цела ўзбудзіла ўсё мужчынскае, што меў Нямога. Распрануўся ён жвава. Чэлес стаяў.

— Які хуткі! Хто б падумаў!

Не здимаючы халата, каханка легла на неразабраны ложак і паказала бліскуча-маціцовую ракаўку вульвы. Каханак пакрыў абранніцу і зарухаўся ў імпэтным напорыстым рытме. Жанчына ўздыхнула і ашчаперыла мужчынскую талію гладкімі лыткамі. Каханак затрымцеў і, перад тым як скончыць, папрасіў маладзіцу скінуць халат, павярнуцца і прыўзняць дупу.

— Табе нязручна?

— Павярніся. Я скончу ў зручнай паставе!

Прастытутка скінула халат. Нямога пашкадаўш, што настойваў. Брунатныя сінякі чарнелі на рэбрах і лапатках. Скура на холміках хрыбетніка была паздзіраная. Струпы засохлае крыві і жаўтлявага гною дапаўнялі карціну знявечанай плоці. Ад відовішча пакатаванай спіны чэлес скуксіўся.

Нямога злез з ложка, штурнуў пусты кандом на падлогу і пачаў апранацца.

— Ты не скончыў.

— Другім разам, — Нямога зашпіліў кашулю на ўсе гузікі.

— Ты такі прыгожы, акуратны. Такія, як я, не для цябе. Не паверыш, мне было з табой прыемна. Можаш прыходзіць бясплатна. Спіна загоіцца.

— Прыйду.

Зразумела, што Нямога больш ніколі не пойдзе ў зasadжаны соснамі і бэзам двор і не падорыць бяззубай дзяўчынцы шакаладку. І самае галоўнае: ён хутчэй за ўсё перастане сквальнічаць і пачне замаўляць адпаведных сабе жанчын. Хоць, з іншага боку, Нямозе паталагічна не шанцевала з прастытуткамі, і ён усур'ёз пачаў падумваць пра набыццё зручнай, чыстай, гумовай каханкі.

11.07.1998

ВАЎКАЛАК

Рукі леглі на стол. Іскрыстыя вочы назіралі, як выцягваюцца пазногі і робяцца кіпцюрамі, як чалавечая скура паастае звярынай поўсцю, як шырэюць пальцы і ўвасабляюцца ў ваўчыныя лапы...

Перакідвацца ў звера мужчына навучыўся ў юнацтве. Атрымлівалася тое сама сабою, дастаткова было жадання. Падобным чынам, праз жаданне і волю, паўстае мужчынская сутнасць.

Ніякай шкоды і гвалту ў абліччы ваўка мужчына не чыніў. Абарочваўся звяругам, скакаў па пакоі, гыркаў, качаўся на спіне, супакойваўся, нацешваўся ваўчыным целам і пераўтвараўся ў звычайнага чалавека, нічым не адметнага юнака, ціхамірнага і спакайнейшага за астатніх раўналеткаў.

Таямніца пярэваратніцтва старанна ўтойвала-ся. Глыбока ў душы мужчына разумеў: пераўва-сабленні ў хцівую жывёліну раней ці пазней скончацца, як сканчаецца ўсялякі імпэт і патэнцыя. Але наколькі трагічны будзе той канец для яго самога і для некага іншага, не ведаў. Разуменне небяспекі не спыніла Ваўкалака, гульні пра-цягваліся.

Увесень, на дзяды, мужчына вырашыў наве-даць і прыбраць магілы прашчураў. На кірмашы прыдбаліся кветкі. Духмяны букет апусціўся ў метро. У вагоне Ваўкалак адчуў напругу ў паве-тры. Цягнік быў бітма набіты. Навокал гаварыла-ся пра шэсце, пра мітынг, пра шыхты ўзброеных міліцыянтаў... Агітавальнікі казалі, што ў міліцыі працуюць свае хлопцы і яны не пойдуць супраць народу.

Ваўкалак, упэўнены ў сваёй абранасці і адасоб-ленасці ад чалавецтва, выйшаў са станцыі і пат-рапіў у маўклівы натоўп, што павольна рухаўся

ў бок могілак. Неабазнаны ў мітынговых варунках, ён прыспешыў хаду і апынуўся сярод першых, каму ланцуг узброеных гумовымі дубінкамі ахойнікаў заступіў дарогу.

— Назад, скаціна! — загыркаў на Ваўкалака мурлаты міліцыянт у круглым, як пудовы гарбуз, шаломе.

Прадпрынялася спроба тлумачэння... Звычайны намер: упарадкую капцы і ў складу кветкі.

Замест спагады і разумення Ваўкалаку быў нанесены агаламшальны ўдар палкаю па галаве. Свядомасць згасла, згарнулася ў беспаветранае цямноце.

Ачомаўся ён у прыдарожнай лесапасадцы, на-супраць могілак. Як уцякаў, як хаваўся ў кустої, як запоўз пад яліну — не памятаў. Прыйшоў у сябе ад холаду. З неба на астыглую зямлю сыпаўся снег з дажджом.

Першага міліцыянта Ваўкалак упаляваў паблізу ад аэрапорта. Маладзён у навюткай параднай форме сышоў з дарогі, каб перакурыць. Пачвара скочыла яму на спіну, паваліла, прыціснула тварам да ігліцы і выдзерла ікламі вялізны кавалак шыі разам з форменным каўняром.

Чутка пра людарэза распаўзлася імгненна. Вайскоўцы, міліцыянты і паляўнічыя сфармавалі атрады, каб падпільнаваць і забіць шалёнага ваўка. Таму другога праваахойніка давялося задзерці ў горадзе, за Домам урада. Высочваўся міліцыянт не адзін тыдзень. Назіранне вялося не ў ваўчыным, а ў чалавечым ablіччы. Акт помсты рыхтаваўся грунтоўна. Ідуchy на справу, Ваўкалак замаскаваўся, надзеў сабачы ашынік з медалём, нібыта ён і не драпежная пачвара, а выхаваны сабака, якога вось-вось гукне гаспадар.

Ніхто не свіснуў у завулку побач з касцёлам, калі стары, пенсійнага ўзросту міліцыянт збіраўся палашчыць за вухам магутнага сабаку, што ляжаў

на нізенькім каменным плоце. Перасычаны пачуццём любові да чатырохлапых сяброў міліцыянт нахіліўся і працягнуў руку. Ваўкалак устаў на заднія лапы і ўдарыў лобам у ніжнюю сківіцу праваахоўніка. Той адкусіў сабе язык і, паваліўшыся на спіну, раскрышыў патыліцу аб асфальт. Замест кантрольнага стрэлу ў голаў Ваўкалак перагрыз старую шию.

Часткова спатоліўшы прагу помсты, Ваўкалак забараніў сабе перакідвацца ў людарэза, бо жывёліна наблізілася да того, каб вынішчыць усё чалавече ў ягонай няўстойлівой асобе.

Трэцяга двухногага ў ботах і пагонах Ваўкалак забіў альпіністкім лёдасекам, які застаўся ў спадчыну ад дзеда па бацькаўскай лініі. Таго самага дзеда, на чью магілу нёсся і не данёсся букет белых гваздзікоў.

Мяккім, амаль жаночым голасам Ваўкалак выклікаў участковага ў дзіцячы садок, дзе нібыта падшыванцы-падліткі ломяць і нявечаць нядайна пасаджаныя дрэўцы. Не чуючы пасткі, дзябёлы лейтэнант пайшоў адзін разбірацца з хуліганамі. Замест малалетак пад шыферным навесам дзіцячае альтанкі яго сустрэла чалавекападобная звяруга з лёдасекам у лапе. Лейтэнант паспрабаваў расшпіліць кабуру, каб куляю супакоіць драпежніка. За гэтым заняткам яго і заспеў лёдасек, што сталёвай дзюбою прыгваздаў фуражку да чэрата. Заграбаючы паветра кароткімі рукамі, праваахоўнік зрабіў колькі кроکаў і бразнуўся ў пясочніцу. Наступіўшы лапаю на мёртвы твар, Ваўкалак выдрай лёдасек, каб успароць ім чалавече чэрава і павыкідаць вантробы.

Калі Ваўкалак змыў кроў з лёдасека, ён урачыста даў сабе слова не наведваць мітынгі, не трапляць у шэсці і не загаворваць з міліцыянтамі ў круглых, як глобусы, шаломах.

12.07.1998

НАТУРЫСТКА

Натурыстку павінна было адпусціць. Калі тое здарыцца, яна адно здагадвалася. Трэба расправицца, стаць тварам да мора і глядзець на далігляд. Яно — цяжкае, цёмнае, злое — перастане му-чыць і знікне. Можна будзе жыць далей.

Зрабіць такі акт складана, калі жывеш у краіне, дзе няма мора, дзе паўгода ходзяць у футры, дзе ўзаконена нянавісць да натурыстаў і йдзе пераслед усіх, хто ў меншасці. Даводзіцца праца-ваць і працеваць, каб з'ехаць да мора, а там ча-каць палёгку.

У вегетарыянскай сталоўцы Натурыстка ўзяла маркоўныя катлеты з грыбамі і памідоравы сок. Пачварная Радзіма засталася далёка, а марскія хвалі шумелі зусім блізка. Можна супакоіцца і не спяшацца. Жанчына з асалодаю паснедала і накіравалася на пляж.

Насланнё пачалося раптоўна. Жанчына стаяла дома на гаўбцы, адчула млосць; свет успыхнуў і счарнеў, а калі зрок вярнуўся, наваколле мела бя-скроўны твар. Жаданне жыць скончылася. З таго вечара жанчына і зрабілася ўласна Натурысткаю. Адмовілася есці стравы, прыгатаваныя з тых, хто дыхаў. І займела ўстойлівую прагу глядзець на далігляд.

Мора штартміла. Па гладкім аквамарынавым не-бе рухаліся расхрыстаныя кудлатыя хмурыны. Со-нечныя пляміны спаўзалі з гор і металёва іскры-ліся на шумлівай вадзе.

Натурыстка агалілася і наблізілася да мора. Яна стаяла на спрасаваным начымі дажджкамі пяску і ўглядалася ў далігляд. Яе безнадзейна худое цела асвяціла зыркая сонечнасць. Праз туго сонечнасць пасыпаўся крышталёвы дождж. Дробныя краплі паколвалі і апякалі скuru.

Яно — безназоўнае, млоснае, цяжкае — прапала.
Можна паспрабаваць дажыць да наступна-
га лета.

14.07.1998

ВІННІК

Віннік шанаваў вермут. Сярод вінаў ён аддаваў перавагу горкім напоям. Ісціна, якая то іцца ў віне, на думку Вінніка, горкая. Сярод вермутаў ён лічыў за найлепшы сухі марціні з Італіі, але з асалодаю смакаваў любы з іх, і самы найтаннынейшы быў у радасць. Кактэйлі не паважаліся. Адно, што дазвалялася ў спякотны дзень, — кінуць у шклянку колькі крышталікаў колатага лёду. Піць свой вермут Віннік мог з раніцы да вечара іnoch навылёт. Напіваўся зредку, пад настроем і выключна сам-насам. Размаўляў з сабою ўголос, спяваў і танчыў, плакаў і клаўся спаць на падлозе. Ён, пэўна, спіўся б ушчэнт, каб не яшчэ адно моцнае захапленне: калекцыяніраванне размайтых трункаў. Віннік збіраў алкагольную калекцыю з дзяцінства. Напачатку складаліся ў альбом налепкі, знятые з пляшак. Пазней састаўляліся на палічку бутэлькі незвычайных формаў, а ў шуфляду хаваліся разнастайныя коркі. Праспекты і каталогі трункаў вельмі лагічна знайшли сваё месца ў зборы разам з рэцэптурнымі кнігамі па вінаробстве і самагонаварэнні. Таму над выбарам асноўнага занятку ў жыцці асабліва задумвацца не давялося. Пры першай магчымасці Віннік узяў крэдыт і адчыніў краму. Нясквапнасць і дасведчанасць у хуткім часе ператварылі маленькі магазінчык у невялікі гандлёвы склад.

Чаго толькі не было на tym складзе! Трункі, на-поі, алкагольныя вадкасці з усяго свету. Пералік

назоваў і коштаў прымусіў Вінніка набыць кампьютар. Паміж стэлажамі з бутэлькамі давялося стаўіць люстэркі, каб сачыць за наведнікамі. Пад каравым аппаратам трymаўся газавы рэвальвер. Шмат людзей цягнуцца да алкаголю, і жабракоў сярод іх болей, чым заможных, бедных нашмат больш чым багатых. Такі свет.

Канфлікты, інцыдэнты і дробныя казусы давялі самастойнага Вінніка да наймання памочнікаў. На касе села шыкоўнавалосая дзеўка. Пры дзвярах паставіўся шыракагруды ахоўнік. У каморку за кампьютар нанялася сухарлявая бухгалтарка.

Неяк сам сабою расклайся пасъянс з вяселлямі. Рудая, абсыпаная з галавы да пятаў залацістым рабаціннем касірка выскачыла за Вінніка. А шыракаспінны стражнік узяў сабе блеклатварую бухгалтарку.

Віно, як ісціна, мае завядзёнку пералівацца з аднае формы ў другую. Яно лілося ў прагны рот ахоўшчыка, у вусны вогненнай касіркі і ў страўнік гаспадара гандлёвага склада. Бухгалтарка не піла, суцяшалася тытунёвым дымам.

Калі ў Вінніка была ў жыцці мара — сабраць найлепшую калекцыю вінаў, купіць на поўдні зямлі пад вінаграднікі, пабудаваць вінзавод, адчыніць сетку фірменных магазінаў і кантраляваць уесь замкнёны цыкл вінаробства, дык у астатніх супрацоўнікаў ніякіх вялікіх планаў не вымалёўвалася. Жылі днём сённяшнім. І штовечар напіваліся ці накурваліся марыхуаны, як жонка ахоўніка. Каб здзейсніць мару, Віннік шмат ездзіў па розных краінах. Падчас вандровак ён займеў рогі, настаўленыя ахмялелай жонкаю і зусім п'яным ахоўнікам. Рогі не даймалі Вінніка. Бадацца ён не збіраўся. Побыт, не знідаваны з мараю, яго абыходзіў. Пераліванне вадкасці з адной істоты ў другую Віннік лічыў працэсам нятворчым, а для сябе — нелёсавызначальным.

Іншы кшталт — шкода, утвораная жонкаю ў коллекцыйным серванце. Зло ўдарыла Вінніка ў са-мае сэрца. Паскудства рабілася ў п'яным тумане, без усялякіх зламысных намераў. Распусніца ба-вілася з цяглявістым каханкам, ісці на склад яны паленаваліся і ўкралі бутэльку з запаветнай паліцы. Нараніцу, убачыўши недараўальны памер шкоды, вырашылі не прызнавацца і не раскайвацца. Такая звычка ў большасці жанчын — рабіць, што заманецца, а праўды не казаць. Замест бясцэннага канъяку ў бутэльку налілася густа за-параная гарбата.

Віннік, згледзеўши падмену, расстроіўся на-смерць. Каб адпомсціць, вырашыў пазабіваць па-любоўнікаў. Напачатку ён замацаваў сексуальную сувязь сваіх рогадаўцаў тым, што пазбягаў полава-га жыцця з жонкаю.

Асноўная падрыхтоўка да злачынства пачалася з татальнага сачэння за наёмнымі супрацоўнікамі. Выкрылася, што наркаманка-бухгалтарка хоць і не ўжывае трункаў, але пляшкі крадзе пастаянна. Па якасці і моцы напояў Віннік вызначыў: жанчына зладзейнічае дзеля мужа. Калі той напіваўся, дык дазваляў жонцы накурвацца да бяспамяцтва. Зыходзячы з гэтага, Віннік вырашыў спачатку атру-ціць ахоўніка. Давялося з'ездзіць на лікёра-гарэ-лачны завод, дзе і насыпаўся ў пляшку мыш'як. Атрутка закаркоўвалася на станку. Заставалася пад-мяніць пляшкі ў валізе зладзейкі!

План забойства выконваўся марудней, чым жа-далася. Рудагрываю распусніца жаночай інтуіцый пачула небяспеку. Жанчыны маюць такую здат-насць — адчуваць набліжэнне зла.

Касірка зрабілася асцярожнаю і перастала піць з не ёй адкрываных бутэлек. У дадатак пача-ла сачыць за мужам. Адкрылася шмат станоўчых якасцяў у Вінніку, пра якія раней і не здагадвала-ся. Да прыкладу, муж быў вельмі дасціпны і аку-

ратны ў побыце, прыбіраў і стаўляў на месцы рэчы не толькі за сабою, але і за ёю. Праўда, станоўчыя якасці мужа не спынілі рыжую лахудру, і яна панаўпала цыяністага калію ў калекцыйныя вермуты.

Вядома, Віннік любіў вермут, але, каб пераканаць жонку і ўсіх астатніх ва ўласнай хваробе на імпатэнцыю, цалкам адмовіўся ад ужывання алкаголю, замест якога паліў па абедзе духмяныя цыгары.

Здзяйсненне помсты адбылося прэсна і будзённа. Наркаманка скрала пляшку. Віннік падмяніў бутэлькі. І ледзь было не папаўся на гарачым. Каб схаваць сполах і ліхаманку, ён пачаў запрашаць бухгалтарку ў рэстарацыю. Кампутаршчыца расчулілася нечаканай увагаю гаспадара і дала згоду.

Пра запрашэнне яна мужу не сказала, спаслалася на неабходны візіт да краўчых і ўручыла ахоўніку пляшку з атрутаю. Той узрадаваўся вольнаму вечару і запрасіў на кілішак рудагривую палюбоўніцу.

Пакуль бухгалтарка банкетавала з Віннікам, які скардзіўся на распусную жонку, тая разам з каханкам сканала ў ложку.

Следства цягнулася доўга і звялося да арышту наркаманкі. На судзе Віннік выступіў толькі як сведка.

Гэтыя маркотныя падзеі адбываліся ў час, калі ў краіне ўжо дазвалялася мець прыватныя крамы, але яшчэ не скасавалі смяротнае пакаранне.

Наркаманку асудзілі на смерць за спланаванае забойства мужа і ягонае палюбоўніцы. Жанчыну хутчэй за ўсё не расстрялялі б. Але яна сама не вытрымала несправядлівых варункаў і засілілася ў камеры.

Дазнаўшыся пра самагубства, Віннік захацеў напіцца. З паліцы на яго зманліва пазіралі бутэлькі

з вермутам і цыяністым каліем. Віннік ведаў, што ісціна ў віне, што яна страшэнна горкая. Ён піў віно, гаварыў уголас з тымі, хто дзякуючы яму пакінуў алкагольна-наркатычны свет. Віннік тапіў і тапіў віну ў віне. Каб ён каўтаў вермут, дык даўно б сустрэўся са сваімі ахвярамі тварам у твар. Ён жа напіваўся хересам.

З таго памятнага вечара Віннік стаў аматарам хересу. Ісціна ў вермуце занадта горкая, як палын.

17.07.1998

ГРАШАВІК

Грашавік зрабіў важнае ў бізнесе адкрыццё. І назваў яго — закон падабенства. Ён грунтаваўся на tym, што чалавек кепска адрознівае падобныя рэчы. Зыходзячы з тae высновы і рабіліся справы. Адсочваліся найкаштоўнейшыя, эксклюзіўныя твары, і ствараўся канвеер па вытворчасці падобных, толькі значна таннейшых рэчаў. Такім было першае правіла ўдзешаўлення. Другое правіла ўдражэння мела цалкам супрацьлеглы кірунак. З узору масавай прадукцыі ствараўся тэхналагічны эталон з якасных матэрыялаў.

Справы ў Грашавіка ішли добра, бо ён не залежаў ад нейкай адной галіны ў таварыствівчасці, лёгка мяняў кірункі, лавіў моду і любіў заўтрашні дзень. «Найсаладзейшае ў жыцці — вечарам думачь пра золак...» — любіў паўтараць удачлівы Грашавік.

Захапленне імправізацыямі, вывучэнне селекцыі, праца з паўторамі ў клішэ самі сабою адбіліся і на інтымным жыцці. Грашавік пазнаёміўся з сёстрамі-блізнятамі. Доўга не мог выбраць паміж старэйшай на паўгадзіны і малодшанькай. Нарэшце

ж запрасіў да сябе жыць старэйшую. Грашавік ёсць Грашавік. Ён выбраў большую лічбу, хоць цудоўна ведаў: болей — не заўсёды лепей.

Сямейнае жыццё не заладзілася. Мужа цікавілі абнаўленні, рух, стылёвыя пошуки. Жонка ж мела схільнасць да кансерватызму, стабільнасці і санлівага мяшчанства. Як большасць мяшчанак, яна мусіла завесці і завяла каханка. У інтymныя таямніцы яна пасвяціла сястру. Тая са злой радасцю дапамагала падманваць Грашавіка. Помсціла за тое, што выбралі не яе. Сёстры пераапраналіся адна ў адну, ствараючы жонцы бездакорныя алібі. Каб на месцы Грашавіка, з ягоным законам, быў іншы, падманы і здраджванні доўжыліся б да бясконцасці. Грашавік жа праз месяц ведаў праўду. Чым больш ведання, тым болей журбы.

Дзеля ўратавання сям'і і рэпутацыі Грашавік супстрэўся з палюбоўнікам жонкі. Прапанавалася круглая сума за спакушэнне жончынай сястры. Палюбоўнік, што з радасцю зазначыў сам сабе падмануты муж, знешне быў рыхтык ён сам, толькі бедны. Калі не ведаць, пакрыўджанага і крыўдзіцца можна было б прыняць калі не за блізнюкоў, дык за родных братоў адназначна. Матэматычныя і псіхалагічныя разлікі Грашавіка не спраўдзіліся ў парадку лічбы, за якую распуснік пагадзіўся дзеянічаць. Да сумы з правага боку давялося прыпісаць ажно два нулі. Кожная рэч мае цену, і добра валодаць магчымасцю заплаціць патрэбны кошт. Грашавік дзеля прыліку патаргаваўся і перадаў пачак банкнотаў.

Бедная копія Грашавіка слова стрымала. Калі Грашавік разам з жонкаю нібыта нечакана наведаўся на лецішча жончынае сястры, дык перад наведнікамі прадстала такая карціна. Малодшая з блізнятатаў ляжала на краі ложка і мастурбавала похву металёвым вібраторам. Чэлес палюбоўніка, які стаяў калі ложка на каленях, быў загнаны ёй

у дупу. Нулі прыпісваліся якраз дзеля наяўнасці менавіта такой адкрытай сцэны. Пабачыўшы Грашавіка, палюбоўнік палічыў, што напоўніцу адправаў трыйцаць сярэбранікаў, выцягнуў чэлес з ануса, апрануўся і рушыў на электрычку. Ён сышодзіў годна, як сапраўдны артыст. Присутныя маўчалі, бо здавалася, палюбоўнік яшчэ вернецца на сцэну, каб пакланіцца і паслухаць воплескі ўдзячных гледачоў.

Жонка, як і мусіць быць у падобных выпадках, працягнула істэрыку, якую пачала, калі муж абвінаваціў яе ў здрадзе і паабяцаў паказаць доказы. Вінаваціць сябе, сястру і палюбоўніка яна не бачыла сэнсу. Смяротныя грахі, кшталту распуснасці, сквапнасці і зайдрасці, прыпісваліся Грашавіку. Да істэрыкі старэйшай далучылася малодшая. Яна размахвала ў паветры бліскучым вібратарам і кричала, што ў Грашавіка няма ніякай павагі да інтymнага жыцця іншых людзей, што яго нічога не цікавіць, акрамя павелічэння ўласных капіталаў за кошт таленавітых людзей, якім ён лягта зайдросціць. Грашавік разліў па шклянках ледзянное шампанскае, якім астудзіў гарачы гвалт, і спакойна запярэчыў. Яго цікавіць у жыцці не столькі капітал і секс, колькі фенамен падабенства. И ён, не тое што яны, навучыўся бачыць розніцу ў рэчах падобных і знаходзіць агульныя рысы ў рэчах далёкіх. Гэта яны не адрознілі лепшае ад горшага і палічылі, што два мужчыны лепш за аднаго. Толькі ён не пакрыўдзіўся, бо на пакрыўджаных ваду возяць. Наадварот, ёсць прапазіцыя годна выйсці з сітуацыі і жыць утраіх. Лічба «3» не толькі большая за лічбу «2», але і лепшая на 33,3333... адсоткі.

Блізняты парайліся адна з адной і прынялі пранову.

«2 лепш за 1 на 100 %...» — палічыў у думках Грашавік.

19.07.1998

ЗАЙЗДРОСНІК

Зайздроснік грыз пазногці. Абгрызаў да крыві, нібыта боль можа суцішыць усёпаглынальны шал зайдросніцтва.

Ён зайздрасціў з любое нагоды... У некага вісіць на губе добрая цыгарэта — зайздрасць. Нехта шпацыруе ў моднай кашулі — зайздрасць і злосць. У кагосці атрымліваецца выдатнае сола на флейце — скрыгатанне зубамі і пляванне на падлогу. У свеце заўсёды было і будзе лепшае, большае, прыгажэйшае, каштоўнейшае ды іншае, што спародзіць чорную зайздрасць, сцісканне кулакоў і наліццё крывёю вачэй у Зайздросніка.

Зайздрасць — недараўальны, смяротны, незамольны грэх. Пра гэта Зайздроснік ведаў, але перамагчы ўласную натуру не мог дый не хацеў. Ён бясконца хлусіў пра сябе: ён лепшы, ён таленавіцейшы, ён багацейшы, разумнейшы, выкшталценнейшы... Не верылі. Злаваўся і абражаяў усіх навокал. Паслухаць Зайздросніка, дык па зямлі ходзяць толькі аліграфрэны, дэбілы, даўны, няздары, нямогі, зламыснікі ды пігмеі.

За мярзотны характар Зайздросніка ганялі. Выперлі са школы. Вытурылі з музычнае вучэльні. Пагналі з кансерваторыі. Папрасілі зволіцца з рэдакцыі газеты, дзе ён падзарабляў як музычны крытык. Выкідалі адусюль.

Пах зайздрасці і зласлівасці сыходзіў ад згорбленай постасці рыжага Зайздросніка. Ён смярдзеў застаялай вадою.

З цягам часу Зайздроснік дайшоў да найвялікшай ступені неразумнага эгаізму: пачаў зайздрасціць самому сабе. Раней і сонца было ярчэйшае, і чэлес уздымаўся часцей, і дзяўчаты спрытней падмахвалі.

У свае трынццаць трэх Зайздроснік апранаўся,

нібыта яму васемнаццаць. Ён кінуў распаўнелую, вусатую жонку з двумя дзецьмі. Ажаніўся на не- паўналетній цяжарнай школьніцы. Але доўга з ёй не пажыў. Зусім зялёныя дзяўчаткі прыцягвалі яго магнітам цнатлівасці. Секс — гэта дэфларацыя і нічога акрамя дэфларацыі! Пад такім лозунгам Зайдроснік пракрочыў яшчэ некалькі гадоў у адваротным кірунку свайго зласлівага і трусаватага жыцця.

Змены пакаленняў — вось што стала прычынаю наступнай хвалі зайдрасці. Яны будуць жыць, трахатца, іграць на флейтах, а я знікну, рассыплюся, перастану існаваць. Страх смерці і зайдрасць да чужога жыцця канчаткова разбурылі свядомасць. Ён здзяцінеў, сышоў у маразм і трапіў у пакой, дзе на дзвярах няма ручкі, а сцены абабіты мяккімі матрацамі. Перыядычныя электрашокі прыглушылі Зайдросніка.

Замардаваную, змэнчаную, пуставокую істоту назаўсёды пакінула яе вялікасць Зайдрасць. Адзіная прыкмета, па якой яшчэ пазнаваўся Зайдроснік, — гэта звычка абгрызаць пазногі да мяса.

20.07.1998

ЛЯРВА

Лярва хадзіла на шпацыр у кароткай спадніцы і без майткаў. Яна любіла цокаць па праспекце на непрыстойна высозных падэшвах.

На мосце яе гукнулі два мужчыны ў радыкальна-васільковых пінжаках. Лярва не мела звычкі доўга ламацца. Назвалася такса, паказалася похва, і новастворанае секс-трыа накіравалася ў лярвіны апартаменты.

У спачывальні адразу ж павызваліся з-пад

вопратак полавыя органы. Адзін чэлес апынуўся ў нафарбованым абручы жаночых вуснаў. Другі гайдаўся ў паветры, бо гаспадар вылізываў вульву і анус.

Калі ўлонне пусціла сокі і другі орган лёг на лярвін язык, дык першы заглыбіўся ў полавую шчыліну на ўсю даўжыню. Не пакідаючи рухацца ў адтулінах, маркітоўцы паскідалі валошкавыя пінжакі, распрануліся цалкам і агалілі дагледжанае цела тэмпераментнай Лярвы. Тая смактала напяты стрыжань і круціла клубамі на доўгім калку.

Нацешыўшыся — адзін верхнімі, а другі ніжнімі вуснамі, мужчыны памянялі пазіцыі. Той, што торгаўся ўроце, пачаў церці секель, а які лашчыў матку, зайшоў у дупу. Стамбуры трымцелі ў гарачых нетрах. Лярва выгіналася, стагнала і вухкала.

Выйшаўшы з глыбіні, стрыжні патрапілі ў далікатныя жаноцкія пальцы. Лярва спрытна павыдойвала мужчынскае малако да сябе ў рот.

Пракаўтнуўшы цёплую сперму, Лярва развітася са спустошанымі самцамі.

Падмыўшыся, спаласнуўшы рот і падфарбаваўшы тварок, яна нацягнула сукенку. Лярва паспівала зрабіць яшчэ адну зманлівую праходку без майткаў па вечаровым праспекце.

20.07.1998

ШКІЛЕТ

Шкілет сядзеў на пяску і забаўляўся з ракаўкаю.

У чорным небе зязу́ зялёны цыферблат поўні.

Пад ёю зіхацела на воднай паверхні палоса адлюстравання. Мора не дыхала.

Шкілет чэрпаў ракаўкаю пясок, сыпаў на даўноні, а з далоні — праз пальцы на дол. Шкілет слухаў шэпты пясчынак. Ён сумаваў. Яго агортвала

меланхолія. Гульня з пяском і ракаўкаю не цешыла шкілетаву душу.

Ад новых суседзяў па могілках ён дазнаўся: неўзабаве раскідаюць ягонае гняздо, косткі з чэрапам складуць у шклянную труну і перавязуць у іншую краіну, дзе ў музей, замест шатні, зрабілі ў сутарэннях маленъкую маўзалейную залу.

Некалі даўно, у чалавечым абліччы, Шкілет прыходзіў да начнога мора і пісаў пад поўняю вершы. Шкілет зваўся паэтам. Ён не паспей напісаць кепскіх вершаў і пакінуў чалавечы свет у маладыя гады. У шчыльных варунках біялагічнай актыўнасці ягоная сціплая спадчына займела прыхільнікаў і набыла папулярнасць. У горадзе маленства збудаваўся музей з жалобным пакоем для мошчаў.

У кожнай істоты свае ракаўкі для забаў. Адны гуляюць з рапанамі, другія — з чалавечымі чрапамі.

Шкілет не жадаў ехаць у празрыстым куфэрку ў горад, дзе нарадзіўся. Ён любіў соннае мора, цыферблат месяца, пясок і ракаўку, але супрацьстаўляць пераносчыкам праху не мог.

Кожны мае права выбіраць ракаўку і быць абранай ракаўкай для гульні ў пясок.

22.07.1998

АДМІНІСТРАТАР

Адміністратар сперажываўся з-за крадзяжкоў. З гатэля цягнулася ўсё чыста. Пакаёўкі, прыбіральщицкі, бармены, афіцыянты, парцье скардзіліся штодня. Складалася перакананне: у гатэль селяцца выключна злодзеі, махляры і падонкі. Здаецца, ну што можна скрасіці з нумара? Высвятляеца: цягнуць тысячу і адну рэч. Выкалуپваюць батарэйкі

з пульта дыстанцыйнага кіравання TV. Вывінчваюць лямпачкі. Здымайсць разеткі, выключальнікі і краны. Абразаюць тэлефонныя аппараты. Спустошваюцца бары-лядоўні. Знікаюць дзвярныя ручкі і защапкі. Зносяцца коўдыры, прасціны, падушкі, посцілкі і ручнікі. Асаблівым попытам карыстаюцца ручнікі. Яны б'юць усе рэкорды па пратажах. Даводзіцца іх дакупляць цюкамі штотыдзень. Можна змірыцца, успрымаюць чалавека такім, якім ёсьць — наскроў зладзейскім, суцэльна несумленным, падманлівым, хцівым, ненажэрным. Адміністратар наважыўся змагацца і перамагчы. Пачаў усебакова вывучаць праблему крадзяжоў. Склаў пералікі-спісы пратажаў, занатоўваў скаргі. Дайшоў да штоночнага чытання кніжак па псіхалогіі, крыміналістыцы, вышуку і сачэнню. Выявіў: крадуць у апошнюю хвілінку, перад ад'ездам, і большая палова наведнікаў квапіцца на ручнік. Тады і прыдумалася пастка на несумленнага жыльца. Выглядала яна як недагляд і пралік пакаёўкі. Тая, нібыта незнарок, пакідала ў нумары на адзін ручнік болей. Справакаваны злодзей, агледзеўшы лішак, хаваў яго ў валізу, ці пад матрац, ці за лядоўню засоўваў — хто на што здатны. Адміністратар заносіў прозвішча злодзея ў камптар, дзе быў файл «нечистыя рукі», гэта азначала: дзверы гатэля больш не адчыняюцца для гэтага персоны. Пакаёўка атрымлівала загад знайсці скрадзеную рэч і памяняць яе на старую, засціраную і спісаную. За чатыры гады змагання страты скараціліся ўдвай. Метад пасткі на злодзеяў пачалі практыкаваць у гатэлях па ўсім свеце. Адміністратар паспрабаваў запатэнтаваць распрацоўку. Яму адмовілі. Спаслаліся на ненавуковасць метаду і сумніцельнасць з боку законнасці ў моманце падмены новай рэчы на старую. Адміністратар пакрыўдзіўся, звольніўся з гатэля і стварыў прыватнае дэтэктыўнае агенцтва.

25.07.1998

АНЁЛ

Мужчына намаляваў Анёла.

Не было выйсця, давялося самому ствараць крыва-
латую істоту. Звычайна ў цяжкую хвіліну на дапамо-
гу мужчыну прыходзіў, прылятаў, прыплываў Анёл-
ахоўнік. А тут — няма і няма. Варункі — горай і го-
рай. Настрой — ні к чорту. Злыя думкі атачылі з усіх
бакоў. Хацелася біцца. Жадалася рэзацца, страляц-
ца. Заманулася мясіцца і рвацца. Дзеци раздражнялі.
Старыя выклікалі наймярзотнейшыя пачуцці. Ас-
татнія спараджалі ў сэрцы агрэсію.

Мужчына паспрабаваў ратавацца ў касцёле.
Зайшоў пад спічастыя скляпенні. Сабор пусты.
Задуха пякельная. Ператомлены мужчына чакаў
палёгкі.

У катэдральны паўзмрок прыклэпала бабулька.
Яна прыклала кіпцюрастую лапку да драўлянае
нагі ўкрыжаванага Ісуса. Пацалавала пальцы і на-
клала на старэчыя грудзі крыж.

Мужчына сцепануўся. У выпетраным цельцы
багамолкі ён убачыў ружовую іскру пажады. За-
мест Хрыста яна бачыла на крыжы напяты ка-
хальнік Невялікі. Такі, які мусіў мець Хрыстос. І не
да нагі, а да кахальніка дакранулася лапка. Мужчы-
на стаў белы, як свежы труп.

На вуліцы пякло ліпеньскае сонца. Млосць
разлілася ў паветры.

Мужчына падабраў з зямлі кавалачак цэглы
і накрэмзаў на саборнай сцяне абрыс Анёла. Той
адлучыўся ад плоскасці, узмахнуў крыламі і знік
у белым, як кіслае малако, небе. Другога Анёла
мужчына намаляваў на ланцугу.

— Я не змагу цябе ахоўваць, калі ты не перар-
веш ланцуг.

Мужчына перарваў ланцуг, толькі спачатку ён
пазбавіў Анёла крылаў.

- Вярні мне крылы, — папрасіў Анёл.
— Я буду насіць цябе на плячы, — сказаў мужчына і выкінуў кавалак чароўнай цэглы ў вадасцёкавы люк.

25.07.1998

АТЫНКОЎШЧЫК

Атынкоўшчык меў найвышэйшую кваліфікацыю ў сваёй справе. Больш за тое, у горадзе яму не было роўных у веданні матэрыялаў і рыштунку. Яго цанілі і шанавалі. Яму даставаліся найлепшыя замовы і найвышэйшыя ганаары. Атынкоўшчык хадзіў пры грашах. Найцікавейшае ж не ў тым, як зарабляюцца, а ў тым, як трацяцца рублі.

Жыў ён адзін. Кватэрку меў маленъкую, але акуратную. Самай значнай рэччу ў жытле лічылася шафа. Шырокая, высачэзная — ад падлогі да столі, поўная найшыкоўнейшага і наймаднейшага адзення. На ангельскае мантто, на дацкія чаравікі, на капшулі з Нямеччыны, на гальштукі з Італіі сыходзіла ледзь не палова заробку.

Калі статны Атынкоўшчык апранаўся па-святочнаму, начэсваў і адэкалоніў бакенбарды, дык выглядаў не горш за гішпанскага караля Хуана. І ростам, і паставаю, і манераю рухацца Атынкоўшчык вельмі паходзіў на каранаваную персону. Вядома, пры ўважлівым і падрабязным параннанні можна было б знайсці шэсцьсот шэсцьдзесят адну розніцу, але на пэўнай адлегласці Атынкоўшчык не тое што не саступаў каралю, а візуальна пераўзыходзіў яго. Бо быў шырэйшы ў плячах, меў больш яркія рысы твару і, галоўнае, быў асобаю таямнічаю. Убачыш — і не скажаш, хто перад табою. На гэтай таямнічасці і будавалася другое, непрацоўнае жыццё.

Атынкоўшчык, захапляўся рускай балетнай школаю. Ён не пратпушкаў ніводнай прэм'еры ў ма- скоўскім Вялікім тэатры. Ён стаў гледачом нумар адзін. Ніхто ў тэатры не ведаў ні ягонага занятку, ні горада, дзе жыве, ні імя, ні прозвішча. На ўсе спробы пазнаёміцца ён адказваў далікатнай ус- мешкаю і непарушным маўчаннем.

Акрамя вонраткі і балета, меў Атынкоўшчык яшчэ адну страсць: падманваў жанчын. Прыяз- джаў у прыморскі горад, сяліўся ў найлепшым га- тэлі, дзе і знаёміўся з даверлівымі правінцыялкамі ў начной рэстарацыі. Частваў абранныцу шам- панскім. Расказваў выдуманую біяграфію... Нібыта ён знакаміты на ўесь свет тэатральны мастак. Усе дэкарацыі, зробленыя самымі рознымі майстрамі ў Вялікім тэатры, прыпісваў сабе. Легенда гучала пераканаўча.

Ахмялелая жанчына з радасцю давяралі свае вільготныя адтуліны Атынкоўшчыку. У сексе той быў жорсткі, грубы і бессаромны. Ён ні разу не ад- пусціў абранныцу, каб не парваць ёй похвы ці не пусціць крыві з ануса. Ахвяры прымалі боль як не- абходную плату за акт з генiem.

Падчас адпачынку Атынкоўшчык спатольваў сексуальную хэнць на цэлы год.

Па вяртанні ў каханы горад ён ціхамірна мяшаў раствор і назапашваў капіталы на чарговы ваяж да салёных водаў.

З трыццаці і амаль да шасцідзесяці сямі гадоў Атынкоўшчык вёў распланаванае такім чынам жыццё, але ў адну ноч яно змянілася раз і назаўсёды.

У бары, каля самага Чорнага мора, Атынкоўшчык завёў размову з шаўкавістаскурай дзяўчынаю. Тая нахабна пачала называць яго «дзедам». Атынкоўшчык пракаўтнуў крыўду, спадзяваўся ў ложку расквітацца за абразу. Толькі ў нумары чакалі яшчэ большая прыніжэнні. Дзесёнка ўтава- рыла Атынкоўшчыка і прывязала за рукі і за ногі

да ложка. Распнуты і расцягнуты, ён быў згвалчаны не толькі ненатолькай похваю, што змяла і стузала чэлес, але і кіпцястым пальцам у задні праход. Калі ён паспрабаваў закрычаць, шаўка віставалосая заткнула яму ў рот гігіенічны пакет, а яшчэ згаліла адну бакенбарду. Самым гадкім успамінам з той чорнай ночы для Атынкоўшчыка стала тое, што ўжо апранутая дзеўка сказала праўду. Яна ведала: і пра ягоную працу, і пра дзівацкае захапленне балетам, і пра любоў да шыкоўнага шмация. Мала гэтага, яна бессаромна прызналася, што працуе фарбавальшчыцаю ў ягоным будаўнічым трэсце.

Толькі апоўдні наступнага дня Атынкоўшчык вызваліўся ад вяровак. У люстэрку над рукамі-нікам ён убачыў згорбленага дзядка, які выняў з рота чатыры верхнія пярэднія зубы. Курва выціснула іх гігіенічным пакетам.

29.17.1998

АЕРНІК

Жанчына пайшла на рэчку адна. Звычайна пасля гарачага дня яна хадзіла купацца з сяброўкамі. Гэтым разам кумпаніі не знайшлося, а так хацела-ся астудзіцца ў прахалоднай вадзе, паплаваць у крынічных струмянях і змыць стому.

Маладзіца доўга пялёскалася ў празрыстай плыні. Яна выйшла на шаўкавісты пясок чыстая і свежая, як лілея.

З-за сцяны палахлівага і шапаткога чарота паказаўся зялёnavалось Аернік. Ружковашчокі, акуратнатвары, ён ветліва павітаўся. Жанчына прыгнулася і пазакрывала рукамі грудзі і ўлонне. Крываногі, вялікагаловы Аернік прапанаваў неадкладнае каханне:

— Ніхто не даведаецца! — быў апошні сказ.

Ахвяра незвычайных варункаў пашукала вачыма сукенку, пакінутую на пляжы. Аернік паабяцаў вярнуць скрадзеную вонратку ў абмен на кароткі акт.

Паўнацелай прыгажуні зусім не хацелася мець інтymныя стасункі з доўгавалосым карузлікам, але бегчы голай праз вёску да хаты не жадалася яшчэ болей.

— Добра, давай! Толькі хуценька, чуеш! І не ў мяне...

— Не ў цябе? А куды ж? Толькі ў цябе і на ўсю глыбіню! — Задаволены лёгкай перамогаю Аернік выняў з портак доўгі, брунатны і аксамітны, духмыны чэлес.

— Прывабны ён у цябе, як таўкачык у аера, — жанчына апусцілася на пясок, стала ракам і прагнула спіну.

Вачам хлопчыка, які падглядаў за купальніцаю з-пад разложыстай вярбы, прадстаў парнаграфічны выгляд расхінугтай пальцамі похвы.

Аернік прыладзіўся да акруглых дабротаў і распачаў заглыбленні, вярчэнні і пагладжванні.

Жанчына пацяплела, разняволілася і заспялалася да ўласнага задавальнення. Аернік пачаў перамену ў настроях купальніцы і пачаў шэптамі ўгаворваць перанесці секс у ваду.

— У прахалодных струмянях я распавяду пра эратычнасць тваіх найменшых дзірачак: у носе, у вушах і порах на скурь. Толькі чыстая прыяерная вада натоліць тваю прагу да задавальнення.

Каханкі, не раз'ядноўваючыся, павольна перасунуліся з пяска ў ваду, дзе Аернік схапіў ахвяру за рукі вышэй локцяў і сагнуй у крук. Жанчына спрабавала вырвацца, прыўзняць галаву над вадою. Марна. Аернік выліваў насенне ў сцятае смяротнай сутаргаю цела.

Доўгую, прыгожую, як белая лілея, нябожчыцу ён кінуў пад карэннямі старой вярбы. На развітанні Аернік падміргнуў хлопчыку свежа-зялёным вокам. Сведка гвалтоўнага здарэння зрабіўся заікам на ўсё сваё астатніе жыццё.

11.08.1998

ПРАГНІК

Пасярод ночы Прагніка пачало смажыць. Ён адкаркаваў бутэльку. Напоўніў шклянку і з'еў 200 грамаў мінеральнае вады. Смага адышла на якіх паўхвіліны. Давялося з'есці яшчэ грамаў 150. Вада трапілася смачная, з ментоловай гарчынкаю, газаваная, пушыстая, як першы снег у верасні. Пасля другой дозы можна было вяртацца ў ложак і глядзець сон.

Прагнік лёг на левы бок, каб сасніць нешта піканцнае або цяжкае ці жахлівае.

Убачылася самазабойства.

Прагнік піў і піў цёплую, мутную, іржавую воду з бруднай бочкі. Смага і пякотка не тое што не знікалі, а рабіліся больш пакутлівымі, невыноснымі.

Сам сабою, аднекуль, як бывае ў сне, у руцэ апинуўся рэвальвер. Чэреп прастрэліўся навылёт. Дзіркі ў скронях атрымаліся акуратныя, нібыта прасвідрываныя майстрам. Ні каліва антыэстэтыкі ў смерці не назіралася. Хавалі Прагніка сціпла, але ўрачыста. Пасля жалобных рытуалаў ягонай жонцы вярнулі белы чэрап з 2 адноўкавымі дзірачкамі ў скронях.

Прачнуўся Прагнік у прыўзнятym настроі. Праглынуў невялікую шклянку морсу са свежых брусніцаў і пашыбаваў на работу. Як і большасць тутэйших Прагнікаў, ён займаўся гатаваннем піва на мясцовым бровары.

24.09.1998

ПАРКАВІК

Каля паркавай брамы варона дзяўбла галуба. Таго, пэўна, расціснула машына. Вароне пашанца-вала з вячэраю.

Паркавік з асалодаю назіраў, як дзюба выдзірае вантробы.

Цымнела. Паркавае сутонне патыхала кастрычніцкім занядадам. Водар апалай лістоты аддаваў спіртам. Паркавік распачаў штоночны абыход свайго царства.

За танцпло́що́укаю, на лаўцы ён знайшоў немаладую пару закаханых. Фарбаваную ў каштанавы колер жанчыну цалаваў сівы мужчына. Ягоная рука ціскала прывялую плоць пад спадніцаю. Ка-ханкі, захопленыя восенськім эратызмам, не бачылі назіральніка.

Паркавік пачакаў, пакуль мужчына паваліць палюбоўніцу, сцягнё з яе майткі, расшпіліць гульфік і ўставіць татку ў матку.

Раскіречаная кабета закрактала на мулкіх дошках. Падэшвы ботаў з наліплым лісцем заторгаліся над спінаю ў сіней куртцы.

Вось тады Паркавік палічыў: час знаёмства наспеў.

— Добры вечар, — рука ў пальчатцы ляпнула па мужчынскіх клубах.

Каханак азірнуўся і нарваўся на кулак. Шухнула юха. Другі ўдар атрымаўся свядомасцезнішчальны. Непрытомнае цела сцягнулася з палюбоўніцы. Ёй прапанавалася: устаць, павярнуцца, сагнуцца, уперціся ў лаўку і атрымліваць кастрычніцкую сексрэвалюцыю ў адной, асобна вызначанай дупе.

Паркавікоў стрыжань працяў вантробы і дакрануўся да сэрца жанчыны. Сэрца змярцвела. Ці то ад спуду, ці ад радасці? Хто скажа?

Голых нябожчыкаў Паркавік паскідаў у рэчку, якая павольна плыла праз парк.

Іх знайдуць праз тыдзень, далёка за горадам,
на пясчанай водмелі. На галовах у іх сядзецьмуць
вароны і выдзёўбацьмуць вочы.

10.10.1998

ДАМАВІК

Маладая жанчына з'язджала ў адпачынак на тыдзень. Ключы ад кватэры яна пакінула сяброўцы, таксама маладой прыгажуні, што жыла ў інтэрнаце. Тая ўзрадавалася. Цэлы тыдзень можна жыць у светлай вялікай кватэры. Да позняга вечара жанчына цешылася адзінотаю і спакоем. Недзе а дванаццатай ночы ў дзверы пагрукалі «тук-тук». Жанчына не чакала гасцей, а таму вырашыла не адчыняць. Невядомы наведнік нагадаў пра сябе зноў больш гучным і працяглым «тук-тук-тук-тук». Жанчына згасіла святло, падкралася да дзвярэй, зірнула ў вочка. На пляцоўцы было пуста. Усе сем начэй чулася настойлівае пастукванне ў дзверы, але ўбачыць таго, хто стукаў, жанчына так і не змагла.

Калі сяброўка вярнулася з мора і спытала, як ёй жылося ў асобнай кватэры, жанчына сказала, што выдатна, а пра начныя наведванні не прамовіла ні паўслова.

Праз некалькі дзён уладальніца кватэры знайшла сваю сяброўку і расказала пра жахлівае забойства, якое ўчынілі мужчыны з яе дома. У сутарэннях яны злавілі Дамавіка і засеклі яго. Дамавік быў зусім малады, нікому шкоды не рабіў, адно што баўляўся, ноччу стукаў у вокны і дзверы.

Усе казалі, што Дамавік грукаў у дзверы кулаком, але кватарантка выразна чула пастукванне сагнутым пальцам: «тук-тук».

22.11.1998

ІНТЫМНІЦА

Студэнцкі інтэрнат. Чацвёра малалетак. Мучылі цэлу ноч. Заплацілі. Праз тры дні зуд. Лабковыя воншы. Смярджу карбафосам. Вывела. Похву і падпахі пагаліла. Настрой — ні к чорту.

Мянтоўская прыбіральня. Мінет лейтэнанту. Праз кандом. Таму доўга. Адпусціў. Каля аўгастанцыі з'яўляцца забараніў. Сабака ў пагонах.

Таксоўка. PEUGEOT. Кліент — бугай. Прымусіў распрануцца. Голую вазіў па горадзе. Выпхнуў з машины. Бегла за таксоўкай, пакуль шмоткі не выкінулі. Як такіх зямля носіць? Добра — глухая ноч.

Скверык. Каля чыгуначнага вакзала. Пад самую раніцу. Маньяк, з сабачым тварам. Схапіў за каўнер. Душыў. Пагражай нажом. Крычала. Вырвалася. Уцякла. Вакзал — не мая зона.

MAZDA. Пачалі ў салоне. Другі раз у лесе. Цёмна. Страшна. Соп, як кнур. Зямля халодная. Грошы скамечаныя. Не захварэла, і добра.

Ноч. Парк. Каля рэчкі. Іх двое. Маладыя сайгакі. Адзін пасадзіў на калені і загнаў у дупу. Другі даваў у рот. Спускалі ў похву. Грошай не далі. Жывёлы.

За крамаю «Малако». На жалезных скрыннях. Пад раніцу. Са студэнтам. Толькі ў похву. Хутка. Разлік па дамове. Можна жыць.

Пад'езд высоткі. На лесвіцы. Каля выбітага акна. З абкураным гітарыстам. Стоячы. У зад. Без змазкі. Балюча. Нейкія капейкі. Наркот ёсьць наркот.

Аўтарамонтная майстэрня. Нядзеля. Пасярод дня. З вынаходнікам секспрыстасаванняў. Прывязаў да гінекалагічнага крэсла. Уставіў драўляны грыб. Запусціў матор. Грыб заторгайся. Вынаходнік склаў рукі на грудзях, як народны артыст. Выгіналася. Курчылася. Рыдала. Трэслася. Прасілася.

Страціла прытомнасць. Развязаў. Даў FIFTY DOL-LARS. Прапанаваў гарбаты. Руды прусак.

Цырк. Грымёрная. Дрэсіроўшчык бурых мядз-ведзяў. Пяшчотна. Класічна. Ён зверху. Я — лежачы на канапцы. Мужчыны хутка старэюць. Шкада. Заплаціў удвая. З такім добра жыць. Чэлес маленечкі. Паўстае раз на год.

Офіс. На чорным стале. Гаспадар у гальштуку. Меў мяне і курыў BARCLAY. Скончыў на мой пуп. Затушыў цыгарэту ў сперме. Барбар. Ржаў, як сялянскі конь. Разлічвалася сакратарка. Выклікала мяне таксама яна. Кобра.

Бядняцкая кватэрка. Інвалід. Спаралізаваныя ногі. Год, як не ходзіць. Чэлес напяты, як цеціва. Толькі зглыбіўся. Сфантанаваў. Маці разлічвалася і пускала слязу. Я сказала: «Яшчэ зайду, бясплатна». Хай чакаюць. Смаўжы.

Асабняк. Гроши наперад. Трымалі тыдзень. Кожную ноч ахоўнік меў, як ханцёў. Засунуў вібратор у сраку. Страўнік расстроіўся. Перапэцкалася ўсё чыста. Прагналі. Боса так і не бачыла.

Лазня. Мыла і масіравала спартоўца. Абышоўся па-сяброўску. Трахнуў раз. Нават прыемна. Абяцаў патэлефанаваць. Даў нямецкія маркі. Бліжэйшы год ён будзе кахаць штангу. Манагам.

Багатая кватэра. Абдолбаны экстазі вар'ят прымушаў займацца лесбісам з в'етнамкай. Б-р-р-р. Пачварка крывалапая. Адмовілася. Біў кулаком. Скрылавіў твар. Тыдзень адпачываю. Раны залізаю. Лепш бы палізала в'етнамскі секель.

На дні нараджэння ў нафтаздабытчыка. Поўзала па падлозе, як змяя. Танчыла на стале ўпрысядкі. Нафтаздабытчык усоўваў у похву бутэльку з-пад шампанскага. Паводзіў, нібы багаты. А даў разліковыя білеты з оперным тэатрам. Новы беларус.

У знятай на суткі кватэры. З лысым кабялём. Стала ракам. Гладзела ў тэлік. Ангельцы бамба-

валі Ірак. Свята піратэхнікі. Кабель не мог скончыць. Без прэзіка? Ні за якія грошы. Аддаў толькі палову. На цыцках сінякі. Купюры фальшывыя. Кнур.

На кіліме. Паўзмрок. З валасатым, як гібон. Конна: я на ім. Няспешна. Са стогнамі. Разлічыўся шчодра. Прэснасць.

У фатэлі. Зранку. Як у сне. З гейскім часопісам. З двума вібратарамі. Гума і метал. Спакойна. Пален лепей за вібратор.

Прыбіральня. Рукі на чарупіне. Так пажадаў мурын. Чатыры разы ўзапар. Доўгім, як шыя ў жырафа, чэлесам. Разлік: капейка ў капейку. Сумна.

На працоўным ложку. Цнатлівы хлопчык. Чырванеў, як рак. Трымцеў. Стрымлівала смех. Жменя дробных купюраў. Месяц ці два збіраў. Настаніца з мяне херовая.

Гатэль. Нумар люкс. Патроены ганарап. Здымкі порнароліка. З культурыстам. Напарфумлены кот. Я на ложку, з краю. Ён пры ложку, на каленях. Мае ногі на ягоных плячах. Абышліся, як з каштоўнай лялькаю.

Гаўбец. Пад маладзіком. З рамантыкам. Захацеў, каб падвывала. Не ведаю, як не абваліўся гаўбец. А была б карціна: каханне, разбітае аб зямлю.

21.12.1998

СТВАРЭННЕ

Каменная алтанка. Раніца. Зімна. Марозна. Піва бутэлечнае. З рыльца. Пакрысе. Па глытку. Па кропельцы. Сняжынкі круцяцца, лунаюць, падаюць. Дыяментавыя парушынкі. Ляцяць праз мяне. Празрыстасць. Бязважкасць. Супакоенасць.

Уздоўж рэчкі. На праспект. У падземны пераход. Станцыя метро «Плошча Перамогі». Бар «Казачок». Стоячы. З пластыкавай шклянкі. Пяцьдзесят каньяку «Глорыя». Размова з барменам. Душэўная. Пра футбол. Пралануе яшчэ паўста. Адмаўляюся.

Паўз Оперны тэатр. У Траецкае прадмесце. Карчма. Цёпла. Смажаным мясам пахне. За чорным столікам. Сто гарэлкі «Крышталь» і шклянка тоніку. Іскрыстыя вадкасці. Адна за адною. Змешваюцца з крывёй.

Праз мост. На гару. Да царквы. Каля раённага ДАІ. Па прыступках. У сутарэнні. Бар байкераў. Johnni B. Good. Руды бармен. Лыбіцца. Порцыя тэклы. Хлабысь. Рок-н-рол. Дзеўка. Радзімая плямка на шчацэ. Смачная. Шакаладная манетка. Смяецца.

У скверык. Да мастакоў. Дзеўка з плямкаю ўчастілася ў мой локаць. Маставака-няздара. Гандлярка грабенъчыкамі і драўлянымі крыжыкамі. Кіруем у майстэрню. Праз гастроном. Штоф. Джын «Ведрыч». Мачавы пухір разбух.

Платная прыбіральня. За McDonald's(ам). Чысця. Светла. Цёпла. Выструменьваецца боль. Клас! Хаваемся ў каморку прыбіральщицы. «Ведрыч» з хлебам. Са шкляннак. Млосць. Поўная чарупіна. Хлеб. «Ведрыч». Тэкіла. «Крышталь». Піўны шум. Мию твар. Спалоскаю рот джынам.

Больш ні глытка. Мароз цверазіць. Гастроном «Узвышша». Мінералка. Для мяне. Джын «Ведрыч» для сябровак. Секс уратуе свет. Свет уратуе секс. У бомбасховішча. Пад салонам мастацтваў. Яны п'юць, я іх распранаю. Падабаюся. Падабаюцца. Сплятаемся ў клубок. Смочки. Пальцы. Секелі. Языкі. Локці. Скабы. Валасы. Падпашкі. Уздыхі. Вадкасці. Канвульсіі. Затіханне. Заміранне. Сон. Салодкі. Цяжкі.

Золак. Таксоўка. Дом. Лазенка. Мыюся. Люстэрка. Я — самае прыгожае на свеце Стварэнне.

27.12.1998

МАСАЖЫСТКА

У мужчыны балела спіна. Ён ляжаў на масажным стале тварам уніз. Музыканцкія пальцы дужай масажысткі мялі капюшонную цягліцу, каля левае лапаткі.

— Не баліць? — голас у жанчыны быў густы, як дым гаванскае цыгары.

— Баліць, але трываць можна, — прамармытаў мужчына ў свежую прасціну.

— Дык і патрываі. Трываць карысна. Чала-век створаны, каб спачатку атрымліваць асалоду, а потым пакутаваць за яе. — Масажыстка націснула вялікімі пальцамі на сёмы шыйны пазванок.

Мужчына уздыхнуў.

— Чалавек не ведае, чаго хоча. То яму заманецца адно, то другое, — працягвала філасофстваўца жанчына.

— Ведае. Ён хоча грошай! — голас у мужчыны быў упэўнены.

— О, так, тут Вы мяне ўелі... Каб я мела мільёны даляраў... Вы не ведаецце, што б я з імі зрабіла. А я ведаю...

Грукат у кабінет перарваў салодкія мроі Масажысткі.

— Хто? — пытанне прашыла дзвёры навылёт, як цвік паперу.

— Я, Марыя, адчыні!

Мужчынская спіна страціла на хвіліну пяшчотныя рукі доктаркі.

— У мяне кліент.

— І ў мяне, як сама разумеш, таксама кліент, — голас у нязванай наведніцы быў дзяркатаў, як папяросны дым нашчак.

Масажыстка апусціла рукі на мужчынскі крыж і пачала гладзіць клубы.

— Уяўляеш, лёг ён на спіну, і, Божа ты мой, эрэкцыя, чэлес тырчыць, як прыдарожны слуп. Я масірую ключыцы, а ён зазірае мне ў вочы: ці бачу ягоны струк. Ну, вядома, не бачу. Думаю, націсну памацнай, зраблю балюча, чэлес і завяне. Толькі чым больш я ламлю косткі, тым вышэй паўстае і наліваецца чырванню дзетаробны прыбор. Скура з галоўкі ссунулася, вены ўздуліся, залула заблішчала. Тут ён і кажа, каб памасіравала чэлес за падвоеную плату. Маўчу. А ён просіць. Кажу, каб на жывот павярнуўся. Не паварочваецца. Я да цябе. Што рабіць?

Пальцы масажысткі заглыбіліся між клубоў. Мужчына адчуў, як і ягоны прыщіснуты да масажнага стала чэлес наліваецца гарачынёю, як успыхнулі, загарэліся, зачырванелі вушы.

— Масіраванне чэлеса — гэта не масаж, а ебля. А ты сюды прыйшла працаўаць масажысткай, а не прастытуткай. Так што пайдзі і скажы кліенту: у нас медыцынская ўстанова, а не вертэп, — указальны палец правільнай Масажысткі рассунуў сферніктар і заглыбіўся ў прямую кішку.

Мужчына прыкусіў самы кончык языка, каб не застагнаць.

— Не баліць? — голас у жанчыны стаў аксамітны, мяkkі, пяшчотны.

— А я ведаю, на што б ты спусціла даларавыя мільёны, каб яны ў цябе былі, — мужчына як мага мацней сціснуў дупу.

— Нашто? — нахабны палец пакінуў мужчынскую адтуліну.

— Адчыніла б вялікі прыватны масажны салон. Наймала б маладых і прыгожых дзяўчат...

— Правільна, усё правільна. Яны б працаўалі, а мае любімая ручкі толькі б грошы лічылі, — кулакі Масажысткі мякка прайшліся па хрыбетніку.

Мужчына ляночна перавярнуўся на спіну.

Эрэгаваны чэлес прадстаў на вочы Масажысткі.

— О, які ў Вас знакаміты жэзл! Дазвольце, я крышачку палашчу яго. Не хвалойцесь, усё зробіцца далікатна, пышчотна, з любоўю, — падушачкі адлакіраваных алеямі пальцаў лёгка прабегліся ад корана да галоўкі.

— А што ж ты сваёй таварцы казала пра бардэль? — Рука мужчыны праслізнула пад крухмальны халат, адцягнула трусы, каб указанальны палец змог заглыбіцца ў дупу.

— За кліентаў трэба змагацца, і ўсе сродкі — добрыя.

13.02.1999

НАЗІРАЛЬНІК

Назіральнік прачнуўся пасярод ночы. Абматаў ложак і не знайшоў жонкі. Недвухсэнсоўныя ўсхліпы, парыпванні і стогны чуліся з дзіцячага пакоя. Назіральнік як мага цішэй споўз з прасціны і на дыбачках пайшоў на гук сексуальных гульняў. Дзверы ў пакой сына-падлетка былі прыадчыненыя. Праз шчыліну, у сінім святле месячнай ночы ён пабачыў аголеную жонку. Тая ляжала на спіне, шырока развёўшы сагнутыя ў каленях ногі. Паміж яе сцёгнамі торгаліся сынавы клубы. Сынаў чэлес рухаўся ў матчынай похве. Кіпень рэўнасці завіраваў у мужчынскай крыві. Ён гатовы быў уварвацца ў пакой да пары інцэстных палюбоўнікаў і папарываць іх на крывавыя шматкі, але спыніўся, да крыві прыкусіўши самую дзюбоку языка. Сын споўз з маці, зашыўся тварам у падушку і тоненька па-каціна-му заныў.

— Не плач. Гэта адбылося першы і апошні раз у тваім жыцці, — маці супакойвала сына і

гладзіла па кароткастрыжанай патыліцы. — Ты чуеш мяне?

— Чую, мама...

— У цябе будзе шмат розных жанчын, але са мною гэтага больш ніколі не паўторыцца. Супакойся і спі.

Назіральнік паверыў словам жонкі. Ціха, крадком, каб крый Бог не пачулі, ён вярнуўся ў сямейны ложак і пачаў рабіць намаганні, каб забыцца пра ўбачанае.

15.02.1999

ГРАФІТЫСТ

Графітыст выйшаў з крамы ЛАКІ-ФАРБЫ. У кулаку сціскаўся гладкі балонік з чырвонаю нітраймаллю. Душу Графіціста сагравала вогненнасць колеру, закутага ў металёвы палон.

У рэспубліцы ўсталявалася, замацавалася і квітнела дыктатура. Маляваць, пісаць, ляпіць плакаты на сценах і платах забаранялася. За палітычны надпіс на гарадской прыбіральні непаўналетняга аўтара загналі ў турму на два гады.

Графітыст не хацеў трапляць за краты. Але творчы сверб памаляваць струменем на публічнай сцяне быў настолькі моцны, што распрацаўваўся план акцыі і набыўся балонік.

Дзеля маскіроўкі мастак апранаў старую куртку з шапкаю. Чаравікі абуліся зношаныя, з падрапанымі мыскамі. Вопратку меркавалася выкінуць пасля завяршэння справы.

Сам праект быў досыць просты: унаучы выйсці на цэнтральны мост і намаляваць на парапеце вялікі эрэгаваны мужчынскі полавы орган. Чэлес мусіў эякуляваць крывавымі слязымі. Каб падзеі адбываліся ў якой іншай сталіцы ці ў гэтай жа, але ў іншы

час, акцыю можна б было прызнаць банальнаі. Але манументальна-момантава-імгненнае мас-тацтва графіці якраз і вызначаецца ўлікам ася-роддзя і часу. Графітыст пра тое ведаў. Ён даска-нала пралічыў расклад міліцыянцкіх праходак і праездак па начным мосце. Таму намаляваў свой орган без усялякіх перашкод і праз парк кіраваўся дамоў.

Пад старымі таполямі яго і ўзялі.

Тупаносы міліцыянцкі «газон» выскачыў на алею, як з-пад зямлі. Асляпіў мастака фарамі. Той і ачомацца не паспеў, як стаяў, паклаўшы рукі на сіні капот, і глядзеў на мыскі разлезлых чаравікаў.

— Галавы не падымаць! Глядзець на зямлю! — Нямоцны, але трапны ўдар гумовага дручка прый-шоўся па шыі.

Графітыст войкнуў, хутчэй з-за нечаканасці, чымся ад болю.

— Чуеш ты яго. Войкае! Ты, гадзіна мурзатая, зараз у нас не так завойкаеш. Лазіць уночы, масты розным паскудствам размалёўвае...

— Не маляваў...

Другі, мацнейшы і размашысты ўдар палкаю лёг на лапаткі.

— Слухай ты яго «не маляваў»! А людзі бачылі. Людзі ўсё бачаць. І ты, мазіла брудная, маляваў, каб усе бачылі. Месца выбраў віднае, каля самага вайсковага штаба. І каб што чалавече намаляваў, а то хер непамерны. Скаціна! — Гэтым разам чорны дручок апусціўся на растапыраныя пальцы правай руکі.

Графітыст узвыў ад касцяломнага болю і заска-каў вакол машины, трасучы ў паветры пакалечай рукою.

— Бач ты яго, скача, як на сцэне. Скачы-скачы, далёка не адскочыш! — На гэтых словаҳ дубінка гупнула па патыліцы.

Графітыст асеў на мокры пасля залевы асфальт.

— Ты — за ногі, я — за рукі, — славянскатвары лейтэнант гукнуў да русавусага сяржанта.

Беспрытомнага Графітыста ўкінулі у «газік». Ачомаўся ён на падлозе кабінета для допытагаў. Лейтэнант паліваў на бяскроўны твар вадою з энкавэдысцкага графіна.

— Прачынайся, гаўнюк. А то, ведай ты яго, разлёгся на ўвесь пакой, не прайсці. Дзе сорам у чалавека? Культура дзе? Стаць на калені! Рукі за галаву! — Чорны бот глыбока ўеўся ў рэбры аматара начнога малявання.

Даводзілася падпарадкоўвацца. А пагонены вырадак не збіраўся спыняцца на паламанай рабыне.

— Сцены ў нас тоўстыя, дзвёры жалезныя, а людзі глухія. Людзі ў пагонах чуюць, толькі калі начальнік гаворыць. Сягоння за начальніка — я. Значыць, так. Пакуль справа да пратаколаў дойдзе, пакуль там суды са штрафамі, я цябе сам адвучу паскудзіць масты ў сталіцы нашай суверэннай Радзімы! Хрэн, глянь ты на яго, заказытала намалываць. Будзе табе хер ва ўсе дзіркі. Спачатку ты выスマкчаш усю маю сперму да апошняй кроплі. А потым сяржант загоніць свой дручок табе ў ачко. Ён у нас любіць ставіць козлікаў на карачкі. И толькі паспрабуй рыпнуцца, я табе не адну рабыну, а ўсе да апошняй косткі ператрушу. — Славянскамордая звяруга вываліла з портак тоўсты, але караткаваты канец.

— Узяў у рукі! Пачаў займацца... Пяшчотна, як са сваім. — Над цеменем Графітыста завіс важкі дручок, каб у любы момант абрывнуцца на галаву.

— Устаў. Можна ў рот. Глядзі ты на яго, проста майстар. Можа цябе адпусцішіааааааААААА...

Зубы мастака сашчапіліся на чэлесе міліцыян-

та. Паранены выў. Ён хацеў аглушыць крыўдзіцеля дубінай, але паралітычны боль скруціў цела. Пальцы Графітыста сціснулі ядры лейтэнанта горш за жалезныя абцугі. Азвярэлы мінетчык пачаў аддзіраць ад службіста большую палову і так закароткага чэлеса. Мент роў. Так раве стары, смяротна паранены леў, калі яго рвуць на шматкі гіенападобныя сабакі. Міліцыянт спадзяваўся, што на крык збягущца браты-калегі. Толькі сцэны былі таўшчэзныя, дзвёры металічныя, а калегі глухія, бо думалі, што раве дый стогне закатаваны арыштант.

Гэтым разам адышоў ад памяці выпакладаны лейтэнант. Свядомасць не вытрымала здзекаў і адключылася.

Графітыст з акрываўленым ротам і кавалкам чэлеса за шчакою шалёнымі скакамі праляцеў па калідорах і выскачыў у дажджыстую ноч. Ён бег дварамі, а пачуўшы сірэну «хуткай дапамогі», даў нырца ў пад'езд. Толькі ў цёмным кутку гарышча ён выплюнуў чалавечыну. Праз слухавое вакно ён падставіў твар пад дождик і сказаў:

— Мастацтва, паглядзіце вы на яго, патрабуе ахвяраў.

Лейтэнанта камісавалі па інваліднасці, мастак застаўся мастаком, праўда, у іншай краіне, а дыктатура працягвае быць дыктатураю.

19.02.1999

ТЫТУННІК

Тытуннік меў трывожную памяць: ранішнюю па аўторках, вечаровую ў пятніцу, а нядзельную па выходных і святочных днях.

Пасля забавак з ранішняй жанчынаю ён любіў выпаліць ментоловую цыгарэту з зялёна гашчынскага пачка

Marlboro. Вечарамі па пятніцах, нацешыўшыся жаночым целам, ён, седзячы ў фатэлі, паліў цыгару Cherchel. А вольныя дні заканчваліся ў аблоках духмянага тытунню Amfara, што набіваўся ў важкую вішнёвую люльку.

Каханкі Тытунніка цалкам адпавядалі ягоным дымавым рытуалам. Ранішняя мела прахалоднае цела і мятна-зялёная вочы. Вечаровая была смуглываю з доўгімі валасамі, што дымнымі пасмамі рассыпаліся па аголенай спіне. Выходная каханка больш паходзіла на жонку, а таму знешнасць мела другаснае значэнне, у яе быў цёплы і лагодны характар.

Часам каханкі мяняліся, на месца адной жанчыны знаходзілася іншая, але структура полавага жыцця Тытунніка доўгі час заставалася нязменнай. Толькі надышла пара кінуць курыць. Дактары сказалі: або — або, ці жыць без тытуню — ці курыць і неўзабаве памерці. Тытуннік быў блізкі да думкі пра самагубства. Ён не ўяўляў сабе жыцця без ранішняй цыгарэты нашчак. Існаванне без люлек, муштукоў, партабакаў, кісетаў, папяльнічаў, цыгар і запалак бачылася прэсным і нікчэмным. Інстынкт самазахавання ўсё ж перамог натуру.

Пасля апошній ментоловай цыгарэты Тытуннік назаўсёды развітаўся з ранішнім каханкаю. Дапаліўшы астатнюю цыгару, ён сказаў вечаровай палюбоўніцы, што яны больш ніколі не ўбачацца. А смокучы апошні люлечны набой, Тытуннік зрабіў прапанову нядзельнай жанчыне пайсці за яго замуж.

Гуляў я на тым вяселлі і выкурыў за здароўе маладых наймацнейшую бразільскую цыгару Don Antonio.

24.02.1999

ШАВІНІСТ

У раённым судзе абвясцілі прысуд Шавіністу. Па тым, што ён утварыў, далі зусім мала: тры з паловаю гады ўмоўна. Шавініста вызвалілі з-пад варты.

А пачалася гісторыя з арыштам позна ўвечары. Шавініст паліў кніжкі. Са зласлівай радасцю ён абдзіраў вокладкі, рваў старонкі і шпурляў у полымя. Богненныя языкі з лёгкім пошумам танчылі на кардоне з папераю.

— Усё агнём пойдзе! Вось вашае месца, беларуска-жыдоўскія літаратары! Гарыце ясным полымем, жыды з паджыдкамі! Інародцы паскудныя, панапісвалі маразмаў, столькі паперы перавялі, на паразуменне спадзяваліся! Трасцы вам у рэбры! — Рудабароды Шавініст пашураваў у грубцы доўгай чапялою. — Усё спалю да апошняга слоўца, да астатняй кропкі, да прадсмяротнай думкі. Пыл і забыццё, такі лёс чакае ўсё нярускае на гэтых землях...

Шавініст, на гора сабе, быў адукаваны, меў пасаду дырэктара мастацкай акадэміі, жыў у трохпавярховым асабняку ў цэнтры сталіцы. Меў ён сабаку, бацьку-акадэміка, высозны плот вакол дома і садзік: тры крыовых яблынкі, сліву ды ігрушу. Сад здзічэў, але штовосень колькі жаўтабокіх антона-вак з'яўлялася на галінах.

Дробныя яблыкі і завабілі ў сад трох школьнікаў-пяцікласнікаў. Дзееці выбілі дошку ў плоце. Улезлі ў сад. Двое сталі пад яблынню, а трэці ўскараскаўся на дрэва і паспрабаваў стрэсці пачастункі.

Сабака, што жоўтым вокам сачыў за зніштажэннем жыда-беларускіх кніжац, пачуў чужынцаў, ускінуўся і зайшоўся густым брэхам. Шавініст сыканнем супакоіў сучку і загнаў у пакой, а сам прай-

шоў у сенцы, надзеў ватоўку, у кішэні якой хаваўся рэвальвер.

— Ну, жыдава з бульбашамі, я вам зараз уляплю, — пырскаючы праспітаванай слінаю, прасіпеў Шавініст, выскачыў на ганак і ўзняў пісталет над ускудлачанай галавою.

На судзе самы меншы з хлопцаў скажа, што зусім не спалохаўся п'янога дзядзькі, які выйшаў з дома з цацачным, падалося, рэвальверам. Дзядзька хістануўся, яго павяло, і ён паваліўся на кветнік. Вядома, хлопчык схлусіў. Якраз ён перапалохаўся болей за астатніх, бо не пачаў смяяцца, а матануў да дзіркі ў плоце. Баязлівасць ратуе. Двоё смялейших пачалі гігіаць з рускага Шавініста. Той падняўся з зямлі, навёў рулю на дзіця, што сядзела на яблыні, і стрэліў. У доме зайшлася брэхам пакінутая сучка.

У зале суда хлопчык з забітаванай галавой раскажа: як спалохаўся настаўленай рулі, як паспрабаваў схавацца за галіну, як убачыў іскры. Як зваліўся з дрэва і апынуўся ў бальніцы — не помніць.

Шавіністу пашанцавала. Бацька-акадэмік наяў найлепшага сталічнага адваката. Той пераканаў суддзю, што Шавініст патрапіў у хлопчыка выпадкова. Дзіўным чынам са справы знік эпізод бойкі Шавініста з міліцыянтамі. Стары вопытны адвакат яўрэй выратаваў ад турмы Шавініста рапейскага. Нашто?

13.03.1999

ПРЫГАЖУНЯ

Прыгажуня памерла. З'еў рак. Хутка, за два тыдні. Яна сканала ў правінцыйнай бальніцы.

Пра смерць Пригажуні мужчына даведаўся ад

сяброўкі. Зайшоў на каву. І навіна такая на пачас-
тунак.

— Дачка не паехала на пахаванне. Дачка да
маці не едзе на пахаванне! У галаве не ўкладаец-
ца, — абуралясія сяброўка.

— А ў мяне ўкладаецца, — мужчына апусціў пу-
сты кубак на сподак.

— Што ты кажаш? — у жаночых вачах затан-
чылі вядзьмарскія зорачкі.

— Дачка падобная да маці... Дарэчы, яна падоб-
ная да маці ці не?

— Не. У тым і дзіва. Яна — рыхтык бацька. Ка-
лі памірала Прыгажуня, яна, дачка, была ў баць-
кі, у Берліне. Уяві. Я тэлефаную ў Берлін. Кажу:
так і так, памерла мама, цябе чакаюць. А яна:
«Не паеду».

Мужчына не хацеў абмяркоўваць Прыгажуню
і яе дачку. Тым больш з жанчынаю, якая адбіла
ў Прыгажуні мужа; з жанчынаю, якую той муж
кінуў і ажаніўся з немкаю, каб эміграваць у Нямеч-
чыну. Мужчыну было цяжка. Сяброўка падрыхта-
валася і знарок старалася зрабіць яму балюча, ука-
лоць і прынізіць. Калі яна першы раз сказала пра
смерць Прыгажуні, мужчына зрабіў выгляд, што
не пачуў. Але сяброўка настойвала:

— Дык што, табе зусім нецікава, як гэта адбы-
лося? Ты ж яе любіў.

— Я з ёю не спаў.

— Ты не кахаў Прыгажуню? — сяброўка зайш-
лася пракуранным смехам. — Не веру. І ніхто не па-
верыць.

— Нашто хлусіць? Асабліва ў такой сітуацыі.
Любіць любіў. Але не Прыгажуню, не чалавека,
не жанчыну — я любіў яе цела. Яе ружовыя паз-
ногці. Поўныя вусны. Роўныя зубы. Пругікі язык.
Чорныя очы. Круглыя калені. Доўгія валасы. Вос-
трыя грудзі. Пруткія смочкі. Доўтую шыю. Круглае
з ямкаю падбароддзе. Цела, і толькі цела. Я маляваў

яе. Яна стаяла на стале, курыла. Я маляваў. Купляў ёй цыгарэты, піва, карміў і маляваў. А кахаўся я з іншымі. Хочаш ведаць, з кім любілася Прыгажуня і хто можа быць бацькам яе дачкі, акрамя твайго былога мужа? Калі ласка. Алесь, той, што робіць дуды з казлоў. Сцёпа, што здымае тэлефільмы. Сяргей, які малюе казачныя карціны. З ім яна жыла. Ім прысвячала вершы. А я ставіўся да Прыгажуні як да рэчы, каштоўнай, абаяльнай, чароўнай рэчы. А як ставілася да яе ты?

— Не лепш. Яны з дачкой прыйшлі да нас і папрасілі гроши. Прыгажуня аbabілася, расп'яўнела, ахамела. Яна вырошчвала свіней, свінні здохлі, сям'я трапіла ў страшэнную галечу. Муж даў ім гроши. Яны сышлі. Брыдкая сітуацыя. Як і цяпер... Дачка вярнулася з Нямеччыны і прытрабаніла да мяне урну з прахам Прыгажуні. Вось так. Бляшанка з попелам. «Разумееце, ад мамы нічога не засталося. Гурба брудных анучаў і гэтых попел!» Плакала.

— А ты?

— Дзеля прыліку моршчыла нос. Муж у Берліне напіўся і плакаў. Плакаў Алесь. Дастаў аднекуль сшытак яе вершаў і заплакаў. А Сцёпа з Сяргеем, пэўна, не ведаюць пра яе смерць. Скажы ім.

— Добра. Патэлефаную і скажу: «Наша Прыгажуня памерла».

04.04.1999

НАТОЎПНІК

У метро пасярод платформы ў Натоўпніка разбэрсаўся матузок. Ён прыгнуўся і пачаў перабэрсваць чаравік. Натоўп няспынна рухаўся паўз яго.

Праімчаўся жаўтаскуры маладзён на ролікавых каньках.

Мінула сакаўная кабета з вядром, поўным думяных яблыкаў.

Пасунуўся вайсковы патруль на чале з танкавусым, худым і злоснатаўрым капітанам.

Працокалі абцасікі-шпількі, лакіравана-люстрараністыя, нязручныя, нахабныя, як порначасопіс, каштоўныя і недасягальныя, як пентхаўз ньюёркскага пяцізоркавага хмарачоса.

Праскакаў рабы падлетак, стрыжаны пад абсалютны нуль.

Пралылі дзявочыя чорныя вочы, што ўглядаліся выключна ў свае гінекалагічныя глыбіні.

Пракацілася каляска з немаўляткам у ружовай капэрце.

Мільгануў міліцыянт, крычучы ў траскучую ражню пароль: «Беркут! Беркут! Беркут!».

Пакалывала таўстуха на слановых нагах.

Прамінула мужчынскае мантло, строгае, як афіцэр спецслужбаў, мантло са схаванымі гузікамі і прыўзнятым каўняром.

Працёгся смярдзючы, зарослы барадою п'янтос у вязанай шапцы з кардоннай каробкаю пад пахаю.

Прабегла школьніца з букетам гладыёлусаў, крухмальных, як банты першакласніцы.

Прашыбавалі спартойцы з яркімі заплечнікамі, з якіх тырчалі хакейныя клюшкі.

Працягнулася пенсіянерка з пустымі бутэлькамі ў сетцы.

Пранеслі кінакамеру — пяшчотна, як першае, доўгачаканае, сямімесячнае дзіця.

Пralунала танканогая манекенішчыца з лілеяю ў пластычнай руцэ.

Пакрочыў чыноўнік у напрасаваным гарнітурчыку.

Павалокся згорблены валацуга з засунутымі глыбока ў кішэні кулакамі.

Прайшло чарнаскурае вуха з двумя срэбнымі
абручыкамі ў мясістай мочцы.

Прагрукатаў мыліцамі няголены нябога з за-
гіпсанай нагою.

Праляцела ўскудлачаная лахудра ў чырвоным
пляшчыку.

Натоўпнік скончыў перабэрсаць чаравік, уз-
няўся і знік у біялагічнай плыні.

18.04.1999

АДСТАЎНІК

Адстаўнік любіў пагаварыць сам з сабою і вы-
ключна пра сябе. Гаварыў мармытліва, гундосіў
пад нос. Такая звычка з'явілася падчас вечаровых
прагулянак вакол вайсковага штаба. Тэмаю мана-
логаў былі развагі пра несправядлівы лёс і планы
на будучыню.

— Ё-маё, — пачынаў Адстаўнік, — службы, гар-
баціуся — і адстаўка. Скарацілі. Прынізі-
лі. Дваццаць два гады верай і праўдай, з раніцы да
ночы, на палігонах, у Манголіі, у Нямеччыне, і ўся
служба — сабаку пад хвост. Мордай аб глебу. Доб-
ра, што зямля родная. А мог бы апынуцца на Са-
халіне ці ў Нар’ян-Мары. Мінск не горшы з гара-
доў. Не Парыж, не Прага, але ж не Вязьма-Клязьма
ці Крыжопаль на Доне. Адно — у Рasei пенсія большая.
Трэба гроши здабываць. Лёгка сказаць, цяжка
зрабіць. Што я ўмею? Ваяваць. Захопліваць тэры-
торыю ворага і забіваць няскораных.

На такой ваяўнічай думцы Адстаўнік і заўважыў
збіральніцу бутэлек, што драўляным кіком паро-
лася ў сметніцы. З брудных глыбіняў яна вывудзіла
піўную пляшку і схавала ў цэлафанавы пакет.

Адстаўнік хуценька падлічыў, што кошт знайдзе-
най рэчы амаль супадае з коштам бохана хлеба.

— Някепскі прырабатак. Хадзі па скверах, збірай пляшкі. Глядзіш, маёр, і будзе табе дваццаць боханаў штодня. Што, не знайдзеш два тузіны бутэлек? Знайдзеш! Гэта не міны шукаць.

Такім чынам Адстаўнік займеў новы занятак. Адзінае, на што не разлічваў былы маёр, гэта на тое, што Мінск акуратна пабіты на зоны. Адзін збірае на вакзале, другі — каля Дома ўрада, трэці — на пляцы Перамогі.

Першая сутычка за арэал панавання новага збіральніка адбылася ў прывакзальным двары.

Адстаўнік прыгледзеў пад лаўкаю гарэлачную бутэльку, выкаціў яе, падняў, агледзеў, ці не пабітае рыльца, і пачуў істэрыйчны, як віскат бензапілы, жаночы лямант.

— Маё-ё-ё! Пакладзі-i-i на месца! Кабель вайсковы!

Да Адстаўніка набліжалася кручканосая алкагаліца. Над галавою яна ўздымала арматурны прэнт. Пэўна, каб на месцы Адстаўніка апынуўся звычайны валацуга, дык прэнт апусціўся б яму на галаву, а бутэлька дасталася б алкагаліцы. Былы вайсковец ухіліўся ад удара і тыцніў кулаком у апухлы твар. Жанчына павалілася на зямлю і ўзнавіла лямант. Тады на яе твар апусцілася падэшва чаравіка.

— Расцісну, як гадзіну! — прасіпеў пачырванелы Адстаўнік.

Жанчына сціхла. Не чакала баявога развароту падзей.

Другі раз збіральнікі нападалі на Адстаўніка зарганізаванай bandaю. Іх было троє.

Пра той інцыдэнт у сваіх маналогах Адстаўнік буркатаў наступнае:

— Хто думаў, што ў шайку збяруцца? Ё-маё. Хто ведаў? А вось сабраліся і падпільнавалі ў двары, за дзяржбанкам. Наляцелі з усіх бакоў. Хто з каменем, хто з палкаю. Толькі я не на тое двац-

цаць два гады ў войску дрэсіраваўся, каб мяне, баявога афіцэра, гнілай набрыдзь магла збіваць у дварах. Нечаканасць нападу, канешне, адыграла ролю. Адзін з камянёў разбіў мне патыліцу. Другі пакінуў сіняк на сцягне. Але гэта, бадай, усе страты за той вечар.

Падрыхтаваным загадзя кавалкам гумовага кабеля Адстаўнік пазбіваў сваіх крыўдзіцеляў да паўсмерці. Біў па галовах, па спінах, па шыях, па руках... Біў прывакзальную алкагаліцу, біў кульгавага жабрака, што выпрошае капеечку каляуніверсама «Цэнтральны», біў Яшку-папа, што збіраў тару ў скверыках Дзяржынскага, Грыцаўца і Купалы.

Акрылены перамогаю, Адстаўнік задумаў раз і назаўсёды захапіць зону, што нібыта належала гэтай тройцы.

— Трэба зніштожыць аднаго, каб астатнія жахнуліся, каб і думак не ўзнікала пра напады на мяне. Каб ведалі, хто такі насамрэч баявы афіцэр. Ёлы-палы. Смаўжы гнілатварыя. Бруд. Гной. Пыл.

За тры бутэлькі белай Адстаўнік, замірыўшыся з вакзальнай алкагаліцою, набыў у яе адresa Яшы-папа. Спачатку запалохаў. А потым сказаў, што хоча мірам падзяліць зоны збору бутэлек. Дурніца паверыла і распавяла, дзе знаходзяцца Яшавы сутарэнні.

З добрай закускаю і мацаваным вінцом Адстаўнік завітаў да канкурэнта. Яша-поп піць адмовіўся. Спаслаўся на эпілепсію. Але адстаўны маёр настойваў, і хворому давялося рызыкнуць. Рызыка каштавала жыцця. Падчас прыпадку Адстаўнік задавіў эпілептыка падушкаю. Экспертыза канстатаowała смерць праз задушэнне ванітнымі масамі падчас прыпадку. Адстаўнік зрабіўся толькі сведкам трагічнага здарэння.

І здавалася, што ўсе пустыя пляшкі у цэнтры Мінска будуць належаць адно адстаўному маёру.

Але лёс абышоўся з Адстаўніком інакш. Ён мармытаў, усміхаючыся ў вусы, чарговы маналог-споведзь і не заўважыў адчыненага каналізацыйнага люка. Пераламаны, смяротна-скалечаны, ён яшчэ гадзіны са тры стагнаў у камунікацыйных нетрах, пакуль яго злая душа не выпарылася з цела.

29.05.1999

ПАЭТ

Паэт святкаваў саракагоддзе. Накрыў стол. Запрасіў гасцей. Свята, як разумеюць звычайныя людзі, не атрымалася. Паэт пачаў квасіць зранку. Паважаныя людзі не прыйшли. Навалаклося папіць-пажэрці смачнага і дармовага рознае шуশры: малагодак, п'янтосаў, прасталытак, нікчэмнасцяў, дробнадушнікаў...

— Свінні бязродныя, яшчэ адно слова пра блуд пачую і ўсіх тупым нажом парэжу! — загарлаў творца на гаманкі натоўп.

— Супакойся, браце! Каўтні мінералкі, сядзь на канапу, адпачні. У тваім узросце нельга так хвалявацца. Нож твой сапраўды тупы, як срака, — суняць раз'юшанага рыфмаплётэ па спрабаваў начны дыктар з дзяржайнага радыё.

— А я спакойны, як зямля. Проста гавару гучна, каб жывёлы пачулі. Я сядзеў, піў, слухаў... Ніводнага слоўца пра паэзію, ні слова пра літаратуру... П'юць маё, жаруць маё, сядзяць на маіх крэслах, за маім сталом сытным і разважаюць пра блядства. Дык на чорта я стаў паэтам, геніяльным паэтам?! Праз мяне з людзьмі Бог гаворыць! А ў іхніх галовах адно похвы з чэлесамі. Прэч вымятайцесь, усе чыста. Адзін пасяджу, паплачу, верш напішу... Вон з хаты! — Паэт узніяў над галаўою сталовы нож, — хто

слова скажа, адрэжу язык і рот наб'ю вось гэтым марынаваным часнаком.

Пераліканая публіка пацягнулася на выхад. Няўзнак са стала знікалі бутэлькі з моцнымі напоямі. Шушара апраналася і сыходзіла моўчкі, як з хаўтураў. Паэт застаўся з дыктарам.

— Не дзень нараджэння, а нейкія саракавіны, — рыфмавяз выцер слёзы сваёй па-бабску зграбненъкай даланёю.

Дыктар напоўніў чаркі гарэлкаю. Выпілі. Абніліся і зацягнулі песню пра няпоўную рэчаньку. Песня атрымалася каламутнай, як плыткая ручайна пасля дажджу. Калі слова сканчаліся, песняры распачыналі наноў. Пэўна, спявалі б да раніцы, каб не навязлівы грукат. Імяніннік адчыніў і пабачыў на парозе празаіка. Той расцалаваў заплаканага сябрука і ўручыў пакунак з падарункамі.

— А дзе госцікі дарагія? — сядоючи за стол, пацікавіўся празаік.

— Выгнаў парсюкоў са свінаматкамі. Запрасіў людзей, а прыпаўzlі дзюдзькі. Вершы хацеў пачытаць, пра творчасць пагаварыць, а іх толькі пойла з маркітаваннем цікавіць. Добра, ты прыйшоў. Вып’ем, пагаворым пра Паўнда, пра Малармэ...

Празаік выцягнуў з пакунка кніжачку ў яркіх волінках і штурнуў Паэту.

— Мае новыя апавяданні...

— Зноў пра секс? — у размову ўплішчыўся куваравы дыктар.

— Пра калядны кекс. Што ты, голас без мазгоў, лезеш, куды не клічуць? Сядзі, маўчы...

— Не крыўдзі дыктара, ён разумны, мо разумнейшы за нас, ён Пруста на памяць ведае, — Паэт відавочна шкадаваў пра выгнаных гасцей і не жадаў страчаца маленечкую кумпанію. — Ён і тваю прозу чытае.

— Я ўсё чытаю, што дадуць, тое і чытаю — такая праца, начытваць гаўно. Дай сюды кнігу, —

дыктар выхапіў з рук Паэта зборнік апавяданняў. — Зараз пачытаем, нам жа ёсё адно адкуль пачынаць, тут жа ёсць геніяльныя вобразы. Уключаемся. Раз-два-тры... Мне сніцца Койданава, а табе сніцца іншае. Табе сніцца тваё... Горад ці міяястэрээчка... тээчка... Вёска ці хууугар... Як на хаўтуурах...

— Ён набраўся, не крываўся. Ён не хоча нікога пакрыўдзіць. Дыктар — добры чалавек. Дыктар, вярні книгу, — Паэт паспрабаваў выхапіць зборнік, але дыктар тримаў моцна, книга парвалася напалам.

Празайк надзымуўся, пачырванеў, вырачыў вочкі і зароў:

— Смярдзючыя казлы, да вас як да людзей ставішся, а вы книжку на шматкі дзерацё. Ну вас на фіг. Лепш пайду ў бар. Сяду каля стойкі і вып'ю сам-насам, будзе лепш, чым з алігатэрнамі знацца.

Ён і сапраўды сышоў. Праз імжысты надвячорак павалокся ў бар Дома літаратаў. Сеў за стойку і замовіў сотку гарэлкі і памідоравы сок. Толькі пасядзець спакойна не давялося. Праз колькі хвілінаў у бар уваліліся Паэт з дыктарам.

— Пакрыўдзіўся? Скажы, ты сапраўды пакрыўдзіўся? Вось я прынёс свой зборнік вершаў. Можаш падраць на кавалкі. Хочаш, сраку падцирай.

На барную стойку плюснулася брашурка. Паэт паспрабаваў абняць калегу, але той скінуў руку са свайго плечука. Дыктар стаяў на адлегласці, чакаў завяршэння канфлікту.

— На хуй мне твой зборнік. Ідзі якой бабе падары з аўтографам, можа і абломіцца. Вунь, бачыш: у кутку, каля каміна краля сумуе. Валі да яе разам са сваім підарасам дыктарам. А я тут пасяджу, можа якое апавяданне прыдумаецца.

— І пайду.

Празаік не адказаў. Ён углядаўся ў спіртаносную сутнасць гарэлкі і думаў, чаму ад такой празристай вадкасці мутннее свядомасць.

Паэт з дыктарам падышлі да самотнай жанчынкі і папрасілі дазволу прысесці. Не адмовіла. Паліліся гарэлка з размоваю.

— Ты, мая прыгожая, не паверыш, але я — геніяльны творца, паэт ад Бога...

— Ён талент! — дыктар падтрымліваў імянініка. — Роўных яму нямашака, прынамсі сярод жывых.

Жанчына адно ўсміхалася сакаўнымі вуснамі. Ёй было без розніцы, з кім гэтай ноччу заваліцца ў ложак, з геніем ці з няздарам, галоўнае, каб гроши былі і кол стаяў. Між іншым, дыктар з шыкоўнымі валасамі ёй падабаўся болей за няголенага Паэта.

— Геній, ты жанчын любіш, ці ў цябе адна канханка — Паэзія? — Жанчына нахабна памацала паэтаў канец.

— А ты, сучка, з трыма мужыкамі ўправішся? — Рыфмагон прылюдна змяў тугую цыцку.

— А дзе наш трэці. Нешта не відаць? — Жанчына засунула паэтаву руку сабе пад спадніцу.

Празаік ужо добра нарэзаўся гарэліцы, таму адразу пагадзіўся быць трэцім мужыком. Кумпанія вярнулася ў паэтаву бярлогу. Оргія атрымалася слайная. Вызначыліся ўсе: празаік здолеў расцерусіць семя тройчы, Паэт змог запхаць свой тоўсты стрыжань у досыць вузкую дупу, жанчына не імітавала жарсць, а дыктар растрыйбушыў жаноцкую валізку, знайшоў дакументы і паведаміў сябрам, што яблі яны не абыкаго, а падатковага інспектара, што мае яна законнага мужа і дваіх дзяцей. Інспектар зарумзала і пачала збірацца. Вось тады з Паэта і выперла геніяльнасць. Ён скінуў карункавы станік і заштурнуў на люстру. Жанчына не рабіла нават

спробы вярнуць каштоўную рэч. Сышла, і ўсё.

— Вып’ем, ведаецце за што? — дыктар нацур-
бoliў гарэлку ў чаркі. — Каб кожны з вас напісаў
пра сённяшнюю прыгоду.

Выпілі.

— Хлопцу сумна, — пачаў Паэт...

27.07.1999

ПЛУНІК

Піўнік разліваў хмельны напой у карчме,
пры бровары. Піва атрымлівалася таннейшым
чым дзе, таму з ранку да вечара да краніка не
перасыхала чарга. Хто толькі не стаяў па свежы
бурштын! Артысты, алігаторэны, будаўнікі, боў-
дзілы, шафярня, шызы, настаўнікі, засранцы,
абсцыканцы, кіраўнікі, карнікі, вайскоўцы, на-
вукоўцы, вяскоўцы... Лягчэй пералічыць тых,
хто не чакаў келіха, чымся тых, каго смажыла
пасля перапою.

Смярдзела ў карчме жахліва: рыбаю, гнілымі
туркамі, потам, нямытымі шкарпеткамі і апушча-
ным чалавекам. Адно трymала Піўніка за стой-
каю — заробак. А гроши, як заўважылі ў Старажыт-
ным Рыме, не смярдзяцъ.

Поўны куфаль ехаў да наведвальніка, гроши
сыпаліся ў скрынку, гучала замова, калі прагучала
наступнае:

— Піва смярдзіць сцулімі! Гэй, Піўнік, чуеш?
Піва сікунамі патыхае! — рассоўваючы чаргу,
да крана прасунуўся звераваты алканайт з паўпус-
тым келіхам у кулаку.

— Не, дзядзька, піва свежае, усе са смакам
п’юць, усім піва пахне півам, адно табе нечым
іншым тхне. Супакойся, ідзі спаць. Заўтра палучка,
дарэчы, ты мне за, за... — Піўнік палічыў крыжыкі

ў зашмальцаваным спытку, — за адзінаццаць келіхай вінаваты.

— За дзесяцы! За сцулі не буду плаціць. Насцаў у куфаль і хоча, каб за сікуны плацілі! Бач, разумнік. Я пра такіх ведаю. Вазьмі мой куфаль і глыні, а мы паглядзім, як ты ўласную мачавіну каўтаць будзеш.

Піёнік набычыўся. Ён зарабляў на недаліве. Не дадаваў грамаў пяцьдзесят—семдзесят. На паўлітры не заўважыш. А тут народная казка пра сікуны. Крыўдна. Гадка. Брыдка.

— Можа ты сам, алканайт хуеў, насцаў паўкуфля, каб пазыку не вяртаць? Хай хто іншы твае сікуны п’е. Мужыкі, хто сцулеў хоча пакаштаваць? — Піёнік намацаў пад прылаўкам гумовую булдавешку.

Карчма загула, завуркатала, запыхкала, закрактала, напружылася... Увобмільг натоўп падзяліўся на прыхільнікаў Піёніка і на падтрыманцаў алканайта. Наспявала бойка. Пачаў алканайт. Гахнуў куфаль аб мармуровую падлогу і, са шкляным кастэтам у пабялелым кулаку, палез на стойку. Піёнік з усяго маху ўехаў булавою па дурным лобе. Боўдзіла аплыў на падлогу. З разбітае галавы палілася кроў. П’яніцы спіхлі. Піёнік зачыніў карчму, выклікаў міліцыянтаў.

Праз пятнаццаць сутак, на золку, каля бровара алканайт пераняў Піёніка.

— Сынок, прабач старому. Гарэлка з півам у галаву стрэлілі. Я вярну гроши за дванаццаць келіхай. Павер. Сягоння няма. Два тыдні думаў, як папрашу прабачэння, як нальеш піва, а я вып’ю за тваё здароўе. Ну што, сынок?

— Бог з табою, дзядзька, налью ў апошні раз, — Піёнік адкруціў кранік над важкім келіхам. — Ты, прамеджду протчым, за посуд мусіш аддаць.

— Гроши атрымаю — разлічуся, павер ста-

рому. — Алканаўт здзьмуў шум, зрабіў вялікі глыточ, паміргаў выцвілымі вачыма і ледзь чутна, каб крый Бог не пачулі, прамармытаў: — Сцүлямі тхне...

— Зноў пачалося? — Піўнік зарагатаў на ўсю карчму.

— Ці ж я нешта казаў?

— Казаў, дзядзька, казаў, што ў свеце ўсё — гаўно, акрамя маіх сікуноў.

29.07.1999

НАЧНЫ АНЁЛ

Бар стаяў пусты. Цэлы божы дзень сыпаўся снег з дажджом. І ў бар «Паланэз» ніхто не завітаў. Бармен, гарбаты карлік, збіраўся зачыняцца, калі бразнула клямка і ў памяшканне ўваліўся прамоклы дашчэнту, пакрыты лёдам Анёл.

— А я збігаўся згагнуцца, — праслібізаваў карлік і прыгладзіў чырвонымі пальцамі сальныя касмы.

— Плачу ўтрай! — Госць па-гаспадарску гупнуўся на крэсла, закінуў нагу на нагу і гучна ікнуў.

— Можа, чаго для сутгэву? Канъяк, віскі, віно? — да карліка вярнулася ўпэўненасць.

— Лі гарэлку. Налівай поўную шклянку. Я змерз, як цюцік. Слухай, карлік, з твойго дазволу буду называць цябе Карузлікам. У слове «карлік» зашмат каралеўскага, а ты звычайны карослівы карчмаршэльма — Карузлік, адным словам.

Лёд на крылах пачаў раставаць. З пёраў пад крэсла нацякла вялікая плытка калюжына. Анёл нагбом выпіў шклянку вадзяры і запаліў тоўстую цыгару.

— Спадаг, не ведаю, як звягнуцца, можна пы-

танне? — Вочкі карузліка мітусіліся, як у злоўленага за руку дробнага злодзея.

Анёл строс попел проста на стол.

— Пытайся, хоць тры разы.

— Вы, сапраўдны Анёл? Магу задагма пачастаўцаць Вашую вялікасць, піце колькі душа пажадае.

— Валачы пляшку! — Анёл каўтануў з рыльца. — Я найпраўдзівы Анёл з залатымі кудзерамі, нябескімі вачымі, белымі крыламі і цудоўнымі голасам. Я моцна змерз, траха прамок, крыху стаміўся. Не бяды. Абсохну, сагрэюся, адпачну і выпраўлюся дамоў. Але слухай, грашовая душа, каб адагрэцца напоўніцу, патрэбна дзеўка. Жанчына ў цябе ёсць?

— Якая дзеўка? Бачыць Бог, нач на двагы, нікога нідзе няма. Якая жанчына?

— Такая, што высмакча мой чэлес! — Анёл перакуліў пляшку і заліў у сябе большую палову пякотнага змесціва.

— Няма, Богам клянуся! — па скурый папяровай душы пабеглі дрыжыкі.

— Раблю выгляд, што памыліўся і паверыў. А ты задаеш два пытанні: пра вечнае жыццё і Рай. Цікаўнасць так і цячэ з тваіх воўчых, зарослых шчэццю вушэй.

Карузлік ухапіўся за стол, каб схаваць калатун, што біў кароткія пальцы. Пракаўгнуць камяк страху ўдалося з цяжкасцю.

— Дык існуюць яны насамгэч, вечнае жыццё і Гай нябесны?

— Калі Анёл сядзіць у тваім «Паланэзе», калі ты бачыш ягоныя шыкоўныя крылы, калі зазіраеш у бяздонныя вочы, значыць — Гай ёсць. Там няма агню, вады і зямлі. Там усё саткане з празрыстага паветра. Паветра, толькі паветра, нічога акрамя паветра. Ясна? Яснасць. Вечны, плаўны, бясконцы рух да недасяжнага знікнення, — Анёл штурнуў пустую бутэльку ў столь.

Шкляны дождж праліўся ў бары «Паланэз Агінскага».

— Цяпер адчыняй варэльню і выцягвай за валасы дурніцу, якая саплівым носам сапе за дзвярыма.

Смешна перабираючы крывымі нагамі, карузлік падкаціўся да варэльні і расхінуў дзвёры, за якімі на кукішках сядзела маладзіца ў белым каўпаку. Яе зграбная галава скіллася набакі, як у лялькі з пераламанай шыяю. Анёл расціснуў канчар цыгары аб сярэдзіну стала.

— Паўзі сюды, лыжкамайка барная, — Анёл выцягніў з-пад апранахаў қрыштальны чэлес. — Колькі б ні каштаваў мінет у вашым паскудным горадзе, плачу ўтрага.

Жанчына не варухнулася, жах спаралізаваў яе круглаформае цела. Пустыя вочы ўтаропіліся на чароўны орган.

— Гагэлка, за кошт установы, — карузлік зняў з паліцы непачатую бутэльку і паставіў на прапалены цыгароу стол.

Анёл схапіў карузліка за шию і прыўзняў над падлогаю. Кароткія ногі па-цырковому заторгаліся ў паветры.

— Шклянкамайка, калі зараз жа не адсмокчаш, задаўлю твайго прыгажуна.

Жанчына стала на карачкі і, ранячы аб шкло да-лоні, падпаўзла да Анёла. Яна старанна смактала гладкі орган, пакуль струмень, сцюдзёны, як калодзежная вада, не апёк горла.

Анёл кінуў пад стол нежывога карузліка. Тыцніў нагою ў распалены твар жанчыны так, што тая праляцела да стойкі і разбіла голаў напалам. Па ўсім Анёл схаваў орган, абтрос крылы, пышчотна пагладзіў ледзь заўважныя ў доўгіх кудзерах рогі і сышоў у марозную ноч.

29.07.1999

БАГАМАЗ

Багамаз пэцкаў сцены вясковае царквы. Квэцаў ён старанна, ад відна да відна. Працаваў днямі навылёт. А ў выніку — нуль, калі не мінус ступень.

Твар у намалёванага Бога выйшаў конскі, руکі малпавы, пастава раскірэчаная. Не Усявышні, а стары культурыст з вачыма ператомленага вала. Не лепшым чынам выглядалі і анёлы — сытыя, нібыта перакормленыя ў «Макдональдсах», амерыканскія, з тупаватым задавальненнем на круглых тварках. Дзева Марыя мела такія формы, што вышэй стандартаў польской версіі «Плэйбою» ні на што прэтэндаваць не магла. Кіч і амерыканства лезлі, выпіралі, вытыркаліся з усіх куткоў, з кожнага фрагмента, з усялякай найдрабнейшай рысачкі. Колеры адпавядалі формам: рэдзенька-ружовыя, ледзь-ледзь-блакітныя, квола-салатныя. Мярзота.

Багамаз нерваваўся, перажываў, маліўся і бясконца перамалёўваў постаці. Толькі плечы Стваральніка шырэлі. Дупа Марыі кругла. Анёльскія ілбы зарасталі салам і паблісквалі тлушчам. Колеры здзяцінелі ўшчэнт. Царква ператварылася ў цацчную краму.

Чым болей напружваўся Багамаз, tym лагаднейшым рабіўся поп. Яму падабаўся кірмашны стыль, у пастку якога патрапіў пэндзаль маладога пэцкаля. Айцец нават абяцаў падвысіць ганаар, калі Багамаз дзе-нідзе падмалюе зоркі залатою фарбаю. Ён і падмаляваў. Царква зазіхцела, як самаробная каляндная паштоўка. А пэцкаль занудзіўся, замаркоціўся, апусціўся ў меланхалічныя настроі.

Ён падаўся ў лес, сеў на камень над ручайнай і пачаў маліцца. Ён блытана распавядаў Богу пра

жаданне стварыць духоўны, узнёслы, гарманічны роспіс. Казаў пра няўдачу, якая спасцігla ў вясковай царкве. Наракаў на малаадукаванага папа. Каяўся за ўласныя фанабэрью і пыхлівасць.

Там, у дубовай пушчы, над бруістай ручайнаю Багамаз пачаў Голас.

— Пойдзеш на свінаферму, набярэш у цэлафанавы меж свежага гною, накладзеш, як падняць, завязеш у горад, занясеш да палаца старшыні і вывернеш на ганку. Ва ўсіх тваіх няўдачах, ва ўсіх пакутах вінаваты старшыня. Менавіта з-за яго нішчацца, руйнуюцца, нявецацца каштоўнасці, у якія ты верыш. Гэта ён забараніў радыё, якое ты слухаў, книгі, якія чытаў, тэлевізію, якую глядзеў, мову, на якой гаворыш, Радзіму, якую любіш, шануеш і мусіш бараніць. Ён — дзіця свінні і д'ябла. Ён мусіць смярдзець сераю, гноем і мачавіннем. Ты зробіш гэта. Цябе арыштуюць. Асудзяць. Ты прымеш пакуты стаічна. Я не пакіну цябе.

Багамаз не любіў старшыню. Ён ненавідзеў яго кожнай клеткаю цела, кожным куточкам сваёй артыстычнай свядомасці. Ён наваліў перад палацам кучу бліскуча-чорна-зеленкаватага свінячага гною. Дзесяць мільёнаў мухаў зляцеліся паглядзець на ўчынак Багамаза.

У турэмнай камеры мастак чакаў Голас. Прыслухоўваўся, услухоўваўся, слухаў... Цішыня. Маўчанне. Глухата.

Асудзілі Багамаза похапкам. Ніхто не хацеў пэцкацца ў гаўне. Далі штраф за дробнае хуліганства і адпусцілі на чатыры бакі.

Пэцкаль вярнуўся ў вёску, зайшоў у царкву. Каля алтарнасці сцяны на высокіх козлах стаяў іншы ба гароб і старанна перафарбоўваў сценапіс. Толькі цяпер Багамаз пабачыў, наколькі ўдала, тонка, пранікнёна зрабіў ён роспісы ў царкве і як кепска, бездапаможна, тупа фарбую наступнік.

— Стой! Спыніся! Не чапай! Ты хто такі, сучы сын? Якога чорта, якога ражна ты паскудзіш мае сцэны? — Багамаз падліацеў да козлаў і што было сілы страсянуў іх.

Наступнік хістануўся, выпусціў пэндзаль і банку з чырвонай фарбаю. Твар Усявышняга знік пад крыавай плямінаю. Тонкія рагі папаўзлі па сцяне да падлогі. Наступнік учапіўся за дошкі абедзвюма рукамі.

— Гэта мой роспіс! Я забараняю, чуеш ты, скаціна бязрогая, ты, свінская вантроба, ты, д'яблава стварэнне?! Я задаўлю цябе...

— Астудзіся, супакойся, памаўчы, — за спінаю Багамаза загучай уладны голас папа. — Ты зрабіў усё, што мог, як умеў і як хацеў. Цяпер мы робім так, як трэба людзям, дзяржаве й Богу. Адным наканавана будаваць і ўпрыгожваць саборы, іншым — насіць гной. Ідзі і насі гаўно.

Багамаз звяй, як зрэзаная кветка на санцапёку. Душа апынулася ў пустэльні. Ён сышоў.

Наступнік майстравіта перафарбаваў роспіс у колеры зямлі, чэзлай лістоты і свежага гною. Поп распачаў службу. Вяскоўцы радаваліся.

Багамаз з'ехаў у Амерыку. Вывучыўся на садоўніка і вырошчваў найпрыгажэйшыя кветкі. Ён стаў спецыялістам па ўгнаеннях. Пэўна, таму пялёсткі ягоных раслінаў мелі райскія адценні. Зрэдку, перад сном мастак згадваў роспісы ў царкве: Бога-бацьку, якія глядзеў на несправядлівы свет жыдоўскімі вачыма, поўнымі спачування, пранікнёнасці і суцяшэння, лёгкакрылых анёлаў, якія граві на доўгіх дудках песню высокіх аблокаў, празрыстую, як лясны ручай, Марью з немаўляткам, золатое мігацэнне зорак і вясёлкавую маціцавасць колераў пакінутай Радзімы.

30.07.1999

ВЯДЗЬМАК

Вядзьмак прыцягваў камяні. Калі ў яго нехта штурляў дрэнь, тая абавязкова трапляла ў цэль. Пратухлае яйка, кавалак дрэва, аскепак шкла, кансанроўка з-пад піва, грудка гліны, шышка, бульбіна, камень, палка, снежка, абрывык яблыка — усё-ўсё-ўсё дасягала мэты, пацэльвала, крыўдзіла, спараджала боль. І не ў спрыще кідака хавалася прычына. Сам Вядзьмак, не хочучы і не ведаючы як, цягнуў да сябе рэчы, насычаныя адмоўнай сілаю.

Упершыню ён заўважыў тую акаличнасць яшчэ ў школе. Тузануў за ранец аднакласніцу і адбегся. Тая разварнулася і плюнула ў твар. Па ўсім плявок і блізка не мог дастаць крыўдзіцеля. Але ж далацеў і заліў слінаю вока. Клас рагатаў. Вядзьмак падбег да дзеўкі, уляпіў пендаля, але не супакоіўся. Увечары ён прыйшоў на тое месца і разоў колькі пляваў. Грыз кіслы яблык, збіраў сліну і спрабаваў дацвыркнуць да намалёванай на зямлі рыскі. Плявок не пераадольваў і паловы пазнанай адлегласці. У запляваны вечар ён яшчэ спадзяваўся, што двукосая дзеўка мае вядзьмарскую сілу, але ў хуткім часе пераканаўся: чортавай меткаю пазначаны менавіта ён. Давялося выпрацоўваць новыя паводзіны. Пазбягаць узбуджаных натоўпаў. Не хадзіць каля інтэрнатаў. Не правакаваць нідзе, нікога, ніколі. Правілы досьць простыя, але выкананць іх даволі цяжка. Задумаўся, перайшоў вуліцу, ідзеш сабе ходнікам, а нейкі падшыванец кідае з гаўбца прарослую цыбуліну, якая пэцкае новую кашулю. Злосць ахоплівае. Але тут дзейнічае асноўнае і найгаглоўнейшае правіла: не ўступаць у канфлікт. Здарылася тое, што здарылася. Робіш выгляд, нібыта нічога не адбылося, і як мага хутчэй аддаляешся ад месца здарэння.

Вядома, не бывае горкага без салодкага. З той жа сілаю, а можа з большаю, Вядзьмак прыцягваў да сябе жанчын, кабет, маладзіц, дзяўчат, дзявуль — усіх-усіх-усіх асоб супрацьлеглага полу. Толькі прыцягненне доўжылася досьць кароткі час, гадзіны дзве-тры — не болей. Але гэтага было больш чым дастаткова, каб адматрашыць бабу так, як толькі пажадаеш. Вядзьмак пераматрашыў ледзь не ўсю жаночую палову ў родным гародку і з'ехаў у сталіцу, бо раней ці пазней, а тамтэйшыя мужчыны прыблі б недзе пад плотам і закапалі на гародзе.

У двухмільённым горадзе хавацца было лягчэй. Вядзьмак зняў кватэру, паступіў у лінгвістычную акадэмію, дзе дзяўчат было ўтрайа больш за хлопцаў, і зажыў амаль нармальным жыццём студэнта. Ён імкнуўся не злоўжываць здатнасцямі і выключнасцямі. Вадзіў да сябе раз на тыдзень якуюсь са-мачку, пасля чаго рабіў выгляд, што ведаць яе не ведае і ніякай размовы не можа быць пра тое інтымнае, якое надарылася між імі. Дарэчы, самкі гэтаксама не імкнуліся працягваць адносіны з не-звычайнymи каханкам. Амаль усе яны ўспрымалі нечаканасць акту як насланнё, як сон, як мрою... А ці было яно? Было — не было, лепей забыць і не згадваць.

Але ў гісторыі Ведзьмака існавалі дзве жанчыны, пра якіх ён любіў згадваць на адзіноце, перад сном. Абедзве былі вядзьмаркамі.

Нядзельным надвячоркам Вядзьмак наведаўся ў кавярню, дзе зазвычай знаёміўся з дзеўкамі. Той вечар нічым не адрозніваўся ад астатніх. Ён замовіў шклянку сухога чырвонага і сеў за вольны столік. Неўзабаве да яго падсела нізенькая кабета з бурачковым тварам і са шклянкай сухога белага ў драпежнай руцэ. Жанчына была ўдвая старэйшая за яго. Але непераборлівы каханак не грэбаў гарантрафіліяй. У ложку кабетка аніяк не вызна-

чылася. Неверагодна худая, з поўнай адсутнасцю тлушчу пад скраю, яна да ўсяго мела халодныя рукі і ступакі. Адным словам, Ведзьмаку патрапілася Жабка. Ён ні на каліва не расстроіўся. Пасля чорнай паласы ідзе белая, толькі шырыню кепскай паласы ты зазвычай недацэньяваеш. Жабка засталася да раніцы. А на золку ўселася конна, усадзіла ключ у замок і больш за гадзіну адчыняла і зачыняла браму кахання.

Змучанаму Ведзьмаку давялося схлусіць, што ёсць дзяўчына, з якой намерыўся ажаніца, таму бесперспектывная сустрэчы з Жабкаю адмяняюцца. Вядзьмарка і выгляду не падала пра расстройства, папрасіла толькі не забываць яе і пазнаёміць з нявестаю. Лягчэй лёгкага Вядзьмак паабяцаў знаёмства, бо ніякай нявесты, на яго шчырае перакананне, у прыродзе не існавала.

Час у ведзьмакоў з вядзьмаркамі разгортваецца крыху інакш, чымся ў простых людзей. Яны могуць забягаць наперад, здатныя вяртацца назад, Яны шмат чаго ўмеюць, акрамя аднаго — цешыцца нармальным жыццём. Жабка ведала: неўзабаве Вядзьмак пазнаёміцца з Каралеўнаю. Ведала і зайдросціла. Ніхто не робіць столькі зла, колькі зайдрослівая кабета.

З Каралеўнай Вядзьмак пазнаёміўся ў tym жа бары, на tym самым месцы. Адно, што не яна падышла да яго, а ён — да яе. Не падысці не мог. Яна была ім у жаночае абалонцы. Яе гнуткае цела выпраменівала пякельнае хараство. Яе прыгажосці не ставала месца ў абмежаванай форме. Прыйгажосць зязла і апальвала мужчынскія геніталіі. У Ведзьмака паўстаў. И ён вымушаны быў сесці за стол да Каралеўны.

Выпілі. Загаварылі. Размова цякла лёгка, як віно з нахіленай бутэлькі. А калі Вядзьмак прапанаваў наведаць сціплую кватэру, Жанчына спытгалася, ці ведае ён кошты на задавальненні. Кошты ён ведаў,

але не адразу зразумеў, што самому давядзеца плаціць. Жанчына запатрабавала выкласці суму наперад. Вядзьмак хацеў паслаць яе на хер, але не змог. Выклаў, што меў, дарэшты. Не назбіралася і паловы патрэбнага. Прыгажуня даравала на першы раз, але папярэдзіла, што ўсе наступныя разы давядзеца сплочваць напоўніцу.

Ніколі ў жыцці жанчына так не распаляла Ведзьмака, як гэтая вінасмоктка з кавярні. Ён праматрашыў яе без перапынку цэлую ноч і не мог спатоліцца. Толькі на золку сілы пакінулі яго, і ён за-снуў з адзінай думкаю: прачнеца і адбярэ свае гроши назад. Наступны дзень таму і наступны, што кардынальна адрозніваецца ад папярэдняга. Прачнуўся Вядзьмак адзін, з адчуваннем, нібыта цела пракруцілі праз мясарэзку і кінулі сабакам, якія вось-вось пачнуць снедаць. Ніякіх жаданняў, ніякіх намераў, ніякіх памкненняў, акрамя аднаго — знайсці і адматраашыць Каралеўну. На заняткі Вядзьмак не пайшоў, дачакаўся вечара і засеў у кавярні пільнаваць Каралеўну.

Тыдзень прасядзеў за столікам і не дачакаўся. Адна за адной падыходзілі дзяўчата. Адпрэчваў усіх. Чакаў і дачакаўся Жабку. Тая паабязала знайсці яму Каралеўну з умоваю, што яна яшчэ раз зможа спатоліць юр. У Ведзьмака, звар'яцелага ад чакання, не заставалася выйсця. Жабка адматрашила каханка да страты прытомнасці. А калі свядомасць вярнулася, нахабна заявіла, што Каралеўна — яе малодшая сястра. І гэта яна, халоднаногая Жаба, даручыла спакусіць і кінуць наўнага студэнта. Ён не верыў, патрабаваў доказаў і атрымаў па твары майткамі Каралеўны, якія прынесла ў сумачцы вопытная кабета. Вядзьмак скапіў Жабу за горла. Тая праквакала, што ён зможа сустракацца з сястрою толькі тады, калі дазволіць яна — склізкая, чырванаротая, доўгаязычная Жаба. Вядзьмак астыў. Каханне перагарэла.

На сподзе душы застаўся чорны пласт тлустага попелу. Ён выгнаў назольную каханку прэч і напіўся да бяспамяцтва.

Жыццё пакацілася роўна, са штотыднёвымі распусніцамі, заняткамі ў акадэміі і пазбяганнямі розных там шэсцяў, мітынгаў і дэманстрацыяў. Мінаючы памянённую кавярню, Вядзьмак з празрыстым сумам згадваў Каraleўну і тройчы пляваў праз левае плячо пры ўспаміне пра Жабку.

Толькі Жаба не забылася пра Ведзьмака, яна шукала камень, каб штурнуць у ягонае жорсткае сэрца. Знаходзіць той, хто шукае. Вядзьмарка знайшла. Яна паклікала студэнта да сябе ў госці: маўляў, забудземся на крыўды, будзем сябрамі, ведзьмакам так самотна ў трывлятым чалавечым свеце. Хто дапаможа Ведзьмаку, калі не іншы вядзьмак? Наіўны, паверыў, прыйшоў, выпіў нейкай невядомай гарэлкі з чатырохкантовой пляшкі з кароткім рыльцам. Пагаварыў і ў гуморы вярнуўся дамоў. Тут і пачалося... Вядзьмак адчуў вогненны сверб па ўсім целе. Зірнуў у люстэрка і аслупянеў ад відовішча. Твар пакрыўся ружовымі, напухлымі, крывавымі, як абрсы зямлі на глобусе, плямінамі. Скура ў сярэдзіне плямінаў напялася, поры расшырыліся, на сподзе кожнае поры выступіла кроў. Вядзьмак расшпіліў кашулю — грудзі былі не горшыя за твар. Распрануўся дагала... Усё-ўсё-ўсё цела, ад кончыкаў пальцаў да залупы, пайшло плямінамі. І кожная з мярзотных плямінак пякла агнём. «Атруціла! Рапуха! Наваражыла на гарэлку! Зайдросная пачвара! — дурным голасам закрычала на Ведзьмака люстэрка. — Пачакай, зараз ты сама здохнеш, халодналапае стварэнне!»

Ён абарнуўся мокрай прасцінаю, каб не так пякло. Запаліў чатыры свечкі, расставіў на падлоге, паклаў паміж імі падушку, згасіў святло, узяў нож, прарэзаў крыж на левай далоні, намаляваў крыёю на падушцы вялікае, яркае, крывае сэрца

і ўвагнаў лязо ў самую сярэдзіну. Жаночы енк склануў цемрадзь. «Здохні-здохні-здохні!» — праз сціснутыя зубы прасіпеў Вядзьмак і непрытомны паваліўся на засыпаную пёрамі падлогу.

На другі дзень ад плямінаў на целе і знаку не засталося. Вядзьмак прыбраўся і з лёгкім сэрцам пайшоў праўціці па сонечным горадзе. Настрой быў самы што ні на ёсць прыўзняты. Больш за гадзіну ён прабасцяўся ў прахалодным парку ў засені светлалістых канадыйскіх клёнаў, а потым вярнуўся дахаты і засеў за камп'ютар. Навучанне давалася лёгка, але патрабавала свайго часу.

Мінula сорак дзён. Мутарны неспакой агарнуў Ведзьмака. Ён вырашыў спраўдзіць вынікі д'ябальскага ўчынку. Паехаў на край горада і пастукаў у Жабчыны дзвёры. «Я ж казала, ніхто не дапаможа ведзьмакам, толькі самі ведзьмакі і дапамогуць!» — замест прывітання пачуў Вядзьмак. Цэлая і непашкоджаная Жаба стаяла ў парозе. «Заходзь, калі прыйшоў. Адзначым саракавіны па маёй сястры. Ведаеш, яе зарэзаў нейкі маньяк у прывакзальным скверыку. Парэзаў на кавалкі, мяснік. Давялося хаваць у закрытай труне. Табе, пэўна ж, горка; ты любіў яе, маю Каралеўну. Любіў?» «Я нікога не любіў, як і ты». «Праходзь. Ці так і будзем у парозе стаіць?» Вядзьмак не стаў адказваць, развязаўся і пабег па прыступках уніз.

Надвор'е стаяла наймярзотнае — задушлівая гарачыня з моцным ветрам, які гнаў па асфальце смецце, падымая угару слупы пылу і засыпаў вочы пяском. Вядзьмак вярнуўся ў цэнтр і зайшоў у касцёл. Цішыня, прахалода і чысціня. У саборы ні душы. Студэнт укленчыў пад укрыжаваным Хрыстом. Ён прасіў даравання, маліў, каб Збавіцель скасаваў усё д'ябальскае, што ён носіць у сабе. Вядзьмак прастаяў на каленях да вечара. Ён сышоў толькі тады, калі пачалі збірацца людзі на вечаровую службу.

Вечер супакоіўся. Гарачыня спадала. Горад, пасля цяжкага дня, дыхаў спакоем. Студэнт пайшоў у кляновы парк. На зялёной пляцоўцы юнакі гулялі ў валейбол. Ён парушыў завядзёнку і падышоў на самы бераг пляцоўкі. Мяч зрэзаўся з рукі гульца і паляицеў у бок студэнта. Ён не варухнуўся і атрымаў моцны ўдар па твары. Гульцы началі крычаць. «Якога ражна ты лезеш на пляцоўку? Хто цябе прасіў стаяць на белай паласе? Мала атрымаў? Да-даць яшчэ?» Знявераны, спустошаны, змораны Вядзьмак з разбітым тварам вярнуўся ў свой пакойчык і запаліў свечку.

01.08.1999

ЖЫЛЕЦ

Жылец ляжаў на ложку апрануты і ў чаравіках. Так ляжаць выключна ў танных гатэльных ложках. У крышку лепшых ложках, як мінімум, здымаяць чаравікі. Жылец выцягнуўся паверх коўдры і паліў. Попел ён збіваў на падлогу. У даражайших пакоях маюцца попельніцы. А ў гэтым і знаку на попельніцу не было. Можна абррасаць цыгарэту ў шклянку, толькі шклянка мелася адна. А ў ёй на сподзе залацілася віскі. Жылец зацягваўся і слухаў, як цуркоча вада ў зламаным унітазе. Адно да аднаго: папсанавая сантэхніка, адсутнасць такой патрэбнай рэчы, як попелка, і ляжанне на ложку ў чаравіках, хай сабе і дарагіх. Не хапала толькі душараздзіральных крыкаў на калідоры: «Ратуйце! Рэжуць-забіваюць!» — і шалёнага грукату ў дзвёры. Жылец чакаў стуку ў дзвёры, засмечваў падлогу попелам і разглядаў пасмы дыму. З большым задавальненнем ён глядзеў бы на аблокі ў блакіце, але ад неба яго аддзялялі столь, гарышча і дах. Ён сачыў, як расплываюцца ў павет-

ры карункі дыму, і чакаў стукату ў дзвёры. Стукат не прымусіў доўга чакаць.

— Не зачынена! — не адрываючы галавы ад падушкі, крыкнуў Жылец.

У нумар увалілася пакаёўка з вядром і венікам у голых да плячай руках.

— Прыбяру, — сказала яна хутчэй сабе, чым абкуранаму Жыльцу.

Той парыўся ў кішэнях, вывудзіў грашовую купюру і памахаў у задымленым паветры. Гладкаручая не зреагавала. Яна выкаціла венікам з-пад ложка парожнюю пляшку і паставіла ў вядро. Жылец выцягнуў наступную паперку і памахаў дзвюма купюрамі. Жанчына скасавурылася на гроши і расплылася ў сквапнай усмешцы. Мужчына падумаў быў, што справа вырашылася. Але прыбіральшчыца пайшла ў санузел. Зашумела вада. Дзяцюк знайшоў сілы адшукаць па кішэнях і трэцюю разарваную напалам ды склееную скотчам банкноту. З-пад бліскучага скотчу на свет пазірала перакрыўленая морда дзетазабойцы. «Чаму на грашах малююць дзетазабойцаў?» — падумаў Жылец і ўзняў трыв купюры. Пабачыўшы патроеную суму, пакаёўка сцягнула з яго чаравікі.

— Перапэцкаем прасціны.

Яна распранула Жыльца цалкам. Завяла ў лазенку і вымыла ўсяго, ад цемені да маленькіх пальцаў на нагах. Намыліла. Нацерла. Апаласнula. Прыйбор намыльваўся і абмываўся два разы. Калі мылася дута, у анус нібыта незнарок слізгануў яе дасціпны палец. Заскочыў. Таргануўся. Выслізнуў. Было? Не было? Упэўненасці няма. На самым пачатку воднае працэдуры ў Жыльца ўстаў. «Спі!» — загадала жанчына чэлесу. Той пачуў, паслухаўся і абвіс. Ён бяскрыўдна вісеў да сканчэння памыўкі. Вісеў нават калі абціралі ручніком. Устаў толькі ў ложку, калі пасмакталі. Жанчына смактала чэлес, мужчына смактаў цыцку. Грудзі былі пругкія.

Маленькія, акуратныя і зусім не адпавядалі затрапезнаму гатэлю. Жанчына наогул не адпавядала трэцеразраднаму клапоўніку, у якім працавала. Мужчына атрымаў значна лепшае, чым спадзяваўся. Ён засунуў у похву спачатку адзін, пазней два і тры пальцы. Зрабіў масаж маткі. Пакаёўка застагнала. Жылец увагнаў канец так, каб залупа ўпіналася ў матку, націснуў і стаіўся. Похва сціснулася. Сутаргі скаланулі жанчыну. Мужчына пачаў павольна выцягваць і павольна засоўваць. Даставаць і ўстаўляць. Павольна і павольна. Да маткі і ад маткі. Гладкія пяты пакаёўкі торгаліся недзе пад столлю. З раскрытага рота Жыльца звісалі празрыстыя нітакі сліны. Кахранкам было добра. Лавілі кайф. Скончылі ўдначас. Ён — першы, яна — другі раз.

Пакаёўка пайшла падмывацца шумлівай вадою. Жылец скруціў цыгарэту з марыхуанаю. У яго была выдатная машынка для скручвання цыгарэтаў. Ён ляжаў на ложку цалкам голы, з маленькім, бліскучым ад спермы чэлесам, і пыхкаў травою. Ён зацягваўся дымам з паветрам, прымружваў вочы і млеў у задавальненні. Ён быў ачаравальны, як кожны самазабойца ў маладосці. Гроши — свае тры апошнія купюры — ён схаваў пад падушку. Дарма пакаёўка іх патрабавала. Ён жа ж толькі махаў банкнотамі ў паветры і зусім не казаў, што аддасць іх за нейкі там секс.

04.08.1999

КІЛІМБАМБА

Кілімбамба шараваў сарцір. Трэцюю нач запар ён мыў салдацкую прыбральню. Адціраў гаўно. Змываў сцулі. Выносіў за гаражы перапэцканыя ў гной паперкі і паліў у жалезнай бочцы. Хто і калі

прыдумаў паліць паперу з гноем, Кілімбамба не ведаў і ведаць не хацеў. Яму было насраць на гэта-га вынаходніка, на вайсковую частку, на гаўнакамандуючага і Радзіму. Ён трэцюю noch не спаў і чысціў талчок. І гэта была далёка не горшая сітуацыя, у якую ён патрапіў у войску.

Кілімбамбу білі ў войску з першага дня. Ён яшчэ і ў войска не паспей патрапіць, а яго пачалі таучы. Маці! Гэта мамаша прывязала Кілімбамбу вяроўкаю за горла да ложка і выклікала нарад. Яго замалацілі на вачах у роднай мамашкі. Завалаклі ў машыну і адвезлі на прызыўны пункт.

Дзякуючы мамашы ён цяпер вылізывае цэментаўвія дзіркі для срання.

Кілімбамба ніколі не запісваўся ў анёлы. Піў, нацягваў дзеянак, калоўся, басцяўся па дарогах, пыхкаў, іграў на гітары, глытаў колы, бамжаваў — жыў у сваё задавальненне, нікому не перашкаджаў. Гроши ён зарабляў на кірмашах, вакзалах і ў падземных пераходах. Спявав, граў, прытанцоўваў. Людзі кідалі ў шапку драбязу. Яму хапала. А вось мамаша вырашыла зрабіць з яго чалавека. Сама не змагла, паспадзявалася на войска. Там зробяць з цябе сапраўднага мужыка і дурасць павыбіваюць.

У першы дзень Кілімбамбе выбілі зуб. Добра, што бакавы. Незаўажна. Выбілі толькі за тое, што сеў на ложак. Зайшоў у казарму і сеў. Падляцелі, пачалі калашмаціць. Зуб давялося выплюнуць. У роце ён быў без патрэбы. Можна было і праглынуць, але потым давялося б высіраць у гэтым ублюдачным сарціры з дванаццаццю дзіркамі ў падлозе.

Кілімбамба ненавідзеў салдацкую прыбіральню. Ненавідзеў салдат: маладых, сытых, з пустымі вачымі, белымі жопамі, чэлесамі, што ўстаюць пад раніцу, з мазгамі, што ніколі не працавалі і працаваць не збираюцца, з прышчамі на спінах, з валасамі на яйцах і адсутнасцю валасоў на гала-

ве. Ненавідзеў афіцэраў з іх прагай гарэлкі, похвы і вайны. Ненавідзеў генералаў з непамернымі чэравамі, набітымі далікатэснымі прадуктамі і гаўном. Галовы ў вайскоўцаў набітыя гноем! У гэтых Кілімбамба сто разоў пераконваўся. Нават у жылах цячэ рэдзеныкі гной замест крыві. Сэрца пампue гной. А інакш адкуль такая неадольная прага біць-біць-біць, крышыць, руйнаваць, знішчаць, гвалтаваць, бамбіць-бамбіць-біць? З-за гаўна ў сэрцы. Ніяк не інакш.

На трэцюю бяссонную ноч, палячы брудныя паперы, Кілімбамба прыдумаў план. Ён вынайшаў спосаб, як стаць першым чалавекам сярод салдат. Першым і не менш. Ён думаў пра гаўно, сракі, сцулі, чэлесы, прыбіральні, ананізм. Прыкарэлую сперму таксама давялося адшкрабаць. Думаў-думаў і прыдумаў адчыніць у частцы платны бардак з блядзямі жаночага полу. Підараў хапала. Адсмоктвалі і падстаўлялі анусы за так, дзеля ўласных задавальненняў. А вось жанчын не было; ніводнай — ні медсястры, ні доктаркі, ні кухаркі. Мужыкі, адны хуі з яйцамі. А тут табе — похва, цыцкі, срака без валасоў, рот без штаціння.

Кілімбамба заціх, прыкінуўся аглушаным, скароным, зламаным. Яго пакінулі ў спакоі. Прыбіральню лізалі іншыя ганарыстыя і выкабеністыя. Кілімбамба шукаў месца пад бардак, лазіў па сутарэннях, па гаражах, абшнырыў клуб і медпункт. Найлепшым падалося гарышча над прыбіральнлю. Зайшоў-выйшаў — ніякіх падозранняў. Сцаць і сраць чалавек ніколі не перастане. Нават мёртвы, а раз-другі пад сябе наробіць. Чалавечую прыроду не пераўзыдзеши і не пераробіши.

Над прыбіральнлю Кілімбамба збудаваў клетку памерам на два матрацы. Шмар павінна быць дзве, каб не сумавалі. Калі архітэктурная частка была завершаная, Кілімбамба ўночы ўцёк у самаволку і накіраваўся на чыгуначны вакзал. Ён ведаў дзе

збіраюцца танныя прашмандоўкі, але яму былі патрэбны не простыя сукі «за піва адсмакчу», ён шукаў іншых, непаўнацэнных розумам і паўнавартасных целам старшакласніц, што паўцякалі з інтэрната для алігафрэнаў. Такім ебля — сэнс і сутнасць жыцця. Піць, жэрці, трахацца і ніякіх іншых жаданняў.

Праз некалькі самаволак Кілімбамба зачыніў у клетцы дзве самкі і пайшоў па пробнага самца. Кнур Кілімбамба прыкметіў даўно. Руکі да каленяў, лоб адсутнічае, удар валіць з ног. Самец не верыў. Бабы? У частцы? Можна адпярдоліць адразу дваіх? За так? Не, не за праста так. Кнур мусіў ахоўваць бардак і забіраць гроши. Работа якраз для яго. А дручыцца можна столькі, колькі будзе стаяць. Стаяла ў самца кепска. Ледзь хапала на адну палку. Гроши ён не любіў. Не ведаў, што з імі рабіць. Таму Кілімбамба са сваім бардэлем квітнеў. Не было салдата, які б хоць раз не заплаціў Кілімбамбе.

За дзеўкамі глядзелі. Раз на нач мылі, прыносячы цёплую воду ў вёдрах. Спраўна кармілі. Пайлі партвейнам. І яблі праз гандон. Толькі план Кілімбамбы не абмяжоўваўся адкрыццём клеткі з ебляю за гроши. Ён сягаў далей. І сукі, і гроши, і клетка, і чалавечаче жаданне быць першым, і жывёльнае жаданне спароўвацца ўваходзілі адно ў першую частку плана. Другая, больш складаная і рызыкоўная, пачалася пазней.

Кілімбамба адзняў клетку з дзеўкамі на відэа. Зрабіў копію са стужкі і аддаў камандзіру. Маўляў, нехта невядомы падышоў да яго ў горадзе і папрасіў перадаць. Камандзір праглядзеў стужку і спытаў, што гэта за сукі. Кілімбамба распавёў яму пра бардак над прыбіральніню. Ты сядзеш, ты будзеш канатць у дысбаце, а потым будзеш яшчэ і даслужваць. Не, стары бздзюр. Калі гісторыя з блядзямі ўсплыве, тваёй кар'еры — капцы. Ты думаў,

што будзеш ябаць маю мамашку па серадах, будзеш выбіваць мне зубы, будзеш хадзіць гогалем, а я буду ачко начамі вылізываць. Не будзе так. Я зачынню бардэль. Схаваю, чуеш, схаваю, а не знішчу плёнку. А ты накіруеш мяне ў вар'ятню. Салдаты вар'яцеюць. Ніякіх падозранняў. З дактарамі я разбяруся сам. Камандзір зазірнуў у шырокі рот Кілімбамбы. Зубы там былі рэдкія і вострыя, нібы абточаныя напільнікам. Парвуць толькі так. І машашка ў цябе ідыётка, і ты — ідыёт. Дамовіліся.

Камандзір зрабіў так, як прасіў Кілімбамба. Клетку зламалі. Дзевак выперлі. Кілімбамбу накіравалі ў лякарню, дзе праз месяц камісавалі. Ні мамашу, ні камандзіра ён больш не бачыў і бачыць не хацеў. Ён співаў, граў на гітары і прыгтанцоўваў. Людзі кідалі грошы. Яму хапала.

06.08.1999

ВЫДАВЕЦ

Выдавец раскрыў у кампьютеры спіс аўтараў. Да пачатку працоўнага дня заставалася дваццаць хвілінаў.

— Зрабі мне каву! Моцную! — гукнуў ён сакратарцы.

Спіс доўгі. Замоўлена мора кніжак. Мо-ра. І хоць бы адна цікавая. Попыт нараджае прапановы. Кнігі — грошы, грошы — кнігі. Кругазварот паперы ў прыродзе. Колькі лесу павалілі...

— Вашая кава, цукар не клала, — сакратарка, падобная да актрысы, паставіла на стол металёвы кубак на металёвым сподку.

Колькі дрэваў ссеклі з-за гэтай макулатуры-масккультуры. Якая культура ў масах? Смех дыйгодзе. Дрэваў шкада. Яны стаялі, шумелі кронамі, жылі... Як там у Жуля Рэнара? Я хацеў бы стаць

дрэвам. Я навучыўся стаяць і маўчаць. А я не хачу рабіцца дрэвам. Занадта вялікая верагоднасць быць спілаваным і пайсці на «Парады доктара (ха-ха, які ён, к чорту, доктар?) нарколага»... Тэлефон. Першы званок. Пачалося.

— Гэта Х. Кажа, пільная справа, — заціснуўшы слухаўку, шэпча сакратарка.

— Ён у нас паўгода як не працуе.

— Просіцца на два слова.

— Ты сказала, я ёсць?

— Я сказала, чакайце...

— Добра, давай сюды гэтага Ха-Ху-Хі.

— Я тут недалёка. Хацеў бы зайсці. Вы надрукавалі трэці наклад маёй кнігі «Парады цяжарным жанчынам».

— Заходзьце праз гадзінку. Буду рады бачыць, — гудкі ў слухаўцы. — Буду рады. Буду гадам. Быў, ёсць і буду гадам. Трэці наклад, ды хоць бы і сто трэці.

Выдавец зрабіў вялікі глыток духмянае, як ён любіць, кавы. Персанальны кавы з персанальнага кубачка на сподачку. У дзвёры пазванілі. Панеслася.

— Можна да Вас?

— Вядома, — Выдавец схаваў каву ў стол.

Можна-няможна. Цялушка недатраханая. Зноў не зрабіла ў тэрмін жаночы дзюдзяктыў з менструацыямі. Паваліла тэрміны. Зрэшты, дупа ў яе як мае быць, і торс, і твар. Што ты ўз'еўся за нейкі там тыдзень?

— Дазвольце, я дзвёры прычыню?

Адкуль столькі какецтва і расфарбоўкі? Не твар, а маска Тутунханона. Асцярожна. Чырвоная лямпачка. Праход забаронены. STOP!

— У цябе сакрэты ад маёй сакратаркі? У мяне няма. Але, калі хочаш зачыніцца — зачыняйся.

На ёй новая сукенка. На памер меншая, чым трэба. Цела так і выпірае — на, вазьмі, укусі, з'еш.

Жанчына В. сядае ў фатэль. Агаляюцца шаўка-
вістыя сцёгны.

— Я ўладкавалася на новую працу і дэтэктывы
пісаць не буду. Надакучыла. Цяжка. Грошай мала.

Прыпылі. Грошы. Сумна. Выдавец выціснуў ад-
некуль са страўніка сумную ўсмешку. Усё разумею.
Нічым не дапамагу.

— Што за цікавая праца, калі не сакрэт?

— Журналісткай у газету.

— Як герайні з недапісанага рамана.

— Палітыка мяне не цікавіць. Можна ўзяць
у Вас інтэрв'ю? Мне столькі цікавага пра Вас рас-
казалі.

— Хто?

— Сябры.

— У мяне сяброў няма. Гадоў пяць, як знік
апошні.

— З таго дня, як Вы сталі мільянерам.

Ёханы-манэ. Яшчэ і гэтая муйня. Плёткі нара-
джаюць міты. Міты жывуць вечна. Куды глядзіць
твой кілаты муж? Ён што, толькі самазадавальня-
еца, сучы сын?

— Дзякую інфляцыі, у нас усе мужчыны мілья-
неры і жабракі ў адной асобе.

— Я пра іншыя грошы.

— Іншых грошай не бывае. Павер. Хоць я і не
даляравы мільянер, але скажу... Грошы або ёсць,
або іх няма. Што намалёвана на паперках, раялю
не адыгрывае.

— Дык Вы не мільянер?

— Расчараўвалася?

— Крышку.

Яна сапраўды згубіла настрой. Гэта ж трэба. У мя-
не няма лімона баксаў. Я не атрымаў раман. Згубіў
пісьменніцу. Хуявастую, між іншым, пісьменніцу.
Піздавастую, так больш дакладна. Трэба сябе суце-
шыць. А расстройваеца яна, кабыла чарнавокая.
Думае, пачнуну суцяшаць. Хрэн у зубы. Абыдзешися.

— І што яшчэ расказалі пра мяне мае дарагія і любімъя, міталагізаваныя сябры?

— Што Вы... Вы... Вы — сексуальны манъяк. Не прапускаеце ніводнай спадніцы і трахаеце ўсіх аўтарак у дупу. Тым, хто кладзецца ў ложак, вы плоціце ўтрайа болей.

Ба-ба-ба! Бу-бу-бу! Я бу-бу цябе ў гу-бу. Я так болей не магу. Не хачу бу-бу ў губу. Я хачу бу-бу ў бубу. Секс-манъяк. Нельга было дазваляць зачыняць дзвёры. Так можна апынуцца ахвяраю секс-злачыства. Даў бы ў рыла. Радасць мая журналісцкая. Але не дам. Вопыт-вопыт. Вытрымка.

— Ты расчаруешся цалкам, але ў мяне няма ка-ханкі. Няма калі. Няма часу.

— У вас сакратарка падобная да актрысы.

— Яе выгналі з тэатральнага інстытута — раз. Яна па адукацыі настаўніца малодшых класаў — два. Яна пляменніца маёй жонкі — тры. Толькі шчыра. Я падобны да манъяка-мільянера? Як на душы. Не думаочы.

— Вельмі падобны. І я была ўпэўненая, што вы мяне трахнече.

— У дупу?

— Так!

— Вось тут, зараз, у кабінечце ўстаўлю табе ў ASS?

— Так!

— Не ўстаўлю.

— Чаму?

— На цябе не ўстаем.

— Я пакрыўджуся...

Трып-трап-труп. Крыўдлівая самка са схільнасцю да істэрый. Толькі эпілептычнага прыпадку нам тут не ставала. Кава, пэўна, астыла. Дзе мая чортава актрыса? Мяне ж трэба ратаваць. Сам сябе не ўратуеш, ніхто цябе не выратуе.

— Будзе жаданне пісаць белібердыстыку, заходзь. А інтэр'ю я табе не дам. Ніколі. Ні-ко-лі. Ні-ко-ля. ЧАО, бамбіно.

Выдавец дастаў каву і зрабіў другі глыток. Кіслая і халодная. Ён закурыў. В. сышла. Вільнула круглай сракаю і зваліла. Ён прыбраў яе прозвішча са спіса аўтараў. Зазірнула сакратарка.

— Вас чакаюць X і Z.

— Хай зойдзе Z. Да тэлефона не кліч. Я заняты.

— Я не клічу. Запісваю ўсіх на заўтра і пазаўтра.

— Праходзь. Сядай. На табе твару няма...

На Z не было твару. Ён, зразумела, быў. Твар з рассечаным у дзяцінстве лобам. Але смяротная блякласць і завостраны да стану птушынае дзюбы нос дазвалялі спытацца...

— Дзе твой твар, дарагі мой Zi-Zu-Za?

— На гарышчы... Не паверыш. Цэлую ноч не спаў. Усё з-за трыклятага трылеру, што ўзяўся пісаць. Жонку з дзецем выправіў на вёску. Думаў: папрацую. Сеў за кампутар. Адкрыўся... Чую: нехта па гарышчы тупае. Туп-туп-туп па столі, да маёй кватэры. Туп-туп... Стайцца. Стайцца нада мною. І я заціх. Адно вентылятар у кампутары шуміць. Фуркоша. Ён у мяне крышку няспрайны. Можа, дасі які аванс? Я памяці прыкуплю і клавіятуру памяняю. Яна ледзь ліпіць...

— Ты браў аванс.

— Усё аддаў жонцы. Продукты ў вёску купілі. Нейкія шмоткі дзецям. Засталося на хлеб.

— Дам. Але ў апошні раз.

Заманаля. Здае трылер і застаецца мне вінен. І так кожны раз. Колькі ён таго хлеба жарэ? Вагон? Два? Хочацца кавы. Кава — рытуал. Каву трэба піць аднаму. Ніякага панібрацтва. Спачатку каву разам п'еш. Потым гарэлку. І пачынаецца трылер. Ты абіраеш пісьменнікаў. Ты кроў нашую смокчаш. Я табе свае органы прыношу. Сэрца, страўнік, пячонку... А ты плоціш капейкі. Было і болей не будзе.

— Кампутар фуркоша. Я на карачках папоўз на варэльню і выцягнуў з-за лядоўні сякеру. Выдатная сякера. Мяса секчы. Развальвае толькі так...

Не толькі хлеб ты ясі. Ты яшчэ і мяса наварочваеш. Дарагі мой трылерыст.

— Ад бацькі засталася. Як бацька памёр, я сякепу ў горад прывёз. Спатрэбілася. Вярнуўся за стол. Сяджу. Сякера на каленях. Ціха. Пісаць не магу. Што за пісанне з сякераю ў руцэ? Пахадзіў. Гарбаты папіў. Лёг. Сякера пад падушкаю паклаў. Толькі вочы заплюшчыў. Туп-туп-туп. Ходзіць, падла. Пайшоў да люка, што ў мой пад'езд вядзе. Чую: адчыняе люк і па лесвіцы злазіць. Лесвіца ціхенъка так пазвонъвае. Будаўнікі кепска прыварылі. Злез, падышоў пад мае дзвёры і стаіць. Я скаціўся з ложка, падкрайся да дзвярэй, зірнуў у вочки. Цемрадзь. Лямпачку, гадзіна, выкруціў ці пабіў. Не пабіў. Каб пабіў, я б пачуў. Зараз, думаю, я цябе ўбачу. Пайшоў на кухню. Усё крадком, ціхенъка, на дыбачках. Набраў у шпрыц спірту... Ты ж ведаешь, я ў медінстытуце два курсы скончыў...

Ведаю. Як не ведаць. Столькі лістоў з прэтэнзіямі атрымаў за «Параады ўрача-нарколага». «Чаму пішуць недавучкі?» «Вашыя кніжкі людзей калечачы!» «Вас садзіць трэба!» Нібыта наркаманаў і наркамафію трэба лекаваць кампрэсамі. Усе лісты ў смецце. Спаліць і забыць.

— Спірт сапраудны. Адзін аднакурснік, патолагаанатам, адліў. У яго пад сталом бутля на дваццаць літраў. Найчысцейшы медыцынскі спірт. Можна піць і не баяцца, што аслепнеш. Поўны шпрыц набраў. Узяў запалкі. Падкрайся да дзвярэй. Уставіў іголку ў замочную шчыліну. Выціснуў спірт і падпаліў. Сам да дзвярнога вочки прынік. Думаю, цяпер я цябе, начны тупатун, дакладна ўбачу.

Вар'ят. Я маю справу з маньякам, з маньякамі. Вакол мяне адныя монстры... са спіртам у шпрыцах, з чэлесамі ў дупе, з парадамі цяжарным жанчынам.

— Сінія сполахі. На калідоры адны сінія спо-

лахі і больш нічога не відаць. Я ўзняў сякерау. Расхінуў дзвёры. Выскачыў. Абіўка гарыць. На пляцоўцы нікога. Толькі я з сякераю ўзнятаю. Дым павярнуў. Пад дзермацінавай абіўкаю — вата. Дыму поўны дом. Я саколку зняў. Пачаў тушыць агонь. Полымя збіў. Зачыніўся ў кватэры, сяджу. Што жонцы скажу пра абіўку? Скажу — хулігеннё. Да раніцы прасядзеў на ложку і ўсё слухаў: будзе хто хадзіць, не будзе? А раніцаю сусед пазваніў. Я — так і так, нехта ў нас па гарышчы поўзае, тупае, дзвёры мне падпаліў. Дарэчы: не дасі мне аванс? Трэба ж, пакуль жонка вернецца, дзвёры новым дзермацінам абабіць. Не буду ж я ёй прашырц расказваць. А то падумае: «З якім маньякам я жыву». Дасі?

— Дам. Я ж сказаў, што дам.

— Ты скозаў, што дасі на клавіятуру, а пра дзвёры ты не ведаў.

— Я выпішу аванс, а ты сам вырашай, што на хлеб, што на спірт, што на дзермацін...

— Добра-добра, ты не хвалуйся. Я ўсё зраблю як мае быць і трывалер пакладу на твой стол у тэрмін, можа і раней. Я ж цяпер адзін. Можна працаваць і працаваць.

Ты напрацуеш. Без сумневаў. З музай на гарышчы.

— Сусед кажа, і ён чуў нейкія крокі над галавою. Я ўзяў сякерау, і мы палезлі на гарышча. Там галубобоў відзьма-ніявідзьма. Усё засралі. І на гэтым памёце, закругціўшыся ў газеты, спіць бомж. Побач пустая бутэлька з-пад чарнілаў ляжыць. Пакаціў чарліка і дрыхне. Я раззлаваўся. Нагой па рэбрах як упізджу. Гэта каб сусед падумаў, што бомж мне дзвёры спаліў. Сусед адцягнуў мяне. Бомж вылузаўся з газетаў і ўцёк. Я хаджу як сам не свой. А трэба ж працаваць. Трэба трывалер пра сям'ю людажэраў скончыць. Што скажаш?

— Ты гэты эпізод у трывалер устаў.

— Банальна. Нейкі бомж, валацуга... Блякла. Каб ён сапраўды падпаліў дзвёры, я выскачыў з ся-кераю, а ён вырубіў мяне, зацягнуў у кватэру, рас-пілаваў, зрабіў катлеты з цыбуляю з маіх мазгоў і зжэр... А так — банал.

— Ідзі падпішы дамовы ў сакратаркі і атрымай аванс. Апошні аванс, чуеш?

Кава пакрылася белаватай плеўкаю. Даг'ю. Няма калі шыкаваць. Яшчэ гэты Х з парадамі не зусім ця-жарным. На ягоную думку, можна быць крышку ця-жарнай. Грошы папросіць. Можаш адсекчы мне га-лаву тупой сякераю, зрабіць катлеты з мазгоў і трах-нуць мяне ў дупу, калі я памыляюся. Вопыт.

Вочкі ў Х міргаюць-міргаюць. Ён сядзіць у фа-тэлі, як вучань, што вершык забыўся. Анёл. Лып-лып, лып-лып. Хочацца есці. Разбіраюся з Х і пайду палуднаваць. Што-небудзь лёгкае. Суп з цыбулі і сок. Шклянку вінаграднага з лёдам.

— Слухаю, — суха вымавіў Выдаець.

Ён праверыў, ці не застаўся выпадкам Х у спісе аўтараў. Няма. Правільна. И быць не павінна.

— Як справы? Даўно не бачыліся, — яшчэ больш суха вылецела з Выдаўца.

— Я вынайшаў выдатную рэч. Латы з тонкай ліставой сталі. Цэлы дзень за кампутарам. И цяжкія часціцы з экрана бамбуюць цела. Вочы за акуля-рамі. Я набыў сабе акуляры-нулёвачку. Простае шкло, а выдатна абараняе вочы ад часціцаў.

— Якіх часціцаў?

— Вы не ў курсе? Экран манітора выпра-меньвае цяжкія часціцы. Вельмі шкодныя для арганізма. Трэба абавязковая абараняцца. Вочы я хаваю за акуляры. А сэрца, лёгкія, пячонку і страйнік — за латамі. Тонкая сталь. Надзяваеш і як за каменнай сцяною. И яшчэ я ланцугом пры-коўваю сябе да батарэі — зазямленне. Разумее-це? Статычная электрычнасць. Яна накопліва-еца ў целе...

— І як? Дапамагае? — Выдавец праглынуў вялізны кавалак смеху.

— Выдатна дапамагае. Раней пасля працы я здымаў кашулю, і з яе іскры ў цемры сыпаліся. Цяпер ніводнага разраду. Адно пальцы стамляюцца, — Х выцягнуў рукі, — бачыце? Калоцяцца. Спрабаваў друкаваць у пальчатках — нязручна.

Цілі-цілі. Друкаваць у пальчатках. Іскры з кашулі ў аднаго, іскры з дзвярэй у другога. Трэба да справы. Так можна да вечара слухаць брэдзяціну і застацца без абеду. Вальтэр аддаваў 200 гадоў пасміротнай славы за добрую працу страйніка. Вальтэр меў што аддаць. А я мушу з'есці свой суп.

— Чым абавязаны Вашаму візіту?

— Я зайшоў у кнігарню, «Цэнтральную» кнігарню. Пабачыў сваю кнігу. Зірнүй: трэці, дадатковы наклад. Парадаваўся. Добрая кніга. Людзі чытаюць. Выдавецтва зарабляе. Дай, думаю, патэлефную. Калі выдавецтва добра зарабляе, чаму, думаю, з аўтарам не падзяліцца?

Хі-ха-ха. Выйграў. Катлет з мазгоў не будзе. Толькі цыбульны суп і шклянка вінаграднага. Па-прасіў, падлюка, грошы. Пап-ра-сіў. И не атрымае. Ні ены, ні бата, ні талера.

— Вы ў якім зараз выдавецтве працуеце?

— Хай гэта застанецца за дужкамі нашае размовы.

— Чаму ж за дужкамі? Я Вам у вочы скажу. Проста так, вазьму і скажу. Вы працуеце не ў майм выдавецтве. Не ў майм.

— Рыбіна шукае, дзе глыбей, чалавек — дзе бойней плоцяць.

Лып-лып рыбінымі вочкамі. Слізкі тыпус. Мярзотны, як жоўты, гнойны плявок.

— Трэці наклад.

— А колькі нараканняў. Каб вы толькі ведалі! Вы заўважылі, што кніжка пераробленая? Што побач з вашым прозвішчам стаіць іншае?

— Не, не заўважыў.

— А вы схадзіце ў «Цэнтральную» і паглядзіце.

Пасля першага пробнага наклада прыйшло столькі лістоў з прэтэнзіямі, што давялося шукаць чалавека і дараўляць рукапіс. У вас жа ні слова не было пра акт. А цяжарнасць, як мне вядома, якраз і ўзнікае падчас еблі. Толькі еблі бывае розная. Можна пратрахацца ўсё жыццё, а цяжарнасці не будзе. Вось я вас магу трахнуць, а цяжарнасці нуль. Праўда? А ў Вашай кнізе ні дзе, ні з кім, ні як трэба весці полавае жыццё, не напісаны. Вы накаталі твор для Дзевы Марыі (даруй мне, Божа!). А такіх на зямлі мала. Большаясць матак зацяжарвае ад мужчынскай спермы.

— Нашто Вы так са мной? Сказалі б проста: у нас цяжкі час. Выдавецтва ледзь канцы з канцамі зводзіць.

— У мяне натуральнае выдавецтва, канцы з канцамі зводзяць геі, гомікі, підары.

Не хвалюйся. Ён сыдзе. Сыдзе, а ты застанешся.

— Я пайду.

— Дзякую, што зайшлі.

Цыбульны суп у рэстарацыі «Грунвальд» быў смачны, а сок — не вельмі.

07.08.1999

ВЫДАВЕЦ-2

Выдавец наведаў Рым. Пахадзіў па касцёлах. Паглядзеў на палотны Караваджа. Пабасцяўся па рымскіх кнігарнях. Паблukaў вакол вілы Баргезэ. Адгуляў вакацыі і вярнуўся. Радзіма сустрэла не-прыветна. Беларусь нікога ніколі не сустракае з радасцю. Так. И не трэба трындыцца пра гасціннасць. Адно добра — сонца. И гарачыні няма. Цёпла, сонечна і без апенінскай спёкі.

Выдавец выспаўся з дарогі і выйшаў на прабежку. У Рыме не бегаў. Хадзіў з ранку да вечара. А тут трэба бегаць. Трэба...

Труп ляжаў каля суседняга дома. Сівагаловая нябожчыца выцягнулася каля гастрономнага ганку. Не старая, гадоў пад пяцьдзесят, у хатніх тапках. Мёртвая рука сціскала палатняны мех. Побач сядзеў на кукішках следчы і пісаў на сцягне пратакол. Пры ім тоўкся трупограф. Тварылася апавяданне з ілюстрацыямі. У бессмяротнасць душы не верылася. У Ватыкане верыў. У Менску — не.

Дзень, як дэтэктывны раман, пачаўся з трупа. Праўда, інтрыгі бракавала. Алкагаліца не дайшла да дозы. Здохла. Ні ценю смутку, ні слязы.

На працы Выдавец без цікавасці праглядзеў пошту, без асалоды выпіў каву, без настрою пачаў пісаць у план — натаваць ідэі, адшуканыя ў нетрах італійскіх кнігарняў. Сакратаркі не было. Па суботах Выдавец працаваў адзін. Тэлефон дрыст-воніў доўга.

— Ну!

— Ты вярнуўся? — Пісьменнік хваляваўся не на жарт.

— Не! Я ў Рыме, у гатэлі «Мецэнат», стаю і слухаю касцёльныя званы.

— Я ў шоку. Зараз буду. Прыеду з Рэдактарам і ўсё раскажу.

І субота не без прыгодаў. Спачатку труп. Цяпер шок. Добра, чужынскія.

Выдавец закурыў. Планы адклаліся. Неўзабаве ў выдавецтва заваліліся Пісьменнік з Рэдактарам.

— Ты напісаў у газеце, што Белетрыст рыхтаў забойства Літагента. Дык гэта праўда!

— Ну.

— Звары кавы. Не, лепиш гарбаты. Кава ўжо з вушэй лезе, — сівагаловы Пісьменнік бухнуўся ў фатэль.

— Гісторыя, я табе скажу, поўны піздзец. Як ты любіш.

— Літагент замачыў Белетрыста?

— Не-е-э! — Рэдактар зласліва хіхікнуў.

— Белетрыст заваліў Літагента?

— Не перарывай. Усё па парадку. Ён спачатку расскажа...

— З'явіўся ў мяне Белетрыст і кажа: давай на прыроду паедзем, — пачаў Рэдактар. — Мяса ўзялі на шашлыкі. Гарэлкі. Паехалі да мяне на Лысую Гару, на лецішча. Выпілі няшмат — па паўпляшкі на чалавека. Белетрыст быў з жонкаю.

— З якой? — удақладніў Выдавец.

Жонак у Белетрыста мелася ці не пяць. Армянка з Ялты. Стараверка з Баранавіч. Сівая хахлушка з Чарнігава... Астатніх Выдавец не бачыў.

— Хахлушка. Якраз добра, што хахлушка. Яна па-хахляцьку ўмее балаболіць.

— Гэта ўсё ты справакаваў! — Пісьменнік зрабіў вялікі глыток рубінавай гарбаты і зіркнуў на Выдаўца.

— Я-я-а? — Выдавец папярхнуўся дымам.

— Ты. А хто выгадаваў і разбесціў Белетрыста? Хто зрабіў з яго графамана?

— Ідзі ты ў Ялту. Я ж пісьменніка гадаваў, а не бандзюгана. Я з ім не вітаюся. І гарэлку на Лысай Гары не п'ю. І мяса не жару. Малайчына, знайшоў крайнягя. Я ў Ватыкане Караваджа глядзеў, мумію Язапата Кунцэвіча ў саборы Пятра...

— Супакойся. Жартую!

— І не збіраюся. Зараз ты скажаш, што і Літагента я гадаваў. Што ён незаконнанараджаны сын майго бацькі, а я яму — зводны брат.

— Ты даслухай.

— Выпілі, здаецца, няшмат, — працягваў Рэдактар, — па паўпляшкі, можа крышку болей. А калі я смажыў мяса, па дарозе праходзілі літагентавы дочки. Пэўна, яны сказалі, што я знейкім

дзядзькам гуляю. Яны ж Белетрыста ў твар не ведаюць. Вось Літагент на агенчык і завітаў. З бутэлькаю і нейкім Крытыкам з Украіны. Што рабіць? Сядай, кажу. Наліваю. Выпіваем, і панеслася. Белетрыст кажа: «Я табе, Літагент, прывітанне з маскоўскіх выдавецтваў прывёз. Ты ж самы галоўны агент-збіральнік па Менску». «Заткні зяпу!» Літагент пачырванеў. Белетрыст пачаў зэкаўскія «козы» з пальцаў круціць і казаць, што ён ябаў літагенцкіх маму, жонку і дачок. Што Літагент рабуе пісьменнікаў. Што «лічыльнік» уключаны. Што калі не верне грошы за романы, яго закапаюць. Першы ўдар Літагента ў морду Белетрыста быў такой сілы, што пластыкае крэсла пад ім рассыпалася на дробныя кавалкі. Думаў — забіў з аднаго ўдару. Дык не. Белетрыст жывучы. Схапіў шампур і крычыць... «Ты ў мяне, кабан барадаты, на гэтым шампуры смажыцца будзеш!» Я шампур забраў. Пакуль забіраў, Літагент недзе дошку з цвікамі ўхапіў. Здаравенныя цвікі, сантиметраў па дзесяць, тоўстыя. І гэтай дошкай ён ідзе гасіць Белетрыста. Я ўчапіўся ў дошку. Белетрыст з-за майго пляча пачаў Літагенту ў рыла пляваць. А ягоная баба ўжо з шампуром ляціць і меціць у сонную артэрью мужавага літагента. Дошку я вырваў. Хахол забраў у хахлушки шампур. Хахляцкая мова дапамагла. Літагент з Белетрыстам скапіліся ў клубок. Я гляджу: на дошцы ручка... Гэта ж кавалак маіх дзвярэй! Я шпурнуў дошку ў цемру. Разадралі мы байцоў. Расцягнулі, сам не ведаю як. У Літагента двух пярэдніх зубоў як не было. Ён з хахлом сышоў. Хахол усё балбатаў несупынна адзін сказ. «Ну і беларускія пісьменнікі, трэба валіць на Украіну». Не ведаў, што Белетрыст цяпер у Чарнігаве аціраецца. У Белетрыста баявы шок прыйшоў. Ён мне палец паказвае. А там сухажыллі перагрызены. Паловы скуры і мяса няма. «Ён мне палец адгрыз. Сука. Я ж піяніст. Як я на

кампутары раманы друкаваць буду?» Белетрыст пачаў тыцкаць у цемру абрыйзеным пальцам. Крычаць, што ён ябаў маму Літагента. Я зацягнуў яго ў дом. Перавязалі палец. Белетрыст сышоў у ноч. Шукаць доктара, каб палец сышлі. Я яму казаў, што адзіная машина на дарозе, калі і будзе, дык машина Літагента. І машина не спыніцца. Раніцай устаў у гадзінаў пяць, як толькі развіднела. Вадою са шланга крывішчу пазмываў. Усё ў крыві было — і дом, і трава, і кусты. Памыў і з'ехаў. Думаю, буду маўчаць. У панядзелак разгортваю газету, а там тваё: «Белетрыст рыхтуе забойства Літагента» ... Я ўсё расказаў Пісьменніку.

— А я пазваніў Літагенту. Кажу... Ты газету «На-шу Ніву» бачыў? Той кажа... «А што там?» Там пра цябе з Белетрыстам. «Не можа быць». Можа... «А ты памятаеш, як аднойчы ў вучэльні я цябе праз сцягно кінуў?» Я не помніў, але сказаў, што памятаю. «Дык уяві, у мяне вагі больш за сто кілаграмаў. Можаш уяўіць, як я яго мясціў!» А сам зубоў не мае, прышапётвае, прысвіствае... «Як я яго мяшыў! **МЯШШШЫЎ!**»

— Блін згарэлы! Пірагі з кацянятамі! У мяне сэрца забалела! — Выдавец запаліў.

— Ну, як гісторыя? — Пісьменнік заліў кіпенем чарговы пакецык з гарбатаю.

— Чуе сэрца, будзе працяг. Гэта вам не Паэт з Рэдактарам. Гэта Агент з Трылерыстам. Пазабіваюцца.

— А ты яшчэ пра іх пішаши.

— А ты... А ты... Не будзем. Я сягоння раніцай труп бачыў. Алкагаліца не дайшла да гастронома. Так і думаў — субота, самы мой спакойны дзень, сапсуеца.

— Лепш пра Рым расскажы.

— Рым належыць Рыму. Рым — цяжкі горад, цяжкі, як смерць.

17.08.1999

ДАНОСЧЫЦА

У кабінцы замала святла. Дастаткова ці амаль дастаткова для чалавека з добрым зрокам. А ў Даносчыцы зрок кепскі. Яна напружвае вочы. Літарты на паперы плывуць, радкі хвалююцца, тэкст злівецца ў суцэльную кашу.

— Можа Вы, таварыш міліцыянер, запішаце? — Даносчыца бліскае акулярамі ў бок вусатага капитана.

— Не дазволена. Цябе, як ты кажаш, білі, ледзь не гвалтавалі. Пабоі зняла ты. Заява мусіць напісцца ўласнаручна. У чым праблема?

— Ляmpачка слабая. Нічога не бачу.

— Сядай за мой стол. — Вастроносы міліцыянт уключает настольную ляmpу.

Жаўтлявае святло робіць выразнымі краі аркушы, а тэкст не праясняецца.

«Супакойся. Гэта з-за хвялявання. Ты ўсё згадаеш да драбніцаў. Гэтыя сытыя, задаволеныя жыццём вепрукі адкажуць за ўсё. Яны думаюць, маючы гроши — можна беспакарана крыўдзіць людзей. Так не будзе. Іх асудзяць і пасадзяць...»

— У чым затрымка? — капитан скоўвае на патыліцу плямістую шапку.

— Я напісала каму і ад каго заява, а далей не ведаю, з якога моманту пачынаць, я ж іх дзесяць гадоў ведаю, а можа і болей.

— Пачні з сустрэчы. Дзе і як вы сустрэліся ў той вечар?

«Сапраўды. Глупства нейкае. Я іх ведаю дзесяць гадоў. Старэйшага дык дакладна гадоў дзесяць. Ён прыйходзіў у школу, чытаў свае вершы. Нармальная вершы... Якія вершы? Якая школа?»

Мы — я і браты Адамовічы — сустрэліся на скрыжаванні вуліцаў Маркса і Валадарскага. Сустрэча адбылася ў чацвер 21 красавіка, прыбліз-

на а палове на дванаццатую ўвечары. З імі быў...

«Сапраўды. З імі нехта быў. Хто? Не помню. Яны былі з кімсьці...»

нейкі знаёмы. Я з братамі выйшла на праспект Скарыны, дзе мы ўзялі таксоўку і паехалі на пляц Перамогі. Яны пратанавалі зайсці ў бар «STAR». Я збіралася пайсці ў кінатэатр «Перамога», на фуршэт з нагоды прэм'еры спектаклю, дзе іграе моя маці.

«Ідышкі спектакль. Маці іграе вялізны мужчынскі чэлес. Хуй як такі. Ну і роля! Прамаўчым пра ролю...»

Але пратанова Адамовічаў мне спадабалася. Я іх даўно ведаю і не думала, што ўсё скончыцца бойкаю. У бары мы выпілі віскі. Усе па сто грамаў. Бар зачыняўся, але барманка ведала старэйшага з Адамовічаў, таму дазволіла нам пасядзець хвілінаў дзесяць пасля закрыцця. Мы выйшли.

«І мне захацелася сцяць. Так прыпёрла, што я ледзь не ўсцалася на месцы. Я сказала, што паміраю, хачу ў прыбіральню. Мы перабеглі праз пляц Перамогі. Але прыбіральня за крамаю «Малако» зачынілася. Старэйшы з Адамовічаў пратанаваў зайсці да яго».

Старэйшы з братоў пратанаваў зайсці да яго. Мы зайшли.

«Дзякаваць Богу, жыве ён поруч з пляцам Перамогі. Пасля прыбіральні мне стала весела. І зусім не ад вызвалення сікуновага пухіра. У мяне засталіся яшчэ дзве таблеткі экстазі. Пра экстазі пісаць не будзем. Правільна казалі: не накладай кайф на кайф. А тут яшчэ і гарэлка».

На стол паставілася гарэлка. Мы выпівали. Пачалі размаўляць пра тэатр.

«Сапраўды. Мы гаварылі пра лёс тэатра. Смешна. Сяджу ў мяントоўцы. Пішу заяву, як артыстка з драматургамі гаворыць пра тэатр».

— Прабач, я не прыспешваю, — думкі Даносчыцы перарывае міліцыянт, — але ў мяне сапраўды бракуе часу.

— Я хуценька. Зараз скончу.

Я сказала, што браты прадалі свой талент. Іх не цікавіць мастацтва, толькі капітал.

«Няпраўда. Не! Праўда. Я і такое казала. Я казала, што яны тлустыя кабаны. Што яны прыгнітаюць людзей. Што пакідалі сваіх першых жонак з дзецьмі. Старэйшы спрабаваў мяне супакоіць. А малодшы сказаў, каб валіла «на хуй» А я сказала, што нікуды не пайду. Ён схапіў мяне за шыю і пацягнуў да дзвярэй. Старэйшы вызваліў мяне».

Малодшы Адамовіч схапіў мяне за шыю і пачаў біць. Старэйшы аднягнуў яго. Я сышла.

«Я не сышла. Я зачынілася ў шафе. У вялізной, люстраной, на ўсю сцяну шафе. Малодшы. Сука. Казёл. Вырадак. Выцягнуў мяне з шафы. Як толькі люстэрка не пабілася?! Каб ляслася, нам былі б капцы. Люстэрка метры са трох. Ён выкінуў мяне на лесвічную пляцоўку. Як сабаку. Без курткі, без сумкі, без чаравікаў. Нічога! Адалъюцца котцы мышчыны слёзы. Суд і краты».

Прашу праваахоўчыя органы міліцыі разабрацца і пакараці вінаватых.

«Трэба было напісаць, як маці вучыла. Білі. Справавалі згвалтаваць. Не, і гэтага хопіць».

— Таварыш міліцыянер, я скончыла.

Капітан уважліва чытае заяву.

— Праўду напісала?

— Іх пасодзяць?

— Суд вырашыць...

«Вось бляждзюга! Прыйшла да мужыкоў, напілася, істэрыку закаціла. Яе выкінулі, а яна данос накатала».

— Вы заўсёды носіце акуляры? — удакладняе міліцыянт.

— Так.

- Вы ў гэтых акулярах былі ў той вечар?
- У гэтых.
- «Ну і артыстка. Не чырванее. Бойка з двумя музыкамі, а акуляры цэлыя».
- Будзем разбірацца! — міліцыянт насунуў шапку на лоб.

24.08.1999

ДАМАВІЧКА

- Ты?
- Я.
- Можаш гаварыць?
- Так.
- Вырашыла затэлефанаваць.
- Рады.
- Даўно цябе не чула. Засумавала.
- Ты ж збіралася знайсці новы аб'ект увагі...
- Шукала, можаш паверыць, і нічога вартага не патрапілася.
- Кепска.
- Не кажы.
- Можа, мне пашукаць?
- Весела. Адзін палюбоўнік шукае кахранцы іншага любоўніка... І ты спадзяешся на поспех.
- Вядома. Я ўсё пра цябе ведаю.
- Няўжо?
- З большага. Ведаю, што любіш і што не пераносіш. Любімы колер, любімая кветкі, любімы водар, любімы напой... Досьць доўгая анкета складзецца!
- Цікава... Я і сама не думала пра любімы колер...
- Чорны. Ты захапляешся чорнай вопраткай. Чорныя кашулі, пасы, чаравікі выклікаюць у цябе захапленне. І твой новы кахранак мусіць прыходзіць на спатканне ў чорным гальштуку. Ягоны

стыль — выхаваны клерк. Але ні ў якім разе ягоная вышэйшая адукацыя не павінна знітоўвацца з да-кладнымі навукамі. Максімум рацыянальнасці — архітэктар. Мастакі, музыкі, пісьменнікі такія ж да-лёкія ад твайго ідэалу, як і банкаўскія служачыя з аўтагонішчыкамі. А вось выкладчыкі універсітэта і гісторыкі, мовазнаўцы падыходзяць, толькі не бібліятэчныя пацукі, а прагматыкі з выразна ак-рэсленымі кар'ерыстычнымі здольнасцямі. Іх пра-цы мусіць быць надрукаваны на выдатнай папе-ры. Хай у іх не будзе Божая іскра, затое рацыя-нальнасць будзе бліскучая...

— Даўволь перарваш. Атрымліваецца сухі педант, зашпілены на ўсе гузікі. Мне будзе сумна з такім.

— Табе і цяпер сумна. Толькі я апісваў знеш-насць, абалонку на ўзоруіні вонраткі і сацыяльнага статусу, а не кранаў заганы. Увесь фокус у заган-насці абранніка. Знешне ён стандартны, ягоны стандарт крышку вышэй за сярэдні, можа нават значна вышэй за сярэдні, але ўсё адно ён ніякім чынам не маргінал ні ў палітыцы, ні ў фінансах, ні ў соцыуме. Але ў таемным жыцці, а ў твайго кахан-ка не можа не быць таемнага жыцця, ён — зусім іншы. І гэта не збіранне паштовак і не гадаванне рыбак з кактусамі, не выклейванне Эйфелевай ве-жы з запалақ, не ціхае задавальненне з мінімаль-ным пашкоджаннем уласнага бюджэту. Зусім не. Аматары альпінізму, горных лыжаў, падарожжаў на байдарках з намётамі і на матацыклах з банкамі піва ў заплечніку цябе раздражняюць. Табе патрэб-ны іншы ўзровень. Іншы кшталт. Табе спадабаецца Дамавік з мегаполіса. Дамавік з XXI стагоддзя. І я могу яго знайсці. Ну, вядома, калі ты пагодзішся.

— Я пагаджаюся на Дамавіка з мегаполісау, на Дамавіка з чорным гальштукам.

— Выдатна. Калі сустракаемся і выклікаем Да-мавіка?

— Зараз. Неадкладна. Мне сумна адной.

— Буду праз хвілінаў сорак.

Жанчына патраціла ўвесь адмераны час на сваю яркую зневісць. Прымала душ. Націралася крэмамі. Расчэсвала доўгія валасы. Галіла падпашкі, ногі, похву. Фарбавала пазногці. Рабіла макіяж. Тры разы пераапранала бялізну. Сем разоў мяняла сукенку. Два разы — пантофлі.

Мужчыну сустрэла асоба, падобная да стандарту з вокладкі жаночага часопісу.

— Як я табе?

— Бляск.

— Вып'еш што-небудзь? Віскі, джын, ром...

— Ром з лёдам.

— Можа, нам непатрэбны ніякі Дамавік з мегаполісу?

— Ты мяне крыўдзішь, я столькі сілаў патраціў на ягоны выклік.

— Ты сур'ёзна выклікаў Дамавіка?

— Вядома. Ты ж прасіла.

— І што ён адказаў?

— Нічога. Але я ўпэўнены — неўзабаве Дамавік будзе тут.

У дзвёры ціха пагрукалі.

— Я баюся, — жанчына паставіла шклянку з ромам на падлогу.

Мужчына расхінуў дзвёры. У парозе стаяла стрункая дзяўчына.

— Я — Дамавікова дачка. Можна прасцей — Дамавічка. Чым магу дапамагчы? — Яна прайшла ў кватэрку і стала пасярод пакоя, шырока расставіўшы ногі ў чорных лакіраваных ботах.

— А што ты ўмееш? — насцярожана запытала жанчына.

— Стрыптыз. Петынг. Лесбійскія гульні. Секс. Садамазахізм, пры вялікім жаданні. З чаго пачнём?

— З таго, што ты пойдзеш туды, адкуль прыйшла, — у словах жанчыны перамяшаліся рэўнасць з цікаўнасцю. Таму Дамавічка не закрыўдавала.

— Я магу толькі выпіць з вамі гарбаты і сисці.
— Можна, я налью ёй рому? — Дзеля прыліку мужчына спытаўся дазволу, калі рому ў шклянцы было болей за чвэрць.

— Рабі што хочаш.
— А ты ведаеш, што я хачу?
— Здагадацца няцяжка.
— Што?
— Не скажу.

— А ты не саромся. Дамавічка цудоўна цябе зразумее. Гарантую. Яна дзеля цябе апранулася ў чорнае.

— Як кранальна. Дзеля мяне апранаюцца ва ўсё чорнае. Дзеля мяне распранаюцца. Давай, расправайся.

Дамавічка не прымусіла гаспадыню паўтараць. Яна лёгка скінула ўсё шмаццё, пакінуўшы адно боты.

— Выдатна. А цяпер расправайся ты, мой драгі каханак. Я хачу паглядзець, як ты засунеш у Дамавічку.

Мужчына гэтаксама не даў гаспадыні паўтрыцца. Ён пасадзіў Дамавічку на канапу, стаў перад ёй на калені, рассунуў сцёгны і ўвагнаў чэлес у трапяткое нутро. Ён моўчкі апрацоўваў Дамавічку хвілінаў сем. Потым устаў і не саромеючыся напяцага чэлеса, падышоў да жанчыны. Ён расправіў яе і падвёў да канапы, дзе самазадавальнялася Дамавічка. Жанчына сарамліва заплюшчыла вочы. Чырвань пафарбавала твар. Мужчына загадаў Дамавічцы вылізаць секель, а сам тым часам скончыў у Дамавічыну похву.

Забаўкі доўжыліся бясконца, як падалося жанчыне, а калі яна ўсё ж наважылася і расплошчыла вочы, кватэра была пустой. Яна нават паспрабавала падмануць сябе, падумашы, што ніякай Дамавічкі не існуе, але шклянкі з недапітным ромам сцвярджалі адваротнае.

03.09.1999

ЗЛАДЗЕЙНІК

Драбнатвары Зладзейнік жэр вінаград у ма-шыне. І сок ён жлукціў у «мерсэдэсе». У тым са-мым малочным «мерсе», які набыў на першыя скрадзеняя гроши. Ну, есць сабе рэдкавусы чала-вечак ягады ў легкавіку. Каму справа? А вось і знайшліся нераўнадушныя. І дзе. Сярод падна-чаленых Зладзейніка. Бо ўсе супрацоўнікі зла-дзюнага фонду з ідыёцкай называю «Найноўшая гісторыя» не павінны былі ведаць, што іх шэф сілкуеца даражэнымі прысмакамі. Зладзейнік канспіраваўся. Таму вадкае манга высмоктвалася з рыльца бутэлькі на скуранным сядзенні дагле-джанага «мерсіка».

Супрацоўнікі фонду лютая ненавідзелі началь-ніка, але не таму, што ён краў. Яны самі хацелі зла-дзейнічаць, толькі магчымасці не мелі, а таму ста-ранна сачылі за Зладзейнікам, каб гэтую магчы-масць займець. Паяданне вітамінаў за стырном было толькі адной з дэталяў партрэта найноўшага беларускага вуграватага Зладзейніка, які намаля-валі падначаленя ў дакладнай запісцы, а прас-цей — даносе, што адаслалі грантадаўцам.

Фонд «Найноўшая гісторыя», як і большасць па-добных арганізацый, існаваў за кошт амеры-канскіх падаткаплацельшчыкаў. Негры ў Тэхасе вызваліліся ад рабства, але не скінулі кайданы па-даткаў. Яны плоціць, а кангрэс ЗША размяркоў-вае, нейкая кропелька з тых грошай ідзе на палі-ванне чэзлага парастка беларускай дэмакратыі. А што такое белдэмакратыя? Змаганне з камуніс-тычнай мінуўшчынай і яе наступствамі ў дадзе-ным гістарычным перыядзе.

Зладзейнік меў адукцыю гісторыка. У згодзе з навамоднымі павевамі не любіў камуністаў, і яго-ныя інтарэсы супалі з амерыканскімі. Ён стварыў

фонд, які мусіў выкryваць заганы камунабальша-
віцкай дэспатыі. Усе, акрамя адной — Зладзейнік
сам не напісаў і нікому не замаўляў артыкулы пра
эканамічныя злачынствы камуністаў. І не таму,
што ягоныя погляды разыходзіліся з поглядамі
грантадаўцаў, проста — злодзеяў робіцца злодзеем
з-за няздатнасці разумна працаваць з капіталам.
Грантасмок цягнуў заакіянская даляры і кляйміў
камунікаў за смяротныя грахі. Кляйміў жорстка.
Зрэшты, ablіваць гразёю ўтрайя лягчэй, чым той
бруд адшкрабаць. За семдзесят гадоў панавання на
тутэйшых абшарах камунікі столькі гвалту на-
чынілі і столькі гадасцяў навыраблялі, што без пе-
рабольшанняў іх дзеянні можна класіфікаць —
генацыд супраць беларускай нацыі. І Зладзейнік,
хаваючыся за пачэснай справаю — змаганнем за
дэмакратыю, пачаў прыўлашчваць адзін бакс за
другім. Метад абраў стары, апісаны Гогалем у бес-
смяротных «Мёртвых душах».

«Хто будзе лічыць дзяцей, што бралі ўдзел
у конкурсі па напісанні сачыненняў на тэму “На-
ша жыццё 1965—1985 гадоў”?» — задаваў сабе пы-
танне Зладзейнік, абрываючы вінаградную грон-
ку. І адказваў: «Хто? Хто? Дзед Ніхто! Ніхто не будзе
пералічваць! Колькі скажу, столькі і будзе». І лічыў,
і прыпісваў, і дадаваў. У справаздачах замест двух
кампутараў фігуравала чатыры, замест аднаго
факса — тры, замест сотні вучняў — дзве. Зла-
дзейнік дзяліў сумленна і чэсна: палова сабе, пало-
ва астатнім.

Астатнія не задаволіліся паловаю. Сярод іх
знайшліся завадатары-верхаводнікі. Яны падбух-
торылі народ да паўстання ў найноўшым фондзе.
Спачатку прайшла падрыхтоўка. На Зладзейніка
назбіралі кампрамату. Калі ты ўмееш збіраць кам-
прамат на процьму камуністаў, зусім не цяжка
назбіраць на аднаго антыкамуніста. Тым больш:
Зладзейнік паспей ужо напалавініцу сабе на ква-

тэру за дваццаць тысячаў баксей, на рамонт у ёй за дзесяць, на мэблю, на гараж, ну і на малочны «мерсэдэс» са скераю на сядзеннях. Трэба ж недзе ягады трускаць. Адно кепска: у «мерсе» не зварыш кавы.

Зладзейнік любіў каву з цукрам. Таму ў шуфлядзе працоўнага стала хаваўся пакецік з распушчальнаі каваю ды слойк з цукрам-пяском. Фандавікі некалькі разоў траплялі ў мярзотныя сітуацыі з-за той кавы. Калі нехта потайкам пазычаў у Зладзейніка лыжачку кавы або драбок цукру, той абавязкова заўважаў, і пачынаўся скандал. Злодзей істэрыйчнымі інтанацыямі і бруднымі слоўцамі абвінавачваў усіх агулам у крадзяжы. Супрацоўнікі фонду спрабавалі знайсці меткі, па якіх шэф адсочвае нястачу, але не адшукалі. Зладзейнік быў спрытнейшы за падначаленых. І не дзіўна, бо хто гэта набірае падначаленых, разумнейшых за сябе? Толькі ўсё цячэ і незваротна мяніецца: адны дэградуюць, другія разумнеюць.

Падначаленая паўсталі. Зладзейнік прыщёгся на працу і пабачыў голыя сцены. Кампутары, стаўлы, дакументы, жалюзі, тэлефонныя аппараты, кнігі, рукапісы, ксераксы зніклі разам з супрацоўнікамі. Прапала і кава з салодкім пяском. Зладзюга пачаў кідацца ва ўсе бакі. Намерваўся заяву ў мінтоўку пісаць, але своечасова і прадбачліва перадумаш.

Разбірацца ў інцыдэнце прыехалі польскія рэвізоры: таўставаты дзядзьзька з люлькаю і сухарлявая кабетка ў акулярах, вялізных, як вочы ў балотнай страказы. Яны старанна правялі следства і давялі, што подпісы на фондаўскіх дакументах падробленыя, а лічбы завышаныя ўдвая. Але найбольшым дзівам для рэвізораў было тое, што Зладзейнік не збіраўся нічога адмаўляць. Ён прызнаў усе факты прыўлашчвання сродкаў і сказаў, што такі ў яго выбар, такая пазіцыя і праца ягоная

каштуе роўна столькі, колькі ён паклаў у сваю глыбокую кішэню. На пытанне: «Як ты, хлопча, будзеш жыць далей?» — Зладзейнік набраў поўныя грудзі паветра і панёс: «Я га-а-а буду га-а-а выдаваць га-а-а гістарычны часопіс «Шуфлядка» га-а-а. Буду га-а-а выкладаць га-а-а ў школе га-а-а і ва ўніверсітэце га-а-а. Наогул га-а-а, у мяне га-а-а вялікія планы!». Рэвізоры разгубіліся. Зладзейнік скарыстаў момант ніякаватасці і пакінуў іх са стосам фальшовых дакументаў на стале.

30.10.1999

АЗЁРНІК

Мужчына з жанчынаю беглі ўздоўж возера. Яны любілі надвячоркам прабегчыся ў парку. Гэтым разам яны выехалі на выходныя ў загарадны гатэль і не разлічлі час, сцямнела. Але адмаўляцца ад завядзёнкі не хацелася, і яны павольна пабеглі па пясчанай сцяжыне, што сцялілася вакол возера. У адным месцы возера звужалася, і праз яго быў перакінуты стары, драўляны, нягодны мост. Каб спарахнелы мост не завярнуўся разам з чалавекам, уваходы на яго забілі дошкамі. Прабягаючы каля моста, фізкультурнікі пачулі, як нешта вялізнае скочыла з моста і боўтнулася ў чорную воду. Самую пачвару яны не пабачылі, адно слуп пырскаў і круглыя хвалі на паверхні.

— Рыбіна, — мужчына спыніўся і пачаў углядацца ў расхваляваную воду.

— Такая вялікая? — жанчына пазірала на возера з-за мужчынскага пляча.

— Сапрайды, для рыбіны зашмат пырскаў. І не будзе рыбіна скакаць з моста. Ты чула, як жывёліна скочыла? — Мужчына падышоў да самай вады і прысеў на кукішкі.

— Я не чула, як яна выскоквала, яна боўтнулася, як камень, — жанчына прысела побач з мужчынам.

— Можа, гэта выдра ці бабёр? Сядзеў на мосце, а наш тупат яго напалохаў.

— Не ведаю, хто каго болей напужаў. Каб я была адна, напусціла б у штаны.

Возера супакоілася. У цёмнай вадзе адблісія драбочкі зорак. Нешта неразборлівае, ледзь чутнае шапталі танканогія трыснягі. Мужчына з жанчынаю пабеглі ў ярка асветлены гатэль, дзе наведалі турэцкую лазню. Вячэраць у рэстарацыі ім не хацелася, хаця ў якасці презента адміністрацыя прапаноўвала наведнікам рэстарацыі бутэльку французскага віна.

Мужчына яшчэ крыху вагаўся, але жанчына сказала, што слухаць, як фальшыва грае саксафоніст, яна не збіраецца.

— Лепей уключым музычны канал па тэлевізіі.

Так і зрабілі. Жанчына намыла садавіны і нарэзала хлеб. Мужчына адкаркаваў віно для жанчыны і наліў сабе віскі. Алкаголь падзейнічаў як соннае. Без асаблівага імпэту яны задаволілі сексуальныя функцыі арганізмаў і заснулі. Тэлевіzar працягваў гартаць кліп за кліпам.

Жанчына прахапілася пасярод ночы. У пакоі было халодна, як на двары. Акно і дзвёры нумара былі адчыненыя наросхрыст. Мужчына спаў, нацягнуўшы коўдру на галаву. Фіранкі трапяталіся, як крылы параненага кажана. Аголеная жанчына вызірнула на калідор. У нумары насупраць ладзілася оргія. Два зарослыя поўсцю дзеецюкі маркітавалі дзябёлую маладзіцу, тая торгалася і кусала падушку. Жанчына як мага цішэй зачыніла дзвёры. А потым накіравалася да супакоеных фіранак, каб зачыніць акно. Начны, заліты месячным святлом краявід затрымаў жанчыну. Яна пачала разглядаць возера і мост праз яго. На мосце,

звесіўшы калматую галаву паміж ног, сядзеў п'яны Азёрнік. Ён адчуў спалоханы позірк і выпрастаўся. Яскравыя вочы бліснулі на жанчыну зялёным агнём. Тая адскочыла ад акна і наляцела на столік з бутэлькамі і садавінаю. Парожнія бутэлькі падпадалі на кілім.

— Слухай, а дзе віскі і віно? — голячы падбараць, спытаў мужчына.

Жанчына распавяла пра начныя карціны.

— Атрымліваецца, што мы ўчора спалохалі Азёрніка. Уяўляю, як яму сягоння баліць галава: нелъга ж віно мяшаць з віскі.

31.10.1999

АБВЕСНІК

Абвеснік збіраў аб'явы з эратычным зместам...

Спрактыкаваная масажыстка зробіць вытанчаны масаж вушных ракавак і ануса. Педафілы і вычварэнцы не абслугоўваюцца.

Віртуозная цырульніца створыць новымодныя стрыжкі на жаночых і мужчынскіх лабках.

Татуіроўка на залупе. Танна. Балочка.

Ён набыў альбом для фотаздымкаў, куды і ўстаўляў выразкі з часопісаў і газетаў.

Барадатая жанчына сярэдняга веку з вытеснаваным целам гарантую экзатычную асалоду аматару цыфковага мастацтва.

Німфеткі — чорная, жоўтая, белая — пазнаёмыя з заможным джэнтльменам сталага (за 40) веку, каб запалиць ноч. Назіранне за аргазмамі гарантуюцца.

Беларуска жадае выправіцца ў падарожжа да цёплага мора з мужчынам, упэўненым у сабе. Ёсць волыт сада-маза ўцехаў.

Абвесткі ў прыбіральнях ён перамалёўваў на маленькія аркушы.

Гарантую прыбіранне канкурэнтаў па бізнесу, па сексу і ў палітыцы. Канчатковы разлік адбываецца пасля прадстаўлення заспіртаваных половых органаў і вушэй ахвяры. Адрэса ў інтэрнэце: iiii.smierc@ 666.com.

Прапаную паганскаі секс у лесе з паяданнем патуты, мурашоў і паганых грыбоў. Бясплатна.

Легкадумная асоба скрасіць стрыптызам нудотны вечар. Інтым не прапаноўваць.

Апошнюю аб'яву Абвеснік прыдумаў сам, чым вельмі ганарыўся.

Дзяўчынка-парфумер за сівалічную ўзнагароду абнюхае запаветныя месцы. Каму за 30 — не абслугоўваюцца.

27.11.1999

СОННІК

Соннік бачыў сон... Нібыта ён з жонкаю і дзяўчынкаю, вельмі падобнай да іхняе дачкі, намерыліся перайсці дарогу. Машынаў на скрыжаванні — безліч. Народу — процьма. Мітусня. Спешка. Соннік з жонкаю і дзяўчынкаю беглі спачатку на зялёнае, потым на жоўтае, а дабеглі на чырвонае свято. Перабеглі і сталі, задыханыя, на беразе дарогі. Тут з-за тоўстага дрэва да іх выскокваюць трывіліцыянта ў чорна-сіней форме, з гумовымі палкамі і чорна-бліскучымі шаломамі. Падлятаюць і пачынаюць біць. Лупяць па чым папала. Дзяўчынка ў енк Жонка ў лямант. Соннік упаў. Галоўны з нападнікаў, ён і самы қрыклівы, сеў на Сонніка, дупаю да галавы. І давай малаціць палкаю па сцёгнах. Я вам, сукі, палётаю на чырвонае свято! Вы ў мяне на ўсё жыщё запомніце, як трэба да-

рогу пераходзіць! Цаляе ён дручком па чэлесе, але не трапляе. Соннік рукою гаспадарку прыкрыў. Мянцяра ўрэзаў па руцэ так, што Соннікавы пазногці парвалі тканіну нагавіцаў і ўеліся ў скuru. Па пальцах пабегла кроў. Сонніка кінула ў крык. Кроў, кроў у мяне цячэ! Што ты, падлюка, робіш? Кат у рогат. Ажно зайшоўся смехам садыст. Соннік пачаў вольнай рукою зямлю мацаць, зброю шукаць, камень, кусок шкла... Каб нечым улупіць у спіну гвалтаўніку. Не знайшоў і прачнуўся.

Сеў на ложку. Памацаў чэлес. Усё на месцы. Крыві нямашака. Выпіў паўшклянкі вады. І так яму стала крыўдна, балоча, пякуча за сябе, за жонку, за дзяўчынку. І так закарцела адпомсціць вырадку ў шаломе, што Соннік уявіў у руцэ вялізны аскепак шкла і вярнуўся ў сон.

З усяе сілы ён ударыў у форменную спіну дзюбаю аскепка. Дзюба патрапіла ў хрыбетнік. Шкло раскрышылася. Міліцыянт развярнуўся і ўдарыў Сонніка палкаю па лобе. Удар атрымаўся смяротны. Давялося прачнуцца.

Соннік не расплюшчыў вочы. Ён прыдумляў іншае выйсце і ўяўляў аўтакатастрофу. Грузавік з будаўнічымі панэлямі налятае на трамвай. Метал гнецца, як папера. Сыплецца шкляны дождж. Міліцыянт паварочвае галаву тварам да здарэння. Соннік расшпільвае ягоную кабуру, выхоплівае пісталет і з замаху садзіць рукаяткаю ў хрыбетнік пад каўняром. Крышачца косткі. Паралітычная сутарга прабівае міліцыянтаў корпус. І ён мехам валіцца на асфальт. Соннік ва ўпор прыстрэльвае ката. Ён забівае і дваіх памагатых. Аднаго стрэлам у живот, другога — у грудзі. Соннік скасаваў трькожыці і нечувана ўзрадаваўся. Ён пазіраў на нябожчыкаў і ўсміхаўся, як дзіця шакаладнай цукерцы. Радасны Соннік схапіў за руку пералякане дзяўчо і пабег у двор. Жонка паспяшалася ўслед. Яны беглі праз двары, праз стадыён, праз сквер,

праз сад дома для састарэлых, праз завулкі ў ціхую алею на ўскрайку горада, дзе змораныя агпусціліся на лаўку... Соннік прачнүўся.

Ён перавярнуўся з левага на правы бок, каб за-
снуць роўным, здаровым сном новых жахаў.

17.03.2000

ВЯРТАНКА

На Каляды добра апранутая Вяртанка прыля-
цела з Нью-Йорка ў Менск. Каб не сумаваць з
бацькамі, увечары яна наведалася ў рок-клуб «Ак-
варыум». На сцэне мусіла выступаць яе сяброўка
марыхуаннай маладосці. У клубе Вяртанка суст-
рэла процьму кепска апранутых знаёмых і нааб-
дымалася, набуськалася, напрыціскалася да сто-
мы ва ўсім целе. Змораная ад сустрэч і ўражанняў,
яна засела за столік піць гарэлку з мужчынам у да-
ражэенным пінжаку. Пілося ў радасць. Рок-спявач-
ка пацешыла публіку разняволеным імпэтам. Заля
разгайдалася і хадзіла ходарам. Вяртанка ўпала
ў эйфарыю. Яна памаладзела на пятнаццаць га-
доў. А таму сама не ўбачыла, як патрапіла ў кум-
панію, што паехала да рок-каралеўны дамоў пра-
цягваць распачатае свята. Мужчына падпаў пад
уплыў агульных настрояў, згадаў маладыя гады,
маладыя жаданні і павалокся за сабутэльніцаю.
У спявачкі пілі і танчылі паўночы. Развясёленая
Вяртанка пажадала займацца любошчамі з сябр-
роўкаю кайфовага юнацтва. Мужчына не супра-
ціўляўся. Так яны і апынуліся ўтраіх на адным
ложку. Г'янай гаспадыня дазваляла рабіць са сваім
целам, што каму заманецца. Сілы пакінулі яе адразу
пасля канцэрту. Вяртанка распранула сяброўку
і абцалавала, аблізала, абсмактала ўсю чыста.
А мужчына, скінуўшы пінжак, зайшоў і выйшаў

у шэсць жаночых адтулін перад тым, як змэнчыцца ўшчэнт і заснуць. Толькі Вяртанка ніяк не супаковалася, будзіла, раскатурхвала пачарзе каханкаў і валтузілася з імі, як дзяўчынка з лялькамі. Не паспала яна ні хвіліны, але на золку свежая, вымытая і прыбаная з'ехала ў аэрапорт, каб надоўга, калі не назаўсёды, адляцець у свой горад Нью-Йорк, які наогул ніколі не спіць.

17.03.2000

РЭКТАР

Рэктар ікнуў. Зморшчыўся, пахітаў галавою, пачырванеў і зноў скалануўся ад ікаўкі.

Дактары казалі, што ікаўка напала ад ператомы. У адных вока торгаецца, другія чхаюць, а яму дасталася ікаўка.

Адпачываць не выпадала. Рэктар душыў спазмы затрымкаю дыхання.

Ён набраў поўныя грудзі паветра, павольна з шумам выдыхнуў і замёр. Пратрымаўся ў сцятым стане амаль хвіліну. Ціхенька ўдыхнуў-выдыхнуў. Ікаўка адпусціла.

У прасторным, арэхавым, лакіраваным кабіненце ён быў адзін. І мог не хвалявацца, што нехта бачыць ягоныя пакуты. Рэктар перажываваў за іншае.

Пад вокнаміуніверсітэта, на плошчы, перад Домам урада разгортваўся несанкцыянаваны мітынг.

Рэктар наблізіўся да акна. Асцярожна адвёў бардовую штору і зірнуў на пляц.

Унізе хваляваўся вялізны, у тысячаў пяцьдзесятнатоўп са сцягамі і транспарантамі. Паміж урадавым гмахам і дэмакратантамі вышнураваўся ланцуг з міліцыянтаў. На помнік пралетарскому прарадыру ўзлез юнак і замацаваў сцяг.

«Мой, ябі яго маць! Пэўна ж, мой студэнт. Не каб займаца навукаю ў бібліятэцы, не каб ябсціся ў інтэрнаце, а ён, падла неспакойная, на помнік лезе, у рэвалюцыю гуляеца».

Кіраўнік універсітэта расхваляваўся і ледзь зноў не пачаў ікаць. Каб супакоіцца, ён дастаў з шафы крышталны штоф. Наліў чарку армянскага каньяку, каўтнуў і не зморшчыўся. Цяпло разліoso ў грудзях, даплыло да страйніка, суцешыла цела. Рэктар палагаднеў і вярнуўся на свой назіральны пункт. Ён якраз паспей убачыць той момант, калі з натоўпу вылецела пляшка гарэлкі і разбілася аб чорную галаву помніка.

Натоўп скалануўся, захваляваўся і вось-вось мусіў ірваницца на штурм Дома ўрада. Але на трывалы пад помнікам ускараскаўся лысы, худы, як жэрдка, актывіст і залямантаваў у мегафон.

Падвоенны рамы не далі Рэктару разабраць слова актывіста, які супыніў хвалю абурэння. Як не разабраў ён і слова сівога кіраўніка, што наступным узяўся гарлаць у мегафон. Зрэшты, ягоных слоў не разабраў ніхто, бо натоўп засвістаў і запляскаў.

Мітынганты зганялі з трывбуны спікера камуністычнага парламента. Яго Рэктар ведаў добра. Не раз і не два даводзілася засядаць за адным столом у Доме ўрада.

«Піздзец. Будзе куламеса. Паб'юцца, памалоцяцца, падушацца. Хуй з імі. Хай ляцяць на злом галавы. Універсітэт — ён заўсёды універсітэт, э-э-э, — Рэктар усеўся ў скураны цёмна-вішнёвы фатэль і адкінуў сівую галаву на спинку. — Чырвоная, зялёная, белая, бел-чырвона-белая — без розніцы. І пры Сталіне і пры Гітлеры вышэйшая навучальная ўстанова дзяржавы не знікала. Пад камуністамі, пад кэдэбістамі, пад нацыяналістамі універсітэт захаваецца. І пад жыда-фак-срак-манонамі вугал падзення будзе роўны вуглу адбіц-

ця. І без рэктара не бывае універсітэта. Але ці буду рэктарам я? Вось дзе загваздка. Зрэшты, ну і не буду. Папрацаў. Хопіць. Каб яны ўсе здохлі на гэтым пляцы. Каб іх танкамі падушылі. Быў бы я...»

Агрэсіўную плынь Рэктаравых думак перарваў грукат у дзвёры. Ён спалохана заазіраўся, нібыта шукаў запасное выйсце. Устаў, сцяўся, сагнуўся, умомант састарэў і падаўся адчыняць. На парозе ўсміхаўся ружоватвары, белавалосы, блакітнавокі хлопчык.

— Што з Вамі? Вы ўвесь збялелі. — Хлопчык заплыў у кабінет і зачыніў дзвёры на ключ.

— Збялеў! Ссінеў! Тут счарнееш з гэтymі ябанымі мітынгамі. Ты толькі глянь у акно. Зараз пачнучы Дом урада штурмаваць. А далей што? Скажы, ты з гэтymі нацыяналістамі знаешся? Што яны будуць рабіць?

— Не хвалюйцеся Вы так, а то зноў ікаўка нападзе. Не будуць яны штурмаваць Ваш Дом урада, — хлопчык сцягнуў прац галаву чорны швэдар і застаўся ў блакітнай саколцы.

— А я думаю, будуць штурмаваць, — Рэктар распусціў пятлю на шаўкавістым гальштуку.

— Не будуць, — хлопчык вызваліў на святло сунічныя смочкі.

— Будуць, — Рэктар расшморгнуў маланку ў нагавіцах.

— Не, — вузкія школьнія нагавіцы паехалі долу.

Сінія майткі ядвабна зайлісніліся на хлапечых клубах.

Рэктарскія нагавіцы павіслі на спінцы крэсла.

— Давайце паспрачаемся, — блакітнавокое хлапчанё засталося адно ў гольфах.

— Давай, — на Рэктару была толькі афіцыйная белая кашуля з залатымі запінкамі.

— Калі Вы прайграецце, дык прызначыце мяне загадчыкам катэдры філасофіі, — гольф паляцеў у Рэктара.

— Не змагу. Ты толькі звычайны школьнік, і раптам я падпісаю загад з прызначэннем цябе на пасаду загадчыка. Не змагу, — залатыя запінкі склаліся на падваконне.

— Якраз цяпер Вы і зможаце гэта зрабіць, мой прыгожы, мой любы, мой разумны Рэктар, — другі гольф павіс на рэктарскім плячы.

— А ты? Што ты, мой белацелы, мой малочны, мой салодкі, зробіш, калі прайграеш? — Голы Рэктар сеў на стол.

— Я вазьму Вас выкладаць на катэдру, дарагі прафесар, калі Вас выпруць з рэктараў, — хлапечая рука начала пяшчотна бавіцца з Рэктаравым эрэгаваным чэлесам.

— Усё робіцца праз чэлес, — сказаў той.

— Праз дупу, — удакладніў хлопчык і пацалаў сумны мужчынскі твар.

Зароў заваконны натоўп. Каханкі ірвануліся да шыбы і прыляпілі насы да шкла. Людзі прарвалі ланцуг міліцыі і беглі да ўрадавага гмаху. Ім напярэймы ляцелі народнафронтавскія дружыннікі з бел-чырвона-белымі павязкамі на рукавах. На ганку ўсчалася мітусня.

— Ты прайграў, — Рэктар па-бацькоўску паклаў руку на хлапечас плячо.

— Чакайце, — той сцепануў плечуком і скінуў Рэктараву далонь.

Узяўшыся за рукі, дружыннікі началі адціскаць штурмавальнікаў. Тыя разварнуліся і ўліліся ў на тоўп. Цяпер замест міліцыі паміж Домам урада і мітынгам стаяла дружына.

— Бачыце, Вы прайгралі, — хлопчык звонка цмокнуў вуснамі ў паголеную шчаку.

Пад універсітэцкімі вокнамі ўзнавіўся лямант. Каханкам было цудоўна відаць, як у кола юнакоў патрапіў галоўны пракурор рэспублікі, як падлеткі плявалі яму ў твар. Той закрыў галаву рукамі і пабег у бок універсітэцкага ганку.

— Да Вас госьць ідзе, — малады кахранак уздыхнуў.

— Мяне няма, — Рэктар праверыў, ці надзейна зачынены дзвёры, і вярнуўся на свой назіральны пункт.

— Я ведаю, што Вас няма. Бачыце, яны сядоюць у аўтобусы і едуць штурмаваць цэнтральны камітэт камуністаў. А штурмаваць і там не трэба. Камуністы паўцякалі.

Рэктар пачаў стукат у дзвёры і гучна ікнуў.

— Супакойцеся, — хлопчык пацалаваў мужчыну ў вусны і пацягнуў да стала. — Вы напішаце загад пра маё прызначэнне. Вы прагоніце цяперашняга загадчыка на пенсію. І мы будзем трахацца, як і трахаліся — раз на тыдзень.

Хлопчык лёг спінаю на арэхавы стол і пальцамі рассунуў клубы. Маціовая ружовасць анусу ўзбудзіла мужчынскі пачатак у Рэктара.

— Рэвалюцыйныя падзеі Вас натхняюць. Трэба, каб часцей ладзіліся штурмы, — хлопчык захлаў рукі за галаву і заплюшчыў вочы.

21.03.2000

ДАМАВІЧОК

За акном канчаткова сцямнела. Мужчына кінуў позірк на гарадскія агні і зашморгнуў шторы. У маленькім пакойчыку было светла і чыста. За круглым столом сядзела акторка і раскручвала ў келіху духмяны вермут. Мужчына засяродзіў позірк на сонечным віскі і цылінdryчнай шклянцы. У прайгравальніку весялілася душа Моцарта.

— Ты абяцала, — мужчына запіў свае слова агністым напоем.

— Гэта быў жарт, — жанчына прыгубіла келіх.

— Не. Ты абяцала, што мы здымем кіно і зоймемся сексам адразу пасля прэм'еры.

— Гэта быў самы просты жарт. Ты што, жартаў не разумееш? — Яна паставіла пусты келіх побач з пяшчотна-зялёной бутэлькаю.

— Надварот, я цудоўна разумею жарты. Пачуцця гумару мне не бракуе. Тады мы гаварылі сур'ёзна. Я выдатна памятаю той момант, — ён напоўніў шклянку на чвэрць.

— Шал нейкі. Пасля той прэм'еры мінуў год. А тады мы зашмат выпілі марціні і жартавалі.

— Я не п'ю віно, ты ведаеш.

— Добра. Я зашмат выпіла марціні, а ты перабраў свайго заўсёднага віскі, — акторка раздражнёна лінула віно міма келіха.

Мужчына паклаў на чырвоную лужынку жоўтую папяровую сурвэтку. Тая імгненна пацямнела. Так цямнее жытнёвае поле, калі сонца забягае за хмурыну.

— Хочаш паглядзець на чэлес? — мужчына расшпіліў сталёвую маланку ў нагавіцах.

— Толькі паглядзець? — жанчына заплюшчыла вочы.

— Толькі паглядзець, — напятая плоць вызвалілася з-пад майткаў.

— Пакажы, — яна глядзела на мужчынскі орган шырока расплюшчанымі, па-дзіцячы здзіўленымі вачымі.

— Можаш дакрануцца, — вольнай рукою ён пасправаў пакласці жаночую далонь на свой гонар.

— Нармальны, звычайны чэлес, — яна трymала келіх дзвіома рукамі.

— Я кажу: можаш пакратаць.

— Ты ж казаў: толькі паглядзець.

— Ты паглядзела і цяпер можаш дакрануцца.

Актарка правяла ўказальным пальцам па шайкавіста-бэзавай галоўцы.

— Ён такі цёплы, такі гарачы.

— Ён поўны крыўі. Абгарні яго пальцамі і вадзі ўверх-уніз.

Актарка згарнула далонь, пяшчотна сціснула чэлес і распачала мастурбаванне. Мужчына расшпіліў верхні гузік яе белай кашулі.

— Што ты робіш? — яна паспрабавала зашпіліцца.

— Расшпіляю кашулю, — ён схапіў яе запясці і не даў зашпіліцца.

— Нашто ты расшпіліў кашулю?

— Я хачу паглядзець на цыцкі, на смочкі і пуп.

— Ты сто разоў бачыў маё цела ў кіно.

Актарка перастала супрацівіцца. Мужчына вярнуў яе пальцы на чэлес. Яна працягнула ананіраванне.

— А цяпер мне карціць паглядзець на тваё цела не на экране і не на здымачнай пляцоўцы, а тут, калі мы адны.

Мужчына памыліўся. У пакоі знаходзіўся трэці — маленечкі, крышку большы за пацука, Дамавічок. Ён сядзеў на падваконні і назіраў інтymную сцэну праз шчыліну паміж штораў.

— Я хачу дакрануцца да тваіх смочак самым кончыкам залупы.

— А я не збіраюся займацца з табою сексам, — тэатральна гучна выгукнула Актарка, але не пакінула масіраваць канец.

— Збіраешся! — сказаў Дамавічок, і не проста сказаў. Ён сказаў гэта двумя галасамі ўадна-чассе. И не проста двумя галасамі, а мужчынскім голасам, які пачулі ўсе, і жаночым, які пачула адно Актарка.

— Не-е-е, — вяла запярэчыла яна сама сабе.

— Табе не падабаецца чэлес? — мужчына паспрабаваў расшпіліць другі гузік на яе кашулі. Актарка пачала супраціў. Яны паваліліся на падлогу. Яны спляліся ў вузел біялагічнае бойкі. Яны тузаліся, драпаліся, кусаліся, крычалі, стагналі, раўлі, пакуль не апынуліся цалкам голымі пасярод парванага на кавалкі шмацця.

— Табе не падабаецца мой чэлес? — мужчына ляжай на спіне і глядзеў на столъ.

— Падабаецца, — жанчына ляжала на жываце і глядзела ў падлогу.

— Я мяркую, што твая похва гатовая прыняць мой чэлес, — мужчына перавярнуў жанчыну з жывата на спіну.

— Гэта будзе першы і апошні раз, — Актарка ўзняла калені і развяла сцёгны.

— Канешне, гэта будзе паміж намі першы раз, — мужчына ўвайшоў у жанчыну.

Похва шчыльна абхапіла чэлес. Залупа ўпіналася ў матку.

— Як табе падабаецца?

— Мне падабаецца, калі павольна, калі дасташ да маткі, калі ў мяне ўсё пачынае торгацца і сціскацца...

Дамавічок дачакаўся, пакуль акторка атрымала аргазм, а мужчына ўласнаручна выдаіўся ёй на пуп, і тады сышоў праз сцяну ў суседнюю кватэру.

— Паглядзі, я ўся ў драпінах і сіняках, — Актарка лізнула абадранае да крыві калена.

— І я ўвесь у кровападцёках. Мы зараз палічым, колькі іх у цябе і ў мяне, — мужчына лічыў уголас. — У мяне трывацца ранаў, — скончыў ён.

— А ў мяне болей, у мяне семнаццаць.

За акном развіднела. Мужчына рассунуў шторы.

03.06.2000

НАЧНІЦА

Мужчына сустрэў сябра. Не бачыліся даўно. Тэмай для гутаркі хапала. Зайшлі ў бар, замовілі гарэлкі з канапкамі. Паплыла няспешная гутарка. Чыста славянская справа: сардэчна пагаварыць за чаркаю.

Бар знаходзіўся ў гатэлі, насупраць палаца презідэнта, таму наведнікаў было няшмат, гарэлка налівалася яканская, а курыная руляда мела выдатны смак.

Ні мужчына, ні сябра не мелі аніякага дачынення ні да першай асобы, ні да ягонай адміністрацыі. Проста абодва выраслі ў сталіцы і добра ведалі, дзе можна спакойна пасядзець, добра выпіць, смачна паесці і не зрабіць шкоды ўласнаму бюджэту.

Звечарэла. Выхаваная афіцыянтка папярэдзіла, што прынесла апошнія грамы. Пачалося абмеркаванне далейшых шляхоў. Сышліся на наведванні начнога клуба. Той клуб, як і бар, быў не зусім звычайны. У ім не грымела музыка, нахабныя дзявулі не трэслі азадкамі ў пражэктарным свяtle, і слізкатварыя сутэнёры не зазіралі ў вочы. А была двухпакаёука з высачэзнай, як у музеях, столлю, дзе гаспадарыла Начніца з памочніцою.

Мужчына лёг са статнай Начніцай. А сябра ўладкаваўся з белаголовай памочніцай.

Ад алкаголю ў мужчыны замарудзіліся насеннеўтваральныя працэсы. Гадзіну ён прамаркітаваўся з вялікагрудай вакханкаю, пакуль гумовы мяшчак напоўніўся спермаю.

А ў сябра выпітае, наадварот, паскорыла абмен рэчываў. Ён скончыў секс з беласкурай гейшаю праз пяць хвілінаў і заснӯў.

Мужчына прыняў душ і папрасіў гаспадыню пабудзіць сябра. Той не хочучы вярнуцца ў рэальнасць.

— Вы заплацілі за цэлую ноч. Заставайцеся да раніцы, — Начніца пагладзіла мужчынскую галаву, як маці сынаву.

Сябрам спадабалася прапанова, але надыходзіў працоўны дзень у рэжымнай радзіме.

24.06.2000

БЛУДНІЦА

Журналіст запрасіў Блудніцу ў рэстарацыю.

— Што ты будзеш есці?

— А што ў іх ёсць?

Журналіст паклікаў афіцыянта.

— Што ў вас можна хутка з'есці, каб не чакаць тры гадзіны?

Афіцыянт надзымуўся.

— Халаднік ёсць. Будзеш халаднік?

— Акрамя халадніка ў іх нічога няма?

— У вас ёсць першы акрамя халадніка? — Афіцыянт адмоўна захітаў галавой. — Дранікі са смятанай ёсць? Хутка зробіце? Будзеш дранікі?

— А што мне застаецца, акрамя халадніка і дранікаў?

— Што будзеце піць? — завучана расцягнуў афіцыянта.

— Кава і вада ў вас знайдзеецца?

— З газам? Без газу?

— А мне віна, белага... Якое ў вас віно? — кателіва замуркалала Блудніца.

— Алкаголь іншым разам. А ваду негазаваную, — абсек журналіст.

— А мне можна з газам! — не здалася жанчына.

Афіцыянт сплыў з пакрэмзанай паперкаю ў выпенчанай руцэ.

— Пачнём? — журналіст запусціў магнітавон. — На тэлебачанні ты зрабіла заяву, што зможаш задаволіць 333 мужчыны ўзапар. Ты сур'ёзна збіраешся здзейсніць секс-марафон, ці гэта заяўленна дзеля эпатажу?

— Можа, мы спачатку паямо?

— Ты што, не снедала?

— Я ем, калі прыходжую са школы. А вы заўсёды снедаеце?

— Твая тэлезаява сур'ёзная?

— А вы сумняваецца?

— Адкуль узнікла ідэя з секс-марафонам?

— Вы не здагадаліся? З кнігі рэкордаў, там розных прыколаў хапае. Я вырашыла паставіць рэкорд. Афіцыянт, праўда, казёл? Нават не папытаяў ці можна мне піць ваду з лядоўні, ці няможна. Вось пабачыце — прыпрэ з лядоўні. Ненавіджу ледзяную ваду. Можна ангіну падхапіць.

— А з мужчынамі ты не баішся нешта падхапіць, што-небудзь горшае за ангіну?

— Мужчыны пройдуць тэст.

— А дзе ты возьмеш столькі мужчын?

— Усе жывёлы хочуць трахацца, а тут бясплатна і рэкорд, і тэлебачанне, радыё, інтэрнэт і ўсё та-кое. Хто ня хоча стаць вядомым?

— Ты думаеш знайсці ў Мінску трыста самцоў, якія пагодзяцца маркітавацца на публіцы?

— Нашто іх шукаць у Мінску? Галоўнае — зрабіць рэкламу. Мужчыны прыедуць з усяго свету. І праводзіць марафон не абавязкова ў Беларусі, можна ў Стакгольме, у Швецыі нават лепши.

— А што думаюць наконт твайго праекту бацькі?

— Думаюць? Яны гавораць, а не думаюць. Мама, як і вы, не верыць у сур'ёзнасць намераў. Яна тое самае слова ўжыла — «эпатаж». Паганае слоўца. Старое. Выцвілае. А бацька сказаў, што яму ўсё роўна. Ён з намі не жыве. У яго новая сям'я, дзіця. Ён мне чужы.

Афіцыянт прынёс халаднік і вараную бульбу, пасыпаную кропам. Блудніца праглынула ўсё ўвобмільг. Яна абцёрла сурвэткаю ружовыя кроплі з круглага падбароддзя. Глынула вады. І павяла вачмі ў бок дыктафона.

— Ты спрабавала раней займацца падобнымі рэчамі?

— А хто не займаецца падобнымі рэчамі?

— Колькі мужчын ты змагла задаволіць за адзін прыём?

— Ці можна маю колькасць назваць рэкордам? Не! Іх было 13.

— А чаму менавіта 333?

— Вы ж ведаеце лічбу д'ябла? 333 — яе палова. Толькі з першага заходу я не вытрымаю такую колькасць. І ў пэўнай ступені мае намеры антыхрысціянскія. Але як на што паглядзець; і Блудніцы трапляюць у святыя.

— Ты збіраешся сысці ў манастыр?

— З чаго вы так падумалі? Я буду паступаць ва ўніверсітэт на біялогію. Чалавек — жывёла.

— Карацей, ты не лічыш свае намеры амаральнymi?

— Што ёсць мараль?

— Пытанні задаю я. І за рэстарацыю плачу я. Будзеш плаціць, будзеш і пытанні задаваць. Тое, што ты наважылася зрабіць, амаральна?

— А можна, я сама заплачу за абед?

— Ты будзеш мяняць паставы? У цябе ёсць сакрэты?

— Вядома, буду прыматць розныя паставы, гэта ўзбуджае мужчын. Вялікіх сакрэтаў у мяне няма. Проста ў мяне найлепшае жаночае цела ў свеце.

— Мінет і анальны секс будуць выкарыстоўвацца?

— Спадзяюся, не.

— Ты не байшся, што можна памерці ад пера-напружвання?

— З большага ад гэтага паміраюць мужчыны. Дый дактары ў падобных сітуацыях абавязкова прысутнічаюць.

— Да цябе хто-небудзь ладзіў падобныя марафоны?

— Так, і лічба там — 250 мужчынаў.

Прынеслі дранікі са смятанаю.

— Больш за ўсё на свеце я ў дзяцінстве не любіла есці дранікі. А чым вас кармілі ў дзяцінстве?

Журналіст схаваў у кішэнь дыктафончык, нахіліўся да ружовага тварыку і прашаптаў:

— Падманам.

15.08.2000

ДЗЮННІК

Жанчына ляжала на нудысцкім пляжы. Яна пазірала на адпачыннікаў праз чорныя акуляры.

Гэта толькі здаецца, што на нудысцкім пляжы адсутнічае эратычная інтрыга. Маўляў, усе расправуліся, і цікаўнасць скончылася. Зусім не. Па-першае, хто і як расправанаецца.

Вось з'явіліся маці з сынам. Маці ў белым нагавічным касцюме, сын ў чырвонай бейсболцы з футбольным мячыкам. Маці гадоў 35, сыну 15. Расправанацца пачала маці. Яна скінула нагавіцы і пантофлі. Сын падбіваў мяч каленімі. Маці спачатку скінула майткі, за імі кашулю і апошнім зняла станік. Сын працягваў забаўляцца з мячом, ён высока падкідаў яго і лавіў, падаючы на пясок. Уесь час, пакуль белацелая маці плёхалася ў хвялях, сын лавіў мяч.

За маці з сынам на пляж выйшли троє маладых людзей: два юнакі і дзяўчына. Юнакі адразу па-салдацку хутка паскідалі апранахі і галяком далі нырца ў мора. Дзяўчына зняла майткі, але засталася ў сукенцы. З хвіліну яна прастаяла ў нерашучасці з майткамі ў руцэ і зноўку іх уздзела. Скінула сукенку і пабегла да юнакоў у хвалі.

Жанчына сачыла праз акуляры за ўсімі, хто з'яўляўся на пляжы. Дзьмуў вецер, і больш за гадзіну яна праляжаць не змагла. Абтрэсла з цела пясок, апранулася і пайшла праз дзюны ў гатэль.

На горцы, над пляжам, у высокай траве хаваліся ад ветру вопытныя адпачыннікі. Жанчына ішла па пясчанай сцяжыне і разглядала розныя сцэнкі. Вось цалуюцца два аголеных хлопчыкі. А тут стары, загарэлы да чарнаты дзед лашчыць рукою міжножжа такой жа старой і такой жа загарэлай да брунатнасці бабулі. А там цалкам апрануты дзядзька разглядае ў бінокль нудыстаў, сярод якіх пяць хвілінаў таму ляжала і яна сама.

Пляж нудыстаў жыве тым, што ўсе назіраюць за ўсімі і ў знак удзячнасці за магчымасць назіраць за іншымі дэманструюць свае аголенасці.

Жанчына спусцілася з дзюны ў лагчыну, за якой пачынаўся сасоннік. На ўскрайку лесу яна заўважыла Дзюнніка. Той, голы, у адных чаравіках, стаяў да яе спінаю. У Дзюнніка была пастава дагледжанага атлета. Пачуўшы крокі, ён павярнуўся. Жанчына пабачыла ўсмешку на правільным твары і напяты доўгі чэлес з ружовай галоўкаю. Жанчына на імгненне спынілася. Яе ўразлі памеры і абрыйсы мужчынскага стрыжня. Амаль такі яна сустракала ў кнізе па старажытнай міталогіі. Падобны, заўсёды напяты орган меў Прыап. З думкамі пра Прыапа жанчына ўцякала ад Дзюнніка.

Той не крыўдаваў. Дзюннік наогул вельмі бяскрыўдная і сціплая істота. Штораніцы ён з'яўляецца на ўскрайку нізкарослага ляска, каля дзюнаў, узбуджае рукамі свой канец і паказвае яго самотным жанчынам. Па ягоных перакананнях, усе самотныя жанчыны прыходзяць на пляж нудыстаў, каб паглядзець на мужчынскія геніталіі, толькі на пляжы ўсе геніталіі ў абвіслым ці зморшчаным ад халоднай вады стане. А вось ён, Дзюннік, патурае патаемным жаночым інстынктам і дэманструе найвыдатнейшы чэлес.

З боку лесу да Дзюнніка набліжалася іншая жанчына ў цёмных акулярах. Ён старанна мастурбаваў. Калі сцежка, па якой крочыла жанчы-

на, падышла на мінімальную адлегласць, Дзюннік павярнуўся і паказаў ўсю веліч свайго прыапізму.

— О-о-о! — выгукнула ўражаная самка.

Каб лепей разгледзець дэталі, яна ссунула акуляры на лоб.

Дзюннік задаволена ўсміхаўся на ўсю шырыню роўназубага рота. Бліскучая кропелька з'явілася на самым кончыку залупы.

Бляск на кропельцы спермы настолькі ўзбудараражыў жаноцкую сутнасць, што гаспадыня цёмных акуляраў пачала нервова зрыванаць з сябе вонратку. Усмешка сышла з твару ў Дзюнніка. А калі аголеная, белавокая жанчына паспрабавала наблізіцца да яго, той кінуўся ў лес, толькі яго і бачылі.

Агаломшаная ўбачаным жанчына азірнулася навокал: нідзе нікога не было. Яна спехам апранулася і падышла да месца, дзе стаяў Дзюннік. Яна прысела на кукішкі, каб лепей разгледзець сляды. Ніякіх слядоў на тонкім пяску, акрамя птушыных, яна не ўбачыла. «Што толькі не ўбачыцца на трэці месяц без мужчынскае пяшчоты», — падумала жанчына і накіравалася на нудысцкі пляж.

У высокай траве, на горцы, над пляжам яна ледзь не наступіла на нагу мужчыну, які старанна рабіў кунілінгус зусім маладзенькай жанчынцы. А праз дваццаць кроکаў яна стала сведкаю люстрага нога адбітку папярэдніе сцэны: кабета ў гадах рабіла мінет хударляваму падлетку ў чырвонай бейсболцы. А за тры крокі ад пляжа два маладыя чалавекі ўстаўлялі свае чэлесы ў похву адной дзяўчыны.

Жанчына легла на пясок калі самае вады. І пачала сачыць з-за акуляраў за наведнікамі нудысцкага пляжа.

Адразу за ёю на пляж выйшаў кульгавы дзядзька

з біноклем на грудзях. Ён разаслаў зялёны ручнік, сеў на яго і, седзячы, распрануўся. Перад тым як зняць плаўкі, ён хвілінаў колькі сядзеў у нерашучасці. Потым скінуў іх і лёг на жывот.

Пакуль дзядзька разважаў, здымаць яму ўсё чыста ці не, на пляжны пясок прыйшла пара загарэлых да немагчымага старых. Ён распрануў яе, а яна распранула яго, і яны ўзяліся за рукі, як дзеци, і пайшли ў хвалі.

Два хлопчыкі прыйшлі за старымі адразу, але яны так і засталіся загараць у доўгіх шортах.

Жанчына ў акулярах была цалкам перакананая, што хлопцы саромеюцца здымаць свае шорты, бо ў іх напятыя чэлесы, бо іх узбуджае яе выдатнае цела, асабліва яе вялікія грудзі, адна з якіх ледзь не ўдвай большая за другую.

19.08.2000

ДАЛАКОПНІК

— Калі што народзіцца, дык абавязкова памрэ. Калі нехта закопвае магілу, дык знайдзеца той, хто раскапае. І не горшая ў мяне работа за ўсе астатнія работы. Далакопы з раніцы выкопваюць яміну, а ўдзень засыпаюць. Я ж наадварот: увечары раскопваю, а пад раніцу закопваю. Кожнаму сваё. — Далакопнік сядзеў на пяску і гаварыў да новенъкага, толькі з-пад гэбліка, крыжка.

У Далакопніка быў святы абавязак: перад тым, як пачаць раскрыццё капца, растлумачыць яму свой намер, пераканаць, калі заўгодна, у неабходнасці эксгуматарскіх дзеянняў.

— Вось ляжыш ты там, пад пяском, малады і прыгожы. Яшчэ малады і яшчэ прыгожы, а пройдзе тыдзень-другі, дабярэцца да цябе чарвяк. Шмат у нашым жыцці ёсць дарог, а вядуць яны ўсе

да магілы. І дарога чарвяка завядзе ў магілу, у тваю магілу. І з'есць ён цябе дарэшты.

Далакопнік узяў з суседняга капца шклянку з ландышамі. Кветкі вынуў і паклаў пад сіні крыж, ваду выліў на пясок. У вызваленую шклянку нацур-болілася спірту, поўненька, пад самыя берагі. Пі-лося нагбом і не закусвалася. Ландышы вярнуліся ў прадэзінфікаванае шкло.

— Можна і пачынаць, — Далакопнік увагнаў блакітнае лязо рыдлёўкі ў жоўты пясок магілы.

Работа пайшла спраўна. Невысокі, шырокі, як шафа, Далакопнік рыў не горш за экскаватар ся-рэдніх памераў. Зямля акуратнымі пагоркамі кла-лася вакол яміны. Светлы крыж стаяў прытулены да суседняга крыжа, нібыта абдымаў і цалаваў свайго старэйшага калегу і настаўніка. Праз якую гадзіну Далакопніка вады выбірала жвір абапал зялёнай труны.

— Вось і сустрэліся, — прагаварыў Далакопнік, уздымаючы века сталёвым цвікадзёрам. — Так бы ляжаў і чакаў свайго чарвяка, а так пагуляеш яшчэ, дабегаеш тое, што не дабегаў, дакахаеш тых, каго не дакахаў, даспываеш свае песні.

Нябожчык быў надзіва прывабным юнаком з доўгімі ільнянымі валасамі. Далакопнік прыпаў да юнаковых вуснаў сваім праспіртаваным ротам і пачаў рабіць штучнае дыханне. Далакопнік соп, набіраў поўныя грудзі начнога паветра і ўганяў яго ў мёртвыя лёгкія. Жыццё вярнулася ў маладое цела пахаванага. Ён расплющыў блакітныя вочы і пабачыў зарослы кудламі твар Далакопніка.

— Што гэта? Дзе я? Ты хто? — Хлопец сеў у труне.

— Ціха, ціха. Не гарлай, тут усе спяць, а ты кры-чиш. Пасядзі, сагрэйся крыху. Вось табе мая ватоўка, — Далакопнік ахінуў хлапечыя плечы ста-рой, спрэс у закарэлай зямлі ватоўкаю.

— Ты, корч стары, кажы, дзе мы? — Блакітныя вочы наліліся чырвонай злосцю. — Гавары, блядзь,

а не то адарву тваю баранову галаву і ў зямлю закапаю, каб яе жукі зжэрлі.

Далакопнік спахмурнеў, моцна ўдарыў кулаком у юнаковы грудзі, так, што той зноўку выпрастаўся ў труне, кінуў цвікадзёр яму на шыю, ускочыў і наступіў на інструмент неваксаваным ботам. Юнак захрыпей.

— Хрыпі, паҳрыпіш у мяне яшчэ не гэтак. Я цябе, смаркача-нахабніка, навучу, як са старэйшымі гаварыць. Ты мяне паважаць будзеш, любіць і шанаваць больш, чым Бога, больш, чым Божую Маці. Я табе даў яшчэ кавалак жыцця, а ты язык паскудны распускаеш. Цяпер сядзь і памаўчы. Я гаварыць буду. І ватоўку вярні, noch халодная.

Цвікадзёр зняўся з шыі маладога нябожчыка, ватоўка сцягнулася з ягоных плячэй. Далакопнік паставіў пад нахілам века труны і спрытна, ускараскаўшыся па ім, вылез з яміны, не забыўшыся прыхапіць рыдлёўку і цвікадзёр. Наверсе ён яшчэ на бухаў сабе спірту ў шклянку:

— Гігіена перш за ўсё! З такімі, як ты, без спірту не абысціся. А табе ўжо спірт не дапаможа. Ты свой алкаголь выжлукціў. Набраўся, як дзюдзька, і за стырно. Чорт табе брат. Вось і сядзіш цяпер на сподзе магілы, і не ведаеш, як быць далей. А Далакопнік ведае, работа ў мяне такая — ведаць пра вас, небараکаў, усё чыста і ўзад і ўперад. Кроў! Свежая жаночая кроў дасць табе жыццё. Маладая, гарачая, смачная. Толькі яна, і нішто іншае, паставіць цябе на ногі. А цяпер вылазь, дапаможаш капец аднавіць, каб нараніцу ні знаку, ні следу не было пра нашыя справы начныя. Каб ландышы ў шклянцы пад крыжам стаялі, быццам ніхто іх і не кранаў.

Далакопнік паспрабаваў выцягнуць прыгажуну з магілы за руку. Тая лёгка адарвалася ад пляча, выслізнула з рукава і засталася вісцець у лапе Дала-копніка.

— Работнікі ў моргах пайшлі. Усё робіцца, як не сабе. Руку і тую прышыць не могуць. Ладна, не бяды, прышыю я табе руку. Давай другую.

Лёгка, як роднае дзіця, юнак выцягнуўся з яміны.

Хутка, з азартам Далакопнік засыпаў яміну і зрабіў акуратны капец з крыжам, пад які паставіў кветкі ў шклянцы. Кароткая чэрвеньская ночь сканчалася. Мужчыны хуценька пабеглі праз могілкі і зачыніліся ў дамку вартаўніка. Да-лакопнік лічыўся на могілках за вартаўніка. Пра-цаваў ён сумленна, кожную магілу любіў, як род-ную. Бамжоў, п'янтосаў і злодзеяў з вандаламі га-няў, лавіў і біў няшчадна. Яго паважалі. Яго нават вылучалі на атрыманне ордэна за выдатныя пра-цоўныя подзвігі. Але ўзнагароды не ўручылі: маўляў, што гэта за подзвігі на могілках. Да-лакопнік старанна перапісаў прозвішчы сквапных начальнікаў, каб у свой час прыгадаць ім абразу. Ёсьць дзень, і ёсьць ноч. Удзень яны кіруюць све-там, а ўночы ён правіць баль. Устае сонца і за-ходзіць сонца. І сонца зойдзе для тых уладароў, як зайшло для маладзенъкага прыгажуна, калі ён п'яны ўдрызіну разбіўся на машинае аб дрэва, на-смерць.

У вартоўні стаяла халадэча, як у пограбе. Да-лакопнік зашморгнуў ніколі не праныя фіранкі і за-святліў кволую лямпачку. Аднарукі мярцвяк раз-гублена стаяў у парозе.

— Праходзь да стала, здымай вясельны пінжак, сядай, будзем цябе рамантаваць, — гаспадар дас-таў з шуфлядкі доўгую сапожную іголку і тоўстыя ніткі.

Як тая швачка, ён і пры цёмнымі святлі спрытна ўдзеў нітку ў іголку. Агледзеў парванае плячо, прыклаў да яго руку і пачаў шыць шпарка, як ма-шынка. Юнак касавурыў вока на акуратнае шво, што ахоплівала абручом плячук. Іголка, зрабіўшы два колы, спынілася пад пахаю.

— Прымацавалі. Цяпер у падполле лезь, удзень паспіш, адпачнеш у халадку, увечары я швы здыму, і будзеш як новенъкі. Чакай, я крыху папырскаю мёртвай вадою на твае раны. Вось так і вось так. У цябе, мой даражэнъкі, цяжкая нача была. Не так яно і проста — з таго свету на гэты вярнуцца. Лезь у пограб, там у кутку матрац намацаеш, на яго і кладзіся. І хутчэй давай, бо сонечнае святло цяпер шкоднае для твайго здароўя, загараць ты больш не будзеш, гэта дакладна.

Далакопнік закрыў падполле дашчанай накрыўкаю і паставіў на яе зэ达尔 з эмаліванай вываркай, поўнай найчысцейшай мёртвай вады.

Уставала сонца, ружавелі вершаліны могілкавых клёнаў, прачыналіся вароны, вечныя спадарожнікі жалобных рытуалаў. Пачынаўся дзень. Ён пачынаўся для жывых, а мёртвия працягвалі глядзець бясконцы, бессюжэтны, чорны сон. Такі ж сон бачыўся і маладому нябожчыку ў падполлі, пакуль на заходзе не закацілася чырвонае сонца, і сон не стаў крывавым, і ён не прачнуўся.

— Вылазь, нача на двары, і працацаць пара. Касцюмчык у цябе ні к чорту. Вось я тут тое-сёе прыхапіў. Скураное, чорнае, надзейнае. Цяпер усіх хаваюць у нядзельных гарнітурах. Непрактична. Адзін дожджык, другі, і ад гарнітурчыку лахманы засталіся. Каб я ў начальніках працаваў, выдаў бы загад, каб хавалі людзей у скураной вонратцы. Бачыш, як табе чорнае да твару. А цяпер павячэртай. Я, дзеля твайго здароўя, у лякарню злётаў і бутэлечкай крыві разжыўся. Яна не зусім свежая, але лепш такая, чым з пустымі страўнікамі ісці на паляванне. Пі, не гідуйся.

Далакопнік пасунуў па стале шклянку, поўную цёмнай, свежамарожанай чалавечай крыві. Дрыготка праўбіла ягонага госця. І раптам ён пачуў такую смагу, што адным глытком спаражніў вялікую шклянку, якая моцна патыхала ландышамі. Гаючая

цеплыня разлілася па целе. Галава крыху захмяле-ла, і юнак адчуў усю радасную паўнату зямнога жыцця. Ніколі раней яму не было так добра і пры-емна. Ні герайн, ні какайн, ні тым больш алкаголь не давалі падобнай радасці.

— Дайце яшчэ. Каб я ведаў, што ёсьць такое за-давальненне, я б памёр значна раней. А то алка-голь, наркотыкі і дзеўкі, сукі, пляшкі і кайф — усё жыццё збаёдаў на іх. Мог бы стаць прыстойным кампазітарам, паверце, вельмі прыстойным, не Моцартам і не Шонбергам, але авангардовую опе-ру ў стылістыцы ранняга Пракофф'ева напісаў бы, нешта буфанаднае, цыркове, з чорным гумарам. Я і лібрэта пачаў прыкідваць: танец чорных малат-коў з белымі цвікамі. Вам зусім нецікава?

— Гэта мінулае. Ты яго лепей забудзь, не ўспа-мінай. Ты цяпер паляўнічы за крывёю, без свежай крыві не пратрымаешся і аднаго дня. Будзеш ха-дзіць штоночы на паляванне. Спачатку забівай дзяцей і жанчын. Старых лепей не чапаць, у іх хва-робы, можна атруціцца. І з мужчынамі не спяшай-ся змагацца, напачатку трэба сілы назбіраць. Кроў высмоктвай з горла, і не вянозную, а артэрыяль-ную, яна ўдвая больш карысная. Пажывеш у мяне, а потым што-небудзь прыдумаем.

— Пачакайце, дык я што — вупыр? Вы мяне з магілы ўзнялі, каб зрабіць крывасмокам? Няўжо нельга нешта іншае прыдумаць замест крыві?

Далакопнік выліў у шклянку з бутэлькі рэшткі крыві і паставіў перад вупырам. Той адразу ж вы-смактаў з бруднага посуду салёнае змесціва.

— Першы раз табе цяжка давядзецца, а таму вядзі ахвяру сюды, на могілкі. Я табе, калі што якое, дапамагу яе асвежаваць. І не асуджай ні сябе, ні мя-не. Свет такі, як ёсьць, і кроў цячэ ў ім у тых кірун-ках, куды мусіць цекчы. Ночы цяперака кароткія, так што спяшайся, сынок.

Дзвёры старожкі расчыніліся ў непралазную

могілкавую цемрадзь. Прыгожатвары вупыр ступіў у яе, як у пекла. Ён не стаў выбірацца з могілак праз браму, а пералез праз цагляны плот і скочыў у зарослы бэзам аднапавярховы завулак. Па ім ён выйшаў на шырокую вуліцу, дзе ўдалечыні свяціўся знак метро. Вупыр не змог прыдумаць нічога лепшага, як даехаць да свайго ўлюбёна га начнога клуба. Ён усё яшчэ спадзяваўся, што батва з Дала-копнікам — не што іншое, як дурны сон. Зараз ён зойдзе ў клуб, замовіць віскі, вып'е, сустрэнэ кагонебудзь са знаёмых, і яны разам пасмяюцца з крыважэрных маразмаў.

Ніякіх знаёмых у клубе не знайшлося. І бармены за стойкаю стаялі новыя, і ахоўнікі змяніліся, і стрыптызёркі ўсе, як адна — невядомыя. Пэўна з-за таго, што там ладзілі фэст геі з лесбіянкамі і трансвестытамі, такім чужым выглядаў родны клуб. Вупыр сеў у кутку з вялікай шклянкаю віскі. Ён паспрабаваў зрабіць глыток і не змог. Страунік сцяўся, і алкаголь выліўся праз рот і нос, на падлогу. Здаецца, ніхто не заўважыў, як скурчыла і званітавала крывасмока. Ён абмыў твар у прыбіральні і вярнуўся ў танцзалу. Каля барнае стойкі, на высокім аднаногім крэсле ён заўважыў даўнююю каханку.

— Ты сягоння самотная? Такая прыгожая і адна сядзіш каля стойкі, гэта небяспечна. Хочаш, пачастую? Марціні. Раней ты вельмі любіла сухі марціні. Двойны марціні, бармен. Ба-а-армен, налі маёй жанчыне самага сухога марціні. А я сваё сягоння выпіў. Усё выпіў, да кроплі. Болей не магу. Можа, пазней змагу, а зараз прапускаю. Пі. Я вельмі рады цябе бачыць. Як і кожны мужчына рады сустрэцца са сваёй першай у жыцці жанчынай.

Вупыр абняў жанчыну ў сінім парыку за аголенныя плечы і пацалаваў у шыю. Клуб перакуліўся ў вачах крывасмока дагары нагамі. І музыка загу-

чала ў адваротным кірунку. Наведнікі не выпівалі змесціва шклянақ, а вылівалі іго з сябе, неслі да бармена, той вяртаў ім грошы, вадкасці заліваліся ў бутэлькі. Дыджэй не гаварыў, а паядаў слова. Стрыптызёркі апраналіся...

— Што з табой? Э-э-й! Ку-ку! Я тут. Ты сапраўды перабраў. Так нельга. І твар у цябе белы, як у нябожчыка. Дарэчы, мне сказаі, што ты разбіўся на машыне. А я не паверыла. Яны кляліся, што ты забіўся, а я смяялася і, як бачыш, мела рацыю. Пра цябе столькі рознага брыдлага распавяданець, што я стамілася выслушоўваць. Ты разоў дзесяць канаў ад перадазіроўкі герайнам, разоў пяць сканчаў жыццё самагубствам, разбіваўся на самалёце, паміраў на жанчынах, нават п'яны замярзаў у снезе на могілках, і такое гаварылі. Табе трэба дамоў, ты вырубаешся.

Крывасмок угаварыў жанчыну правесці яго дамоў. Той стала шкада свайго першага ў жыцці мужчыну. Яны разам выйшлі з аглушальнага грукату ў цішу начнога праспекту. Вупыр адчуў сябе лепш, ён да болю сціснуў цёплую жаночую руку і прапанаваў набыць дозу. Каханка не ўпарцілася. Яны занырцавалі ў метро і выйшлі непадалёку ад могілак, на якіх працаўваў Далаконік.

— Ты не паверыш, але я раскажу табе праўду. Ніякіх наркотыкаў, ніякай дозы герайну ў гэтай чортавай старожыці я не набуду. Іх там і няма. Там... там іншае... Памаўчы. Я разбіўся на машыне, заснуў п'яны за рулём, і клён выскачыў на сустрач. І разбіўся я насмерць. І мяне пахавалі тут, на гэтых праклятых могілках, а нейкі... Як табе сказаць... Д'ябал, што называе сябе Далаконікам, адкапаў мяне і ўваскрасіў.

Жанчына не паверыла. У якасці доказу вупыр пасправабаў паказаць шнар на прышытае руцэ. Але ад швоў і знаку не засталося. Тады ён запрапанаваў пералезці праз плот і адшукаць крыж са

сваім прозвішчам. Свой капець крывасмок знайшоў хутка. Жанчына ў святле запальнічкі чытала прозвішча кахранка, калі лязо рыдлёўкі рассекла яе сіневалосы голаў напалам. Далакопнік абцёр аб пясок акрываўленую рыдлёўку.

— Смакчы, давай, пакуль свежая. Што стаіш, як слуп? Грызі горла і сілкуйся. Ты ў мяне малайчына, талент, можна сказаць, ён або ёсць, або яго няма. І не важна, чым ты займаешся — музыку пішаши, ці кроў высмоктваеш з першай жанчыны. Галоўнае, каб таленавіта справа рабілася. Зараз мы яе закапаем пад тваім крыжкам, і адпачываць пойдзем. Я, між іншым, добрае жытло для цябе нагледзеў. Невялікая каплічка, недалёка ад касцёла, зусім пустая стаіць, я ў ёй свой рыштунак трymаю, граблі розныя, венікі, вёдры, тачку, каб увосень лісце звозіць. Табе за невялікую арэнду саступлю.

Ператомлены Вупыр ледзь дайшоў да старожкі. Некалькі разоў ён падаў між магілаў, а ўважлівы Далакопнік дапамагаў падняцца. У падполлі на гнілым матрацы крывасмок імгненна абринуўся ў сон. Ён бачыў райскі сад і сябе аголенага, і безліч кветак, і безліч дрэў пладаносных, і сваю першую аголеную жанчыну. Яна плавала ў празрыстым возеры. Сонца стаяла высока-высока. І не заходзіла тое сонца ў райскім садзе ніколі. Вечная святлынь панавала ў раі. Сон абарваўся грукатам Дала-копнікаўых абцасаў. Вупыр вылез пад чэзлае святло лямпачкі.

— Ты-ты... Ты засек яе. Як ты мог... Як ты мог забіць ні ў чым не вінаватую жанчыну?! Ты — пачвара. Ты мусіш яе ажывіць, выкапаць і зашыць сваімі ніткамі, яе цудоўную галаву. Ты можаш. Я прашу цябе. Я дапамагу яе выкапаць, я сам яе адкапаю. Толькі зрабі яе назад. Я буду тваім рабом, на векі вечныя. Ты чуеш мяне? Ну, што ты хочаш, каб я зрабіў? Я ўсё зраблю... Усё, усё, усё...

Далакопнік запатрабаваў ад вупыра бутэльку медыцынскага спірту. Той выскачыў у дзвёры і паляцеў у дажджыстыя, плюгkія гарадскія не-тры. Далакопнік застаўся ў старожцы чакаць. Крывасмок дабег да бліжэйшай аптэкі. Вялізным каменем разнёс вітрынае шкло. Падскочыў да паліцы з бутэлькамі. У святле запальнічкі спраўдзіў на этикетцы, ці тое ўзяў, і вылецеў на двор. З вуліцы да аптэкі заварочвала міліцыянцкая ма-шына з маланкавай мігаўкаю. Давялося бегчы ў двары, хавацца ў брудным пад'ездзе за смецце-праводам і перачакаць аблаву. Перабежкамі, ад пад'езда да пад'езда, ад кустоў да кустоў вупыр вярнуўся да соннага Далакопніка. Выпіты спірт яго ўлагодніў.

— Падыму тваю кралю. Угаварыў. Так яно табе весялей будзе. Адному сумнавата ў гэтым падме-сячным свеце. Хто-хто, а я разумею. І цябе з зямлі выкапаў, бо сумна было. А мог бы і не цябе, а каго іншага з труны выцягнуць. Такіх у мяне радамі на-сцелена, збольшага стар'ё, рыззё, смецце. Ма-ладзенькія не часта хаваюцца, вось і спакусіўся. І цябе дарма слухаю. Хай бы яна там і ляжала, дзе ляжыць. Ты не перажывай, кладзіся, нач за раніцу мудрэйшая. Заўтра падымем тваю Еву.

У месячным святле рассечаная напалам і за-сыпаная пяском галава жанчыны выглядала пас-кудна. Крывасмок абмыў яе мёртваю вадою. Да-лакопнік удыхнуў у дзявочыя грудзі могільні-каўскага паветра. Ледзь прытомную прыгажуню мужчыны прывялі ў вартоўню, дзе гаспадар склаў і сышуў яе галаву. Парык давялося выкінуць. Вупыр абмыў свою каханку цалкам і пераапра-нуў у сухую, чистую скураную адзежу. Потым апусціў у сутарэнні, паклаў на матрац, абняў, і яны заснулі райскім сном.

— Марная марнасць, усё марная марнасць, марнатраўства, і ловы ветру і стома духу. Працуеш,

робіш, як найлепш, атрымліваецца найгоршае з магчымага. Піў бы ён кроў, жыў бы вечна. Не, сумна яму, самотна пад поўняю. Цацкі яму давай, цыцкі яму спатрэбліся. Зраблю ўсё, што пажадае-це... Рабом вашым буду... Так і паверыў. Колькі такіх было. Ляжала-адпачывала пад маёю падлогаю. Войска. І дзе яны ўсе?

Дапіўшы спірт да рэшты, Далакопнік абрубіўся, седзячы за столом. Ён салодка храп, паклаўшы лоб на рукі з брунатнымі пальцамі і чорнымі ад зямлі пазногцямі. Ён і чуць не чуў, як крывасмок з крывасмочыхай выпаўзлі з-пад падлогі і ўзялі: ён — цвіkadзёр, а яна рыдлёўку. Далакопнік і ў свядомасць не паспей вярнуцца са сну, бо цвіkadзёр з трэскам увайшоў у цемя і вырваў патыліцу. Вупыр з вупырыхай парвалі-пасеклі старое цела на кавалкі, кавалачкі, шматкі і шматочки.

— Ты выдатна прыдумаў пакоцаць трупаведа на кескі, каб духу ягонага на могілках не было. Цяпер мы гаспадары цемры. І хай хто сунецца — парвём на палосы. А вартоўню смярдзючую спалім, хай думаюць: згарэў стары п'янтос. Зробім яму пекла. Дзяры ягоныя кнігі са спісамі мерцвякоў. Вось так, і пакамеч крыху старонкі, лепей гарэць будзе. Падпальвай у розных кутках. Фіранкі, фіранкі запалі! Пайшло, схапілася, будзе гарэць... Сыходзім.

23.08.2000

КРЫЛЬНИК

Мужчына вырашыў займець крылы. Прыдбаць штучныя — лягчэй лёгкага, ну хоць бы набыць квіток на самалёт. Але яму жадалася мець сапраўдныя крылы з пёраў, як у птушкі ці як у анёла. І ён намерыўся іх вырасціць. Выгадоўваюць жа

людзі Дамавіка з яйка пеўня. Вырасціць крылы, меркаваў аматар палётаў, значна прасцей.

Ён сеў у фатэль і сіала волі пачаў пераўсабляць свае рукі ў крылы. Валасы пачалі пераўтварацца ў маленъкія белыя пёркі. І раптам яму стала шкада рук. Займее крылы, а рукі страціць?! Што за жыццё без рук?

Мужчына згаліў валасы з пёрамі. У запале галення ён зрэзаў ўсё чыста, не пакінуў ніводнага валаска на целе. Стаяў пад душ і паспрабаваў вырасціць крылы на спіне, з лапатаک.

Ён сабраў волю, жаданне, геніяльнасць і... Страшэнна разбалелася галава. Жахлівы боль сцёк з патыліцы на хрыбетнік і папоўз долу. Але асноўнае — ён трываў пакуты, бо чуў, як растуць крылы.

Яны выраслі: вялікія, глянцавітыя, перапоначныя... А разам з крыламі выраслі рогі і хвост.

11.09.2000

МІЛІЦЫЯНТ

Каханкі павярнулі са светлага праспекта ў цёмны двор. Мужчына пацалаваў жанчыну. Яна расшпіліла ягоныя нагавіцы. Ён сціснуў цыцку.

- Будзем тут? — яна пагладзіла чэлес.
- Ты не байшся? — ён загнаў свой указальны палец у похву.
- Каго?
- Міліцыянта.
- А ты?
- Ён, хутчэй за ўсё, апыненца натуралам і захоча, каб ты адсмактала.
- А можа, ён будзе гомік-педзік, і яму спадабаўшся ты? Пагодзішся на секс з мянятам?
- Дзеля цябе я готовы рызыкнуць. А ты?

— Я не супраць, каб ты мяне меў разам з мілі-
цыянтам.

Каханкі займаліся любошчамі на свежым паве-
тры больш за паўгадзіны. Доўгачаканы Міліцыянт
так і не з'явіўся.

23.10.2000

ПАЛЮБОЎНІЦА

Белыя аблачынкі плылі над сінімі гарамі, над
чорным морам, над жоўтай вежаю марпорта. У ка-
ланадзе, за рэстарацыйным столікам ціха раз-
маўлялі закаханыя:

— Ты з ім паплывеш на пароходзе?

— Не хачу гаварыць пра яго, і калі ты скажаш
мне застацца, я застануся.

— Разумею твае сумневы, але не могу сказаць
«застанься».

— Чаму?

— А раптам ён святлейшы за мяне. Можа, на-
дыходзіць шанец змяніць жыццё да лепшага, і ты
выцягнеш з калоды джокера. Калі скажу «застань-
ся», ты пачнеш думаць, што я забіраю магчымасць
шчаслівых зменаў.

— Ён не лепши.

— Адпачнеш, ты больш як год не адпачывала.
Сонца, карабель, мора.

— І як ты можаш спакойна разважаць пра майго
каханка? Няўжо ў цябе зусім няма нянявісці і рэўнасці?

— Рэўнасць — гіпертрафаваны эгаізм. Рэўнас-
ці хапае ў твойго мужа.

— Давай пакінем у спакоі былога мужа. Там
іншшая жонка, новая сям'я.

— Але дзіця ты пакідаеш з ім.

— А з кім пакінуць дзіця? Гэта яго сын. Ён лю-
біць сына і не адмаўляеца ад бацькоўства.

— Ты не сказала мужу, з кім і куды едзеши.

— І табе я дарэмна прагаварылася. А гэта твая дурная манера чытаць чужы нататнік... Нашто было лезці ў мае запісы?

— Каб ведаць, з кім ты паехала. І калі нешта здарыцца...

— Я пакінула ўсе ягоныя каардынаты ў сястры. І калі нешта непрыемнае здарыцца, яна пойдзе да майго былога мужа.

— Вось і я пра тое. Яна пабяжыць да твойго мужа. А я да яго не пайду. Таму мне спатрэбіўся адрас твойго новага каханка.

— Вярні мне візітоўку, — жанчына паклала на абруч белую далонь.

З партманеткі выцягнулася візітная картка новага каханка і апусцілася на патрабавальную далонь. Тая загарнулася, скамечыўшы лісток. А затым жанчына парвала картку на драбнюткія шматкі і ссыпала іх у попельніцу.

— Табе лягчэй?

— Не ведаю, ці лягчэй, проста ў цябе не павінна быць ягонага адраса. І я больш не буду пра яго казаць.

— Пра што мы будзем гаварыць, калі не пра яго? Ты заўтра ўзыдзеш на параход і паплывеш ва-кол сіняга-чорнага мора.

— Няўжо ты не можаш гаварыць пра нешта іншае?

— Магу. Вось я думаю, што кубачак, у які налілі каву, зусім не ведае пра смак кавы. Белыя аблокі, што адлюстроўваюцца ў марской вадзе, ні на каліва не афарбоўваюць тую ваду ў белы колер. Ты можаш пайсці чэрпнуць даланёю мора, і вада як была марскою, так і застанецца ўласна-марскога колеру. Нашы ўзаемаадносіны колеру марской вады. Сягоння яны здаюцца белымі, з-за адбітку аблокаў, але назаўтра ты ўбачыш іх інакшымі. А тваё новае каханне — гэта каханне спалоханай са спалоха-

ным, пераляканай з пераляканым, і таму яно ка-
роткачасовае.

— Ты заблытваеш мяне. Ты гуляеш са мною, як
кот з папяровай мышкой. У цябе складаная гульня,
а ў мяне простая. Я еду ў адпачынак з мужчынам,
які прапанаваў мне марское падарожжа. Ты не
прапаноўваеш падарожжаў.

— Памыляешься. Больш за пяць гадоў мы з та-
бою ў няспынным падарожжы. І заўтра з раніцы
я прывяду цябе сюды, у марпорт, і з каланады
буду глядзець, як ты ўздымаешься па трапе на ка-
рабель.

— А раптам мы сутыкнёмся з ім на прычале?

— Скажаш яму, што я твая любімая сястра.

Закаханыя развіталіся каля фантана. Палюбоў-
ніца пайшла збірацца ў марское падарожжа. Яе ка-
ханка вярнулася дамоў. Яна села ў скураны фатэль.
Паставіла перад сабою бутэльку канъяку і пачала
напівацца. Паміж чаркамі яна пісала развітальную
запіску...

*Дарагая і каҳаная. Я вельмі-вельмі любіла цябе.
І цяпер люблю не менш, а, напэўна, больш. Змагац-
ца са сваімі страсцямі і пакутамі мне надакучы-
ла. Адзіны шлях, які мне бачыцца натуральным
і выратавальным, — добраахвотная смерць.
Я адплываю, расплываюся ў бясконцасці. Асу-
джаць мяне не трэба, як не трэба асуджаць і нико-
га іншага. Паспрабуй зразумець мяне і ацаніць
моі учыні.*

Каханка высыпала на далонь 78 таблетак супа-
кальнага. Праглынула іх і запіла рэшткамі канъя-
ку. Апошняе, што яна бачыла перад тым, як за-
плющчыць вочы, — святло лямпы праз пустую бу-
тэльку.

Першае жыццё Каханкі скончылася, святло
згасла. Пачалося другое жыццё. І, як кожнае жыц-
цё, яно пачалося з пакутай.

— Глынай шланг. Вось так. Выдатна.

Доктар праз лейку наліў поўны страўнік вады.
Каханка скурчылася, і вада вылілася ў ванну.

— Выдатна. Цяпер яшчэ раз. Колькі ты з'ела таблетак? Колькі?

— 78, — ледзь выгаварыла Каханка.

Горла і стрававод балелі ад гумовага шланга.

— Давай яшчэ прамыемся, а потым з'ездзім у бальніцу.

— Я не хачу ў бальніцу.

— Ніхто не хоча ў бальніцу. Сяброўка паедзе з табою, я дазволю.

Толькі цяпер Каханка ўбачыла ў цемры калідора сваю Палюбоўніцу.

У бальніцы іх пасадзілі на жорсткія драўляныя крэслы і сказалі чакаць.

— Смерць любіць праехацца на машыне «хуткай дапамогі», — здрэнцевым языком прамармытала Каханка.

— Нараджэнне таксама любіць катацца на машынах з чырвоным крыжкам.

Да жанчын выйшаў лекар у скамечана-белым каўпачку.

— Ну, хто тут жыць не хоча?

— Усе хочуць жыць, — як змагла цвёрда сказала Каханка.

— Цудоўна. Жыццё цудоўнае. Мы пойдзем да мяне і пагаворым пра цуды жыцця. А вы тут пачакайце, — лекар паклаў руку на плячо бляклай жанчыны, якая паспрабавала ўстаць.

— Дык што такое здарылася?

У кабінцы было халодна.

— Мужчына пакінуў мяне. Я выпіла супакаяльнае. Спахапілася. Патэлефанавала сяброўцы. А цяпер шкадую пра тое, што здарылася.

— Гэта з вамі ўпершыню?

— Так.

— Вы разумееце, што зрабілі памылку?

— Вядома.

— Тады сядайце за мой стол і пішыце. Я, прозвішча, імя, імя па бацьку... Напісалі? Дата, месяц, год нараджэння, спрабавала здзейсніць самазабойства, але своечасова зразумела ўласную памылку і абяцаю — больш гэтага не рабіць. Падпісалі? Можаце ісці.

Каханка з Палюбоўніцаю выйшла з лякарні ў ветраную ноч. Ёй стала добра, так добра, як ніколі ў жыцці.

27.11.2000

АПЕРАТЫЎНІК

Пятніца. Вечар. Пасляпрацоўны эйфарычны настрой.

Мужчына шпацыраваў паўз рэстарацыю «Іспанскі куток». Ніякіх пэўных планаў не меў, а таму ўзрадаваўся, калі сутыкнуўся з бытым аднакласнікам. Не бачыліся яны гадоў з дзесяць.

— У маёй цешчы — дзень нараджэння, я цябе запрашаю! — аднакласнік гэтаксама не хаваў радасці. — Ненавіджу цешчу. Добра, што ты трапіўся на дарозе. Будзе з кім выпіць і пагаварыць за столом.

— А хто яшчэ будзе на цешчынай пагулянцы?

— Свае. Я, ты, жонка і цешча. Пятніца. Вечар. Пасядзім, пабалдзеем.

У крамянатварай гандляркі набыўся агромністы букет малінава-чорных цюльпаноў, і мужчыны пайшли адзначаць цешчын дзень. Сказаць, што тая ўзрадавалася нечаканаму госцю, будзе няпраўдаю, але асаблівай незадаволенасці не вызывала.

Хоць закусак з прысмакамі быў поўны дом, пасля выпітае пляшкі мужчына добра захмялеў. Имянінніца з дачкою сышлі спаць, а былы аднакласнік

прапанаваў пайсці на вуліцу і працверазіцца на чэрвеньскім паветры.

Мужчыны выйшлі ў начны горад. Ахмялелы зяць як сядзеў за сталом у спартовым строі і хатніх пантофлях, так і выйшаў на двор. Мужчына быў упэўнены, што той дойдзе да таксовачнага прыпынку і вернецца. Але зяць улез у машыну на пярэдняе сядзенне і загаварыў да шафёра:

— Зямляк, у цябе бутэлечка ёсць? Мы тут крыху ўмазалі, а цяпер вырашылі да дзевак матануць. А без гарэлкі ў дзевак не той смак.

— Няма ў мяне спіртнога, — сквапным голасам азвайся вадзіла.

— Не пакрыўдзім мы цябе. Знойдзеш паліва, адвязеш да блядзей, і пятнаццаць баксаў твае. Думай, зямляк, прыкідтай.

— Гроши пакажы! — у кабіне запалілася лямпачка.

Да віславусага твару паднеслася рука з веерам даляраў.

— У бардачку вазьмі пляшку, а да натыканак тут недалёка. Бабы, скажу табе, найвышэйшага гатунку. Сам бы кож...

— Нешта твой бардэльчык не адчыніецца. Замок заклініла.

— Быць не можа. Дай я гляну.

Віславусы пацягнуўся да бардачка. Сталёвы абрэнчык наручнікаў абхапіў ягонае запясце, а другі такі ж самы зашчыкнуўся на стырне.

— Што, гніда, папаўся? Гарэлкай ён прыгандллёўвае, сутэнёрам падрабляе. Ты, сучы сын, ведаеш, з кім справу маеш? Га? З Аператыўнікам. Зараз мы ў аддзяленне паедзем, пратакол складзём. Сядзеш ты ў мяне, цешчаю клянуся, сядзеш.

Мужчына зусім не чакаў такога віражу. Ён ведаецца не ведаў, што ягоны аднакласнік вывучыўся на Аператыўніка. Удзельніцаць у пасадцы таксавіка за бутлегерства ён зусім не планаваў.

- Сканчай тэатр. Ідзі дамоў, працверазей.
— Не хвалюйся. Ты толькі да аддзялення са мной даедзеш, а там я ўсё сам зраблю. Паехалі на Карла Маркса.

Таксоўка спынілася каля параднага пад’езда высокастольнага дому. Дзверкі можна было адчыніць. И мужчына з неверагоднай палёгкаю вывалиўся на вуліцу, бо ўсю дарогу здавалася, што побач з ім на заднім седале сядзіць амаль празрыстая рагатая пачвара чорна-слівовая колеру, сядзіць, маўчиць, пазірае і прыслушоўваеца. Паскардзіцца Аператыўніку, а тым больш таксавіку, мужчына не наважыўся, збаяўся, што тыя пaeудуць не на Маркса, а ў Навінкі — да псіхаў і дактароў, дзе і пакінуць таго, хто бачыў нячысціка. Мужчына выбраў матэрыялістычны шлях развіцця начных падзеяў.

Аператыўнік прышпіліў затрыманага да сябе і загадаў мужчыне йсці побач, нібыта сабаку. У смярдзючым памяшканні па старунка мужчына працверазеў канчаткова, яму зрабілася гідка ад свайго ўдзелу ў мяントоўскіх гульнях.

— Пайду я, позна, дадому трэба, жонка хвалюецца, — схлусіў ён, бо ніякае жонкі ніколі не меў.

— Чакай, зараз разам пойдзем, — цвяроза і сур’ёзна запэўніў Аператыўнік, — сядай вось на гэтае крэсла...

Не паспей мужчына апусціцца на прапанаванае седала, як наручнікі прымацавалі яго да батарэі.

— Ты ў мяне сведкам па справе пойдзеш, а не дадому, такі твой лёс.

— Не пойдзе ён ніякім сведкам, — упэўнена загаварыў таксоўшчык, — не сфаstryгуеш ты супроць мяне справы, і ведаеш чаму? Таму што я сам у мяントоўцы дваццаць гадоў праслужыў.

— Дык ты — мент? А я думаю, што ты такі спакойны. Я на яго абрэнчыкі, а ён хоць бы хны. Што ж ты, баця, адразу не сказаў, што ты свой?

- Паглядзе́ць хаце́ў, як маладыя працую́ць.
— Ну і як?
— Так, як і мы, са смякалкаю. Ты свайго сябрука
ад батарэі адшпілі, мулка яму ў наручніках.
Субота. Раніца. Мярзотны настрой, і галава рас-
колваеца напапалам.

30.12.2000

ЧЫТАЧКА

Голая жанчына ляжала на жываце і чытала газе-
ту. Такі нацюромт. Галадупая разлеглася ўпоперак
раскладной канапы. Белая, як цеста. Такіх толькі
мясіць з раніцы да вечара. Што можа быць лепей за
замешванне чалавекароднага цеста?

А яна захапілася газецинаю. Наогул, газета
і жанчына — рэчы мала сумяшчальныя, зусім,
блін падгарэлы, не сумяшчальныя. Асабліва калі
цётка без апранах, а газета нясвежая. І вось раскі-
нулася на ўсю шырыню канапы і водзіць пазірал-
камі па крывулях.

— Ты што робіш? — мужчына агрэсіўна так
навіс над Чытачкаю.

— Праглядаю тваё інтэрв'ю, — яна гаварыла да
пакамечанага аркуша з вялізным фота мужчыны.

— Выкінь ты гэту дрэнь. Паскудна глядзе́ць, як
голая баба чытае газецину...

— А мне цікава, што ты думаеш...

— А ты думаеш, што я гавару тое, што думаю...
Хрэн. Я кажу тое, што надрукуюць. Адной газете
трэба палітыка, і я вярзу пра рэжым, другой трэ-
ба пра паэзію чыстае красы, і карэспандэнтка
запісвае пра велич мастацкага слова. Ніякай
праўды ў газетных радках няма і быць не мо-
жа, — мужчына схіляецца і прагна цалуе спіну,
дупу і сцёгны.

— Дык гэта цынізм — даваць ілжывую інфармацыю. Пачакай, пачакай... Я хачу дачытаць, — жанчына спрабуе адвесці мужчынскую руку ад похвы.

— А я хачу замясіць з табой цеста, — мужчына вырваў і падраў на шматкі сваё інтэр'ю з каляровым партрэтам. — Што можа быць больш прыемнае за тэмпераментнае замешванне чалавекадайнага цеста? Хай усе газеты ў свеце выйдуть з чыста-белымі аркушамі. Не зменіцца ні фуя. А мы з табой, я з тваёй найбляйшай у свеце сракаю ма-гу стварыць новага чалавека.

Мужчына прыпаў грудзьмі да жаночае спіны і распачаў мясіць цеста.

15.01.2001

ХВАРАВІЧКА

Тэлефонны званок парушыў спакойную раніцу.

— Як ты сябе адчуваеш? — жаночы голас трымцеў.

— Выдатна, — злёту адказаў мужчына.

— Выдатна?

Недавер прымусіў яго зрабіць паўзу.

— А чаму ты перапытваеш? — насцярога пра-гучала ў пытанні.

— Проста так, — як мага спакайней прагава-рыла яна.

— Не, ты скажы, чаму цябе цікавіць маё здароўе?

— Таму, што мой муж сказаў, што я яго ўзнагародзіла венерычным захворваннем! Адпаведна, я падумала пра цябе.

— Толькі пра мяне? — з'іранізаваць не атры-малася.

— Толькі пра цябе! — з горкай крыўдай рэзну-ла жанчына.

- А муж твой дакладна хворы? — хваляванне прыцішыла мужчынскі голас.
- Так, ён прытгараніў дахаты торбу лекаў.
- А ты хадзіла да доктара?
- Хадзіла, — за словам пацягнуўся ўздых.
- І што? — падштурхнуў ён яе.
- Заўтра будуць вынікі аналізаў. Як бы там ні было, а табе варта наведаць лякарню.
- Калі?
- Неадкладна! — выгукнула Хваравічка.
- У твайго самца СНІД? — злосць закрасавала ў абрэвіятуры.
- Супакойся, — па-мацярынску сучешыла ка-ханка.
- А я, чорт, не хвалююся. Скажы, бля, нашто мне хвалявацца, бля, з якой, бля, нагоды? Пранцы? Трыпер? Так. Сіфон?! Трапак?
- Так.
- Пранцы?! Ё-маё праз калена...
- Не! Супакайся, трывер. Толькі трывер... І ён проста лекуецца...
- Выдатна! Лекуецца-невылекуецца-хуекуецца... І твой блудлівы кнур кажа, што ты яго заразіла, а цябе заразіў я. Ну, сям'я! Прабачайце, рагатыя чэрці! Рагатыя! Добра, еду да лекара.
- Тэлефонны званок уварваўся ў дзённую мітусню.
- Ты хадзіла ў лякарню? — амаль лагодна загу- чаў мужчынскі голас.
- Вядома, — павольны сум выліўся са слухаўкі.
- Што сказаў? — паахавальна ўдакладніў ён.
- Ёсць трывер, — ціха, нібыта па сакрэце, па- ведаміла яна і дадала: — А ў цябе?
- Заўтра даведаюся і ператэлефаную.
- Тэлефонны званок пабурыў вечаровую цішуну.
- Я на ганку лякарні. Чуеш мяне? — бадзёра крывачаў мужчына.
- Чую, — маркотна азвалася Хваравічка.
- Трыверу не знайшлі! А я настойваў! Казаў па-

шукаць... А лекар — няголены мудзіла з белымі вачыма — праслухаў нашу гісторыю і сказаў, што та-
кое бывае нячаста, але здараецца. І я, каханыя мае,
зусім не злуюся на вас. Ні на цябе, радасць мая, ні
на твайго секс-асілка. У мяне, дзякуючы вashaе
сям'і, выдатны настрой. Трыпер-пер-тоцын, на-
цын-тацын, вер-вер сале, херцын-мерцын, шышка
з перцам... Цудоўны вечар. Данцын-грыпцын, гоп-
ха-ха... За чэлес цягнуць мерцвяка...

Тэлефонная слухаўка заплакала.

20.01.2001

КАТАВАЛЬНІЦА

— Што ж ты, гад, не ясі? Паглядзі на сябе... Ру-
кі — нітакі, ногі — нітакі, на твары — адны во-
чы... Які ты мужчына? Рахіт! Еш! — удар матчынай
далоні прыпаў на віхрастую патыліцу.

Хлапечы тварок зморшчыўся, як той яблык
у печы. З носу выскачыў празрысты, як сляза,
смаркач.

— Не хачу есці. Я раніцай добра пад'еў.

— Раніцай ён еў... А цяпер — абед. І пакуль не
з'ясі суп, у школу не пойдзеш. Чуеш, здыхляк? —
Мажная Катавальніца, апусціўшыся на зэ达尔
у перадпакоі, пачала ўсцягваць на круглу лытку
чорны бот.

— Мамачка, я прыйду са школы і з'ем увесь суп
і ўсе фрыкадэлькі. Чэсна слова, — хлопец вывудзіў
з талеркі мяккае цельца фрыкадэлкі і закінуў у кі-
шэнь школьнага пінжака.

— Ты каго надурыць хочаш? Га? Зноў абед ва-
унітаз спусціш? — Катавальніца нафарбавала вус-
ны ў хімічна-чырвоны колер. — Я працую, зараб-
ляю на кавалак хлеба, а ён ежу ў памыях топіць...
Еш, я сказала. Думаеш, як твой бацька, грузчыкам

у трамейбусным дэпо працаца? Не выйдзе. Будзеш у мяне есці і вучыцца. А то лупане, як бацьку, токам, і твой сынок байструком гадаваца будзе. Што ж ты, паскудзіна, робіш? Што ж ты суп у чару-піну выліваеш?

Хлапчанё з пустой талеркаю ў руках уцягнула галаву ў плечы. Рука Катавальніцы ўчапілася за каўнер пінжака і перакруціла яго так, што ў дзіцяці перацяла дыхаўку. Талерка выслізнула з пальцаў, бразнулася аб падлогу і разляцелася на два кавалкі.

— Прыбыю гада! Божа, няма больш моцы здзекі трываць... Вось жа вырадзіла гаўноока сабе на пакуты. Прыйбірай падлогу і піздуй у школу.

Катавальніца ахінулася плашчом мышынага колеру і ў парозе амаль спакойна сказала:

— Фрыкадэлькі з кішэні павымай, не забудзся, а то ў класе зноўку смяяцца будуць.

У трамейбусе нейкі кволы студэнцік, зачытаяўшыся канспектам, выпадкова наступіў на бліскучы бот Катавальніцы. Тая нібыта незнарок крутнулася і саданула локцем па скабах так, што адна рабрына трэснула і зламалася. Той трэск пачулі ў трамейбуснай гамане адно зблелы юнак і няўрымслівая Катавальніца. Сагнуўшыся, трymаючыся за паранены бок, студэнцік прабраўся да выхаду і выпаў на першым жа прыпынку.

Задаволеная Катавальніца паехала далей, на працу ў турму. Яе чакаў кароткі, як пісталетная руля, працоўны дзень. Такія кароткія працоўныя дні выпадаюць ёй па графіку не часцей, як раз на паўгода. Звычайна даводзіцца заступаць на дзяжурства праз дзень на цэлых дванаццаць гадзінай, наглядаць за сранымі злачынцамі і перажываць, ці не галодны яе адзіны-любімы сыначка. А гэты дзень — адметны. Яна заўважыла, што ў такія дні стаіць найцудоўнейшае надвор'е. І цяпер сярод лютага шэрэя адліга змянілася на со-

нечны ранак з лёгенькім марозікам. Снег вясёла папіскаў пад яе вайсковымі ботамі. Яна дакладна ведала ўсё наперад. Яна пад роспіс атрымае пісталет і шэсць патронаў. Разбярэ, пачысціць і збярэ яго. Пачакае, пакуль арыштантам разнясцуць посны харч. Пройдзе калідорам да камеры, зайдзе, хаваючы за спінаю зброю. Спытае, ці смачны абед... Для прыліку, каб зубы загаварыць. А потым ва ўпор расстряляе гадзіну. Гэта ў кіно ім чытаюць прысуд. Гэта ў тэлесерыялах асуджаным на смерць прапаноўваюць выпаліць цыгарэтку. У рэальнасці ён здохне з непражаваным кавалкам хлеба ў роце.

Катавальніца цудоўна памятае ўсіх сваіх ахвяраў, усіх гэтых расстряляных яе рукою рэцыдывістаў. І сумленне яе не мучыць. З чаго? Ёй трэба адной хлопца на ногі паставіць. Каб хто ведаў, як цяжка адной гадаваць дзіця!..

11.02.2001

ЖУРНАЛІСТКА

Таксоўшчык заблакаваў дзвёры ў машыне.

— Вось гроши, — жанчына дастала 5000.

— А мне твае гроши не трэба...

— А што, што табе трэба?

— Здымі штаны, я пацалую твае калені.

— Лепш вазымі гроши.

— Не, лепей пацалую калені.

— Ты не пацалуеш мае калені, я не здыму штаны. Я запомню нумар тваёй машыны, і ў цябе будуць вялікія непрыемнасці. Вось паглядзі сюды. Бачыш? Гэта міжнароднае журналісцкае пасведчанне. Заўтра з раніцы да вас у таксапарк прыедзе тэлебачанне.

— Давай гроши.

— Дзверы разблакуй.
Жанчына кінула 5000 рублёў на сядзенне і вый-
шла ў марозную ноч.

09.03.2001

КАРЦІНШЧЫК

У васемнаццаць хлопцу да смерці заманулася стварыць карціну. Не малюнкі алоўкам крэмзаць, не эцюды дробнафарматныя пісаць, а зрабіць алейнымі фарбамі на льняным палатне найвы-
бітны шэдэўр. Жаданне, канешне, не супала з маг-
чымасцямі. У пакойчык, дзе жыў мастак, ледзь змясціўся пайтараметровы падрамнік. Хоць ду-
малася пра ўдвая большы фармат. Галоўнае —
праца пачалася.

Па ўсіх канонах старажытных майстроў Кар-
ціншчык намаляваў абрывы вугалем. Прапісаў цені
тонкім слоем разбаўленай шкіпінарам умбрыстай
фарбы, а свято выклай густымі мазкамі. З кожным
новым сеансам фарбы накладалася на паверхню
зяністага палатна болей і болей, пакуль не назбі-
ралася таўшчынёю ў палец. Фарбы шмат, а вынік
мізэрны. Карціншчык не згубіў самакрытычнасці
і сашкроб, зрэзай, садраў усё чыста на газету і спус-
ціў у смеццеправод.

Працэс накладання і абdziрання цягнуўся меся-
цы са два. Ён бы ішоў і тры і чатыры, каб не выпа-
дак з выкладчыкам.

Якраз у той час Карціншчык мусіў зацвердзіць
эскіз будучай дыпломнай працы — эцюд на тэму
ідylічна-ідylічнага вясковага жыцця. І ён пас-
тавіў перад вачыма экзаменатораў акварэль,
на якой насаты селянін мянціў касу, а ягоная дзя-
бёлая жонка раскладала ў цяньку пад вярбою абед.
Экзаменаторы ўхвалілі выбар тэмы. Карціншчык

ужо сыходзіў, калі ягоны непасрэдны выкладчык загадаў затрымацца.

— Шаноўныя экзаменатары, я цудоўна ведаю здольнасці гэтага студэнта. Ён нас шальмуе. Паказвае нам адно, а сам таемна робіць зусім іншае. У яго такая манера паводзінаў — у апошні момант прадэманстраваць зусім іншае і паставіць нашую мастацкую вучэльню ў няёмкае становішча. Таму я прапаную не зацвярджаць гэты, хай сабе і таленавіты, эскіз, пакуль ён не прызнаецца ў сваіх намерах і не прынясе тое, што хавае. А найгaloўнае — мы павінны пачуць расказынне. Ты чуеш, што я кажу?

Значна пазней Карціншчык зразумее і асэнсue правакацыйны цынізм сказанага. А тады ён быў прыгаломшаны і папаўся ў пастку. Замест таго, каб з усіх сілаў выдзірацца з пятлі, ён заціснуў яе ту-жэй. Карціншчык прызнаўся:

— Даруйце, — замармытаў ён, — я толькі пачаў працу над палатном. Яно сырое, ва ўсіх сэнсах. Там няма на што глядзець. І рабіў я карціну выключна для сябе. У мяне не было жадання некага падмануць альбо зняважыць...

Выбачаўся мастак доўга, блытана і няздарна. Экзаменатарам надакучыла слухаць вербалную дрыснню. Яны загадалі прывезці і паказаць карціну.

Студэнт на таксоўцы злётаў па шэдэўру.

— Не карціна, а гаўно з пяском, — секануў выкладчык.

Карціншчык пачуў смурод, які сыходзіў ад гнілых выкладчыцкіх вантробаў. Пра гэты малапрыемны пах яму казала аднакурсніца, да якой спрабаваў заліцацца шасцідзесяцігадовы кнур. Ён запрасіў яе ў майстэрню, напаіў шампанскім, а потым скапіў за цыцку і паспрабаваў пацала-ваць. Дзяўчына выцерабілася з юрлівых абдым-каў сівога распусніка і шуснула за дзвёры. Выкладчык абразіўся, пачаў помсціць не толькі га-

нарыстай дзеўцы, а і яе хлопцу, кім і быў на той момант Карціншчык.

Экзаменатары падхапілі дыскурс, пазначаны выкладчыкам. Песімізм, нягоднасць, драбнатэм’е, апалітычнасць, шэррасць... Карціншчыку плявалі ў душу. Плявалі і размазвалі сліну падэшвамі брудных чаравікаў. Мастак зрабіўся падманшчыкам, няздарным хлусам, цынічным манюкам, амбітным Нарцысам і ганарыстым жлабом.

Толькі Карціншчык не скіс, не паглыбіўся ў нетры самапрыніжэнняў і не захлынуўся ў дэпрэсійных хвалях. Ён лягта ўзлаваўся на педагогаў, занатаваў іх імёны ў чорны спіс асабістых ворагаў. Вярнуўся да жывапісу і паўнавартаснага полавага жыцця са студэнткай-аднакурсніцай, да якой падкочваўся смярдзючы выкладчык. У адзін з актаў, калі дзявочыя лыткі ўпіналіся ў хлапечыя ключыцы, а чэлес заглыбіўся ў похву на ўсю даўжыню, аднакурсніца папрасіла Карціншчыка падараваць ёй шэдэўр. Адмовіць не выпадала. Яна сышла ад яго з палатном, загорнутым у непразрыста-шэры цэлафан.

З таго дня праплыло чверць стагоддзя. Карціншчык даўным-даўно адмовіўся маляваць шэдэўры памерам большым за манітор. Аднакурсніца выйшла замуж за нейкага замежніка, прадала кватэру разам з канапаю, над якой доўгі час вісеў шэдэўр, і з'ехала ў Мексіку. Карціна прапала. Яна знікла для ўсіх, акрамя Карціншчыка, які ў настальгічныя хвіліны згадвае, як маляваў музыкаў.

Заманулася напісаць аркестр. Духавы mestачковы аркестрык у вечаровы летнім асвятленні ад нізкага сонца. Падобныя аркестранты граюць на правінцыйных вяселлях гучныя полькі, але гэтыя ж музыкі выконваюць жалобныя маршы на пахаваннях. Звычайна, калі глядзіш на выяву з музыкамі, дык адразу бачыш, ці ў міноры, ці ў мажоры яны працуюць. А Карціншчык хацеў намаля-

ваць аркестр так, каб у залежнасці ад настрою гледача яны гралі ці нешта бадзёрае, ці нешта сумнае. Ён нават мелодыю для яго прыдумаў, калі танец «сем сорак» плаўна пераліваўся ў шапэнаўскі марш, а марш ператвараўся ў танец, і так да бясконцаці. Таму і перапісалася несупынна карціна. Таму і пераходзіла з ўплай гамы ў халодную, з гарачых чырвоных у сцюдзёныя зялёныя, з блакітных празрыстых у шчыльныя жоўтыя. Сем мужчын у розных узростах, ад хлопчыка да дзеда, пад рытм з вялізнага барабана выдзімалі мелодыі на розных духавых інструментах, ад флейты да гелікона. Скончылася пісанне карціны тым, што яна амаль страціла колеры, яна зрабілася падобнай да чорна-белай выцвілай на сонцы фатакарткі. Толькі дзе-нідзе засталіся краплі ружовага колеру, рыхтык разбаўленая спіртам і размазаная па скуры кроў.

09.08.2001

ШАФНІК

Муж вярнуўся з камандоўкі на дзень раней. Тысячы эратычных показак пачынаюцца менавіта гэткім сказам. Палова сюжэтаў знітоўваецца ў падобных гісторыях з шафою. Бо ў шафе муж знаходзіць палюбоўніка распуснай жонкі. Палюбоўнік, канешне, ні ў якім разе не прызнаецца, што ён настаўляў рогі наўнаму камандоўніку. Ён называе сябе моллю, ці пінжаком, ці вадаправоднікам і, канешне, хлусіць. Часам жонка-распусніца здзіўляецца наяўнасці ў шафе палюбоўніка не менш за мужа-раганосца. И ніколі яна не прызнаецца, што істота з полавымі прыкметамі мужчыны, знойдзеная ў шафе, — яе каханак. Раслумачыць гэта можна тым, што жанчыны на-

огул не схільныя да прызнанняў, пакаянняў і раскаянняў, яны хутчэй пагодзяцца сысці жыўцом у пекла, чым прызнацца ў здрадзе. І гэта тлумачэнне было б асноўным, каб не наяўнасць Шафніка. У татальнай большасці падобных здарэнняў ніякіх палюбоўнікаў у шафах няма. Раўнівец расхінае дзверцы і бачыць Шафніка. Той бессаромна выходзіць насустроч. Раганосец толькі таму раганосец, што захацеў ім стаць. А Шафнік, як і ўсе падобныя істоты з роду Дамавікоў, здатны прыняць ablіччу гаспадара дома. Карацей, муж бачыць істоту, вельмі падобную да сябе. Тут трэба пазначыць яшчэ адну выразную дэталь. Жанчыны, калі ѹ знаходзяць сабе пастаянных палюбоўнікаў, якія набіраюцца нахабства качацца ѹ сямейным ложку, дык выбіраюць самцоў, падобных да мужа. Часцяком яны і самі блытаюцца і называюць каханкаў мужавым імём. Горш, канешне, калі муж чуе імя каханка, але гэта гучыць нячаста. Таму Шафнік і мае такое ўніверсальнае ablіччу мужа-палюбоўніка. Але ёсць у ім асаблівасць, якая страшэнна здзіўляе жанчыну. У адрозненне ад прататыпаў, ён заўсёды чысцотка апрануты. Сарочки на ім накрухмаленыя, нагавіцы адпрасаваныя, вузел на гальштуку тугі і акуратны. Калі ж ён з'яўляецца голы, дык вымыты, паstryжаны, наадэкалонены, з абрезанымі пазногцямі. І галоўнае, чэлес у яго стаіць на ўсю моц. Глядзець на яго — адно замілаванне. Пакрыўдзіць Шафніка амаль немагчыма, зняважыць яго — тое самае, што вывернуць вядро са смеццем сабе на галаву. Можна. Але нашто? Шафнік увасабляе ідэал знешняй чысціні і ўпараткаванасці мужчынскага ablічча. Ягоны выхад — пратэст супроты неахайнасці, неўпараткаванасці і бруду ва ўласным доме і канкрэтна ў шафе. Ён ніколі не з'явіцца, калі вондратка і бялізна будуць чистыя і адпрасаваныя, калі кожная реч займае

сваю паліцу або плечыкі. Трымай у парадку шафу, і ніколі не трапіш у трагікамічную сцэну, вярнуўшыся з камандоўкі на дзень раней.

12.08.2001

ВЯРТАНКА

У мужчыны памерла жонка. Звычайна здарецца наадварот: жонкі жывуць даўжэй за мужоў. Тут яна сышла ў зямлю раней за яго. Усё з-за драбязы. Шаравалася ў лазні новай жарсткаватай вяхоткаю і сарвала радзімку на жываце. У распаранасці нават болю не пачула. Заўважыла, бо кроў пайшла. Ранка прамылася і прыпяklася духамі. Хто б думаў, што карэнъчык ружовай радзімкі перародзіцца ў чорную смерцядайную хваробу. Ракавая пухліна пусціла метастазы ў надстрайніковую залозу. Калі спахапіліся, жанчына была ў неаперабельным стане. За які месяц пасля лазні яна згасла. Муж, яшчэ не стары мужчына, страшэнна перажываў. Лётаў па лякарнях, аптэках, акадэміях — кансультаваўся. Марна. Расчараўшыся ў дактарах і навуковай медыцыне, ён пачаў абыходзіць народных цалільнікаў, гадалаў, астролагаў і ведзьмакоў з вядзьмаркамі, але і дзеці цемры не дапамаглі. Давялося купляць крыж і труну, замаўляць вянок і везці жонку на могілкі. Пахаванне мужчына памятаў кепска, бо адразу, як пачуў пра смерць адзінага любімага на свеце чалавека, пачаў піць горкую. Запой цягнуўся акурат восем дзён. На дзевяты, зранку мужчына прачнуўся цвярозым і здаровым, як падавалася яму. Наведаўшы жончыну магілу, ён прыбраў звялыя кветкі, занёс на сметнік папсаваны дажджамі вянок, акуратна паставіў партрэт пад крыжам. І ў добрым настроі вярнуўся дамоў. «Наспэў час пачаць новае жыць-

цё», — думаў мужчына, седзячы на гаўбцы і смокчучы самавітую цыгару.

— Ніякага новага жыцця, — загучаў жончын голас.

Цыгара выпала з рота перапуджанага курсца і прапаліла святочныя нагавіцы. Ён механічна схапіў вуглі пальцамі і пачаў тушыць, расціраючы пякучы тытунь. Пальцы пакрыліся пухірамі, як і нага пад прадзіраўленымі порткамі.

— Гэта табе за думкі здрадніцкія, — засмяялася нябачная жонка.

Мужчына пабег у прыбіральню і памачыўся на мутна-малочныя пухіры. Палягчэла. У варэльні ён разбіў яйка і змазаў апёкі слізкім бялком.

«Дапіўся да галасоў. Так і да зялёных чарцей не-далёка. Ні краплі болей. Ні піва, ні віна. «Цвярозасць уратуе свет!» — казаў Цыцэрон, і меў грамадзянін Рыму рацью. Я не стары, нармальны, поўны сілы мужчына, магу спакойна пачаць но...»

— Ніякага новага жыцця ў цябе не будзе. Як жыў са мной, так і будзеш жыць.

Праз адчыненая на гаўбец дзвёры мужчына ўбачыў жонку ці нешта вельмі падобнае да жонкі. Яна венікам замятала на шуфлік парэшткі рас-трыбушанай цыгары. Можна было падумаць, што жанчына не памерла, што мужчына прагаворваў свае думкі ўголас, каб не адна дэталь. Жанчына прыбірала гаўбец са шчыльна заплюшчанымі вачымі. І ў варэльню, да вядра са смеццем яна ішла з закрытымі вачымі. Векі не прыўзняліся і тады, калі яна вярнулася ў залу і прысела на край канапы.

«Як бы яе вяр...»

— I не думай. Я ўсё бачу, разумею, адчуваю і чую лепш за цябе.

«Сакрэт?»

— Ёсць. Але табе не так лёгка будзе яго разгадаць.

— Але ён ёсць! — узрадаваўся муж.

«Ёсць!» — голас Вяртанкі прагучай рэхам у свядомасці мужчыны.

— І ён тут, недзе побач, у нашым доме, інакш ты б не вярнулася сюды, да нас, да мяне, — мужчына мітусліва заазіраўся.

Вяртанка, наадварот, уся збялела, аслабла, легла на канапу і склала рукі на грудзях, рыхтык нябожчыца.

— Не спі, не спі! Скажы таямніцу. Чаму ты вярнулася? Што я зрабіў не так? Крыж крывы? Труна мулкая? Магіла неглыбокая? Што, ё-маё, не так? — верашчаў муж, і слёзы цяклі па твары, неголеным дзеяць дзён.

Вяртанка маўчала. Толькі на завостранай дзюбцы белага, як апёкавыя пухіры, носа выступіла крапля трупнага соку.

Збянятэжаны муж пераварочваў дом дагары на-гамі. Адчыняў шафы і выкідаў на падлогу адзежу і бялізну. Хапаў з паліц кнігі і дзёр іх на шматкі. Пабіў тэлевізар і радыёпрымач. Патрушчыў CD і касеты. Паразбіваў посуд у варэльні. Папераварочваў мэблю. Часам яму падавалася, што Вяртанка варушыцца і кліча яго. Прыбягаў да канапы і знаходзіў нябожчыцу ў tym жа непрытомна-скамянялым стане, з кропелькамі трупнага соку на твары і руках.

Дом ператварыўся ў сметніцу.

«А калі хто зойдзе, што скажу? Засумаваў і выка-паў цябе з магілы? Так? Не адказваеш? Маўчыш?»

Мужчына да слёз пашкадаваў сябе. Ён сядзеў на падлозе, каля ног Вяртанкі, і плакаў доўга, безнадзейна і неспатольна. Але ўсё мае пачатак і канец. Слёзы выплакаліся. Вочы высахлі. Мужчына пра-вёў даланёю па няголенай шчацэ і вырашыў па- чаць новае жыццё і перш-наперш пагаліцца.

Сярод друзу, у лазенцы ён знайшоў цюбік з крэмам і брытву. Намыліўшы твар, хацеў быў

зірнуць у люстэрка, але на тым вісеў цёмны ручнік. Мужчына сарваў анучу і пабачыў замест сябе Вяртанку.

— Закрый люстэрка! — не раскрываючи вуснаў, загадала яна.

Муж нібыта і хацеў падпарадкавацца жонцы-нябожчыцы, але ў апошні момент развярнуўся і брытваю разваліў ёй горла напалам. З раны пачякла густая земляная кроў. Вочы Вяртанкі расплющыліся, у пустых вачніцах зеўрыла тлустая зямля. Мужчына зазірнуў у калодзеж смерці і страціў прытомнасць.

Прахапіўся ён ад пякучага казытання на шчоках і падбароддзі. Крэм для галення высаах і сцягнуў скuru. Мужчына старанна абмыў твар гарачай вадою і абышоў дом. Вяртанка пакінула яго.

Яна больш не турбавала мужа, толькі на саракавы дзень, з раніцы, калі мужчына зразаў недаголенныя валаскі пад самым носам, нешта празрыста-шарае, лёгкае, як пара, праплыло па люстэрку. Ён не заўважыў гэтага, прыняў за вільгаць ад уласнага дыхання.

15.08.2001

ЛІТМУРЫН

Літаратурны Мурын наважыўся перарабіцца ў пісьменніка. Захацеў з рабства выпаўзіці на свабоду. Дзеля падтрымкі баявога духу ён выцягнуў з лядоўні паўлітроўку, наліў стограмовік, заглынуў, зморшчыўся і закапаў у чырвоныя, па-трусінаму, вочы штучныя слёзы.

Зарганізаваўшы ў кампутары новую папку пад назвой «vajna», Літмурын пачаў баявия дзеянні. У ахмялелых мазгах круціліся злосныя думкі. Яны складаліся ў наступны план...

«Галоўныя ворагі: рэдактары, выдаўцы і распаўсюднікі. Яны абкрадаюць мяне, чытачоў і дзяржаву. Іх трэба выкрыць і пасадзіць у турму. Тады я выйду напрасткі да сваёй шматмільённай аўдыторыі, стану вялікі... А я і так не малы! Вялікі-вялікі... Мяне пачнуць запрашанць на радыё, на TV... Журналісты засыплюць мяне пытаннямі для інтэрв'ю ў наймаднейшых часопісах. У мяне будуць грошы, шмат грошыкаў, тысячи, тысячи, ты...»

Мінітор хістануўся, захваляваўся і распільўся ў трусіных вачах Літмурына. Ён страсянуў кораткастрыжанай сіаватай маленъкай галавой.

«Ворагі — ясна. Іх чакае турма. У турму садзяць злачынцаў. Робіць гэта міліцыя-паліцыя. Трэба напісаць у паліцыю. Напісаць праўду. Усю праўду пра іх, пра ўсіх, пра сябе... Не трэба пра сябе. Пря сябе... Пря мяне яшчэ кнігі напішуць, фільмы здымуць, тэлеперадачы... Паслы і консулы па культуры будуць стаяць у чарзе пад дзвярыма майго кабінета. І будуць стаяць! Хрэн я паставілю канапу каля сакратаркі. Усе сакратаркі — прастытуткі. Прадаюцца самі і прадаюць іншых. А тут скураная канапа! Ого-го! Сіняя фінская канапка, яна каго заўгодна разбесціць. Сакратарка пачне трахацца з дыпламатамі, і гэта не бяды. Яна пачне здраджваць мне з пісьменнікамі, з канкурэнтамі, пачне выкрадаць мае сюжэты! Ніякай канапы і блізка не будзе. А калі я захачу пазабаўляцца з сакратарскім целам, я зраблю гэта на пісьмовым стале...»

Половы орган Літмурына ўстаў. Давялося скінуць нагавіцы з майткамі. Каб супакоіцца, выпілася яшчэ сотка ледзяной гарэлкі, а галоўка чэлеса апусцілася ў халодную воду. Орган зморшчыўся. Літаратурны раб вярнуўся на працоўнае месца.

«Пісаць трэба. Пісаць заўсёды, пісаць паўсюль, пісаць усім: паліцыі, падаткавікам, кантралёрам, Прэзідэнту... Біць у званы! Галасіць на ўесь свет!

У трубы трубіцы! Ціха, ціха... Пачынаем, лагодна
і без спешкі, без шуму і пылу...»

Паважаны міністр унутраных спраў, піша Вам літаратурны мурын (прыбрана), літаратар (прыбрана), пісьменнік Чорны. Не Кузьма Чорны і не Саша Чорны, а Аляксандр Чорны, аўтар шматлікіх кніжак пад рознымі псеўданімамі. Для знаёмства, якое, спадзяюся, пярайдзе ў доўгасці і трывалае сяброўства. Пералічу асноўныя з іх: Раман Рублёў, Раман Смірноff, Кэш Нал (так падпісаліся кніжкі з замежнымі героямі) і Дыярэя Сяродночо (так стаяла на вокладках раманаў для жанчын). Смешна, праўда? Хі-хі! А народ чытаў, піпал хаваў. Туебні. Прабачце. Такі ў нас савецкі-постсавецкі народзец, не ведае, што дыярэя — панос, а педыкулёз — завошванне. Адхіліўся, вяртаюся да стрыжня. Назвы маіх кніжак самыя разнастайныя. «Аляксандр Неўскі», напрыклад. Уяўляеце, як цудоўна глядзелася б вокладка, каб на ёй вялікімі залатымі (можна срэбнымі, але каб з вясёлкамі пералівамі) літарамі стаяла: Аляксандр Чорны, «Аляксандр Македонскі». Пра Македонскага таксама я напісаў, і пра Чарапашак-Ніндзя... «Чарапашкі-Ніндзя на Святой зямлі» — назва. Кніга яшчэ не выйшла. У ёй чарапашкі-мутанты па мянушках Леанарда, Мікланджэла, Рафаэль і Данатэла (а гэта вялікі архітэктар часоў італьянскага Адраджэння падобнае прозвішча насыў)... Цёмны ў нас піпал, чорны, можна сказаць. А мае чарапашкі, між іншым, выратавалі Ісуса Хрыста. І Юда не сам засіліўся. Яго асудзілі чарапашкі, і Данатэла выканалаў прысуд — накінуў пятлю на шыю хрыстапрадаўцы і задушыў гада. А 30 срэбранікаў Чарапашкі-Ніндзя сумленна падзялілі на чатырох. Канешне, 30 не дзеліцца на 4, таму на сходзе было вырашана даць Данатэла за цяжкую працу ката на 2 манеты болей. У мяне, як бачыце, таварыш міністр, добрыя ўзаемаадносіны з матэма-

тыкай. Таму я напісаў книгу «Матэматыка для немаўлятак і маўлятак». Вельмі свежа атрымалася, па-новаму, па-сучаснаму... Дзеці любяць круціць з пальцаў фігі. Я выкарыстаў такое назіранне. Таму мой падручнік пачынаецца не з палачак і алоўкаў, а з фігі. Адна фіга, дзве фігі, і так да бясконцай колькасці фігаў. Афігіцельна атрымалася. Вы пабачыце. Вы ававязкова набудзеце мой падручнік. Лепшых няма. Вы ўнukaў па ім вывучыце лічыць. Там акрамя фігаў ёсць яшчэ кулакі. Вам спадабаецца. Кулак — сімвал сілы. А Вы — сілавік. І свой моцны кулак Вы павінны абрынуць на ворагаў дзяржавы, нашай з Вамі любімай Радзімы. А ворагаў Радзімы я Вам пакажу, усіх пакажу, да самага астатняга дробнага органа пакажу...»

Ад напругі Літмурын з трэскам пусціў газ. Сплюхаўся, што з газам мог выскачыць і кавалачак гною, а таму старанна агледзеў седала працоўнага крэсла. Ніякіх слядоў калу, акрамя смуроду, не знайшлося. Данос пацягнуўся далей.

«Галоўную шкоду ў літсправе наносяць рэдактары, выдаўцы і гандляры гуртовых складоў. Іх трэба загнаць у казематы. А кніжны працэс пойдзе наступным чынам: пісьменнік здае книгу ў друкарню, а з друкарні твор ідзе ў краму. Грошы з крамы ідуць у друкарню і мне — літаратуру. Проста і геніяльна. Засталося разабрацца з непатрэбнымі звёнамі. Для пачатку Вы залічваецце мяне на працу. Я арыштоўваю кніжныя склады. Вымаю дакументы з выдавецтваў. А там, Вы ўжо паверце, падман на падмане. Збіраеца камісія на чале з Вамі. Разумею, Вы чалавек заняты. Забойствы, маньякі, наркотыкі, несапраўдныя долары, палітычныя і апалітычныя прастыутуткі, ільквыя газеты... Працы хапае і без кніжак. Так што з Вашага дазволу камісію ўзначалю я. Камісія мусіць быць невялікая — трох асобы. Я і два Вашыя супрацоўнікі. Аб'ектыўнасць захаваеца. І яшчэ выдайце мне зброю. Да статко-

ва пісталета. Я гадаў замачу на месцы. Без сю-сю! Бац і забілі. Забілі і пахавалі.

Шчыра Ваш Ачарніцкі (знішчана) Аляксандр Неўскі (знішчана) Чорны».

Выдавец дзве гадзіны праразмаўляў са следчым у фінансавай паліцыі. Нарэшце следчы спытаў:

— Скажы, што гэта за муйня такая?

— Марыхуана, какаін, гарэлка плюс графаманія...

— А раней ён быў нармальны?

— Адносна...

— Шкада хлопца.

— І не кажы, — сказаў Выдавец і падумаў: «Не шкада».

16.08.2001

ПРЫДАРОЖНІК

Прыдарожнік чакаў палюбоўнікаў у лесапаласе. Непадалёк ад горада, сярод бярэзінаў, нізкіх елак і кустоў з воўчымі ягадамі сталічная моладзь любіла зладзіць хуткі перапіхон. Спрынтарскі секс увайшоў у моду. Прыдарожнік і падпільноўваў аматараў эратычнай хуткасці. На такі вypadак выгляд ён меў рокерска-харлеісты. Хустачка на галаве, скуранка ў маланках, чорныя нагавіцы з бляскам, боты-казакі з выціснутымі языкамі полымя, зарослы да вачэй твар і пярсцёнкі з чарапамі на кожным пальцы. Каб малюнак быў завершаны, ён трymаў у руцэ паўлітровую бляшанку з півам «Amsterdam» і сядзеў на вялікім трохколавым матацыкле.

Вечарэла. Пёрыстыя аблокі зазалаціліся і заружавелі над далёка-белымі будынкамі мікрараёнаў. Вечер аціх, як звычайна аціхае перад усходам і заходам сонца. Наплыўвала шарага гадзіна — час прыгарадных сексгульняў.

Стары «ВМВ» з няспраўным глушыльнікам збочу́ ў шашы на гравейку. Маладзён у чырвоным шаломе скіраваў матацыкл з гравейкі на сцежку і павёз дабрадупую сяброўку ўздоўж лесапаласы. Сама таго не ведаючы, пара набліжалася да засады. Але, не даехаўшы да Прыдарожніка кроکаў са сто, хлопец заглушиў двухколага каня, пачакаў пакуль саскочыць з седала дабрацелая дзеўка, зняў шалом і пальчаткі і пачаў цалаваць кахранку.

Аматары хуткасці на тое і любяць тэмп, каб усё рабіць шпарка.

Вопратка разляцелася ў розныя бакі. Хлопец лёг плазам на спіну. Дзеўка насадзілася на гарачы карак і рытмічна заскакала, гучна пляскаючы гладкімі клубамі па валасатых сцёгнах. Кахранак ледзь не пусціў насенне ў найпершы момант, але стрымаўся. Дзеўцы давялося праскакаць кілеметры са тры, чакаючы мужчынскага вывяржэння. А калі пачаліся штуршкі, похва сціснулася, і кахранка прыпала цыцкамі да цяглайтага торса, на арэну выйшаў Прыдарожнік.

Памерамі ён быў ледзь не ўдвяя большы за матацыкліста. Таму, калі ягоны чэлес загнаўся ў добрабелую дупу, а рукі ў пярсцёнках прыціснулі кахранку да кахранка так, што ўсё паветра вылецеяла з лёгкіх, выглядала ўсё як падвоенае згвалтаванне. Прыдарожнік таптаў спаралізаваную пару палюбоўнікаў да поўнай цемры. У нейкае імгненне ругі й ногі хлопца заторгаліся. Ён пачаў скубсці пазногцямі сухую па-летняму зямлю, пакуль не заціх з широка разяўленым перакрыўленым ротам. Па скону кахранка надышла чарга паміраць і белабровай вершніцы. Яна адчула, як палілося нешта з носа. Яна паспела падумаць, што непрыгожа здохнуць з саплямі на вуснах і падбароддзі. Але з носа ў два струмяні ляцела чырвоная, як сонца, кроў.

На злепленую пару голых нябожчыкаў Прыда-

рожнік паваліў іх матацыкл. Адкруціў бензабак і нахіліў так, каб абліць вадкім палівам трупы.

Выкацішы магутны «харлей» на шашу, Прыдарожнік крыху палюбаваўся полымем. Ён любіў раскладаць агонь у першыя гадзіны ночы, калі неба над горадам светлае ад электрычнасці і далёка-далёка расплываеца гудзенне сталіцы. У такія хвіліны цела Прыдарожніка напаўняеца сілаю, ён адчувае непаўторнасць і радасць быцця. Дзеля гэтага ён жыве.

Дапіўшы галандскае піва, што моцна біла водарам брагі і спірту, ён скамячыў бляшанку і шпурнуў на адхон. Завёў добра адрэгульянны аппарат і паўлежачы пакаціў па кальцавой дарозе.

18.08.2001

ГРОШАШУКАЛЬНІК

Дзень 1. Кожная экспедыцыя вымагае падпрадкоўвацца пэўным правілам. Адно з іх — вядзенне штодзённых запісаў. Дысцыплінуе.

Маё падарожжа разлічана на два тыдні. Мэта — збор манетаў, кінутых адпачыннікамі ў мора. Цудоўная традыцыя: кідаць у хвалі гроши. Каб зноў вярнуцца. Яны кідаюць, а я збіраю.

У мяне выдатнае абсталяванне: гідракасцюм, металашукальнік, сак, спальны мяшок і аўтамабіль.

Увечары буду назіраць за адпачыннікамі, а на золку рыбачыць.

Пляжы і пірсы ў вялікіх гарадах задоўгія і зашырокія, каб за адну раніцу паспець нешта вартася назбіраць. Таму я выбраў гарадок, дзе ляжаў на пляжы мінулым летам. Каля вялікага пяцізорачнага гатэля там ёсць невялічкі пляжык. Яны спускаюцца па прыступках шырокай лесвіцы ў сваіх ве-

чаровых строях, п’юць шампанськає і кідають гроши ў воду. Як я іх ненавіджу. Глабалісты хрэнави. Дзеляць нетры па ўсёй зямлі, загналі народы на зарплаты, блізкія да дапамогі па беспрацоўю, і жыруюць...

Дабраўся да месца позна ўночы. Запісы вяду пад святлом ліхтарыка.

Дзень 2. Прачнуўся яшчэ ў цемры, па будзільнічку. Пабегаў па пяску. Выпіў кавы з тэрмаса. І на працу.

Гідракасцюм крышачку замалы. Цісне паўсюль. Асабліва цісне ў пахавінні. Яйцам няўтульна. Работа ёсць работа, на ёй заўсёды нешта муляе і замінае.

Месца апраўдала мае надзеі цалкам. Налавіў кілаграмаў з пяць. Збольшага дробязь. Але і вялікія ёсць. Акрамя манетак вывудзілася залатая завушнічка і срэбны пярсцёнак. Калі так пойдзе, мае капіталаўкладанні ў экспедыцыю хутка вернуцца.

Кепска, што манеты пачарнелыя, і ў краму з та-кімі хадзіць няёмка. Найдрабнейшыя, каб не валэндацца, скарміў тыгунёваму аўтамату. Толькі ў аўтаматах вада і цыгарэты даражэйшыя, чым ў крамах. А таму не варта карміць аўтаматы.

Надвячоркам шукаў іншыя месцы, дзе народ бяднее з уласнага глупства. Знайшоў. Пад замкам. Шпурляеца шмат манетак, але далезці да таго месца будзе цяжка. Скалы, камяні... Калі хвалі падымуцца хоць бы і на паўбала, зусім не-бяспечна.

Дзень 3. Дапрацоўваў на першым месцы. Не набраў і паловы ад першага заходу. Сквапныя, тлустасракія капиталісты. Шкада ім капейчыну кінуць. Ка-рыстаюць з мора, з сонца, з ветру лагоднага, а як плаціць, дык грошай у іх няма. Душыць іх трэба, распаленым жалезам сальныя жываты прыпякаць, а іхнім танканогім кахранкам верта ўсе пазногі на нагах павыдзіраць абцугамі. Каб жылі, як і ўсе, у пра-

цы штодзённай цяжкай. Каб сям'ёй апекаваліся, а не ябліся тут на яхтах у месячным святле.

Заўтра палезу ў скалы. Галоўнае, каб не пачаўся штурм. Тады экспедыцыя паляціць у сраку. Грошы за гідракасцю сплочаны толькі напалову.

У завадской сталоўцы ўтварыў касірку ўзяць чорныя манеты. Яна — душа-жанчына. Шкада, што застараі. Ёй, пэўна, ужо пад 30. Падыхаць час. Але добрая. Сказала, што манеты здае ў мяшках на вагу. А я й не ведаў пра вагу. Увечары мне гарантаваны гарачы суп. Выдатна. Бо пераахалоджваюся, трывадлівы ў вадзе. И не такая яна ѿплала. Уночы прачынаўся і мачыўся разоў 5. З такой працаю можна і без нырак застацца.

Дзень 4. Калі не шанцуе, дык не шанцуе. Падняўся вецер. А за ім і хвалі. Залезі пад замак я залез, а вынік — адны страты. Металашкуальнік вішчаў не перастаючы. А як я залезу сакам у шчыліны між камянёў? Тузай-тузай, пакуль сак не падраў. Ні хуя не выцягнуў. Не буду ж я ў навушніках нырца даваць. А хвалі ўсё мацнелі. И калі вылавіў з-пад чортавага замка, такая хвалья пракацілася, што пырскамі заліла мне очы. Аслеп на якое імгненне. И ў гэты момант нага ў шчыліну між камянёў праслізнула. Абадраў аб ракаўкі ўсё сцягно і ў трох месцах прарэзаў гідракасцю. У навушнікі набралася вады.

Цэлы дзень займаўся ратаваннем амуніцыі. Прамываў у прэснай вадзе навушнікі і сушыў на сонцы. Крыва-коса, але ж заклеіў касцюм. А вось з нагою горш. Парэзы-пісягі надзымуліся, расчырванеліся і свярбяць. Усе спадзяванні на гаючасць марской вады.

Пакуль тое-сёе, сцямнела. Кінуўся шукаць но-вае месца — запозна. Спаў зусім кепска. Нага ба-ліць, і ўвесе час хочацца сцягі. Сцыш і не можаш высцягца. Нібыта сікапусканне стала ў мяне непепарыўным працэсам.

Пасярод ночы мяне пабудзіла п'яная кумпанія распусных дзетак капіталюг. Заехалі на мой пляж на лімузіне. Крычалі. Пілі. Купаліся голыя ў святле фараў. Стагналі ў цемры, за лімузінам. Ябліся, пэўна. Білі бутэлькі.

Такіх трэба страляць, пакуль не выраслі. Каста капіталістаў паддлягае татальнаму вынішчэнню. Гітлер з Мусаліні памыліліся, вынішчаючы народы. Мелі рацыю Мао і Сталін. У кожнага народа ёсьць свае Ракфелеры, Крупы, Морганы, Гейтсы... Рэзаць да пятага калена...

Ад такіх думак мне пацяплела.

Дзень 5. Так стаміўся, што нічога пісаць не хачу. Грошай налавіў удвая больш, чым у першы і другі дзень. Бо працаўваў бліжэй да берага, у самым прыбоі.

Старая са сталоўкі прапанавала начаваць у яе. Адмовіўся. Дарма. Бо заўтра можа і не ўзяць мой чорны нал.

Нага не гоіцца. Кепскія прадчуванні.

Дзень 6. Прымна пісаць, седзячы за сталом, а не на брудным пяску.

Сталоўніца спакусіла мяне. Напаіла чырвоным. Прыцягнула да сябе і выкарыстала. У яе похву можна без напругі засунуць трох чэлесы, такіх, як мой. А саме гнюснае было прачнуцца і ўбачыць яе маршчыністы твар на падушцы. Ляжыць, як у труне, і не дыхае.

Нашто Бог стварыў Еву? Лепш бы зрабіў Адама нумар два. І пладзіліся б людзі кланаваннем. Брэд.

Хутка развіднее. Трэба ўцякаць у сёмы працоўны дзень. Але спачатку апішу шосты...

Ён самы грашадайны. Бо я здагадаўся шукаць не ў вадзе, а на пляжы, у пяску. Мору, аказваецца, гроши без патрэбы. Яно іх выкідвае. Тоё, што зверху, збіраеца, а што крышку глыбей — маё. І гідракасцюм не патрэбны, і сак можна выкідаць. Наадкоп-

ваў я многа. А сягоння нарыю яшчэ больш. І не трэба пад замак, у скалы лезці. Каля старога дрота буду сабе перабіраць залаты пясок.

* * *

Перачытваючы забыты на кухонным стале дзённік, жанчына плакала. Побач са школьным спышткам ляжала газета з тлустым загалоўкам «Выбух на пляжы». А пад ім была даволі невялікая інфармацыя пра ліцэіста-грошашукальніка, які ў пляжным пяску ўмудрыўся выкапаць баявую гранату, а тая, нягледзячы на свой сталы век і кепскі дагляд, не падвяла вытворцаў і выбухнула. Грошашукальнік памёр на месцы.

19.08.2001

КУХАРНІК

Кухарнік набыў вялікі нож. Прыгледзеў яго даўно. Але не было нагоды купляць такі дарагі інструмент. А тут усё склалася як мае быць, і аматар кулінары выйшаў з супермаркету на праспект з выдатным падарункам самому сабе на дзень нараджэння. Ён цудоўна ведаў, што зброя, асабліва нажы, не дорыцца, але стрымацца не мог. Тым больш навостранае люстрное лязо з чорным зручным дзяржалыцам — толькі частка выдатнага дарунка, важная, але далёка не галоўная дэталь.

Калі б Кухарнік быў звычайным чалавекам, ён бы не пайшоў увечары на працу ў рэстаран, а за-прастоў бы гасцей, накрыў бы на стол, паслухаў бы щёплыя слоўцы пра сябе, выпіў і закусіў, патанцаў з дзяўчатамі... Зрабіў бы, як людзі, і не памыліўся б. Толькі назваць Кухарніка простым чалаве-

кам язык не павернецца. Дый на чалавека ён паходзіў хіба што абліччам, знешній абалонкаю. Нутро складалася з іншых тканак, з іншых хімічных элементаў.

Яшчэ ў дзяцінстве будучы кухар заўважыў за сабою дзікунскую адметнасць — для яго не існавала няўежных рэчываў. Яму хацелася пакаштаваць крышаную цэглу. І каштаваў. І галубіны памёт падбіраў на гарышчы і еў са смакам, і галубоў еў сырымі. Адзінае, што хутка зразумеў маленькі дэгустатар, — падобныя схільнасці варта глыбока хаваць. І зразумеў ён тое не зусім сам. Голас падказаў. Якраз выкауплівалася сцізорыкам галубінае вока, калі Цёмны Голас выразна сказаў: «З'еш, але нікому ніколі не кажы!». І не сказаў.

Напэўна, зусім мала засталося непакаштаванага Кухарнікам. Часам яму замінаў харчавацца Светлы Голас, які загучаў, калі ў рандэлі варыўся страўнік кенгуру. Каб здабыць далікатэса давялося доўга рыхтавацца, распрацоўваць цэлы план рабавання перасоўнага заасаду. І калі маладзенькі кінгуронак быў забіты і выпатрашаны, калі ягоны рубец даварваўся з перцам і лаўровым лістом, прагучала пагрозлівае папярэджанне: «Не еш страўнік кенгуру, бо шлях пачнецца незваротны!»

Дзіва з галасамі палягала ў тым, што Светлы Голас казаў малапрыемныя, злосныя слова, а Цёмны — наадварот, апекаваўся, улагоджваў, суцяшаў. І, канешне, Кухарнік больш радаваўся Голасу Цёмнаму. Але і Светлы слухаў не без цікавасці і павагі. Толькі пляваць ён хацеў на абодва галасы. І пляваў, як пляваў у кожную прыгатаваную страву, рытуальна. Пляўкі былі апошнімі штрышкамі ў ягоным мастацтве.

На рэстарацыйнай кухні, куды заявіўся Кухарнік з падарункам, было тлумна. Усё кіпела, шквірчэла, пенілася, каліхавала, шатковалася, рэзалася, кроілася, залівалася, смажылася, гатавалася і вы-

носілася ў трох вялікія залы. Вялікі рэстаран, вялікая кухня, вялікія майстры сваёй справы мусіць шчыраваць над агнём. І ўсе сапраўды былі майстрамі. Кухарнік працаўаў першым памочнікам галоўнага кухара. Гатаўаў ён значна лепей не толькі за галоўнага, а і за ўсіх астатніх разам узятых, але ўзрост не дазваляў займаць пасады. Хто ж цябе куды прызначыць, калі ты нават непаўнолетні? А васемнаццаць Кухарніку якраз і спаўнялася, і якраз на паўналецтва купляўся і дарыўся вастрадзюбы нож.

Перад закрыццём рэстарацыі Кухарнік сказаў шэфу, што ў яго дзень нараджэння і ён з гэтае наўгодаў хоча падсмажыць сабе сэрца. Стомлены галоўны адно заплюшчыў вочы ў знак згоды. Кухарнік дастаў з лядоўні невялікае сэрца, размарозіў у мікрахвалёўцы, пакроў новым нажом і ссыпаў на паніву, дзе тлуста сквірчэлі бурштынаўя свінія шкварачкі. З рысам і шклянкаю сухога чырвонага смачна павячэралася чалавечынай. Светлы Голас паспрабаваў быў сапсаваць урачыстасць, але на яго пачаў сварыцца Цёмны. Так сварачыся і сціклі.

Нічога асаблівага ў паяданні чалавечыны Кухарнік не знаходзіў, па смаку сэрца дзяўчынкі на гадвале свіное, тым больш, што смажылася на сале з цыбуляю. Але пачаставацца менавіта гэтай дзяўчынкаю, менавіта яе пяшчотнай сэрцавінаю ён спланаваў загадзя.

Дзяўчынка жыла на адной вуліцы з Кухарнікам. Ён нярэдка сустракаў яе ў кулінарыі, дзе дзяўчаткі пасля школы куплялі салодкае. На любові да слодычы і злавілася ахвярка. Кухарнік пачаў частаваць абранінцу рэстарацыйнымі дэсертамі. Прыручыў, прызвычаіў да частых сустрэчаў і заманіў шакаладным мусам да сябе, і забіў, і выразаў сэрца, і з'еў. Астатніе мяса перакруціў у свінія катлеты, а косткі з чэррапам пасек сякарою

і патоўк абухом. Парэшткі замардаванага дзіцяці склаліся ў палатняны меж з каменем і ўтапіліся ў вадасховішчы.

І ўсё было б шыта-крыта, цемраю спавіта, каб уночы пасля харчавання дзявочым сэрцам у Кухарніка не схапіла жывот. Ён, бедны, месца сабе не знаходзіў, круціўся-круціўся, ванітаваў да страўнага соку, паносіў, пускаў соплі і слёзы, нават з вушэй пацякля і перамяшалася з потам, што выкочваўся буйнымі кроплямі з усіх пораў, едкая сера. Золак сустракаў лежачы ў ванне з халоднай вадою.

Дзень праплыў, як у сне. А ўночы да Кухарніка з'явіўся дрогкі прывід закатаванай дзяўчынкі. Галасы Светлы і Цёмны нешта спрабавалі сказаць, нешта важнае паведаміць, але былі такія слабыя, што з іх шаптанняў Кухарнік не вылузаў ніводнага ўцячнага слоўца. Затое прамова прывіднай пакутніцы была ясная і гучная.

— Ты жываглот, зжэр маё цела. Падсмажыў і зжаваў маё сэрца. І няма табе даравання. І я адпомічу. Як тваё цела праглынула маё, так мая душа паглыне тваю душу. І памрэш ты не адразу, будзеш пакутаваць, станеш душэўнахворым, цябе чакае лякарня, і здохнеш ты там ад голаду, бо з таго моманту, як ты пахарчаваўся свінымі шкваркамі з майм сэрцам, больш нічога ў цябе не ўвойдзе. Табе застанецца толькі слухаць, як мая душа ціха з'ядзе тваю.

Прывід расплыўся ў паветры дымнымі пасмачкамі. Кухарнік накіраваўся ў варэльню, адкроіў лустру хлеба і пачаў жаваць. Зубы скрыгаталі, пашчэнкі рухаліся па-жывёльнаму жорстка. Спроба праглынуць нажаванае скончылася выварочваннем нутра. Калі свядомасць вярнулася да Кухарніка і ён расплюшчыў вочы, перад ім на стале ляжала вялікая хлебна-ванітная кляксса. Сцяўшыся, Кухарнік набухаў паўшклянкі спірту, выдыхнуў з лёгкіх паветра і паспрабаваў заглынуць суха-пя-

кучую вадкасць. Не здолеў. Папярхнуўся. Паабпальваў корань языка, паднябенне і горла. Раз'юшыўся. Схапіў нож і перарэзаў сабе шыю.

Апошняе, што чуў Кухарнік, гэта як ягоная ўласная кроў цячэ ў страўнік, як ён прагна п'е самога сябе, як выпівае сябе да апошняй краплі гаючай крыві.

24.08.2001

УДАРНІК

Піў ён па-чорнаму, па тры месяцы ўзапар, а змогшыся, здаваў сябе ў вар'ятню. Там супакойваўся, адлежваўся, выветрываўся і вяртаўся да жонкі-спачувалкі, каб зноўку алкаголіць. Працаўаць не працаўаў. Нашто, калі жонка-разумніца апранае, корміць і на гарэлку дае? Распусціўся, разбэсціўся, распіўся Ударнік напоўніцу. Устаў, выпіў, лёг. Прачнуўся, каўтануў, заснуў. Прадраў вочы, заглынуў пойла, закімарыў. Ну, пакурыў, ну, пакачаў жонку-каханку, ну й тэлік пазырыў... Маліна. Рай. Ціхае сямейнае жыццё. Бясхмарная лірыка. Але пра Рай мы ведаем толькі тому, что Пекла заўсёды пад бокам.

Ударніку зранку закарцела кавы папіць. Жонка паставіла турку на агонь. Тут сабутэльнікі ў кватэру ўваліліся. Пайшлі і пайшлі. Ды што ты там робіш? Дзе мая кава? Колькі можна варыць? Бу-бу-бу! Бу-бу-бу! На! Задушыся каваю сваёй! Кіпень паляцеў у вочы. Аслеплены Ударнік зароў.

«Пасодзяць. Скалечыла. Сведкі бачылі. Засудзяць. Трэба апрануць усё сіняе. У турме буду першая. Апушчу ўсіх», — хутка кеміла жонка Ударніка.

Той адараў кулакі ад вачэй і ціхенька вымавіў жончына імя. Тут, я тут! Узрадаваны жаночы твар атрымаў касцяломны ўдар. Нос хрумнуў. Кроў паліцела на падлогу, заплямленую каваю.

Ты першы мяне ўдарыў. Я — жанчына. Мне суд паверыць. І сведкі на майм баку. У мяне грошы, у мяне гарэлка, у мяне сведкі!

Забулдоны ўцяклі. Сляпы Ударнік застаўся з радаснай жонкаю.

Сем дзён яна вадзіла яго па кватэры за ручку. Сем найшчаслівейшых дзён яны правялі ў цішыні і спакоі, бо піць гарэлку можна й з заплюшчанымі вачыма. Ды й большасць людзей сексам займаюцца ў поўнай цемрадзі.

16.10.2001

ЦЫРУЛЬНІЦА-2

Цырульня. Іскрыстае съятло. Цырульница ў цяжкіх чаравіках.

— У нас, у цырульнікаў, ёсць свае назіранні. Калі валасы досыць мяккія, а макушак дзве — у мужчыны дзве жонкі.

— У мяне дзве. Можа, ты маю прафесію адгадаеш?

— Ну-у-у... Вы згадвалі Вільню й Маскву. Вы будаўнік. Правільна?

— Пісьменнік.

— Пісьменнік? Сапраўды. Дай я на цябе пагляджу. Ніколі ў жыцці не бачыла жывога пісьменніка. Не ведаю, здаецца пры грашах, ездзіце многа, можа і праўда. А пра што Вы пішаце?

— Ты скажы, што ты чытаеш, а я скажу, што пішу.

— Калі стамляюся, чытаю Агату Крысці. Калі яшчэ больш стамляюся, чытаю гараскопы і ўсялякія астралагічныя прағнозы, наогул люблю містыку, магію, прыкметы, чароўны свет... А Вы пра што пішаце?

— Пра каханне.

— Пра чужое?

— Пра сваё.

— І як?

— Ну вось стаю я на ганку кавярні «Консул», чакаю сябра, які ў прыбіральню пайшоў. Стаю і думаю: два саракагадовыя мужчыны прагаварылі дзве гадзіны пра сваё няшчаснае каханне. Ён закахаўся ў яўрэйку, а яна закахалася ў яго. Ён беларус і антысеміт, а яна жыдоўка-патрыётка. Яна з-за яго вярнулася з Ізраілю. У яе кватэра ў цэнтры. Жыве яна адна і чакае, калі ён ёй зробіць прапанову выйсці замуж. А ён не робіць.

— Чаму?

— Не можа выбраць паміж каханнем і пераканнямі.

— А Вы паміж чым і чым выбіраць не можаце?

— Паміж сям'ёю і каханнем.

— Во як! Мне ўсе мужчыны трапляюцца жантыя. Мала мужчын. Здаецца, іх многа. Насамрэч мала. Давядзеца Вам усё ж выбраць. А можна й не выбіраць. Вось я цудоўна ведаю сваё месца. У яго там сям'я, праца, абавязкі, а тут са мною каханне.

— Можа, не каханне?

— Тады што?

— Флірт.

— Апішыце, калі Вы пісьменнік, флірт.

— Стaю на ганку кавярні «Консул», чакаю сябра, міма мяне праходзіць вясёлая кумпанія. Ім вясёла. Мне сумна. Ну чаму ім добра, а мне кепска? Надвор'е кепскае. Снег з дажджом, лёд на дарозе. Адна жанчына з кумпаніі кажа: «Так слізка, што раз абцас зламлю!» Нехта, нібыта й не я зусім, але дакладна май голасам кажа: «Ламі свой абцас, я цябе на руках панясу». Абарочваецца жанчына, падыходзіць, глядзіць так, нібыта яе ніколі ніхто на руках не насіў. «Няси», — кажа. Узяў. Цяжкая. Уся мая. Няси. «Павалімся!» — кажа. «Не павалімся». «Грымнемся!» «Не грымнемся». «Паслізнемся!» «Не гавары нічога, лепиш пацалуй мяне». Няси і цалую-

ся. Прыемна, але цяжка, нязручна, слізка. Каб хто лёд той пяском пасыпаў. «Далёка яшчэ несці?» «Далёка, у Саюз кінематаграфістаў». «А ты хто?» — пытаюся. «Я геніяльны кінапрадзюсер». «А я геніяльны сцэнарыст». «Праўда?» — яна, як і ты, не паверыла. Нідзе, ніхто, нікому не верыць. Паўсюль усіх падманваюць.

— Як Вы мяне, наіўную цырульніцу?

— Як я сябе, недастрыжанага пісьменніка.

— Што далей было? Данеслі Вы яе да Саюза кінематаграфістаў?

— Не данёс. Прыспешыў я крок і нагнаў яе сяброву, яны каля шапіка з цыгарэтамі затрымаліся. «Гэй, я тут геніяльнага сцэнарыста знайшла!» Усе азірнуліся. «Ён кажа, што ён сцэнарыст!» «Каго мы бачым? — плыве ва ўсмешцы незнаёмая мне кабета. — Вы ў сваім амплуа, з жанчынаю на руках». «Ён што, сапраўды сцэнарыст?». «Ён пісьменнік». «Геніяльны?» «А ты што, не адчуваеш?» Я апусціў жанчыну на лёд. «Заўтра кінафестываль адчыняецца, «Лістапад-2001». Прыйдзеш?» «Прыйду». «Дайце яму запрашэнне, адно дайце, ён жа да мяне прыйдзе. Аддай астатнія. Пакінь адно. Буду чакаць цябе на ганку Палаца Рэспублікі ў 17.30». «Добра, чакай». Яна пацалавала мяне, і я пабег ад кавярні «Консул». Там курыў папяросу закаханы ў жыдоўку мой таварыш. «Ты дзе дзеўся?» Распавёў я яму гісторыю і паказаў запрашальнік.

— Скроні якія будзем рабіць?

— Ты ж ужо адну зрабіла наўскос...

— Даруйце, заслухалася.

— Больш не буду расказваць.

— Вам вельмі пасуе наўскос.

— Ты цырульніца, і я табе паверу.

— Вы хадзілі на фестываль?

— Не хадзіў. Я ж паабяцаў расказаць пра флірт, а не пра каханне.

— Дзе можна пачытаць вашу кнігу?

— Я прынясу, заўтра ўвечары буду ісці з працы і прынясу.

- Як я пазнаю, што гэта ваша кніга?
- На вокладцы будзе мой партрэт.

29.11.2001

ДАСЦІПНІЦА

Дасціпніца ўзяла ў рукі мужчынскую руку.

— Драпіна, зусім свежая...

— Кот. Ён у мяне добры. Такая рэдкасць, каб кот быў няпомслівы й ласкавы. Ён у мяне такі. Але часам забавіцца й драпне. Я на яго не крыўдую.

— Пазногаць на мезенцы ў цябе зусім маленькі...

— Суседка ў дзяцінстве дзвярыма прышчаміла мне палец.

— Балела?

— Яшчэ як. Сорак гадоў прайшло, а я той боль памятаю. Памятаю, як крычаў, як плакаў, як мяне сучышалі.

— А гэта што за блакітны шнарык на запясці?

— Хацеў вены ўскрыць.

— З-за кахання?

— Не, з-за войска. Ёсць такая метода... Ускрываеш вены, выклікаеш «хуткую», апынаешся ў лякарні, кажаш сто разоў «жыць не хачу», цябе супакойваюць, ты не супакойваешся, цябе лекуюць, і праз пэўны час ты нясеш вайскоўцам даведку: «псіх». Войска абыходзіцца без цябе, а ты застаешся цывільным і вольным.

— Ты хадзіў у войска?

— Не хадзіў. Але вены не ўскрыў, не атрымала-ся, пашкадаваў руку. Руکі я выкарыстаў інакш. На-маляваў лірычныя краявіды з азёрамі, аблакамі, грудамі, на якіх ціхамірна пасвяцца каровы, занёс

падарункі лекарам, яны мне выдалі патрэбныя да-
ведкі. Палкоўнікі палаляліся, але адпусцілі.

— Сіні грудок на далоні? — Дасціпніца пя-
шчотна пагладзіла кароткі шнап.

— Выгналі мяне з працы. Прыйшоў дамоў злы.
У варэльні на сцяніне вісела талерка з караблікам.
Дэкаратыўная талерка з сінім ветразнікам і сінімі
хвалямі...

— Не хвалюйся, любы, — жанчына пацалавала
мужчынскую далонь.

— Я сціснуў кулак і разбіў караблік. Парцаляна-
вы аскепак прабіў мне далонь. Глыбока парэзаў.
Месяц я ні пісаць, ні маляваць не мог. Указальны й
сярэдні палец на гадоў пяць страцілі пачуццё-
васць, а потым паціху аднавіліся.

— У цябе цікавая рука, — жанчына паклала муж-
чынскую руку на сваё калена.

01.12.2001

ДАМАВІКАМЕРОН

АЛФАВІТНЫ

2002

ПІСАНІНА І Я

Не пішы! Ты толькі пра гэта не пішы! Вой, я не скажу, а то напішаш!.. И ўсё такое, падобнае. Нібыта ад того, што нешта напішу, тое нешта можа змяніцца. Дзіўна, але яшчэ засталіся людзі, якія ве-раць у моц напісанага і надрукаванага слова. Зрэшты, для іх і занатоўваю тое-сёе з пачутага і пад-слуханага, убачанага і падгледжанага, адчутага і перажытага. Каб ніхто не верыў у сказанае і пра-моўленае, у тэкстуальнае і кніжнае, хіба пісаў бы я? Не пісаў бы.

Ч. I ПРАФІЛАКТЫКА

Графаман Ч. спытаў у мяне, колькі жанчын пазначана ў майм донжуanskім спісе. 66! Назваў я сваю ўлюблёную лічбу. Хоць яна і недакладная, але недалёкая ад рэальнасці. Так мала? Графаман непадробна здзвіўся. Я калі чытаў твае дамавіка-меронскія показкі, думаў пра зусім іншую лічбу, пра 500—600. Ты мяне расчараўваў... Спадара Ч. я не зачароўваў, а таму і расчараўваць не мог. На-огул, з графаманамі, калекцыянерамі і рэвалю-цыянерамі трэба быць асцярожным. Іх варта ўхваляць. А колькі ў тваім спісе жаночых імёнаў? Больш за сотню! Ч. узбудзіўся. Раней тыдня не праходзіла, каб я не ўспароў якую падушку. Спе-

цыяльна дзеля гэтых акцыяў я абсталяваў машыну. І коўдра была, і шклянкі з талеркамі, і аптэчка з прафілактычнымі сродкамі. Пасля ўспоркі я вельмі дасканала апрацоўваў орган і хварэў толькі троны разы. Галоўнае — пасля сексу адразу неадкладна зрабіць прафілактычную працэдуры. Толькі гэта між намі...

Б. І ПАМЕР

Большасць маладых людзей шчыра верыць, што памер члеса мае ў сексе вызначальную ролю. Яно канешне так, калі сабраўся здымашца ў порнафільме ці намерыўся ўдзельнічаць у конкурсе... Падобныя спаборніцтвы ладзяць у войску, у турмах, у студэнцкіх асяроддзях. Вусаты студэнт Б. меў члес надзвычайнага памеру і лёгка перамагаў па ўсіх параметрах: даўжыня, таўшчыня, эрэкцыяй нае павелічэнне. На конкурсах ён быў непараўнаны, а таму ў ахвотку ў іх удзельнічаў і сам іх ладзіў. Толькі маладосць кароткая, а полавае жыццё доўгае. Б. так і не змог выкарыстаць лаўры пераможцы, ён не стаў секс-сімвалам і не паймеў наватых аднакурсніц, да якіх заляцаўся. Дзяўчаты чамусыці гідзіліся гэтых конкурсаў і нават слухаць не хацелі пра іх. Так што гісторыя пра памеры члеса студэнта Б. мае большае значэнне да гісторыі ўніверсітэта, які ён скончыў, чым да сексу.

А. І МЕСЯЦ

Палітык А., калі паверыць ягоным найлепшаму сябру і прэс-сакратарцы, займаецца сексам толькі з жонкаю і толькі адзін раз на месяц і лі-

чиць гэта вельмі нармальным. Тоё, што палітык, які думае надоўга застацца ў палітыцы, сексуецца адно з жонкаю, а не з рознымі там сексоткамі, вельмі дальнабачна. Але тое, што раз на месяц, неправільна. Палюцыя ўсё ж адрозніваецца ад месячных, як жанчына ад мужчыны, прабач за ўдакладненне. І калі жанчына сыходзіць крывёю толькі раз на месяц, гэта не азначае, што і мужчынскае семя павінна выпускацца ў такім рытме. Больш за тое, калі палітыка задавальняе такі секс, гэта не значыць, што ён задавальняе жонку палітыка. У падобных варунках нельга слухаць ні іміджмейкера, ні прэс-сакратарку, ні найлепшых сяброў, ні самых адданых паплечнікаў. Трэба ў жонцы бываць часцей, трэба ў жонцы бываць не госцем і не палітыкам, а штотыднёвым мужчынам. Тым больш, што хапае ж у палітыка сілаў устаўляць калонку сваіх развагаў у газету раз на тыдзень.

M. I СПІС

Электрык М. вёў спіс жанчын, з якімі ўступаў у полавыя зносіны, больш за тое, пазначаў калі і як тое блудлівае дзеялася. Калі нехта піша, дык будзь спакойны, нехта і прачытае. І прачытае не абавязкова той, для каго пісалася. Зазвычай чытае якраз тая асoba, якую ты хацеў бы пакінуць у нявиданні сваіх таямніцаў. Спіс электрыка М. знайшла ягоная трэцяя законная жонка. Здарылася тое на чацвёрты дзень пасля вяселля. Асаблівае абурэнне выклікаў факт полавага акту з роднай малодшай сястрою гэтай жа трэцяй жонкі, утвораны падчас іх вяселля проста на гаўбцы. Што было, тое было, я сам быў сведкаю — няўчас высунуўся на той гаўбец пакурыць. Давялося ўсу-

нуцца назад у пакой і папрасіць трэцюю жонку электрыка выпіць са мною горкай на брудэршафт. І сястра, і электрык, і я думалі, што нас пранесла. Не! Спіс знайшоўся, прачытаўся і пашкамутаўся на дробныя кавалачкі. Толькі электрык М. спіс той аднавіў і вядзе далей, старанна хаваючы ад сваёй пятай законнай жонкі.

I. I РЭКОРД

Выкладчык І. захапляўся студэнткамі. А так як штогод кантынгент абнаўляўся, І. трymаў сябе ў добрай цялеснай форме. І. гуляў у футбол два разы на тыдзень. І. граў у ансамблі народных інструментau кожную пятніцу. І. еў садавіну, не піў і не курыў, наркотыкі, вядома ж, яго абыходзілі. У здаровага цела здаровы секс; пад такім лозунгам выкладчык распачынаў чарговае спакушэнне чарговай першакурсніцы. Колькі іх перакаштаваў ненатольны І.? Не палічана. Але ёсць адна ракавая лічба, якую ён запомніў на ўсё жыццё. Лічба 6. І. любіў рэкорды. Пачыналася ўсё з працтага, задача стаяла: скончыць два разы ўзапар. Скончыў без праблемаў. За 2 ішла 3, за 3 — 4, за 4 — 5, за 5... Тут трэба быў сведка, бо хто ж паверыць у такое без сведкі. І. распавёў пра намеры свайму былому аднакурсніку, які трymаў уласную рэстарацыю. Аднакурснік, як і ўсе сучасныя карчмары, меў схільнасць да авантурызму. Мужчыны знялі кватэру, замовілі па тэлефоне дзяўчатаў, і выкладчык, выпіўшы паўпляшкі каньяку з лімонам, прыступіў да здзяйснення секспоздзвігу. Пасля кожнага сканчэння мяняўся кандом. Калі І. запоўніў насеннем шосты презік, ён радасна па-пераможнаму ўскрыкнуў і страціў прытомнасць. Тры наступныя тыдні ён праляжаў

у бальніцы. Чаму ў І. адмовіліся працеваць ныркі, дактары так і не высветлілі, але настойліва парайлі не паўтараць і не біць рэкорд.

Т. І АНАНІЗМ

Манекенніца Т. распавяла сяброўкам, як заспела сына за ананізмам. Хлопчык пералякаўся, і, каб супакоіць сына, яна ўласнаручна дапамагла дзіцяці выпускціць сперму. Цяпер сын займаецца ананізмам пры ёй. Сяброўкі спрабавалі абвінаваціць Т. у вычварэнстве. Але тая халаднакроўна адстойвала сваё права маці на прысутнасць у час станаўлення сына як мужчыны. Тады раззлаваныя сяброўкі пачалі распытаць: ці не пайшлі іх адносіны далей за ананізм, ці не смактала яна ў сына, ці не прапаноўвала матчыну похву ў якасці найлепшай прылады для хуткай эякуляцыі, ці не давала яму смактаць свае смочки???. Т. з ледзянным спакоем (манекенніца ёсць манекенніца, яна сапраўды больш лялька, чым жанчына) астудзіла цікаўнасць распуснайзыкіх сябровак: «Толькі рукою напрыканцы дадрочваю да першага выштурхоўвання насення».

Ю. І ШКАРПЭТКА

Адпачыннік Ю. ... Насамрэч Ю. — фатограф, але раз на год ён, як і большасць працаўнікоў, ходзіць у адпачынак і набывае вышэйназваную мянушку. Ю. нежанаты і бяздзетны, усе непрыемнасці з завядзеннем уласнай сям'і ён спіхвае на чэлес, на маленъкі памер свайго дзетаробнага рыштунку. Зрабіць аперацыю па павелічэнні хера

Ю. не можа з некалькіх прычынаў: няма грошай, баіцца сур'ёзна гаварыць на тэму праблемы, па-лохаецца самой аперацыі, яна можа пры дрэн-ным складзе абставінаў зрабіць з яго канчатковага кастрата. Так Ю. кастрат толькі напалову, толькі ва ўласных думках у яго кароткі струк, а тут можна ўраз абясстручыцца. Ю. — баязлівец. Калі ж Ю. робіцца Адпачыннікам, выходзіць на пляж, разгортвае плечы, крочыць уздоўж мора у адных плаўках, усе (ну амаль што ўсе) жанчыны заглядаюцца на Ю. Яны ж не ведаюць, што Ю. запіхвае ў плаўкі дзве шкарпэткі.

Ц. I МЁРТВЫ МУЖ

Удава Ц. пахавала мужа найлепшым чынам: з лакавай труною, аркестрам, хлебасольным жалобным сталом. Месца на могілках атрымалася добрае, каля царквы, таму чыстае і дагледжанае. Ц. хадзіла на могілкі штодня, калі дождж ці іншая праява капрызлівай беларускай прыроды, можна было перачакаць пад скляпеннямі сабора сярод залатога мітценнія ваксовых свечачак. Само сабою, Ц. пачала гаварыць з нябожчыкам. Муж уважліва слухаў Ц. пры жыцці, а пасля смерці стаў наогул ідэальным слухачом, ні разу не запярэчыў, ні разу не папракнуў. Удаву Ц. папракнулі бабулі з царквы. Гэтым ведзьмам, пераапранутым у божых служак, да ўсяго трэба дапасці сваімі шорсткімі языкамі. Яны, усе ў чорным, абступілі ўдаву Ц. на царкоўным ганку і папрасілі больш не смяцца на ўсе могілкі і не паходзіць пералівістым рогатам людзей у жалобе. А яшчэ яны проста забаранілі ёй расказваць мёртваму мужу мацерныя показкі. Удава Ц. так зазлавала на царкоўных вядзьмараў, што наогул перастала

праведваць мужа. Показкі яна цяпер рассказвае ягонаму фотапартрэту. Муж любіць, каб слова былі з перцам. І яны разам смяоцца: ён на фота, а Ц. на варэльні, гатуючы, як і раней, вячэру на дзве асобы.

Ж. И ПАХМЕЛЛЕ

Музыкавед Ж. на вялікай папойцы пасля «Рок-Каранацы» разважаў пра сродкі апахмельвання. Музыкаведу, тым больш сябру журы, вельмі не-бяспечна піць з музыкамі пасля ўручэння прызы, яшчэ больш страшна заводзіць гутарку пра якасць музыкі, гуку, вакалу, гітарных пройгрышаў і выйгрышных тэм. Лепш пра пахмелле. Яно ж абавязкова надыдзе — незалежна, ці атрымаў ты карону, ці толькі суцяшальную прэмію за вялікі ўнёсак у рок-рух. Тэму пахмелкі падхапілі ўсе. Хто агурковы расол хваліў, хто кефір, большасць папраўлялася півам, меньшасць астаграмлівалася гарэлкаю, жаночая палова ўхваляла анальгінавыя і аспірынавыя колы... Вядомыя сродкі выклікалі ў Музыкаведа скепсіс на твары, ён папрасіў маўчання і ў цішы сказаў: «Найлепшы сродак ад пахмельнага сіндрому — вылізванне жаночае похвы! Лізаць трэба да поўнага аняменення языка, каб сківіцы начало зводзіць сутаргай... Звычайна жанчына паспывае раз-другі скончыць. А на дэсерт трэба найпростым чынам трахнуць яе ў похву і спусціць! Не ведаю чаму, але бадун знікае! Адзіная загана гэтага сродку — дапамагае толькі мужыкам». П'янія музыкі абяцалі Музыкаведу раніцай паспытаць ягоны рэцэпт, і паспрабавалі, і нават дзячылі: у адрозненне ад тых парадаў, што Ж. пісаў на старонках газет, гэта была сапрауды ўдалая.

Л. И ТАЛЕРАНТНАСЦЬ

Дудар Л. — неверагодна талерантная асоба. Ён тры дні праляжаў у ложку з распушнай жанчынаю і застаўся цнатліўцам. Тры дні і тры ночы правесі пад коўдраю з аголенай самкаю і натапыраным хобатам — трэба ўмець стрымлівацца. Іншы б мог і звар'яць, а ён толькі страшэнна агаладаў, бо з'елася ўсё чиста яшчэ ў другі дзень. Галодны Л. пабег на базар, каб купіць кавун: яму страшэнна хцелася салодкай ружовай мякаці вялікага кавуна. Пакуль выбіраўся кавун, у кватэру да Л. завітаў іншы дудар, які пабачыў разабраны ложак і смуглівую распушніцу, скінуў апранахі і два разы ўзапар адпярдольіў дзявулю. Калі вярнуўся Л., ён заспеў сябрука, які трэці раз, узбраўшыся на раскінутую дзеўку, устаўляў ёй паміж цыцак. «Арбуз будзеце?» — раптана запытаўся Л. Арбуз быў смакотны, але Л. ён падаўся недаспелым і прэсным. Талерантнасць Л. не ведала межаў, але ён меў слабасць, кепска ўтрымліваў у сабе газы, а таму ўсіх асоб жаночага полу дудар Л. называў «сухабздзеіхі».

С. И ГАЗЫ

Карціншчык С. любіў пасля акту гучна даць газ. Каханка, што ўпершыню матрашылася з С., магла і спужануцца, такі стрэл давала дупа карціншчыка. «Мне без пердзежу няма поўнага кайфу, нібыта карціна засталася без рамы. Калі не прухну на поўны гук, лічы і не трахаўся...» Самае цікавае — С. лічыў, што ўсе так робяць, толькі не гавораць. Сам ён крыху паляк, таму вельмі любіць слоўцы «пердол», «пердоліць» і выраз «прошу пані до пердолу» часта ўжывае.

X. I СІФІЛІС

Барэц Х. падчапіў сіфіліс, як ён казаў, «сіфон». Х. быў праста барэц, не за розныя там спра-вядлівасці і правы чалавека бароўся Х., ён ба-роўся ў вольным стылі на кіліме і выбараў сабе званне чэмпіёна Мінска. Здаровы быў Х., як мядзведзь, а тут бац — і сіфон. І хто? Ніколі не паверыш... Сіфіліс Х. атрымаў ад галоўнай док-таркі роднага спартыўнага таварыства. Паваж-ная жанчына: муж, двое дзяцей. Барэц Х., як толькі яе ўбачыў, адразу гарачыню ў паходавінні пачуў. Перад спаборніцтвамі яна яго аглядала, а ён вазмі і вывалі ёй на стол сваё багацце. Яна дзвёры на ключ. Ён яе стоячы пры дзвярах і аго-раў. Потым слабкасць, скула на челесе — шанкр, аналіз крыві і прысуд. Ні адна параза на кіліме так не гняла Х., як гэтая ганебная хвароба. Барэц праз гардаведку знайшоў адрес доктаркі, паз-ваніў у дзвёры, зайшоў не пытаючыся і пры дзе-цях і мужы адным ударам зламаў нос мамцы свайго сіфона.

R. I ПОСПЕХ

Палітыканша Р. праславілася неверагодным поспехам сярод мужчын. Яна лёгка ўскручвала галовы юрлівым кнурам. Тыя купалі яе ў шам-панскім, дарылі даўганогія ружы, вадзілі ў шы-коўняя рэстарацыі, частавалі далікатэсамі, вазілі ў еўрапейскія сталіцы на ўікэнды і нават у між-земнаморскія круізы на параходах. Між тым знешнасць Р. мела зусім стандартную, без хібаў і выключнасцяў. Каб не тэмперамент, яе знеш-насць можна было б ахарактарызаваць як мы-

шына-шарую. Яе палітдзейнасць таксама насіла чарнаватае адценне цъмянага прыстасаванства. Вось і паўстае пытанне: на які такі кручок лавіла яна мужыкоў? За якой такой блесной-воблерам ганяліся юрпаршыўцы? Каб не калега Р. па палітыканству, ніхто б і не даведаўся пра сакрэты. Калега меў карыкатурную знешнасць, пусты ка-шалёк і процьму нявернутых пазыкаў, таму на каханка Р. ён зусім не цягнуў, ён прыкідваўся сябрам. Р. забылася, што ў палітыканстве не бывае сяброў, і неабачліва пусціла калегу ў сваё жытло. Там усё было створана і прыстасавана для ана-ністычнага існавання. Трэнажоры, масажоры, вібраторы, порначасопісы, порнакасеты, порна-кампакты, порнараманы... Сакрэт Р. быў у тым, што па-сапраўднаму добра ёй было толькі з са-бою, са сваімі цацкамі, у сваім маленъкім секс-бардэлі на адну асобу. А мужыкі? Грошы патрэбны, імідж вялікай каханкі, ну і голас у тэлефоннай слухаўцы мог крышку наблізіць ананістычны аргазм... Калега выдаў Палітыканшу Р. з-за крыўды. «Яна лічыла мяне ні на што не годным, нават вячэру не дала прыгатаваць, хоць усе ведаюць, які я выбітны кухар! Яна паспрабавала апусціць мяне ніжэй за гумовы чэлес... Хрэн ёй на талерачцы!»

В. І ЧЫН

Тэлевядучы В. меў зорную знешнасць. Такія твары з'яўляюцца гады ў рады. Ён меў такі твар, што нават тэлевізійныя жанчыны, што захапляюцца толькі сабою, рабілі выключэнне і захапляліся В. Адна з тэлежанчын так закахалася ў В., што, страціўши розум, распавяла пра пачуццё мужу — міліцыянцкаму чыну. Чын, як і належыць рабіць

чыну ў пагонах, выклікаў чыннікаў меншых і загадаў пачыніць сітуацыю. Чыннікі так адчыхвосцілі зорную знешнасць, што В., у адрозненне ад жонкі мянта, страціў розум не на нейкае імгненнне, а назаўсёды. Цяпер В. збірае пустыя бутэлькі і выпрошвае грошы ў наведнікаў паркаў. Дарма гавораць, што можна мець знешнасць і не мець розуму. Знешнасць і прыгажосць — гэта ў першую галаву розум, а яго так лёгка страціць і немагчыма пачыніць.

III. ІЛІЗАННЕ

Хуліган Ш. адчуваў, што сядзе ў турму. Ягонае юнацтва прыпала на сярэдзіну 70-х, калі пра парнаграфію ў СССР ведалі слаба, а пра эротыку толькі чулі, таму адносіны да сексу ў хуліганска-бандыцкім асяродку мелі своеасаблівы кшталт. Ш., выпіўшы з сябрам бутэльку таннага вермуту, пусціў слязу і дрыжачым галаском пачаў: «Толькі скажы, што нікому не скажаш!» «А каму я скажу?» «Не, ты скажы «не скажу!» «Ну... Не скажу!» «Я лізаў пі-ду!» «І што?» «Як што? Піз-у я лізаў! Ты яе ведаш. Учора яна пазычыла нам рубель на вермут, а сягоння я лізаў яе п-зду. Яна папрасіла... Яна на каленях стаяла і прасіла, і сказала, што дазволіць засадзіць у дупу. Я ніколі не спрабаваў бабе ў дупу ўстаўляць. Захацелася так, ажно залупа пабягела, -уй ледзь не разарваўся, так напнүўся. Палізаў. Ты перастанеш мяне паважаць?» «Калі купіш вермуту, не перастану». «У мяне грошай нуль». «Ты схадзі і ў піз-ы пазыч». «Ты пачакаеш?» «Му-гу!» Ш. схадзіў і прынёс дзве бутэлькі вермуту, і хуліганы выпілі за маўчанне. Праз колькі часу Ш. у турму сеў, а ягоны сябра ўсім распавёў, як той саромеўся лізання пізд...

Ё. І ПУКІМОН

Пасажырка Ё, задыханая і расчырванелая, улезла ў мікрааўтобус маршрутнай таксоўкі. За ёй самастойна зайшоў пяцігадовы сын. Уладкаваўшыся побач з мамкаю, ён завёў дзіцячу-жабрачую песеньку: «Мам, купі мне Пукімана. Мам, мам, купі, купі... Тут у кіёску быў чырвоны Пукімон! Давай сходзім!..» Паступова голас сынка набіраў моц. «Давай сходзім!» — гучала ясна і чыста на ўесь салон. Таксоўшчык чакаў яшчэ аднаго-двух пасажыраў да поўнай загрузкі. «Мам, калі ты не купіш мне Пукімана, я раскажу татку, як ты ў дзядзькі Рамана піську цалавала!» Ё. пачырванела, як райскі яблык. Пасажыры як маглі заціскалі ў сабе рогат і хіхіканне. Шафёр таксоўкі павярнуўся да Пасажыркі Ё: «Я б Вам настойліва раіў: набыць сыну Пукімана!» Ё. вылезла з маршруткі. За ёю падаўся і патрабавальнік Пукімана.

Н. І ЖОНКА

«Табе падабаецца мая жонка?» — п'яны магілакапальнік Н. кінуў пытанне ў сабутэльніка. «Нармальная...» «Я пытаю: жонка мая табе падабаецца?» «Падабаецца». «Яшчэ з год яе па-бу і табе аддам». «Нашто мне твая жонка?» «Ты сказаў «падабаецца!»» «Ты хацеў, каб я сказаў «падабаецца», я і сказаў «падабаецца», а яна мне зусім не падабаецца!» Магілакапальнік Н. расплёхаў рэшту гарэлкі па шклянках і прамармытаў: «Мне мая жонка падабаецца, яму не падабаецца... Падабаецца, не падабаецца... Яшчэ з год пая-у яе і кіну...»

Г. І ЦЯГНІКІ

Бізнесовец Г. здраджваў жонцы ў цягніках. За-маўляў двухмеснае купэ і валтузіўся-вагоніўся там з кахранкаю ўсю ноч, ад Мінска да Масквы. У расійскай сталіцы ладзіў гешэфты, вадзіў кахранку ў крамы і рэстарацыю і зноўку вагоніўся-валтузіўся цэлую ноч, ад Масквы да Мінска. Секс-туры ладзіліся раз на месяц. Калі кахранка надакучвала Г., за пару хвілінаў да адыходу цягніка ён казаў, што паехаць не зможа, а замест сябе выпраўляе намесніка, які абавязкова зводзіць кахранку і ў краму, і ў рэстарацыю. Кахранка апыналася ў купэ з незнамым мужчынам, які пачынаў казаць, што сам даведаўся пра паездку гадзіну назад... Пасярод ночы да іх у купэ ўрываліся бізнесовец Г. з падрыхтаваным маналогам-абвінавачваннем: «Табе ўсё адно з кім спаць! Табе абы вышэй ногі задралі і глыбей уставілі!..» З бразгатам дзвярэй купэ ўзаемадносіны з гэтай кахранкаю Г. сканчаў і рушыў у суседні вагон, у знятае на дваіх чатырохмеснае купэ, дзе яго чакала новая жанчына для вагонных уцехаў і валтузаванняў.

П. І СТУДЭНТ

Акадэмік П. выгнаў свайго любімага студэнта нібыта за бойку з манголам. Студэнт сапраўды біў мангола, які жыў з ім у адным інтэрнацкім пакоі. Але спачатку студэнт украў у мангола гарэлку, прыхаваную на Новы год, выпіў яе, а рэшткамі спрабаваў пачаставаць уласна гаспадара. Мангол пакрыўдзіўся і аблаяў студэнта, той збіў шырокі мангольскі твар на горкі яблык і прымусіў азіята хадзіць стравыым крокам па інтэр-

нацкіх калідорах. Злачынства было навідавоку, яно проста чарнела на лобе і пад вачыма мангола. Толькі акадэмік П. прагнаў студэнта за тое, што не папярэдзіў пра трывер. Акадэмік запрасіў да сябе дахаты лабарантку, якая раней кахалася са студэнтам, падпайе яе і займаўся любошчамі. Лабарантка акрамя хвілінаў пышчоты падаравала П. класічны трывак. Тут яшчэ бойка з манголам у інтэрнаце здарылася. Акадэмік выключыў студэнта з акадэміі. Праз год студэнт выпіў з любімым акадэмікам П. каньячку і аднавіўся на факультэтце. Канешне, ён казаў П., што ведаць не ведаў пра трывер, хаця менавіта ён з рэўнасці, даведаўшыся пра заляцянні акадэміка да лабаранткі, і заразіў яе трыверам, які так дарэчы падварнуўся пад руку.

E. I ТРАЛЕЙБУС

Пасажырка Е. ледзь уцягнула ў перапоўнены трамвай дзесяцігадовую дачку. Расшаторыўшыся, як кура над кураняткам, Е. стаяла над дзіцём, каб не надта душылі. А ціснулі з усіх бакоў моцна. «Сікаць хачу!» — прапішчала дзяўчо. Е. скамянела. «Сікаць, сікаць хачу!!!» — не сунімалася дачка. Е. трымала паўзу. «Сікаць, мне пасікаць трэба!!!» «С-с-сціхні!!!» — сыкнула Е. Дзяўчо заціхла і ціхенька пусціла сікуны па сцёгнах.

3. I ХЛОПЦЫ

Залатавалосая З. закахалася ў дызайнера. З. мела доўгія, да дупы, цёмна-залатыя валасы і спакушала імі ўсіх аднакурснікаў: дызайнераў, прамгра-

фікаў, керамістаў, скульптараў, графікаў... Шмат хто марыў пра секс з такім золатам, як у З. Пашанцавала жывапісцу. Ён жыў з дызайнерам у адным пакоі. І зусім выпадкова пасля капусніка, п'янкі і танцаў лёг на ложак дызайнера. Лёс такі, п'яным шанцуе. Не паспей ён вочы заплюшчыць, як у пакой завітала залатавалосая З. Не запальваючы святла, яна распранулася й голая шуснула пад коўдру да жывапісца. Той не разгубіўся і змастачыў секс з золатам. «Што ты ўсё маўчыш?» — запытала З. па сексе. «Зуб забалеў!» — схлусіў жывапісец. Пакрыўджаная З. выслізнула з-пад коўдры і ўцякla. Залатавалосая ніколі б і не даведалася пра падмену, каб не прафесійны крэтынізм жывапісца, які пачаў з усімі разважаць пра тое, што колер валасоў у цемры анікай ролі не іграе. «Мог бы, гад, і памаўчаць, бо там жа акрамя колеру і даўжыня была па самую дупу», — гэта заўважыў жывапісцу дызайнер, які пасля начной блытаніны разлюбіў залатавалосую З.

У ПУБЛІКАЦЫЯХ...

У публікацыях не пераношу наступнае:
«Скарочаны варыянт»;
«Часопісны варыянт»;
«Рэдакцыя не нясе адказнасці за факты, выкладзенны аўтарам»...

Калі не маеш магчымасці выдрукаваць узгоднены з аўтарам тэкст, дык лепш зусім яго не чапай. Усе гэтыя скароты і безадказнасці паказваюць на непрафесійнасць выдання. Таму такія тэксты я зусім не чытаю і нікому не раю чытаць.

Не люблю і кропак замест лаянкі. Можна ж вылайацца па-мастаку. Падумаць і сказаць: «Ідзі ты на гуй!!!»

Але ёсць святы час карнавалу, калі героі хаваюцца за маскамі. Лягчэй лёгкага сарваць маску і наўпрост сказаць, хто каму шкроб чэлес, але тады разбурыцца гульня, знікне паэзія феерычнай карнавальнай начы, а так хочацца свята, агнёў, святла і маскараднай радасці.

Д. І ПАЭТ

Паважаная паэтка Д. шкрабла чэлес маладому паэту. Бывае, паэткі лашчаць, песьяць, гладзяць органы паэтам. Прыврода і паэзія — рэчы блізкія. Роднаснасць лірыкі і зменлівасці прыродных настрояў ніхто не аспрэчыць. Толькі Д. мела запенсійны ўзрост, а яе абраннік толькі пачаў бараду галіць па-сапраўднаму. Дысананс пары ка-ханкаў проста кідаўся ў очы. Вачэй вакол таго пашкраббання зіркала процыма, бо дзея адбываўлася ў музеі паэта Максіма. Адгула паэтычная вечарына. Абраныя засталіся на фуршэт. Урачыстае баліванне перарасло ў п'янку-пагулянку. Па-гулянка хіліць народ да распусных дзеянняў. Майстрыца паэтычнага радка назюзюкалася ві-нішча, маладзенъкі талент нажлукціўся брэндзі. Ка-ханкі збрэндзілі. Згубіўся самакантроль. Д. па-чала шкрабці пазногцямі паэтавы нагавіцы ў тым месцы, дзе пад тканінаю налілася крывею мужчынская сутнасць. Супрацоўнікі і супрацоўніцы музея з дзівам назіралі за праяваю пяшчоты, але нічога сказаць не наважыліся, вельмі ўжо паважаная была паэтка Д., ды і старэйшая за ўсіх тых супрацоўніц. Сталасць трэба паважаць, асабліва калі да яе дададзены вядомасць і прызнанне.

О. І БАЛЯВАННЕ

Палітык О. завітаў у беларускі Іерусалім — Вільню. О. меў правыя погляды, любіў Вільню ўсім сэрцам, таму і не дзіва, што распачалося баліванне. Ого-го якое то было баліванне. Гула ўся беларускаслоўная Вільня. О. сам піў і сяброў пай у барах. Сам смачна еў і дружбакоў частаваў у шынках і рэстарацыях. На начных дыскатэках О. тупатаў так, што скляпенні ходарам хадзілі. На трэцюю ноч у рэдакцыі «Нашай Нівы» кансерватыўны палітык О. запатрабаваў у тамтэйшых змагароў за беларушчыну простую прасталытку. З ягонай вагою, з ягоным ледзь-ледзь рухомым сэрцам, з ягоным ціскам, з ягоным... Запатрабаваў. «Вязіце прасталытку!» Пабеглі. Паляцелі. Знайшлі. Прытарабанілі. О. адпалітыкаваў з дзеўкаю аплочаную гадзіну. Супакоіўся. Абмыў халоднай вадою бурачковы нос і з'ехаў у родны Мінск, здабываць свабоду і незалежнасць беларускага народа.

Э. І ДАЛЯРЫ

Камерсантка Э. перавозіла праз мяжу даляры ў трусах. Так робяць большасць сучасных камерсантаў: запіхваюць купюры ў сваё найтаемнае месца, бліжэй да похвы. Камерсанты пханоць банкноты ў абутак і шкарпэткі. Розніца мыслення мужчынскага і жаночага нават у кантерабандзе сябе выяўляе. Э. давазілася-дакантрабандзілася да алергіі. Усе верхнія губы похвы і ніż жывата абраслі дробнымі жоўтагаловыми прышчыкамі. Высыпка свярбела так, што не дакрануцца. Дактары запэунівалі Э., што высыпка

алергічная, на нервовай глебе. А Э. казала, што даляр трапіўся брудны, размаляваны арабскім шрыфтам, і яе яўрэйская кроў не вытрымала ганьбы і ўзбунтавалася. Так ці інакш, а камерсантка Э. перастала класці гроши ў майткі. Яна прыдбала красоўкі на памер большыя і хавае баксы пад вусцілкамі.

К. І ПЛЕЎКА ЦНАТЛІВАСЦІ

Піяністка К. страціла цнатлівасць. Захацела стаць жанчынаю і зрабілася ёю, перайшла рубікон. Мужчына выбраўся пад цнатлівазнішчэнне вопытны, крыві не спалохадзіўся. Ён спужаўся іншага. К., запэцканая ў кроў, вывудзіла з сябе кавалачак плеўкі цнатлівасці, памахала ім у паветры і сказала: «Маме трэба паказаць. Трэба ёй у нос гэту плеўку тыцнуць. Пяць гадоў яна мяне пілавала, папракала цнатлівасцю. Усё. Во ёй мая цнатлівасць!!!» Піяністка імгненна набрала на сотовіку нумар. «Мама, зайдзі да мяне. Нештачка пакажу». Мужчына падумаў, што К. жартуе. Ён, пачуўшы званок у дзвёры, быў упэўнены, што гэта супадзенне. К. голая і ў крыві расхінула дзвёры, паднесла плеўку пад самы матчын нос і радасна пра-верашчала: «Вось табе, мама, мая цнота!» «Віншую!» — сказала мама і сышла.

Ф. І КРОЎ

Лінгвістка Ф. пазіравала мастаку аголеная. Як вядзеца ў такіх сітуёвінах, Ф. дапазіравалася да кахання. Яна пазіровала і кахалася з мастаком. Каханне ў лінгвісткі скончылася раней, чым ма-

стак завяршыў працу. Ён абрыйд ёй настолькі,
што, калі ўсё ж скончыў палатно і ўрачыста па-
казаў ёй устаўленую ў залатую раму карціну, Ф.
задрала спадніцу, зняла белыя трусы са свежай
плямінай менструальнай крыві і прараўла:
«Твая карціна — фігня, вось твор прыроды не-
параўнальны і жывы — мае майткі з плямай ма-
ёй крыві!»

01.10.2002

ДАМАВІКАМЕРОН

SEXЭВАЛЮЦЫЙНЫ

2003

0. ЭВА

Прахалодная летняя раніца. Закінуты яблынёвы сад. Яна і я.

— Ты нікому не павінен паказваць свае рожкі, — Эва спрабуе быць шчырай.

— Няма ў мяне ніякіх рагоў.

— Няма, няма... Толькі дай мне слова, што не будзеш нікому паказваць свае чортавы рожкі.

— Я магу даць табе якое заўгодна слова, толькі ніякіх рожак у мяне няма і ніколі не было.

— Ну, хіба ты не разумееш, пра што я табе кажу? — Эва робіць спробу прадэманстраваць незадаволенасць.

— Разумею, ты гаворыш пра свой хвост.

— Няма ў мяне хваста. У мяне ніколі не было ніякага хваста. З чаго ты ўзяў, што ў мяне ёсць хвост? Я кажу пра рогі, а ты пра нейкі змяіны хвост, — Эва пачынае абурацца.

— Там, дзе рогі, павінен быць хвост і капыты, — педантычна ўдакладняю я.

Эва кусае паветра, прымружае вочы, сціскае кулачкі, сцінаеца і крычыць:

— Сораму ў цябе няма! Чуеш, ты, жывёла, сорам твой дзе?!

Я выходжу з сябе —, натуральна, бяру і выходжу з сябе. Эва рэагуе імгненна і гэтаксама выходзіць з сябе. На траве застаюцца рогі, хвасты, луска, капыты і крылы, а мы выходзім. Мы бяромся за руکі і крочым праз сад.

— Хочаш яблычка? — добразычліва пытгаецца Эва.

— Яны ж дзічкі. Мы ж каштавалі, горкія-горкія...

Неба цямнее. Пэўна, збіраецца на дождёв. Мы выходзім з яблыневага саду. Мы сыходзім назаўсёды. Маўчым, бо разумеем: мы ніколі не вернемся ў сад.

1. АДНАКЛАСНІЦА

Запрасіў я аднакласніцу — шэрравокую Еву — на сустрэчу ў парк. Зайшлі мы ў зацішны куток. Даставі я з кішэні самаробны нож з разнаколерным дзяржалінам, размахнуўся і запусціў у яблынню. Дзюба глыбока ўелася ў кару. Выдзіраў я і шпурляў зброю. Ева ўважліва, з найсапраўдным захапленнем у шырока расплющчаных мякка-шэрых вачах назірала за маёй забавай. Не заўважылі мы, як апынуліся ў кумпаніі п'янаватых і значна старэйшых бэйбусаў.

— Які выдатны нож! Мне якраз і не хапае такога, каб мяса на шашлыкі рэзаць, — паведаміў пляскатаносы завадатар.

Паміж мною і нажом, увагнаным у пашчапаны камель, сталі два гопнікі. Памкнуўся я да зброі. Пачалі мяне біць-збіваць. Курчыўся я на траве, ашчаперыўшы рукамі галаву, каб не забілі ўдарами у скронь. Калі памяць вярнулася, у парку было чорна, халодна і пустэльна. Першае, што зрабіў я, яшчэ лежачы на зямлі, — узненавідзеў шэрравокую Еву, з якой гуляў у парку, узненавідзеў сведку майго збіцця і прыніжэння.

2. ЦЮЛЬПАННІЦА

Маляваў я макі. Яны ззялі ў зялёна-блакітных хвалях ліпеньскае травы. Будзённы дзень у ба-

танічным садзе выдаўся ціхмяна-бязлюдным. Таму і здрыгануўся я, пачуўшы за спінау незнамы голас:

— Ты змог бы намаляваць цюльпан?

На эцюнднік, каля палітры паклалася жоўтаглянцевая кветка.

— Я добра заплачу, калі ўвечары ты прыйдзеш з малюнкам да мяне ў госці. Я набуду акварэль, пакажу парнаграфічныя часопісы і фільмы. Такі прыгожы хлопчык, як ты, мусіць любіць кветкі і жанчын. Я бачу — ты захапляешся кветкамі, а я навучу цябе захаплянца мужчынскімі справамі.

У кішэню маю ўклалася паперка з тэлефоннымі нумарамі, адрасам ды подпісам «Ева». Правёў я вачыма смуглую спіну блакітнавокай Евы і растаптаў ні ў чым не вінаватую кветку.

3. БРАЖНІЦА

— Я-а-а цбе лблю.

— Не любіш ты мяне.

— Любл. У-у-у.

— Памаўчы.

— Лю-ю-юбл, лублу, любулю, — пасля выпітай брагі язык зусім не слухаўся мяне. Вёў я аднакурсніцу Еву за лес, дзе ў полі стаяў стог саломы. Ён клікаў, абяцаючы каханне.

Яшчэ ўранку падгледзеў я, дзе дзядзька закапаў каб не знайшлі міліцыянты, вялізны бітон з брагаю, а ўночы начэрпаў трохлітровы слоік хмельнага напою. Каб не піць аднаму, запрасіў на банкет чарнаво-кую Еву. Набанкетаваліся мы, і павёў я яе пад стог.

— Чуэш, я ж лаблю цьбе.

— Яшчэ раз скажаш пра «люблю», і я пайду дадому.

— Як жа-ж-ш-ш без лбові мы будзем любіцца?..

— Моўчкі, — Ева-бражніца раскінула руکі і павалілася спінаю на салому.

Задраў я ёй спадніцу і майткі сцягнуў. Абняў яе і абсунуўся ў сон.

— Не люблю цябе, — прахапіўшыся пасярод но-
чы, пачуў я свой ясны і сухі голас.

— Я цябе не люблю. Гэта насланнё ад брагі. Спі.

Чарнавокая Ева павярнулася да мяне спінаю,
і павярнуўся я да яе спінаю.

4. ТРАКТАРЫСТКА

Ехаў я з сябрам на кані праз лес.

— Яна спіць з трактарыстам, — сябар закурыў
папяросу.

— ...

— Качаецца твая зеленавокая Ева кожную
ноч з брудным, старым, смярдзочым механіза-
тарам.

— ...

— Ён увечары прыносіць у сталоўку бутэльку
самагону. Яна накрывае стол. Яны зачыняюцца,
п'юць, жаруць і ябуцца. Уся вёска ведае, бачыць, га-
ворыць. А ты па ёй сохнеш.

— ..., — закурыў і я.

— Забудзь ты яе. Столікі дзевак кругом чыс-
тых, белых, духмяных, як кветкі...

Конь узніяў хвост, пусціў газы і пачаў кідаць на
дарогу зялёныя яблыкі.

5. АДНАКУРСНИЦА

Гурт студэнтаў загрузіўся ў кодаб, крыты
брызентам. Пасля халоднага дажджу ў грузавіку

было цёпла і ўтульна. Каб не мулка сядзець-ля-жаць, шафёр абачліва кінуў на дошкі некалькі спапоў лёну.

Лёг я на сноп і падклаў пад галаву рэчмяшок. Побач уладкавалася доўгавалосая Ева. Як толькі грузавік крануўся, абняў я спадарожніцу. Тая не выказала аніякіх пачуццяў. Тады запусціў я руку пад куртку яе і пачаў лашчиць цыцку. І на гэткую ініцыятыву не атрымаў адпрэчкі. Абнадзеены, расшпіліў я джынсы на Еве. Яна развяла магутныя сцёгны, і ўсунуў я палец у похву.

— Так і трymай, — дыхнула аднакурсніца ў вуха мне.

Усю гадзінную дарогу праляжаў я з уздыбленым чэлесам. У думках маляваліся неверагодныя варыянты працягу нашых секс-стасункаў. Але па прыездзе пачуў:

— Скончыла я два разы. Дзякую табе. Больш нічога не хачу.

6. СПАДАРОЖНІЦА

— Што табе ў ёй падабаецца? Наогул, што можа падабацца ў такой нягелай дзяўчыне? — даверліва спытаў у мяне настаўнік кампазіцыі.

— Скура. Вы заўважылі, якая незвычайная ў яе скура. Залацістая, неапалітанская жоўтая са срэбна-блакітным адлівам. Яе скура свеціцца знутры. Ніколі ў жыцці не сустракаў такой мяккай, аксамітнай, далікатнай скуры.

— Скура і ўсё?

— Не. Мне падабаецца яе кватэра, яе дом, што стаіць непадалёк ад магілы Эмануіла Канта. Мне падабаюцца доўгія вечаровыя шпацыры па Кёнігсбергу. Увесень, калі ўсё навокал залатое, яна — Ева — мая залатая спадарожніца.

— Якая пустата.
Так і не паразумеўся я з тым настаўнікам.

7. СУНІЧНІЦА

Пераназваў я сваю першую каханку з Евы ў Сунічніцу. Смочки ў яе былі ружовыя, як крышачку недаспелыя ягады. Ружова-сунічныя вусны і паднябенне. Цёмна-сунічнымі былі язык і секель. Нават анус меў густое сунічнае адценне. Яе доўгае, чыстае, семнаццацігадовае цела пералівалася, свяцілася, ззяла маціцова-сунічным святлом.

Ні я, ні Ева не ўмелі кахацца. Да свайго першага зліцця пад чырвона-сунічным вечаровачэрвенськім небам мы не ведалі эротыкі напоўніцу. І яна ў мяне, і я ў яе былі ўпершыню. Чэлес мой і похва яе афарбаваліся ў сунічны сок цнатлівай крыві.

8. ФІЛАСАФІНЯ

Еву з белымі кудзерамі завёў я на чорна-начное гарышча. Распрануў і зрабіў спробу ўставіць ёй між дрыготкіх ног чэлес свой.

— Не магу, не трэба, баюся-баюся... Мяне згвалиць п'яны айчым. Ненавіджу мужчынскія органы. Баюся цябе, мамы, айчыма... Баюся, баюся, баюся!!!

У Евы было свежае цнатлівае цела, філософская адукцыя, п'яніца маці і айчым гвалтаўнік.

На пыльным гарышчы так і не дамогся я сапраўднага акта. Выпесці языком смочки. Нацёр пальцам і ўзбудзіў секель. А калі рабіў спробы ўставіць чэлес у похву, дык атрымліваў процыму

пакамечаных цытатаў з Платона і Арыстоцеля,
пра бессмяротнасць душы і дарагія ісціны.

Інтым з белакудзернай Еваю не практыкаваў
я болей.

9. ВЕНГЕРКА

Ева з Венгрыі прыехала ў СССР вывучаць рускую мову. У Музей рускага мастацтва і пазнаёміўся я з ёй. Прагулялі мы па Санкт-Пецярбургу сем дзён навылёт. У Пецяргофе сярод фантанаў і паркавай зеляніны спакусіліся мы адно адным. Любошчыў я яе да змогі..

— Яшчэ, яшчэ, яшчэ, яшчэ... — паўтарала-паўтарала Ева з Венгрыі.

Скончыў я любошчы толькі тады, калі выразна зразумеў, што праз імгненне сэрца маё разарвецца на кавалачкі і памру я, а калі і ўваскрэсну, дык толькі ў выглядзе венгерскага немаўляці.

Праз тыдзень прыйшла паштоўка з Венгрыі, на якой Ева панапісала, які я цудоўны, разумны хлопец і які неспрактыкаваны каханак.

10. САРАМЛІВІЦА

Ева саромелася ўласных цыцак. Пласкаватыя, трохкутныя, з вялікімі, як жалуды, смочкамі. Цыцкі не давалі ёй спакою.

Сарамлівіца марыла назарабляць грошай і зрабіць пластычную аперацыю. Таму пляскатагрудая Ева нанялася ў натуршчыцы.

Крухмальнае жабо выдатна прыхоўвала прыродныя дзівосы, але мастакі бачылі вялізныя цыцкі і праз карункі. Ледзь не штодня Ева адпрэчвала студэнцкія і выкладчыцкія заляценні. Мужчы-

ны ляпіліся да жанчыны, як мухі да салодкай вады.

Сарамлівая Ева не скарылася нават пад націкам дырэктара маствацае вучэльні. А вось мяне адагнаць не змагла. Яна проста не ўсведамляла, як тое здарылася.

На Вялікдзенъ напіліся мы ў інтэрнаце так, што прачнуліся ў адным вузенькім ложку.

— Што ты цяпер скажаш пра мае пачварныя цыцкі? — гучна запыталася ў мяне на раніцу сарамлівая Ева.

— Цыцкі як цыцкі, трапляюцца горшыя, трапляюцца лепшыя, — нерасплошчваючы вачэй, пра-мармытаў я. — Давай яшчэ крышку паспім, Ева.

11. ЯБЛЫЧНІЦА

Евіна дупа нагадвала па форме глянцевіты, светлы, сакавіты антонаўскі яблык. Падабаліся мне жаночыя клубы, падобныя да ігрушы, але Ева ўжо стаяла перад мною ў поўной аголенасці, адмаўляюща ад рэальнасці і наяўнасці не стаў я. Секс атрымаўся кароткі.

— УсёО? Болей не можаш?

— Не хачу! — не стаў я падманваць расчараваную і яе яблычную задніцу.

— Нашто было пачынаць? Нашто было рас-пранацаца ў такім холадзе? — непрыхаваная крыў-да прагучала ў безадказных пытаннях.

Мне ж было-пабыло добра з ёю.

12. СЯЛЯНКА

— Дзе ты цягаўся паўночы?

— На месяц глядзеў, — абмяркоўваць свае секс-прыгоды з сябрам не хацеў я.

— Ты не на месяц глядзеў, учора яшчэ звечара спахмурнела — ні зорак, ні месяца. Ты з бруднай Евой у гумне па сене качаўся.

— Адкуль ты ведаеш, чыстая яна ці брудная?

— Ад яе за дзесяць метраў скацінай тхне.

— Малаком ад яе пахнє, яна на ферме працуе.

— Ты яе станік бачыў?

— Цёмна было.

— А я бачыў: яна нахілілася, рукаво спаўзло, брэтэлька ад станіка чорная ад гразі. Не цягайся з ёй, набярэшся каросты ці вошай, а нам яшчэ працаўцаць і працаўцаць. Знайдзі сабе чыстую бабу. Чуеш? Кінь яе.

— Кінуў.

Сапраўды пакінуў я Еву ў тую ж ноч.

13. ВАДЗІЦЕЛЬКА ТРАМВАЯЎ

З белазубай Еваю пазнаёміўся я на Браслаўскіх азёрах. Каб завязь рамана мела росквіт, яна запрасіла мяне да сябе, у Віцебск.

Прыехаў я ў горад Марка Шагала.

Ева жыла ў кватэры з дзвюма сяброўкамі: Марыяй і Лізаветай. Усе яны працавалі вадзіцелькамі трамваяў.

Увечары ў гонар сталічнага гостя накрыўся стол. Пабалявалі. Леглі. Паклалі мяне з браслаўскай Еваю.

— У мяне месячныя, — папярэдзіла жанчына. — Калі хочаш, можаш скончыць між грудзей.

Скончыў я на яе доўтую шыно.

Грудзі ў каханкі былі вялікія і тугія, але ж жадалася мне похвы. Паўночы ўгаворваў я палюбоўніцу, каб дазволіла пакарыстацца яе вульваю. Ева ўпарцілася, а пад раніцу прывяла ў ложак сяброўку — Лізавету.

Чэлес мой адмастачыў халодную, як рэйка ўзімку, Евіну сяброўку, пад пільным назіркам гаспадыні ложка.

— Скончыў ён, я пайшла, — адрапартавала Лізавета і калабком скочілася з прасціны на кілім.

Пачакаў я, пакуль супрацоўніцы трамвайнага дэпо пазасынаюць, і пакінуў гасцінную кватэру.

На дойті ўспамін пра Еву з Лізаветаю звёз я з раздзімы Марка Шагала жменьку лабковых вошай.

14. ПОЛЬКА

Праз сяброўку Ева-полька запрасіла мяне адсвяткаваць Новы год і зрабіць ёй дэфларацыю.

Быў я перакананы на ўсе 111 %, што ўдакладненне пра цнатлівасць — жарт; таму ў вырашальны момант, калі Ева перадумала губляць цноту сваю, ужыў агрэсіўную сілу. Цнатлівасць парушылася. Замест плачу і крыкаў пачуў я смех гучны, істэрыйчны, назаўсёды-запамінальны. Ева трымала ў музычных пальчыках шматок дзявоцкае плеўкі і рагатала-заходзілася.

— Мамцы, мамцы пакажу! — радасна паведаміла яна, калі абмываў я расфарбаваныя крывёю сцёгны. — Вось мамка ўзрадуецца.

15. СТАРАЯ

Позна ўвечары на трамвайным прыпынку падышла да мяне старая Ева. Яна пяшчотна дакранулася да майго сцягна і прапанавала паслугі для мінету. П'яны, я ледзь трymаўся на нагах ад выпітага віна, а таму вырашыў дзеля задавальнення рызыкнуць чэлесам сваім.

Ева завяла мяне ў прасторны пад'езд і распачала лізанне-смактанне. Сперму яна пракаўтнула. Зрабілася мне млосна. Знядужаны, прысеў я на прыступку. А ўзбуджаная Ева пачала распавядцаць, як робіць мінеты міліцыянтам, які гэта кайф — ад-смактаць у сапраўднага мужчыны ў вайсковай ці міліцыянцкай форме. Калі ж Ева задрала спадніцу і запрапанавала свае похву з анусам, я нават паспрабаваў уставіць чэлес у старую дупу, але не змог стрымацца і званітаваў на Евіну спіну. Яна брудна выляялася, усцягнула майткі і выбегла на вуліцу. Застаўся я сядзець на прыступцы і чакаць, калі супыніцца-скончыцца галавакручэнне.

16. ЧАЧЭНКА

Яна пазіравала, маляваў я роўную спіну Евы з Чачэніі. У яе было пяць палюбоўнікаў. У мяне — дзве кахранкі. Адно адному мы былі не патрэбныя. Выпадкова апынуліся мы ўдваіх напярэдадні Ноўага года. У інтэрнацкім пакой сядзелі ў палітонах. Ад марозу палопаліся трубы. Палова Мінска засталася без цяпла. Грэліся мы гарэлкаю і танцамі ў феа. Ідуцы з танцаў, падхапіў я Еву — сваю каштоўную рэч, свой навагодні падарунак — на рукі. Нёс, нёс, нёс, а на сходах не ўтрымаў раўнавагу і бразнуўся на спіну. Як не зламаўся хрыбетнік, Бог яго ведае. Свята скукілася. Ева паспрабавала суцэшыць мяне сваім шырокім целам. А ў мяне жахліва балела патыліца і пякло ў лапатках. Нават пруткія грудзі з шакаладнымі смочкамі не радавалі, але сексам панацешыліся мы. Праз месяцы два, у Жаночы дзень, Ева завяла размову пра цяжарнасць. Яна паскардзілася, што ніводзін з яе пяці сапраўдных кахранкаў не жадае прызнаваць наступствы любові. Навагодні кахранак — я, як і папярэднія, па-

рай ў хутчэй зрабіць спарон. Ева паслухалася і на-
ведала доктара. Працу натуршчыцы яна пакінула,
пайшла рабіць кінамеханікам на вечаровых сеан-
сах. У мяне дагэтуль захоўваюцца пад ложкам ма-
люнкі роўнай спіны Евы з Чачэніі.

17. УПАРТНІЦА

Схапіў я Еву за тулава і перавярнуў дагары на-
гамі. Яна ўкусіла мяне за сцягно. Вырваў я нагу з зу-
боў, з цяжкасцю, але выдраў. Яна паспрабавала
ўхапіцца рукою за чэлес, але паспей я тыцнуць ка-
ленам у Еўчын нос. Кроў закрапала на паркет. На
імгненне Ева страціла прытомнасць, і гэтага хапі-
ла, каб вывалачы яе на гаўбец, перакінуць праз па-
рэнчы і, трymаючы за ногі, пачаць трэсці.

— А-а-а! — заматляла галавою Ева.

Жахліва: вісець галавою долу, уночы, на вышыні
чацвёртага паверха. У цёмных нябёсах з'явілася
празрыстая посташь даўгакрылага анёла, каб, калі
што якое, забраць з сабою душу пакутніцы.

— А-а-а! — адгукнулася рэха ў цёмным горадзе.

— Павісі-пакрычы, можа, супакоішся!

Рукі мае пачалі калаціцца ад напружання. Яшчэ
імгненне, і Ева паляцела б на бетонныя пліткі. За-
бойства не здарылася. Анёл адляцеў у райскія вы-
шыні. Усцягнуў я самлелае цела на гаўбец, пацала-
ваў халодныя вусны і прашаптаў:

— Усё ў нас будзе добра.

18. ФЛЕЙТИСТКА

Ева ніколі не грава на флейце, яна займалася
ў кансерваторыі на фартэпіяна. Але для мяне яна

засталася ў памяці выключна флейтысткаю. У яе былі бліскучыя, нібыта суцэльна касцяныя, пальчыкі з каротка абрэзанымі пазногцямі, шыракаватыя плечы, цяжкія шары цыцак, смугліавы жывот з глыбокім пупком, хлапечыя сцёгны і арліны, яўрэйска-мужчынскі нос. Яшчэ ў флейтысткі па трох разы на месяц надараліся крытычныя дні. Таму і пагаджаўся я на мінет. Флейтыстка грала аўпарыштаку віртуозна. Яна грала на чэлесе, як на чароўным інструменце. Сканчаў я па два разы ўзапар, да поўнай спустошанасці ды ігольчастага болю ў машонцы. Потым спаў па дваццаць гадзін, бо ніяк не мог прачнуцца.

19. ДАЧКА ЧЫГУНАЧНІКАЎ

Пазнаёміўся я з Еваю — дачкой чыгуначнікаў — у сваякоў на вясковым вяселлі. Яна была відная, высокая, стрункая, але праставатая, адпаведная сваёй сям'і чыгуначных працаўнікоў. Пачаў я сустракацца з ёю. Некалькі разоў вячераў у яе бацькоў. Далей за пацалункі ў чыгуначным скверыку ўзаемадносіны не заходзілі. Яна недвухсэнсоўна растлумачыла: спачатку мусіць шлюб, а потым сексуальнае. Вагаўся я, вагаўся. І тут здарылася нечаканае... Паліў я на інстытуцкім ганку, калі падышоў да мяне малазнаёмы аднакурснік. Ён папрасіў агенчыку, запаліў і спытаўся: ці сустракаюся я з Еваю — дачкой чыгуначнікаў. Прыйзнаўся я, што ўзапраўду падумваю пра вяселле.

— Ні ў якім разе не жаніся з шэльмай. Яна — самая вядомая бляждюга ў нашым чыгуначным раёне. Калі хлопцам робіцца сумна, яны выклікаюць Еву, каб пасмактала чэлесы. Ябецца яна кепска, а смокча выдатна. Яе маці выхвалялася перад маёй мамаю пра цябе як жаніха. А мая мамка парайла

распавесці табе праўду. Чыгуначны раён невялікі, усе ўсё пра ўсіх ведаюць. Яна не для цябе, так мая мама сказала. Прабач, калі пакрыўдзіў.

Збянятэжыўся я, знябожыўся, але паверыў у апавед аднакурсніка пра мінетныя здольнасці дачкі чыгуначнікаў. Паверыў і больш ні разу з ёй не сустрэўся, хоць і хацелася.

20. УКРАІНКА

Мастачка-авангардыстка Ева мела шчыльна-чырвоны, як квадрат Казіміра Малевіча, твар і экспрэсійна-чорныя, як праграмны квадрат Малевіча, валасы. Яна казала мне грудным украінскім голасам:

— Я згодная стаць кахранкаю якога заўгодна замшэлага дзеда, абы дапамог прадаваць мае геніяльныя палотны, мае бездакорныя малюнкі.

Дзеда не знайшлося.

Постмадэрністка-украінка выйшла замуж за мастака-параноіка з белай, як апошні квадрат Казіміра, пысай.

— Замест таго каб хоць зрэдку ябсці мяне, — скардзілася Ева, — ён эбанітавым стрыжнем (эбанітавым — без метафар) торкае ў паветра і кажа, што творыць полавы акт з Сонцем. Лысы імпатэнт.

Пашкадаваў я недатраханую хахлуху і адзін раз патоўк.

21. ЯЎРЭЙКА

Каб прымаць палюбоўнікаў, яўрэйская Ева здымала пакой у вялізарнай, як інтэрнат, камунальнай кватэры.

Скінуўшы агніста-чырвоную сукенку, яна легла на блакітныя прасціны і сказала мне:

— Кахаемся першы і апошні раз. Мы кахаемся, каб назаўсёды запомніць адно аднаго. Мы даўно не любім: ні ты мяне, ні я цябе. Мы любімся ў гонар нашага былога кахання.

Праўда яе, запомніў я малочнае цела яўрэйскай Евы на ўсё астатнє жыццё.

22. РЫЖАЯ

Тры разы пры розных варунках апынаўся я ў ложку з рыжай Еваю. Яна была старэйшая за мяне толькі на год, але паводзіла сябё так, нібыта яна — маці мая. Гладзіла па галаве і шаптала на вуха:

— Спі, спі, спі. Засынай...

Спрабаваў пагладзіць я інтymныя месцы яе, а ў адказ яна моцна, да кінжалнага болю, сціскала яйцы мае. Адпакутаваўшы, супакойваўся я і засынаў пад салодкае «спі, спі, спі». У думках паўтараў я «піська, піська, піська» і мяляваў блізкасць, што абавязкова адбудзеца наступным разам, толькі наступныя выпадкі з агульным ложкам адпавядалі пагірэднім да драбніцаў.

Рыжая Ева няўдала выйшла замуж, нарадзіла дачку, развялася, але выпадковых траплянняў у адзін ложак са мною болей не здаралася.

23. ВІЛЕНЧАНКА

Віленскай Еве пякло. Кожны раз падчас акта яна скардзілася мне на пякучыя болі ў похве. Стагнала, плацала, павісквала, ускрыквала, выла і рыдала. У Евы была зусім неглыбокая адтуліна. Нават мезенец мой заглыбліўся ў яе з цяжкасцю. А вось

усё астатняе ў Евы мела акругласць, сакавітасць, плаўнасць і прывабнасць формаў.

У навагоднюю ноч лёг я з Еваю, а ў суседнім пакоі начавалі знаёмая з сябрам.

— Што ты з ёю рабіў? — нараніцу шэптам спыталася знаёмая ў мяне, пахмурнага і злоснага. — Ева праскавытала ноч навылёт. Не дала заснуць.

Зрабіў я выгляд, што не разумею пытанняў, і сказаў:

— А ты заўважыла, што Ева падчас сексу гаворыць выключна на эсперанта?

24. ТАДЖЫЧКА

Маці Евы паходзіла з Таджыкістана. Таму ў дачкі выраслі вугальныя, густыя, шырокія бровы, што сышодзіліся на пераносці. Яе вочы былі непараўнайней прыгажосці, але ж мужчынскія бровы па-над імі... Любімая колеры таджыкскай Евы — бэзавы і фіялетавы. Абавязкова ў яе гарнітуры мелася альбо фіялетавая, альбо бэзавая рэч. Вялікія вочы, сярэдня-вечная прыгажосць і заіканне надавалі Еве нешта жывёльнае і чужынскае. Яе цела мела неверагодную шчыльнасць, нібыта сам Алах вырабіў яго з гладкага дрэва. Рабская пакора, выпрацаваная ў мусульманскіх жанчын стагоддзямі, справакавала мяне ўвагнаць чэлес у туті анус яе. Ева не выказала ані каліва незадавленасці, адно пракусіла ўласнае запясце да фіялетава-бэзавай крыўі.

25. СУСЕДКА

Пра Еву, што жыла па суседству са мною, расказвалі розна-эратачныя плёткі. Нібыта яна —

вядзьмарка і прыварожвае заможных мужчын. Нібыта гуляе ў «тройку», калі трэ жанчыны прапаноўваюць мужчыне пазаймацца сексам на ўмовах наступнага кшталту: зможа ён, ні разу не скончыўшы, давесці да аргазму іх траіх — яны сплочваюць яму досьць вялікія гроши, а як не — ён ім плоціць утрай большую суму. Вырашыў я спраудзіць, ці ёсць грунт пад абгаворваннямі. Завітаў да суседкі і проста спытаўся пра гульні ў «тройку». Ева не адказала, апусцілася перада мною на калені і вызваліла чэлес. З найдалейшага кутка ў змрочным калідоры за нашымі любошчамі назіраў зеленавокі чорт. Праз дзве хвіліны застаўся я без краплі спермы. Тады Ева правяла мяне ў спачывальню, дзе за ложкам стаяла вялікае люстэрка. Браў я Еву ззаду, а яна пышчотна пагладжвала і цалавала маё і д'яблава адлюстраванне. Пасля гэтае блізкасці не засталося ў мяне і кропелькі сумненняў ні пра «тройку», ні пра тое, што Ева — вядзьмарскае стварэнне.

26. ІНТРЫГАНКА

Ева — распусная інтриганка — хацела-памірала, каб муж яе авалодаў Евой маёй. Дзеля гэтага назапасіліся пачастункі, нагатаваліся прысмакі, а падчас урачыстай вячэры віно з гарэлкаю няспынна падліваліся ў чаркі. Інтриганка распранулася за столом дагала і, смеючыся, усцягнула на сябе мяне, разгарачанага ад няёмкасці і алкаголю. Муж інтриганкі гэтаксама агаліўся і пачаў спакушаць Еву маю тонкім чэлесам сваім. Тут і лясліўся план інтриганкі. Еву маю не спакусіць касавокі кнур з կрывым чэлесам. Ева мая пырхнула, як курапатка ў полі з-пад ног, за кватэрныя дзвёры. Доўга не мог я скончыць, з-за таго, што

пераеў і перапіў. Ушчэнт змучыўся сам, змучыў Еву-інтрыганку з яе пакрыўдженым мужам, што голы сядзеў за столом і каўтаў гарэлку, чарку за чаркай. Нарэшце, працверазеўши ад сексу, пакінуў я марны занятак і панёс насенне дамоў, да Евы сваёй.

27. ВЕРШНІЦА

На дні нараджэння малавядомай мастачкі-кеграмісткі госці кепска закусвалі і шмат пілі. Паступова хто мог сысці — сышоў, а хто не змог — паклаўся спаць. За столом засталася Ева — сяброўка імянінніцы і я. Лянівым языком тая рассказала, як у юнацтве марыла стаць вершніцай, як трэнер па конным спорце здзекаваўся: абзываў таўстухаю і аднойчы прымусіў ябацца ў стайні. Узбудзіў мяне аповед пра гвалт пад конскімі капытамі, і распачаў я настойлівым заляцанні. Ева саступіла, навалілася на мяне — новага каханка, застагнала і пачала дзерці пазногцямі спіну маю. Аказаўся я задробны для распаленай, непапраўна тоўстай, раз'юранай Евы з непамернай, як у кабылы, вульваю. З-за рознапамернасці мы доўга не маглі спатоліцца і пападрапалі адно аднаго ўшчэнт.

28. АНГЛІЧАНКА

Кірпатая, чэрствая, з добрымі зубамі, з хваравітым тварам, з каланіяльнымі прыхапкамі чалавека, чые продкі захапілі і ўтрымліваюць паўсвета — Ева з Англіі — вельмі здзівілася, калі паставіў я на стол віскі, содавую, яблыкі і апельсіны ў вазачцы.

— Грунтоўна рыхтаваўся ты да сустрэчы. Гэта ўсё неверагодна дарагое ў вашай краіне. Можна было абысціся гарэлкай з хлебам.

— Сапраўды, і замест цябе запрасіць прадаўшчыцу з хлебнай крамы.

Англічанка вывудзіла з заплечніка цыгарэтны пачак:

— Тут якраз дзве ангельскія цыгарэты, для цябе і для мяне.

Цела ў яе было пругкае, гнуткае, хлапечас. Похва — вузкая і глыбокая. З такой похваю не варта рабіцца прастытутикаю. Яна, зрэшты, і не збіралася ў гейшы. Ева вучылася на выкладчыцу, а можа на выведчыцу, што ў той вечар цікавіла мяне зусім мала. Падабалася мне, як шчыльна заходзіць чэлес у похву, як выгінаецца ангельская спіна ў залацінках рабаціння, як адкрываецца вялікабрытанскі рот, поўны роўных анёльскіх зубоў.

29. СПЯВАЧКА

Спявачцы Еве катастрофічна не ставала восных пачуццяў. Яна прагна шукала іх у сексе. Яна перапаўняла сябе гарэлачным духам. Таму і дайшла да акта з мужчынам і жанчынаю ўадначассе. Тым часам ап'янелы муж Евы храп у суседнім пакой. Любашчы атрымаліся гучныя, са стогнамі, ускрыкамі, грукатаннем канапы аб сцяну. Муж прахапіўся і пабачыў тры целы, завязаныя ў сексуальны вузел. У адным з тых успатнелых целаў ён пазнаў жонку сваю — Еву. Ігрышча скончылася забойствам, але загінула не спявачка і не я з палюбоўніцю, а котка. Абраханы муж схапіў за галаву любімую, ні ў чым не вінаватую рудую котку і кінуў жывёліну з усяе мужчынскае сілы

ў сцяну. Котка каўкнула і здохла. Спявачка Ева з мужам разышлася, каб далей працягваць пошукі гарачых адчуванняў і не рызыкаваць жыццём хатніх жывёлаў.

30. ГІТАРЫСТКА

Пасля канцэрта гітарыстка Эва запрасіла мяне ў госці. Толькі канцэрт быў мой, а не яе.

Пасля двухгадзіннага чытання вершаў стаміўся я і агаладаў, таму з радасцю еў гарачую яечню і стараўся не заўважаць вуглаватасцяў пасрэднай гітарысткі і яе жоўтых ад тытунню пальцаў. І ў ложку не заўважаў я халодных, як лютаяскі лёд, клубоў і колкіх ад кепскага галення лытак. Паклаў я жаночыя пяты сабе на ключыцы і як толькі мог глыбока ўстаўляў чэлес спачатку ў похву, а пазней і ў дупу. Гітарыстка ціха плакала ад горкай радасці і салодкай пякучасці.

Нараніцу з'еў я ўдалую яечню і сышоў.

Эва шукала працягу ўзаемаадносінаў нашых: тэлефанавала, чакала калі дома майго, пераймала пасля канцэртаў... Марна. Гітарыстка абрываўла мне яшчэ ў перша-апошнюю ноч, адварнула мяне ад яе канчаткова і незваротна.

31. ГАНДЛЯРКА

У гандляркі Эвы пасадзілі сына. Кінулі яго ў турму за здзек і згвалтаванне непаўнолетній дзяўчынчакі. Ні грошы, ні сувязі не дапамаглі Эве выратаваць сына ад смяротнага пакарання. Матчына гора залівалася шампанскім у рэстарацыі. Напівацца ёй дапамагала сяброўка — буфетчыца.

Пачырванелымі вачыма гандлярка знайшла ў пракуранай зале мяне. Вячэраў я з сябрам. З бутэлькай канъяку яна падсела да нас і распавяла гісторыю пра сынулю-гвалтаўніка. Паспачувалі мы дзеля прыстойнасці. Канъяк быў дарагі.

Другую бутэльку канъяку разлівалі па чарках на лецішчы ў Эвы. Ліў дождж, і ў халаднаватым дамку канъяк піўся ўсмак. Дзе падзеліся буфетчыша з сябрам, не памятаю я.

Змучаная і ахмялелая Эва пайшла спаць. За ёю пасунуўся і я.

— Ты мяне згвалціш, і табе нічагусенькі не будзе, а майму сынулюку далі найвышэйшую мерку.

Гандлярка Эва была старэйшая за мяне на гадоў пятнаццаць. Як змог выябаў я Эву і заснуй. А яна ўсю ноч, седзячы ў ложку, ліла слёзы; такі лёс у сапраўднай Эвы — плакаць па сыне.

32. АЛКАГАЛАЦА

Тады Эва яшчэ не займела рэпутацыі п'яніцы. Ніхто і не думаў называць яе аллагаліцаю. Таму з лёгкасцю адгукнуўся я на прапанову перапіхнуцца.

Эва паставіла на вечаровы стол віно таннае, мацаванае і салодкае, як малінавае сочыва. Сказала, што запрасіла мяне выключна дзеля цікаўнасці, бо займалася сексам усяго адзін раз у жыцці. Эва нахабна хлусіла, што кепска ведае перапіхон, бо мела трохгадовага сына.

Ахмялелы і ўжо непераборлівы, зацягнуў я будучую аллагаліцу ў ложак. Той быў нязручны, мяккі, з ямінаю ў сярэдзіне. Давялося торгацца ў скурчаных ненатуральных пазіцыях.

Не дзіва, што, меўшы такі скамечаны секс, мож-

на лёгка адмовіцца ад яго зусім, пачаць піць, спіцца і займець мянушку Алкагаліца. Эва так і зрабіла.

33. ПАЭТКА

— Думаеш, нічога не ведаю? Так? Усё ведаю і шмат-шмат чаго ўмею... — мармытала паэтка Эва.

Насамрэч не ўмела яна нічога-нічагусенкі. Здагадалася, праўда, распрануцца і сцягнуць з белай дупы сваёй падраныя на каленцы калготкі. А потым ляжала на спіне, як бярозавае бервяно.

Якраз з ёю — маладзенькай паэткаю Эваю — першы раз адчуў я непераадольнасць розніцы ва ўзорстах. Выратавала выпітая разам гарэлка.

Уначы паэтка скрала са стала некалькі новых вершаў маіх і ўцякла праз акно.

34. РУСКАЯ

Спартовае, разліковае, цікаўнае, расейска-расхрыстанае заўсёды прысутнічалі ў яе полавых актах. Тэлевізійніца Эва займалася сексам досыць артыстычна, але з паўночнай прахалодаю. Такі скразнячок дзыме зазвычай ад постасці выбітнай тэлевядучай. И Эва ў рэшце рэшт стала тым, кім прагла, — тэлевізійніцай.

Воблік тэлезоркі яна не губляла нават у ложку з двумя мужчынамі. Чэлес мой быў у Эвінай дупе, чэлес сябра майго варушыўся ў Эвінай похве, а яна глядзела на тэлеэкран і з прыдыханнем казала:

— Тэлепарнуха мяне ўзбуджае больш, чым рэальныя музыкі.

Бяцспрэчна, гэта была яе руская праўда.

Праз колькі гадоў убачыў я тэлевізійніцу Эву на канале CNN. Яна спакойным голасам распавядала пра ўзброены канфлікт на Каўказе. Каб нехта зараз уставіў ёй у дупу рулю вінтоўкі, выраз на телетвары рускай прыгажуні не змяніўся б, далібог.

35. БАЛГАРКА

Перакладчыца Эва прыехала ў Беларусь, каб да-працаваць пераўвасобленыя на балгарскую мову тутэйшыя казкі, легенды і паданні. Даробкі занялі тыдзень, а наперадзе стаялі два месяцы запланаванай творчай камандзіроўкі. Балгарка нудзілася, сумавала, нэндзілася і нарэшце запіла-загуляла.

У ложку майм Эва распавяла пра п'яны секс з электрыкам і празаікам. Электрык быў дурнавата-нахабны, а празаік скарыстаў яе ў розных паставах жорстка і па-жывёльнаму, а яшчэ ён засунуў у дупу тоўсты палец з залатым пярсцёнкам. Не паверыў бы я перакладчыцы, толькі расказала ўсё гэтае яна падчас акта, калі сама ўсунула ў анус свой палец мой са срэбным пярсцёнкам.

Пра свайго мужа-мультыплікатара Эва гэтаксама гаварыла абразлівия слова — маўляў, ён поўны няздара-імпатэнт, а таму гэтае яе апавяданне абышлося без апісання ў балаявых секс-прыёмаў.

36. СУПРАЦОЎНІЦА

Напярэдадні Жаночага дня супрацоўнікі віншавалі супрацоўніц. Зладзілася імправізаванае застолье з алкаголем.

Адна з супрацоўніц, непрыгажуня, падышла да мяне і шэптам прапанавала застацца пасля фурштата. Застаўся я.

У яе працоўным стале знайшлася бутэлька ігры-стага. Сексам займаліся на tym жа стале, адкуль даставалася віно. Эва раскінулася на сталешніцы, а я, стоячы, паклаўшы яе ногі сабе на плечы, шураваў стамбуром сваім у адтулінах яе. Абодвум было і мулка, і нязручна, і цяжка. Але ж скончылі мы бурліва, з ускрыкамі і адначасова.

— Я меркавала, усё будзе інакш... Пра цябе столькі рознага-захапляльнага казалі. Нібыта ты — Казанова. А тут банальны службовы секс, — калежанка Эва шырока паказала новенъкія ўстаўня зубы.

— А мне пра цябе ніхто нічога не казаў, — сікануў я ў адказ па мёртва-бялюткіх зубах супрацоўніцы.

37. ЦЫГАНКА

Выйшаў я з пад'езда і падышоў да таксоўкі. Адтуль высыпаліся чатыры жанчыны, размалёваныя, як ёлачныя цацкі.

— Выбірай, — прапанавала старэйшая.

Выбраў я найярчэйшую Эўку ў чырвонай скуронай куртачцы. Заплаціўшы, прывёў я абранніцу ў кватэру сваю.

— Ніколі не спрабаваў я з жанчынаю ды за грошы, — адразу прызнаўся я.

— Гэта зусім не цяжка. Нават лягчэй, чым без грошай.

Валасы на похве абранніцы маёй былі чарнейшыя, чым на галаве.

— Цыганка?

— Не, беларуска, — Эўка старанна нацягнула

кандом на пруткі чэлес мой. — Не спяшайся. Наперадзе цэлая гадзіна. Калі ўсё зрабіць разумна, зможаш скончыць тры разы.

Задаволіўся я двумя сканчэннямі.

38. МАРКІТОЎНІЦА

Нечакана пасярод тыдня выдаўся вольны дзень у мяне. Эва мая на працы, сын у школе. Выклікаў я па тэлефоне Эўку. Тая паабязала секс ва ўсіх паставах і варыянтах, акрамя анальнага.

Пагаліўся я, прыняў душ, напарфуміўся. Па-чуюшы званок, радасна адчыніў дзвёры. У сына адмянілі апошнія ўрокі з-за хваробы настаўніцы. Сумеўся я, але візіт Эўкі не скасаваў. Зачыніўся я з ёю ў лазенцы і хутка-хутка, не перарываючыся, спусціў два разы: у похву і ў рот. Маркітоўніца па выкліку падзякавала за грошы і прапанавала кожны другі раз маркітавацца бясплатна. Але не выклікаў я больш яе, не выпрабоўваў лёс.

39. АМСТЭРДАМКА

Насамрэч Эўка не амстэрдамка, а прыехала з Бразіліі папрацаваць похвай у Галандыі. Пад чырвонымі ліхтарамі, у чырвоных вітрынах, на чырвоных крэслах амаль кожная другая жанчына з-за Атлантычнага акіяна, з гарачакроўнай Латэнтнай Амерыкі. Зажадаў я паспытаць заакіянскай наслоды, цёмнай і цёплай, як душа мурынкі. Доўга-доўга не мог я выбраць, з якой-якой мурынкаю пакаціцца-паваліцца. Нарэшце абраў маладую і тоўстую-тоўстую. Ні партугальскай, ні галандской мовы не ведаю я. Давялося гандлявацца на

мігі. Атрымалася досыць лёгка, бо Эўцы-спакусніцы патрэбны грошы, а мне — эратаманнаму падарожніку — секс, толькі секс і нічога акрамя сексу. У вузенькім пакойчыку мажная, цыцкатая, дупастая амстэрдамка завалілася на спіну, сагнула ў каленях ногі і развяла неабдымныя сцёгны. Уявіў я сябе п’яным галандскім матросам і палез на мурынку. Яна заўсіхалася па-дзіцячы і адрошана — пэўна, згадала нейкага свайго мурына-бразільца. Пазаймаліся мы чужым, адчужаным, празкандомным сексам і засталіся цалкам задаволеныя. Першую чорную, як і першую белую кахранку, запомніў я назаўсёды.

40. ГЕРМАФРАДЫТ

Яно было ўвасабленнем сексдасканаласці. Залаціста-белая кудзеры, нябесныя вочы на чыстым твары, пяшчотна-ружовыя вусны, пастава анёльская, вузкія далоні з доўгімі пальцамі, доўгія роўныя ногі з акуратнымі кругленькамі каленімі, вадар лясной крыніцы. Спакусіўся я. Наманікюраным пальцам Эўка-гермафрадыт намалявала ў паветры лічбу. Яна ўдвая перавышала звычайны кошт часова-інтymных паслугаў. Але не мог я бойлей стрымліваць гарачае жаданне — авалодаць анёльскім целам Эўкі-гермафрадыта. Ложак быў засланы пурпуровай прасцінаю, на якой Эўка выглядала нібыта антычны мармуровы бог. Завалодаваў я прахалодным целам антычнасці. Трымаў я ў адной руцэ чэлес Эўкі-гермафрадыта, у другой сціскаў цыцку і заглыбляў свой перавіты венамі бэзавы стамбур у анёльска-ружовы анус. Дзеля поўнай слодычы не хапала мне наяўнасці крылаў, шапаткіх і шаўкавістых, анёльскіх крылаў над плячыма ў Эўкі. Але зразумеў я, што нябесных крылаў

у гермафрадыта не будзе ніколі. Гэта зразумеў я, калі сыходзіў і пачуў голас. У Эўкі-гермафрадыта быў мярзотна-хрыпаты, сарваны, непапраўны голас цэнтральнаеўрапейскага дыкта...ра.

41. АГІДНІЦА

Калі б можна было забіць і пазбегнуць пакарання, задавіў бы я малазійскую Эўку-гермафрадыту. У цёмным завулку выглядаў на досыць прывабную Эўку, але ў гатэльным нумары ператварыўся ў агідную пачварку, ад якой смярдзела танным саладжавым вінцом і прытарнай парфумай. Шыкоўныя грудзі зняліся разам са станікам. Абнаркочаныя вочки глядзелі ва ўласнае тонкае пераноссе. Закарцела мне ўдарыць у гэтае шакаладнае пераноссе, біць-біць, таптаць абцасамі, адараўца зубамі вуши, чэлес і нос. Эўка-гермафрадыт увасабляла агіду на поўную яе млюсную вялікасць і непараўнальнасць. І ўсё ж выябаў я агідніцу і ў сраку, і ў рот. Страхалюдзіна адпрацавала гульдэны мае напоўніцу.

42. САДОЎНІЦА

Квітнеў бэз. Ішоў я па прыватнаму сектару мінскай ускрайны. Аднапавярховыя і двухпавярховыя дамкі зіхацелі шыбамі ў вечаровых промнях. Эўка стаяла ў расчыненых весніцах, у белым касцюм-чыку і белых пантофлях. Яна запрашальна памахала рукою мне. Зайшоў я ў сад. Садоўніца правяла мяне на другі паверх белага дома. Пазаймаўся я апырскванием ружы яе. Сышоў, нават не спытаўшыся сапраўдане імя Эўкі.

43. МАКСИМА

П'яны вярнуўся я дамоў і засумаваў. Каб разве-
яць маркоту, выклікаў па тэлефоне Эўку. Наст-
рой быў настолькі паганы, што зажадалася неча-
га выбітнага, таму замовіў я максімальна поўную
прастытутку. Спадзяванні спраўдзіліся напоў-
ніцу. Дупа складала большую палову начной
блядзюгі.

— Табе не сорамна ў дваццаць гадоў мець та-
кую вялікую сраку? — настолькі ўразіўся я паме-
рамі клубоў, што не здолеў стрыманае
пытанне.

— Дзе гэта Вы, дзядзька, так напіліся, што губ-
ляеце кантроль над сабою?

Эўка мела вопыт, відавочна. Яна спрытна рас-
шпіліла нагавіцы мае і праз хвіліну займалася
ў ложку заробкам грошай. Акрамя непамернай
дупы ў Эўкі-начніцы мелася яшчэ адна запа-
мінальная дэталь паставы. Цыцак амаль не бы-
ло, тырчалі адно мясістая смочкі. Пра іх пытац-
ца не стаў я.

44. ПАЛІТЭМІГРАНТКА

Ляжаў я на жываце. Эва старанна масіравала
копчык мой.

— Ты на мітынгі ходзіш?

— Хаджу.

— Ты мог бы расказаць мне пра мітынгі, — жа-
ночыя пальцы пачалі мяць вяршыні хрыбетніка.

— Нашто табе?

— Я вырашила эміграваць.

— Эмігруй.

— Лепей быць фальшывай палітэмігранткаю,

чым дзеўкаю з таннага бардэлю. Я ўжо назбірала выразак з газетаў і часопісаў. Толькі ў газетах, сам ведаеш, пішуць абы-што. Мне патрэбны жывыя ўражанні. Як вы машыны міліцыянцкія пераварочвалі, як камяннямі біліся, як у пад'ездах і на гарышчах перахоўваліся. Каб эміграцыйныя службы Францыі ні на хвіліну не сумняваліся ў маёй палітычнай актыўнасці. Сядзь. Займуся шыяю.

Будучая палітэмігрантка Эва рэбрамі далоняў апрацавала шыю маю.

— Цяпер — душ і секс. Толькі як наконт праўдзівых гісторыяў пра мітынгі і шэсці?

— Другім разам.

— Тады і секс будзе табе, Адам, другім разам.

Здаўся я і, седзячы пад душам, расказаў, як прараваў першы міліцыянцкі кардон, як біў маладога праваахоўніка нагамі, як перакульваў машыну і выбіў у ёй шкло, як на шэсце напалі вайскоўцы, і давялося ўцякаць у двары, як чужыя людзі схавалі мяне ў кватэры і не адчынілі мянтам.

Удзячная Эва ўзнагародзіла мяне падвоенай порцыйй інтыму найвышэйшага, з тутэйших, гатунку.

— Наступным разам я ўдакладню дэталі, — Эва пакінула на шчацэ маёй чырвоны след шчырага пацалунку.

45. ПАРНАГРАФІНЯ

Заглыбіў я ў вульву ўказальны палец. Пакруціў, пацёр секель, выцягнуў і ўвагнаў два — указальны з сярэднім. Смактаў я ніжнюю губу Эвы-парнаграфіні і згінаў-разгінаў загнаныя ў похву пальцы.

Эва глядзела мене ў очы.

Тры пальцы заглыбіліся ва ўлонне без ніякіх пе-

рашкод, але каб усунуць далонь, давялося мне пакласці парнаграфіню на стол, развесці сцёгны і загадаць прытрымліваць іх рукамі, каб не сыходзіліся. Далонь мусіла звузіцца, як толькі можна, і яна ўсё ж прайшла ў гарача-трапятлівую сярэдзіну Эвы. Пальцы сціснулі пруткі струк маткі. Парнаграфіня жарстка выгнулася насустроч жаданню майму, і рука амаль па локаць заглыбілася ў жыццяйдайныя нетры. Абмацаў, адпесціў, адглаздзіў я кожны куток жаноцкай сярэдзіны і толькі тады выцягнуў бліскучую руку сваю.

46. ГЕЙША

Быўшы ў Бангкоку, не змог я не паспытаць азіяцкага сексу. Захад ёсць выдых, Усход ёсць уздых. Вырашыў я звесці іх у адзін полавы акт. У абанзінных распытачоў пра інтymныя паслугі Паўднёва-Усходній Азіі, а таму выбраў дарагі і вядомы публічны дом. Гейшу выбіраў я доўга: прыщэньяўся, прыглядаўся, прымерваўся. Тайландская Эўка была величная, як поўня над акіянам. Больш як тры гадзіны цягнулася секс-працэдура. Мыццё. Масаж. Секс. Азія ёсць Азія. Цела ёсць цэлае. Заходняя Эўка не зможа стаць поўняю над акіянам, бо яна зроблена з сонца наўпрост.

47. ТАЙКА

Надышоў час, і перастаў я адрозніваць Эўку-прыгажуню ад Эўкі-страхалюдзіны. Можа, такое здараеца не з кожным, бо не ўсім даводзіцца хадзіць па гарадах Тайланда, дзе на адной вуліцы можа сядзець больш за дзесяць тысячаў прастыту-

так. Крочыў я якраз па такой секс-магістралі і звярнуў у публічны дом, дзе замовіў першую, што трапілася на вока, гейшу. Толькі ў нумары усвядоміў я памылку сваю. Замест гейши перада мною распраналася дробненькая дзяўчынка-пачварка. Яна была ростам мне па локашь.

«У цябе чэлес такой самай таўшчыні, як у мяне рука», — патлумачыла яна жэстамі.

Даў я Эвачцы-пачварцы дадатковых дзесяць батаў і пасадзіў яе на сябе конна. Пачварка заскакала вясёліста і бадзёрыста. Відавочна, у яе похвачку заходзілі чэлесы таўшчынёю не толькі з яе руку, а і з нагу таксама. Ні на каліва не пашкадаваў я, што замовіў першую, якая трапілася на вока, Эвачку.

48. ШТУКАРНІЦА

Доўга разглядаў я твар знакамітага спевака. Углыдаўся, паглыбляўся ў фотаздымак істоты, што добраахвотна і свядома змяніла колер уласнай скury: замест чорнай нацягнула белую. Нашто? Чаму чалавек наогул перакройвае дадзенае прыродаю цела? Ну, прастыуткі — там зразумела. Як тлумачыла мне адна Эўка-штукарніца сталага веку, калі сціскаў я ў руках яе напампаныя сіліконам цыцкі:

— Вельмі зручная рэч — вялізныя грудзі ў нашай бляцкай справе. Я толькі павяду грудзямі перад вачыма ў кліента, а ў яго ўжо тырчиць, і смактаць-масіраваць не трэба! Сканчае ён хутчэй, калі за поўную сіську трymаецца. Большасць цікавіцца формаю, а не зместам.

«А можа, кожны, хто кроіць, адымае і дадае цела сваё, — нейкім чынам прастыуткі?» — думаў я, сузіраючы твар-маску белага негроіда з непапраўна праваленым носам.

49. БЕЗАБЛІЧНАЯ

Помніў я — яна, Эўка, была. Памятаў усё да драбніцаў. Як яна намыльвала і абмывала праха-лоднай вадою змучанае экватарыяльнай спяко-таю цела маёй. Як спявала тайскія песенькі, калі рабіла масаж спіны маёй. Як браў я два разы ўза-пар яе, Эўку без аблічча. Нават не вымаў чэлеса з похвы. Як парваўся прэзерватыў. Як яна свары-лася на мяне, а потым прапаноўвала пакурыць анашу. Помніў усё, акрамя яе аблічча. Колькі разоў ні намагаўся я ўспомніць хоць нейкую дэталь яе цела, намаганні і спробы былі марныя. Яна за-сталася адзінай безаблічнай Эўкай з усіх маіх шматлікіх каҳанак.

50. МЯДЗВЕДЗІХА

На фуршэце, пасля паэтычнай вечарыны, пра-панаваў я Эве, падобнай да мядзведзіхі, прайсціся. Пагадзілася.

Па дарозе набылося шампанскае. Завёў я Эву ў свою патаемную кватэру. Яшчэ на вуліцы яна па-пярэдзіла, што аголенай выглядае жахліва. Як за-ведзены механізм паўтараў я:

— Ты прыгожая, прыгожая, прыгожая...

Эва выпіла віна і распранулася. Ледзь не стра-циў я патэнцыю. Доўгая чорная поўсць укрывала амаль усё доўгае цела, пашнараванае хірургіч-нымі нажамі. Ад похвы валасы ішлі ўгору па жы-ваце, кусціліся на пупку, даходзілі да грудзей і падпаўзалі да шыі. Грудзі і тыя зараслі поўсцю. Гладзіў я, гладзіў вялікую мядзведзіху левай ру-кою і каўтаў шампанскае проста з рыльца. Напі-шыся, сяк-так пазаглыбляўся я ў шчыльну, па-

дзяяўчы вузкую похву і нечакана хутка спусціў
шмат спермы.

На левай далоні яшчэ з месяц адчуваў я мяккую
жаночую поўсць.

51. БЕЛАРУСКА

З сябрам пасля п'янкі шукаў я на вакзале дзевак
і не знайшоў. Усё, што траплялася, мела неспа-
жыўны выгляд. Як і прарочыў я, давялося пакарыс-
тацца тэлефонам. Эўкі прыехалі хутка — хударливая
яўрэйка і паўнацелая беларуска. Разыгралі мы, каму
якая. Сябра забраў блакітнавокую беларуску. Заняў-
ся я блакітнаскурай яўрэйкаю. Тая добра разгарачы-
ла мяне і спатоліла. А тутака ў пакой наш прыляцела
голая беларуска:

— Ён мяне біў і кусаў! На цыццы сіняк! Сіняк на
ўсю цыцку!!!

Беларуская Эўка тыцнула цыцкаю ў твар мне,
ледзь не скончыў я:

— Можам памяняцца.

Эўкі прынялі прапанову маю найпрасцейшую.
Яўрэйка сышла да сябра. Тактоўна і пяшчотна
авалодаў я пабітай беларускай. Калі дзеўкі з'ехалі,
сябра сказаў:

— Гэта я прыдумаў — за адны гроши зай-
месьць дваіх.

— Здагадаўся я, ці ж першы раз на блядках?! До-
бра, што кандомы прадаюцца па тры ў пачку.

52. ПАРНАГРАФІЧНАСЦЬ

— Пайшлі, пайшлі, паябём Эву ўдваіх! Яна
падрыхтаваная цалкам, гарантую... Ляжыць і ча-

кае, калі мы прыйдзем і ўставім ёй два чэлесы адразу. Ну?!

— Не магу. Яна не з тых, каго можна проста адпярдоліць. Яна іншая... Калі хочаш некага выебаць на пару, дык прывяду заўтра пару сучак!

— Не трэба мне сучкі! Яна ляжыць і чакае, як сама парнаграфічнасць. Ідзэм!!! Яна ж табе падабаецца? Ну, скажы! У яе мажное цела, грудзі, жывот, сцёгны, дупа... Яна — увасабленне парнаграфічнай жарсці... Давай?!

— Не змагу!

— Ідыёт! Ты не хочаш трахнуць такую прыгожую цётку Эву? — уздыхнуў я, зразумеўшы марную марнасць сваіх намераў і агітацыйных прамоў.

— Хачу. Але не магу. Яна ўсё распавядзе маёй бабе, як і ў мінулы раз!

53. БЯЛЯНКА

Секс быў прэсны, як цёплая вада. Наталіў я смагу пасля першага глытка. Дробненькая Эўка-прасталытка з пушыстай галавою, якую пры сустрэчы назваў я Бялянкаю, спыталася, ці спадабаўся інтым, і прапанавала свае паслугі без зводніка. Дзеля прыстойнасці запісаў я тэлефон на цыгарэтнай пачцы. Толькі якая ж прыстойнасць у запісванні нумара Эўкі на пачку цыгарэт?! Заўсёды так рабіў я, калі не збіраўся больш сустракацца.

54. ЦЫРУЛЬНИЦА

Эўцы хранічна не хапала грошай, каб больш менш прыстойна апранацца. Яна была цыруль-

ніцай, працавала на ўскрайку, заробак мела мізэрны і ў рэшце рэшт вырашыла пашукаць шчасце ў прастытуцыі. Дала абвестку ў газете і атрымала прапанову, ад мяне. Неяк хутка нацешыўся я грабавасткім целам. Расчуленая цырульніца прапана-вала наведаць яе цырульню, але адмовіўся я. Тады Эўка ўсхліпнула:

— Прастытуцыя зусім не мой занятак, ну зусім не мой.

— Чый?

55. ЗАЙМЕННІЦА

Эва мая з'ехала. Замаркоўся я і паклікаў да сябе жанчынку. Тая схавала ў рыдыкюль гроши і сказала, што займаецца прастытуцыяй выключна дзеля цікаўнасці. Тады сказаў я, што карыстаюся яе паслугамі з-за адсутнасці Эвы. Узлезлі мы на ложак. Накрыў я кахранку, і ўявілася мне Эва. Яна была зусім рэальная. Усміхалася, прапаноўвала то адну, то другую паставу. Эва загадала мне змяніць пол. Маўляў, цяпепер яна стане агрэсіўным самцом, а я — пакорлівай самачкай. Яна-я гвалтавала яго-мяне: біла, драпала, укусіла за шчаку... Прачнуўся я на падлозе. Эўкі-займенніцы нідзе не было, як не было і ўкусу на шчацэ, які спрабаваў я знайсці ў люстэрку.

56. ЗВЯРУШКА

Засумаваў я з Эваю.

— Давай паклічам звярушку Эўку, — прапанаваў я.

— Кліч.

Праз паўгадзіны ў кватэры з'явілася круглатвай дзяўчынка. Уся яна была нібыта злепленая з мяккіх шароў: клубы — шары, грудзі — шары, пяты — шары...

Расклаў я Эўку на стале і пагнаў ябаць. Злосная Эва назірала за актам з канапы. Відовішча яе ўзбуджала. Эва распранулася, загалілася, расхінулася і пачала самазадавальняцца.

— Падвядзі яе да мяне! Вось так... Пастаў яе на калені, хай ліжа мне секель! Так... А ты ўстаў ёй у дупу! Так...

Звярушка вылізвала секель Эве і зазірала ў твар мне круглымі, пакорлівымі, цялушкавымі вачыма. Успатнелы, расчырванелы, змяніў я кандом і ўвагнаў стрыжань між сферычных клубоў.

Сум пакрысе развейваўся.

Нараніцу ў нядзелю — якраз была нядзеля — засумавалі мы з Эваю, замаркоціліся, і раптам патэлефанавала Эўка-звярушка і прапанавала паўторны сеанс трохасабовай еблі за палову кошту. Адмовіўся я, не збіраўся прыручаць звярушку, у мае планы ніяк не ўваходзіла заводзіць хатнюю Эўку.

57. СЛАНІХА

Прачытаў я ў рэкламнай газеце абвестку сексуальнага зместу. Пррапаноўвалася сустрэча з жанчынаю XXXL памераў. Дамовіліся адразу. У парку, насупраць свайго дома сустрэўся я з трывма жанчынамі неверагодных параметраў. З-за ўласцівай чалавеку сквапнасці выбраў я найялікшую з прапанаваных. Яна заняла ледзь не ўвесь спачывальны пакой. Яна стаяла пасярод ложка і меланхлічна ўсміхалася, пакуль здымаў я беспамерныя апранахі яе.

Жывот у Эўкі-сланіх звісаў да сярэдзіны сцёгнаў. Мяшкі грудзей дасягалі глыбокай яміны пупка. Сцёгны паходзілі на ногі маладой гіпапатаміхі. Ложак жаласна зарыпеў, калі дупа сланіх апусцілася на яго. Скеміў я і разаслаў коўдру на падлозе. Гара плоці ўзвышалася перада мною. Ніякіх сексуальных пачуццяў не праглядалася. Наблізіў я маркотны чэлес да меланхалічнай усмешкі. Пасля пяціхвіліннага смактання той набыў крышку пругкасці і дазволіў запхаць сябе ў ніжня вусны яе. Сланіх захвалявалася, як басейн у навальніцу. Пагойдваючыся на цялесных хвалях, так-сяк даплыў я да эякуляцыі. Выправадзіўшы слановападобную Эўку, даў я зарок: не карыстацца маргінальнымі аб'яўкамі.

58. НАСТАЎНІЦА

— Можна, я прыеду не адна? — спытала ў мяне знаёмая прастытуутка. — Не хвалойся, па коштах усё застанецца, як звычайна. У мяне шмат замоў, і я вырашыла ўзяць вучаніцу. Але яна не мае вольту і першыя колькі разоў пагадзілася аддавацца бясплатна, каб павучыцца і прызычыцца да кліентаў.

Не запярэчыў я, і на ложку майм апынулася дзве Эўкі ў чорных панчохах. Настаўніца расклала вучаніцу, і лёг я на яе. Тады настаўніца пачала першы ўрок. Яна паказвала, як трэба згінаць і разгінаць ногі, як падмахваць дупаю, як пашчыпваць і казытаць мужчынскія смочки, як пераварочвацца са спіны на бок і жывот, каб не выпускаць чэлес з похвы, як здымати кандом, поўны спермы, як абціраць чэлес сурвэткай і нацягваць новы кандом. Са свежым кандомам настаўніца прадэманстравала асноўныя пазіцыі і прыёмы грашовай сексуальнасці. І нават такое складанае дзеянне, як

даенне похваю чэлеса без мужчынскіх рухаў, у яе выдатна атрымалася.

— Ты сапраўдная настаўніца, — падвёў я рысу.

— Хочаш навучыцца сам — навучы іншую, — кінула мне настаўніца, зашпільваючы чорны стаўнік на прышчавай спіне ў вучаніцы.

59. АЎПАРЫШТАКНІК

Каб зрабіць прыемнае сабе і Эве, выклікаў я хлопчыка. Эва, зведаўшы два чэлесы, легла на канапу, падпёрла галаву рукою і папрасіла, каб пазаймаўся я з хлопчыкам платанічнымі забаўкамі.

— Ты ведаеш, хто такі аўпарыштакнік? — падышоў я да хлопчыка, што сядзеў на крэсле. — Гэта той, хто цалуе мужчынскі чэлес.

Хлопчык паспрабаваў устаць, але паклаў я длонь на галаву яму.

— Спачатку праста паважу чэлесам па тваіх вуснах. Вось так. Цяпер ты ахопіш вуснамі галоўку. Правільна. Цяпер ты пачнеш ablізаць залупу вуснамі і языком. Так-так. Зараз я заглыблю ў твой юначы рот увесь чэлес. Буду заглыбляць і заглыбляць, а калі дам знак і выштурхнечца вадкасць, пракаўтнеш яе...

— З цябе, мой мілы таварыш, мой хлопчык, атрымаецца выдатны аўпарыштакнік. Я буду запрашаць цябе на вячэр у раз на месяц, — хлусіла Эва, выправоджваючы хлопчыка прэч назаўсёды.

60. СТАРАЖЫТНІЦА

Прыехаў я на таксоўцы. Эўка стаяла пры дарозе ў доўгім футры, накінуўшы на галаву чорны ша-

лік. У двары было цёмна, у пад'ездзе таксама, і ў квартэры панаваў бэзавы паўзмрок. Толькі ў ложку зразумеў я, з якой старой бабішчай сексуюся. Косткі, скура і валасы. Нават смерць, ва ўяўленнях маіх, выглядае маладзейшаю. Стараўся я не краснаца выпетранага, сухога, спарахнелага цела. Шчыра радаваўся, што надзейны кандом ахоўвае чэлес. Каб хутчэй скончыць, уявіў я 33 цёплыя дупы і 66 гарачых цыцак сваіх папярэдніх кахранак. Скончыў і пайшоў лавіць таксоўку.

61. АКТОРКА

- У цябе прыгожыя ногі.
- Твой сын сказаў, што ў мяне брыдкія руки з крывымі і кароткімі пальцамі.
- Ён з-за рэўнасці так гаворыць.
- Не. Сапраўды — далоні нязграбныя і пальцы караткаватыя, пазногці зусім маленечкія. Калі я здымаяуся ў кіно, дык рукі хаваю.
- Мне падабаюцца твае рукі, — ілгаў я.
- Твой сын гаварыў, што ў мяне не зусім белыя зубы, што яны жаўтаватыя.
- У цябе роўныя зубы. І не бяры да галавы ягоныя слова. Чужкія слова не трэба браць да галавы. У яго пераходна-ніглістыйчны ўзрост.
- Але ж у мяне сапраўды шнар на жываце, хіба ты не бачыш?
- Акуратны шнар. Ён зусім не псуе живот. За валасамі яго амаль не відаць. Дактары вельмі разыянальна разрэзалі і дасканала зашылі. Шнар толькі ўпрыгожвае жанчыну, калі гэта шнар ад кесаравага сячэння.
- Адтуліна ў мяне неглыбокая, яна нібыта разлічаная на тонкі і кароткі чэлес, а ў цябе не такі.

- Мне прыемна, калі чэлес ахоплены шчыльна. А табе прыемна, мая кахраная Эва?
- Прыемна...
- Прыемна?
- Прмна-а-А...
- Прна?
- На...
- П...

62. АХВЯРКА

Увечары Эўка піла з мужам. Уночы ён біў яе смертным боем, а потым сышоў. Нараніцу ледзь жывая Эўка прывалаклася ў гастроном, на піва. Яна спаражніла бутэльку ў скверыку насупраць крамы. Свет палагаднёў. Боль прайшоў. Захацелася мужчыну. Эўка вярнулася да гастронома і закурыла. Яна амаль дапальвала цыгарэту, калі з'явіўся я. Эўка падкацілася. Бадзёры водар адэкалону яшчэ больш узбудзіў яе полавыя інстынкты. Эўка пачала ўгаворваць мяне пайсці да яе, на госці. На радасць ёй пайшоў я на тыя госці. Яна перапранулася ў ба-ваўняны вішнёвы халат і аддалася проста на падлозе. Абыйшоўся я з ёю па-простаму — выябаў. А хацелася ж надарваць пальцамі похву, пусціць кроў з ануса і на развітанне так моцна ўдарыць кулаком у твар, каб зламаўся нос і павыбіваліся два верхнія зубы. Эўка-ахварка нейкім чынам правакавала такую агрэсію, але стрымаўся я.

63. МАЛОЧНІЦА

Цёплая, як парное малако, Эўка адмаўлялася скідаць кашулю. Астатніе знялося без проблем.

маў. Кашуля не здымалася. Эўка-малочніца казала, што на спіне ў яе прышчы, намазаныя зялёнкаю. Угаварыў агаліцца цалкам і паглядзеў на зорна-зялёны россып на малочна-белай спіне. Пасля ўсадзіў я малочніцу ў фатэль, разгарнуў сцёгны і распачаў мужчынскую работу ў няголенай похве. Эўка заплюшчыла чорна-сінія вочы і раскрыла рот. Чакаў я, што з рота вось-вось вырвецца стогн ці хоць бы ціхі ўздых, але жанчына дыхала роўна, як у глыбокім сне. Удары чэлеса па секеле задавальнялі выключна мяне. Малочніца думала пра тое, як пазбавіцца прышчоў на спіне і ці не прачнулася ў суседнім пакойчыку яе пяцімесячная дачка. Ад думак пра дачку са смочкам палілося малако.

— Хочаш пакаштаваць? — малочніца прыўзняла рукамі цыцкі.

Не вымаючы чэлеса з похвы, высмактаў я абедзве цыцкі шчодрай малочніцы.

64. НАХАБНІЦА

— Давай паглядзім, як твой сябар трахае маю сяброўку. Ціхен'ка пракрадземся па калідоры і праз шчылінку паназірам. Мне заўсёды больш падабалася назіраць за сексам, чым займацца самой...

Эўка-нахабніца падштурхнула мяне да дзвярэй. Праз замочную шчыліну была відаць толькі частка спачывальні. Колькі ні ўглядаўся я, акрамя адной мужчынскай таргатлівай нагі нічога не ўгледзеў. Ужо сыходзілі мы з нахабніцай, як дзвёры спачывальні расхінуліся, і ў прагале паўстала ўскудлачая сяброўка:

— Што, бляждзь? Ніколі не бачылі, як людзі снашаюцца? Вычварэнцы інфантыльныя!

Дзверы з грукатам зачыніліся, і ў замку храбус-
нуў ключ. Эўка-нахабніца паказала хвігу зачынен-
наму замку.

65. ЗДРАДНІЦА

- Ты падобны да д'ябла.
- Я не падобны да д'ябла, — праўду сказаў я.
- Ты не падобны да д'ябла, ты — д'ябал.
- ...
- Мой муж цябе заб'е.
- За тое, што я падобны да д'ябла?
- За тое, што ты са мною робіш, — здрадніца Эва развяла ногі і рассунула пальчыкамі пялёсткі похвы сваёй.
  - Ты са мною робіш тое самае, што і я з табою, — загнаў я чэлес свой ды ў похву яе.
  - Ён усё адно заб'е цябе.
  - Д'ябал бесмяротны!

66. ПАЧВАРА

Прыбачылася мне Эва, што пакрылася лускою і перакінулася ў зеленапысую пачвару. Яна апра-
нула чырвонае футра і пачала секчы сталёвым бічом згорбленыя чалавечыя спіны. Яе кручкава-
тыя кіпці драпежна заглыбляліся ў пяшчотную скuru немаўлятаў. Стаміўшыся, яна адпачывала на
гнілых і жаўтлява-гнойных трупах хатніх жывёлак. У час чорнай месы гэтая змрочная багіня не-
натольнае прагі прыносіла ахвяру гаспадару свайму — Д'яблу. Над белым целам цнатлівай пан-
ны яна разадрала напалам рудога ката і заліла
крывёю ўсё чыстае і вочы мае.

67. ЗАЦЯТАЯ

Эва сцялася. Спрабаваў я расшпіліць гузік на яе кофтачцы, а яна сціснулася, згарнулася, зменшылася нават:

- У мяне зусім маленькія грудзі.
- І што?
- Мужчынам, такім, як ты, не падабаецца, калі ў жанчыны няма грудзей.
- У цябе няма? — недавер мой быў шчыры.
- Маленечкія. Нулявыя.
- Падабаюцца мне маленькія цыщакі, — тут быў я не зусім шчыры.
- Праз іх камплексую, перажываю, сцінаюся, а хочацца быць цёплай і ваксовай у тваіх руках. Я перакананая, што мужчыны, падобныя да цябе, не любяць мяне з-за адсутнасці цыщак, звычайных, бабскіх, абвіслых цыщак...

Грудзей у Эвы не было. Затое мелася чистая белая скура, зграбная дупа, похва з прыстойнай стрыжкаю і вочы, поўныя любові да мяне. Як на адзін раз, дык для сексу больш чым дастатковая.

68. ЛІСТ ДА ЭВЫ

Любі мяне, каҳай мяне заўсёды.

Шукай мяне, чакай мяне паўсюль.

Мы злоўлены ў сіло самой прыродай,

Бо мы ў нікуды крочым ніадкуль.

Хай двойчы нас анёл прагоніць з раю

На грэшиную нікчэмную зямлю.

Я ведаю, што ты мяне каҳаеш.

Ты ведаеш, што я цябе люблю.

69. ЦНАТЛІВАГАЛОСАЯ

Па вуліцы рухалася велічнае рэлігійнае шэсце з крыжамі, з харугвамі, са спевамі. Дзяўчаткі ў белых строях плылі на канфірмацыю.

Седзячы на лаўцы ў ліпавай алеі, пісаў я ў нататніку пра эратычныя і парнаграфічныя вопыты. І не збіраўся я назіраць за шэсцем. Але працоўны спакой мой парушылі дзве дзяўчынкі.

— Бог вас любіць, — гучна, як у школе, прамовіла старэйшая.

— Ведаю, — ціха, як на споведзі, адказаў я.

— Дзякую вам. Да пабачэння, — цнатлівым голасам развіталася малодшая.

— «Дзякуй» за што?

18.12.2003

ДАМАВІКАМЕРОН МІЕНСКІ

2004

НОВАМАДЭРНІСТ

Каза была ў пацана. Буфера, дупец, тое-сёе. Па-сунуліся яны на «Манга-Манга». Рок заслухаць, чыпсамі пахрумкаць, патрэсціся пад музон, паска-каць, пагізаваць. «Манга-Манга» — фуфловая бры-гада. Але без бабла можна і заслухаць, і піва там налівалі без башлей. Рэклама.

Задушыць бы ўсіх рэкламшчыкаў, запакоўшчы-каў!!! Спакуха, яшчэ дапетрыш, чаму іх крышыць трэба на капусту.

«Манга-Манга» мандзячыць там на гітарках. Ка-за на плечы яму залезла. Козы любяць на канцэр-тах на плечы сланам сваім залазіць. Слон лыбіцца, радуецца. Які ён дужы, які, блін, цягавіты. А каза станік зняла, цыцкі малпам з «Манга-Манга» за-свяціла. Такая я кругая каза, можаце мяне ў чатыры чэлесы затрахнуць. Потны слон топчацца на мес-цы. Ён жа не бачыць цыцак сваёй загізованай казы. Яна станікам круціла над сваёй лейкай. Стамілася, руку апусціла. Слон станік зазырыў. Здагадаўся пра затрах у чатыры чэлесы. Дапёр. Калі не трэба, заўсёды чужыя думкі прачытваюцца. Скінуў слон казу. Хацеў па грыбах надаваць. Замахнуўся. Тут і распачаўся прыродны катаклізм.

Пярун грымнуў так, што натоўп прысеў. З неба паліло, пацякло, паваліла. Чалавечы статак стрым-галоў паляицеў хавацца ў метро.

Каза са станікам у руцэ. Слон за ёю з пакетам чыпсаў недахрумстаных. Станік у казы новы. Ра-зам з трусняком слон станік казе падарыў. Памеры

46×76. Разам выбіралі. Зорачкі, бубачкі, лісточки — батаніка з геаметрыяй.

Каля метро натоўп назбіраўся. Каму ахвота сраку мачыць? Усе лезуць у пераход. Ціснуцца. Гігіянаўцы. Іржуць. Верашчаць. Папіхаюцца.

Слон казу паперадзе штурхае. Яго штурхаюць. Ён штурхае. Каза павалілася. Слон на казу ўпаў. На яго зверху яшчэ нехта наліп, і яшчз, і яшчэ, і яшчэ... Чуе слон — канцы. Звяздзец. Зорачкі ўваччу, бубачкі, лісточки, пырскі крывававыя, чырвань агністая. Ні ўздыхнуць, ні выдыхнуць. Каза пад ім зусім завяла-заціхла. Ціхамірна яму зрабілася. Халодна...

Падыхаю!!! Далібог, канец. Устряпянуўся слон. Нібыта токам яго ёпнула. Скурчыўся. Стой нагамі на казу. Адштурхнуўся. Палез. Падраўся. Пакараскаўся. Па галовах, па плячах, да святла, да паветра... Выскачыў з перахода. Да клэпанаў да елак прыдарожных, дзе і блевануў. Чыпсы там купленыя, піва там дармовае, так і павыскоквалі са страўніка. Ну і трывубы з ванітамі ў траву паляцелі. Выцягнуў слон клыкі свае родныя са свежых ванітаў. У лужыне абмыў і ў кішэнь засунуў.

Дожд় так лъе, што свету белага не відаць, нібыта вочы пазасцыкаў хто. Мянты лётаюць. Дактары верашчаць. Трупы на асфальце валяюцца. Некаторыя з іх з зямлі ды ў грузавік пазакідалі, як дровы, і зvezлі немаведама куды.

Тутака слон і казу сваю знайшоў-пабачыў, нежывая на траве ляжала. Твар белы, язык сіні, грудная клетка пагнутая. Капец.

Блевануў слон страўнікам сокам на казу і пачёгся да тэлефоннай будкі.

Сястра казы не паверыла. Звяздзіш. Як задушылі? Як у метро можна пазадушыцца? Дзе мянты былі? Душыліся, як і ўсе? А ты, пляць, дзе быў? Мне зубы павыломлівалі, руку вывіхнулі, але жыву, сам не ведаю як.

У морзе спецы-кастаправы казе язык у рот за-
пхалі. Апазнавалася яна лёгка. Сястра казы кінула-
ся на грудзі слану. Ад жаху кінулася. З пераляку.
Абняла, прыціснулася, захныкала. А ў слана па-
ўстаў. У морзе, каля трупа, недарэчна ўздыба-
рыўся. Сястра казы адчула, што паўстаў у слана.
Бачком, крадком вытанцавала яго з морга на ву-
ліцу, дзе за кустамі і адсмактала. Так і закруцілася
ў іх любоў ля гроба.

Сястра казы забрала ў бацькоў усе грошы, што
дзяржава сплаціла ў якасці кампенсацыі. На тое
пахавальнае бабло яна ўставилі свайму слану но-
венькія клыкі. Ён цяперака красатун. Ён цяпер
віршы новамадэрновыя ў нэце вывешвае. Рыфмы
там пра тое, што няма нічога смяшнейшага за
смерць. Ён — новамадэрніст.

02.12.2003

СОТАВІК

Пацаны пахавалі Міхася. Таго Міхася, што со-
тавікі любіў. Паганяла праз тое займеў — Сотавік.
Сябрукі карэфана свайго запакавалі ў труну па
поўнай праграме. Рабілі па фірме. Шузы ПРАДО.
Катлы РОЛІКС. Гальштук БОСС. Сотавік ЭРЫКСАН.
Віскарыка ў біклажку нагрудную накрапалі. Міхась
паважаў БЛЭК ЛЭЙБЛ. Пад падушку яму 0,7 падсу-
нулі. Хто будзе шкадаваць свайму пацану? Няма
базару. Каб наш карэфан да Бога завітаў у пры-
кідзе, з батлом, пры ўсіх дзялах. Міхась — круты
пацан, а не лох апушчаны. Бог усё пабачыць
і адзначыць, адназначна.

Крыж паставілі. Вянкамі абгарнулі. Ну і ў шы-
нок парулілі, каб памянуць, паўспамінаць, паба-
зарыць... Толькі селі, налілі, званок у старшога.
«Хто?» Маўчок, ні гу-гу. Старшой на нумар высве-

чаны зазырыў: «Міхась звоніць!!!» «Пакажы??!!» Сотовік з вызначаным нумарам нябожчыка пайшоў па руках. «Маўчыць, бля... Не! Ціха, бля, змоўклі! Гулянка тамака, бля!» «На небе?» «П'юць яны там! На тым ці на гэтым свеце, зараз зазырым, бля!»

Пацаны загрузіліся па тачках і назад, на клады. Крыж наш праваслаўны на месцы. Вянкі, кветкі, стужкі — усё пущём, усё як было. Сотовік на партрэце: як лыбіўся, так і лыбіцца. Старшой плюнуў на Міхасёву магілу і як загудзе: «Далакопаў сюды. Выкопваць будзем!!!» Пацаны мятнуліся-крутнуліся. Далакопы п'яныя, як зямля, бухцяць, бабло патрабуюць.

Тут старшой пальцы растапырыў: «Ціха, бля, пацаны. Тутака, бля буду, сотовік. У некага з землярыйных казларогаў! Гасім іх, пацаны!»

Далакопы адбіваліся рыдлёўкамі, ясны пень. Хто хоча паміраць? Нашы іх пакацілі, пагналі, паклалі. Вярнулі ўсё. Шузы ПРАДО. Гальштук БОСС. Катлы РОЛІКС. Сотовік ЭРЫКСАН. Толькі віскарык не вярнулі. Нагрудную біклажку знайшли, а віскарык з яе выпарыўся. Віскарык БЛЭК ЛЭЙБЛ пазаставаўся ў страўніках мёртвых дала-копаў. Зямля ім колам.

Такая гісторыя, бля, пра магільны тэлефон.

04.12.2003

ДОКТАР

Доктар захварэў. Калі хварэе не доктар, перажываеш меней, чымся пабачыўши хворага ўрача. Капец чакае ўсіх! Ад такога і скептык скепстіцца.

Па суседству гэты Доктар жыў. Добра, калі побач Доктар. Можна спытаць пра мазольны плас-

тыр ці таблетку ад кашлю пазычыць. Кансультация за проста так — выдатная реч.

У нашага Доктара знайшлі невылечную хваробу. Ён сам яе і адчуў ды паказаў калегам. Сумняваўся. Калегі пагадзіліся з дыягназам. Каюк табе, дарагі паплечнік белахалатны!

Доктар з гора пачаў квасіць. Заходзіў штовечар у кафэшку, сядаваў каля акна і заліваў у сябе 0,5 гарэлкі. Цягнулася тое заліванне месяцы са трываласцю.

У нядзелю Доктар пайшоў з зяцем у лазню. Папарыліся, піва папілі, ну і зблажэў урач. «Вы-ка-лі-кай ху-кую-тку!!!» Зяць не адразу разабраў слова з перастаўленымі складамі. Хвароба якраз і мусіла на пэўным этапе пашкодзіць мозг. Пашкодзіла. Словы ў доктаравым роце паразваліваліся, склады паперастаўляліся. Як там ні перастаўлялася, а зяць цесця зразумеў, у бальніцу завёз і аперацию аплаціў.

Доктар вярнуўся дахаты, як сказаў, «паміраць». Гаварыць ён зусім не мог. Спрабаваць спрабаваў, але выходзіла абракадабра, і слёзы цяклі з вачэй.

Тут доктарава дачка высветліла, што татка яе любы не напісаў запавет.

Павезлі доктара да натарыуса.

Юрысты ў нас горшыя за дактароў. Натарыус, бабец стокілаграмовы ў парычку, сказала, што не зарэгіструе запавет, не пагаварыўшы з клиентам тэт-а-тэт. Ёй і так тлумачылі, і гэтак. Не! Не веру. Ён жа нармальна выглядае.

Засталася юрыстка з доктарам у кабінечце, а зяць з дачкою чакаюць пад дзвярыма. Тут гвал усчаўся, натарыусіха вылецела ў калідор... «Забярыце! Забярыце яго!!!» «Што, што здарылася?!» «Я да яго, як да чалавека, а ён пачырванеў і як скажа «а ідзі ты на хуй!» «Так «на хуй» і скажаў?» — «Так і сказаў «на хуй!» — «Дзякую Богу, мова вярнулася!»

Толькі мова не вярнулася да Доктара. Адзінае, што ён можа разборліва вымавіць: «А ідзіце вы ўсе на хуй!!!»

06.12.2003

ЧАРАВІЧНІК

Хто што ведае пра чаравікі Мікеланджэла? Ды ніхто нічога не ведае і ведаць не можа. Выдумляюць рознае, а наівы веры даюць.

Наш выкладчык акадэмічнага малюнка — Калючы — начытаўся рознай лабуды пра тытана Адраджэння і пачаў даставаць навучэнцаў. Спачатку ўсіх даставаў гэтым Буанароці, а потым здзекі засяродзіў на Жоржыку.

Жора ад прыроды тупы, любіў Брэйгеля і хадзіў маляваць прадавачак на Камароўскі кірмаш. Жыщё народнае прываблівала Жоржыка больш, чым біблейскія казкі. Прадавачка рыбы Таня грэла ягонае сэрца ўтрайа мацнай за распусніцу Еву з цмокавым яблыкам. Не верыў Жора ў Бога. Мо за гэта яго і вылучыў Калючы. «Жор, не выйдзе з цябе мастака, не атрымаецца... Ведаеш чаму?» «Ну?» Жорж змрачнеў, шкраб непаголенае тры дні падбароддзе, чакаў. «Ты, Жора, вельмі любіш свае чаравікі. Замест таго, каб любіць мастацтва, ты захапіўся чаравікамі сваімі. Чысціш іх да бліску. А Мікеланджэла ніколі не чысціў чаравікі. Адзяваў новыя і не здымаяў, пакуль не згніюць. Мікеланджэла цікавіла толькі мастацтва. А цябе, Жор, толькі чаравікі».

Спрачацца з Калючым за нейкія там гнілыя чаравікі ніхто не збіраўся. Ніхто, акрамя Жоры — Чаравічніка нашага. Ён не мог дараваць выкладчыку тое, што паставлена пад сумнечу мастакоўскасць — мэта і сэнс жыцця. І калі Калючы ў сто першы раз

уздадаў гнілыя чаравікі Мікланджэла Буанароці, Чаравічнік харкнуў яму ў пысу. Рыла ў Калючага і так непрывабнае, усё ў бурачковых бародаўках, а калі на тыя бародаўкі яшчэ і Чаравічнікавы соплі зялёныя панацапляліся, відут атрымаўся неапісальний прыгажосці.

Давялося Чаравічніку выбачацца, дараванне прасіць і вымольваць, але ён захаваў галоўнае — веру ў тое, што стане мастаком нават у чистых і бліскучых чаравіках.

07.12.2003

П'ЯНТОСНІК

Кажаш, п'еш? Не звяздзі. Не ведаеш ты, што такое піць.

Сярога піў дык піў. Ён гарэлку ў горла пальцамі пхай. Каўтне чарку, а яна назад спрабуе выйсці, а ён рот з носам пальцамі зацісне і не дае ёй выскачыць, зноўку глыткамі ў сябе заганяе. Магутны быў П'янтоснік.

Дапіваўся мой П'янтоснік да поўных ключоў, да глухіх абрубонаў.

Было так, што разум вярнуўся да яго пасярод поля. Сядзеў П'янтоснік у жыце і сраў. Як на тое поле трапіў? Чаму з адзежы толькі спартовыя нагавіцы? Чаму на адной назе чужы хатні тапак, а другая — босая? Хрэн адкажаш. Падцёрся ён лапухамі. Выпаўз на дарогу. Хто ж спыніцца? Давялося ў вёску клэпаць. Кашулю з ботамі выпрошваць у пазыку.

Думаеш, ён згадаў, як на поле трапіў? Хрэн!

П'янтоснік успомніў, як з дому сышоў. Стрэліў у жонку і зваліў. З-за парнухі страляў. Парнуха аматарская ў яго была, здымай сябе ў лазні з прастатычкамі. Дзеля смеху. Каб пацанам паказаць, які ён ёбар

неўябенны. Касеты трymаў у скрыні з карабінам. Скрыня зачынялася, ключы хаваліся, як і трэба. Жонка выпарала ключы і парнуху паглядзела. П'янтоснік прыходзіць на рагах, а жонка: «Бляду-у-ун! Жыць з табой не буду!» П'янтоснік за карабін. Ён — херой вайны, ён у Афгане духаў валіў. Кантузіла яго там, у гарах. Героя далі. Дазвол на карабін меўся праўдзівы. З таго карабіна і шмальнуў у бок жонкі, каб папалохаць, каб ведала сучка, як мужавы хованкі трывашыць. Жонка перасцала, тут любы абсератаца. Куля акварыум грукнула. 200 літраў разам з рыбамі шухнула на кілім. Зачыніў П'янтоснік карабін з касетамі і пайшоў праветрыцца. Ветрыўся ён пяць дзён. Пазней палічыў. Дзе быў тыя пяць дзён? Забі — не ўспомніць. Выйшаў, заваліў у бар «Стары Менск», каньяку для супакаення ўзяў, і ўсё — чорная яма, аж да поля, на якім сраў.

Пасля поля П'янтоснік задумаў завязаць з п'янкай. Жарты жартамі, а жонку можна па п'яні замачыць.

Далі яму адresу дзеда-ведзьмака. П'янтоснік падехаў за Magіlē...

Не скажу! Ты яшчэ не выпіў сваё, каб да ведзьмакоў ездзіць.

Дзед сказаў, каб П'янтоснік прывёз трусы любімай жанчыны. Не да смеху — трусы дык трусы. Ён жончыны бікіні ў сумку кінуў і папёр лекавацца.

Дзед выцягнуў з жончыных трусоў нітку, завязаў на ёй тры вузлы, перапытаў, ці моцна любіць П'янтоснік жанчыну, чые трусы прывёз. Пакляўся наш сярун, што любіць жонку. Дзед загадаў нітку з'есці. З'еў Сярога нітку з трyma вузламі, запіў крынічнай вадой і дадому вярнуўся. Лёг на канапу і праспаў два дні.

Прачнуўся. Ціха. Дома нікога. І напаў на П'янтосніка крык. Ён крычаў на ўсё горла. Крычаў так, што ператварыўся ў чарвяка. Цела чарвяка, рот і крык. Разам з крыкам вылятала з П'янтосніка чорнае паветра. Яно збіралася пасярод пакоя ў ка-

мяк. Той камяк паступова набыў абрыйы чорнага чалавека. Чалавек падышоў да П'янтосніка-чарвяка, засунуў яму руку ў горла і дастаў нітку з трывма вузламі. І ўсё. І не п'е Сярога.

Кажаш, ты п'еш? Ты выпіваеш, па-дробнаму. Налівай...

08.12.2003

КІНОШНІК

Напіліся мы, з Кіношнікам. Нажлукціліся. Набраліся. Моцна, але не да абрубона. Алкаголь у юр пайшоў. Захацелася да баб, такіх — 50 за гадзіну. Назвоньваю я, натрэнькаю, адну аб'яву за другой у газеце выкрайсліваю. «Стой!!! Згадаў! Мне прапанавалі парнуху здымашь. 10 000 за сюжэт. Я не ведаў: з кім пачаць. Будзеш?»

Не мог я па п'яні мужыку адмовіць. «Ага. Зараз і пачнём. Даставай аб'ектыў!» «Сур'ёзна, без пізды!» «Порна без пізды? Гей-гей-гей, халі-галі!» «Дык мы будзем здымашь кіно?» «Е-е-эээСС!»

Кіношнік — мужык клёвы, гроши пазычыць і не аддасць. Таму яму і не пазыччаю. А парнуху здымашь цікава. Скажаш, не?! Ты здымашай?

Спачатку мы знялі кватэру. Кінаштаб зрабілі. Цялушак знайшлі хутка. Цялушак у нас дафуя. Бык — праблема! Мужыкі не хочуць, а тыя, што хочуць, не мужыкі. Мужыкі нашы — ні ў пізду, ні ў чырвоную армію. Час ідзе. Кватэра стаіць. Цялушки млеюць.

«Кіношнік, давай цябе на пробу зафільмуем. Кінош, давай. Кіношнічак, адзін сюжэт...» «Бабу трэба лепшую знайсці». «Знойдзем. Без праблем. Мадэль. 19 гадоў. Вочы. Ногі. Бьюююст...»

Кінош ёб манекеншчыцу. Я здымашай. Помнік зняў. Ёсць у наспомнік такі, як фалас. Помнік пе-

рамозе над фашызмам. Усе помнікі, калі абеліскі, нагадваюць фаласы. А гэты — найбольшы. Мы і кватэру знялі, каб за акном стаяў фалічны сімвал. Спачатку сімвал, а потым у натуры — чэлес Кіношніка. Заебата выйшла. З тутэйшым каларытам. Кіношніку спадабалася. Мне падабаліся грошы, якія зараблю. І зарабіў.

Кіношнік загнаў касету ў Варшаве. Прывёз дзесьтку і распілаваў. Мне — тры, сабе — сем. Мудак. Я так і сказаў: «Кінош, мудаёб ты!» А ён мне: «Дарма я табе даў тры, трэ' было зусім нічога не даваць». «Так, бляць, не даваць, бляць, мне... Гуй з табой, Кінош. Фуй з табой!»

Пайшоў я. Дамоў пайшоў. Перагнаў карцінкі з тэлеебляй на тры касеты. Не пашкадаваў тры касеты. Кіношнік мне пашкадаваў дзве штукі, а я не пажыдзіў на ягоную еблю тры касеты. З касетамі пайшоў я на Камароўскі кірмаш і раздаў гандлярам. Хай капіруюць, хай прадаюць, хай усе задрочаць і спусцяць на Кіношніка. Хай ён у мяне адсмокча, кампаньён тueў. У кіно заўсёды нехта некага наёбвае. Занятак такі заябонскі — кіно.

12.12.2003

ЦЫРКУЛЯРНІК

У бамбасховішчы ён паставіў цыркулярку.

Бзыбыны-і-і-і-і-і!!!

Сталь звініць. Сталь звініць пранізліва і балюча. Асабліва для таго, каму спрабавалі адпілаваць галаву на цыркулярцы.

Вядома, Цыркулярнік прыпёр пілу ў сутарэнні зусім не для таго, каб людзям галовы рэзаць. Стальярная майстэрня ў цэнтры горада — файні. Каму паркет падагнаць, каму дошкі на падлогу падрэ-

заць, каму дзверы, каму вокны, каму мэблю адрэстайтраваць. Замоваў у Цыркулярніка была процыма, процыма і яшчэ процыма для царквы. Рамы разныя для абразоў, аналоі, алтары... Царкоўную стальярку Цыркулярнік лічыў за творчасць. Жыў, звінеў нахамі і не журыўся.

За грашавітымі замовамі пайшлі гулі, за баблом папёрлі сябрукі, за сабутэльнікамі прыцягнуліся бабы. Знайшлася такая... Заўсёды такая знайдзеца... Не бывае так, каб такая і не знайшлася. Цыркулярнік да яе прысох. Дыхаць без яе не мог. А яна, блядавітая сучка, не любіла Цыркулярніка. Яна і Цыркулярніка крышку любіла, нават здарыўся паміж імі п'яны перапіхон. Але гэты чорт у спадніцы проста трахаў мужыкоў, не яны яе, а яна іх. Прынамсі, так выглядала. Нараніцу пасля п'янога перапіхону з Цыркулярнікам піляць трахала хлопчыка па мянушцы Падарунак. Гвалціла без энтузіязму, па звычцы, па завядзёнцы. Каб яна яго любошчыла дзе ў другім месцы, а не каля цыркуляркі, усё было б не так крывава і драматычна.

Цыркулярнік прадраў вочы. Ён яшчэ быў напханы начнымі ўражаннямі, а тут парнуха на ўвесь экран. Дама ягонага драўлянага сэрца пяліцца з Падарункам. «Заб'ю, зарэжу, распілю...» — Цыркулярнік запусціў інструмент.

Бзы-ы-ынъ-ий!!!

Схапіў Падарункаву галаву і пацягнуў да нажа. Падарунак так разгубіўся, спалохаўся і пералякаўся, што не паспеў зарганізаваць хоць нейкі там суправаціў.

Галасракая баба выкараскалася з-пад счэпленых мужыкоў і мянутлася прэч з сутарэнняў.

Цыркулярнік падцягнуў Падарункаву патыліцу да звонкага нажа.

Бзы-хр-хр-хр-ынъ-ий!!!

Як крэпка зроблены прыродаю чалавек! Здаец-

ца, што слізняк, плявок, гнойна-сальны камяк...
А паспрабуй ты яго парваць. Не так і проста.

Цыркулярка адхапіла кавалак вуха, зrzазала шматок скury з патыліцы, чапанула чэррап і... Падарунак вырваўся з граблей Цыркулярніка і выдраў электрадрот разам з разеткаю. У сутарэннях стала ціха, як у закапанай труне.

«З-за нейкай сучары, ты мне ледзь галаву не адрэзаў!» «Каханне!» «Каханне?» «Кхн-не!» — прахрыпеў наждаковым голасам Цыркулярнік, і сляза пырснула з вока, налітага крывёю.

ГЛІНАМЕС

«Новы год сустрэлі новыя магілы!» — Скульптар цытануў верш.

«Справа да цябе, на сем пудоў. Ты — спец па нябожчыках. Мне кансультануцца трэба па жмурыку. Памятаеш Глінамеса? Таго-таго, якому афармляльнік сякерай адшастаў галаву. Во! Ягоную майстэрню мне аддалі. Заябатая, скажу, майстроўня. Першы паверх. Асобны ўваход. Глінамесавы рэчы я на сметнік затараніў...» — візіцёр каўтануў сліну.

«На гуй мне чужое?! Мне чужое на хуй... не патрэбна. У мяне сваё. Чужынскае выкінуў, зачысціў тэрыторыю, падмёў, памыў, адшарараваў, замкі новыя ўрэзаў. Толькі кавалак мармуру пакінуў. Мармур не выкінуў. Глінамес пачаў з таго кавалка бабу выдзёўбваць. Я падумаў: мармуровая баба — заебіца. Заўсёды можна прадаць бабскую сраку, а калі яна яшчэ і мармуровая... Я бронзу люблю. Але і мармур — рэч. Камень, бляждзь, вечнасць, хуё маё. Пакалупаў я той камень, пашкрэб...» — скульптар азірнуўся і сцішыў голас.

«У мяне з галавой норма. У Пінокія не веру.

Я столькі Хрыстоў з бронзы паадліваў, да чорта і болей. Які Пінокія з Пігмаліёнам? Тут...» — скалп-ча хваравіта таргануўся.

«Мармур застагнаў, па-бабску так. Ведаеш, як бабы каля пліты ўздыхаюць? Як над труною з мёртвым дзіцёнкам. Во як! Ну цябе на хер, белы мой мармур, думаю. Зняў яго са станка, пад стэлаж падсунуў і забыў. Уночы да мяне Глінамес прывалокся. Я спачатку думаў, сон... Прыкідаеш? Не дрэмсы з мроямі, не мары з відутамі там. Сапраўдане жыццё. Глінамес мне ў тарэц бум. «Думаеш маю мармуроўскую бабу спіздзіць?» Бум! Па шарабану мне. Бум! Бачу: п'яны ён, у бэльку. Я яму ў лычугу. Ёпс, ёпс, ёпс... Міма ўсё. Кулак праз яго, як праз дым, праскокае. А ягоная кувалды мяне дастаюць. Бум, бум, бум... Замалаціў ён мяне. Запіздзіў, як пацана. Калі сыходзіў, сказаў, каб мармур ягоны не чапаў. Чаплю, замалоціць насмерць...»

«Не чапай ягоную мармуроўскую бабу», — парай ја.

«Гуюшкі яму. Не чапай! Каб я хацеў не чапаць, я б да цябе не заходзіў! На хуй трэба? Ты мне падраду дай, як Гаўнамеса з таго света на наш не выпускаць. Хуля ён тутака забыўся? Памёр і памёр. Там і гуляй, дзе мёртвия пасвяцца. Чаго да жывых чапляцца? Правільна яму галаву адсяклі. Ёсць за што! Я б яму сам адсек, каб мог. Не магу. Дапамогі прашу...» — у вачах скульптара заскакалі пытальнікі.

«Ты да мяне па чароўную сякеру прыйшоў? Няма ў мяне такой сякеры».

«Ты ж паэт, прыдумляй! Выдумляй!»

«Калі я скажу, што трэба напляваць, насцаць і насрцаць на магілу Глінамеса, ты ж не паверыш?!»

«Чаму? Паверу!!! Нацвыркаю, нацурболю, навалю за ўсю мазуту. Ты толькі скажы!!!» — замест пытальнікаў вочы напоўніліся іголкамі клічнікаў.

«Нарыгаць трэба! Смуродлівымі ванітамі на

ягоны крыж метануць. Ён парушае правільны кругазварт рэчываў, не ператвараеца ў зямлю, прэ супроць прыроды, як ваніты са страйніка. Яны — рыгі кіслыя — яго з магілы і не выпусцяць. Андэстэндзіш? Перакуліш крыж, галавою долу, і нарыгаеш!» — наказваў я бессэнсоўніцу.

«Гадоў з дзесяць я не рыгаў, але як рыгаюць, не забыўся...»

Скульптар папіліў на могілкі. Ён мне яшчэ абяцаў пляшку гарэлкі праставіць, калі мармуровая срака прадасца.

Цяперака чакаю гарэлачны пачастунак. Дача-каюся, пачастую і цябе.

02.01.2004

МЕДСЯСРА

Медсястра з дурдома — гэта нам не медсястра з раённай паліклінікі. Хай абедзве носяць бялусенькія басаножкі, але рэспубліканскі дурдом — салідная ўстанова, а паліклініка — хлеў хлявом.

Мая знаёмая Медсястра працуе з дурдомнікамі, алкаголікамі, наркотамі, шызамі, параноікамі ды іншымі салідолнымі пацыентамі. У сваіх бел-бела-белых басаножках яна загадвае фізкабінетам. Праца цікавушчая, са штодзённымі сюрпризоідамі. Толькі апошні сюрпрайз маю Медсястру запеў дома.

У тэлефоннай слухаўцы вядзьмарскі галасок папрасіў: «Паклічце Мікалая...» «Якога Мікалая?» «Васілевіча!» «Няма ў нас Мікалая Васілевіча!»

Праз гадзіну той жа галасок зноўку запатрабаваў Мікалая. Медсястра больш настойліва патлумачыла тэлефоннай ведзьме, што Мікалая не было, няма і не будзе. Але праз гадзіну голас вядзь-

маркі ўваскрос у слухаўцы. У Медсястры вялікі вопыт, дурдом дае вялізарны вопыт стасункаў з чалавекоідамі. «Вы, пэўна, пераблыталі нумары. У мяне няма Мікалая. У мяне ёсць дачка і два ўнуکі, яны ходзяць у другі клас. Мы жывём учатырох, а ваш Мікалай тут не жыве...» «Я ведаю, што ён у вас не жыве. Ён толькі забягае да вас пад'ябацца. А нумар ваш вызначыўся на аўтаадказчыку, калі ўчора Мікалай патэлефанаваў ад вас дадому». «Жанчынка, міная, што вы такое гаворыце ... (Слоўца «пад'ябацца» Медсястра вырашыла не паўтараць.) Ні я, ні дачка не ведаем ніякага Мікалая Васілевіча. Я працую ў дурдоме, калі вам трэба дапамога, я прышлю брыгаду, і мы вас хуценька падлекуем...» Пагроза падзеянічала на раганосную жонку Мікалая, толькі ненадоўга.

Праз чарговую гадзіну яна адрастайравалася ў тэлефоне. Тут Медсястра і перайшла ў наступ: «Хадзіў, ходзіць і будзе хадзіць! Мікола любіць мяне! А цябе ён ненавідзіць. Заябла ты яго сваёй рэўнасцю! Я — кахранка Мікалая, і ганаруся гэтым!!! А ты, ты... Валі ў пізду! I каб болей мне не званіла, бо пасаджу ў дурдоме на ланцуг на ўсё астатнія жыццё!!!»

Жонка Міколкі больш не турбавала Медсястру. Зазваніў сам Мікалай Васілевіч: «Ну нашто Вы назваліся маёй кахранкай?» «Не магла больш трываць бясконцыя званкі!» «Разумею, як я Вас разумею. Прабачце нам!»

Так мая знаёмая Медсястра пабыла кахранкаю Мікалая Васілевіча, шкада, не Гогаля.

P. S.

Нумар тэлефона пісьменніка Уладзіміра Караткевіча на адну лічбу адрозніваўся ад дыспетчарскай на чыгуначнай станцыі «Таварная». «Пяты, пяты... Гонім на шаснаццаты?» «Гэта кватэра беларускага пісьменніка Уладзіміра Караткевіча!!!»

І так — дзесяткі званкоў. Пакуль раз'юшаны Ка-раткевіч не сказаў, што трэці трэба ставіць не на сёмы, а на дваццаць першы. Скончылася! Простым чынам перарваліся надакучлівыя памылкі, раз і назаўсёды.

07.01.2004

ЗАЙКА

Кроў у мяне разліву 1958-га. Важна — кроў выспела ў 58-м годзе. Так, я належу да таго ўраджаю. Лёгка ўявіць, як разам са мною выспявалі яблыкі, слівы, агрэст і гарбузы. Нехта хавае дату выспельвання; адны амалоджваюцца, іншыя сталасці дадаюць. Мухлююць. Сэнс? Калі саспей у 58-м — значыць, так і ёсць. Можна на бутэльцы з віном на-крэмзаць найлепшы з сонечных гадоў, толькі напой не стане смачнейшы. Так і з кроўю. Нідзе не дзеецца. Мой лёс і мая кроў закрасавалі напрыканцы верасня, калі беларускія сады пахнуць яблыкамі-антонайкамі.

У 68-м я намалываў першую карціну, а ў 84-м — апошнюю. Для ўяўнай сіметрыі можна выправіць 84 на 88. Не буду і было.

Не стаў бы я співаць рэквіем па карціне, каб не замовы. Пісаць рэквіем без замоўцы ў чорна-чорна-чорнай сукні — непаэтычна і непатэтычна. І так зазайкаста атрымліваецца. Я — зайка.

Падкацілася да мяне мастацтвазнаўка, з тварам манаха, хворага на хранічны піеланефрыт, і прашчабяцала-праціціўкала: «Твой мінімалістычны жывапіс нас зусім не кранае. Але нас цікавіць, чаму ты не пішаш карціны? Можаш, а не жывапісіуеш...» Паабяцаў я пра свой жывапіс напісіаць і не напісіаў. Мне нецікава тое, што ёй цікава. Паабяцаў, каб адсцябалася. Просты прыём: паабяцай,

і адсцябуюцца. Некалькі разоў манахааблічная жанчына ў чорным нагадвала пра мае абяцанкі-цацанкі. Панагадвала і перастала, бо яе патурылі з часопіса «Мастацтва» за палітычныя пераканні. У нас так: як каго выкідаюць-звалняюць, адразу палітыка пачынаецца. А тое, што мастацтва не было ў яе «Мастацтве», усім абыякава. Палітыка, палітыка, лёс нанацы! Замананалі. Мяне жывапіс цікавіць, а не плыткае палітыканства мастацтвазнавак пазітыўна апазіцыйных ці дзяржаўна заангажаваных.

Я мастацтву прысвяціў жыццё, да крыві з горла, да званоў у вушах, да цемрадзі ўваччу. І ніколі пра тое не шкадаваў, ані на кропельку.

Тут другі замоўца ўзнік, як той чорт з партабака. Чакіравы, чарнавокі, малінавагубы — антыанёлам у зялёнабалотным палітончыку прыдбанным на лонданскай бараходцы. «У мастацтве застой, засёр, запор і ступар. Мастакі п'юць, бздзяць і брудна ябуцца. Надзея на мастацтвазнануцаведаў. Раблю праект «Голая праўда». Тэкст і фота. На фота — сукэльна голы аўтар. Будзеш з намі загаліяцца?» «Фоткі з абвіслым чэлесам у мяне ёсць. Знойдуцца і з уздыбарами. Засталося голы тэкст накатаць».

Вось і лескачу на компе. Выстукаю рытм свайго сэрца, што пампую кроў з 1958 года, ад Божага нараджэння.

Першая мая карціна называлася «Змагар». Намаляваў я мужчыну чырвона-чырвонаскурага — індзейца з племені семінолаў. Ён быў такі чырвоны, такі супер-пупер-чырвоны, чырванейшы за сцягі КНДР і СССР разам перамешаныя. Пёры ўсіх колераў зіхацелі над каменна-мужным тварам змагара за свабоду. Вакол індзейца віселі джунглі. Тоўстыя змеі-ліяны кішма кішэлі наўкол нязломнага змагара. У руцэ індзеец сціскаў дзіду. Ён глядзеў табе ў очы і маўчаў. Карціны маўчаць. Такі іх прадвызначаны формаю лёс.

Маўклівага змагара павесілі ў Дзяржаўным мастацкім музеі, тым самым, што цяпер намалёваны на банкноце ў 1000 беларускіх рупіяў. Мне далі грамату і прэмію — набор кітайскіх пэнпэндзлікаў і вялікую каробку з акварэльнымі фанабэрэйстымі фарбамі «Ленінград».

Во бывае: намаляваў адну карціну, а яе адразу завалаклі ў дзяржмузей. Другому мастаку да Дзяржаўнага музея трэба палову жыцця на какарачках паўзіці, а шмат хто і не дапаўзе. Мяне адразу прызналі, ацанілі, ушанавалі і матматэрыяльна ўзнагародзілі. Ну і...

Кінуў я малякацаць. Не малякаў чатыры гады, пакуль мне не задзяўбра д'яблава сярэсярэднеадукацыйная школка. Яна так задзяўбра, што я вырашыў яе кінуць і пайсці ў вучэльню. Сярод іх самай прыстойнай выглядала мастацкая.

Уцягнуўся я ў жывапісальныя працэсы. Засмактала мяне спакуслівая твань мастацтва. Карцін па-нафарбоўваў гару. А потым бац, і як адрезала. Замоваў няма. Выставы пазабаранялі. Сядзеў я ў майстэрні з маленечкім акенцам сярод нікому не патрэбных палотнаў ды герметычныя аповеды прыдумляў.

Туды і прыйшла цётка, спакушальніца на тоўстых абцасах. «Нарадзі карціну. Зробім выставу...» Мы гулялі ў тэатральным парку вакол фантана. «Нарадзі!!!» «Напішу, дамовіліся, зраблю табе сваю апошнюю карціну!» Цёткам абы нараджалася, абы было, хай сабе форма без зместу, працэс, працэс, нанарадджэнне.

Што ёсьць карціна? Я здагадваўся, адчуваў і ўяўляў. Карціна — мадэль разумення сусвету. Космас? Патас? Хай! Толькі так. Рухомы, зменлівы, шматаблічны, засмечаны космас мусіць адбіцца ў ахуіцельна стабільнай выяве. Я выбудаваў заябацельскі эвалюцыйна-рэвалюцыйны ланцуг гісторыі мастацтва. Адбітак далоні (рэльеф). Бы-

кі-татэмы (наскальны жывапіс). Паляўнічыя забіваюць быка (жывапіс спалучаны з графікай). Паляўнічыя ідуць на паляванне (графіка). Іерогліф (графіка). Літара (графіка). Падобная эвалюцыя ёсьць і ў музыцы. Рык, крык, песня, слова. Ды мне, тым разам, замовілі карціну, а не песню. Гэта цяпер я спяваю тэкст-песню пра сваю апошнюю карціну. Называецца палатно «За два імгненні, як стаць чымсьці», «За імгненне, як чымсьці стаць», «Перад тым, як зрабіцца чымсьці»... Без розніцы, як называлася, называецца ці назавецца карціна. Я напісаў жыважывапіснае, якое імкненне да графічнага, графічнае, якое спрабуе дафармавацца ў іерогліф, каб пазней набыць абрысы літары.

«Ты можаш узяць свае сраныя фарбы, выцінуць з цюбікаў у вядро, перамяшаць іх і сказаць, што жывапіс здох?» — спытаў жывапісец Вова. «Магу!» «А я не магу!» Вова з'ехаў у Амерыку, Вова жывапісуе парадныя партрэты герантааблічных амерыкосаў, Вова вывіціскае фарбы на палітру мітуслівай будзённасці, а не ў вядро ўсёпаглынай засмечанай вечнасці...

Мая апошняя карціна якраз і нагадвала працэс выціскання і перамешвання фарбаў у вядры. Белы, чорны і чырвоны змяшаліся на ёй у колер сырой зямлі.

Праз 20 гадоў пасля напісання я выставіў карціну. У актавай зале бібліятэкі імя Янкі Купалы паставіў на сцэну мальберт з палатном. Паглядзеце на... Ну не на старую карціну прыйшло паглядзець 200 чалавек. Прыйшлі вершы паслухаць, пытанні задаць... Сустрэча з чытачамі была. Нешта нейкае я паспрабаваў мармытаць пра ланцуг пераутварэнняў, але спыніўся, перайшоў да вершаў.

Карціна? У мяне ў кабінэце вісіць над столом і спрабуе-намагаецца чымсьці стаць, хоць бы часткай новага праекту «Голая праўда».

Зрэшты, яна ўжо была часткай праектаў і нават не аднаго.

Так, карціну напісаў, намаляваў, нарадзіў. Выставу забаранілі. Мы развесілі карціны, а выставу забаранілі. Людзі прыйшлі, а мянтыв іх не пусцілі ў залу Дома літаратараў. Бляждзі, сукі, савецкія калабаранты ёбаныя. Камісію прыслалі з міністэрства культуры. Цёткі ў футрагах, дзядзькі ў пыжыковых вушанках паходзілі-паглядзелі. Не зразумелі ні хуюшанькі. «Мы не можам даць дазвол!» «Чаму?» «Гэта не мастацтва!» Пытацца ў смярдзючых чыноўнікаў, а што ёсьць мастацтва, я не стаў. Я пайшоў з забароненымі мастакамі ў майстэрню і напіўся.

Нараніцу, пасля роспачнай п'янкі прыдумаўся сцэнар перформанса «Выкіданне карціны на сметнік». Здымаю карціну са сцяны. Нясу па сходах. Выношу на вуліцу. Валаку на сметнік. Засоўваю ў кантэйнер. Захлопваю кантэйнерную накрыўку. Сыходжу. Так і зрабіў. Паклікаў фатографа. Выкінуў тое, што мусіла чымсьці стаць, а нічым не стала. Сыходзіў. І тут голас... Спакойны разважлівы голас, якім гавораць старая настаўнікі на занятках па біялогіі. «Забяры сваю карціну. Яна яшчэ не саспела. Яна саспее. Ёсьць час пісаць карціны і час паказваць карціны». Так сказаў мне Сметнік. Я паслухаў яго. Згадаў, як мы даспельвалі памідоры на падваконні. Як дом пах сакавітай памідорнасцю. Як ружавелі іх зялённыя бакі. Я павесіў карціну дома на сцяну, каб даспівала. Дадаспее.

11.01.2004

КІТАЕЦ I СІМ-СІМ

Карэфаны? У мяне сябрукоў няма? Піздзёж. У мяне такія пацаны ў сябрах ходзяць, захістаешся. Кітайца ведаеш? Сто разоў ты яго бачыла па

тэліку. Сівы, зубы ўстаўныя, вочы кітайскія. Гэта не бародаўка, а жыравік. Кажу — жыравік. Кітаец да эскулапа бегаў кансультавацца. Эскулап той жыравік з кітайскай морды і зрэзаў. Я ведаю, мы — сябры.

Ёць у нас трэці сябрук — Сім-Сім. Ён да семіта падобны, арап арапам.

Сім-Сім з Кітайцам раней на тэлевізіі запахівалі, маствацтва будучага варганілі. Іх з тэлевізіі хуйнулі, а я з імі ўсё адно карэфаню.

Калі нешта з кімсьці з нас упрыгодніцца, мы адразу навіной дзелімся. Мы — сябры стоадсоткавыя.

Надоечы Кітаец мне пра Сім-Сіма байку распавёў...

«Ні хуя ты не ведаеш апошнім часам пра Сіма. Ён закахаўся, уцюрыўся, заваліўся на бляждзюгу. Узяў ды запаў, па самыя вушы. Помніш, як Карагеківіч-нябожчык казаў?.. «Пізда як зімовая шапка: чым больш нацягваеш, тым утульней сябе адчуваеш!» Пачалося з партрэта. Да нас прыпаўзла кінакрытыкеса. «Цяў-цяў, мяў-мяў, напішу, вы геніяльныя, вас не цэніць, напішу, усе загавораць пра вас...» Развадзілава. Мне да пізды. Сім-Сім паверыў. Я ахуеў. Яна артыкульчык у газетцы цісканула, а Сім да столі пачаў скакаць. Што скачаш? Хуйню яна панапісвала, бабскае бубонства — ні думак, ні фактуры, ні высноў. Сім-Сім узвіўся, ну наколькі ён можа ўзвівацца, настолькі і залупіўся на мяне. Я спрачацца не стаў. Два дні памаўчалі. Мне падалося, што ўсё нармалёва. Тут Сім з портфеля дастае рамку і кажа: «Ты ж выдатна малюеш. Намалюй яе партрэт!» Схуеў? Не буду я маляваць сцерву. І што ты думаеш? Даставе Сім-Сім з портфеля, наядыбанага ў Тунісе, малаток. Я паспев падумаць, што ён мяне ёбні. Такі быў выгляд, рыхтык палестынскі камікадзэ. Не ёбнуў. Забіў у сцяну цвік, на які прыладзіў рамку. А ў рамцы газетная выраз-

ка з пысай кінакрытыкесы. Пачапіў і зваліў, а я застаўся. У нас габінэт на дваіх. Ягоная сцяна — за ягоным сталом, мая — за маім. Няправільна, але так склалася гістарычна. Ён лукае на мае карцінкі, а я бачу блядзь газетную. Я пашкадаваў, што адмовіўся маляваць. Бо заходзяць людзі і пытгаюцца на хуя партрэт сучкі на сцяне вісіць. У Сім-Сіма ніхто не спытагаў. Усе мяне пад'ёбаюць.

Сім-Сім заквітнеў. Патлы доўгія паабстырыгаў... З-за яе. Замест акуляраў лінзы паўстаўляў... Яна парайла. У сваю геніяльнасць паверыў! А ўсё праз блядзюжныя геніталіі. Сім-Сім так паверыў ва ўласную геніタルнасць, што разам з блядзюгай данос прэзідэнту накатаў. Данеслі яны яму, што кіраўніцтва хуёвае на нашай гаўнавізіі. Забіцца венікам. Задушыцца бананам. Сім-Сім той данос прапанаваў мне падпісаць. Ну, я не ебануўся, каб прэзідэнту пісаць даносы на сваё, хай і хуёвае, тэлебачанне. Правільна?

Не ведаў я, што сказаць. Гэта мае найлепшыя сябрукі так жывуць і ябуцца на беларускім тэлебачанні. Гэта яны робяць муйню, што апошнія 15 гадоў выплёхваеца з экранаў у тутэйшыя кватэрны.

Зрэшты, у Юды былі найкласнейшыя карэфани, лепшых не бывае... А што здарылася на Галгофе? Добра, не буду ўдакладняць...

Мяне цікавіла канцоўка гісторыі з партрэтам, і я сказаў: «Правільна, Кітаец! Трэба шанаваць іерархію і чытаць у ложку іерархіста Канфуція».

«За данос Сім-Сіма выкінулі з працы. Далі пад сраку і правільна зрабілі. А ты думаў, ён сам зваліў? Піздзёж! За данасіцельства хуйнулі. Казаў я Сім-Сіму: кінь блядзюгу. У яе муж бізъянсьмэн неўябенны, у яе гроши вядуцца, яна ў палітыку гуляеца. Апіздзянец можна. Сім-Сім ёй подпісы збіраў, каб вылучыць у дэпутаткі. Лепш бы яна спраўна залупы лізала, а не ў дэпутатшы вылучалася. Сім-Сім

соваўся па кватэрах, як пацан. Мужыку 44, а ён пішчыць у дамафоны: «Адкройце, я подпісі сабіраю». Сорам. І не сабраў. Каб сабраў? Хто ён для сцервы? Збегай-прынясі, схадзі-дастань, паднімі-падай... Можа, ты з ім пагаворыш?» «Ты даеш?! Я гэтую жабу ведаць не ведаю і ніколі не бачыў...» «Хвіліначку, зараз пакажу!»

На мой стол легла рамачка з фоткай. Хуёвая фотка. Газета парудзелая, як сцулямі ablітая. Жаба ніякая, адно вочкі тырчаць, як у бешанай кількі.

«Кітаець, адкуль у цябе рамка?» «Ну як? Мы ж карэфанды! Калі Сім-Сіма туранулі, ён наладаваў паперамі валізу і да мяне дамоў прывалок. Да сябе не мог. Там жонка, сын, сям'я. Мы — сябры. Мы адзін адному дапамагаць мусім. Ты скажы Сім-Сіму, каб бляждзюту кінуў. Скажаш?» « Скажу! Э-э-э, Кітаець, партрэцік забяры». — «Хай у цябе пабудзе».

А ты мне кажаш, дзе ў мяне сябры... Каб ты не сумнявалася, я партрэт бляждзюгі пакажу. Вось яна!

І не трэба прасоўваць старую мульку: скажы, хто твае карэфанды, і ты скажаш, хто я такі. У Юды былі класныя сябры-апосталы, а ён на Хрыста да-нёс. А ў мяне за сяброў звычайныя апездалы, кітаец з арапам, абодва Юды.

02.02.2004

АНТЫДЫЗАЙНЕР

Я — Антыдизайнер! Быў антыкілер, быў антыфашист, быў антыхрыст... Ёсць антыцелы... Антыдизайнера не было. Цяперака ёсцека. Я, блін, Антыдизайнер, блін згарэлы на Масленіцу! Тэлік бухціць: «Калі вы думаеце, што рэкламу трэба прыбраць...» Думаю: «Рэкламу трэба прыбраць на хуй!» Рэклама — пропаганда херні. Задзяўбра херня. Кіно не паглядзіш спакойна. Перхаць! Карыес! Боль

у страўніку! Заклікі, выклікі, абяцанкі, наёбкі су-
цэльныя. Як за камуністамі... Камунізм пераможа!
Міру мір! Подзвіг народа будзе жыць у вяках! Як за
фашыстоўцамі... Слава невядомаму салдату!

У мяне сваё — антыдизайнерскае меркаванне
пра рэкламу, прапаганду і манекены.

Манекен настолькі ж скульптура, наколькі ды-
зайнер — мастак.

Скульптура заўсёды ў сваёй адзежы, у сваіх ап-
ранахах, а манекен — у чужым прыкідзе, і чужое
максімальна падкрэслена. Паміж манекенам і во-
праткаю, нацягнутай на яго, заўсёды ёсцека непе-
раадольная мяжа, такая ж мяжа існуе паміж рэччу
і ўпакоўкаю. Прасякаеш? Сваё і чужое, як вайна
і мір, як чэлес і кандом.

Дызайнер, манекен, упакоўка — запаўняюць
прастору паміж мастацтвам і рэальнасцю, яны за-
вальваюць гурбамі стракатага смецця мяжу паміж
рукатворным і прыродным, цешачы сябе думкаю
пра стварэнне дадатковых вартасцяў і коштад. Яны хаваюцца за паняткам функцыянальнасці,
а насамрэч з'яўляюцца малапатрэбным лішкам.
Яны сцвярджаюць, што без іх цяжка абысціся, бо
яны ўвайшли ў побыт, як папяровыя гроши. Зала-
тая манета адрозніваецца ад паперкі моцна, і ні-
хто спрачацца тут не будзе. Пра значнасць упа-
коўкі і дызайну спрачацца варта. Дызайн — паміж-
насць прамежнасці.

Пра значнасць рэкламы ў нашым жыцці нагад-
ваюць па дзесяць разоў на дзень у тэлерадыё-
эфіры, абрыўда, астаяблу. Дызайн, упакоўка, рэк-
лама, папяровыя гроши — элементы дробнага
гандлю. Да важных рэчаў — духоўнасці, любові,
розуму і прыгажосці — яны маюць толькі ўскос-
нае дачыненне. Таму не надавай ім увагі, не куль-
тывуй іх, і, калі з'яўляецца магчымасць абы-
ходзіцца без іх, прыбірай без шкадавання, як
смецце, на хуй і ўсё.

Калі зайшла гутарка пра скульптуры і манекены, трэба згадаць ідэальную скульптуру. Тую, што належыць да чыста-антыдызайннерскага мастацтва. Што можа быць больш чыстым за краявід з першым снегам? Якая скульптура возьмецца спрачацца са снежнай бабаю? Снежная баба — сінкрэтычнае мастацтва. У ёй збіраюцца і сінтэзуюцца: любоў, вера, веды і творчасць. Белыя снежныя шары, пастваленыя адзін на другі, хто з вамі можа паспрачацца? Які бронзавы правадыр, які мармуровы фюрэр паспрабуе кінуць вам выклік? Нават каменны сфінкс, што ляжыць у егіпецкай пустэлі, думае толькі пра сваю сусстрэчу са снежнай бабаю. Ён сам мне сказаў.

Снежная баба не патрабуе ўпакоўкі. Ёй не трэба рэклама. За яе не сплочваюць ганаар. За яе не атрымліваюць ганаар і не запаўняюць дэкларацыю ў падатковай інспекцыі. Рэклама інспекцыі таксама заманала прастатою.

Снежная баба паказвае сутнасць чалавека, тое, што не змяняецца спрадвеку і не зменіцца ніколі.

Снежная баба не самотная, у яе процьма сваякоў... Замкі з марскога і рапчога пяску... Кветкі, на малёваныя залатым струменем на снезе... Букеты восенњскага лісця... И ўсё астатніе антыдызайннерскае, маё, блядзь, мастацкае.

Рэкламу трэба прыбіраць! Вайна рэкламе! Спакой народу!

15.02.2004

ХЕРУВІМНІК І ПАЛІКВАЧ

Мужыкі п'юць, бабы блядуюць. Файны пачатак для аповеду. Але пачнун інакш.

У саборы ёсьць унітаз. Чалавек сцыць і сера, ён увесеь час хоча піць, жэрці і выпаражняцца.

Царква — установа, без санвузла ніяк. Ты су-
праць? Цывілізацыя прыйшла, унітазы з сабою
папрынясла. Разам са срайняю ў святое месца
прыпаўзае майстар па ўстаноўцы зліўных бач-
коў. Ходзіць гогалем прахфэсар гаўнацечнасці.
Ён жа пасля святара другі чалавек. Без яго ні
ўзад, ні ўперад. Без такога ўсё чыста лайном па-
заплывае. І хай бы хадзіў гаўнанюх сабе, хай бы
вышываў, ганарыста задраўшы нос, толькі б мя-
не не чапаў. Я — малявальшчык анёлаў. Я — звы-
чайны Херувімнік.

Цесна гаўнаведу стала ў срайні. Вылез і пачаў
парады раздаваць.

Яго святар нахваљвае: «Які санвуゼ! Які рука-
мынік!!!» Гаўналюб на сёмым небе ад шчасця! Ну
і палез гаўнадаў на неба, на маё неба пачаў драцца
прыпіздон сантэхнічны!

У царкве я матам не կрюю. Гэта тутака, седзя-
чы на камені і пакурваючы з табою, можна і трэ-
ба загнучы.

У касцёле маўчу, там чым цішэй, тым лепей.
У мяне свая музыка ў душы грае, свае галасы мело-
дью вядуць. Пад уласны музон я размалёўваю сце-
ны, столі і кумпалы. Работа як работа. Цяжкая. Але
мне падабаецца. Мае анёлы не сруць, не п'юць і не
блядуюць. Яны ў мяне співаюць, граюць на лют-
нях ды габоях, кветкі дзяўчаткам дораць. Але, бы-
вае, і злуюцца, выхопліваюць меч і караюць непас-
лухмяных. Меч — анёлава вынаходніцтва, як пісь-
мо і лілея.

Пачаўся мой канфлікт з псеўданіма. Сантэхнік
вырашыў завесці сабе творчае мяно. «Паэты ма-
юць, мастакі са спевакамі валодаюць, святары пе-
раназываюцца, чаму сантэхнік не можа мець,
ціпа, псеўданім?» Так паразважаў гаўнаграй і на-
зваяўся Паліквачом. «Заві мяне Паліквач!» Паліквач
дык Паліквач. Мне аднагуйственна, як гукаць кра-
та анальнага.

Паліквач на гэтым не спыніўся, ён пачаў мяне, Херавумніка, вучыць, як трэба анёльскія крылы ды лікі з хітонамі вымалёўваць. Настойліва наязджаў з парадамі: «Тута ня така, тама зацёмна, зъдзеся засьветла, ціпа!» Я падумаў, што за хуйня творыцца. Паліквача на гуй засылаеш — не сыходзіць. Тутака ён і прагаварыўся: «Канчай, — кажа, — анёлалізацыю!» Спачатку я думаў, што гэта ў гаўнадрая ад ягонай каналізацыі прасвятленне надышло. Потым, бляха-аплявиуха, да мяне дайшло: святар пад'юджвае — мяне травіць. Вайна і чэрці.

У ксяндза на мяне даўно рог вырас. З-за святаровага флірту з жонкай Паліквача. Паліквачыха — звычайная ўнітазніца — вырадзіла дваіх сантэхнічак і распаўзлася ўшыркі, абабіцца абабілася, а блядавітасць засталася. Распуснасць і загнала Паліквачыху пад сутану, гуй смактаць. Ксёндз — чалавек, яму цяжка ў глухім цэлібаце, а тут спрытніца-памочніца падкруцілася. Яна адсмоктвала наўпрост у саборы. Я засёк. Выпадкова. Ляжаў сабе пад столлю на рыштаваннях, адпачываў, стаміўся за дзень, малюочы анёльска-лебядзіныя пёры. Сцымнела, а я ўстаць не магу, ляжу і думаю пра яблыні райскія. Шолахі пачуў, азірнуўся і пабачыў, як прыхаджанка смокча ксяндзоўскі гуй.

Раней я думаў, што ксёндз — гейнік. Аказалася — не, як мінімум бісексуальнік.

Ксёндз — крыжаносец наш грэшны — неяк здагадаўся пра маё падгляданне распусных кайфаў і пачаў мяне травіць, нацкоўваючы гаўналюба.

Мне іх кпіны да пісды. Не падпарадкоўваюся я ксяндзу. Мне замовы дае кардынал. Так я і сказаў прымінечанаму святару, паклікаў яго сюды, за касцёл. Селі мы на гэты самы камень. Я шэптам яму на вуха: «Ад'ябісссь ад мяне. І Паліквачччоў з касцесцёлу папрыбірай. Не зробішиши, як я сказаў, біскупам ніколі не ссстанешіш».

Паліквач зваліў, гаўкнуў на мяне, развітваючыся, і павалокся да новых срайняў. Святар робіць выгляд, што мяне для яго няма. Ну а хто з нас бліжэй да Бога? Вялікае пытанне.

22.02.2004

АХВЯРАВАЛЬНИК

«Ты мяне не любіш! Кажаш «люблю», а не любіш. Ты нічым не ахвяраваў дзеля нашага кахання, нічагусенкі не паклаў на алтар любові...» Кожны раз яна «бу-бу-бу» ды «ду-ду-ду». «У цябе, коцік, фантастыкі няма! Фантастыка ў цябе нулявая!» Коцік, фантастыка, любіш, бу-бу-бу... Заябло! «Хераншо! — кажу. — Бубубуньдзем ахвяраваць! Я — заябаты Ахвяравальнік! Ну і ты — рандасць мая — ахвяру прынясеш!»

Набылі мы на Камароўскім кірмашы паўбара-на. У ахвярах баран — важная рэч, сымбалічная. Ахвяру лепшую за ягня чанлавеку цяжка прынду-маць. Хлеб — зямля танная. Баран — дар сапраўдны. Спрадвеку так вяндзецца. На хера новае вын-думляць? Баран — аснова асноў у ахвярапрына-шэнні.

У дундзелкі маёй мелася дачка і муж быў, поўны фарш у сямейным жыцці. А ёй раманы з раманты-кай давай. На!

Прынесла яна дамоў лапатку барана. Папрасіла дачку патрымаць мяса на разборачным кружку. Секанула, ды так спрытна, што дачушчыны пальцы ад далоні адскочылі.

«Што можа быць прыгажэйшае за рассечаную навостранай сякераю лапатку барана?!» — ус-клікваў Карбюзье, эстэт архітэктурны. Ведаў, ганд, пра крыявую моц прыгажосці. «З-за гэтага ты тут?»

Каб жа ж... Дундзелка не змагла з'есці дачу-
шчыны пальцы. Пазногці не пражоўваліся. І за
правую шчаку засоўвала, і за левую, а яны назад
вылазілі разам з ванітамі. Давялося засушыць яе
і пажаваныя пальцы ў горла запхаць. Жанчы-
на — істота кволая, не здатная на ахвяру. Толькі
мужны зможа зжэрці нашчадкаў. Выразанае вока
свайго сына я з першага разу пракаўтнуў. Цяпе-
рака я ведаю, чаму Сатурн... Ці як яго там яшчэ
клічуць? Кронас-Хронас з'еў насенне сваё, плоць
уласных дзяцей паглынуў. Усе ахвяры прыно-
сяцца дзеля непераадольнай любові. Нараджаем
дзяцей, асуджаных на смерць. Дзіця, а не ягня —
праўдзівая ахвяра.

Тут я — Ахвяравальнік — з-за праўды.

Бо... нават... сына свайго...

27.02.2004

СВАЯК

У сваяка нарадзіўся сын, назвалі — Анатоль. Рос Толік ціхім хлопчыкам, пакуль у школу не выправілі. Там высветлілася, што Толя марудна спасцігае свет. Ні пісаць, ні чытаць, ні лічыць ён не змог навучыцца. Сваяк паабчапляў кватэру плакатамі з вялізнымі лічбамі ды рознакаляроўымі літарамі. Увесе вольны час ён ахвяраваў на сынава навучанне, біўся, як рыба аб лёд. Дарэмна. У Анатолевай галаве не складаліся літары ў сло-
вы. Тут яшчэ і хвароба праявілася, запаленне мозгу. Толенъка пражыў няпоўныя 11 гадоў і сышоў у бясслоўны свет. Плакаты з лічбамі і літа-
рамі, што віселі на сценах кватэры, паціху-патро-
ху ператварыліся ў цытаты са Святога Пісання. Жыццё верніка-хрысціяніна так захапіла сваяка,
што ён пачаў паўсюль сведчыць пра неабход-

насць неадкладнага выратавання. Я стаічна зно-
сіў тырады пра Ісуса. Дыскутаваць я не наваж-
ваўся. Знайшоў чалавек супакаенне, і дзякую Богу.
Але аднойчы бацька нябожчыка Анатоля перай-
шоў мяжу... «Буду я ісці па Раі, зірну долу, а там ты,
Валодзя, у пекле пячэшся. Уяўляеш, як горка мне
будзе!» Звяздзец!!! Парвалася трымалка мая:
«З чаго ты вывей, што з райскіх кустоў зможаш
зазырыць у пекла?» «З неба зямля добра відаць!
Так і з райскага саду пекла навідавоку!» «Лыпнне
зенкамі на пакутлівяя курчы родных людзей —
не райская насалода! У раі не зазырыш пекла, як
удзень не пабачыш ноч. Не трапячыся, не сутык-
немся мы на tym свеце!» «Чаму?» «У мяне іншыя
расклады!» Сваяк пакрыўдзіўся, а я не стаў выба-
чацца. Пакутлівае спасіцёжэнне смерці любімага
сына не дае чалавеку права вырашаць лёс іншага,
не дае магчымасці вызначаць месца ў пякельным
раі ці ў райскім пекле.

07.03.2004

ФАШЫСТ

Фашыст загасіў папяросу аб лоб жабрачкі. Тая
завішчэла і дала лататы праз прывакзальны
пляц. Малады фаш застаўся стаяць на аўтобус-
ным прыпынку. Чакальнікі транспарту зрабілі
выгляд, што ні фіга надзвычайнага не здарылася,
усё зашыбісь.

Шклянасценны вакзал зырка ззяў залаціста-
хатнім святлом. Высока-сінє лютайскае неба па-
тыхала моцным холадам.

Фашыст думаў... Хуй яго ведае, што сабе думаў
беларускі фаш, але пра дзеянні распавяду па па-
радку.

«Чаладой малавек, пазалаці ручку...» — толькі

і паспела выставіць зубы лупавокая жабрачка, як гарачы тытунъ пекануў ёй скuru ў tym самым месцы, дзе цёмнасракія індусы ставяць рытуальную кропку...

Фашыст дачакаўся аўтобуса і папіліў дамоў. У пад'едзе яго чакаў сюрпрайз: на падлозе, каля батарэі, валяўся бомж. Фаш урэзаў ботам у бок бадзяжніку. «Шча сыду. Шча... Біць ня трэ... Біць нахуя?» Другая піздзюліна патрапіла ў зарослу калматым валоссем пысу. Бомж абсунуўся і ўсцаўся. Фашыст наступіў на бурачковыя моркаўкі пальцаў: «Уставай, дзіця сатаны, і папіздавалі!» «Куды?» — бамжара глынуў соплі. «Да бацькі свайго пойдзеш, а я правяду, каб не заблудзіўся!»

Бадзяга, выкуліўшыся з пад'езду, паспрабаваў з'ябаць. Ён перабег двор, выскочыў на вуліцу, за ёй зноў апынуўся ў абружаным дзевяціпавярховікамі двары. Бомж піздзюхаў і піздзюхаў, пакуль палымяны боль не ахапіў лёгкія. Ён паваліўся на снег, скурчыўся і замёр. Удары падкаваных жалезам ботаў пасыпаліся на бадзягу. «Здохні, д'яблаў сын!» — хрыпеў фашыст. «Здохні, паганая морда!» — фаш выцягнуў з рукава скуранкі ладны кавалак арматуры і праламаў чэреп небаракі.

Фашыст запхаў труп у кантэйнер са смеццем і закідаў рыззём. «Паедзеш да братоў, на гарадцкі сметнік, і перадасі ім палымянае фашыстоўскае прывітанне! Скажаш, што хутка да іх прыляціць з добрай вестка чырвоны анёл!»

Тры месяцы фашыст рыхтаваўся да актыўнага мерапрыемства на гарадскім сметніку. Вывучаў расклад руху смеццявозаў. Сачыў за бульдазерыстамі, што завальваюць смецце пяском. Пільнаваў, цікаваў, натаваў і выбудоўваў планы нападу. Фаш запамінаў павадкі абітальнікаў палымайніцы. Частка з іх жыла ў зямлянках-буданах на ўскрайку звалкі. Зямляншчыкаў фаш і прыгаварыў: вырашыў пазабіваць, каб распачаць

сістэмнае ачышчэнне роднай зямлі ад чалавека-падобнага смецца.

Напад фашыст здзейсніў напрыканцы красавіка, пад раніцу, калі бамжары даглядалі ўёбішчныя сны.

Фаш запаўзаў у зямлянку і пераразаў гаспадару горла. Труп ablіваў бензінам і падпальваў. Замачыўшы трэцяга, фашыст, згодна з планам, пакінуў памыйку. Ён выбраўся праз лес да аўтобуснага прыпынку, за якім у хмызах хаваў матацыкл. Фаш завёў матор і накіраваўся ў бок сталіцы.

Над чорна-вільготным асфальтам дарогі ўздымалася пякучая-сляпучае сонца. Фашыст імчаў насустроч вогненнаму дыску і балдзеў неўябенна.

На ўездзе ў горад яго тармазнуў мент: «Куды і адкуль едзем?» «Проста катаюся». «На сметнік не закатваліся?» «А што там рабіць?» «Падпальваць». «Нашто?» Ад нехуй рабіць мент кінуў астатніяе пытанне: «Гэта я ў цябе, матацыклетнік хуеў, пытаю: нашто, блядзь, сметнік падпаліў?» Фашыст не стаў тлумачыць паганаму мянту, на хуя парэзаў бамжоў. Фаш саскочыў з матацыкла, выхапіў з рукава нож і кінуўся на нявыспанага ахойніка парадку. Фашыст разлічваў на эфект нечаканасці. Хуй! Мянцяра дакладна ўдарыў у рыла нападніку. Ёбнуў знізу ўгору так, што насавыя косткі зайшлі ў мозг. Фашыст здох на месцы.

08.03.2004

РАНШНІК

Прачынаюся голы. Заўсёды прачынаюся голы. Спаць у апранаах не могу. Не спіцца мне ў піжаме. Каб можна было спаць без коўдры і прасціны, спаў бы. Мне хацелася б спаць на мармуро-

вай пліце. Мармур мусіць быць ружовы ў шэрыя пражылкі. І не проста ружовы, а ружова-залацісты з цёплым адлівам. Гэта мары, а ў рэале прачынаюся пад коўдрай, пад спевы будзільніка Canon Alarm Clock. Гадзіннік падараўваў мне галоўны рэдактар «Белорусской деловой газеты». Газетчыкі ведаюць, які гадзіннік трэба дарыць. Я спускаю ногі ў пантофлі Ecco. Вельмі хатнія пантофлі, дарэчы. Пантофлі павінны быць хатнія, а не спартовыя. Голы, у адных пантофлях, я іду ў варэльню гатаўца Italian style Coffee. Пакуль астывае кава, паспываю апаласнучь твар ледзяною вадой і пачысціць зубы пастай «Рэмбрант», той, што здымае з зубоў кававы налёт. Цяпер можна апрануць цёмна-цёмна-сіні халат Ungaro і, сеўшы ў галандскае скураное крэсла, выпіць першую каву. Крэсла я ўпершыню ўбачыў у Празе, каля Паraphаўской вежы. У вітрыне красавалася маё крэсла. Ёсць такія рэчы: пабачыўши іх, адразу разумееш — яны твае. Але везіці з Прагі ў Менск кабінетнае крэсла, нават калі яно безумоўна тваё, не намерыйся. Другі раз я ўбачыў крэсла ў дамку РСДРП. Нейкі час у музеі Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі і яе першага з'езду гандлявалі шыкоўнай галандскай мэбллю, і я абзавеўся кабінетным крэслам, седзячы ў якім чытаю і п'ю каву. Пра гандляроў мэбллю ў эрсэдээрпэшным дамку я нават матэрыял напісаў у газету «Свабода». Ад няма чаго рабіць напісаў і ад того, што ўсе слова ў абрэвіятуры РСДРП я не люблю, а мэблю з Галандыі люблю. Яшчэ люблю ранішнюю прабежку ў парку. Надзяваю майткі Kenzo, майку Versace. J. C., шкарпэткі Hugo Boss, касцюм Hugo Boss, красоўкі Adidas... Гадоў сем я бегаў у красоўках Ecco, а ў Лондане набыў Adidas і не шкадую. Красоўкі мусіць быць зроблены спартовай, а не абутковай фірмаю. Бягу павольна; шпацыравальны ранішні бег вымагае па-

стаянства, а не рэкордаў. Каб бегчы лёгка, трэба злавацца, і я злуюся і бягу шпарчэй. Zluiusia i biahu. Biahu i zluiusia. Zluiusia i biahu. Biahu i zluiusia. Прыбегшы дамоў, прымаю душ. Абавязкова мію галаву. Змываю злосць. Шампунь для нармальных валасоў з лініі Vichy мяне цалкам задавальняе. Нагогул, касметыку і парфум я набываю французскія. Шумок для галення Chanel Allure досьць пышчотны і лёзы Gillette Mach 3 выдатна зразаюць валасы. Дзеля ўпэўненасці рухаў падчас галення я выкарыстоўваю сталёвы англійскі станок Ed Ej Se. Станок мусіць быць важкім. А масажную шчотку я выбіраю сярэдній вагі і невялікага памеру, за звычай гэта Sephora Professional. Гель для валасоў ў мяне «Ларэаль», ён прыстойна фіксуе стрыжку на цэлы дзень і добра змываецца. Пасля водных працэдураў я абдаюся воблакам дэзадаранту Chanel Allure, твар змазваю вадою з той жа лініі. Калі надакучвае Allure homme, я бяру Platinum egoiste. Апранаюся хутка. Майткі Hugo Boss, майка Hugo Boss, шкарпэткі Thierry Mugler, гольф Hugo Boss, касцюм Thierry Mugler, пас Hugo Boss, гадзіннік Panerai Luminor у сталёвым корпусе, чаравікі з крамы Holland & Holland London, дзе апраналася стогадовая каралева-маці, манто Austin Reed made in England, набытае ў Вене, кепка 100 % Cashmere made in Scotland, прыдбаная of Piccadilli London. Бяру сабраны з вечара парт-фель Samsonite і спускаюся ў двор, дзе мяне чакае «Мерседэс», колер — вільготны асфальт. Дарэчы, машыну ў найбліжэйшы час трэба памяняць, і памяняю. Прыйзджаю ў офіс, заходжу ў кабінет, сяджаю ў фінскае скураное крэсла, разгойдваюся, здymаю слухаўку з апарата Bang & Olufsen, каб сказаць табе, што я не глянцавы матэрыяліст і заўтра раніцай прачнуся цалкам голы, з прыўзнятым настроем і ўзнятым чэлесам.

02.04.2004

НОВАБЕЛАРУС

Зарабіць бабло не кожны зможа. Новабеларус зарабіў, дахуя нагроб, дахуішча насёк, столькі, што можна сказаць — чалавек адбыўся.

Далей, блядзь, што? Дом збудаваў, катэдж у цэнтры сталіцы, а не хухры-мухры на гнілых вадаёмах. У катэджы, на першым паверсе абсталяваў бар: стойка-хуёйка, паліцы-хуіцы з пляшкамі, лядоўня-хуёўня з піўком ды далікатэсамі-хуйесамі.

Бабло-баблом, а кайфы простыя ў Новабеларуса засталіся: заваліцца ў бар і нажэрціся да ўсрачкі.

Ён завальваўся ў свой бар, урубаў свой музон-шансон, запальваў свой камін і каўтаў шампусік «Cristal» (350 баксей за батл). Мог сабе дазволіць і дазваляў. Новабеларус дазваляў сабе выйсці з парожній бутэлькай на двор, вытрасці апошнія кроплі «Cristalu» на язык і зафугачыць бутэльку на дах свайго ахуіцельнага катэджа.

Пазакіданыя на дах бутылі з-пад шампусіка спакусілі бамжа. Ён пералез праз высозны плот і кіраваўся да пажарнай лесвіцы, калі на ганку паўстаў Новабеларус. Бомж адгроб піздзюлей па поўнай праграме: кулакамі ў рыла, нагой па яйцах і пяткаю па спіне. Новабеларус прагнаў бамжару, запіздзорыў на дах яшчэ бутэлечку з-пад віскара і лёг спаць.

А бомжык сабраў сілы, дачакаўся, калі новы беларус засне, і залез на дах. Як жа ён расстроіўся, калі зразумеў, што ўсе бутэлькі замежныя настолькі, што хуй ты іх здасі ў прыёмны пункт шклатары! Бомж так заперажываў, што хуй слова нойдзеш, каб пачуцці ягоныя абмаляваць. Ды і на хуй іх шукаць?!

Праз дзён пяць пасля піздзілаўкі з бамжарай

Новабеларус зноў пусціў у столь корак з бутэлькі «Cristal». Ён глядзеў у каміннае полымя, калі да яго прыйшоў незнаёмы. Гэты хлопец сказаў, што жыве па суседству ў дзевяціпавярховіку, што яму забябісць відаць дах новабеларускага катэджа, што на тым даху трэці дзень ляжыць нейкі хуй.

Выкліканыя мянты прыбраўші нябожчыка, які сканаў ад выгляду даражэзных бутэлек, не прыдатных для абмену на грошы. За асобны падарунак-пачастунак яны прыбраўші з даху інамарковую шклатару.

А Новабеларус? Усё ў яго заябісь.

21.04.2004

НОВААМЕРЫКАНЕЦ

Мастак-афармляльнік Мойша... Пупсс. Ды ведаеш ты Мойшу, ну, раней мы яго клікалі Мішка, цяперака — Майк. Прозвішча? Упсс. Якое тут можа быць прозвішча? Тутэйшае, просценъкае — Груша. Згадаў і зашыбіся.

Мішка Груша насіў знатны нос. Огого дзюба! З такім гарбатым шнобелем добра глядзеца на ізраільскай манецце, а хадзіць па беларускаму заводскому раёну — кепскавасценъка. Да дзюбкі і чапляліся ўёпкі. Яны б чапляліся да чаго іншага, але нашто ўёпкам іншасць, калі тырычыць ідышычны нос. Уёпкі білі па тым носе. Уёпкі ёсьць уёпкі.

Міхасю так абрыйд уласны шнобель, што ён зрабіў пластычную аперацыю. Замест крываватага дышля з'явілася кірпатая піпачка. Яна сінела на марозе і чырванела на сонцы, але ў памяшканні мела цялесны колер.

Наш Груша супакоіўся, але ненадоўга. Яўрэй, калі ён яўрэй, а не жыд местачковы, не можа супакоівацца надоўга. Тссспак. Задаволены вынікамі

пластычнай хіургії, Мойша імплантаваў сабе зуб.

З падноўленым носам і навюткім клыком Груша перабраўся праз акіян, у лацінскі квартал Брукліна. У гэтым чортавым квартале і выпаў зуб. Выпаў не сам. Майк рукамі дапамог. Правяраў, ці моцна трymaeцца. Даправяраўся. З клыком у кішэні Міхась пераляцеў акіян і прымусіў менскіх стаматолагаў паўтарыць аперацию.

Каб не лётаць праз акіян з-за кожнага клыка, Груша застрахаваў здароўе ў Навюткім Ёрку. І праўльна зрабіў, бо новы нос не любіў кандыцыянеру, ён цёк. Насмарк — сур'ёзная хвароба, калі ён хранічны, а ты мастак-афармляльнік, і соплі падаюць на малюнкі.

Груша абразаў нажом паперу, калі пачуў, што зараз кропля абарвецца з носа і пляснецца на гатовае шэдэўро. Маэстра выцер нос кулаком. Ды так удала, што замест адной смаркачовай кропелькі, на малюнак пасыпалася процьма крывавых. Майку стала кепска, бо вайструшчым лязом ён адхапіў ладны кавалак мяса. Абліваючыся крывёю і слязьмі, Mike Hrus заляцеў у бальніцу, дзе яго завялі ў аперацыйную і папрасілі хвілінчу пачакаць.

Наш пакутнік гадзіну сцякаў рознакаляровымі вадкасцямі, пакуль прыйшлі хіурргі. Перад тым, як зашываць рану, яны спыталіся: ці памятае Mike-Mіхась-Міша сваё імя, ці помніць, у колькі ён з'явіўся ў бальніцы, ці ведае, якая цяперака гадзіна. Знябожаны Hrus адказаў на ўсе пытанні, і дактары ўвобмільг заштопалі шнобель. Бяда чакала Новаамерыканца на выхадзе з бальніцы, бо там растлумачылі, што ягоная страхоўка дзейнічала на працягу першай гадзіны пасля здарэння, а потым не дзейнічала.

Давялося адваліць за аперацию трох тысячы грыноў. На сваім носе Міхась Груша высветліў, што амерыканскія ўёлкі нічым не лепшыя за

еўрапейскіх, а наперадзе яго чакала 11 верасня, каб на сваёй скуры зведаць усю паскуднасць афра-азіяцкіх ўёпкаў.

Усё зведаў Новаамерыканец і тэлефануе мне, Старабеларусу, каб спытацца, ці моцна я яму зайдрошчу. Мішка не спытаўся, ці зайдрошчу я яму наогул. Ён захацеў даведацца пра моц зайдрасці Старабеларуса да Новаамерыканца.

Чаму я мушу зайдросціць Мішу, ён патлумачыў. Пссмык. Міша стаў тоўсты і адпусціў бараду! Міша за месяц траціць на адзін бакс болей, чым зарабляе. Міша навучыўся аб'...баць амерыканскую падатковую інспекцыю. Вось адкуль гэты лішні даляр. Майку зайдросцяць усе, хто застаўся ў Старым Свеце. Ён у тое верыць. Гэта ж такая новая амерыканская вера: пераканаць сябе, што ты лепшы за іншых, і ўсе іншыя табе зайдросцяць. Пссха.

29.04.2004

НОВАБЕЛАРУС-2

Будуць бабкі — будуць бабы. Мудрасць старабеларусаў працуе і ў свеце новабеларусаў. Нідзе не дзецца, нікуды не з'ябацица.

Спачатку бурыкаліся бляндзюжкі ў ложку Новабеларуса. Шмат папраляцела матылькоў-начніц, пакуль не прыйшла краля. Яна заскочыла ў новабеларускі ложак і не вылазіла, пакуль не нарадзіла новабеларусачку.

Калі думаеш, што новабеларускае жыццё гладка коціцца, памыляешся моцна.

Днямі прыбягае ён да мяне і...

Новабеларусачка салодка сапла ў калысцы. Но-вабеларус з новабеларускай вячэралі. Як у доме апынуліся пяць бандзюганаў у чорных масках, ён

дагэтуль не ўяўляе. Адзін вырадак дастаў нож і стаў над калыскай. Новабеларус з новабеларускай ляжалі тварамі ў падлогу, са звязанымі за спінаю рукамі. Бандзюганы выграблі грошы з упрыгожваннямі ды звалілі, радуючыся багатай спажывіве.

«Мянты іх пастралаюць! Знойдуць і пазамочваюць!» — суцяшаў я Новабеларуса. «Гуй! Сказаі: не будуць стралаюць. Высачаць і паахапаюць, кожнага паасобку.» «Думаю, пастралаюць». «Кажу табе, план у іх ёсць. Я ж гаварыў з імі. Каб не дзіця, я б гэтых выблядкаў каміннай чапляй ухайдохаў». «З чаплялой на пісталет?» «Сукі павывучванныя, высачылі, калі ўсе дома, калі дзіця можна ў закладнікі хапануць. Дачка нават не прачнулася, так усё хутка і ціха зрабілі, заяботы лятучыя».

Добра, што ў Новабеларуса знайшліся наяўныя бабкі, што было шмат грошай і ён адкупіўся імі ад бандзюганаў. А каб не было бабла? Труба!

Цяпер Новабеларус дакладна ведае, колькі каштует новабеларускае жыццё. Ведае, гад, але не скажа нікому, нават сабе.

09.05.2004

КАЗАДРАЛЬНИК

Казу адпярдоліць? Га? Самае тое, калі, соткі трывапусціўшы, апынуцца ў прыстойнай казадральні. Не так проста тую казадральню знайсці. Не пакажуць, дык хер знойдзеши. А як завядуць, дык застанецца здзівіцца: тут, побач, два крокі ад праспекту, у гатэлі «Сталіца». У нас і такі, бляхававіруха, Тайланд. 5000 банкаўскіх білетаў, і будзе табе Бангкок на поўны рост. Голая козачка за 5 штук будзе ў цябе на каленях танчыць, будзе сіськамі да гульфіка прыціскацца, будзе прасіцца ў габінэт, на ложак. Хрэн стрываеш, гуй ад-

мовішся, замовіш ты нумар. А яна паляцьць апранацца, каб здзівіць цябе — начнога Казадральника — напоўніцу. Яна апране белую сукню. Каза апранецца ў вясельны строй нявесты: з вяночкам на галаве, з бялюткімі чаравічкамі, з карункавымі панчохамі. Забурышся ты пад тую сукню. Наўтыкаешся, наторгаешся, натолішся, натомішся. А каза не супакоіцца, пакуль не ўздыбарыць чэлес твой на другі заход. Выдаіць яна цябе да астатній кропелькі, да ігольчастага паколвання ў пахавінні. І вернешся ты да барнай стойкі спустошаны ўшчэнт і неапісальна шчаслівы. Загоніш сотку гарэлкі ў сваю засмяглу пустату і папіздуеш дамоў, з мараю пра вяртанне ў вясёлую казадральню.

22.05.2004

БЫЧАРА

Мужыкі — бычары і туебні; хацеў сказаць — усем дэбілы, але своечасова тармазнуў. Не ўсе дзядзькі боўдзілы, толькі разумных сярод іх — адзін на чортаў тузін.

У баб роўна наадварот: адна з дзесяці — дурніца, а дзесяць разумных. Цёткам разум патрабуеца каб лічыць. Бабы несупынна лічаць, пралічваюць, пералічваюць і пальцы загінаюць. У іх каляндарык пад рукою і пад жыватом, у іх — месяц, у іх — дзевяць месяцаў, у іх — ад года да трох, ад трох да пяці, ад пачатку і да канца. Бабская натурматэматыка заскладаная для мужыкоў, бо выбудоўваеца ў менструальнай կрыві ды родавых водах.

Мужыкі — быкі. Яны толькі на паляванне могуць хадзіць. Раней палявалі на зуброў з дзікамі, а бабы тым часам папрыручвалі сабе кароў, катоў, коней з сабакамі ды бараноў са свіннямі. Цяперака рыбалкі з паляваннемі на хуй нікому не

трэба. Мужыкі-быкі нацягнулі на ногі боты і патупалі паляваць на быкоў-мужыкоў. Яны яшчэ і мараль сабе вынайшли: дзяцей, жанчын і старых не піздзіць. Такая быкоўская мараль, што я балдзею. Забіваць херашо — думае бычара і чапляе сабе на грудзі залатыя крыжы з зоркамі, каб астатнія бачылі, колькі той ваявацель людцаў замачыў. Сказануць мацернае слоўца — амаральна!!! А хуячыць па людзях з гарматы — маральна? Яшчэ больш мамаральна — піздануць на горад бомбу і зацягнуць прапітым голасам песню: «Любімы горад можаш спаць спакойна...»? Невылечная чалавечая тупасць — быкавізм.

Пра мужчынскую дуроту я не навыдумляю і не вычытаў у кніжэнцыі, я тупавокасць пабачыў у трапейбусе. Пёрся ранічкай на трэніроўку ў басейн і пазіраў на пасажыраў. Трапейбус быў бітма набіты чалавекамі. У мужыкоў вочы не глядзелі, ні іскры розуму не было ў мужчынскіх вачах; а бабскія глядзелі поўніліся блішчастай цікавасцю і цёплай любоўю да матэрыяльнага жыцця. Мяне так уразіла розніца паміж бабскімі ды мужыкоўскімі вачыма, што я 40 гадоў не магу забыцца на тое ўзрушэнне ад асяпляльнага адкрыцця.

Развагі развагамі, а без прыкладу не маляўніча атрымліваецца.

Ёсць у мяне знаёмы — тыповы бык, мяно — Бычара. Аднойчы я расказаў яму гісторыю пра адну сваю бабу:

«Жанчына тэлефануе мне праз 23 гады маўчання. Здарaeцца такое: не бачышся з бабцом процыму часу, а загаворыш, і процымы няма. Дамаўляемся. Парфумімся. Сустракаемся. Абдымаемся. Гарбату п'ем. Шпацыруем. Распавядаем кожны пра сябе.

Яна: «Першы мой муж — міліцыянт — не бярэ хабар. Кажу: «Бяры!» Пачынае браць. Баіцца-калоціца, але бярэ-грабе. Толькі грошикай замала. Кідаю яго».

На развітанне жанчына паўтарае сакрамен-
тальнае пытанне: «Чаму ты, Валодзя, не ажаніўся
са мной?» Яна мне яго і раней задавала, калі мы зя-
лённую гарбату ў клубе замаўлялі. Але я выкруціўся,
сказаўшы, што трэба згадаць, успомніць, паду-
маць, каб не памыліцца і нікога не пакрыўдзіць.
Зрэшты, якія крыўды? У бабца другі муж — нямецкі
настаўнік. У яе дзве дачкі. Жыве мая жанчына ў си-
тай Нямеччыне, выглядае выдатна, зарабляе шмат.
І ўсё ж тармажу, бо мараль — старых, дзетак і баб
не мудохаць. А яна толькі дзеля адзінага пытання
і наважылася патэлефанаваць, і прыйшла на спат-
канне. Кожная жанчына жадае ведаць, чаму яе за-
муж не ўзялі.

Мне варта было схлусіць. Мне, нібыта доктару,
дазваляецца падманваць. Жанчына нават падказ-
ку дала: «Ты закахаўся! Так?» Толькі я не траціў ро-
зум ад кахання. Я спакойна пралічыў сітуёвіну
і атрымаў карціну: адна жанчына чакае ад мяне
дзіця, жыву я з другой жанчынаю, якая мае сына
і збіраецца мне нарадзіць яшчэ адно дзіця, трэцяя
жанчына — гэтая, што вярнулася праз 23 гады, —
таксама хоча дзіця. Я люблю сваіх дзяцей, на-
огул — дзяцей я люблю, але я не любіў краіну
СССР, якая збиралася загрэбсці мяне ў войска
і кінуць на бойню ў Афганістан, каб я выканаў
нейкі там інтэрнацыянальны абязядак па забой-
ству людзей — старых, дзяцей і жанчын. Я выбраў
сабе другую жанчыну, выбраў дваіх дзяцей, пас-
лаў у сраку краіну і абязядак службы Савецкаму
Саюзу і зажыў сабе, як і раней, жыццём вольнага
мастака. Так я патлумачыў цікаўнай жанчыне. Мо-
жа, яна і не паверыла. Бог з ёй.

Цалую я яе, і едзе яна ў Германію да свайго
другога мужа — выкладчыка школьнага майсан-
ня. «Ён не такі фантастычны мастак, як ты. Ён
звычайны выкладчык выяўленчага мастацтва», —
так жанчына гаворыць пра свайго другога мужа

немца, які глядзіць яе дачок ад першага руска-моўнага мужа-мянта».

Бычара верыць у праўдзівасць майго аповеду. Быкі — даверлівія стварэнні. Але для іх вайсковая мараль вельмі важная, іх бычачая мараль — забіваць херашо. І вось з Бычары паваліла-павярнула:

«Туебень ты, Вова. Шкада, што мала хто пра гэта кажа, відаць, у гаўно баяцца ўлезіці. Я не тульскі (мой Бычара ў расейскім гарадку Тула аціраецца), я байструнскі (Бычара нарадзіўся ў беларускай вёсачцы Казацкія Байструны). Байструнцам нарадзіўся, байструнцам і памру, дзе б ні жыў. І на шыльдзе маёй будзе напісана «УЛАДЗІМІР» — ты пра гэта не турбуйся. (Гэта я быку неяк раней казаў, што расейцы на ягонай магіле напішуць «ВЛАДИМИР...».) Па-беларуску будзе напісана, як напісана па-беларуску на магільнай шыльдзе майго сына на тульскіх могілках. (У Бычары Прырода — не буду казаць Бог — забрала маленъкага сына. Ён праз жахлівую страту страшэнна заперажываў, праз гэта і ў царкву пачаў заходзіць, але нават 7 смяротных грахоў не змог запомніць. Бычара — пафасны пацан.) Кажу табе, Вова, такія інтымныя рэчы, каб ты ўсвядоміў сваю паскуднасць. Дзяцей сваіх я зачаў у любові, а не па п'яні ці каб на вайну ў Афган не трапіць. Разумееш, да чаго я? І жаніўся па каханні, а не так, каб у войска не пайсці. Таму і не грызе мяне чарвяк, як некаторых. (Пра чарвяка недарэчна атрымалася. Нельга іншым пра чарвяка казаць, калі тваё дзіцятка ў магіле спачывае. Абсекся Бычара. Схіліў кароткаабстрыжаную вузкалобую галоўку. Засмуткаваў.) Шкадую толькі, што ўвязаўся ў лаянку з такім лайнам, як ты, бо і на мяне цяпер твой паскудны дух трапіў. Але нічога, я ператрываю, а ты даведаешся пра сваё сапраўднае ablічча. Божа, збаў Беларусь ад такіх арыстакратоў, як ты, Вова. Прашу пррабачэння ў цябе, Божа, за тое, што ўвязаўся ў лаянку. Шкадую...»

Ну і далей Бычару несла і несла ў слязліве выбачнства. Паўтараць бессэнсоўна. Тут варты хераць усялякую быкоўскую слінявасць і пасылаць Бычару ў дзірку. Я паслаў. Але трэба яшчэ раз падкрэсліць пэўны дыскурс: Бычара мне верыць! Бычара яшчэ верыць: у справядлівасць чалавеказабойства і вайны, у каханне сваёй бабы, у прыгажосць прыроды, якая забрала сына. Бычара — тупаверліве стварэнне. Таму хай коціцца ў свой вогненны Афган, у чортаву чорную Дзірку.

А мы з табою да маёй бабы вернемся. Харошая баба, між іншым. Прыйгажуня. Разумніца. Яна мяне ў клубе «X-Rey» пагладзіла па галаве. Пышчотна праўяла даланёю па валасах, калі я нахліўся над кубкам гарачае гарбаты. Палашчыла і прашаптала: «Ты, Валодзя, амаль не змяніўся. Ты такі, як і быў — лібімы...» Як мне падабалася яе імя — Іра! Мне тады яшчэ падабалася іншая IRA — ірландская вызвольная армія. Нешта бычынае часам паўстае і ў майм мужчынскім сэрцы. Прыйрода, нідзе не падзецца. Але каб выжыць і захавацца ў чалавеказабойчай прыродзе, трэба стаць бязлітасным да сябе і да іншых.

У Іры смярдзела з рота. Іра жыла ў інтэрнаце і за пяць гадоў нажыла гастрыт. Я кахаў Іру, але кіслы пах, што ўздымаўся ад сапсаванага страўніка, стаў паміж намі непераадольнай сцяною. І я выбраў здаровую жанчыну і здаровых дзяцей з лёгкім і чыстым дыханнем.

05.06.2004

КВАТЭРНІЦА-2

Бабы мяне любяць. Бабы мяне люблядзь. Мяне, блядзь, любядзь бабы! А я люблю кнігі, бля! Баб люблю моцна. Толькі каб любіць баб, мне трэ' грошы зараблядзь, а бабло я закалочваю, кнігі робячы:

прыдумляю, рэдахую, выдаю, афармляю, прадаю і пішу. З раніцы да раніцы я займаюся кніжуленцы-ямі. Нават у глыбакадумным сне... Сягоння снілася: брыду ўздоўж возера. Раніца, туман, возера разлілася пасля начной залевы, а я ў сандалетах. Шкарпэткі мокрыя. Няўтульна. Якога гуя я ў сандалетах папёрсы ўздоўж возера гуляць? Чорт яго ведае. Заходжу ў катэдж. У зашклёнай тэррасе месціцца бібліятэка: паліцы, сталы, шафы поўныя кніжак. Перабіраю, гартаю. Зборнік вершаў Цютчава ў залатой вокладцы. Даўно я не перачытваў Цюнчава. Сапраўды, Цютчава я даўнавасценъка не пачытваў. А ці не перачытаць мне Цю-цочава? Трэба ў гаспадара ці ў мажардома-бібліятэкара папытыаць дазволу. Дзе тут хто? Нідзе нікога! Хаджу, заглядаю за шафы, за-зырваю за стэлажы, прыслухоўваюся: нехта недзе дыхае, пасопвае, пасвіствае. Чуць чую, бачыць не бачу. Прислухайся: зусім побач нехта храпе. Прачнуўся. Жонка храпе. «Любая, павярніся на бачок!» Так заўсёды: бабы мне замінаюць займацца кнігамі. Таму раз на год, каб зрабіць сваю кнігу, я здымамо кватэру. Каб стаць літаратарам, мусіш штогод выдаваць уласную кнігу, інакш ты — Грамафон Графаманавіч, а не пісьменнік. Завальваю ў кантору «Задзім, здымем, дапаможам...», плачу, і праз гадзіну ў мяне ёсць адrellса. Пашпарт, гроши, і ключы ад аднапакаўкі ў кішэні прыязна пазвоńваюць. Тыдзень працуя спакойна. Ніхто не турбуе. Другі тыдзень гаспадыня кватэры мяне патурбавала два разы. А на трэці тыдзень гэтая Кватэрніца сустрэла мяне ў вітальні. Была баба як баба, а тут: пыса расфарбаваная, сукенка вечаровая, на галаве хуй ведае што залакіраванае. «Я тутака канъячок...» Чакануцца можна. «Курачка смажаная... У мяне дзень нараджэння. Адсвяткуем? Я сама беляшы спякла...» — «Другім разам. Я на хвілінку забег, каб паперы забраць...» «А канъяк? Шампанская?» Дзень ахуення ў цябе! Не! Дзень апіздзянення ў цябе, мая дарагая

Кватэрніца. «Другім разам!» Забраў я рукапіс і з'ябаў. Псіхапатка мне на хуй не трэба. У мяне сваіх прыбабахаў да хуя. Ладна, бля, я ў другую кантору «Здымем, здадзім...» сунуўся. Грошы, пашпарт, ключ, кватэра. Праз тыдзень закруціўся сюжэтны паўтор. Кватэрніца-2 прыпёrlася з торцікам. Сукі з бюро прадавалі мяне! Як я адразу не дапёр? Бабы мяне любяць, бабы мяне люблядзь, мяне, блядзь, любядзь бабы... А я люблю кнігі! Калі я люблю кнігі, бабы самі хай чухаюць сваю пізду. Хіба я не маю права на кніжны адпачынак раз на год? Маю! Ну і пайшлі ўсе бабы... Не ўсе... На здымнай кватэры засталіся мае рэчы: падушачка, прасцінка, коўдра і ручнік. Сутыкацца з прыставучай Кватэрніцай-2 было ў лом. Коўдра, прасцінка, падушка і ручнік набываліся для кахранкі. Ёй я сказаў: «Хочаш забраць? Схадзі і забяры. А я гатовы кінуць рэчы, абы з дурной бабаю не сутыкацца». И пайшла, і забрала, і аблаяла Кватэрніцу-2. Кахранка пайшла не адна, яна пайшла з сяброўкаю. Каб Кватэрніца-2 супраціўнulaся, яны б яе адпіздзілі. И правільна б зрабілі, бо нефіг замінаць Літаратніку кнігу пісаць.

12.07.2004

ЛІТАРАЛЬНІК

2001

Літаральнік не любіць беларусаў, любіць беларусак.

Закаханы ён у пані Чуму і пані Халеру. Выбраць лепшую паміж спадарыняю Ха і спадарыняю Чу немагчыма.

Пані Чума — чуйная, чыстаплотная, чараўніца чартавокая.

— Што табе падабаецца? — цалуе Чуму Літаральнік.

— Як ты мыеш мне ногі.

— Астатняе не падабаецца?

— Падабаецца, але тое, што ты мыеш мне ногі, падабаецца найбольыш.

Не любіць Літаральнік брудныя ногі. Не можа ка-
хацца, калі ў жанчыны чорныя пяты. Ён разумее ста-
ражытных кітайцаў, якія забінтоўвалі жаночыя ступа-
кі і выключалі саму магчымасць бруду на нагах.

Пакамечаныя ісціны і прасціны. Алкагольная
аголенасць. Скасабочаная свядомасць. Бессаром-
ная пані Чума:

— Скажы, што любіш мяне.

— I love you.

— Яшчэ скажы, што лавіш мяне.

— Лаўлю.

— А можна яшчэ раз паслухаць, як ты кажаш:
«I love you»?

— Можна, можна... Люблю, лаўлю, лю-лі-лю...

— І я цябе злаўлю.

* * *

У шапіку Літаральнік бачыць пакунак з трyma прэ-
зэрватывамі і надпісам Natali. Ён думае пра яе, пра

сваю беларуску, пра пані Чуму, ненатольныя думкі: «Секс праз кандом пазбаўляе прагі, але не наталяе. Божа, наталі мяне і пані Чуму, маю Карапеўну».

* * *

Прачынаецца Літаральнік і бачыць побач з сабою не спадарыню Чуму, з якой клаўся, а гару цеста. Адмаўляеца верыць вачам, хаваеца ў лазенку, становіцца пад ледзяным струменем і змывае з вачэй малапрыемнае відовішча. Кліча яе. Мыє прахалоднай вадою. Беларуска робіцца стрункай, чыстай, яе скура рыпіць пад ягонымі далонямі. Закаханаецца вяртаемца.

* * *

— Здохні, сука! Здохні, сука! Здохні, сука!!! —
кляне і кляне Літаральнік пані Чуму.

Нешта іскрыста-чорнае вылятае з яго, мкне праз увесь горад у бок пані Чумы і знаходзіць яе... Так!

Ёй робіцца кепска. Яе пакідаюць сілы. Яна тэлефануе мужу. У яе яшчэ ёсьць муж. Прыйзджае, забірае.

А ўсё з-за таго, што Чума здрадзіла яму. Злюбілася з ягоным сябрам.

Злуеца Літаральнік і працягвае кляцьбу:

— Здохні, Чума! Чума...

* * *

Часцяком Чума робіць Літаральніку балюча. Падчас кахання называе імем былога, але вечна прысутнага мужа. Яны не цёзкі.

Яна можа атрымаць пасылку з бікіні ад нямецкага каханка. Чу можа! Атрымліваець майткі са станікам яны будуць разам на галоўпаштамце. Яна скажа, што прыйшлі даumenty, пакет з запра-

шэннем у Польшчу. Літаральнік запярэчыць, што прыйшлі майткі ад каханка.

— Не! — яна пачырванее.

Яны атрымаюць ружовую бялізну.

Яна можа пакусаць яго, разадраць скуро пазног-циямі... Чу можа!

Балочыя ўзаемаадносіны.

* * *

Знаёмства?

Чума ведала яго раней, чым ён яе. Ведала па творах і па выступленню ва ўніверсітэтце. Яна і пытанне задала:

— Ці праўда тое, што пішаце?

— Вядома, праўда! — ён так адказвае.

Ну, не скажа ж, што ўсё напісане — мана.

Ён не помніць таго пытання, канкрэтна Чуму не памятае. Спрыбы згадаць яе прывялі толькі да таго, што яе сучаснае каралеўскае ablічча ён уста-віў у тагачасны кантэкст, падмяніў рэальнасць уяўленнем. Зняў міні-кліп для аднаго гледача. Зна-ёмства як такога не было. Яны існавалі ў паралель-ных светах, пакуль не пакахаліся. Яны закахаліся, а потым пазнаёміліся.

* * *

Ёсць пагляды, якія забіваюць каханне. Адкуль бярэцца гэты празрысты пагляд? Гэты вульгарны голас? Гэтыя абразлівыя інтанацыі?.. Такая яна — чартавокая Чу.

— Ты не маеш права на мяне крычаць!

— Я не крычу.

— Крычыш!

— Не крычу.

— Крычыш! Кры-чыш! Кры-ЧЫШ-Ш-Ш!!!

— Не кры-ЧУ!!! — Літаральнік бразгае дзвярыма.

* * *

У тэлефоннай будцы пякельна.

- У маёй кахранкі месячныя.
- Выдатна, — у Чумы ледзяны язык.
- Ты так далёка...
- Не я далёка, а ты з кахранкавымі месячнымі.
- Не злуй...
- Мая парада: ператварыся на час месячных у вупыра і смакчы кроў! Вуе!

Яна — жорсткая, а ён — цынічны.

Тэлефонная будка, што насупраць могілак, самая пякельная на ўсім Міжземнаморскім узбярэжжы нават уночы, але каля яе ніколі няма чаргі.

- Гэта я.
- А гэта я, — у Чумы сонны настрой, чуваць, як яна пазахнула.
- Сумую без цябе...
- Ты зноў сярод ночы па могілках швэндаешся?
- Не па, а каля...
- Страшна?
- Зусім не. Мёртвых не трэба баяцца. Варта асцерагацца жывых. Асабліва журналістаў, такіх, як твой знаёмы рэдактар Су.
- Пагавары, пагавары... А Су возьме і напіша пра нас у газеце.
- А я ў суд.
- А я ў судзе скажу, што мы з табою кахранкі ўжо шэсць гадоў.
- Сем, сёмы год мы каҳаемся...

* * *

Парк. Вавёрка на вярбе.

- Як цябе клікалі ў дзяцінстве? — Спадарыня Чу падобная да Снежнай Каралеўны.

Літаральнік скараецца, называе сваё сапраўднае імя ў такім ласкава-прытарным варыянце, што хочацца выплюнунуць язык.

— Не-е-е... Ты мне сваю мянушку скажы...

Мянушки горшыя за памяншальна-ласкавы варыянт пашпартнага імя. Літаральнік гідзіцца і называе адну мянушку са школы — Біблік, адну з дзіцячага лагера — Мамачка, і з вучэльні жывёльна-абразлівую не ўтойвае — Пляскагуб...

— Во! А мяне клікалі Белкаю. Я — белая. Я — беларуска. Я — Bel and Ka. Калі хочаш, можаш зваць мяне Белкаю. Мне падабаецца.

Настаўніц па мове і літаратуры зазвычай кличуць Белкамі. Рускамоўныя думаюць, што гэта вавёркі, як на камяка Коні думаюць, што ён Конеў, а ён — Вавёрчын. Konі па-камяцку — вавёрка.

— Давай я буду называць цябе Вавёрка.

— Не, я — Белка!

* * *

Хто такі Літаральнік? Сапраўды, навокал Чума, Халера, Ліхаманка, Трасца... У такім разе ён — вірус кахання. Вось удыхнула жанчына водар ягонай квецені і закахалася. Акрамя віруснасці ў ім ёсьць лірызм. Ён — лірык, ён — любы, люстры, лабірынтыны, ласкавы. Ён — спадар Лі, герой літаральны.

Ён на памежжы, на ўзбярэжжы, там, дзе сыходзіцца мора і зямля, хваля і пясок, дзе шуміць жыццядайнасць поўная малюскаў і сонечнасці.

* * *

Дождж. Моцны. Літаральнік трymае парасон над сваёй маці.

— Ты як не ў сабе, — кажа яна.

— Жанчына.

- Ты яе любіш?
- Я ўсіх люблю. А цябе, мамачка, найболыш.
- Не можаш яе пакінуць?
- Не могу.
- А ты спрабаваў?
- Дзесяць разоў.
- Паспрабуй адзінаццаты...
- Канешне, мамачка, паспрабую. Яна прыходзіць у сны. Яе шмат. Яна раскладаецца на фантомы. Яна становіцца на дарозе, калі я еду на машыне. Машына збівае яе, а праз кіламетр яна паўстae ізноў. Яна стаіць каля майго ложку. Яна выходзіць мне насустрach з падземных пераходаў, з пад'ездных дзвярэй... Я пакутую, мама. Гэта форма хваробы. Табе цяжка, мамачка?
- Так.
- Мы абыдзем квартал і вернемся. Дожд় вельмі моцны.
- Схадзі ў касцёл.
- Я не веру, мама.
- Ты проста схадзі ў касцёл ці ў царкву схадзі, дзеля мяне.
- А свечку трэба ставіць?
- Не трэба. Схадзі, пасядзі ў касцёле.

* * *

Чума, Чума, Чу... Цяпер і Халера. Ягоная спадарыня Ха. Ягоная пані Халера. Яна халерычная, хахатлівая, хімерычная, хуткая, хвацкая, хцівая, хіжая, хімічная. Ха такая. Беларуска з чорнымі халляцкімі бровамі.

- Ты будзеш яшчэ каву?
- Буду. Мы столькі кавы з табой п'ем, проста жах.
- Не кажы. Можна я схаджу ў прыбіральню?
- Нельга.
- ?

- Ідзі, ідзі...
- Ты першая, хто забараніла мне пайсці ў прыбіральню.
- У цябе няма пачуцця гумару.
- Калі хочацца ў прыбіральню, пачуццё гумару знікае.

* * *

Калі ёсць Халера, нашто яму Чума? Лагічна!

- Не тэлефануй мне больш. Не прыходзь да мяне. Мы не будзем сустракацца.

Маўчанне.

- Ты, чуеш?

Цішыня.

- Вуе.

* * *

Халера яму таксама сніцца. Вядзьмарка паляштуцкая, Прынцэса балотная. Стайць у прагале дзвярэй. Яна — чорная жанчына. Яна ў светлым прагале. Усё адно, яна сонечная. Чаму ў снах яна такая чорная? Спытаць?

- Ты мне сніўся, — Халера апярэджвае Літаральніка.
- Мы зайліся...
- Не!
- А чым мы зайліся?
- Мяне нібыта й не было, я толькі глядзела на цябе здалёк. Ты плыў у моры аголены.

* * *

Стадыён поўны дробных гандляроў і гандлярак. Прынцэса Ха намерылася купіць швэдар. Лі з ёй.

- Звычайна я не чытаю гараскопаў. А тут муж падсунуў астралагічны празноз на цэлы год. Мне

райлі займацца кар'ераю, толькі напрыканцы года
абяцалася каханне. Я патэлефанавала каханку...

— Халерыку?

— Ты ўвесь час хочаш пралічыць сітуацыю.

— Ты патэлефанавала не Халерыку.

— Я набрала нумар не Сангвініка і сказала, што
нашых сустреч больш не будзе.

— Ён?

— Ён, ён — паштальён. Кар'ераю я занялася.
Тут восенЬ і каханне. Мне так добра, што я пача-
ла чакаць нечага кепскага. Са мною так заўсёды.
Калі добра, і я скажу: «Божа, як мне добра!», лам-
лю нагу. Аднойчы паглядзела на неба і сказала:
«Божа, як добра!» — і аступілася. Прыкульгала да-
моў. Дзень трывала, два... Паскаcala на адной на-
зе ў бальніцу. Пералом. Нельга казаць: «Божа, як
добра!». Няма добрых швэдраў, пайшлі з гэтага
паганага стадыёна.

— Ты ведаеш, што такое каханне?

— Ведаю.

— Што?

— Калі жанчына хоча нарадзіць ад мужчы-
ны — жаночае каханне. Калі мужчына можа
спаць толькі з адной жанчынаю — мужчынскае
kahанне.

— Ты стэрылізавала мужчын.

— А што па-твойму каханне?

— Калі не хочаш бачыць сны, бо яны горшыя
за рэальнасць, гэта каханне.

* * *

Ноч. Мост. Пранізлівы бляск трамвайных дра-
тоў і рэек.

— Не магу табе прапанаваць выйсці за мяне
замуж, не магу папрасіць нарадзіць дзіця, не ма-
гу... Нічога не магу, акрамя як запрасіць разам
памерці.

— Памерці разам? — сур'ёзна перапытала Принцэса Ха.

— Так, — ненастойліва засведчыў Лі.

— Я падумаю, — зусім сур'ёзна прашаптала яна.

— Падумай і ўяви.

* * *

Новая кавярня са стыльнай музыкай. На Ха аблонька — чырвона-кроўны швэдрык. Лі ў гарнітуры, пад гальштукам.

— Так здарылася, што я вымушана была перачаваць адну ноч у чужой сям'і. Муж з жонкаю — далікатныя людзі, за вячэраю начаставалі мяне віном і марозівам. Прыйбрай са стала. Селі на канапу і ўключылі відык, а там порна. Сядзім і глядзім. Не вытрымліваю і кажу: «Такое смачнае было марозіва, хачу яшчэ!». «Калі ласка!» Пакуль я ела на варэльні, муж схаваўся ў спачывальню, а жонка пераставіла касету. Глядзім і сядзім. Лесбійскія гульні ружавеюць. Не стрымліваюся, кажу: «Такое смачнае марозіва. Хачу яшчэ. Толькі не ружовага, а блакітнага!» «Калі ласка! А ты не захварэеш?» «Не-е-е...» Давялося з'есці паяўядра марозіва.

— Можа, лепей было пазаймацца сексам і спаць, чым жэрці марозіва?

— Пэўна, лепей. Секс не такі страшны, як каханне. Адзін паэт закахаўся ў мяне. Не смейся...

— Чаму адзін?

— Мілы, ты хочаш паслушаць яшчэ адну гісторыю?

— Канешне...

— Ён пачаў піць, пачаў званіць пасярод ночы. У мяне муж, сын, сям'я... — Вочы пані Халеры загарэліся, гонар за сябе каханую іскрыўся бенгальскімі агнямі.

Лі заўсіміхаўся.

— Перастань смяяцца. Зусім невясёлая гісто-

рыя. Дайшло да таго, што паэт напіўся ў кумпаніі мастакоў і парэзай вены. Кроў. Урачы. Ягоная маці да мяне прыйшла прасіць, каб я выйшла за паэта замуж. Паабяцала любіць майго сына. Вар'ятня. Нечакана да паэта прыйшла жыць мастачка, якая выклікала ўрачоў. Прыйшла і сказала: «Я тут пажыву!» У першую ноч яны пацалаваліся, у другую спалі разам, а праз тыдзень ён сказаў, што жэніцца. Камень з душы. Сын у іх нарадзіўся, і назвалі яны яго, як майго. Нашто?

— Выдатны хлопчык, — развесяліўся Лі, — я яго добра ведаю. Жывы. Ён з канструктара сабраў крыж і Хрыста на ім. А ў Хрыста вялізны чэлес, які можа ўздымашца і апускашца. У 6 гадоў можна рабіць такія скульптуры.

— Табе ж не 6.

— І табе не 16, міная.

— Мне не 16, але я пад кантролем, муж 10 разоў спытае, куды я пайшла, калі вярнуся, хто мяне дадому правядзе... Сябры? Якія сябры? Ёсць ён, і гэтага дастаткова. Сябры — нерацыянальная страта часу. Сняданак, абед, вячэра — мае заняткі. Таму нам трэба ісці.

* * *

З Халерай Літаральніку выдатна, але без Чумы яму няўтульна.

— Гэта я.

— Канешне, ты, а хто яшчэ...

— Ты цяжка дыхаеш...

— Я толькі вылезла з душа і выціраюся.

— Ты голая?

— Цалкам.

— Выцірайся, я патэлефаную праз 6 хвілін.

Ха-ха-ха. Чу-чу-чу.

— Выцерлася?

— Так.

— Апранулася?

— Трусы і маечка.

— Азылілася на мяне?

— Што на цябе крыйдзіцца. Ты такі, які ёсць.

Маё жыццё такое, якое ёсць. Я ўспрымаю цябе як дадзенасць.

— Як рэч?

— Чаму ты не пакінеш мяне? Памерла і памерла. Я не ведаю, пра што з табой гаварыць. Што ні скажы, усё абарочваецца супраць мяне.

— Ты даўно не гаворыш са мною.

— Правільна. Расказала табе пра Су і кахранку, а ты распавёў усяму гораду. Усе смяюцца, а мне плакаць хочацца.

— Толькі ты не плачаш. Ты з раніцы да ночы займаешся паўпалітычнай, паўкрымінальнай, паўдзікай дзеянасцю. Твае сябры-кіравальнікі прадаюць Радзіму за б умоўных грошовых адзінак у гадзіну. Ты не гаворыш са мною пра іх, ты не гаворыш са мною пра сябе, пра свайго кахранка пшэка-prusачынага паходжання, пра свайго былога будучага мужа з венерычнымі хваробамі, пра здарэнні-падарожжы, пра агентаў-гасцей...

— У нас розныя погляды на жыццё. Мне не падабаецца, калі ты называеш мяне «жанчына-паліцыянт». Не... Табе звоняць у дзвёры?

— Так. Не забывай мяне. Я буду тэлефанаваць.

— Выкінь ты мяне са свайго жыцця. Табе звоняць...

— Не выкіну... Ведаеш чаму цябе называюць Белка?

— Я — белая.

— Белых шмат. А ты, калі злуешся, моцна змяняешся. Твае блакітныя вочкі святлеюць, робяцца халоднымі і празрыста-белымі, ты пераўтвараешся ў белы лёд.

— Я рэдка злуюся.

— Дастатковая ўбачыць адзін раз, каб спалохацца і назваць цябе Белка.

- У такім разе я — Снежная Карапеўна.
— Ты — Белая Карапеўна, Беларуская Карапеўна...
Званіць у дзвёры перасталі.

* * *

Сквер закінуты, непрыбраны, поўны сухіх галінак і жоўтага лісця. Лі цалуе Ха. Ха цалуе Лі. Па-ца-лун-кі.

— Цяпер я ведаю, за што цябе ненавідзяць... Ка-лі ты вучыўся, у вас на аддзяленні было тры дзяў-чыны, — Прынцэса Ха апранае меланхалічнае аблічча.

- Так, трыв: Прастуда Да, Ангіна Ла, Часотка Ма.
— Ты ўсіх ператрахаў.
— Я любіў іх, я хварэў на іх.
— А колькі ў вас было мужчын?
— Чалавек 30—40.
— Яны ўзненавідзелі цябе.
— Так, — меланхолія ахапіла і Літаральніка.
— Му-у-ур! Я тут. А ты дзе?
— Ты ведаеш, што такое іпатэка? Іпатэка — крэдыт на капітальнае будаўніцтва. Мужчынскі за-нятак — будаваць. Гэта лепш за гендэрныя прабле-мы і дыскурсы ў міжполавых дыскусіях. Мур-мур-мур... І я тут.

Лі цалуе Ха ў вуха. Ха цалуе Лі ў вусны.

— Мне пачынае надакучваць наш серыял, — Ха спрабуе вярнуцца ў меланхолію. Лі не дae:

— Мяне заўсёды цікавілі серыйныя злачын-ствы.

— Ты мне зноў сніўся. Я згубіла цябе. Мы разам прыйшлі ў краму, і я цябе згубіла. Раней я ўжо сніла гэтую краму. Мы куплялі посуд сіні з жоўтым, шкля-ны. Калі надышла чарга плаціць, ты знік. Ты прapa-даеш у маіх снах. Дарэчы, муж купіў мене гэтым по-суд. Не ў сне, а ў рэальнасці. Сіні з жоўтым.

* * *

На стале ляжыць дыння, якую прынесла Ліхаманка, Княгіня Ка.

— Забяры гэту дынню сабе, — кажа Лі да сакратаркі На.

— Я не магу забраць дынню, якую падарыла Вам Ка.

— А мне не хочацца есьці дынню, якую падарыла мне Ліхаманка.

— Яна Вам праста так падарыла дынню.

— Не праста так.

— Вы расстроіліся.

— Прынцэса і Каралеўна вельмі не любяць жанчын, што дораць мне дыні.

— Выдатна! Яны перажываюць за Вас. Яны любяць Вас.

— Рэж дынню.

— Не ўмею.

— Дай нож, — Лі злосна кроіць залаты эліпс.

— Вы так роўна рэжаце.

— Усё жыццё толькі і раблю, што рэжу, рэжу, рэжу...

— Такія апетытныя кавалкі.

— Еш.

— Не вельмі салодкая дыня.

— Калі зноў прыйдзе Ка, скажаш: дыня трапілася несалодкая.

— Xi-xi-xi...

* * *

Кабінет. Кнігі. Пані Ка ставіць локці на стол Лі.

— Дзякую за дынню, — раўнадушна кажа ён.

— Пакаштаваў?

— Не, яна ў лядоўні ляжыць. Я ўсё збіраўся табе патэлефанаваць і сказаць: «Дзякую за дынню».

— Я не вельмі замінаю?

- Не.
- Ты скажы...
- Я скажу.
- Можна пытанне?
- Давай.
- Калі ты пішаш?
- Калі, ка лі, калі піша спадар Лі? У самалёце. Там ёсць столік адкідны. Сядаю і пішу пра каханне.
- Кайф — пісаць пра каханне ў самалёце!

* * *

Ёсць стан, калі для Лі няма розніцы паміж мёртвым і жывым, каханым і ўзnenавідным. Мройна-туманная адрошана сць ахоплівае яго. Пачынаюцца размовы з татам-нябожчыкам. Шэпчацца прызнанне ў каханні да дзяўчынкі, якая даўно вырасла, пасталела, нарадзіла дачку, кінула мужа, знайшла сабе сужыцеля-алкаголіка, спілася разам з ім у брудным Падмаскоўі, захварэла на рак стравініка і памерла. Яе спалілі, а прах развеялі ўздоўж шашы Мінск–Магілёў. Лі шкадуе пра спатканне, калі яна аголеная разгульвала па майстэрні, а ён маляваў і неяк забыўся прызнацца ёй у каханні. Спадарыні Рак няма. Лі шкадуе Ра.

* * *

Тэатральны сквер. Фантан — хлопчык з лебедзем. Лі з Ха.

— Ты мяне не бачыш. Табе здаецца, што я тут, побач, прыціскаюся, прыгортваюся... Для цябе я далёкая. Таму ты дорыш мне кніжачкі, на-дзяваеш на мой нос свае акуляры, кепку сваю, свой шалік... Ты нібыта каменьчыкі кідаеш у калодзеж, слухаеш і глядзіш: «Ці глыбока, ці далёка да вады?». Я тут.

- Вось табе слоўнік па постмадэрнізме...
- Ён дарагі? Колькі?
- Калі даведаўся пра кошт, я сказаў гандлярцы: «Што не зробіш дзеля любай жанчыны, нават кнігу паскудную набудзеш за неўябенныя грошы!»
- Так і сказаў «неўябенныя»?
- Не. Варта было б расказаць, як паабяцаў падарыць табе слоўнік, які ты мусіш адаслаць у Лапландью дваім сябрам-гомасексуалістам. Такім міленькам гномікам, якія пакінулі свае сем'і і нават дзяцей, якія жывуць разам і вельмі любяць мастацкую літаратуру, якія перакладаюць навелку Лі пра педафілку на блакітна-латгальскую мову. Галоўнае... Яны закахаліся ў цябе. Два геі ўцюрыліся ў беларуску. Ты піла на паты ў Рызе з белпээтамі і латышлітаратарамі...
- Я пяткаю зламаю твой нос.
- Ты легла з імі ў ложак, з абодвумя гномікамі.
- Яшчэ слова...
- Між вамі нічога не было. Пачуцці выпарыліся ад сітуацыйнага напалу. Мой нос пераламаўся без цябе, без постмадэрнізму, без латышскіх геяў, закаханых у маці-Беларуску. Толькі не паказвай ім свае дзіцячыя фотакарткі.

* * *

Лі і Ха ў каланадзе Акадэміі навук.

- Муж мне гаворыць: «Задзяўбала ты мяне сваім спадаром Лі!» А я кажу яму: «Што ты хочаш, я з ім не сплю! Я сплю з табой!» «Ты спіш адна!» — сказаў ён.
- Ты спіш адна?
- Я не высыпаюся з ім. Яму трэба абняць мяне, прыціснуць да сябе і так спаць, каб я ўся-уся належала толькі яму. А ён апошнім часам стаў такі цяжкі. Ён у мяне хатні. Ён сядзіць за кампютарам

24 гадзіны ў суткі. Я люблю спаць з кніжкамі, пад тоўстай-тоўстай коўдрай...

— Ты спала з маёй кніжкай?

— Так, мілы.

Ха з Лі не могуць развітацца. Халера спявае далей:

— Я перастала падабацца сабе...

— Ты — Прынцэса.

— Ты заўважыў, што я не нашу кароткіх спадніц. У мяне многа кароценъкіх і найкарацейшых спаднічак, але мне не падабаюцца мае ногі. Аднойчы я галіла ногі і парэзалася. Муж страшэнна не любіць розныя драпіны, парэзы. Кроў яго палохае. Я старанна хавала шнар. Ад цябе хочацца схаваць усё: ногі, профіль, мае блакітныя вочы...

— У цябе хіба вочы блакітныя?

— Паглядзі.

— Сапрауды, цёмны блакіт.

— Мой профіль табе не падабаецца, нос не падабаецца, і яны перасталі падабацца мне. Уяўляеш?

— Рукі! Табе падабаюцца свае рукі?

— Рукі падабаюцца.

— Хоць нешта.

* * *

Ха смяецца. Лі любіць, калі беларуская Прынцэса смяецца. Гучна, шчыра, раскавана... На ўвесь пакой, на ўсю кватэру, на ўвесь дом, на ўвесь касцёл, на ўсю царкву, на ўвесь горад, на ўсю Беларусь ад неба да неба...

— Не смяшы мяне. У мяне будуць зморшчынкі вакол вачэй.

— Люблю, калі ты смяешся. Падабаецца твой смех.

— Ты бываеш мілым. Му-у-ур!

* * *

Пляц Перамогі. Бар Star. 11 раніцы. Ветраная со-
нечнасць. Ветрана. Кава пад парасонам. Лі дастае
фотакартку: ён аголены на беразе мора з накіну-
тым на плячо ручніком. Картка чорна-белая. На ёй
не відаць пяшчотнай блакітнасці неба, бэзавасці
мора, залацістасці пяску, вохрыстасці скалаў, цеп-
лыні адценняў далёкага горада, бронзавасці цела.
Фота — сціллы ценъ падзеі.

- Што? — у Ха зрэнкі на ўсе вочы.
- Падабаецца?
- Чэлес закрыты ручніком. Нашто ты мне па-
казаў здымак?
- Ты прыслала мне па Інтэрнэце калаж са сваім
партрэтам, а я паказваю свой партрэт.
- Паглядзела.
- Я закахаўся ў цябе.
- Міла.
- Толькі спаць з табою я не буду.
- Як і ўсе. Ты такі, як і ўсе. Па-першае, табе ні-
хто не прапаноўваў класціся ў ложак, па-другое,
ты будзеш са мною спаць. Будзе халодна. Мы за-
мерзнем і не заўважым, як апынемся пад коўдраю.
Трэба будзе сагрэцца.
- Яшчэ далёка да халадоў.
- Блізка.

* * *

Прыпынак метро Акадэмічная.

— Моцна залежу ад месяца. Ты не ўяўляеш... Фі-
зічна змяняюся. Калі маладзік — улажу ў станік пер-
шага памеру, падчас поўні і чацвёрты замалы.

«Не ўлазіць яна ў першы памер. — Лі маўчиць. —
Зрэшты, калі яна Прынцэса, яна сапраўды крохкая,
а калі яна Халера, памер непамерны».

— Цябе не было тры дні... Думаю: яго няма два

дні! Як доўга! Я зразумела, што такое вечнасць...

Смех, смех, смех...

Зрэнкі на ўсе вочы. Атрапін.

* * *

У слухаўцы Чу. Чуллівае муркатанне.

— Табе не здаецца, што нам трэба пагаварыць?

— Скажы куды, і я прыеду.

— Давай сходзім на каву, у наш бар...

Ганак кавярні Admiral.

— Думала, не прыйдзеш.

— Прабач. Аварыя на дарозе. Толькі каву?

— Крышачку цукру.

— А я буду сок...

Кавярня пустая і няветлівая.

— Яна адчапілася ад цябе?

— Не.

— Ты з ёй спіш? Толькі шчыра...

— Хто паверыць? Не сплю. Калі тое здарыцца,
ты першая даведаешся.

— Калі я зразумела, што ўсё, дык падумала: вы-
кінь свой гонар і патэлефануй. Выкінула гонар
у куток. Мне шкада нашых адносінаў...

— А мне як шкада... Табе падарунак.

— Каніфоль?

— Ангельскае мыла, анёльскае мыла.

— Я купляю для дачкі каніфоль, смычок націраць.

— Яна спытала, чаму я сустракаюся з табою 7 га-
доў і не ажаніўся.

— Чаму?

— Не ведаю. Думаю.

* * *

Ха засоўвае палец у рот да Лі.

— Твае вострыя зубы. Мне так хацелася пама-
цаць, наколькі ў цябе вострыя іклы.

- І як?
- Вострыя.
- А ў цябе?
- Калі ласка.

Лі кладзе палец у рот да Ха:

- Будзеш мяне кусаць?
- Калі папросіш...

* * *

— Я пранасіла свайго сына 11 месяцаў, пакуль мяне не разрэзалі. — Ха кладзе галаву на плячо Лі. — З цяжарнасцю таксама былі праблемы... Пачалося кроватычэнне. Доктарка сказала, што трэба дастаць спіраль. Дастаналі. А кроватычэнне не спынілася. Вярнулася, а яна кажа: «Ты цяжарная». Як?! Твая яйцаклетка выйшла, схавалася, апладнілася, пачакала, калі мы здымем спіраль, і вярнулася... Такое бывае? Адзін выпадак на 11 тысяч гадоў. Бездаганнае зачацце бывае раз на 5 тысяч гадоў. Тваё плячо якраз майго памеру.

* * *

— Чаму адключаны твой сотавы? Праблемы? —
Лі спачувае Ха.

— З Богам не дагаварылася.

— Я толькі хацеў сказаць, што вярнуўся. Калі захочаш нешта сказаць, я тут, а не захочаш, я ўсё адно тут, побач.

— Заўтра пазваню. Прабач.

— Адпачывай.

«Ці можна дамовіцца з Богам, каб не было на небе поўні? — пытаеца ў сябе Лі. — З Богам дамовіцца цяжка. З Богам праблемы. З Богам ва ўсіх праблемы. У Бібліі таксама праблемы з Богам. Бог не стварыў свет. Бог стварае свет. Бог не аддзяліў святыню ад цемры. Бог атдзяляе святыню ад цемры. Ён

стварае дрэвы, пташак і жывёлаў. Бог стварае чала-
века. Ён стварае кахранне тут і зараз, несупынна».

* * *

Часам беларускі распадаюцца ў свядомасці Лі на бясконцае мноства ablіччаў, і тады ён пакутуе, блытаецца ў імёнах, не знаходзіць сабе месца ні з імі, ні без іх. Не ведае: як ратавацца, дзе хавацца, як лекавацца... Раней ці пазней, гэта праходзіць. Яны збіраюцца ў свае ablіччы: адна Каралеўна, другая Прынцэса. У іх зноў з'яўляюцца твары і імё-
ны — Халера і Чума.

* * *

Кавярня Blues. Раней яна мела мянушку «Пінг-
він». Блюзмены лысыя, няголеные і бяздарныя. Лі
п'е гарэлку з пані Пнеўманіяю.

— Я хадзіла па Вільні і плакала. Я плакала, бо
ў мяне няма дзяцей. А ты думаеш, што я з Меланхолікам
разважала пра секс? Ды пра літаратуру мы
гаварылі, пра алкагалізм. Калі ў чалавека белая га-
рачка і яму ніхто не дапаможа — смерць. Мелян-
холік п'е і яшчэ працуе. Я б так не змагла. Ну, а што
ты так не ўмееш, дакладна ведаю. Першыя 50, і ця-
бе няма. Хіба не? Скажы, няўжо няма нічога акра-
мя еблі? Ты мудры.

— Ёсць.

— Што?

Лі падумаў: «Бог!», а сказаў:

— Літаратура, літасць і літаральнасць.

* * *

Лазенка Чу. У ванну набіраецца вада. Пах мар-
ской солі. Лі распранаецца і заплывае ў гарачую вад-
касць. Вочы заплюшчваюцца. Relaxation.

- О-хо-хо! Я для сябе набірала ваду, — Чу скідае халат.
- Для нас.
- Зараз улезу... Слізка...
- Павяніся.
- А ты так зможаш?
- Нядоўга.

* * *

Варэльня. Водар кавы. Тыгтунёвы дым. Лі з Ха.

- У мяне шнап на шыі, каля патыліцы...
- Не відаць.
- Ружовы. Уважлівей паглядзі.
- Бачу. Ружовы.
- Вой, казытна... Я калі нараджалася, калі з'явілася напалову, гэта... гэта... як яе?.. Абвілася вакол шыі...
- Пупавіна.
- Во! Я пачала...
- Сінець.
- Ні туды, ні сюды. Доктар скальпелем рассёк пупавіну, шыю парэзаў. Бог не хацеў, каб я нараджалася. Лепш бы я не нараджалася.
- Табе колькі гадоў?
- Раней і я думала: «Колькі мне гадоў?»... Табе кепска?
- Мне добра.
- І мне... Можна, я пагладжу тваю шыю? Я даўно хацела пагладзіць тваю шыю.
- Канешне.
- Мы з табой не галодныя людзі.
- Канешне, не.
- Мы не будзем нешта там у кантэйнерах са смеццем шукаць.
- Не, канешне, толькі, як усе чалавекі, мы захочам паесці. Раней ці пазней.
- Можна не зараз?
- Можна.

- Можна, я падумаю?
- Падумай.
- Зашпілі мне станік, калі ласка.
- Можна праз хвілінку?
- Можна.
- Можна, я цябе пацалую на развітанне?

* * *

Пані Халера бярэ крэсла і прыстаўляе да крэсла Літаральніка. Ха прыстаўляе крэсла і сядзе. Бярэ руку Лі і лашчыць.

- А ў яго зусім іншыя пальцы. У яго доўгія, то-ненькія пальцы з доўгімі пазногцямі.
- Ты будзеш гладзіць ягоныя пальцы?
- Дай другую руку, а то яна пакрыўдзіцца, што засталася неаблашчаная.
- У вагоне яму дзвярыма прыцісне пальцы.
- Супакойся.
- Я толькі ўяўлю, як ты сядаш з ім у цягнік, і адразу бачу, як яму прышчаміла пальцы дзвярыма купэ. Яны такія цяжкія, з алюмініевым профілем. Чык — па пальцах...
- Ты патэлефануеш?
- Пані Ха кранае левую смочку спадара Лі. Там, дзе сэрца. Яно сціскаецца, як ад удара токам.
- Так. Патэлефаную. Ты будзеш жыць у яго, і ты надыкставала ягоны тэлефон.
- Не забудзеш?

* * *

Начны вакзал. Ён — Флегматык — чакае Ха, а бачыць яе з Лі.

- Ты едзеш з намі? — садысцкі голас.
- Еду, — па-мазахісцку адказвае Лі.
- У мяне ёсць палова бутэлечкі шампанска-га, — па-пшэцку кажа Флег.

— А ў яе для цябе бутэлька канъяку, я хацеў адпіць палову, але не адпіў, я арыгінальны і даз-воліў нашай Пані застацца з цэлай бутэлькаю. Я пайшоў.

* * *

Бацькоўская кватэра Лі. Чужая пасля смерці таты. Мама запарвае гарбату. Гаворка пра Ха.

— Яна неўраўнаважаная, як і ты. Яна табе не падыходзіць.

— Яна разумная.

— У цябе хапае і свайго розуму.

— Не буду ж я ўвесь час гаварыць сам з сабою.

— Можаш прыходзіць і гаварыць са мною. Наліць яшчэ гарбаты?

— Не.

— Яна непрыгожая. Яе маці была яркай жанчынаю. Яна добра жыла са сваім другім мужам. У іх павінен быў нарадзіцца хлопчык. Так страшна, калі памірае пры родах жанчына і дзіця.

— Ну, не плач, Ма... Тату нашага не вернеш. Я буду заходзіць, мы будзем піць гарбату і гаварыць.

* * *

Ноч. Не глыбокая. Чорная. Халодная. Лі нервуюцца.

«Патэлефанаваць, патэлефанаваць, патэлефанаваць... Зараз, зараза, заблытаўся, засяродзіся, давай...»

— Добры вечар...

— Ноч.

— Я хачу сказаць, што твая жонка закахалася ў мяне, і ты мусіш...

Муж Халеры кідае слухаўку. Лі тэлефануе, а той не бярэ. Тэлефануе. Тэлефануе...

Раніца. Хмурная. Суворая. Строгая.

— Не кідай слухаўку. Тое, што я казаў учора, магу сказаць сягоння. Ты бачыш, што адбываецца?

— Я не задумваўся, пакуль ты не пазваніў.

— А я задумваўся. У цябе сын і жонка, хай яны ў цябе і застануцца.

— Дзякую, што звоніш раніцай.

— Яе папярэдняя хлопчыкі — қрэтыны. Усе гэтывя Флегматыкі, Сангвінікі, Халерыкі — вырадкі.

— Ведаю. Яны постказлы.

— Я прости. Раблю папросту. Свет прости, ён створаны простымі людзьмі для простых людзей. Што табе яшчэ сказаць?

— Не ведаю. Дзякую, што сказаў.

* * *

Начны горад пасля дажджу. Пані Чу, пан Лі і чорны пудзель.

— Больш ідыёцкай размовы ў майм жыцці не было.

— Чаму ідыёцкай?

— Два мужчыны, муж і каханақ, абмяркоўваюць па тэлефоне былых палюбоўнікаў жонкі і каханкі.

— Я не каханак.

— Якая розніца, спаў ты з ёю ці не спаў. Тое, што ты робіш, у сто разоў горш, чым праста спаць. Ты распісваеш сцэнары, а потым разыгрываеш сцэны. Табе ўвесь час не хапае драматызму. Я для цябе занадта спакойная, занадта павольная, ціхая... Ты правакуеш жанчын на мярзотныя ўчынкі. Ты з захапленнем распавядаеш, як жанчыны біліся з-за цябе. Як пабіліся на ганку тэатральнага інстытута, як пабіліся падчас танцаў у Саюзе пісьменнікаў. Мне ты сказаў: «Змагайся за мяне». І пані Халеру ты спакусіў. А яна павялася, яна наехала на цябе.

- Яна паехала з кахранкам у Польшчу.
- Бачыш, і тут паўтор. Калі я ездзіла з кахранкам у Літву, думала, што пабачу зусім іншую рэакцыю ад цябе. Думала, ты мяне спыніш, не пусціш, а ты прывёў мяне на вакзал. Ты і яе прывёў на вакзал? Я не арыгінальная, а ты паўтараешся.
- Секс — ланцуг паўтораў.
- Дай мне цыгарэту. Запальнічка ў мяне ёсць. Не працуе, яна не працуе. Здохла...
- Пані Чу шпурляе мёртвую запальнічку ў цемру.
- Зараз і я табе нешта раскажу. Пачакай крышачку... Яшчэ крышачку...
- Цыгарэта падае ў лужыну.
- Да мяне прыядзжае немец.
- Ён жа паляк.
- Я расказала яму пра сваё паскуднае жыццё. Пра мужа, які сыходзіць і вяртаецца, пра твае тэлефонныя званкі з раніцы, удзень і пасярод ночы. Ён прыедзе. Але чамусыці адносіны з табою мне дараўшэйшыя за адносіны з ім. Я хацела б усё адкруціць назад. Каб не было майго плачу па горкай долі. Каб не было ягонага абяцання прыехаць. Каб не было тваёй пані Ха.
- А можа, табе пашанцуе з гэтым польскім немцам, з тваім нямецкім палякам?
- Не.

* * *

Беларусы аддаюць прыгажосць беларускам. Несвядома, за праста так, бязмэтна — аддаў і забыў. А Літаральнік не аддаў, падумаў і пакінуў сабе. Ён аддае частку таленту: яго, як грошы, чым болей аддаеш, tym болей вяртаецца, чым далей кідаеш, tym большая верагоднасць знайсці. Бярыце ягоны талент, дарагія Беларускі, трymайце, колькі панясеце. Панеслі і нарадзілі...

* * *

Вершы пра беларусак пішуць, безліч рыфмаў і метафараў, радкоў і песень. У беларускую жанчыну ніхто яшчэ каменем не кінүў. Чаму не кінүў? Нашто пра камень верш складаць. Так і застаўся камень у руцэ беларуса Лі. Кіне, раней ці пазней. Часцяком Літаральніку хочацца замандзячыць каменем у пераносце беларускі, паміж бела-бела-празрыста-блакітных вачэй. Вось яна кажа нахабным голасам: «А хто ты мне, каб асуджаць?» Сапраўды, хто такі Лі? Той, у каго ёсць камень. Той, хто любіць, кахае, шкадуе яе — сваю неадзіную шматаблічную Беларуску.

* * *

Для тых, хто зусім не ведае Літаральніка, варта зазначыць: у яго ёсць яшчэ жонка і дачка. Для тых, хто добра ведае Лі, не сакрэт, што ў яго дзве жонкі і дзве дачкі, і ўсе яны любімыя.

02.06.2001—26.12.2001